

ଡାକ୍ତର ଦାବୁ

— ଡକ୍ଟର ବିମଳ ଚନ୍ଦ୍ର କର

ଡାକ୍ତର ବାବୁ

ଡକ୍ଟର ବିମଳ ଚନ୍ଦ୍ର କର

ଡାକ୍ତର ବାବୁ

ଲେଖକ: ଡକ୍ଟର ବିମଳ ଚନ୍ଦ୍ର କର
ପ୍ରକାଶକ: ସାରସ୍ୱତ ପୁସ୍ତକ ଭଣ୍ଡାର,
ଗୋଲ ବଜାର, ସମ୍ବଲପୁର
ଦୂରଭାଷ: ୦୬୬୩-୨୪୦୦ ୪୫୪
ଡି.ଟି.ପି.: ସୁବ୍ରତ ପ୍ରଧାନ, ଏସ୍.ପି. କମ୍ପ୍ୟୁଟେକ୍,
ଦୂରଭାଷ: ୯୪୩୭୦୮୮୮୦୯
୦୬୬୩-୨୪୦୨ ୫୭୭
ମୁଦ୍ରଣ: ଇମ୍ପ୍ରେସନ୍ସ, ସମ୍ବଲପୁର
ପ୍ରଥମ ପ୍ରକାଶ: ୨୦୦୩
ମୂଲ୍ୟ: ଟ ୫୦-୦୦କା ମାତ୍ର

DAKTARA BABU

Writer: Dr. Bimal Chandra Kar
Publisher: Saraswat Pustak Bhandar
Golebazar, Sambalpur
Phone: 0663-2400 454
D.T.P.: Subrat Pradhan
S.P. Computech
Phone: 9437088809
0663-2402 577
Printed at: Impressions, Sambalpur
1st Edition: 2003
Price: Rs. 50.00 only

ମୁଖବନ୍ଧ

ଙ୍ଗରେଜ କବି ପୋପ୍ ଯଥାର୍ଥରେ କହିଥିଲେ, ମନୁଷ୍ୟର ଅଧ୍ୟୟନର ଉଚିତ ବିଷୟ ମନୁଷ୍ୟ (The proper study of man is man) । ସମଗ୍ର ସାହିତ୍ୟ ମନୁଷ୍ୟର ଅଧ୍ୟୟନ ଉପରେ ଅଧାରିତ - କିନ୍ତୁ ଜୀବନୀ ଓ ଆତ୍ମଜୀବନୀ ସାହିତ୍ୟ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଏହି ଅଧ୍ୟୟନ ସତ୍ୟ ଓ ବାସ୍ତବତାଠାରୁ କିଛି ଅଧିକ ଗଭୀର ପ୍ରଭାବ ବଢ଼ନ କରେ ।

ପ୍ରତ୍ୟେକ ବ୍ୟକ୍ତିର ଜୀବନକଥା ଆତ୍ମକୃତ ହେବା ବାଞ୍ଛନୀୟ - କହିଥିଲେ ପ୍ରସିଦ୍ଧ ଙ୍ଗରେଜୀ-ପଣ୍ଡିତ ଡକ୍ଟର ଜର୍ଜସନ୍ । ଆତ୍ମଚରିତ ଲେଖକ ଦାମ୍ଭିକତା ପରିହାର କରି ଅକପଟ ଚିତ୍ତରେ ଆତ୍ମକଥା କହିବେ । ବ୍ୟକ୍ତି-ଜୀବନର ଯଥାର୍ଥ ବୃତ୍ତାନ୍ତ ହେବ ଆତ୍ମ-ଚରିତ । ନିଜ ଜୀବନ ଓ ଅଭିଜ୍ଞତାର ଅକୈତବ ବିବୃତି ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିଲେ ଆତ୍ମଚରିତ ରଚନା ସାର୍ଥକ ହୁଏ ଓ ଚିରନ୍ତନ ସାହିତ୍ୟିକ ରୂପେ ପରିଗଣିତ ହୁଏ । ଏ ଧରଣର ରଚନାରେ ଲେଖକ ଅତି ମାତ୍ରାରେ ନମ୍ରତା ଓ ଅତି ମାତ୍ରାରେ ଆତ୍ମ-ସଚେତନତା - ଉଭୟ କ୍ଷତିକର । ଆତ୍ମଚରିତରେ ଲେଖକର ବ୍ୟକ୍ତି-ଚରିତ୍ର ଓ ଆତ୍ମଜିଜ୍ଞାସା ହିଁ ମୁଖ୍ୟ । ରକ୍ଷୋକ ଆତ୍ମଜୀବନଚରିତ Confessions ବିଶ୍ୱ-ବିଖ୍ୟତ । ସେ କହିଛନ୍ତି, ଯେଉଁ ବ୍ୟକ୍ତି ପୂର୍ଣ୍ଣ ନିରହଙ୍କାର ଓ ସ୍ତୁତି ନିନ୍ଦାର ଉର୍ଦ୍ଧ୍ୱକୁ ଯାଇ ନ ପାରନ୍ତି, ସେ ପ୍ରକୃତ ସତ୍ୟବାଦୀ ନୁହନ୍ତି, ସେ ଯେପରି ଆତ୍ମଜୀବନ କଥା ଲେଖିବାକୁ ବୁଝା ଚେଷ୍ଟା ନ କରନ୍ତି । ଏ ଦୃଷ୍ଟିରୁ ରକ୍ଷୋକ ଆତ୍ମଜୀବନ କଥା ବିଶ୍ୱ ସାହିତ୍ୟରେ ଖଣ୍ଡିତ ଆଦର୍ଶ ଗ୍ରନ୍ଥ ।

ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ବିମଳଚନ୍ଦ୍ର କରଙ୍କ ଆତ୍ମଜୀବନକଥା ‘ତାତ୍ତ୍ୱରବାବୁ’ ପାଠ କଲାବେଳେ ଉପରୋକ୍ତ କଥାଗୁଡ଼ିକ ମୋ ମନରେ ପଡ଼ି ତାଙ୍କ ରଚନା ସମ୍ବନ୍ଧରେ ମୋର ଅଭିମତ ବ୍ୟକ୍ତ କରିବାରେ ସତର୍କ ସୂଚନା ଭଳି କାର୍ଯ୍ୟ କରୁଅଛି । ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ କର ଯେପରି ନିରହଙ୍କାର ଓ ଅକପଟ ଭାବେ ସ୍ୱ-ଜୀବନ କାହାଣୀ ବାଢ଼ିଛନ୍ତି, ତାହା ପାଠକମାନେ ଲକ୍ଷ୍ୟ କରିବେ । ତାଙ୍କର ଜୀବନ ଏକ ଉପନ୍ୟାସ ବର୍ଣ୍ଣିତ ନାୟକର ଜୀବନାଖ୍ୟାନ ଭଳି ଲାଗେ । ଉତ୍ତର ବାଲେଶ୍ୱରର ଏକ ଅଖ୍ୟାତ ପଲ୍ଲୀ ଗ୍ରାମରେ ତାଙ୍କର ଶୈଶବ-କୈଶୋର ଅତିବାହିତ । ଉଚ୍ଚ ଶିକ୍ଷା ଓ ଚାକିରୀ ଜୀବନରେ ସେ ଓଡ଼ିଶାର ଭିନ୍ନ ଭିନ୍ନ ସହରରେ ଅବସ୍ଥାନ କରିଥିଲେ । ପୃଥବୀର ନାନା ଦେଶ ଗ୍ରମଣ କରି ନିଜ ଅଭିଜ୍ଞତା ଓ ଅନୁଭୂତିକୁ ସେ ଏହି ଗ୍ରନ୍ଥରେ ଉପସ୍ଥାପନ କରିଛନ୍ତି । ଯେଉଁ ମଣିଷମାନଙ୍କ ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ ସଂପର୍କରେ ଆସିଥିଲେ, ସେମାନଙ୍କ ବିଷୟରେ ନିଜର ତିକ୍ତ-ମଧୁର ଅନୁଭୂତି ଓ ମନୋଭାବ ବ୍ୟକ୍ତ

କରି ସେ ସମକାଳୀନ ଓଡ଼ିଶାର ଅର୍ଦ୍ଧଶତାବ୍ଦୀର ଇତିହାସକୁ ଏଇ ଗ୍ରନ୍ଥରେ ସୂଚନାରେ
ହେଲେ ମଧ୍ୟ ବାଢ଼ିଛନ୍ତି । ତାଙ୍କର ରଚନା ଶୈଳୀ ସୁଖପାଠ୍ୟ । ସ୍ଥାନେ ସ୍ଥାନେ ବର୍ଣ୍ଣନା
ଚିତ୍ର-ଚମତ୍କାରୀ । ଓଡ଼ିଆ ଆତ୍ମଜୀବନୀ ସାହିତ୍ୟରେ ପୃଥ୍ବୀକାର ଜୀବନକଥା ପଢ଼ି
ପାଠକର ଧୈର୍ଯ୍ୟରୂପି ଘଟେ; ମାତ୍ର ତତ୍ତ୍ୱର କରକ ଜୀବନ ଚରିତ୍ରଟିକୁ ମୁଁ ନ ଅଟକି
ପଢ଼ି ପାରିଲି । ଜଣେ ଚିକିତ୍ସକ ହିସାବରେ ସେ ସୁବିଦିତ । ତାଙ୍କ ଜୀବନକଥା ପଢ଼ିବାକୁ
ଓଡ଼ିଶାର ପାଠକ-ସମାଜ ନିଶ୍ଚୟ ଆଗ୍ରହୀ ହେବେ, ଏ ବିଶ୍ୱାସ ମୋର ଅଛି । ସେ ନିଜକୁ
ଦେବତା କରିବା ଏ ଗ୍ରନ୍ଥରେ ଚେଷ୍ଟା କରିନାହାନ୍ତି । ଜଣେ ପରିଶ୍ରମୀ, ସାଧୁ, ନୀତିବାନ୍,
ନିଷ୍ଠାପର ବ୍ୟକ୍ତି ରୂପେ ଆମେ ତାଙ୍କର ପରିଚୟ ଲାଭ କରୁ ।

ଓଡ଼ିଶାର ଏକ ସମୁଦ୍ର-କୂଳିଆ ଗାଁର ଚିତ୍ର- ଯାହା ଅତି କମ୍ରେ ପଚାଶ ବର୍ଷ
ତଳର, ତାହାର ଜୀବନ୍ତ ବର୍ଣ୍ଣନା ଏ ଗ୍ରନ୍ଥରୁ ମିଳେ । ଜୀବନରେ ପ୍ରତିଷ୍ଠା ପାଇବାକୁ
ହେଲେ ଉଦ୍ୟମ ଓ ନିଷ୍ଠା - ଏ ଦୁଇଟି ସ୍ୱର୍ଣ୍ଣ-ସୂତ୍ର ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ କରକ ଗ୍ରନ୍ଥପାଠରୁ ମିଳେ ।

ବୈରାଗୀ ଚରଣ ଜେନା

ତା ୨୦.୪.୦୩

ଧୂନ୍ୟାଲୋକ, ଅଭିନବ
ବିଦ୍ୟାନାସୀ, କଟକ

ଅଭିମତ

ତକ୍କର ବିମଳ ଚନ୍ଦ୍ର କର
ବୁଲି ।

ପ୍ରିୟ ବିମଳ,

‘ତାତ୍ତ୍ୱରବୀ’ ଶୀର୍ଷକ ଗ୍ରନ୍ଥର ବେଶ କିଛି ଅଂଶ ପଢ଼ିବାର ସୁଯୋଗ ପାଇଲି । ତୁମେ ଜଣେ ସ୍ୱନାମଧନ୍ୟ ଚିକିତ୍ସକ, ଗମ୍ଭୀର ତଥା ସତ୍ୟନିଷ୍ଠ ଅଧ୍ୟାପକ । କିନ୍ତୁ ମାତୃଭାଷା ଉପରେ ତୁମେ ଏ ଗ୍ରନ୍ଥରେ ଯେଉଁ ଚକ୍ଷୁର ସ୍ୱାକ୍ଷର ରଖି ପାରିଛ ତାହା ମୋତେ ଚମତ୍କୃତ କରିଛି ।

ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଜୀବନରେ ତୁମେ ଯେପରି ସ୍ପଷ୍ଟବାଦୀ, ତୁମ ରଚନାରେ ମଧ୍ୟ ସେହି ଶୈଳୀ ସ୍ପଷ୍ଟ । କିଶୋର ବୟସରେ ତୁମେ ଓ ମୁଁ ବର୍ଷଟିଏ ଏକ ହିଁ ବିଦ୍ୟାଳୟରେ ସହପାଠୀ ଥିଲୁଁ । ଛାତ୍ର ହିସାବରେ ତୁମ କୃତିତ୍ୱ ଓ ମେଧା ଯେତେବେଳେ ଶିକ୍ଷକମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଶଂସିତ ହେଉଥିଲା, ସେତେବେଳେ ମୁଁ ତୁମର ଜଣେ ଭାଇ ହିସାବରେ ବାସ୍ତବିକ ଗର୍ବ ଅନୁଭବ କରୁଥିଲି । ପରବର୍ତ୍ତୀ ଜୀବନକାଳରେ ଆମେ ଭୌଗଳିକ ଦୃଷ୍ଟିରୁ ବିଚ୍ଛିନ୍ନ ହୋଇ ରହିଲୁଁ । ବହୁବର୍ଷ ପରେ ଆଜି ତୁମର ଏ ରଚନା ପଢ଼ି ଅତୀତର ବହୁ ଘଟଣା ଓ ଚରିତ୍ର ମୋ ସ୍ମୃତିରେ ଜୀବନ୍ତ ହୋଇ ଉଠିଲେ । କିଛି ସମୟ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସେସବୁ ମୋତେ ଆଛନ୍ନ କରି ରଖିଲେ ।

ତୁମର ଏ ଲେଖା କୌଣସି ଗତାନୁଗତିକ ସାହିତ୍ୟ ପର୍ଯ୍ୟାୟର ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ନ ହୋଇପାରେ, କିନ୍ତୁ ଏହା ଏକ ନିର୍ଭରଯୋଗ୍ୟ ଦଲିଲ । ଅତୀତର ବହୁ ବୈଚିତ୍ର୍ୟମୟ ଚିତ୍ର ଏଥିରେ ସମୃଦ୍ଧ । ସେ ଦୃଷ୍ଟିରୁ ଏହା ଅନନ୍ୟ ।

ମୋର ଆନ୍ତରିକ ଶ୍ରଦ୍ଧା ଗ୍ରହଣ କରିବ ।

“ଛତି”

ମନୋଜ

(ମନୋଜ ଦାସ)

ନିଜକଥା

ଆତ୍ମଜୀବନୀ ବା ଜୀବନୀ ସାଧାରଣତଃ ବଡ଼ ଲୋକ ବା ମହାତ୍ମାମାନଙ୍କର ଲେଖାଯାଇଛି । ଆମପରି ସାଧାରଣ ଲୋକଙ୍କର ଜୀବନୀ ଲେଖିବାର ପ୍ରୟାସ ଧୂଷିତା ମାତ୍ର । କିଏ ବା ପଢ଼ିବ ତାକୁ ? ତାଛଡ଼ା ଜଣେ ତାତ୍ତ୍ୱର ପକ୍ଷରେ ସାହିତ୍ୟ ଦୃଷ୍ଟିର ଅପତେଷା ଅନ୍ୟ ଏକ ଧୂଷିତା । ତେଣୁ କୌଣସି ଦୃଷ୍ଟିରୁ ଏ ଗ୍ରନ୍ଥର ଅବତାରଣା ଯୁକ୍ତିଯୁକ୍ତ ନୁହେଁ ।

ତଥାପି ମୋର ସନ୍ତାନସନ୍ତତିମାନେ ଜିଦ୍ ଧରିଲେ ଜୀବନର ଅନୁଭୂତି ଓ ଘଟଣାଧାରା ଲିପିବଦ୍ଧ କରିବାକୁ । ବଡ଼ ଲୋକ ନ ହେଲେ ମଧ୍ୟ ମୋର ଜୀବନୀ ଯେ ଏକ ସମସ୍ୟାବହୁଳ ଓ ବହୁ ପ୍ରକାର ଅନୁଭୂତିର ସମାବେଶ ତାହା କହିବା ବାହୁଲ୍ୟ ମାତ୍ର । ତେଣୁ ପିଲାମାନଙ୍କର ପ୍ରେରଣା ଓ ବାଧ୍ୟବାଧକତାରେ ଏହା ଲେଖିବସିଲି । ଆତ୍ମଜୀବନୀ ଭାବରେ ‘ମୁଁ’ ବ୍ୟବହାର କରି ସବୁକଥା ଲେଖିବାକୁ ଫକୋଟ ବୋଧ କଲି । ତେଣୁ ଦୃତୀୟ ପୁରୁଷରେ ଜଣେ ତାତ୍ତ୍ୱରକ ବିଷୟରେ ସବୁ ଲେଖା । ତଥାପି କୌଣସି ଅଂଶ କାଳ୍ପନିକ ନୁହେଁ ବା କୌଣସିଠାରେ ଅତିରଞ୍ଜିତ କରାଯାଇ ନାହିଁ । ବାସ୍ତବ ସତ୍ୟ ଓ ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ ଅନୁଭୂତି ଉପରେ ସମସ୍ତ ଘଟଣା ପର୍ଯ୍ୟବସିତ । ଚିନ୍ତାଧାରା ଓ ଆଦର୍ଶ ଏକାତ ନିଜସ୍ୱ । ଅନ୍ୟମାନଙ୍କର ମତ ଭିନ୍ନ ହୋଇପାରେ । ତେଣୁ ପାଠକର ହୃଦ୍‌ବୋଧ ନ ହେଲେ ବର୍ଣ୍ଣିତ ଚିନ୍ତାଧାରାକୁ ପାଶୋରି ଦେବାକୁ ଅନୁରୋଧ ।

‘ତାତ୍ତ୍ୱରବାରୁ’ ନାମକରଣ ପଛରେ ଏକ ଘଟଣା ରହିଛି । ମୋର ଜଣେ ସାଙ୍ଗର ଇଞ୍ଜିନିୟର ପିତା ଆମର ଅତି ଘନିଷ୍ଠ ଥିଲେ ଏବଂ ଗୁରୁଜନ ହେଲେ ମଧ୍ୟ ସବୁବେଳେ ଅଜ୍ଞା ତାମସା କରୁଥିଲେ । ମୋତେ ଜାତ୍ରାବସ୍ଥାରୁ ବି ସବୁବେଳେ ‘ତାତ୍ତ୍ୱର’ ବୋଲି ସମ୍ବୋଧନ କରୁଥିଲେ । ଦିନେ କହିଲେ ‘ତାତ୍ତ୍ୱର, ତୁମେ ସବୁ ଯେତେ ବଡ଼ ହେଲେ ବି ସେଇ ‘ବାରୁ’ ରହିଥିବ । କେବେ ବି ‘ସାହେବ’ ହୋଇପାରିବ ନାହିଁ ।’ ମୁଁ ବୁଝି ନ ପାରିବାରୁ ସେ ପୁଣି କହିଲେ “ଦେଖିଲ, ସମସ୍ତେ ‘ତାତ୍ତ୍ୱରବାରୁ’ ଆସିଲେଣି କହନ୍ତି । କେହି କେବେ ‘ତାତ୍ତ୍ୱର ସାହେବ’ କହନ୍ତି ନାହିଁ । କିନ୍ତୁ ଇଞ୍ଜିନିୟରମାନଙ୍କୁ ସବୁବେଳେ ‘ଇଞ୍ଜିନିୟର ସାହେବ’ କୁହାଯାଏ ।” କଥାଟା ମନକୁ ବେଶ୍ ପାଇଥିଲା । ତେଣୁ ଏପରି ନାମକରଣ କଲି ।

ସହୃଦୟ ପାଠକପାଠିକାମାନେ ଏହାକୁ ଥରେ ପଢ଼ିବେ ବୋଲି ଆଶା ।

ଶେଷରେ ଏହି ଲେଖାଟିକୁ ତନ୍ତ୍ର ତନ୍ତ୍ର କରି ପଢ଼ି ଫଣୋଧନ କରିଥିବାରୁ ଓ ମୁଖବନ୍ଧ ଲେଖିଥିବାରୁ ଅବସରପ୍ରାପ୍ତ ଅଧ୍ୟାପକ ଶ୍ରୀ ବୈରାଗୀ ଚରଣ ଜେନାଙ୍କୁ ମୋର ଆନ୍ତରିକ କୃତଜ୍ଞତା ।

ଲେଖକ

ଉତ୍ସର୍ଗ

ମୋର ପୁତ୍ରକନ୍ୟାଙ୍କର
ପ୍ରେରଣା ଓ ବାଧ୍ୟବାଧକତାରେ
ଏ ଗ୍ରନ୍ଥର ଅବତାରଣା ।
ତେଣୁ ସେହିମାନଙ୍କୁ ଏହା ଉତ୍ସର୍ଗ କଲି ।

ଲେଖକ

ସୂଚୀପତ୍ର

୧	ଚିତ୍ରା-ଜୀବନାଦର୍ଶ	୧
୨	ଡାକ୍ତରବାବୁଙ୍କ ବ୍ୟକ୍ତିତ୍ବ	୧୦
୩	ବାଲ୍ୟଯୁଗ-ଅଭିଳାଷ ଅତୀତ	୨୨
୪	କ୍ଲିଷ୍ଟ କୈଶୋର	୩୮
୫	ନୀରସ ଯୌବନ	୫୩
୬	ଡାକ୍ତରୀ ଜୀବନ	୬୧
୭	ସରକାରୀ ଚାକିରୀ	୭୭
୮	ବିଦେଶ ଯାତ୍ରା	୯୩
୯	ପରିବାର	୧୧୬
୧୦	ଶ୍ୱଶୁରାଳୟ	୧୩୨
୧୧	ଗ୍ରାମ୍ୟଜୀବନ	୧୩୮
୧୨	ପ୍ରତୀକ୍ଷା	୧୪୫

ଚିନ୍ତା-ଜୀବନାଦର୍ଶ

ଜୀବନର ସାଥୀ କାଳରେ ଉପନୀତ ହୋଇ ଆଜି ତାତ୍ପର୍ୟକୁ ପୁରସ୍କୃତ କରିଛନ୍ତି ବିଗତ ୭୦ ବର୍ଷର ସ୍ମୃତିଚାରଣ କରିବାପାଇଁ । ଏତେବୃତ୍ତି ବର୍ଷ କର୍ମବ୍ୟବସ୍ଥା ଭିତରେ କିପରି କଟିଯାଇଛି ତାର ଚିକିତ୍ସା ବିବରଣୀ ତାଙ୍କ ପାଖରେ ନାହିଁ, କାରଣ ସେ ତା'ରୀ ଲେଖିନାହାନ୍ତି । କେବଳ ସ୍ମୃତି ମନୁନ ଉପରେ ନିର୍ଭର କରି ଯାହା କିଛି ମିଳିବା କଥା । ସେଥିରୁ ସାରା ଜୀବନର ଲାଜ ଶ୍ରତି, ଖ୍ୟାତି ଅପଖ୍ୟାତି, ନିନ୍ଦା ଘୌରବ, ସୁଖଦୁଃଖର ହିସାବ ଯେ କେତେ କାଠିକର ପାଠ ତାହା ସହଜରେ ଅନୁମେୟ ତେବେ ସେ ଯେ ସତ୍ୟର ଅପଳ ପ ଗୁରୁନାହାନ୍ତି କିମ୍ବା ଅସତ୍ୟକୁ ପ୍ରଶ୍ନୟ ଦେବାନାହାନ୍ତି ଏବିଷୟରେ ସେ ସ୍ଥିର ନିଶ୍ଚିତ

କେତେକ କହନ୍ତି ଲକ୍ଷ୍ମୀ ଓ ସରସ୍ୱତୀଙ୍କ ଭିତରେ ଚିର ବିବାହ । ସେମାନଙ୍କ ଦୁହେଁ କୌଣସି ଏକ ସ୍ଥାନରେ ରହିପାରନ୍ତି ନାହିଁ କିମ୍ବା କୌଣସି ଏକ ବ୍ୟକ୍ତି ପ୍ରତି ପ୍ରସନ୍ନ ହୁଅନ୍ତି ନାହିଁ । ତାତ୍ପର୍ୟକୁ ଶ୍ରେଣୀରେ କିନ୍ତୁ ତାହାର ବ୍ୟତିକ୍ରମ ଦେଖାଯାଇଛି । ଅନ୍ତତଃ ସେ ଭାବନ୍ତି ଯେ ସେ ଲକ୍ଷ୍ମୀ ଓ ସରସ୍ୱତୀ ଉଭୟଙ୍କର ବରପୁତ୍ର ହୋଇପାରିଛନ୍ତି । ଅବଶ୍ୟ ଲୋକଚକ୍ଷୁରେ ଏ ଦୁଇ ଦେବୀଙ୍କର ପ୍ରସନ୍ନତାର ମାନଦଣ୍ଡ ଭିନ୍ନ ହୋଇପାରେ । ଜଣେ କୋଟିପତି ହୋଇ ମଧ୍ୟ ନିଜକୁ ଦରିଦ୍ର ଓ ଲକ୍ଷ୍ମୀଙ୍କର ପ୍ରସାଦରୁ ବଞ୍ଚିତ ମନେ କରିପାରେ । ସେହିପରି ଆଉ ଜଣେ ଶିକ୍ଷାର ଉଚ୍ଚତମ ସୋପାନରେ ପହଞ୍ଚି ମଧ୍ୟ ନିଜକୁ ଅଜ୍ଞାନ ମଣିପାରେ । ଅବଶ୍ୟ ଏହା ସତ୍ୟ ଯେ ଜ୍ଞାନର ପରିମାପ ନାହିଁ କିମ୍ବା ଜ୍ଞାନ ଆହରଣର ସୀମା ନାହିଁ । ତଥାପି ସାଧାରଣ ମାନବର ଧୀର୍ଘସ୍ମିତା ବିଚାର କରି ଗୋଟିଏ ସ୍ତରରେ ଜଣେ ନିଜକୁ ଯଥେଷ୍ଟ ବିଜ୍ଞ ବୋଲି ମନେ କରିପାରେ । ତେଣୁ ନିଜର ଆତ୍ମାର ସବୁଷ୍ଟି ଉପରେ ହିଁ ପ୍ରକୃତରେ ଲକ୍ଷ୍ମୀ କିମ୍ବା ସରସ୍ୱତୀଙ୍କର ପ୍ରସାଦର ପର୍ଯ୍ୟାପ୍ତତା ନିର୍ଭର କରିଥାଏ । କେତେକ ଅସାଧାରଣ ବ୍ୟକ୍ତିକ କଥା ଅଲଗା ।

କିନ୍ତୁ ଲୋକଚକ୍ଷୁରେ ଏ ଗୁଡ଼ିକର ପରିମାପ ଭିନ୍ନ । ଅତି ଧନାତ୍ମ୍ୟ କିମ୍ବା ଅତି ବିଜ୍ଞ ଭାବରେ ପ୍ରତିଷ୍ଠା ଲାଭ କରିବାକୁ ହେଲେ କେବଳ ଧନ କିମ୍ବା ଜ୍ଞାନର ପରିମାଣ ଯଥେଷ୍ଟ ନୁହେଁ । ସମାଜରେ ପ୍ରତିଷ୍ଠା ଲାଭ କରିବାକୁ ହେଲେ କେବଳ ଧନ କିମ୍ବା ଜ୍ଞାନ ଯଥେଷ୍ଟ ନୁହେଁ ।

କଣେ ଧନାତ୍ମ୍ୟ ବ୍ୟକ୍ତି କେବଳ ଧନ ଅର୍ଜନ କରି ଖ୍ୟାତି ଲାଭ କରିପାରେ ନାହିଁ । ଅବଶ୍ୟ ପୃଥ୍ବୀର ଅନ୍ୟତମ ଧନୀ ବ୍ୟକ୍ତି ହୋଇପାରିଲେ ଲୋକେ ତାକୁ ଡାଣି ପାରିବେ । କିନ୍ତୁ ସେ ସ୍ତରରେ ପହଞ୍ଚିବା କେତେକଙ୍କ ଭାଗ୍ୟରେ ରୁଟେ ? ଧନ ଅର୍ଜନ କରି ଦାନଧର୍ମରେ କିଛିଟା ସଦୁପଯୋଗ କରିପାରିଲେ ହୁଏତ କେତେକ ଉପକୃତ ବ୍ୟକ୍ତି ତାଙ୍କୁ ଜାଣିବେ । ସେମାନେ ମଧ୍ୟ କେଉଁ ସମୟରେ ତାଙ୍କ ଆଶାରୁ ବଞ୍ଚିତ ହେଲେ ତତ୍ତ୍ଵଶାତ ଦାତାଙ୍କୁ ଭୁଲିଯିବେ ବା ବିପରୀତ ଅପପ୍ରଚାର କରିବେ । ବ୍ରିଟିଶ ଶାସନ କାଳରେ ସରକାରଙ୍କୁ ଯଥେଷ୍ଟ ଧନ ପାରିତୋଷିକ ରୂପେ ଦେଇ ରାୟବାହାଦୁର ଇତ୍ୟାଦି ଉପାଧି ଲାଭ କରି କିଛିଟା ଖ୍ୟାତି ଅର୍ଜନ କରି ହେଉଥିଲା । କିନ୍ତୁ ଏ ଯୁଗରେ ଧନବଳରେ ସମାଜରେ ପ୍ରତିଷ୍ଠା ଲାଭ କରିବାକୁ ହେଲେ ବିଭିନ୍ନ ଅନୁଷ୍ଠାନ ଓ ତଥାକଥିତ ସମାଜସେବୀ ସଂସ୍ଥା, ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀ, ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ ଓ ବିଭିନ୍ନ ଖବରକାଗଜର ସଂସ୍ଥା ତଥା ଉତ୍ସବ ମହୋତ୍ସବ ଓ ସନ୍ମିଳନୀ ଇତ୍ୟାଦିରୁ ଆର୍ଥିକ ଅନୁଦାନ ଦେଇ କର୍ମକର୍ତ୍ତାଙ୍କଠାରେ ପରିଚିତ ହୋଇ କିଛିଟା ଖ୍ୟାତି ଲାଭ କରିହେବ । କିନ୍ତୁ ପରଧନରେ ଏହି କର୍ମକର୍ତ୍ତାମାନେ ବେଶି ନାମ ଅର୍ଜନ କରିଥାଆନ୍ତି । ଅଳ୍ପ ଖର୍ଚ୍ଚରେ ବିଖ୍ୟାତ ହେବାର ଆଉ ଗୋଟିଏ ରାସ୍ତା ହେଲା ସମାଜର ଦୁଷ୍ଟ ବାଜଦ ବୋଲାଉଥିବା ସମ୍ବାଦପତ୍ର, ସମ୍ବାଦ ସରବରାହ ସଂସ୍ଥା, ରେଡ଼ିଓ ଓ ଦୂରଦର୍ଶନ ସଂସ୍ଥା କିମ୍ବା ସେମାନଙ୍କ ପାଇଁ ସମ୍ବାଦ ସଂଗ୍ରହ କରୁଥିବା ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କୁ ପରିଦୃଷ୍ଟ କରିପାରିବା । ସମୟ ସମୟରେ ଖୋସାମଦି, ବନ୍ଧୁତା ବା ଛଳଭକ୍ତି ପ୍ରଦର୍ଶନ ଦ୍ଵାରା ମଧ୍ୟ ସେମାନଙ୍କ ଅନୁକମ୍ପା ଲାଭ କରିହେବ ଏବଂ କମ୍ ଖର୍ଚ୍ଚରେ ଛୋଟ ଛୋଟ କାମ ଦ୍ଵାରା ମଧ୍ୟ ନିଜର ସୁଖ୍ୟାତିର ବହୁଳ ପ୍ରଚାର କରିହେବ । ସ୍ଥଳ ବିଶେଷରେ ସେମାନଙ୍କ ପରିତୋଷ ପାଇଁ ମୋଟା ଅଂକର ପ୍ରୟୋଜନ । ମୋଟ ଉପରେ ଧନ ବଳରେ କେବଳ ଦାନ ଧର୍ମ ଓ ସମାଜ ସେବାରେ ଯେତେ ଖର୍ଚ୍ଚ କଲେ ମଧ୍ୟ ଖ୍ୟାତି ଲାଭ କରିପାରିବା ଅସମ୍ଭବ । ହୁଏତ ତଦ୍ଵାରା ନିଜ ମନର ସନ୍ତୋଷ ଆହରଣ କରିହେବ କିମ୍ବା ଭଗବତ୍ କୃପା ଲାଭ କରିହେବ । ତେଣୁ ତାତ୍ପର୍ଯ୍ୟରୁ ଯଥେଷ୍ଟ ଧନ ଉପାର୍ଜନ କରିଥିଲେ ମଧ୍ୟ ଧନ ଦଳରେ ଖ୍ୟାତି ଉପାର୍ଜନ ବା ପ୍ରତିଷ୍ଠା ଲାଭର ଅପରେଷ୍ଟରୁ ସବୁବେଳେ ବିରତ ରହିଛନ୍ତି ! ଏଥିପାଇଁ ତାଙ୍କ ମନରେ ତିଳେମାତ୍ର ଗୁନି ବା କ୍ଷୋଭ କେବେ ଜାତ ହୋଇନାହିଁ ।

ତାପରେ ହେଲା ଜ୍ଞାନବନରେ ପ୍ରତିଷ୍ଠା ଲାଭ କରିବା । ଶିକ୍ଷା ଲାଭ ଓ ପରୀକ୍ଷା ଇତ୍ୟାଦିରେ ପାସ କରି ଲୋକେ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ବିଷୟରେ ଉଚ୍ଚତମ ସୋପାନରେ ପହଞ୍ଚିଲା ପରେ ସାହିତ୍ୟ ସାଧନା, ଇତିହାସ ଦର୍ଶନ ଇତ୍ୟାଦି ଚର୍ଚ୍ଚା, ଗଣିତ ଓ ବିଜ୍ଞାନ ଇତ୍ୟାଦି ବିଷୟରେ ଗବେଷଣା ଓ ଉଦ୍‌ଭାବନ, ଚିକିତ୍ସା କ୍ଷେତ୍ରରେ ରୋଗୀଙ୍କ ସେବା

କିମ୍ବା ଶିକ୍ଷାଦାନ ଇତ୍ୟାଦିରେ ଲୋକେ ନିଜକୁ ନିଯୁକ୍ତ କରିଥାଆନ୍ତି । ଅଧିକାଂଶ କିନ୍ତୁ ଶିକ୍ଷା ସମାପ୍ତି ପରେ ଅର୍ଥ ଉପାର୍ଜନ ପାଇଁ ବିଭିନ୍ନ ଚାକିରିରେ ନିଜକୁ ଉଦ୍ଧର୍ଷ କରି ଜୀବନ ବିତାଇ ଦିଅନ୍ତି । ଏମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ଖୁବ୍ କମ୍ ବ୍ୟକ୍ତି ଚାକିରି ବାହାରେ ସାହିତ୍ୟ ବା କଳା ଚର୍ଚ୍ଚା, ସମାଜସେବା ଇତ୍ୟାଦି କରି କିଛିଟା ପ୍ରତିଷ୍ଠା ଲାଭ କରିଥାଆନ୍ତି । ଚାକିରି କ୍ଷେତ୍ରରେ ଉପରିସ୍ଥ ବଡ଼ବଡ଼ିଆଙ୍କୁ ତୋଷାମଦ କରି ସାମୟିକ ଭାବରେ କେତେକ ବାହାବା ପାଇପାରନ୍ତି । କିଛି ଦିନ ପରେ ଅନ୍ୟ ଚାକିରିଆଙ୍କ ଭଳି ସେମାନଙ୍କୁ ମଧ୍ୟ ଲୋକେ ଭୁଲି ଯାଆନ୍ତି ।

ଉପର ବର୍ଣ୍ଣିତ ଉଚ୍ଚ ସ୍ତରର ଶିକ୍ଷିତ ଓ ବିଜ୍ଞମାନେ ନିଜର ଅବଦାନ ଚିରକାଳ ପାଇଁ ରଖୁଥାଆନ୍ତି । ପ୍ରକୃତ ଲକ୍ଷପ୍ରତିଷ୍ଠ ସାହିତ୍ୟ ସାଧକ ତାର ସାହିତ୍ୟାକୃତି ବଳରେ ଚିରସ୍ମରଣୀୟ ହୋଇ ରହେ । ସେଥିପାଇଁ ପ୍ରଚାର ବା ପ୍ରଚେଷ୍ଟା ଆବଶ୍ୟକ ହୁଏ ନାହିଁ । ଓଡ଼ିଆ ସାହିତ୍ୟରେ ଉପେନ୍ଦ୍ର ଭଞ୍ଜ, କବିବର ରାଧାନାଥ, ଫକୀରମୋହନ, ଟାଙ୍ଗାଧର ମେହେର ଇତ୍ୟାଦିଙ୍କ ପ୍ରତିଷ୍ଠା ପାଇଁ ସେତେବେଳେ ସଭାସମିତି ବା ସମ୍ବର୍ଦ୍ଧନାର ଆବଶ୍ୟକତା ହୋଇ ନ ଥିଲା । ସେମାନଙ୍କର ସାହିତ୍ୟ ସୃଷ୍ଟି ସେମାନଙ୍କୁ ଚିରସ୍ମରଣୀୟ କରିପାରିଛି । ଅନ୍ୟ ଭାଷାରେ ଲକ୍ଷପ୍ରତିଷ୍ଠ ସାହିତ୍ୟିକଙ୍କ କଥା ସେହିପରି । ଏ ଯୁଗରେ ସାହିତ୍ୟ କ୍ଷେତ୍ରରେ ପରିଚିତି କିମ୍ବା ଖ୍ୟାତି ଲାଭ ପାଇଁ ବେବକ ସାହିତ୍ୟ ସୃଷ୍ଟି ହେଉ ନୁହେଁ । ସାହିତ୍ୟର ମାନ ଯାହା ହେଉନା କାହିଁକି ଦେତୋଟି ଅନୁଷ୍ଠାନର ସହାୟତାରେ ସଭାସମିତି କରି ସମ୍ବର୍ଦ୍ଧନା ପାଇ ଟିମ୍ବା ବଡ଼ବଡ଼ିଆଙ୍କ ଦ୍ଵାରା ରଚନା ଉନ୍ମୋଚନ କରି ନିଜକୁ ସାହିତ୍ୟିକ ଭାବରେ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ କରିବା ଆଜିକାଲି ଏକ ଫେସନ ହୋଇଗଲାଣି ! ଏତେ ସଂଖ୍ୟାରେ ଏପରି ଘଟଣା ଘଟୁଛି ଯେ ସତେ ଯେପରି ଓଡ଼ିଶାରେ ଲକ୍ଷ ଲକ୍ଷ ସଂଖ୍ୟାରେ ସାହିତ୍ୟିକ ଜନ୍ମ ଲାଭ କରୁଛନ୍ତି ।

ସମ୍ବାଦପତ୍ର ଓ ଦୂରଦର୍ଶନ ଇତ୍ୟାଦିରେ ଏଭଳି ସାହିତ୍ୟିକଙ୍କର ବହୁଳ ପ୍ରଚାର ଓ ପ୍ରଶଂସା ଦେଖି ତାତ୍ପର୍ୟବାଚୁଙ୍କର କେତେଥର ମନ ହୋଇଛି ସାହିତ୍ୟ ସୃଷ୍ଟି କରି ପ୍ରତିଷ୍ଠା ଲାଭ କରିବା ପାଇଁ । କିନ୍ତୁ ତାଙ୍କ ମତରେ ସାହିତ୍ୟର ମାନଦଣ୍ଡ ଯାହା ହେଉ କଥା ତାହା ହୁଏତ ଏ ଯୁଗରେ ଗ୍ରହଣୀୟ ହୋଇ ପାରିବ ନାହିଁ । ଏବଂ ସାହିତ୍ୟ ତାଙ୍କୁ ବିଚିତ୍ର ମନେ ହୁଏ । କବିତାରେ ନା ଅଛି ଛନ୍ଦ ନା ଅଛି ଶବ୍ଦଶୈଳୀର ପ୍ରାଧାନ୍ୟ । ଭାବ ବା କଳ୍ପନାର ଅଭାବ ସର୍ବତ୍ର ପରିଲକ୍ଷିତ ହୁଏ । ଅମିତ୍ରାକ୍ଷର ଛନ୍ଦରେ କେତେକ ଉତ୍ତମ ପରିକଳ୍ପନାକୁ ନେଇ ଗଦ୍ୟାକାରରେ ଲିଖିତ କବିତା ଆଜି ପ୍ରାଧାନ୍ୟ ବିହୀନ କରିଛି । କବିତାର ଭାବ ଓ ଆଭିମୁଖ୍ୟ ବିଷୟରେ ନିଜେ କବି କିମ୍ବା ସେ ବ୍ୟକ୍ତ କରିଥିବା ଶ୍ରୋତା ବ୍ୟୁତ୍କଳ୍ପ ଛଡ଼ା ଅନ୍ୟମାନଙ୍କ ପକ୍ଷରେ ତାହା ହୃଦୟଙ୍ଗମ କରିବା

କଷ୍ଟକର । ସେହିପରି ଆଧୁନିକ ଗଛରୁ ଅଧିକାଂଶ ପ୍ରେମ, ମିଳନ ଓ ବିରହଧର୍ମୀ । କଦାଚିତ ଅନୁକୃତି ତଥା ସାମାଜିକ ଚିତ୍ର ଉପରେ ପର୍ଯ୍ୟବସିତ ଗଛ ଦେଖିବାକୁ ମିଳିଥାଏ । ସମାଲୋଚନା ଓ ପ୍ରବନ୍ଧ କଥା ଭିନ୍ନ । କେତେକ ପ୍ରବନ୍ଧ ଏପରି ତୀର୍ଯ୍ୟକ ଭାବରେ ଲେଖା ହୋଇଥାଏ ଯେ ତାର ପ୍ରକୃତ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ଓ ଅର୍ଥ ବୁଝିବା ସାଧାରଣ ପାଠକର କ୍ଷମତା ବଢ଼ିଉଠେ । ପ୍ରତ୍ୟେକଟି ସମାଲୋଚନା ସମାଲୋଚକଙ୍କ ଦୃଷ୍ଟିଭଙ୍ଗୀ ଉପରେ ପର୍ଯ୍ୟବସିତ ହୋଇଥାଏ । ଲେଖକ ତାର ସାହିତ୍ୟ ସୃଷ୍ଟି ବେଳେ କ'ଣ ବିଭିନ୍ନ ଦୃଷ୍ଟିଭଙ୍ଗୀକୁ ସୁହାଇଲା ଭଳି ଲେଖିଥାଏ ? ସେ ହୁଏତ କୌଣସି ଗୋଟିଏ ଅର୍ଥ ଓ ଭାବକୁ ଦୃଷ୍ଟିରେ ରଖି ଲେଖିଥାଏ । ସମାଲୋଚକମାନେ ସେହି ଭାବକୁ ପର୍ଯ୍ୟାଲୋଚନା କଲେ ସିନା ସ୍ରଷ୍ଟା ପ୍ରତି ପ୍ରକୃତ ସୁବିଚାର ହେବ ।

ତା ଛଡ଼ା ସାହିତ୍ୟ ସୃଷ୍ଟି କାହା ପାଇଁ ? ସମାଜର ପ୍ରତ୍ୟେକ ଶିକ୍ଷିତ ନରନାରୀ ଯଦି ସାହିତ୍ୟର ଭାବ ବା ଅର୍ଥକୁ ହୃଦୟଙ୍ଗମ କରି ନ ପାରିଲେ ତେବେ ଲେଖକର ପ୍ରଚେଷ୍ଟା ବିଫଳ ହେବ ସିନା । ତେଣୁ କବିତା, ଗଳ୍ପ, ସମାଲୋଚନା ବା ପ୍ରବନ୍ଧ ଯାହା ହେଉନା କାହିଁକି ତାହା ସରଳ ଓ ସୁବୋଧ୍ୟ ନ ହେଲେ ସାହିତ୍ୟ ସୃଷ୍ଟିର ଅର୍ଥ କ'ଣ ? ମୁଷିମେୟ ସମଭାବାପନ୍ନ ସାହିତ୍ୟ ସ୍ରଷ୍ଟା ବା ସମାଲୋଚକ ମଧ୍ୟରେ ଯଦି ସାହିତ୍ୟର ଭାବଗ୍ରହଣ ସୀମିତ ରହିଲା ତେବେ ସେ ସାହିତ୍ୟ ସୃଷ୍ଟି ମୂଲ୍ୟହୀନ ହୋଇଯିବ ।

ସାହିତ୍ୟର ଅନ୍ୟ ଏକ ଦିଗ ହେଲା ଭାଷାକୁ ଉନ୍ନତ କରିବା । ଅନ୍ୟ ଭାଷାର ଶବ୍ଦର କଠିନ ଭାଷାତ୍ତର କଲେ ପାଠକ ପକ୍ଷରେ ତାହା ଅନେକ ସମୟରେ ବୋଧଗମ୍ୟ ହୋଇ ପାରେ ନାହିଁ । ଙ୍କରାଜୀ ଓ ହିନ୍ଦୀ ପରି ଅନେକ ଭାଷାରେ ସାଧାରଣ ବ୍ୟବହୃତ ଶବ୍ଦ ସହିତ ନିରକ୍ଷର ଜନ ସାଧାରଣ ଏତେ ପରିଚିତ ଓ ଅଭ୍ୟସ୍ତ ଯେ ସେ ସବୁ ଶବ୍ଦକୁ ଅବିକଳ ଓଡ଼ିଆ ଭାଷାର ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ କଲେ ତାହା ଯେ କେବଳ ସହଜରେ ବୋଧଗମ୍ୟ ହେବ ତା ନୁହେଁ ପରନ୍ତୁ ଓଡ଼ିଆ ଭାଷାର ଶବ୍ଦ ଭଣ୍ଡାର ଅଧିକ ସମୃଦ୍ଧ ହେବ । ଅନେକ ସମୟରେ ନିଜର ଭାବକୁ ଠିକ୍ ଭାବରେ ପ୍ରକାଶ କରିବାପାଇଁ ଉପଯୁକ୍ତ ଶବ୍ଦ ନ ମିଳିଲେ ଙ୍କରାଜୀ ଶବ୍ଦର ଆଶ୍ରୟ ନେବାକୁ ହୋଇଥାଏ । କାରଣ ଙ୍କରାଜୀ ଭାଷା ବହୁଗୁଣରେ ଅଧିକ ସମୃଦ୍ଧ ଓ ସେ ଭାଷାରେ ଶବ୍ଦର ପ୍ରାକୃର୍ଯ୍ୟ ରହିଛି ।

ସେ ଯାହେଉ, ଡାକ୍ତରବାବୁ ସାଧାରଣ ସାହିତ୍ୟ ସୃଷ୍ଟିରୁ ବିରତ ରହି ୧ରେ ୧ରେ ଚିନ୍ତା କଲେ ଆତ୍ମଜୀବନୀ ଦେଖିବା ପାଇଁ । ବଡ଼ ବଡ଼ ଲୋକଙ୍କ ଆତ୍ମଜୀବନୀ ସିନା ଲୋକେ ପଢ଼ିବେ । ସେ ବି ତ ସେମିତି କିଛି ବଡ଼ ହୋଇନାହାନ୍ତି । କୌଣସି

ବଡ଼ ଲୋକଙ୍କ ଦ୍ଵାରା ଆତ୍ମଜୀବନୀ ଉଦ୍ଘୋଷିତ କରାଇପାରିଲେ ହୁଏତ ତାହା ଲୋକଲୋଚନକୁ ଆସିପାରନ୍ତା । ଏପରି ଅନୁଗ୍ରହ ଲାଭ କରିବାପାଇଁ କୌଣସି ବଡ଼ ଲୋକଙ୍କ ଦ୍ଵାରସ୍ଥ ହେବା ତାଙ୍କର ଗୁରୁବିରୁଦ୍ଧ । ତେଣୁ ସେ ଆତ୍ମଜୀବନୀ ଲେଖାରୁ ମଧ୍ୟ ବିରତ ରହିବାକୁ ବାଧ୍ୟ ହେଲେ ।

ସରଳ ଭାଷାରେ ନିଜର ଭାବକୁ ପ୍ରବନ୍ଧ ବା ଗଳ୍ପ ମାଧ୍ୟମରେ ପ୍ରକାଶ କରିବା ହୁଏତ ତାଙ୍କ ପକ୍ଷରେ ସମ୍ଭବ ହୁଅନ୍ତା । ଖବର କାଗଜ ବା ପତ୍ରିକାଗୁଡ଼ିକର ସଂପାଦକମାନଙ୍କର ପ୍ରୀତିରାଜ୍ୟ ହୋଇ ନ ଥିଲେ କୌଣସି ଲେଖା ଲୋକଲୋଚନକୁ ଆସିପାରିବ ନାହିଁ ଜାଣି ସେପରି ପ୍ରଚେଷ୍ଟାରୁ ମଧ୍ୟ ବିମୁଖ ରହିଲେ । ତେଣୁ ସାହିତ୍ୟିକ ହିସାବରେ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ହେବା ତାଙ୍କ ପକ୍ଷରେ ସ୍ଵପ୍ନରେ ହିଁ ରହିଲା ।

ଅନ୍ୟ ବିଷୟରେ ସୁଖ୍ୟାତି ଲାଭ କରିବାକୁ ହେଲେ ସେ ବିଷୟରେ ଜଣେ ଭଲ ଶିକ୍ଷକ ବା ଗବେଷକ ହେବା ଦରକାର । ଭଲ ଶିକ୍ଷକର ପରିଚିତି ବହୁମାତ୍ରାରେ ପ୍ରଚାର ବା ଉପର କର୍ମକର୍ତ୍ତାଙ୍କୁ ଚୋଷାମଦ ସର୍ବସ୍ୱ । ହୁଏତ ଛାତ୍ରମାନେ କାଳକ୍ରମେ ତାଙ୍କର ଶିକ୍ଷା ଦାନର ମହତ୍ତ୍ୱ ବୁଝି ତାଙ୍କର ପ୍ରଶସ୍ତି କରିପାରିନ୍ତି । କତିପୟ ଛାତ୍ରଙ୍କର ପ୍ରଶସ୍ତି କାହାକୁ ସମାଜରେ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ କରାଇପାରେ ନାହିଁ । ଗବେଷଣା ଜଗତରେ ମଧ୍ୟ ସେହି ଅବସ୍ଥା । ଜଣେ ଗବେଷକଙ୍କର ମହତ୍ତ୍ୱ ପ୍ରତ୍ୟକ୍ତ କରାଇବାକୁ କେବଳ ଗବେଷଣାର ମାନ ଯଥେଷ୍ଟ ନୁହେଁ । ଉପଯୁକ୍ତ ପୁଷ୍ପପୋଷକତା ଓ ପ୍ରଚାରଶୈଳୀ ଅଭାବରେ ଅତି ଉଚ୍ଚକୋଟୀର ଗବେଷଣା ମଧ୍ୟ ଲୋକଲୋଚନର ଅନ୍ତରାଳରେ ରହିଯାଇପାରେ । ନିଉଟନ୍, ରବର୍ଟ୍ କକ୍ ଓ ଆଇଜାକ୍ ନ୍ୟୁଟନ୍ ଇତ୍ୟାଦିଙ୍କ କଥା ଭିନ୍ନ । ସେମାନଙ୍କର ବୈଜ୍ଞାନିକ ଅବଦାନ ଅତି ଉଚ୍ଚକୋଟୀର ଥିଲା । ତେଣୁ ସେମାନଙ୍କ ପ୍ରତିଷ୍ଠା ପାଇଁ ପ୍ରଚାର ବା ପୁଷ୍ପପୋଷକତା ଆବଶ୍ୟକ ନ ଥିଲା । କିନ୍ତୁ ଏବେ ନୋବେଲ ପୁରସ୍କାର ପାଇଁ ନିର୍ବାଚନରେ ମଧ୍ୟ ଯେପରି ଶାଢ଼ୀବେଶିତ ତଥା ଅନ୍ୟ ପ୍ରକାର ବିଭିନ୍ନ ବିଚାର ଧାରା କାମ କରେ ତହା ଏକ ଉପନ୍ୟାସରେ ବର୍ଣ୍ଣିତ ତଥ୍ୟ ଅନୁସାରେ ଯଦି ସତ୍ୟ ହୋଇଥାଏ ତାହେଲେ ଉଚ୍ଚକୋଟୀର ଗବେଷଣାର ମାନ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ ଯେ କେତେଦୂର ମୂଲ୍ୟବୋଧ ଭିତ୍ତିକ ତାହା ସହଜରେ ଅନୁମେୟ । କିନ୍ତୁ ସେ ତ ବଡ଼ ବଡ଼ କଥା । ସାନ ସାନ ଗବେଷଣା ଲକ୍ଷ ତଥ୍ୟକୁ ପ୍ରକାଶ କରିବାପାଇଁ ଏବେ ସଂପାଦନା ମଣ୍ଡଳୀର ପୁଷ୍ପପୋଷକତା ବହୁ ପରିମାଣରେ ଆବଶ୍ୟକ । ସେହିପରି ପୁରସ୍କାର, ସମ୍ମାନ ଓ ମାନପତ୍ର ଇତ୍ୟାଦିର ଉପଲବ୍ଧି ମଧ୍ୟ ଅଧିକ ପରିମାଣରେ ସଂଶ୍ଳିଷ୍ଟ କର୍ମକର୍ତ୍ତାଙ୍କ ଅନୁକମ୍ପା ଉପରେ ନିର୍ଭର କରେ । ଗବେଷଣାରେ ଉପରିସ୍ଥ ଅଧିକାରୀମାନଙ୍କର ବିଶ୍ଵାସଯୋଗ୍ୟତା ତଥା ଦୟାଗିରି ଅନେକ ସମୟରେ ପ୍ରକୃତ

ଗବେଷକକୁ ତାର ନ୍ୟାୟୀ ପ୍ରଶସ୍ତିରୁ ବଞ୍ଚିତ କରିଥାଏ । ଏହିପରି ଭାବରେ ଜଣେ ସରସ୍ୱତୀଙ୍କ ବରପୁତ୍ର ହେଲେ ମଧ୍ୟ କେବଳ ଜ୍ଞାନବନରେ ଯେ ନିଜକୁ ଖ୍ୟାତ ବା ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ କରିପାରିବ ଆଜିର ଦୁନିଆରେ ସେ ଯଥାବଦ୍ଧା ମଧ୍ୟ ଅତି କମ୍ । ତେଣୁ ତାତ୍ତ୍ୱରବାବୁ ସରସ୍ୱତୀଙ୍କ କୃପା ଲାଭରେ ଅତ୍ୟନ୍ତ ସନ୍ତୁଷ୍ଟ ହୋଇ ମଧ୍ୟ ଓ ନିଜକୁ ଶିକ୍ଷା ଦାନ ଓ ଗବେଷଣାରେ ଉତ୍ସର୍ଗ କରି ମଧ୍ୟ ସେଥିରେ ଯେ ପ୍ରତିଷ୍ଠା ନାହିଁ କରି ପାରିଲେ ନାହିଁ, ସେଥିପାଇଁ ସେ ଦୁଃଖିତ ନୁହନ୍ତି । ଅବଶ୍ୟ ତାଙ୍କର ଗବେଷଣା ଯେ ପରିଚିତି ଲାଭ ନ କରିଛି ତା ନୁହେଁ । ହୁଏତ ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟତା ଦିନେ ତାର ପ୍ରକୃତ ମୂଲ୍ୟାୟନ କରିବ । କିନ୍ତୁ ଜୀବନଶାଳାରେ ଆବଶ୍ୟକ ପୁଷ୍ପପୋଷକତା ଓ ପ୍ରଚାରଧର୍ମୀ ଅଭିଯାନ ଅନ୍ତ ବରୁ ସେ ଯେ ଉପଯୁକ୍ତ ଖ୍ୟାତି ଲାଭରୁ ବଞ୍ଚିତ ତାହା ତାହାଙ୍କର ହୃଦୟଂଗମ ହୋଇଥିଲେ ମଧ୍ୟ ସେ ଦୁଃଖିତ ନୁହନ୍ତି ।

ବିଭିନ୍ନ କଳା ଯଥା ଚିତ୍ର, ନାଟ୍ୟ, ସଂଗୀତ ଇତ୍ୟାଦି ଉଗବତ୍ କୃପା ଉପରେ ଅଧିଷ୍ଠିତ । ଜନ୍ମଗତ କୁଶଳତା ଥାଇ ଉପଯୁକ୍ତ ସାଧନା ବଳରେ ଏଥିରେ ପ୍ରତିଷ୍ଠା ଲାଭ କରିହୁଏ । ପ୍ରାୟତଃ ପ୍ରକୃତ କଳାବିତ୍ମାନେ ଏଥିରେ କାଳକ୍ରମେ ସୁଖ୍ୟାତି ଲାଭ କରିଥାଆନ୍ତି । ଦୃଷ୍ଟପୋଷକତା ଓ ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରଚେଷ୍ଟା ବଳରେ ହୁଏତ ତାହା ଦୂରାନ୍ୱିତ ହୋଇଥାଏ । ତାତ୍ତ୍ୱରବାବୁ ଏପରି ଉଗବତ୍ କୃପାରୁ ବଞ୍ଚିତ ହୋଇ ସେ ଦିଗରେ ବେବେ ମନ ବଳାଇ ନାହାନ୍ତି ।

ସମାଜରେ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ବ୍ୟକ୍ତିମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ତଥାକଥିତ ସମାଜସେବୀମାନେ ଅନ୍ୟତମ । ଏ ଯୁଗରେ ସମାଜରେ ଏହିମାନଙ୍କ ପ୍ରତିଷ୍ଠା ଓ ପରକାଷ୍ଟା ସର୍ବୋଚ୍ଚ । ଏଥିପାଇଁ ଆଧୁନିକ ରାଜନୀତିର ଆଶ୍ରୟ ନେବାହିଁ ସର୍ବୋତ୍କୃଷ୍ଟ ପଦ୍ଧତି । ଧନ, ଜନ, ବାହୁ ଓ କ୍ଷମତା ବଳରେ ଏମାନେ ଖୁବ୍ ଶୀଘ୍ର ନିଜର ପ୍ରାଧାନ୍ୟ ଓ ପ୍ରତିଷ୍ଠା ବିସ୍ତାର କରିଥାଆନ୍ତି । କିନ୍ତୁ ଏହା ସାଧାରଣତଃ କ୍ଷଣସ୍ଥାୟୀ ହୋଇଥାଏ । ଏମାନଙ୍କ ମଣିଷପଣିଆର ପ୍ରକୃତ ମାନ ଅନେକ ଦିନ ଧରି ଲୋକଲୋଚନର ଅଗୋଚରରେ ରହିଥାଏ । କଦାଚିତ୍ ଏହି କୃତ୍ରିମ ଆଜ୍ଞାଦନ ଅନାବୃତ୍ତ ହୋଇଗଲେ ଏମାନେ ସମାଜର ଚୋରଖଣ୍ଡକ ପରି ଅତି ନିମ୍ନସ୍ତରକୁ ଖସି ଆସିଥାଆନ୍ତି । କେତେକ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଜବରଦସ୍ତି ଏମାନଙ୍କ ଜନ୍ମ ତଥା ମୃତ୍ୟୁବାର୍ଷିକା ପାଳନ କରି ଏମାନଙ୍କ ସୁଖ୍ୟାତିର ସ୍ମୃତିକୁ ବଞ୍ଚାଇ ରଖିବାର ପ୍ରଚେଷ୍ଟା ଚାଲିଥାଏ । କିନ୍ତୁ ଏ ପ୍ରହେଳିକା କ୍ରମଶଃ କାଳର ଅତଳ ଗର୍ଭରେ ଲୀନ ହୋଇଯାଏ । ସମ୍ଭାବପତ୍ର ଓ ପ୍ରସାର ମାଧ୍ୟମଗୁଡ଼ିକର ଭୂମିକା ମଧ୍ୟ ଏମାନଙ୍କ ଖ୍ୟାତି ପ୍ରତିଷ୍ଠାରେ କମ୍ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ନୁହେଁ । ଅତି ନବଶ୍ୟ ଓ ଅନାମଧେୟ ବ୍ୟକ୍ତିର ମୃତ୍ୟୁ ପରେ ହଠାତ୍ ସମ୍ଭାବପତ୍ରର ଅନୁକମ୍ପାରେ ଜାଣିବାକୁ ମିଳେ ବିଶିଷ୍ଟ ସମାଜସେବୀଙ୍କର ଦେହାନ୍ତ ଖବର । ଜୀବନଶାଳାରେ ସେମାନଙ୍କର

ସମାଜସେବା ବିଷୟରେ ପ୍ରାୟ ସମସ୍ତେ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ଅଜ୍ଞ ଅଟନ୍ତି ।

ପ୍ରକୃତ ସମାଜସେବା ମହାପୁରୁଷମାନଙ୍କର ଅବଦାନ ସ୍ୱତଃ ଚିରସ୍ମରଣୀୟ ହୋଇ ରହିଥାଏ । କିମ୍ବଦନ୍ତୀ ପୁରୁଷ ରାମଚନ୍ଦ୍ର ଓ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ, ବୁଦ୍ଧଦେବ, ମହାବୀର ଜାନ, ଯାଶୁଶ୍ରୀଷ୍ଠ, ମହାପୁରୁଷ ମହମ୍ମଦ, ମହାତ୍ମାଗାନ୍ଧି, ଜବାହରଲାଲ ନେହେରୁ ଇତ୍ୟାଦିଙ୍କର ମାନବ ସମାଜକୁ ଅବଦାନ ଚିରସ୍ମରଣୀୟ ହୋଇ ରହିଥିବ । ଏଥିପାଇଁ ଜୟନ୍ତୀ ବା ଶ୍ରାଦ୍ଧବାର୍ଷିକୀ ସମାରୋହର ଆବଶ୍ୟକତା ନାହିଁ । କେଉଁ ଶହ ଶହ ବର୍ଷରେ ଏପରି ମହାପୁରୁଷ କଦାଚିତ୍ ଜନ୍ମ ଗ୍ରହଣ କରିଥାଆନ୍ତି । ତାତ୍ତ୍ୱରବାବୁ ଆଧୁନିକ ସମାଜରେ ପ୍ରଚଳିତ ଧାରାବାହିକତା ପ୍ରତି ଅନେକ ଦୃଷ୍ଟିରୁ ବିମୁଖ । ସମାଜରେ ପ୍ରତିଷ୍ଠାବାନ ରୂପେ ପରିଚିତ ହେବା ପାଇଁ ରୋଟାରୀ କ୍ଲବ, ଲାୟନ୍ସ କ୍ଲବ ଇତ୍ୟାଦିରେ ଅନେକ ସଭ୍ୟ ହୋଇଥାଆନ୍ତି । ଏହି କ୍ଲବଗୁଡ଼ିକ ମୁଖ୍ୟତଃ ସେବାଧର୍ମୀ ହୋଇଥିଲେ ମଧ୍ୟ ଅନେକ ସଭ୍ୟ ଯେ ଏଥିରେ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଲାଭ ଆଶାରେ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ହୋଇଥାଆନ୍ତି, ତାହା ନିଃସନ୍ଦେହ । ବଡ଼ ବଡ଼ ବ୍ୟବସାୟୀ, କଣ୍ଟ୍ରାକ୍ଟର ଓ କେତେକ ଉଚ୍ଚ କ୍ଷମତାସମ୍ପନ୍ନ ସରକାରୀ ଅଫିସର, ଟାକ୍ସ ଅଧିକାରୀ, ପୋଲିସ ଅଫିସର ଓ ରାଜନୈତିକ ନେତାଙ୍କର ଘନିଷ୍ଠ ସାନ୍ନିଧ୍ୟ ଲାଭ ଆଶାରେ ଅନେକ ଏଥିରେ ସଂଶ୍ଳିଷ୍ଟ ହୋଇଥାଆନ୍ତି । ସେମାନଙ୍କର ପ୍ରକୃତ ସେବା ମନୋରାଜ କେତେ ତାହା ସେମାନଙ୍କର ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଜୀବନ ବିଶ୍ଳେଷଣରୁ ଜଣାପଡ଼େ । ନିକଟରେ ଗୋଟିଏ ରୋଟାରୀ କ୍ଲବ ତାତ୍ତ୍ୱରବାବୁଙ୍କୁ ତାଙ୍କର ମାଗଣା ରୋଗୀ ସେବା ପାଇଁ ଅନରାରୀ(Honorary) ରୋଟାରୀଆନର ସମ୍ମାନ ଦେଇଥିଲେ ମଧ୍ୟ ସେ ସେଥିରେ ଅତ୍ୟଧିକ ଉତ୍ସୁକ ନୁହନ୍ତି ।

ପ୍ରତିଷ୍ଠାବାନ ଲୋକମାନଙ୍କର ଆଉ ଗୋଟିଏ ଆଚରଣ ତାତ୍ତ୍ୱରବାବୁଙ୍କୁ ବହୁତ ବ୍ୟଥା ଦେଇଥାଏ । ତାହା ହେଲା ସେମାନଙ୍କର ସଭାସମିତି ଇତ୍ୟାଦିରେ ବକ୍ତୃତା । ରାଜନୈତିକ ନେତା ତଥା ସରକାରୀ ଅଫିସର ବିଭିନ୍ନ ଉତ୍ସବ ଓ ଅନୁଷ୍ଠାନରେ ଯେଉଁ ଭାଷଣ ଦିଅନ୍ତି ତାହା ସେ ସଭାସମିତିକୁ ନ ଯାଇ ମଧ୍ୟ ହୃଦୟଙ୍ଗମ କରିହେବ । ତାତ୍ତ୍ୱରବାବୁଙ୍କର ଜଣେ ବନ୍ଧୁ ଏପରି ବକ୍ତୃତା ଅନୁକରଣ କରିବାରେ ବିଶେଷ ପାରଙ୍ଗମ ଥିଲେ ବୋଲି ସେ କହନ୍ତି । ସେ ବନ୍ଧୁଙ୍କୁ କୌଣସି ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଅନୁଷ୍ଠାନରେ ଯେ କୌଣସି ବ୍ୟକ୍ତି ବ'ଣ ବକ୍ତୃତା ଦେବେ ପଚାରିଲେ ସେ ଅବିକଳ ସେପରି ବକ୍ତୃତାର ଅନୁକରଣ କରି ପାରୁଥିଲେ । ସେ ଯା ହେଉ ଏହି ଚିରଚରିତ ଉପଦେଶ ବାଣୀ ଶୁଣି ଶୁଣି ଲୋକମାନଙ୍କର ଯେ ସେଥିପ୍ରତି କ୍ରମଶଃ ଆଗ୍ରହ କମିଯାଉଛି ଏହା କହିବା ବାହୁଲ୍ୟ ମାତ୍ର । ସଭାସମିତିରେ ନିରଳସ ଜୀବନଯାପନ, ସଜୋଟ ରାଜନୀତି, ବ୍ରହ୍ମଚାରୀର ବିରୁଦ୍ଧାଚରଣ ଇତ୍ୟାଦି ବିଷୟରେ

ଅନର୍ଗଳ ବକ୍ତୃତା ଦେଉଥିବା ଲୋକର ପ୍ରକୃତ ସ୍ୱରୂପ ସେମାନଙ୍କୁ ଖୁବ୍ ନିକଟରୁ ଅନୁଧ୍ୟାନ କରୁଥିବା ବ୍ୟକ୍ତିମାନଙ୍କୁ ଭଲ ଭାବରେ ଗୋଟର ।

ଆଉ କେତେକ ବକ୍ତା ଧର୍ମସତ୍ତା, ସାହିତ୍ୟ ସତ୍ତା ବା ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଆନୁଷ୍ଠାନିକ ସତ୍ତାରେ କେବଳ ପୂର୍ବ ମହାତ୍ମାମାନଙ୍କର ଉକ୍ତିକୁ ଉଦ୍ଧୃତ କରି ନିଜର ଜ୍ଞାନଗାରିମା ଦେଖାଇଥାଆନ୍ତି । ଅବଶ୍ୟ ଏହା ସତ୍ୟ ଯେ ବହୁତ ପଡ଼ାପଢ଼ି କରି ନ ଥିଲେ ଏପରି ପାରଦର୍ଶିତା ଜାତ କରିବା କଷ୍ଟକର । ବିଜ୍ଞ ହିସାବରେ ସେମାନଙ୍କ ବକ୍ତୃତା ଶୁଣିବାକୁ ଆସୁଥିବା ଲୋକେ ତାଙ୍କଠାରୁ କ'ଣ ଆଶା କରନ୍ତି ? ଉଦ୍ଧୃତାଣ କ'ଣ ସେମାନେ ନିଜେ ପଢ଼ି ଜାଣି ପାରିବେ ନାହିଁ ? ପ୍ରକୃତ ବିଜ୍ଞ ଲୋକ ବକ୍ତୃତା ମାଧ୍ୟମରେ ନିଜର ଚିନ୍ତା, ନିଜର ଜୀବନ ଦର୍ଶନ ଇତ୍ୟାଦି ପ୍ରକାଶ କଲେ ସିନା ମୌଳିକତା ପ୍ରକାଶ ପାଆନ୍ତା । ବିଭିନ୍ନ ମୌଳିକ ଚିନ୍ତାଧାରାର ପରିପ୍ରକାଶରେ ହିଁ ସମାଜର ପ୍ରକୃତ ଉନ୍ନତି ସାଧିତ ହୋଇପାରନ୍ତା ।

ଏହିପରି ସବୁ ଭାବଧାରାରେ ସଂଶ୍ଳିଷ୍ଟ ହୋଇଥିବା ତାତ୍ତ୍ୱବାଦୀଙ୍କର ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଚିନ୍ତା ଓ ଜୀବନାଦର୍ଶ ବଡ଼ ବିଚିତ୍ର । ତାଙ୍କ ମତରେ ଜୀବଜଗତରେ ପ୍ରତ୍ୟେକ ସୃଷ୍ଟି, ବୃକ୍ଷ ହେଉ ବା ପ୍ରାଣୀ ହେଉ କୌଣସି ଏକ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ଉପରେ ପର୍ଯ୍ୟବସିତ । ବୃକ୍ଷ ବା ବୃକ୍ଷଟିଏ ଫଳପୁଷ୍ପ ଓ ଛାୟା ପ୍ରଦାନଠାରୁ ଆରମ୍ଭ କରି ପରିବେଶ ପ୍ରତି ତାର ଅନୁଦାନ ଓ ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରାଣୀର କ୍ଷୁଧା ନିବାରଣ ଇତ୍ୟାଦି ପାଇଁ ନିଜର ଜୀବନ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ କରିଥାଏ । ମନୁଷ୍ୟ, ପ୍ରାଣୀ କିମ୍ବା ପ୍ରକୃତିର ଅସାଧାରଣ ବ୍ୟବହାରରେ ଉତ୍ପାଦିତ ନ ହେଲେ ସେ ସ୍ୱଜାତରେ କେବେ ନିଜ କର୍ତ୍ତବ୍ୟରେ ଅବହେଳା କରେ ନାହିଁ । ସେହିପରି ପ୍ରାଣୀଜଗତରେ ମନୁଷ୍ୟକୁ ଛାଡ଼ି ଅନ୍ୟ ସମସ୍ତ ଜୀବ ନିଜର ଜନ୍ମନିହିତ କର୍ତ୍ତବ୍ୟରେ କେବେ ଅବହେଳା ପ୍ରଦର୍ଶନ କରି ନ ଥାନ୍ତି । ଜନ୍ମଠାରୁ ମୃତ୍ୟୁ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସେମାନେ ତାଙ୍କର ସୃଷ୍ଟିର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ପାଳନ କରିଥାଆନ୍ତି ।

ପ୍ରାଣୀଜଗତର ଶ୍ରେଷ୍ଠତମ ଜୀବ ହିସାବରେ ପ୍ରତ୍ୟେକ ମାନବ ଜୀବନର ସୃଷ୍ଟିରେ ଯେ ନିଶ୍ଚୟ କିଛି ମହତ୍ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ରହିଛି ଏହା ଅସ୍ୱୀକାର କରିହେବ ନାହିଁ । ପ୍ରତ୍ୟେକ ମଣିଷ ତାର ପରିପାର୍ଶ୍ୱିକତା, ପରିବେଶ, ଶିକ୍ଷାଦାୟୀ ଓ ସାମାଜିକ ସ୍ଥିତି ଅନୁସାରେ ଏହି ମହତ୍ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ସାଧନରେ ବ୍ରତୀ ହେବା ଉଚିତ । ଜଣେ ଚାଷୀ ଉପଯୁକ୍ତ ଶ୍ରମ ଓ ନିଷ୍ଠା ଦ୍ୱାରା ଶସ୍ୟ ଉତ୍ପାଦନ କଲେ, ଜଣେ ଗୋପାଳ ଗୋସେବା ଦ୍ୱାରା ଦୁଗ୍ଧ ସରବରାହ କଲେ, ଜଣେ ଶ୍ରମଜୀବୀ ନିଷ୍ଠାର ସହ ଶ୍ରମଦାନ କରିପାରିଲେ, ଶିକ୍ଷକ ଆନ୍ତରିକତାର ସହ ଶିକ୍ଷାଦାନ, ଚାକିରିଆ ଆନ୍ତରିକତାର ସହ

କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ସଂପାଦନ, ତାନ୍ତ୍ର ନିଷାର ସହ ରୋଗୀ ଚିକିତ୍ସା, ଆଇନଜୀବୀ ଉପଯୁକ୍ତ ଆଇନ ସହାୟତା ଗତ୍ୟାଦି କରିପାରିଲେ ପ୍ରତ୍ୟେକ ବ୍ୟକ୍ତି ନିଜର କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ପରିପାଳନ କରୁଛନ୍ତି ବୋଲି ଧରାଯିବ । ଏହାହିଁ ତାଙ୍କର ସୃଷ୍ଟିର ମହତ୍ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ବୋଲି ପରିଗଣିତ ହେବ । ଏଥିରେ କୌଣସି ପ୍ରକାର ଅବହେଳା, ପ୍ରବଞ୍ଚନା ବା ଭ୍ରଷ୍ଟାଚାର ଏହି ମହତ୍ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ସାଧନର ପରିପନ୍ଥା । କିନ୍ତୁ ତଥାକଥିତ ସମାଜସେବୀ, ରାଜନୀତିଜ୍ଞ ବା ଧର୍ମାନୁଷ୍ଠାନବାସୀମାନେ କରନ୍ତି କ'ଣ ? ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରହେଳିକା ସୃଷ୍ଟି କରି ସମାଜର ପରାଜାଭୋଜୀ ରୂପେ ନିଜର ଜୀବନକାଳ ବିତାଇ ଦିଅନ୍ତି । ଜୀବସୃଷ୍ଟିର ମୌଳିକ ତଥ୍ୟ ଯେ ଜୀବଜଗତ ପାଇଁ ପ୍ରତ୍ୟେକ ଜୀବର କିଛି କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ରହିଛି ଏହା ପ୍ରତ୍ୟେକେ ଉପଲବ୍ଧ କରି ନିଜର କର୍ମସଂପାଦନ କରିବା ଉଚିତ୍ ।

ମୋଟ ଉପରେ ତାନ୍ତ୍ରରବୀଙ୍କର କର୍ମ ଯୋଗରେ ଅଗାଧ ବିଶ୍ୱାସ । ଜ୍ଞାନ, ଭକ୍ତି, ଧର୍ମ ଇତ୍ୟାଦି ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ବିଷୟ । ନିଜର ଆତ୍ମା ଓ ମନର ସବୁକ୍ଷି ପାଇଁ ମଣିଷ ଏହା କରିପାରେ । କିନ୍ତୁ କର୍ମ ସର୍ବପ୍ରଥମ ଓ ସର୍ବପ୍ରଧାନ । କର୍ମ ସାଧନ କିନ୍ତୁ “କର୍ମଶୈବ ଅଧିକାରସ୍ତେ, ମା ଫଳେଷୁ କଦାଚନ” ଏହି ତଥ୍ୟ ଉପରେ ପର୍ଯ୍ୟବସିତ ହେବା ଉଚିତ୍ । ସ୍ୱକର୍ମ ଦ୍ୱାରା ଦୂରିତ ଫଳକାମନା ବା ପ୍ରତିଷ୍ଠା ଲାଭର ଆକାଂକ୍ଷା କର୍ମସାଧନର ମୂଳମନ୍ତ୍ର ହେଲେ ମଣିଷକୁ ସ୍ୱକର୍ମରୁ ଯେ ବିପଥଗାମୀ କରିବ, ଏହା ନିଶ୍ଚିତ । “Let me live unseen and unknown and let me die unseen and unknown” । ଏହି ଆଦର୍ଶରେ ଅନୁପ୍ରାଣିତ ହୋଇ ତାନ୍ତ୍ରରବୀ ନିଜର ଜୀବନକାଳ କର୍ମ ସଂପାଦନରେ ବିତାଇ ଦେବାକୁ ଚାହାନ୍ତି । ସ୍ୱକର୍ମ ସାଧନ ନିଜର ବିବେକାନୁମୋଦିତ ହେଲେ ଓ ତତ୍ପରା ଆତ୍ମସନ୍ତୁଷ୍ଟି ମିଳିପାରିଲେ ତାହା ହିଁ ମଣିଷ ଜନ୍ମର ଶ୍ରେଷ୍ଠ ସଫଳତା ହେବ ।

ଡାକ୍ତରବାବୁଙ୍କ ବ୍ୟକ୍ତିତ୍ୱ

କୌଣସି ଲୋକର ବ୍ୟକ୍ତିତ୍ୱ ବିଷୟରେ ଜାଣିବାକୁ ହେଲେ ତାଙ୍କ ଜୀବନର ଗଭୀର ପର୍ଯ୍ୟାଲୋଚନା ଆବଶ୍ୟକ । ପ୍ରତ୍ୟେକ ବ୍ୟକ୍ତିର ସାଧାରଣତଃ ୩ଟି ଜୀବନ ଥାଏ । ଯଥା- (୧) ସାମାଜିକ ଓ ସାଧାରଣ ଜୀବନ (Social and public life) (୨) ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଜୀବନ (Private life) ଏବଂ (୩) ଗୁପ୍ତ ଜୀବନ (Secret life) । ପ୍ରଥମଟି ପ୍ରାୟତଃ କୃତ୍ରିମ ଆଭରଣମୁକ୍ତ । ମାର୍ଜିତ ଚାଲିଚଳନ, ସୁସଜ୍ଜିତ ପରିଧାନ ଓ ଆଦର୍ଶମୁକ୍ତ କଥାବାର୍ତ୍ତାରେ ଜଣକର ସାମାଜିକ ଜୀବନ ପରିଷ୍କୃତିତ ହୋଇଥାଏ । ଏଥିରେ ପ୍ରତି କ୍ଷେତ୍ରରେ ବ୍ୟକ୍ତି ବିଶେଷ ଗଭୀର ଅଳ୍ପଶ ପ୍ରୟୋଗ କରି ନିଜକୁ ଏକ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ରୂପରେ ପ୍ରତିପାଦିତ କରିଥାଆନ୍ତି । ଏହି କୃତ୍ରିମ ଓ ମିଥ୍ୟାଦୃଶ୍ୟ ଆଚ୍ଛାଦନ ତଳେ ତାର ପ୍ରକୃତ ବ୍ୟକ୍ତିତ୍ୱ ଅଧିକାଂଶ ସମୟ ଲୁଚାଯିତ ହୋଇ ରହିଥାଏ । ତେଣୁ ସାମାଜିକ ସ୍ତରରେ ଦେଖି କାହାରି ପ୍ରକୃତ ବ୍ୟକ୍ତିତ୍ୱ ଅନୁଧ୍ୟାନ କରିହୁଏ ନାହିଁ ।

ପ୍ରତ୍ୟେକଙ୍କର ଗୁପ୍ତ ଜୀବନ ସାଧାରଣତଃ ଏତେ ଗୋପନୀୟ ଯେ ସେଥିରେ ସହଯୋଗୀ ବା ଭାଗୀଦାର ନହେଲେ ସେ ବିଷୟରେ ଜାଣିବା ଅସମ୍ଭବ । ସାଧାରଣତଃ କୃତଚକ୍ର, ଷଡ଼ଯନ୍ତ୍ର ଓ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଦୁଷ୍ଟମର୍ମ, ଯୌନ ଓ ପ୍ରେମଜୀବନ, ଅର୍ଥନୈତିକ (ବିଶେଷତଃ ଅବୈଧ) ବ୍ୟାପାର ରତ୍ୟାଦି ଏହି ଜୀବନର ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ । ଏହା ଅନେକ ସମୟରେ ଲଜ୍ଜାଜନକ ଓ ଅପମାନବୋଧକ ହୋଇଥିବାରୁ ଏହା ପ୍ରକାଶଯୋଗ୍ୟ ମଧ୍ୟ ନୁହେଁ । ତେଣୁ କୌଣସି ବ୍ୟକ୍ତିବିଶେଷଙ୍କ ଜୀବନୀରେ ଏହି ଅଂଶ ପ୍ରାୟ ଦେଖିବାକୁ ମିଳେ ନାହିଁ ।

ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଜୀବନରେ ସାଧାରଣତଃ ପ୍ରତ୍ୟେକ ବ୍ୟକ୍ତିର ପ୍ରକୃତ ମନୁଷ୍ୟତ୍ୱ ଓ ବ୍ୟକ୍ତିତ୍ୱ ତଥା ତାଙ୍କର ଚରିତ୍ର ଓ ଚିନ୍ତାଧାରା ଆଦି ପରିଷ୍କୃତିତ ହୋଇଥାଏ । ତେବେ ଏହା ସାମାଜିକ ସ୍ତରର ଅନ୍ତରାଳରେ ଲୋକର ଦୈନନ୍ଦିନ ପାରିବାରିକ ଜୀବନରେ ହିଁ ପରିଲକ୍ଷିତ ହୋଇଥାଏ । ଜଣେ ସହବାସୀ ବା ସହକର୍ମୀ ଭାବରେ ଦିନର ଅଧିକାଂଶ ସମୟ ତାଙ୍କ ସାଥରେ ନ ବିତାଇଲେ କିମ୍ବା ଅତି ଅନ୍ତରଙ୍ଗ ଭାବରେ ଖୁବ୍

ନିକଟରୁ ଜଣକୁ ଅନୁଧ୍ୟାନ ନ କଲେ କାହାରି ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଜୀବନ ସଂପର୍କରେ ମଧ୍ୟ ଜାଣିବା କଷ୍ଟକର ।

ଏହି ପରିପ୍ରେକ୍ଷୀରେ ତାତ୍ତ୍ୱରବାବୁଙ୍କ ଗୁପ୍ତ ଜୀବନ ଏ ଆଲୋଚନାରୁ ବହିର୍ଭୁତ । ତେବେ ତାଙ୍କର ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଜୀବନ ବିଷୟରେ ଲେଖକ ଜାଣିବାର ସମସ୍ତ ସୁଯୋଗ ପାଇପାରିଛି । ପୁଣି ତାତ୍ତ୍ୱରବାବୁଙ୍କ କୌଣସି କୃତ୍ରିମ ସାମାଜିକ ବା ସାଧାରଣ ଜୀବନ ନ ଥିବାରୁ କେବଳ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଜୀବନକୁ ପର୍ଯ୍ୟାଲୋଚନା କଲେ ତାଙ୍କର ବ୍ୟକ୍ତିତ୍ୱ ବିଷୟରେ ସମ୍ୟକ୍ ଧାରଣା କରିହେବ । “ତାଙ୍କର ସାମାଜିକ ଜୀବନ ବୋଲି ପୃଥକ୍ କିଛି ନାହିଁ” କହିବାର ଅର୍ଥ, ତାଙ୍କର ଭିତର ଓ ବାହାର ବସ୍ତୁତଃ ସବୁ ଦୃଷ୍ଟିରୁ ଏକ । ସେ ବାହାରର ଚାକଚକ୍ୟ, ବାତ୍ୟ ଆତ୍ମମୟର ଆଭରଣ କିମ୍ବା କୃତ୍ରିମ ବ୍ୟବହାରରେ ବିଶ୍ୱାସ କରନ୍ତି ନାହିଁ । ତାଙ୍କର ପୋଷାକ ପରିଚ୍ଛଦରେ ଆତ୍ମମୟ କିମ୍ବା ଘର ଓ ବାହାର ପାଇଁ ବିଭିନ୍ନତା ନ ଥାଏ । କେବଳ ସୌଜନ୍ୟ ଦୃଷ୍ଟିରୁ ସାଧାରଣ ପୋଷାକ ପିନ୍ଧି ବାହାରକୁ ବାହାରୁଥିଲା ବେଳେ ଘରେ ଅନେକ ସମୟରେ ଖାଲି ଦେହରେ ତାଙ୍କୁ ଦେଖିବାକୁ ମିଳେ । ତାଙ୍କ ମତରେ ପୋଷାକ ପାଗ ଅନୁସାରେ ଶରୀରର ଆରାମ ପାଇଁ ହେବା ଆବଶ୍ୟକ । ପ୍ରଚଣ୍ଡ ଗରମ ସମୟରେ ଲୌକିକତା ପାଇଁ କଷ୍ଟ ସ୍ୱୀକାର କରି ଶରୀରକୁ ଆବରଣଯୁକ୍ତ କରି ରଖିବାର ପକ୍ଷପାତୀ ସେ ନୁହନ୍ତି । ତେଣୁ ଅନାବୃତ ଶରୀରରେ ଘରେ ସେ ବିଭିନ୍ନ ଲୋକଙ୍କୁ ସାକ୍ଷାତ କରିବା କିମ୍ବା ରୋଗୀ ଦେଖିବାର ମଧ୍ୟ ଦେଖା ଯାଇଥାଏ । ସେହିପରି କର୍ମକ୍ଷେତ୍ରରେ କିମ୍ବା ବ୍ୟାସାୟିକ ଭ୍ରମଣରେ ପୋଷାକର ଚାକଚକ୍ୟ ତାଙ୍କଠାରେ ଦେଖାଯାଏ ନାହିଁ । ଏପରିକି ସହକର୍ମୀ ମହଲରେ ସେ ଭଲ ପୋଷାକ ପିନ୍ଧନ୍ତି ନାହିଁ ବୋଲି ସମାଲୋଚନା ଶୁଣିବାକୁ ମିଳିଥାଏ । ତାଙ୍କର ଅନ୍ତରଂଗମାନ ତାଙ୍କୁ କେତେଥର କହିଛନ୍ତି, ଭଲ ପୋଷାକ ନ ପିନ୍ଧିଲେ ବ୍ୟବସାୟରେ ହାନି ହୋବ । ଭଲ ବୋଷାକ ଦେଖିଲେ ରୋଗୀମାନଙ୍କର ବଡ଼ ଡାକ୍ତର ବୋଲି ଧାରଣା ହେବ । ‘ତେକ ଥିଲେ ସିନା ଭିକ ମିଳେ’, ଏ ଭକ୍ତିରେ ତାତ୍ତ୍ୱରବାବୁ ମୋଟେ ବିଶ୍ୱାସ କରନ୍ତି ନାହିଁ । ତାଙ୍କ ମତରେ ଭିକ୍ଷା ମିଳିବା ବା ରୋଜଗାର ନିଜର ଗୁଣ ଓ ପାରଙ୍ଗମତା ଉପରେ ନିର୍ଭର କରେ ।

ସେହିପରି ତାଙ୍କର ବ୍ୟବହାରରେ କେତେବେଳେ କୃତ୍ରିମତା ପରିଲକ୍ଷିତ ହୁଏ ନାହିଁ । ସମସ୍ତଙ୍କ ସାମ୍ନାରେ ତାଙ୍କର କଥାବାର୍ତ୍ତା ଓ ବ୍ୟବହାର ସବୁବେଳେ ସ୍ପଷ୍ଟ ଓ ସୁସ୍ପଷ୍ଟ । ଆନ୍ତରିକତା ନ ଥିବା ବ୍ୟକ୍ତି ସହିତ ତାଙ୍କର ସାକ୍ଷାତ ଓ କଥାବାର୍ତ୍ତା ଖୁବ୍ ଅଳ୍ପକେ ସୀମିତ ହୋଇଥାଏ । ଶତ୍ରୁତା ଥିବା କିମ୍ବା ଅପ୍ରିୟପାତ୍ର ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କୁ ସେ ବ୍ୟବହାରରେ ବା କଥାବାର୍ତ୍ତାରେ ଆଦୌ କୃତ୍ରିମତା ନ କରି ନିଜ ମନୋଭାବକୁ ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ ଭାବରେ ପ୍ରକାଶ କରିଥାଆନ୍ତି । “ସତ୍ୟ ବୃକ୍ଷାତ୍ ପ୍ରିୟଂ ବୃକ୍ଷାତ୍, ମା ବୃକ୍ଷାତ୍

ସତ୍ୟମ୍ ପ୍ରିୟ” ଉକ୍ତିରେ ସେ ସବୁବେଳେ ନିଷ୍ଠା ରଖନ୍ତି ନାହିଁ । କ୍ଷତିକାରକ ହୋଇ ନ ଥିଲେ ଅପ୍ରିୟ ସତ୍ୟ କହିବାକୁ ସେ ପଣ୍ଡାତ୍ପଦ ହୁଅନ୍ତି ନାହିଁ । ଏପରି କେତେକ ସ୍ଥଳରେ ସେ ନୀରବତା ପସନ୍ଦ କରନ୍ତି କାରଣ ଆନ୍ତରିକତାର ବିରୁଦ୍ଧାରତରଣ କରି ବୃତ୍ତିମାୟର ବ୍ୟବହାର ପ୍ରଦର୍ଶନ ତାଙ୍କ ପକ୍ଷରେ ଅସମ୍ଭବ । ତେଣୁ ପ୍ରିୟ ବା ଅପ୍ରିୟ ଜନ ସହ ବ୍ୟବହାର ଓ କଥାବାର୍ତ୍ତାରେ ତାଙ୍କର ପ୍ରକୃତ ମନୋଭାବ ଓ ଆନ୍ତରିକତା ସବୁବେଳେ ପରିସ୍ପଷ୍ଟ ହୋଇଥାଏ । ସେ ସବୁବେଳେ ସ୍ପଷ୍ଟବାଦୀ । ମନରେ ଗୋଟିଏ ପ୍ରକାର ଭାବ ରଖି ବାକ୍ୟ ଓ ବ୍ୟବହାରରେ ଅନ୍ୟଥା ପ୍ରଦର୍ଶନକୁ ସେ ଘୃଣା କରନ୍ତି । ବାକ୍ୟ ପରି କର୍ମରେ ମଧ୍ୟ ତାଙ୍କର ସତ୍ୟନିଷ୍ଠା ଓ ଆନ୍ତରିକତା ସ୍ପଷ୍ଟ ଓ ଅଦୃଷ୍ଟ । ତାଙ୍କ ମତରେ ଆନ୍ତରିକତା ବିନା କୌଣସି କର୍ମରେ ସୁଫଳ ମିଳିବା ଅସମ୍ଭବ ଓ ସେପରି କର୍ମ ମୂଲ୍ୟହୀନ । ଆନ୍ତରିକତା ନ ଥିଲେ କୌଣସି କର୍ମ ସୁଚାରୁରୂପେ ହୋଇ ପାରେ ନାହିଁ । କୌଣସି କର୍ମ ପ୍ରତି ସୂକ୍ଷ୍ମ ନ ଥିଲେ କିମ୍ବା ତାହା ଅନୁଚିତ ମନେ ହେଉଥିଲେ, ସେପରି କର୍ମରୁ ବିରତ ରହିବା ସବୁବେଳେ ଆବଶ୍ୟକ । ଲୌକିକତା କିମ୍ବା ବୌଦ୍ଧନ୍ୟ ଦୃଷ୍ଟିରୁ ଇଚ୍ଛା ନ ଥାଇ କୌଣସି କାର୍ଯ୍ୟ କରିବା ଅନୁଚିତ । କୌଣସି କ୍ଷେତ୍ରରେ ବିବେକ ବିରୁଦ୍ଧରେ ଯାଇ ନିଜକୁ ମନେଇ ନେବା ତାଙ୍କ ନୀତି ବିରୁଦ୍ଧ । । ଏପରିକି ଚାକିରୀ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଜର୍ଜେକ ଉପରିସ୍ଥ କର୍ମଚାରୀ ତାଙ୍କ ଗୁପ୍ତ ଚରିତ୍ର ଟିପ୍ପଣୀରେ ମତବ୍ୟ ଲେଖିଥିଲେ ଯେ, “He is not compromising” ବିବେକାନୁମୋଦି ପ୍ରେରଣାରେ କାମ କରିଯିବାରେ ସେ ଦୃଢ଼ ବିଶ୍ୱାସୀ ।

କର୍ମ ସଂକ୍ରାନ୍ତରେ ତାତ୍ତ୍ୱରବାବୁ ବିଶ୍ୱାସ କରନ୍ତି, ନିଷ୍ଠାମ କର୍ମରେ । ଅବଶ୍ୟ ଏହାର ଅର୍ଥ ନୁହେଁ ଯେ, ବିନା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ କୌଣସି କାର୍ଯ୍ୟ କରିବା । ପ୍ରତ୍ୟେକ ବ୍ୟକ୍ତି ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଲକ୍ଷ୍ୟ ଓ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ନେଇ ପ୍ରତ୍ୟେକ କର୍ମ କରିବା ଉଚିତ ଏବଂ ତାହା ବିବେକାନୁମୋଦିତ ପଦ୍ଧାରେ ପୂର୍ଣ୍ଣ ଅନ୍ତରିକତାର ସହ ହେବା ଆବଶ୍ୟକ । “କର୍ମଣ୍ୟୋ ବା ଅଧିକାରସ୍ତେ, ମା ପଳେଷୁ କଦାଚନ ଏହି ଉକ୍ତି ଦ୍ୱାରା ପ୍ରତ୍ୟେକ କର୍ମ ନିୟନ୍ତ୍ରିତ ହେବା ଆବଶ୍ୟକ । ଏହା କେବଳ ନୀତି ବାକ୍ୟରେ ଆବଦ୍ଧ ନ ରହି ପ୍ରତ୍ୟେକ କର୍ମ ଏହି ଚିନ୍ତାଧାରାରେ ଅନୁପ୍ରାଣିତ ହେଲେ ମଣିଷକୁ ହତାଶା ବା ନିରାଶାର ଶିକାର ହେବାକୁ ପଡ଼େ ନାହିଁ । ତାତ୍ତ୍ୱରବାବୁ ତାଙ୍କର ପ୍ରତ୍ୟେକ କର୍ମ କାର୍ଯ୍ୟ ଏହି ମନୋବୃତ୍ତି ନେଇ କରିଥାଆନ୍ତି । କର୍ମ ନିଷ୍ଠୁଳ ହେଲେ ମଧ୍ୟ ସେଥିରେ ତାଙ୍କର ଅନୁଶୋଚନା ନ ଥାଏ । ଅବଶ୍ୟ ଅନ୍ତରିକତାର ସହ କର୍ମ କଲେ ନିଷ୍ଠୁଳତାର ସମ୍ଭାବନା ଖୁବ୍ କମ୍ । ତାତ୍ତ୍ୱରବାବୁଙ୍କର ନୀତି ହେଲା, ମଣିଷ ଜନ୍ମ ପାଇଛି ଜୀବନ ସାରା କର୍ମ କରିଯିବା ପାଇଁ । ଅବଶ୍ୟ ତାହା ବିବେକାନୁମୋଦିତ ହେବା ଉଚିତ । କୁକର୍ମ, ସୁକର୍ମ ଓ ଅପକର୍ମ ଇତ୍ୟାଦିର ନିୟନ୍ତ୍ରକ ନିଜର ବିବେକ ହେବା ଉଚିତ୍ । କେବଳ ସାମାଜିକ ମତବାଦ

ଓ ଜନମତ ଦ୍ୱାରା ନିଜର କର୍ମ ନିୟନ୍ତ୍ରିତ ହେବା ଉଚିତ ନୁହେଁ । ନିଜର ବିବେକ ହିଁ ସର୍ବୋତ୍ତମ ଗୁରୁ ଓ ପରମପିତା ଭଗବାନଙ୍କ ଦ୍ୱରୁପ ବୋଲି ତାତ୍ତ୍ୱରବାବୁ ବିଶ୍ୱାସ କରନ୍ତି । ଏ ସଂକ୍ରାନ୍ତିରେ ଗୀତାର ମହାନ ଉକ୍ତି “ଦୟା ହୃଷିକେଶ ହୃଦି ସ୍ଥିତେନ ଯଥା ନିଯୁକ୍ତୋସି ତଥା କରୋମି” ବିଶେଷ ପ୍ରଣିଧାନ ଯୋଗ୍ୟ । ଯଦି ଜଣେ ବ୍ୟକ୍ତି ସୁସ୍ଥ ମଣ୍ଡିତରେ ବିବେକର ତାତ୍ତ୍ୱନାରେ ସାମାଜିକ ଦୃଷ୍ଟିରୁ କୌଣସି ଅପକର୍ମ କଲା, ତାହେଲେ ମଧ୍ୟ ତାହା ଅନ୍ୟାୟ ନୁହେଁ ବୋଲି ଧରାଯିବା ଉଚିତ । ଗୁରୁ ବାକ୍ୟ, ମହାପୁରୁଷଙ୍କ ମହତ୍ତ୍ୱବାଣୀ, ସମାଜସୃଷ୍ଟି ନୀତି ନିୟମ ଓ ଆଇନ ବିବେକର ପରିପୂର୍ଣ୍ଣ ସହାୟକ ହେବ ସିନା, କର୍ମର ନିୟନ୍ତ୍ରକ ହେବା ଉଚିତ ନୁହେଁ । ଏପରି ହେଲେ ନିଜର ବିବେକ ଶୁଦ୍ଧପୂର୍ତ୍ତ ରହିବା ସଂଗେ ସଂଗେ ଚିତ୍ତରେ ଅମାପ ଶାନ୍ତି ମିଳିବ । ଲୋକଲୋଚନରେ ତାର ପରିମାପ ଯାହା ହେଉନା କାହିଁକି ସେଥିପାଇଁ ନିଜର ବିବେକ ଉପରେ ଦୃଢ଼ ଆସ୍ଥା ଓ ଯେ କୌଣସି ସାମାଜିକ ପରିସ୍ଥିତିର ସମ୍ମୁଖୀନ ହେବାପାଇଁ ଅଦମ୍ୟ ସାହସ ଆବଶ୍ୟକ । ଏହାଦ୍ୱାରା ଯେ ପରିଶେଷରେ ନିଜ ଆତ୍ମା ଓ ଆତ୍ମବିଶ୍ୱାସର ବିଜୟ ସୁନିଶ୍ଚିତ, ଏଥିରେ ଦ୍ୱିମତ ହେବାର ନାହିଁ ।

ପ୍ରକୃତରେ ଏହାହିଁ ତାତ୍ତ୍ୱରବାବୁଙ୍କର ଗଭୀର ବିଶ୍ୱାସ । ସାଧାରଣ ଚକ୍ଷୁରେ ତାଙ୍କୁ ନାଷ୍ଟିକ ବୋଲି କୁହାଯାଇପାରେ । କାରଣ ସେ ପ୍ରାୟ ଦେବଦେବୀ ମନ୍ଦିରକୁ କିମ୍ବା କୌଣସି ପୂଜାସ୍ଥଳୀକୁ ଯାଆନ୍ତି ନାହିଁ । ପରିବାରବର୍ଗଙ୍କ ସହ କୌଣସି ମନ୍ଦିରକୁ ଯିବାକୁ ହେଲେ ସେ ପ୍ରାୟ ମନ୍ଦିର ବାହାରେ ଅପେକ୍ଷା କରନ୍ତି ଅନ୍ୟମାନେ ଦର୍ଶନ ଓ ପୂଜା ସାରି ଆସିବା ପାର୍ଯ୍ୟନ୍ତ । ଅବଶ୍ୟ ଘରେ ପୂଜା ଇତ୍ୟାଦିକୁ ସେ ବିରୋଧ କରନ୍ତି ନାହିଁ, ପରକୁ ସମସ୍ତ ଆୟୋଜନ କରି ଦିଅନ୍ତି । କାରଣ ନିଜର ବିଶ୍ୱାସ ଥାଉ କି ନ ଥାଉ, ଅନ୍ୟର ଧର୍ମ ବିଶ୍ୱାସରେ ବାଧା ସୃଷ୍ଟି କରିବା ତାଙ୍କର ନୀତି ବିରୁଦ୍ଧ । ପୂଜା କିମ୍ବା ଦେବଦେବୀ ଦର୍ଶନ ଇତ୍ୟାଦି ଲୌକିକତାରେ ତାଙ୍କର ବିଶ୍ୱାସ ନ ଥିଲେ ମଧ୍ୟ ସେ ଗଭୀର ଈଶ୍ୱରବିଶ୍ୱାସୀ ବୋଲି ନିଜକୁ ମନେ କରନ୍ତି । କେବଳ ପୁରୀ ଜଗନ୍ନାଥ ମନ୍ଦିରରେ ଈଶ୍ୱରଙ୍କର ବିଶାଳତା ଭାବ ତାଙ୍କ ମନରେ ଉଦ୍ରେକ ହୋଇଥିଲା । ଅନ୍ୟ କୌଣସି ମନ୍ଦିରରେ ଐଶ୍ୱରିକ ଭାବ ତାଙ୍କୁ ଆକ୍ଷନ୍ନ କରି ପାରିନାହିଁ ।

ତାଙ୍କ ମତରେ ଈଶ୍ୱର ଯେ ହୁଅନ୍ତୁ ନା କାହିଁକି, ସେ ସର୍ବବ୍ୟାପୀ । ଈଶ୍ୱର ଓ ଐଶ୍ୱରିକ ଶକ୍ତି ଏକ ଭାବଧାରା ହେବା ଉଚିତ । ସେ ସର୍ବଶକ୍ତିମାନ ଓ ମହାନ ବୋଲି ଆତ୍ମରିକ ଭାବରେ ଉପଲବ୍ଧ କରିପାରିଲେ, ତାହାହିଁ ପ୍ରକୃତ ଈଶ୍ୱର ବିଶ୍ୱାସ ହେବ । ମଣିଷ ଅନ୍ତରରେ ଯଦି ପ୍ରତିକ୍ଷଣରେ ଏହି ଅଦୃଶ୍ୟ ସତ୍ତାର ଉପଲବ୍ଧ କରିପାରିବ, ତେବେ ପ୍ରକୃତ ଭକ୍ତିମାର୍ଗରେ ପରିଚାଳିତ ହୋଇପାରିବ । “ସେହି ସର୍ବବ୍ୟାପୀ ଅଦୃଶ୍ୟ ଶକ୍ତି ମଣିଷର ପ୍ରତ୍ୟେକ କର୍ମକୁ ନୀରିକ୍ଷଣ କରୁଅଛି” ; ଏହି

ଚିନ୍ତାଧାରା ମଣିଷ ମନରେ ରହିଲେ ସେ କଦାପି ବୁଦ୍ଧି ଓ ଅନ୍ୟାୟରେ ଲିପ୍ତ ହୋଇପାରିବ ନାହିଁ । କୌଣସି ଅନ୍ୟାୟ କରିବା ପୂର୍ବରୁ ତାର ସବୁବେଳେ ଟଙ୍କା ରହିବ ଯେ ଭଗବାନ ତାହା ଦେଖୁଛନ୍ତି । ଏହି ଭୟ ହିଁ ତାକୁ ସେଥିରୁ ନିବୃତ୍ତ କରିବ । ଈଶ୍ୱରଙ୍କ ସହାୟତା ତାର ବିବେକକୁ ସବୁବେଳେ ପରିଚାଳିତ କରିବ । ନିଜ ମନୋଭାବରେ ଏହି ଐଶ୍ୱରିକ ସତ୍ତାକୁ ଦୃଢ଼ୀଭୂତ କରିବାକୁ ପ୍ରତିଦିନ ଯତେବେଳେ ହେଉ ଈଶ୍ୱର ଚିନ୍ତା କରନ୍ତି, ତାତ୍ତ୍ୱରସାବୁ ।

ଧର୍ମମାର୍ଗ ଅପେକ୍ଷା ନ୍ୟାୟ ମାର୍ଗ ତାତ୍ତ୍ୱର ସାବୁଙ୍କ ଦୃଷ୍ଟିରେ ଅଧିକ ମୂଲ୍ୟବାନ । ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରକାର ଅନ୍ୟାୟ କର୍ମରେ ଲିପ୍ତ ରହି ନିଜକୁ ପୂଜା ଓ ଧର୍ମକାର୍ଯ୍ୟରେ ନିମଜ୍ଜିତ କରୁଥିବା ବହୁ ବ୍ୟକ୍ତି ଦେଖିବାକୁ ମିଳନ୍ତି । ପୂଜା ଓ ଧର୍ମକାର୍ଯ୍ୟ ଦ୍ୱାରା ପରଜନ୍ମରେ ଏପରି ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କୁ କଣ ମିଳିବ ସେକଥା ତ କେହି ଜାଣି ପାରିବେ ନାହିଁ , ତେବେ ଜୀବନଶାଳରେ ନିଜ କୃତ ଅନ୍ୟାୟର ବିବେକ ଦଂଶନ ଯେ ତାକୁ ଅହରହ ଅତିଷ୍ଠ କରୁଥିବ, ଏଥିରେ ସନ୍ଦେହ ନାହିଁ । କାରଣ କୌଣସି ପ୍ରାଣୀର ବିବେକ କେବେହେଲେ କୌଣସି ପ୍ରକାରର ଅନ୍ୟାୟକୁ ପ୍ରଶ୍ନ କରିବ ନାହିଁ । ଅନ୍ୟାୟ କରୁଥିବା ବ୍ୟକ୍ତି ବିବେକର ବିରୁଦ୍ଧାଚରଣ କରିଛନ୍ତି ଅନ୍ୟାୟ କରିଥାଏ ।

ନ୍ୟାୟ ଓ ଅନ୍ୟାୟ ଏ ଦୁଇଟି ଶବ୍ଦର ବିଭିନ୍ନ ତର୍କମା ବିଭିନ୍ନ ଧର୍ମଗ୍ରନ୍ଥ ଓ ମହାପୁରୁଷମାନଙ୍କର ଉକ୍ତିରେ ବହୁଳ ଦେଖାଯାଏ । କିନ୍ତୁ ତାତ୍ତ୍ୱରସାବୁ ବହୁ ପ୍ରଚେଷ୍ଟା ସତ୍ତ୍ୱେ ହୃଦବୋଧ ହେଲା ଭଳି ନ୍ୟାୟର ସଞ୍ଜା ଝୋଟି ପାଇ ପାରି ନାହାନ୍ତି । ବିଖ୍ୟାତ ଔପନ୍ୟାସିକ ଶରତଚନ୍ଦ୍ର ଗୋଟିଏ ଜାଗାରେ ଅନ୍ୟାୟର ସଞ୍ଜା ବିଷୟରେ ଲେଖିଛନ୍ତି, “ଅନ୍ୟକୁ ତାର ଅଧିକାରରୁ ବଞ୍ଚିତ କରିବାହିଁ ଅନ୍ୟାୟ” ; ଯାହା ଅନ୍ୟାୟ ନୁହେଁ ତାହା ନ୍ୟାୟ ବୋଲି ଧରାଯାଇପାରେ । ଏଇ କଥାଟା ତାତ୍ତ୍ୱରସାବୁଙ୍କ ମନକୁ ବେଶ ପ୍ରଭାବିତ କରପାରିଛି । ନିଜର କୌଣସି କର୍ମ ଦ୍ୱାରା ଅନ୍ୟ ଜଣେ ପ୍ରାଣୀ ବା ମଣିଷ ଯଦି ତାର ଜନ୍ମଗତ ଅଧିକାରରୁ ବଞ୍ଚିତ ହେଲା ବା ଉତ୍ପୀଡ଼ିତ ହେଲା ; ତାହା ପ୍ରକୃତରେ ଅନ୍ୟାୟ । ଅନ୍ୟକୁ ସାହାଯ୍ୟ କରିବା ଅନୁକଂପା ହୋଇପାରେ, କିନ୍ତୁ ତାହା ନ୍ୟାୟ ବୋଲି କହିହେବ ନାହିଁ । ପ୍ରତ୍ୟେକେ ଯଦି ଅନ୍ୟାୟଠାରୁ ଦୂରରେ ରହିପାରିବେ ତେବେ ସଂସାରରୁ ହିଂସା, ଦ୍ୱେଷ, କ୍ଳେଶ, ବିରୋଧ ଲୋପ ପାଇ ଜୀବନ କେତେ ସୁଖଶାନ୍ତିମୟ ହୋଇପାରିବ । ନ୍ୟାୟ ଓ ଅନ୍ୟାୟର ପାର୍ଥକ୍ୟ କେବଳ ନିଜର ବିବେକହିଁ କରିପାରିବ । ତେଣୁ କୌଣସି କାର୍ଯ୍ୟ କରିବା ପୂର୍ବରୁ ପ୍ରତ୍ୟେକ ବ୍ୟକ୍ତି ନିଜର ବିବେକର ଅନୁମୋଦନ ଲୋଡ଼ିବା ଉଚିତ ଯେ ସେ ଉକ୍ତ କର୍ମ ଦ୍ୱାରା କିଛି ଅନ୍ୟାୟ କରୁଛନ୍ତି କି ନାହିଁ । ତାତ୍ତ୍ୱରସାବୁ ଯେ କେବଳ ଏହି ନୀତିରେ ଦୃଢ଼ ଭାବରେ ବିଶ୍ୱାସ କରନ୍ତି ତା ନୁହେଁ, ଏହା ମାନବର ଶ୍ରେଷ୍ଠ ଧର୍ମ ବୋଲି ତାଙ୍କର ବିଶ୍ୱାସ ।

ଲୋଭ, କ୍ରୋଧ ଓ ହିଂସା ମଣିଷକୁ ଅଧିକାଂଶ ସମୟରେ ଅନ୍ୟାୟ କରିବାକୁ ବାଧ୍ୟ କରିଥାଏ । ଲୋଭ ସମ୍ବରଣ କରିପାରିବା ଏକ ମହତ୍ତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଗୁଣ । ଲୋଭରୁ ଈର୍ଷା ଓ ତହିଁରୁ ହିଂସା ଓ କ୍ରୋଧ ଜାତ ହୋଇଥାଏ । ଲୋଭକୁ ଜୟ କରିବାର ଏକମାତ୍ର ଉପାୟ ଆତ୍ମସନ୍ତୋଷ । ପଳପ୍ରାପ୍ତି କର୍ମରେ ନିଜର ପ୍ରଚେଷ୍ଟା ଓ ପାରଙ୍ଗମତା ଉପରେ ନିର୍ଭର କରେ । ତେଣୁ ପଳପ୍ରାପ୍ତିରେ ଅତ୍ୟଧିକ ଆଶା ଓ ଆକାଞ୍ଛା ନ ରଖି ଯାହା ମିଳିଲା ସେଥିରେ ପରିତୃପ୍ତି ଓ ସନ୍ତୁଷ୍ଟି ସବୁବେଳେ ଧ୍ୟେୟ ହେବା ଉଚିତ୍ । ଏହାକୁ ଅନେକ ଭାଗ୍ୟବାଦୀ ବୋଲି ଆଖ୍ୟାୟିତ କରିଥାଆନ୍ତି । ଭାଗ୍ୟ କିଛି ଅଦୃଷ୍ଟ ଲିଖନ ନୁହେଁ କିମ୍ବା ପ୍ରାକ୍ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ନୁହେଁ । ଏହା ସଂପୂର୍ଣ୍ଣରୂପେ ସ୍ୱକର୍ମ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ । ପ୍ରାପ୍ତିରେ ଆତ୍ମସନ୍ତୋଷ ଦ୍ୱାରା ହିଁ ଲୋଭକୁ ଜୟ କରିହେବ ଏବଂ ତଦ୍ୱାରା ଅନେକ ପ୍ରକାର ଅନର୍ଥର ବିନାଶ କରିହେବ । ତାତ୍ତ୍ୱରବାରୁ ଜୀବନସାରା ଆତ୍ମସନ୍ତୁଷ୍ଟି ମନ୍ତ୍ରରେ ବାନ୍ଧିତ ହେବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରିଅଛନ୍ତି । ଅଧିକ ଅର୍ଥ, ଜ୍ଞାନ ଓ ଖ୍ୟାତି ଲାଭସା ଯେ ତାଙ୍କର ନ ଥିଲା, ସେ କଥା କହିହେବ ନାହିଁ । ତେବେ ସେ ବିଭିନ୍ନ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଯାହା ପାଇଛନ୍ତି ସେଥିରେ ପରମ ପରିତୃପ୍ତି ଲାଭ କରିଅଛନ୍ତି । ଏହାଦ୍ୱାରା ସେ ଈର୍ଷା, ଦୃଷ୍ଟ, ହିଂସା ଓ କ୍ରୋଧକୁ କେତେଦୂର ଜୟ କରିପାରିଛନ୍ତି, ତାହା ତାଙ୍କର ସମାଲୋଚକମାନେ ବହିପାରିବେ ।

ଅର୍ଥଲାଳସା ବା ଆର୍ଥିକ ଲୋଭ ଲୋକଙ୍କ ଭିତରେ ସବୁଠାରୁ ଅଧିକ ଦେଖାଯାଏ ଓ ଏହାହିଁ ଅଧିକାଂଶ ଅନର୍ଥର ମୂଳ । ଅଧିକରୁ ଅଧିକ ଅର୍ଥ ଉପାର୍ଜନ କରିବା ଓ ଠୁଳ କରିବା ଏକ ମାନସିକ ବିକାର । ଏହି ବିକାରଗ୍ରସ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତି ଯେନତେନ ପ୍ରକାରଣେ ଅଧିକ ଅର୍ଥ ଉପାର୍ଜନ କରିବାକୁ ଚାହେଁ । ସେତେବେଳେ ତାର ନ୍ୟାୟ ଅନ୍ୟାୟ ପ୍ରତି ଭୂକ୍ଷେପ ନ ଥାଏ । କାଳକ୍ରମେ ସେ ଏଥିପାଇଁ ହିଂସା ଆଚରଣ କରିବାକୁ ମଧ୍ୟ ପଶ୍ଚାତ୍ତପ୍ତ ହୁଏ ନାହିଁ । ଆଜିକାଲି ବିଭିନ୍ନ ଦେଶରେ ବିଶେଷତଃ ଭାରତବର୍ଷରେ ତଥାକଥିତ ନେତାମାନଙ୍କର ଅର୍ଥଲାଳସାଜନିତ ଦୁର୍ନୀତିର ଉଦାହରଣ ବହୁଳ ପରିମାଣରେ ଦେଖିବାକୁ ମିଳୁଛି । ସର୍ବଶେଷରେ ଧରାପଡ଼ିଲା ପରେ ଯେଉଁ ଅପଖ୍ୟାତି ଓ ମାନସିକ ଯାତନା, ସେ ଭୁଲନାରେ ଧନର ମୂଲ୍ୟ ବା କଣ ? ଏହି ଦୁର୍ନୀତରୁ ରକ୍ଷା ପାଇବାପାଇଁ ହତ୍ୟା ଗତ୍ୟାଦି ହିଂସା ଆଚରଣର ଦୃଷ୍ଟାନ୍ତ ମଧ୍ୟ ବିରଳ ନୁହେଁ । ଅର୍ଥ ଲାଳସା ରୂପକ ମାନସିକ ବ୍ୟାଧିପାଇଁ କୌଣସି ଔଷଧ ନାହିଁ । ଚରିତ୍ରବତ୍ତା ଓ ବିବେକବତ୍ତା ହିଁ ଏହାର ପ୍ରଧାନ ପ୍ରତିକାର ବ୍ୟବସ୍ଥା । ତାତ୍ତ୍ୱରବାରୁ ଅତି ଦରିଦ୍ର ଅବସ୍ଥାରୁ ଆସି ଅବଶେଷରେ ଧନିକ ଶ୍ରେଣୀଭୁକ୍ତ ହୋଇ ପାରିଥିଲେ ମଧ୍ୟ ନିଜକୁ ସେ ଅର୍ଥଲୋଭରୁ ମୁକ୍ତ କରିପାରିନାହାନ୍ତି । ତା ଅର୍ଥ ନୁହେଁ ଯେ ବିନା ପାରିଶ୍ରମିକରେ ସେ ରୋଗୀ ଚିକିତ୍ସା କରନ୍ତି । ସେ ନିଜର ପରିଶ୍ରମ ପାଇଁ ନିଜର

ପ୍ରାପ୍ୟ ନ ନେଇ କାହାକୁ ଅନୁଜ୍ଞା ଦେଖାଇବାରେ ବିଶ୍ୱାସ କରନ୍ତି ନାହିଁ । କେବଳ ଅତି ଦରିଦ୍ର ଓ ଅସହାୟ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କୁ ସେ ଏପରି କରିଥିବାର ଦେଖାଯାଇଛି । ଅନ୍ୟଥା ନିଜର ପ୍ରାପ୍ୟ ନେବା ବିଷୟରେ ସେ ଯେପରି କଠୋର ମନୋବୃତ୍ତି ନିଅନ୍ତି ଠିକ୍ ସେହିପରି ଅନ୍ୟାୟ ଭାବରେ ଅର୍ଥ ଉପାର୍ଜନର ସେ ଦୃଢ଼ ପରିପତ୍ନୀ । ରୋଗୀର ଅସହାୟ ପଦ୍ମର ସୁଯୋଗ ନେଇ ଅଧିକ ଅର୍ଥ ଦାବୀ କରିବାର ଅପବାଦ ତାଙ୍କୁ କେହି କେବେ ଦେଇନାହିଁ ।

ଅର୍ଥ ଉପାର୍ଜନ ଓ ଅପବ୍ୟୟ ସଂକ୍ରାନ୍ତରେ ଦୁଇ ପ୍ରକାର ମତବାଦ ଦେଖାଯାଏ । ଗୋଟିଏ ହେଲା ଅଧିକ ଉପାର୍ଜନ ଓ ସୁଖ ସ୍ୱାଚ୍ଛନ୍ଦ୍ୟ ପାଇଁ ଅଧିକ ବ୍ୟୟ କରିବା । ଏ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଅନେକ ସମୟରେ ଉପାର୍ଜନ ବୃଦ୍ଧି ପାଇଁ ଅନ୍ୟାୟର ଆଶ୍ରୟ ନେବାକୁ ପଡ଼ିଥାଏ । କାରଣ ଜୀବନଯାପନ ପ୍ରଣାଳୀ ଥରେ ବ୍ୟୟବହୁଳ ହୋଇଗଲେ ତାକୁ ସଂକୁଚିତ କରିବା କଷ୍ଟକର । ଅନ୍ୟ ମତବାଦ ହେଲା ନ୍ୟାୟୋଚିତ ଉପାର୍ଜନ ଓ ଆୟ ଅନୁସାରେ ମିତବ୍ୟୟିତା ଆଚରଣ । ଚଣେ ମିତବ୍ୟୟୀ ବ୍ୟକ୍ତି ଜୀବନର ସୁଖସ୍ୱାଚ୍ଛନ୍ଦ୍ୟକୁ ଅନାୟାସରେ ସଂକୁଚିତ କରିପାରେ । ତେଣୁ ଅର୍ଥାଭାବର ତାଡ଼ନାରେ ତାଙ୍କୁ ଅନ୍ୟାୟ ଅର୍ଥ ଉପାର୍ଜନ କରିବାକୁ ପଡ଼େନାହିଁ ।

ମିତବ୍ୟୟିତା ଲୋକଚକ୍ଷୁରେ କାର୍ପଣ୍ୟ ହୋଇପାରେ । ପ୍ରକୃତରେ ତାତ୍ତ୍ୱବାଦୀଙ୍କୁ ଅନେକ କୃପଣ ଆଖ୍ୟା ଦେଇଥାଆନ୍ତି । କାରଣ ସେ ଦ୍ୱିତୀୟ ମତବାଦରେ ବିଶ୍ୱାସୀ । ସହନୀୟ ହୋଇଥିଲେ ସେ ଲୋକଦେଖାଣିଆ ସୁଖ ସ୍ୱାଚ୍ଛନ୍ଦ୍ୟ ବା ବାହ୍ୟ ଆଡ଼ମ୍ବରରେ ବିଶ୍ୱାସ କରନ୍ତି ନାହିଁ । ଚାଲିଯିବାର ଦୂରତ୍ୱ ଅତିକ୍ରମ କରିବାକୁ ସେ ଭିକ୍ଷା ବା ଗାଡ଼ି ଇତ୍ୟାଦିର ବ୍ୟବହାରକୁ ପସନ୍ଦ କରନ୍ତି ନାହିଁ । ଏ ସବୁକୁ କୃପଣତା କୁହାଯାଇପାରେ । ଅପରକୁ ଆବଶ୍ୟକସ୍ଥଳେ ଯଥା ପୁତ୍ରକନ୍ୟାଙ୍କର ବିବାହ ଇତ୍ୟାଦିରେ ସାଜସଜ୍ଜା ଓ ଭୋଜି ଇତ୍ୟାଦିରେ ତାଙ୍କର ଆଡ଼ମ୍ବରପୂର୍ଣ୍ଣ ବ୍ୟବସ୍ଥା ସବୁବେଳେ ଉଚ୍ଚପ୍ରଶଂସିତ ହୋଇପାରିଥିଲା । ମୋଟ ଉପରେ ନିଜର ନ୍ୟାୟାର୍ଜିତ ଆର୍ଥିକ ସ୍ୱଚ୍ଛନ୍ଦ୍ୟ ଅନୁସାରେ ସୁଖସ୍ୱାଚ୍ଛନ୍ଦ୍ୟ ପାଇଁ ଯଥେଷ୍ଟ ଖର୍ଚ୍ଚ କରିବା ତାଙ୍କର ଆର୍ଥିକ ଜୀବନର ଆଭିମୁଖ୍ୟ ।

ଆର୍ଥିକ ଅପଚୟ ପରି ସମୟର ଅପଚୟ ସଂକ୍ରାନ୍ତରେ ମଧ୍ୟ ତାତ୍ତ୍ୱବାଦୀଙ୍କ ନୀତି ସୁସ୍ପଷ୍ଟ । ଜୀବନର ପ୍ରତ୍ୟେକଟି ମୁହୂର୍ତ୍ତକୁ କର୍ମରେ ନିୟୋଗ କରିବାର ସେ ପକ୍ଷପାତୀ । ଅବଶ୍ୟ ଶରୀରିକ ଆବଶ୍ୟକତା ପାଇଁ ଯଥେଷ୍ଟ ବିଶ୍ରାମ ଓ ସାମୟିକ ଚିତ୍ତ ବିନୋଦନ ପାଇଁ କିଛି ସମୟ ଅପଚୟକୁ ସେ ବିରୋଧ କରନ୍ତି ନାହିଁ । ଗଛସଜ୍ଜ କରି ସମୟ ନଷ୍ଟ କରିବାକୁ ସେ ଘୃଣା କରନ୍ତି । ଏଥିରେ ଅକାରଣରେ ସମୟ ନଷ୍ଟ

ହୁଏ । କିନ୍ତୁ ଅଧିକ ବଡ଼ କଥା ହେଲା ଗଛ ଦ୍ୱାରା ପରସ୍ପର ବିରୋଧିତା ବଢ଼ିଯାଏ । ଦୁଇ ତିନିଟଣ ମିଶି ଗଛ କରୁଥିଲେ ସେମାନେ ମୁଖ୍ୟତଃ ଦୁଇ ପ୍ରକାର ଆଲୋଚନା କରିଥାଆନ୍ତି , ଯଥା ଆତ୍ମପ୍ରଶଂସା କିମ୍ବା ପରନିନ୍ଦା ବା ଅନ୍ୟର କୁସାରଚନା । ଅବଶ୍ୟ ଆତ୍ମପ୍ରଶଂସା ଦ୍ୱାରା ବନ୍ଧାର ଆତ୍ମସନ୍ତୋଷ ଛଡ଼ା ଅନ୍ୟର କିଛି କ୍ଷତି ହେବାର ସମ୍ଭାବନା କମ୍ । ଶ୍ରୋତାମାନଙ୍କର ଅସହିଷ୍ଣୁତା ହୁଏତ କିଛିଟା ହୋଇପାରେ । କିନ୍ତୁ ଯେ କୌଣସି କଥାବାର୍ତ୍ତାରେ ପରନିନ୍ଦା ବା ପରତର୍ଜା ସଂଚାରଣତଃ ମୁଖ୍ୟ ସ୍ଥାନ ଅଧିକାର କରିଥାଏ । ଅନ୍ୟର ପ୍ରଶଂସା କୃତ୍ରିମ ଦେଖିବାକୁ ମିଳେ । ଅନ୍ୟକୁ ନିନ୍ଦିତ କରିବା ବା ଅନ୍ୟର କୁସାର ରଚନା କରିବାରେ ଉଭୟ ବନ୍ଧା ଓ ଶ୍ରୋତା ଅପାର ଆନନ୍ଦ ଉପଭୋଗ କରିଥାଆନ୍ତି । ସ୍ଥୁଳ ବିଶେଷରେ ଏଥିରୁ କ୍ଷତ୍ୱଯତ ଓ ଅନ୍ୟର କ୍ଷତି କଲାପରି କର୍ମର ଉତ୍ପତ୍ତି ହୋଇଥାଏ । ଏହିସବୁ ଦେଖି ତାତ୍ତ୍ୱରବାବୁ ପ୍ରାୟତଃ ବୁଥା ଗଛରେ ନିଜକୁ କଦାପି ନିୟୋଜିତ କରନ୍ତି ନାହିଁ । ଅବଶ୍ୟ କୌଣସି ଗଠନାତ୍ମକ ଆଲୋଚନା କଥା ଭିନ୍ନ । ଏଥିରେ ସେ ଅଂଶଗ୍ରହଣ କଲେ ମଧ୍ୟ ନିଜ ଦୃଷ୍ଟିକୋଣ ଅନ୍ୟମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଗ୍ରହଣୀୟ ହେଉ ନ ଥିବାର ଦେଖିଲେ ସେ ବେଶି ତର୍କ ନ କରି ନାରବତା ପସନ୍ଦ କରନ୍ତି ।

ସମୟ ଅପଚୟ ସଂକ୍ରାନ୍ତିରେ ଆଉ ଗୋଟିଏ କଥା ବିଶେଷ ପ୍ରଣିଧାନଯୋଗ୍ୟ । ଗଛ ସବୁ ବା ଯୁକ୍ତି ତର୍କରେ ଯେଉଁ ସମୟ ଲୋକେ ନଷ୍ଟ କରିଥାଆନ୍ତି, ବିଶ୍ରାମ ଅବସରରେ ସେତିକି ସମୟ ଯଦି ପ୍ରତ୍ୟେକେ ଚିନ୍ତାରେ କଟାଇ ପାରନ୍ତେ ତା ହେଲେ ପୃଥିବୀ ଓ ମାନବ ସମାଜର ବହୁତ କଲ୍ୟାଣ ସାଧିତ ହୋଇପାରନ୍ତା । ଏ ଯୁଗରେ ଚିନ୍ତାଶୀଳ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କର ବିଶେଷ ଅଭାବ ପରିଲକ୍ଷିତ ହୁଏ । ସମସ୍ତେ ସବୁବେଳେ କର୍ମତତ୍ପର । ଯାହା ବି ଚିନ୍ତା କରନ୍ତି ତାହା ମୁଖ୍ୟତଃ ବସ୍ତୁବାଦୀ ବା କ୍ଷତ୍ୱଯତମୂଳକ । ମୌଳିକ ତଥା ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକ ଚିନ୍ତା ପାଇଁ କାହାରି ଅବକାଶ ନାହିଁ । ପ୍ରାଚୀନ ଯୁଗରେ ବହୁ ମୁନିବ୍ରତ୍ତି ଯେଉଁ ଧ୍ୟାନ କରୁଥିଲେ ତାହା ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକ ଚିନ୍ତନ ଥିଲା ଓ ସେଇଥିରୁ ବିଭିନ୍ନ ଧର୍ମଗ୍ରନ୍ଥର ଉତ୍ପତ୍ତି । ମଧ୍ୟଯୁଗରେ ମଧ୍ୟ ବହୁ ଦାର୍ଶନିକଙ୍କର ଚିନ୍ତାର ଅବଦାନ ମାନବ ସମାଜକୁ ବହୁ ପ୍ରକାରେ ପରିପୁଷ୍ଟ କରିଆସିଛି । ଏ ଯୁଗରେ ବିଶିଷ୍ଟ ବୈଜ୍ଞାନିକଙ୍କର ଗଭୀର ଚିନ୍ତାଧାରା ବହୁ ନୂତନ ମୌଳିକ ଉଦ୍ଭାବନର ମୂଳମନ୍ତ୍ର । କିନ୍ତୁ ସମସ୍ତେ ତ ସେ ସ୍ତରରେ ପହଞ୍ଚି ପାରିବେ ନାହିଁ । ଜଣେ ସାଧାରଣ ମଣିଷ ଯଦି କିଛି ସମୟ ଚିନ୍ତା କରିପାରେ ଅନ୍ତତଃ ସେ ଆତ୍ମସମୀକ୍ଷା କରି ନିଜର ବିବେକ ଶକ୍ତିର ଅଭିବୃଦ୍ଧି କରିପାରିବ । ତା ଦ୍ୱାରା ନିଜର ଆତ୍ମଶୁଦ୍ଧି ଫଳେ ଫଳେ ଫଳମତାର ଅଭିବୃଦ୍ଧି ଘଟିପାରିବ । ସେଥିପାଇଁ ତାତ୍ତ୍ୱରବାବୁ ଅନେକ ସମୟରେ ନାରବରେ ବସି ଚିନ୍ତା କରୁଥିବାର ଦେଖାଯାଏ । ତାଙ୍କର

ବୈଜ୍ଞାନିକ ଗବେଷଣାର ବିଷୟବସ୍ତୁ ଛଡ଼ା ମାନବ ଚରିତ୍ରର ବିଶ୍ଳେଷଣ ତାଙ୍କର ଚିନ୍ତାର ଅନ୍ୟ ଏକ ପ୍ରିୟ ବିଷୟ ।

ତିର ବିନୋଦନ ପାଇଁ କଦାଚିତ ଟେନିସ୍‌ଜେଟ୍ ବା ସିନେମା ଦେଖିବା ବା ତାହା ଖେଳି କିଛି ସମୟ ତାତ୍ପର୍ୟବାଚୁ କଟାଇ ପାରନ୍ତି । ଆଧୁନିକ ସଂଗୀତ, ସମବେତ କଣ୍ଠ ସଂଗୀତ ବା ପଦ୍ମ ସଂଗୀତ ସେ ମୋଟେ ଉପଭୋଗ କରନ୍ତି ନାହିଁ । କଳାତ୍ମକ ଦୃଷ୍ଟିରୁ ଯା ହେଉନା କାହିଁକି ଏଗୁଡ଼ିକ ତାଙ୍କୁ ମୋଟେ ଭଲ ଲାଗେ ନାହିଁ । ସଂଗୀତ ଭିତରେ ଭଜନ, ଗଜଲ ବା ସମୟ ସମୟରେ ଶାସ୍ତ୍ରୀୟ ସଂଗୀତ ସେ ଉପଭୋଗ କରିଥାଆନ୍ତି । ସଂକୀର୍ତ୍ତନର ସ୍ଵରବାଦ୍ୟ ଓ ଲହରୀ ତାଙ୍କୁ ସମ୍ମୋହିତ କରିଥାଏ ।

କ୍ଷମା ଓ ସହନଶୀଳତା ମାନବ ଚରିତ୍ରର ଅନ୍ୟତମ ବିଶିଷ୍ଟ ଗୁଣ ବୋଲି ସମସ୍ତେ ଜାଣନ୍ତି । ବିଭିନ୍ନ ଧର୍ମଗ୍ରନ୍ଥ, ମହାମନିଷୀଙ୍କ ମହତ୍‌ବାଣୀ ତଥା ପାଠ୍ୟପୁସ୍ତକମାନଙ୍କରେ ଏହା ଉଲ୍ଲେଖ ଅଛି । ସମସ୍ତେ ବକ୍ତୃତା ଦେଲାବେଳେ ମଧ୍ୟ ଏହା କହିଥାଆନ୍ତି କିନ୍ତୁ କେତେ ଜଣ ଜୀବନ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଏହାର ଉପଯୋଗ କରିଥାଆନ୍ତି ? କିଏ ଜଣେ ପଦେ କହିଦେଲା ତ ତାକୁ ଦୁଇ ପଦ ଶୁଣାଇବା, କିଏ ଟିକିଏ ଅଫମାନ କରିଦେଲେ ତାକୁ ଦ୍ଵିଗୁଣ ଅପମାନ କରିବାପାଇଁ ମସୂଧା କିମ୍ବା କିମ୍ବା ଟିକିଏ ହିଂସା ଆଚରଣର ପ୍ରତିଶୋଧରେ ମାଡ଼ଗୋଳ ବା ଖୁନ୍‌ଖୋରାପି ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ କଥାଯିବା । ଦୈନନ୍ଦିନ ଜୀବନରେ ଅହରହ ଦେଖିବାକୁ ମିଳେ । ସେଇଥିରୁ ଉତ୍ପତ୍ତି କଳିତକରାଳ, ଆନା ପୁଲିସ୍ ଓ ମାଲିମକଦ୍ଦମା ଇତ୍ୟାଦି । ଏଥିରେ ପ୍ରକୃତ ଅର୍ଥ ଓ ସମୟ ଅପଚୟ ଛଡ଼ା ଉଭୟ ପକ୍ଷର ମାନସିକ ଶାନ୍ତିର ଦିନକ୍ଷତା ବିଷୟରେ କେହି କେବେ ଚିନ୍ତା କରନ୍ତି କି ? ସାମାନ୍ୟ ସହନଶୀଳତା ଓ କ୍ଷମା ଆଚରଣ ଦ୍ଵାରା ଏସବୁଥିରୁ ମୁକ୍ତି ମିଳିବା ଯେ କେଡ଼େ ସହଜ ତାହା କେବଳ ଅନୁଧ୍ୟାନ ଦ୍ଵାରା ଉପଲବ୍ଧ କରିହେବ । ଯଦି ପ୍ରତ୍ୟେକ ବ୍ୟକ୍ତି ଅନ୍ୟର ଛୋଟ ଛୋଟ ଅପରାଧକୁ ଅବଜ୍ଞା ପ୍ରଦର୍ଶନ କରିପାରନ୍ତେ ଓ ପ୍ରତିହିଂସା ପରାୟଣ ନ ହୋଇ କ୍ଷମା ଆଚରଣ କରିପାରନ୍ତେ ତେବେ ନିଜର ମାନସିକ ଶାନ୍ତି ସହ ଜୀବନ ସୁଖମୟ ହୋଇପାରନ୍ତା, ଅଥଚ ଏଥିପାଇଁ ପ୍ରତ୍ୟେକ ବ୍ୟକ୍ତି ସାଧୁସନ୍ଥ ବା ମହାପୁରୁଷ ହେବା ଦରକାର ନାହିଁ । ତାତ୍ପର୍ୟବାଚୁ ନିଜେ ଛୋଟ ଛୋଟ ନିନ୍ଦା ଅପବାଦ ଓ କୁସାରଟନାକୁ ଅବଜ୍ଞା ପ୍ରଦର୍ଶନ କରଥାଆନ୍ତି । ତାଙ୍କର ଧାରଣା ଏପରି କରୁଥିବା ଲୋକ ଦିନେ ନା ଦିନେ ଅପରପକ୍ଷର ମହତ୍ତ୍ଵ ହୃଦୟଙ୍ଗମ କରି ପାରିବ । କ୍ଷଣିକ ମତିଭ୍ରାନ୍ତ ବା ଭ୍ରାନ୍ତିର ବଶବର୍ତ୍ତୀ ହୋଇ ସେ ଏପରି କରିଥାଏ । ପ୍ରତିରୋଧ ଦ୍ଵାରା ଅପରପକ୍ଷର ମତର ତ ପରିବର୍ତ୍ତନ କରିହେବ ନାହିଁ, କେବଳ ଚିନ୍ତା ଓ ପ୍ରତିହିଂସା ବଢ଼ିବ ଏବଂ ମାନସିକ ଶାନ୍ତି ନଷ୍ଟ ହେବ । ଏହାର

ଅର୍ଥ ନୁହେଁ ଯେ ସବୁ ଅନ୍ୟାୟକୁ କ୍ଷମା କରି ଗୁଣପାତି ସହିନେବା । ଅନ୍ୟାୟ ବା
ଅପରାଧ ସୀମା ବହିର୍ଭୁତ ହେଲେ ସାହସର ସହିତ ସମସ୍ତ ଶକ୍ତି ଉପଯୋଗ କରି
ତାତ୍ପର୍ୟବାଚୁ ଅନ୍ୟାୟ ବିରୁଦ୍ଧରେ ଯୁଦ୍ଧ କରିଛନ୍ତି ଚାବନସାରା । କଳିଗୋଳ ବା ତର୍କ
ବିତର୍କ କରି ନିଜର ମାନସିକ ଶାନ୍ତି ହରାଇବା ତାଙ୍କୁ କେହି ଦେଖୁନାହିଁ ।

ମଣିଷ ଚରିତ୍ରରେ ଆଉ ଗୋଟିଏ ବିଶିଷ୍ଟ ଦିଗ ହେଲା କ୍ରୋଧ ବା ରାଗ ।
ତାତ୍ପର୍ୟବାଚୁ ବହୁତ ରାଗୀ ବୋଲି ସମସ୍ତଙ୍କର ବିଶ୍ୱାସ । କିନ୍ତୁ ପ୍ରକୃତପକ୍ଷେ ସେ
କଠୋରପତ୍ନୀ ଓ ଗଭୀର ଅନୁଶାସନବାଦୀ । କୌଣସି ପ୍ରକାର ଅନୁଶାସନ ଚାଟ,
ଅଶାଳୀନତା ବା କର୍ମ କିମ୍ବା ବ୍ୟବହାରରେ ଅନୌଚିତ୍ୟ ସେ ଆତ୍ମା ବିରୋଧୀ କରନ୍ତି
ନାହିଁ । ଘରେ ସନ୍ତାନ ସନ୍ତତି, ବାହାରେ ସହକର୍ମୀ ବା ସହକାରୀଙ୍କ ଉପରେ ତାଙ୍କର
ସବୁବେଳେ ତୀକ୍ଷ୍ଣ ଦୃଷ୍ଟି ଥାଏ ଓ ଯେ କୌଣସି ଭୁଲ ଭ୍ରାନ୍ତି ଦେଖିଲେ ସେ କଠୋର
ମନୋବୃତ୍ତି ଗ୍ରହଣ କରିଥାଆନ୍ତି । ତେଣୁ ତାଙ୍କୁ ସମସ୍ତେ ବହୁତ ରାଗୀ ବୋଲି ଭୟ
କରିଥାଆନ୍ତି । କିନ୍ତୁ ଉପରେ କଠୋର ହେଲେ ମଧ୍ୟ ସେ ବହୁତ କୋମଳ ହୃଦୟ ଓ
ସହାନୁଭୂତିଶୀଳ । କାହାକୁ ଦୋଷଦୂଟି ପାଇଁ ସେ କେବେ ଦଣ୍ଡିତ କରିନାହାନ୍ତି ।
ତାଙ୍କ ମତରେ ଦୋଷଦୂଟି ପାଇଁ ଦଣ୍ଡ ଦେବା ଅପେକ୍ଷା ଦୋଷଦୂଟି ନ ହେବାର
ପ୍ରତିକାର ବ୍ୟବସ୍ଥା ଶ୍ରେୟସ୍କର । ଶିକ୍ଷକ ହିସାବରେ ପରୀକ୍ଷା କକ୍ଷରେ ଛାତ୍ରମାନେ
କପି ନ କରିବା ଉପରେ ତାଙ୍କର ତୀକ୍ଷ୍ଣ ଦୃଷ୍ଟି ଥାଏ ଓ ସେ ବହୁତ କପି ଧରିଥିଲେ
ମଧ୍ୟ କାହାକୁ କେବେ ଦଣ୍ଡିତ କରିନାହାନ୍ତି ।

ସେହିପରି କଥାରେ ଯାହା କହିଲେ ମଧ୍ୟ ପ୍ରକୃତରେ ସେ କେବେ
କ୍ରୋଧାନ୍ୱିତ ହୋଇ କାହାକୁ ଦଣ୍ଡ ଦେଇନାହାନ୍ତି କିମ୍ବା କାହା ସାଙ୍ଗରେ କଳହ
କରିନାହାନ୍ତି । କଳହ ପ୍ରତି ତାଙ୍କର ଭୟଙ୍କର ବିଦୃଷ୍ଟା । କଳହ ସ୍ଥାନରେ ନୀରବତା
ଓ ସ୍ଥାନ ପରିତ୍ୟାଗକୁ ସେ ଶ୍ରେୟସ୍କର ମଣନ୍ତି । କଳହ କିମ୍ବା ତର୍କ ଦ୍ୱାରା ଅନ୍ୟର
ଚିତ୍ତକୁ ଜୟ କରିବା ବା ତାର ମନୋଭାବକୁ ସଂଶୋଧନ କରିବା ସମ୍ଭବ ନୁହେଁ ବୋଲି
ସେ ଭାବନ୍ତି । ଏହାଦ୍ୱାରା ଦୁଇପକ୍ଷ ମଧ୍ୟରେ ଚିତ୍ରତା ବୃଦ୍ଧି ପାଏ ସିନା, ଆନ୍ତରିକତା
ସମ୍ଭବ ନୁହେଁ । ପ୍ରାପ୍ତ ବୟସ୍କ ମଣିଷ ନିଜେ ହୃଦୟଙ୍ଗମ ନ କରିପାରିଲେ ତାର
ମନୋଭାବକୁ ସଂଶୋଧିତ ବା ପରିବର୍ତ୍ତିତ କରିପାରିବା ଅସମ୍ଭବ ବୋଲି ସେ ମନେ
କରନ୍ତି । କରଣ ପ୍ରତ୍ୟେକ ମଣିଷର ବିବେକ କାଳକ୍ରମେ ସତ୍ୟକୁ ଉପଲବ୍ଧ କରିପାରିବ
ବୋଲି ସେ ବିଶ୍ୱାସ କରନ୍ତି । କଳହରତ ଉଭୟ ପକ୍ଷର ମାନସିକ ଶାନ୍ତିର ବିନଷ୍ଟତା
ବିଷୟରେ କେହି କେବେ ଚିନ୍ତା କରନ୍ତି କି ? ସାମାନ୍ୟ ସହନଶୀଳତା ଓ କ୍ଷମା
ଆଚରଣ ଦ୍ୱାରା ଏ ସବୁଥିରୁ ମୁକ୍ତି ମିଳିବା ଯେ ବେଡ଼େ ସହଜ ତାହା କେବଳ ଗଭୀର
ଅନୁଧ୍ୟାନ ଦ୍ୱାରା ଉପଲବ୍ଧ କରିହେବ ।

ଦୟା, କରୁଣା ଓ ଅନୁକମ୍ପା ଇତ୍ୟାଦି ମଣିଷର ଅନ୍ୟତମ ମହତ୍ତ୍ୱ ଗୁଣ ବୋଲି ଧର୍ବଜନ ବିଦିତ । କିନ୍ତୁ ଦୟାର ପାତ୍ର କିଏ ଏ ବିଷୟରେ କେହି କେବେ ସଂଜ୍ଞା ନିରୂପଣ କରିଛନ୍ତି କି ? ସେହିପରି ଦୟାର ସୀମା ମଧ୍ୟ ନିରୂପିତ ହୋଇନାହିଁ । ଏବେ ଜାଣିବା ପାଇଁ ଏକ ବିଶେଷ ଆଲୋଚନାର ବିଷୟ ହୋଇଅଛି । କେବଳ ଜଙ୍ଗଲର ବାଘ ସିଂହ ହାତୀ କିମ୍ବା ଚିଲିକାର ଚଢ଼େଇ ବା ବୁଲାଇକୁରକୁ ଦୟା ଦେଖାଇ ହତ୍ୟା ବନ୍ଦ କରିଦେଲେ କିମ୍ବା ଭୋଜନ ପାଇଁ ଜୀବ ହତ୍ୟା ବନ୍ଦ କରି ନିରାମିଷ ଭୋଜନ କଲେ କ'ଣ ଜାଣିବେ ଦୟାର ଦୃଷ୍ଟାନ୍ତ ବୋଲି କୁହାଯିବ ? ସ୍ତୁଳ ଛାତ୍ର ଅବସ୍ଥାରେ ସ୍ୱାମୀ ନିଗମାନନ୍ଦଙ୍କ ବାଣୀରେ ଉଦ୍‌ବୁଦ୍ଧ ହୋଇ ତାତ୍ତ୍ୱରବୀ ମଧ୍ୟ କେତେଦିନ ଆମିଷ ପରିହାର କରିଥିଲେ । ଜୀବଦୟା ଓ ଅହିଂସାର ପରିଚାୟା ତାଙ୍କ ମନକୁ ଉତ୍ତପ୍ତ ଆଲୋଡ଼ିତ କରୁଥିଲା । ସୃଷ୍ଟିର ନିୟମ ଅନୁସାରେ ଦୁର୍ବଳ ହିଁ ସବଜର ପୃଷ୍ଠର ଶିକାର ହୋଇଥାଏ ଓ ଜୁମ୍‌ଗଃ ଦୁର୍ବଳ ଧରାପୃଷ୍ଠରୁ ଲୋପ ପାଇବା ସଂଗେ ଅଧିକରୁ ଅଧିକ ସବଳ (ଉଭୟ ଶାରୀରିକ କିମ୍ବା ମାନସିକ ସ୍ତରରେ) ପ୍ରାଣୀର ଅଭ୍ୟୁଦୟ ହୋଇଥାଏ । ଏହା ପ୍ରକୃତିର ନିୟମ । କେବଳ ମାଛମାଂସ ପରିହାର କରିବା କ'ଣ ଜୀବଦୟାର ପରିଚାୟକ ? କାଟପଟାଗର ମୃତ୍ୟୁ ନ ହେବାପାଇଁ ଜୈନମୁନିମାନେ ମୁହଁରେ ଲୁଗା ବାନ୍ଧି ଥାଆନ୍ତି । କିନ୍ତୁ ମ୍ୟାଲେରିଆ ନିବାରଣ ପାଇଁ ମଶା ମାରିବା, ଶରୀର ଆରୋଗ୍ୟ ପାଇଁ ଜୀବାଣୁ ବିନାଶ କରିବା କିମ୍ବା ଆତ୍ମରକ୍ଷା ପାଇଁ ହିଂସ୍ର ବ୍ୟାଘ୍ର ସିଂହ ଇତ୍ୟାଦିକୁ ହତ୍ୟା କରିବା ଦ୍ୱାରା କ'ଣ ଜୀବହତ୍ୟା ହୁଏ ନାହିଁ । ଏପରି ପରିସ୍ଥିତିରେ ସଂସାରରେ ଜୀବହତ୍ୟା ନ କରି ବଞ୍ଚିପାରିବା ଅସମ୍ଭବ । ପାଗଳା କୁକୁର କାମୁଡ଼ିବାକୁ ଆସିଲେ ବା କ୍ଷୁଦ୍ର ସର୍ପ ଦଂଶନ କରିବାକୁ ବସିଲେ କିମ୍ବା ମାଂସାଶୀ ବ୍ୟାଘ୍ର ବା ସିଂହର ଶିକାର ହେବାକୁ ଯିବାବେଳେ ତାକୁ ହତ୍ୟା ନ କରି ଆତ୍ମବଳି ଦେବାଭଳି ଅହିଂସାବାଦର ଦୃଷ୍ଟାନ୍ତ ଦେଖିବାକୁ ମିଳେ ନାହିଁ । ଅନ୍ୟ ପକ୍ଷରେ ହତ୍ୟାକାରୀ, ହିଂସାବାଦୀ କିମ୍ବା ମଦ୍ୟପମାନଙ୍କର କୁସ୍ଥିତ ଆଚରଣ କ୍ଷମା ବା ଦୟାର ପାତ୍ର ହେବା ଉଚିତ ନୁହେଁ । ଜଣେ ଆଳସ୍ୟପରାୟଣ ବ୍ୟକ୍ତି ରିକ୍ଷା ଆଚରଣ କଲେ ତାକୁ ଦୟା ଦେଖାଇବା କୌଣସି ଦୃଷ୍ଟିରୁ ଗ୍ରହଣଯୋଗ୍ୟ ହୋଇପାରିବ ନାହିଁ । ଅବଶ୍ୟ ଶାରୀରିକ କିମ୍ବା ମାନସିକ ଅକ୍ଷମ ବ୍ୟକ୍ତି ବା ପ୍ରାଣୀ କିମ୍ବା ପ୍ରାକୃତିକ ବିପର୍ଯ୍ୟୟଗ୍ରସ୍ତ ନରନାରୀ ଓ ଜୀବଜନ୍ତୁ ସବୁବେଳେ ଦୟାର ପାତ୍ର ହେବା ଉଚିତ । ଦୟା କରିବା ପୂର୍ବରୁ ପ୍ରାର୍ଥା ଦୟାର ପାତ୍ର କି ନୁହେଁ ସେ ବିଷୟରେ ବିବେକର ଅନୁମୋଦନ ଅନୁସାରେ ତାତ୍ତ୍ୱରବୀ ଦୟା ଦେଖାଇଥାଆନ୍ତି, ଶସ୍ତ୍ରା ଫୁଟିବା ବା ସୁନାମ ପାଇଁ କୌଣସି ପ୍ରକାର ଦୟା ବା ଦାନକୁ ସେ ପସନ୍ଦ କରନ୍ତି ନାହିଁ ।

ତାତ୍ତ୍ୱରବୀରୁ

ନିଶାଗ୍ରସ୍ତତା ମାନବ ଚରିତ୍ରର ଆଉ ଏକ ମାପକାଠି । ସାଧାରଣ ପାନ ଓ ତମାଖୁ ସେବନଠାରୁ ଆରମ୍ଭ କରି ବିଡ଼ି ସିଗାରେଟ ଓ ମଦ୍ୟପାନ ତଥା ଗଞ୍ଜେଇ ହେରୋଇନ ଇତ୍ୟାଦି ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ନିଶାଦ୍ରବ୍ୟର ସେବନ ଆଜିକାଲି ସମାଜରେ ବହୁଳ ଭାବରେ ଦେଖାଯାଏ । ସେଥିରୁ ପ୍ରଥମ କେତୋଟି ଶାରୀରିକ କ୍ଷତି ଘଟାଉଥିଲା ବେଳେ ଅନ୍ୟଗୁଡ଼ିକ ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରକାର ନୈତିକ ଓ ସାମାଜିକ ଅଧୋଚ୍ଚର କାରଣ ହୋଇଥାଏ । ଏଗୁଡ଼ିକ ଅନେକ ସମୟରେ ମଣିଷର ବ୍ୟକ୍ତିତ୍ୱକୁ ପୂରାପୂରି ପରିବର୍ତ୍ତିତ କରିଦିଏ । ତାତ୍ତ୍ୱରବୀରୁ କେବଳ ପାନଛଡ଼ା ଆଉ କୌଣସି ପ୍ରକାର ନିଶାସକ୍ତ ନୁହନ୍ତି । ୨୫-୨୬ ବର୍ଷ ତଳେ ଭୋଜି ଇତ୍ୟାଦିରେ ସିଗାରେଟ୍, ଖଣ୍ଡିଏ ଖଣ୍ଡିଏ ପିଉଥିଲେ । କିନ୍ତୁ ଅଳେ ତାଙ୍କର ଶିଶୁପୁତ୍ର “ବାବା ବିଡ଼ି ପିଉଛନ୍ତି” ବୋଲି ଚିତ୍କାର କଲାବିନ୍ତୁ ସେ ନିଜର ନୈତିକ ମୂଲ୍ୟବୋଧ ରକ୍ଷା କରିବାପାଇଁ ତାହା ମଧ୍ୟ ପରିତ୍ୟାଗ କରିଥିଲେ । ସେହିପରି କୌଣସି ଏକ କ୍ଷୁଦ୍ର ସମାବେଶରେ ସେ ନ ପିଇଲେ ଅନ୍ୟମାନେ ମଦ୍ୟପାନ କରିବେ ନାହିଁ ବୋଲି ଜିଦ୍ ଧରିବାରୁ ସେ ନିଜ ଆଙ୍ଗୁଠିକୁ ମଦରେ ପୃର୍ଣ୍ଣକରି ଜିଭରେ ଲଗାଇଥିଲେ । ଏହାହିଁ ତାଙ୍କ ଜୀବନରେ ପ୍ରଥମ ଓ ଶେଷ ମଦ୍ୟପାନ ।

ପରିଶେଷରେ ମଣିଷର ବ୍ୟକ୍ତିତ୍ୱ ସଂକ୍ରାନ୍ତୀୟ ଆଉ ଗୋଟିଏ ଦିଗ ଅନୁଧ୍ୟାନ ଯୋଗ୍ୟ । ତାତ୍ତ୍ୱରୀ ମତରେ ସାଧାରଣତଃ ଦୁଇ ପ୍ରକାର ବ୍ୟକ୍ତିତ୍ୱ ଦେଖାଯାଏ । ପ୍ରଥମଟିରେ ବ୍ୟକ୍ତି ସାଧାରଣତଃ ଗମ୍ଭୀର, ଧୀରସ୍ଥିର, ଚିନ୍ତାଶୀଳ ଓ ହାସ୍ୟରସହୀନ ହୋଇଥାଏ । କୌଣସି କଥାକୁ ସହଜରେ ଗ୍ରହଣ ନ କରି ପ୍ରତ୍ୟେକଟି ବିଷୟରେ ସେ ଗଭୀର ଅନୁଧ୍ୟାନ କରିଥାଏ । ସେମାନେ ବେଶୀ କଥା କହିବାକୁ ଭଲ ନ ପାଇ ପ୍ରାୟ ନୀରବ ରହିଥାଆନ୍ତି । ଏପରି ଲୋକ ସାଧାରଣତଃ ଅମୁରୋଗ, ଉଚ୍ଚ ରକ୍ତଚାପ ଓ ହୃଦ୍‌ରୋଗ ଇତ୍ୟାଦିର ଶିକାର ହୋଇଥାଆନ୍ତି । ଦ୍ୱିତୀୟ ପ୍ରକାର ବ୍ୟକ୍ତି ଚଞ୍ଚଳ, ହାସ୍ୟଖୁସିମୟ ହୋଇ କୌଣସି କଥାକୁ ଗମ୍ଭୀରତାର ସହ ଗ୍ରହଣ କରି ନ ଥାନ୍ତି । ସେମାନଙ୍କର ନୈତିକ ମୂଲ୍ୟବୋଧ ଟିକିଏ କମ୍ । ଜୀବନ ଓ ସମାଜର ବିଭିନ୍ନ ସମସ୍ୟାରୁ ସେମାନେ ଅତି ଲଗ୍ନ ଭାବରେ ଗ୍ରହଣ କରିଥାଆନ୍ତି ଓ ଅନେକ କ୍ଷେତ୍ରରେ ନିଶାଗ୍ରସ୍ତ ହୋଇଥାଆନ୍ତି । ବ୍ୟକ୍ତିତ୍ୱର ଏପରି ପାର୍ଥକ୍ୟ ଜନ୍ମଗତ (Genetic) କିମ୍ବା ଶିକ୍ଷା ଓ ପାରିପର୍ଯ୍ୟବ୍ଧି ଅବସ୍ଥା ଦ୍ୱାରା ନିୟନ୍ତ୍ରିତ ହୋଇଥାଏ ତାହା ଏପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସ୍ଥିରୀକୃତ ହୋଇପାରିନାହିଁ । ଏ ପରିପ୍ରେକ୍ଷାରେ ତାତ୍ତ୍ୱରବୀରୁଙ୍କ ବ୍ୟକ୍ତିତ୍ୱ ପ୍ରଥମ ଶ୍ରେଣୀଭୁକ୍ତ ।

ବାଲ୍ୟ ସ୍ମୃତି - ଅଭୁତା ଅତୀତ

ଚିକିତ୍ସା ବିଜ୍ଞାନରେ ମଣିଷ ଜୀବନକୁ Infancy, Childhood, Adolescence, Youth, Adulthood ଓ Senility ଏହିପରି ବିଭିନ୍ନ ଅବସ୍ଥାରେ ବିଭକ୍ତ କରାହୋଇଛି । ସମାଜିକ ସ୍ତରରେ ତାହାକୁ ଶୈଶବ, ବାଲ୍ୟ, କୈଶୋର, ଯୌବନ, ପ୍ରାପ୍ତବୟସ୍କ ଓ ବୃଦ୍ଧାବସ୍ଥା ବୋଲି କୁହାଯାଇପାରେ । ଏହି ଅବସ୍ଥାଗୁଡ଼ିକର ସେପରି ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ସମୟସୀମା ନ ଥିଲେ ମଧ୍ୟ ୧ ବର୍ଷ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଶୈଶବ, ୧୦-୧୨ ବର୍ଷ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ବାଳ୍ୟାବସ୍ଥା, ୧୮ ବର୍ଷ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ କୈଶୋର ଓ ତାପରେ ଅନ୍ୟ ଅବସ୍ଥା ବୋଲି ଧରାଯାଏ । ଶୈଶବ ବିଷୟରେ କାହାରି ନିଜର ଅଭିଜ୍ଞତା ନ ଥାଏ । ସେହିପରି ବାଳ୍ୟାବସ୍ଥା ର ଶେଷଆଡ଼କୁ କେତେକ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଗଠାର ଅନୁଭୂତି ବ୍ୟତୀତ ଅନ୍ୟ ସବୁ ବିଷୁତି ଗର୍ଭରେ ଲୋପ ପାଇଥାଏ । ତାତ୍ପର୍ୟବାଚୁ କ୍ଷେତ୍ରରେ ମଧ୍ୟ ତାର ବ୍ୟତିକ୍ରମ ପଡ଼ିନାହିଁ ।

ଉତ୍ତର ବାଲେଶ୍ଵରର ଏକ ପଲ୍ଲୀଗ୍ରାମରେ ଏକ ମଧ୍ୟବିତ୍ତ କୃଷକ ପରିବାରରେ ତାଙ୍କର ଜନ୍ମ । ତେବେ ସେ ଅଞ୍ଚଳ (ତଥାକଥିତ ଭୋଗରାଇ ଅଞ୍ଚଳ) ଅନେକ ଦୃଷ୍ଟିରୁ ସବୁବେଳେ ଖ୍ୟାତି ଅପଞ୍ଜ୍ୟାତି ଲାଭ କରି ଆସିଛି । ବଙ୍ଗୋପସାଗର କୂଳରେ ଏକ ବିସ୍ତୃତ ବାଲୁକାମୟ ଅଞ୍ଚଳରେ ଏହା ଅବସ୍ଥିତ । ଏ ଅଞ୍ଚଳର ଏକ ଭୌଗୋଳିକ ବିଶେଷତ୍ୱ ଅଛି । ବୋଧହୁଏ ବଙ୍ଗୋପସାଗର କ୍ରମେ ସୁଲଭାଗରୁ ଦୂରକୁ ଦୂରକୁ ଅପସରି ଯାଇ ଏ ଅଞ୍ଚଳର ସୃଷ୍ଟି । କାରଣ ପ୍ରାୟ ୧୦-୧୨ କିଲୋମିଟର ଚଉଡ଼ା ବିଶିଷ୍ଟ ଏ ଅଞ୍ଚଳଟି ସମୁଦ୍ର ସଂଗେ ସଂଗେ ସମାନ୍ତରାଳ ଭାବରେ ଉତ୍ତରପୂର୍ବରୁ ଦକ୍ଷିଣ ପଶ୍ଚିମ ଦିଗରେ ବିସ୍ତୃତି । ଏହା ଅଣଓସାରିଆ ଭୂଭାଗଟି ଦକ୍ଷିଣ-ପଶ୍ଚିମରେ ସୁବର୍ଣ୍ଣରେଖା ନଦୀଠାରୁ ଆରମ୍ଭ ହୋଇ ଉତ୍ତରପୂର୍ବରେ ପଶ୍ଚିମ ବଙ୍ଗଳା ସାମାନ୍ତ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଯାଇଅଛି । ପ୍ରାୟ ଅଧକିଲୋମିଟର ପ୍ରସ୍ଥ ବିଶିଷ୍ଟ ବାଲୁକାମୟ ସୁଉଚ୍ଚ ସୁଲଭାଗଗୁଡ଼ିକ ସମୁଦ୍ର ସହିତ ସମାନ୍ତରାଳ ଭାବରେ ଲମ୍ବି ଯାଇଅଛି ଓ ଏପରି ଦୁଇଟି ଉଚ୍ଚ ସ୍ଥାନ ମଧ୍ୟରେ ଏକ ଅଗଭୀର ଅଞ୍ଚଳ ଅବସ୍ଥିତ । ଏହିପରି ୫-୬ଟି ଅପେକ୍ଷାକୃତ ଉଚ୍ଚ ଓ ପରବର୍ତ୍ତୀ ଅଗଭୀର ସୁଲଭାଗ ନେଇ ସୃଷ୍ଟି ରୋଗରାଇର । ବୋଧହୁଏ ସମୁଦ୍ର କ୍ରମେ କ୍ରମେ ଅପସରି ଯିବାରୁ ଏପରି ଭୌଗୋଳିକ ସୃଷ୍ଟି । ଉତ୍ତର

ଓ ପଶ୍ଚିମ ଦିଗରେ ଏହାକୁ ଘେରି ରହିଛି ଏକ ସୁଉଚ ଘେରି ବନ୍ଧ । ତାହା ଭୂଆ-
ବନ୍ଧ ନାମରେ ପରିଚିତ ଓ ମରହଟ୍ଟା ଅମଳରେ ନିର୍ମିତ ବୋଲି ଲୋକେ କହନ୍ତି ।
ସୁବର୍ଣ୍ଣରେଖାର ପ୍ରାଚୀନକରୀ ବନ୍ୟା ଦାଉରୁ ଏହା ଭୋଗରାଇ ଅଞ୍ଚଳକୁ ରକ୍ଷା
କରିଥାଏ । ସୁରକ୍ଷିତ ଅଞ୍ଚଳ ଭିତରେ ସୁଉଚ ବାଲୁକାମୟ ପ୍ରାନ୍ତରେ ଗାଁଗୁଡ଼ିକ
ଲାଗି ଲାଗି ରହିଛି ଓ ମଧ୍ୟବର୍ତ୍ତୀ ଅଗଭୀର ଅଞ୍ଚଳଗୁଡ଼ିକ ଚାଷଜମି ରୂପେ ବ୍ୟବହୃତ
ହେଉଛି । ଏଥିରେ ପ୍ରଧାନତଃ ବର୍ଷାଦିନେ ଧାନ ଓ ଖରାଦିନେ ମୁଗ ଇତ୍ୟାଦି ଚାଷ
ହୁଏ । ଏବେକୁ ଉଠା ଜଳସେଚନ ଦ୍ଵାରା ଖରାଦିନେ ଆଉ ଗୋଟିଏ ଥର ଧାନ ଚାଷ
ହେଉଛି । ଏହାଛଡ଼ା ଚିନାବାଦାମ ଚାଷ ମଧ୍ୟ ବହୁଳ ଭାବରେ ହେଉଛି । ବର୍ଷାଦିନର
ଧାନ ଅଧିକାଂଶ ବର୍ଷ ଅତ୍ୟଧିକ ବର୍ଷାପାଣିରେ ବୁଡ଼ି ରହି ନଷ୍ଟ ହୋଇଯାଏ । ଏହାର
ମୁଖ୍ୟ କାରଣ ହେଲା ଘେରି ବନ୍ଧରେ ଜଳ ନିଷ୍କାସନ ପଥର ସ୍ଵଚ୍ଛତା ଯୋଗୁଁ ବର୍ଷାଜଳ
ଶୀଘ୍ର ନିଷ୍କାସିତ ହୋଇପାରେ ନାହିଁ । ସୁଉଚ ବାଲୁକା ରାଶି ଉପରେ ଘନ ଜନବସତି
ସାମଗ୍ରୀ ପାନ, କାଢ଼ୁ, ନଡ଼ିଆ, ବାଉଁଶ, ପନିପରିବା ଆଦି ଚାଷ କରାଯାଏ । ଏହିସବୁ
ଚାଷରୁ ଗାଁଲୋକେ ବହୁତ ଲାଭବାନ ହୁଅନ୍ତି । ଭୋଗରାଇର ପାନପତ୍ର ସୁଦୂର ଉତ୍ତର
ଭାରତ ଓ ବମ୍ବେ ଇତ୍ୟାଦିରେ ବହୁତ ଆଦୃତ ହୋଇଥାଏ । ପାନପତ୍ରକୁ ଗରମ
ବାମ୍ଫରେ ଏକ ପ୍ରକ୍ରିୟାକରଣ ପରେ ବାହାରକୁ ପଠାଇଲେ ମାସେ ଦେଢ଼ମାସ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ
ସତେଜ ରହେ । ଏ ଅଞ୍ଚଳର ଗାଁଗୁଡ଼ିକ ପ୍ରାୟ ଲାଗି ଲାଗି ରହିଥାଏ । ପଳତଃ ଏହା
ଓଡ଼ିଶାର ଅନ୍ୟତମ ଘନ ଜନବହୁଳ ଅଞ୍ଚଳ । ପ୍ରାୟ ୭୦-୮୦ ବର୍ଗମାଇଲ ଅଞ୍ଚଳର
ଲୋକସଂଖ୍ୟା ୭ ଲକ୍ଷରୁ ଊର୍ଦ୍ଧ୍ଵ ।

ଘନ ଜନାକାଶିତା ଓ ଅଧିକ ଉପାର୍ଜନ କ୍ଷମତା ସାମଗ୍ରୀ ଏ ଅଞ୍ଚଳର ଆଉ
ଗୋଟିଏ ବିଶିଷ୍ଟତା ହେଲା ଓଡ଼ିଶାର ମୂଳଭୂଖଣ୍ଡରୁ ଏହାର ବିଚ୍ଛିନ୍ନତା । ଘେରି ବନ୍ଧ
ବାହାରେ ପ୍ରାୟ ୧୫ ମାଇଲ ଦୂରରେ ଦକ୍ଷିଣ ପୂର୍ବ ରେଳପଥ ଓ ଜଳେଶ୍ଵର
ଷ୍ଟେସନ । ଏହାହିଁ ବାହ୍ୟଜଗତ ସହିତ ଏହାର ଏକମାତ୍ର ଯୋଗସୂତ୍ର । ମଧ୍ୟବର୍ତ୍ତୀ
୧୫ ମାଇଲ କାଦୁଅରା ଅଞ୍ଚଳ । ଏଠାରେ ବିଷ୍ଣୁଶ୍ରୀ ଧାନଜମି ମଝିରେ ଗୋଟିଏ
ଗୋଟିଏ ଗ୍ରାମ ଦ୍ଵୀପ ସଦୃଶ ରହିଅଛି । ବର୍ଷାଦିନରେ ସୁବର୍ଣ୍ଣରେଖାର ବନ୍ୟାଦ୍ଵାରା
ଯୋଗୁଁ ରାସ୍ତାଘାଟ ସହ ସମସ୍ତ ଅଞ୍ଚଳ ଜଳାଶ୍ଵବ ହୋଇ ମୂଳ ଭୂଖଣ୍ଡରୁ ଭୋଗରାଇକୁ
ବିଚ୍ଛିନ୍ନ କରିଦିଏ । ଏକମାତ୍ର ସଂଯୋଜକ ସଡ଼କ ଜଳେଶ୍ଵର-ଚନ୍ଦନେଶ୍ଵର ରାସ୍ତା ଏବେ
୨୫/୩୦ ବର୍ଷ ହେଲା ପକ୍କା ସଡ଼କ ହୋଇଥିଲେ ମଧ୍ୟ ଅତ୍ୟଧିକ ବନ୍ୟା ସମୟରେ
ଏଥିରେ ବର୍ଷରେ ଅନେକ ଥର ଯାନବାହାନ ଚଳାଚଳ ବନ୍ଦ ହୋଇଯାଏ । ଏହା ପୂର୍ବରୁ
ବର୍ଷାଦିନେ ପଦଯାତ୍ରାହିଁ ଜଳେଶ୍ଵର ପହଞ୍ଚିବା ପାଇଁ ଭୋଗରାଇବାସୀଙ୍କର ଏକମାତ୍ର
ପଦ୍ଧା ଥିଲା । ଘେରି ବନ୍ଧର ବାହ୍ୟ ଅଞ୍ଚଳକୁ ଭୋଗରାଇବାସୀ କାଦୁଆ ବା ଡଣିଆ

ଅଂଚଳ କନ୍ଥୁଥିଲା ବେଳେ ସେମାନେ ଭୋଗରାଗକୁ ବାଲିଆ ଅଞ୍ଚଳ କହିଥାଆନ୍ତି । ଏହିପରି ବାଲେଶ୍ଵର ଜିଲ୍ଲା ଉତ୍ତର ଓ ଦକ୍ଷିଣ ବାଲେଶ୍ଵର (ବର୍ତ୍ତମାନର ଭଦ୍ରକ ଜିଲ୍ଲା) ବୋଲି ଦୁଇଭାଗ ହୋଇଥିଲା । ଉତ୍ତର ବାଲେଶ୍ଵର ପୁଣି ତଣିଆ ଓ ବାଲିଆ ଅଂଚଳ ବୋଲି ବିଭାଜିତ ହୋଇଥାଏ । କିନ୍ତୁ ସାମାଜିକ ସ୍ତରରେ ସମସ୍ତ ଉତ୍ତର ବାଲେଶ୍ଵରର ଏକ ଓ ଅଭିନ୍ନ ।

ଏ ଅଂଚଳର ଅଧିକାଂଶ ଲୋକ ଏକ ସ୍ଵତନ୍ତ୍ର ଜାତି ‘ରାଜୁ’ ଜାତିର ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ । ଉତ୍ତର ବାଲେଶ୍ଵର ବାହାରେ ଓଡ଼ିଶାରେ ଏ ଜାତି ପ୍ରାୟ ଦେଖାଯାଏ ନାହିଁ । ଏମାନେ କେଉଁଠୁ ଆସିଲେ ସେ ବିଷୟ ଐତିହାସିକ ଗବେଷଣା ସାପେକ୍ଷ । ସାମାଜିକ ସ୍ତରରେ ଏମାନେ ଓଡ଼ିଶାର ଅନ୍ୟତ୍ର ବସବାସ କରୁଥିବା ଖଣ୍ଡାୟତମାନଙ୍କ ଫଗେ ସମାନ । ଏବେ ଖଣ୍ଡାୟତ, କ୍ଷତ୍ରିୟ ଓ କରଣମାନଙ୍କ ସହ ସେମାନଙ୍କର ବିବାହ ସଂପର୍କ ହେଲାଣି । ନିକଟବର୍ତ୍ତୀ ମେଦିନୀପୁର ଜିଲ୍ଲାରେ କେତେକ ରାଜୁ ଜାତିର ଲୋକ ଥିଲେ ମଧ୍ୟ ଅନେକ ମାହେଶ୍ୟ ଜାତିର ଲୋକ ଅଛନ୍ତି । କିନ୍ତୁ ସେମାନଙ୍କ ସହ ରାଜୁମାନଙ୍କର ବିବାହ ସଂପର୍କ ହୁଏ ନାହିଁ ।

ଏଠାକାର ଅଧିବାସୀମାନଙ୍କର ସଂସ୍କୃତି, ଜୀବନଧାରା, ପର୍ବପର୍ବାଣିଗୁଡ଼ିକର ଅନେକାଂଶରେ ବଙ୍ଗାୟମାନଙ୍କ ସହ ସାମଞ୍ଜସ୍ୟ ରହିଛି । ଏପରିକି ଏମାନେ ଓଡ଼ିଆ ପଞ୍ଜିକା ଅପେକ୍ଷା ବଂଗଳା ପଞ୍ଜିକା ଉପରେ ଅଧିକ ଭାବରେ ନିର୍ଭରଶୀଳ । ଏମାନଙ୍କର ଖାଦ୍ୟପେୟ, ରନ୍ଧନପ୍ରଣାଳୀ ଇତ୍ୟାଦି ବଂଗୀୟ ପ୍ରଭାବରେ ବିଶେଷ ଭାବରେ ପ୍ରଭାବିତ । ରନ୍ଧନରେ ଅଧିକ ମରିଚ ଓ ମସଲା ପ୍ରୟୋଗ ଓ ସୋରିଷର ବହୁତ ବ୍ୟବହାର ଏବଂ ଖାଦ୍ୟରେ ମାଛ ପ୍ରତି ଅତ୍ୟଧିକ ଆଦର ତଥା ମାଛର ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରକାର ତରକାରୀ ଏମାନଙ୍କ ଖାଦ୍ୟର ଏକ ବିଶେଷ ଆକର୍ଷଣ । କାଜୁ ଓ ମାଛର ମିଶ୍ରଣରେ ବିଭିନ୍ନ ତରକାରୀ ବହୁଳ ସୁସ୍ଵାଦୁ ହୋଇଥାଏ । ମାଛ ବ୍ୟତୀତ ଏମାନେ ଭଲ ଖାଦ୍ୟପାଉତି ନାହିଁ । ଏ ଅଂଚଳରେ ନିରାମିଶ୍ରାଣୀ ବହୁତ କମ୍ । ଏପରିକି ପଣ୍ଡିତ ବ୍ରାହ୍ମଣ ଓ ବିଧବାମାନେ ଏଠାରେ ମାଛ ଖାଆନ୍ତି । ନଦୀ ଓ ସମୁଦ୍ରର ସନ୍ନିକଟତା ହେତୁ ଏଠାରେ ପ୍ରଚୁର ମାଛ ମିଳେ । ଏବେ ତ ନିକଟସ୍ଥ ସମୁଦ୍ରତଟ ଏକ ମହ୍ୟରସ୍ଥାନୀ କେନ୍ଦ୍ର ରୂପେ ଗଢ଼ି ଉଠିଛି । ସୁବର୍ଣ୍ଣରେଖାର ଇଲିଶି ଓ ଚିଙ୍ଗୁଡ଼ି ବେଶ ପ୍ରସିଦ୍ଧି ଲାଭ କରିଛି । ଖାଦ୍ୟ ପାଇଁ ମାଛ ଉପରେ ଅତ୍ୟନ୍ତ ନିର୍ଭରଶୀଳତା ହେତୁ ଧନୀ ଦରିଦ୍ର ନିର୍ବିଶେଷରେ ପ୍ରାୟ ସମସ୍ତଙ୍କ ଘରେ ଏକ ବା ଏକାଧିକ ପୋଖରୀ ଥାଏ । ଘର ତିଆରି ବେଳକୁ ବାସସ୍ଥାନକୁ ଉଚ୍ଚରେ କରିବା ପାଇଁ ଘର ନିକଟସ୍ଥ ସ୍ଥାନରୁ ମାଟି ଆଣି ଛୋଟ ଛୋଟ ପୋଖରୀ ବା ଖାଡ଼ିଆ କରାଯାଇଥାଏ । ତାଛଡ଼ା ପାନଚାଷରେ ପତୁର ପାଣିର ଆବଶ୍ୟକତା ହେତୁ ପ୍ରତ୍ୟେକ ପାନବରଜ ପାଖରେ

ଏକ ଏକ ଛୋଟ ଗାଡ଼ିଆ ଖୋଲିବାକୁ ପଡ଼େ । ଏହିସବୁ ଗାଡ଼ିଆ ଓ ପୋଖରୀରେ ମାଛ ଚାଷ କରି ଗୃହସ୍ଥ ତାର ମାଛର ଆବଶ୍ୟକତା ପୂରଣ କରିଥାଏ । ସକାଳଠାରୁ ଅନ୍ୟ କାମ କରି ଦିନ ୧୧-୧୨ଟା ବେଳକୁ ଗାଧୋଇଲା ସମୟରେ ଫିଙ୍ଗା ଜାଲ ସାହାଯ୍ୟରେ ମାଛ ମାରିବା ଏଠାକାର ଲୋକମାନଙ୍କର ଦୈନନ୍ଦିନ ଅଭ୍ୟାସ । ଏବେ ଖରାଦିନିଆ ଧାନଚାଷ ପାଇଁ ଅଗରୀର ନଳକୁଅର ବହୁଳ ପ୍ରଚଳନ ହେତୁ ପୋଖରୀ ଓ ଗାଡ଼ିଆଗୁଡ଼ିକ ଫେବୃୟାର-ମାର୍ଚ୍ଚ ମାସ ବେଳକୁ ପ୍ରାୟ ଶୁଖିଯାଏ । ତେଣୁ ଲୋକମାନଙ୍କୁ ପ୍ରାୟତଃ ସମୁଦ୍ର ବା ନଦୀ ମାଛ ଉପରେ ନିର୍ଭର କରିବାକୁ ପଡ଼ୁଛି । ପୋଖରୀ ବନ୍ଧରେ ନଡ଼ିଆ ଗଛ ଲଗାଇ ପ୍ରାୟ ପ୍ରତ୍ୟେକ ପରିବାର ନିଜର ନଡ଼ିଆର ଆବଶ୍ୟକତା ପୂରଣ କରିଥାଆନ୍ତି । ନଡ଼ିଆର ପ୍ରାଚୁର୍ଯ୍ୟ ହେତୁ ଏଠାରୁ କେତେକ ପରିମାଣରେ ନଡ଼ିଆ ବାହାରକୁ ପଠାନ୍ତୁ ଏବଂ ଏବେ କେତେକ ନଡ଼ିଆ କତା ଶିଳ୍ପାନୁଷ୍ଠାନ ମଧ୍ୟ ଐଚଳରେ ଗଢ଼ି ଉଠିଲାଣି । ମୋଟ ଉପରେ ବିଭିନ୍ନ ଉପାୟରେ ରୋଜଗାର କରି ଏଠାକାର ଅଧିକାଂଶ ଅଧିବାସୀ ବେଶ୍ ସୁଖୀ । ଏପରିକି ଦିନ ମୂଲିଆମାନେ ମଧ୍ୟ ଅତି ଦୁଃଖକଷ୍ଟରେ ଚଳନ୍ତି ନାହିଁ । ସକାଳେ ଜଳଖିଆ ଓ ୧୨ଟା ବେଳେ ଭାତ ଖାଇ ମୂଲିଆମାନେ ଦୈନିକ ୪୦-୫୦ ଟଙ୍କା ମୂଲ ନିଅନ୍ତି । ଅବଶ୍ୟ କାମ ଦୃଷ୍ଟିରୁ ଦିନକୁ ସେମାନେ ୮-୧୦ଘଣ୍ଟା କାମ କରିଥାଆନ୍ତି ମାଲିକ ପାଇଁ । ଏଠାକାର ଲୋକମାନେ ଏତେ ପରିଶ୍ରମୀ ଯେ ତାତ୍ତ୍ୱରବାବୁ ଓଡ଼ିଶାର ଅନ୍ୟ କୌଣସି ସ୍ଥାନର ଲୋକଙ୍କୁ ଏପରି ପରିଶ୍ରମ କରିବାର ଦେଖିନାହାନ୍ତି ।

ଏହିପରି ଆର୍ଥିକ ସୁଖଳତା ବୋଧହୁଏ ଏଠା ଲୋକଙ୍କୁ କିୟତଂଶରେ ସ୍ୱାଭିମାନୀ ଓ ଖଳ ପ୍ରକୃତିର କରି ଦେଇଛି । ଏମାନଙ୍କ କଥାବାର୍ତ୍ତାରେ ଗୋଟିଏ “ହାମ୍ବଡ଼ା” ବା “ସବ୍‌ଜାନ୍ତା” ଭାବ ରହିଥାଏ । ତେଣୁ ‘ଭୋଗରିଆ ଟାଉଟର’ ବୋଲି ଏକ ଅପବାଦ ବହୁତ ଦିନ ହେଲା ରହିଆସିଛି । ଏହାଛଡ଼ା ପୂର୍ବରୁ ଏ ଅଂଚଳରେ ତକାୟତି, ମାର୍‌ପିଟ୍ ଓ ଖୁନ୍‌ଖରାବି ବହୁ ସଂଖ୍ୟାରେ ଦେଖା ଯାଉଥିଲା । ଏବେ ତକାୟତି ଓ ଖୁନ୍ ବହୁତ କମିଯାଇଛି । କିନ୍ତୁ କଳିଗୋଳ ଓ ମାଲିମକଦ୍ଦମାପ୍ରିୟ ଏକ ଦୈନନ୍ଦିନ ଘଟଣା । ଏମାନେ ଏତେ ମକଦ୍ଦମାପ୍ରିୟ ଯେ ଏ ସଂକ୍ରାନ୍ତରେ ଗୋଟିଏ ମଉଜିଆ ପ୍ରବାଦ ଅଛି । ଥରେ ଜଣେ ସମୁଦି ଅନ୍ୟଜଣେ ସମୁଦିଙ୍କୁ ଦେଖିବାପାଇଁ ତାଙ୍କ ଘରକୁ ଆସିବାକୁ ବହୁ ଅନୁରୋଧ ସତ୍ତ୍ୱେ ସେ ନ ଆସିବାରୁ ତାଙ୍କ ନାମରେ ଗୋଟିଏ ମିଥ୍ୟା ମକଦ୍ଦମା କରିଦେଲେ । କଚରୀରେ ଦୁଇ ସମୁଦିଙ୍କର ଦେଖା ହେଲା । ଦ୍ୱିତୀୟ ସମୁଦି ମକଦ୍ଦମାର କାରଣ ପଚାରିବାରୁ ପ୍ରଥମ ସମୁଦି କହିଲେ ତାଙ୍କୁ ଦେଖିବାକୁ ଇଚ୍ଛା ହେଲାବୁ ସେ ମକଦ୍ଦମା କରିଦେଲେ ।

ସେ ଯାହେଉ ଏବେ ବିଭିନ୍ନ ରାଜନୈତିକ ଦଳଙ୍କ ପ୍ରଭାବରେ ଏଠାରେ କୁଞ୍ଜି ନେତାଙ୍କର ଅଭାବ ନାହିଁ । ଫଳତଃ ଜଳଗତ ବିଭାଜନ ଓ ଗୋଷ୍ଠୀ କନ୍ଦଳ ପ୍ରାୟ ଲାଗି ରହିଥାଏ । ଶିକ୍ଷା ଦୃଷ୍ଟିରୁ ଏଠାରେ ପ୍ରାୟ ସବୁ ପିଲା ସ୍କୁଲ ଯାଇଥାଆନ୍ତି । ତେବେ ଆଗରୁ ଅଳ୍ପ କେତେଜଣ ସ୍କୁଲ ସୀମା ପାର ହୋଇ କଲେଜକୁ ଯାଇ ପାରୁଥିଲେ । ଏବେ କିନ୍ତୁ ପ୍ରତି ୩/୪ କିଲୋମିଟର ବ୍ୟବଧାନରେ ହାଇସ୍କୁଲ ଓ ୨/୩ଟା କଲେଜ ହୋଇ ବହୁତ ପିଲା କଲେଜରେ ଶିକ୍ଷା ପାଇପାରୁଛନ୍ତି । ଏପରିକି ବାଳିକା ମହାବିଦ୍ୟାଳୟ ମଧ୍ୟ ହେଲାଣି । ତେବେ ଏଠାରୁ ବାହାରୁଥିବା ଅତି ଉଚ୍ଚଶିକ୍ଷିତ ଓ ମେଧାବୀ ବା ପ୍ରତିଭାବାନ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ସଂଖ୍ୟା ଅତି କମ୍ । ତଥାପି କେତେଜଣ ବିଶିଷ୍ଟ ଐତିହାସିକ, ସାହିତ୍ୟିକ, ଶିକ୍ଷାବିତ୍ ଓ ଶାସକଙ୍କୁ ଜନ୍ମଦେଇ ଏ ଅଞ୍ଚଳ ନିଜକୁ ଗୌରବାନ୍ୱିତ ମନେ କରେ ।

ଏହି ପ୍ରକାର ଭୌଗୋଳିକ ଓ ସାମାଜିକ ପରିସ୍ଥିତିରେ ଏକ କ୍ଷୁଦ୍ର ଗ୍ରାମରେ ଡାକ୍ତରବାବୁଙ୍କ ଜନ୍ମ । ପ୍ରାୟ ପାଞ୍ଚପୁରୁଷ ପୂର୍ବେ ଜନୈକ ବ୍ୟକ୍ତି ଅନ୍ୟ ଏକ ଗ୍ରାମରୁ ଆସି ଏହି ଗ୍ରାମରେ ବସତି ସ୍ଥାପନ କରିଥିଲେ । ବର୍ତ୍ତମାନ ଏହି ବଂଶର ଲୋକସଂଖ୍ୟା ୨ ଶହରୁ ଉର୍ଦ୍ଧ୍ୱ । ଅନ୍ୟମାନେ ସାଧାରଣ କୃଷକ ହୋଇଥିଲେ ମଧ୍ୟ ଡାକ୍ତରବାବୁଙ୍କ ପିତାମହ ତତ୍କାଳୀନ ଜମିଦାରଙ୍କ ମୋହରୀର ହୋଇ ସତ୍ ଓ ଅସତ୍ ଉପାୟରେ ବହୁ ଅର୍ଥ ଓ ସଫର ଅର୍ଜନ କରିପାରିଥିଲେ । ଏପରିକି ବେଶ୍ ବଡ଼ ଆକାରର ପକ୍କା ଘର ମଧ୍ୟ କରିଥିଲେ । କିନ୍ତୁ ବୋଧହୁଏ ଅଧର୍ମ ବିର ବୋଲି ଗୋଟିଏ ପୁରୁଷ ମଧ୍ୟରେ ସେସବୁ ଧ୍ୟୁସପ୍ରାପ୍ତ ହୋଇଗଲା । ସେ ସମୟରେ ଶିକ୍ଷାର ପ୍ରସାର ବେଶି ନ ଥିବାର କେବଳ ଡାକ୍ତରବାବୁଙ୍କ ବାପା ଓ ଆଉଜଣେ ହାଇସ୍କୁଲ ଶିକ୍ଷା ପ୍ରାପ୍ତ ହୋଇଥିଲେ । ଫଳତଃ ଏହି ଦୁଇଜଣଙ୍କ ସନ୍ତାନମାନେ କିଛିଟା ଶିକ୍ଷିତ ହୋଇପାରିଥିଲେ । ଅନ୍ୟମାନେ ସାଧାରଣ ପ୍ରାଇମେରୀ ସ୍କୁଲ ଶିକ୍ଷା ପରେ କୃଷି ଓ ବ୍ୟବସାୟରେ ନିଜକୁ ନିଯୋଜିତ କରିଥିଲେ । ତଥାପି ଏହି ବଂଶ ଏ ଅଞ୍ଚଳରେ ଏକ ସମ୍ପ୍ରାନ୍ତ ପରିବାର ରୂପେ ପରିଗଣିତ ହେଉଥିଲା । ସାରା ଭୋଗରାଇରେ କିଛି ଆର୍ଥିକ ସୁଚ୍ଛଳତା ଥିବା ଓ ଶିକ୍ଷିତ ହୋଇଥିବା କତିପୟ ସମ୍ପ୍ରାନ୍ତ ପରିବାର ଥିଲା । ଫଳତଃ ସେହି ପରିବାରଗୁଡ଼ିକ ମଧ୍ୟରେ ବାରମ୍ବାର ବୈବାହିକ ସଫର୍କ ସ୍ଥାପିତ ହୋଇ ସେମାନଙ୍କ ଘନିଷ୍ଠତା ଅତି ନିବିଡ଼ ଥିଲା । ସେମାନେ ସାଧାରଣ ପରିବାରରେ ବୈବାହିକ ସଫର୍କକୁ ଗ୍ରହଣ କରି ପାରୁ ନ ଥିଲେ ।

ଡାକ୍ତରବାବୁଙ୍କ ବାପା ମଧ୍ୟ ଏହିପରି ଏକ ସମ୍ପ୍ରାନ୍ତ ପରିବାରରେ ବିବାହ କରିଥିଲେ । ଶୁଶ୍ରୁରଙ୍କ ଆର୍ଥିକ ସୁଚ୍ଛଳତା ଓ ସାହାଯ୍ୟ ଯୋଗୁଁ ୧୯୩୦ ମସିହାର ଅନାଟନ ସମୟରେ ଡାକ୍ତରବାବୁଙ୍କ ବାପା ନିଜ ଭାଇମାନଙ୍କଠାରୁ ପୃଥକ୍ ହୋଇ ନିଜ

ଅଶର ଚୁଫପରି ରକ୍ଷା କରିପାରିଥିଲେ । ତାଙ୍କର ଅନ୍ୟ ଦୁଇଭାଇ ନିଜ ପରିବାରର ଭରଣପୋଷଣ ପାଇଁ ପ୍ରାୟ ସମସ୍ତ ଫପରି ହରାଇ ବସିଥିଲେ । ପିତାମହଙ୍କ ଅମଳର ପକ୍ଷାଘର ମଧ୍ୟ ରକ୍ଷଣାବେକ୍ଷଣ ଅଭାବରୁ କ୍ରମଶଃ ଜରାଜୀର୍ଣ୍ଣ ହୋଇ ପଡ଼ିଥିଲା । ପିତାମାତାଙ୍କର ଦୃତୀୟ ସନ୍ତାନ ହିସାବରେ ଜନ୍ମଗ୍ରହଣ କରି ଡାକ୍ତରବାବୁ ଅପେକ୍ଷାକୃତ ଆର୍ଥିକ ସ୍ୱଚ୍ଛଳତା ଭିତରେ ନିଜର ଶୈଶବ ଅତିବାହିତ କରିଥିଲେ । ସେ ସମୟର ଗଥା ତାଙ୍କ ସ୍ମୃତିର ବାହାରେ । ତାଙ୍କ ୩/୪ ବର୍ଷ ବୟସ ହୋଇଥିଲା ବେଳେ ତାଙ୍କର ବାପା ନିଜର ପୈତୃକ ପକ୍ଷାଘର ପରିତାଗ କରି ଅନତି ଦୂରରେ ଅନ୍ୟ ଏକ ମାଟିଘର ନିର୍ମାଣ କରି ସେଠାକୁ ଚାଲିଗଲେ । ଗୃହ ପ୍ରବେଶର ଏକ ଝାସ୍ତା ଦୃଶ୍ୟ ଏବେ ମଧ୍ୟ ଡାକ୍ତରବାବୁଙ୍କର ମନେ ଅଛି । ନୂତନ ଗୃହରେ ପୂଜାର୍ଚ୍ଚନା ଚାଲିଥିଲା ବେଳେ ତାଙ୍କର ବାପା ଓ ମା ହାତରେ ଆଳରେ ଅର୍ଘ୍ୟ ଧରି ଗୋଟିଏ ଗାଈକୁ ଆଗରେ ଚଲାଇ ନୂତନ ଗୃହକୁ ଯାଇଥିଲେ । ନୂଆ ଘରଟି ମାଟିକାନ୍ଥ ଉପରେ ନଡ଼ାଛପର ହୋଇ ତିଆରି ହୋଇଥିଲେ ମଧ୍ୟସୁଉଟ କାନ୍ଥ ଥାଇ ଏକ ପାଖରେ ୨ଟି ବଡ଼ କୋଠରୀ ଓ ଅନ୍ୟ ୩ ପାଖରେ ବାହାର ଓ ଭିତର ବାରଣ୍ଡା ଥାଇ ପାଚେରୀ ଥିଲା । କୋଠରୀଗୁଡ଼ିକରେ ମାଟିରେ ଛାତ (ଆବୁଘର) ପଡ଼ି ଦୋମହଲା ହୋଇଥିଲା । ସାମନାରେ ବଡ଼ ବାରଣ୍ଡା ଥିଲା ଏବଂ ଘରର ଅନ୍ୟ ୩ ପାଖରେ ଅଣଓସାରିଆ ବାରଣ୍ଡା ଥିଲା । ସର୍ବୋପରି ଏପରି ଘର ଏକ ସମ୍ଭ୍ରାନ୍ତ ଓ ମର୍ଯ୍ୟାଦାଫପନ୍ନ ପରିବାରର ବୋଲି ଧାରଣା ସୃଷ୍ଟି କରୁଥିଲା । ସେହି ଘରେ ଡାକ୍ତରବାବୁଙ୍କର ଆଦ୍ୟ ବାଲ୍ୟଜୀବନ ଅତିବାହିତ ହୋଇଥିଲା ।

ସେ ସମୟର ଅଳ୍ପ କେତୋଟି ଝାପୁସା ଚିତ୍ର ଏବେ ମଧ୍ୟ ଡାକ୍ତରବାବୁଙ୍କର ମନେ ପଡ଼େ । ସେ ଯୁଗ ତ ବହୁତ ଶସ୍ତା ଯୁଗ ଥିଲା । ଧାନ ମହଣ (୪୦ ସେର) ଦେଡ଼ ଟଙ୍କା, ଚାଉଳ ଟଙ୍କାରେ ୧୦/୧୨ ସେର ଥିଲା । ଗାଈ ଦୁଧ ସେର (କିଲୋଗ୍ରାମ) ଦୁଇଅଣା (ଏକଟଙ୍କାର ଆଠଭାଗରୁ ଭାଗେ) ଥିଲା । ମାଛ ସେଠାରେ ବହୁତ ଶସ୍ତା । ଏପରିକି ୧୯୬୦-୬୦ରେ ସେଠାକାର ଏକପ୍ରକାର ବିଶେଷ ଚିଙ୍ଗୁଡ଼ି କିଲୋଗ୍ରାମ ପ୍ରତି ଚାରିଅଣା (୨୫ ପଇସା) ରହିଥିଲା । ଏବେ ଅବଶ୍ୟ ଶସ୍ତା ସମୟରେ କିଲୋଗ୍ରାମ ପ୍ରତି ୧୫-୨୦ ଟଙ୍କା ହୋଇଥାଏ । ଏହି ଚିଂଗୁଡ଼ି ସାଧାରଣତଃ ଧାନ ଜମିରୁ ପାଣି ଛାଡ଼ିଲା ବେଳକୁ ମିଳିଥାଏ । ଏହା ଆକାରରେ ପ୍ରାୟ ୨ ଇଞ୍ଚ ଲମ୍ବ ହୋଇଥାଏ ଓ ବଡ଼ ସୁସ୍ୱାଦୁ । ଏପରି ଶସ୍ତା ଯୁଗରେ ଜୀବନ ଧାରଣ ଅପେକ୍ଷାକୃତ ସହଜ ସାଧ୍ୟ ଥିଲା । ଜମି ମାଲିକମାନେ ସହଜରେ ମୂଲିଆ ପାଇପାରୁଥିଲେ ଓ ଚାଷକାମ ସହଜରେ ହେଉଥିଲା । ବର୍ଷକୁ କେବଳ ବର୍ଷାଦିନେ ଥରେ ଧାନଚାଷ ହେଉଥିଲା । ଚାଷ ଶେଷରେ ମକର ଫକ୍ରାନ୍ତି ଦିନ (ମାଘ

ମାସର ପ୍ରଥମ ଦିନ) କ୍ଷେତ ମୂଲିଆମାନଙ୍କୁ ପିଠାପଣା ଖୁଆଇ ଘରେ ଆପ୍ୟାୟିତ କରିବାର ଦୃଶ୍ୟ ଏବେ ମଧ୍ୟ ତାତ୍ତ୍ୱରବାବୁଙ୍କର ମନେ ଅଛି ।

ଏତେ ସହଜ ସାଧ୍ୟ ଜୀବନଧାରା ଭିତରେ ମଧ୍ୟ ଲୋକଙ୍କର ଶିକ୍ଷା ପ୍ରତି ବିଶେଷ ଆଗ୍ରହ ନ ଥିଲା । ଅଧିକାଂଶ ପରିବାରର ପିଲାମାନେ ନାମକୁ ମାତ୍ର ସ୍କୁଲ ଯାଇ ପ୍ରାଇମେରୀ ପରେ ପାଠ ଶେଷ କରୁଥିଲେ । ଘରେ ପଢ଼ାପଢ଼ି ପ୍ରତି କେହି ଧ୍ୟାନ ଦେଉ ନ ଥିଲେ । ତାତ୍ତ୍ୱରବାବୁଙ୍କ ସାଙ୍ଗରେ ପଢ଼ୁଥିବା ପ୍ରାଇମେରୀ ଛାତ୍ରମାନେ ପ୍ରାୟ କେହି ମାଇନର ସ୍କୁଲ ଯାଇ ନ ଥିଲେ । ସେହିପରି ମାଇନର ସ୍କୁଲ ସହପାଠୀମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ଅଳ୍ପ କେତେଜଣ ମାତ୍ର ହାଇସ୍କୁଲ ଓ ଅନ୍ୟ ଜଣେ ମାତ୍ର ଡିପ୍ଲୋମା କଲେଜ ଶିକ୍ଷା ଲାଭ କରିଥିଲେ । ଅବଶ୍ୟ ଅର୍ଥନୈତିକ ଅନାଟନ ଏହାର ଏକ ମୁଖ୍ୟ କାରଣ ଥିଲା । କାରଣ ସେତେବେଳେ ସେ ଅଞ୍ଚଳ ପାଇଁ କଲେଜ ଶିକ୍ଷା ଏକମାତ୍ର ସୁଦୂର ବାଲେଶ୍ୱର ସହରରେ ଉପଲବ୍ଧ ହେଉଥିଲା ଓ ତାହା ବେଶ ବ୍ୟୟ ସାପେକ୍ଷ ଥିଲା । ପିଲାମାନେ ଟିକିଏ ସମର୍ଥ ହେଲାମାତ୍ରେ ୧୪/୧୫ ବର୍ଷ ବୟସରୁ ଗୃହକର୍ମ, ଚାଷବାସ କିମ୍ବା ବ୍ୟବସାୟ ଇତ୍ୟାଦିରେ ଲାଗିଯାଉଥିଲେ । ଯେଉଁମାନେ ମାଟ୍ରିକ ପାସ କରୁଥିଲେ ସେମାନଙ୍କୁ ପ୍ରାୟ ଚାକିରୀ ମିଳିଯାଉଥିଲା । ତାଛଡ଼ା ସେ ଅଂଚଳର ଅଭାବୀ ଗୃହସ୍ଥର ପିଲାମାନଙ୍କ ପାଇଁ କଲିକତାରେ ଘରୋଇ ଚାକର ଭାବରେ ନିଯୁକ୍ତି ଏକ ପ୍ରଶସ୍ତ କ୍ଷେତ୍ର ଥିଲା । ତାତ୍ତ୍ୱରବାବୁଙ୍କ ବାପା କିନ୍ତୁ ସନ୍ତାନମାନଙ୍କର ଶିକ୍ଷା ପ୍ରତି ଅତି ତୀକ୍ଷ୍ଣ ଦୃଷ୍ଟି ଦେଇଥିଲେ । ସ୍କୁଲ ଶିକ୍ଷା ବ୍ୟତୀତ ଘରେ ଶିକ୍ଷାଭ୍ୟାସ ପାଇଁ ସମସ୍ତ ବ୍ୟୋବସ୍ତ କରି ଦେଖିଥିଲେ । ସେତେବେଳେ ଅନ୍ୟ ଗ୍ରାମରୁ ଆସିଥିବା ପ୍ରାଇମେରୀ ଶିକ୍ଷକମାନେ ସ୍କୁଲ ପାଖରେ କାହାଘରେ ବିନା ବ୍ୟୟରେ ରହୁଥିଲେ ଓ ଗୃହସ୍ଥଙ୍କ ପିଲାମାନଙ୍କୁ ରାତିରେ ପଢ଼ାଉଥିଲେ । ତାତ୍ତ୍ୱରବାବୁଙ୍କ ଘରେ ମଧ୍ୟ ସବୁବେଳେ ଏପରି ଜଣେ ଶିକ୍ଷକ ରହୁଥିଲେ । ଏହାର ସୁବିଧା ନେବାପାଇଁ ତାତ୍ତ୍ୱରବାବୁଙ୍କର ଆତ୍ମୀୟଙ୍କର ପିଲାମାନେ ମଧ୍ୟ ତାଙ୍କ ଘରେ ରହି ପଢୁଥିଲେ । ସେତେବେଳେ ବିଦ୍ୟୁତ୍ ଆଲୁଅ ନ ଥିଲା । ଲଣ୍ଡନଟିଏ ଜାଲି ତା ଚାରିପାଖରେ ୩/୪ଜଣ ପିଲା ପଢୁଥିଲେ ଶିକ୍ଷକଙ୍କ ତୀକ୍ଷ୍ଣ ଦୃଷ୍ଟିର ପରିସର ଭିତରେ । ଅନ୍ୟ ଘରେ ସମସ୍ତେ ଶୋଇଗଲା ପରେ ଅନେକ ରାତି ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ନିଦ୍ରାଳୟ୍ୟ ସଂଗେ ଯୁଦ୍ଧ କରି ବହୁ କଷ୍ଟ କରି ପଢ଼ିବାକୁ ହେଉଥିବା କଥା ଏବେ ମଧ୍ୟ ତାତ୍ତ୍ୱରବାବୁଙ୍କର ମନେ ପଡ଼େ ।

ପାଠପଢ଼ା ଛଡ଼ା ଖେଳ କୌତୁକରେ ମଧ୍ୟ ବାଲ୍ୟଜୀବନ ସରସ ହୋଇଥିବାର କେତେକ ଚିତ୍ର ଏବେ ମଧ୍ୟ ତାତ୍ତ୍ୱରବାବୁଙ୍କ ମନରେ ଉଙ୍କି ମାରେ । ଘର ପାଖରେ ବାଲୁକାମୟ ଏକ ସଡ଼କ । ଜ୍ଞାତି କୁଟୁମ୍ବକ ପିଲା ଓ ନିଜ ଭାଇମାନଙ୍କ

ସହ ପ୍ରତିଦିନ ସଂଧ୍ୟାରେ ବାଲିରେ ଖେଳିବା ଏକ ନିତିଦିନିଆ ଘଟଣା ଥିଲା । ବଡ଼ ପିଲାମାନେ କବାଡ଼ି ଓ ବୋହୁଚୋରୀ ଇତ୍ୟାଦି ଖେଳିଲା ବେଳେ ସାନମାନେ ବାଲିଘର ଓ ବାଲିରେ ଦେଉଳ ଇତ୍ୟାଦି ତିଆରିରେ ନିଜକୁ ମଗ୍ନ କରି ଦେଉଥିଲେ । କିନ୍ତୁ ସଂଧ୍ୟା ପୂର୍ବରୁ ଘରକୁ ଫେରିବା ବିଷୟରେ ତାତ୍ତ୍ୱରବୀରୁଙ୍କ ବାପାଙ୍କର ଅନୁଶାସନ ବଡ଼ କଡ଼ା ଥିଲା । ଦିନକର କଥା- ଭାଇ ଓ ସାଥୀମାନଙ୍କ ସଙ୍ଗେ ଖେଳୁ ଖେଳୁ ସଂଧ୍ୟା ହୋଇଗଲା । ଫେରିଲା ବେଳକୁ ଜଣେ ଯୁବକ ସେମାନଙ୍କୁ ଡରାଇବା ପାଇଁ ରାସ୍ତାରେ ଥିବା ଜଣକର ଧାନ ଅମାର ପାଖରେ ଗୋଟିଏ ରାକ୍ଷସର ମୁଖା ପିନ୍ଧି ବସିଥାନ୍ତି । ତାଙ୍କୁ ଦେଖି ରାକ୍ଷସ ବୋଲି ଭାବି ସମସ୍ତେ ଡରରେ କିଏ କୁଆଡ଼େ ଦଉଡ଼ିଲେ । କିଛି ସମୟ ପରେ ଘରେ ପହଞ୍ଚିଲା ବେଳକୁ ଡେରି ହୋଇଯାଇଥିବାରୁ ବାପାଙ୍କଠାରୁ ମାଡ଼ ଓ ଗାଳି । ଏହିପରି କଡ଼ା ଅନୁଶାସନ ଭିତରେ ମଧ୍ୟ ଭାଇମାନଙ୍କ ସାମ୍ନାରେ ଆନନ୍ଦ ଓ ଖେଳ ବଡ଼ ଆକର୍ଷଣୀୟ ଥିଲା । ବିଶେଷତଃ ଶୀତ ଦିନରେ ରାତିରେ ଖାଇଥାନ୍ତି ଶୋଇଲା ବେଳକୁ ରେଜେକ ତଳେ ଲୁଚି ସମସ୍ତେ ମିଶି ଖେଳିବା ଏବେ ମଧ୍ୟ ମନେପଡ଼େ । ଏସବୁ ଛୋଟ ଛୋଟ କଥା ଛଡ଼ା ସେ ସମୟରେ ସ୍ୱାଧୀନତା ଆନ୍ଦୋଳନ ବିଷୟରେ ମଧ୍ୟ କିଛି କିଛି ତାତ୍ତ୍ୱରବୀରୁଙ୍କର ମନେ ଅଛି । ଥରେ ଥରେ ଘରପାଖ ଦାଣ୍ଡ ଦେଇ ‘ଇନ୍‌କିଲାବ୍-ଜିନ୍ଦାବାଦ’ କହି ଶୋଭାଯାତ୍ରା ଯାଉଥାଏ ଓ ଘରଠାରୁ ପ୍ରାୟ ୨ କିଲୋମିଟର ଦୂରରେ ଏକ ହାଟ ଉପରେ ସରା ହେଉଥାଏ । ଥରେ ତାତ୍ତ୍ୱରବୀରୁଙ୍କର ଜଣେ ସଂପର୍କୀୟ ଭାଇ ଏହି ଆନ୍ଦୋଳନରେ ଯୋଗ ଦେଇ ଜଣେ ମୁସଲମାନ କର୍ମୀଙ୍କ ଘରେ ଖାଇଥିବାରୁ ଜାତିଗତ ସମସ୍ୟା ନେଇ ବହୁତ ହୋ-ହଲ୍ଲା ହୋଇଥିଲା । ସେ ଭାଇଜଣଙ୍କ ଜେଲ ନ ଯାଇ ମଧ୍ୟ କେବଳ ଶୋଭାଯାତ୍ରାରେ ମିଶିଥିବା ଯୋଗୁଁ ପରବର୍ତ୍ତୀ କାଳରେ ମୃତ୍ୟୁ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସ୍ୱାଧୀନତା ଭରା ପାଇଥିଲେ ଓ ତାଙ୍କର ଜଣେ ମେଟ୍ରିକ ଫେଲ ପୁଅ ଶିକ୍ଷକ ଚାକିରୀ ପାଇଥିଲେ । ତାତ୍ତ୍ୱରବୀରୁଙ୍କର ମାମୁଁ ଘର ପ୍ରାୟ ୫/୬ କିଲୋମିଟର ଦୂର ସମୁଦ୍ର ନିକଟବର୍ତ୍ତୀ ଅଞ୍ଚଳରେ । ମାମୁଁ ଘରକୁ ଯିବା ଏକ ଅତି ଆନନ୍ଦଦାୟକ ଘଟଣା । ପ୍ରତିବର୍ଷ ଚୈତ୍ରମାସ ଶେଷରେ ସେଠାକାର ଚନ୍ଦନେଶ୍ୱର ମହାଦେବଙ୍କ ପ୍ରସିଦ୍ଧ ଚତୁର୍ଦ୍ଦଶାତ୍ରା ଦେଖିବାକୁ ପ୍ରାୟ ସବୁ ବନ୍ଧୁବାନ୍ଧବ ସେ ଅଞ୍ଚଳକୁ ଯାଆନ୍ତି । ତାତ୍ତ୍ୱରବୀରୁଙ୍କ ମାଙ୍କର ସେ ସମୟରେ ପିତୃକାୟ ଯିବା ଏକ ବାର୍ଷିକ ବିଧି ହୋଇଥାଏ । ମାଙ୍କ ସାଥରେ ଶବାରୀରେ ବସି ତାତ୍ତ୍ୱରବୀରୁ ମଧ୍ୟ ଯାଉଥାଆନ୍ତି । ମାଙ୍କର ପିତାମାତା ନ ଥିଲେ ମଧ୍ୟ ବିମାତା ତାଙ୍କୁ ଓ ପିଲାମାନଙ୍କୁ ଅତି ସ୍ନେହ କରୁଥାଆନ୍ତି । ତାତ୍ତ୍ୱରବୀରୁଙ୍କ ଅଜାଙ୍କର ସାନଭାଇଙ୍କ ପୁଅ ମାମୁଁମାନେ ସେମାନଙ୍କୁ ଅତି ସ୍ନେହ କରୁଥାଆନ୍ତି । ପ୍ରତିଦିନ ସକାଳେ ନିକଟବର୍ତ୍ତୀ ଗଉଡ଼ସାହିରୁ

ଲବଣୀ(ଦୁଧର ଲହୁଣୀ) ଓ ଖଜୁର କୋଳି ନେଇଆସି ପିଲାମାନଙ୍କୁ ଦେବାର ଦୃଶ୍ୟ ଏବେ ମଧ୍ୟ ତାତ୍ତ୍ୱରବୀଙ୍କର ମନେ ପଡ଼େ । ଏବେ ସେ ଆଇ ନାହାନ୍ତି କି ମାମୁଁମାନେ ନାହାନ୍ତି ଓ ମାମୁଁ ଘର ସଂପର୍କ ଲୁପ୍ତପ୍ରାୟ । ମକର ସଂକ୍ରାନ୍ତି ଓ ପଣା ସଂକ୍ରାନ୍ତି ଦିନ ଭୋରରୁ ଉଠି ମାମୁଁଙ୍କ ଘରୁ ନିକଟସ୍ଥ ସମୁଦ୍ରକୁ ଯାଇ ସ୍ନାନ କରିବା ଏକ ଅତି ଆନନ୍ଦଦାୟକ ସ୍ମୃତି ହୋଇ ଚିରଦିନ ତାତ୍ତ୍ୱରବୀଙ୍କ ମନରେ ରହିଥିବ ।

ଏହିପରି ସୁଖ ଓ ଆନନ୍ଦ ଭିତରେ ଦୁର୍ଦ୍ଦିନରେ ପ୍ରାରମ୍ଭ ହେଲା । ଥରେ ତାତ୍ତ୍ୱରବୀଙ୍କର ବାପାଙ୍କ ଗୋଡ଼ରେ ଗୋଟିଏ କଣ୍ଟା ବାଜି ଉଭୟଙ୍କର ପ୍ରବାହ ସୃଷ୍ଟି ହୋଇ ସାରା ଡାହାଣ ପାଦ ଫୁଲି ଯାଇ ପାଟି ଯାଇଥିଲା । ସେତେବେଳେ ଡାକ୍ତରୀ ଔଷଧର ବେଶି ପ୍ରଚଳନ ହୋଇ ନ ଥାଏ, ମାଗୁଣି କବିରାଜ ବୋଲି ଜଣେ ଆସି ଗୋଡ଼ରେ ବିଭିନ୍ନ ଚେରମୂଳିର ପ୍ରଲେପ ଦେଉଥାଆନ୍ତି । ମାଂସ ପଟିଗଲାକୁ ଛୁରୀରେ ଖଣ୍ଡେ ଖଣ୍ଡେ କାଟି ଫିଙ୍ଗି ଦେଉଥାଆନ୍ତି । ନିମ୍ଗଛର ବକଳା ପାଣିରେ ଫୁଟାଇ ସେହି ପାଣିରେ ତାତ୍ତ୍ୱରବୀଙ୍କ ମା ଅତି ସାହସ ଓ ଧୈର୍ଯ୍ୟର ସହ ସେ ଘାଆ ପରିଷ୍କାର କରୁଥିବାର ଦୃଶ୍ୟ ଏବେ ମଧ୍ୟ ତାତ୍ତ୍ୱରବୀଙ୍କ ମନେ ପଡ଼େ । ଏ ଯୁଗରେ ବିଭିନ୍ନ ଜୀବାଣୁ ନାଶକ ଔଷଧ (antibiotics) ସାହାଯ୍ୟରେ ତାତ୍ତ୍ୱରବୀଙ୍କୁ ନିଜେ ଏପରି କେତେ ରୋଗୀଙ୍କୁ ଅନାୟାସରେ ଭଲ କରି ପାରୁଛନ୍ତି । ଯାହେଉ ମା'ଙ୍କର ସେବାୟତ ବଳରେ ତାଙ୍କର ପିତା ଆରୋଗ୍ୟ ଲାଭ କଲେ ମଧ୍ୟ ଡାହାଣ ପାଦର ଉପର ପାଖରେ ସେ କ୍ଷତର ଚିହ୍ନ ମୃତ୍ୟୁ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ରହିଥିଲା । ଏହି ସମୟ ଭିତରେ ତାତ୍ତ୍ୱରବୀଙ୍କର ଏକମାତ୍ର ଭଉଣୀ ଝାଡ଼ା ରୋଗରେ ୪/୫ ବର୍ଷ ବୟସରେ ମୃତ୍ୟୁବରଣ କରିଥିଲା । ତାପରେ ଆଉ ଗୋଟିଏ ଭଉଣୀ ଓ ଆଉ ଗୋଟିଏ ସାନଭାଇ ଜନ୍ମ ହୋଇଥିଲେ । ଏହିପରି ୪ ପୁଅ ଓ ଗୋଟିଏ ଜିଅ ସହ ବାପାମାଙ୍କର ଦିନ କରୁଥିବା ବେଳେ ୧୯୪୨ ମସିହାରେ ଆସିଲା ତାଙ୍କ ପରିବାରର ସବୁଠାରୁ ବଡ଼ ଦୁର୍ଦ୍ଦିନ । ସେ ବିଷୟରେ ତାତ୍ତ୍ୱରବୀଙ୍କୁ ନିଜ ଭାଷାରେ ବର୍ଣ୍ଣନା ଅଧିକ ଜୀବନ୍ତ ହେବ ବୋଲି ଆଶା ।

“ସେଦିନ ଥିଲା ୧୯୪୨ ମସିହା ଅକ୍ଟୋବର ମାସର ୧୬ ତାରିଖ । । ତାହା ଗୋଟିଏ ଶୁକ୍ରବାର ଥିଲା । ତାପର ଦିନ ଥିଲା କାର୍ତ୍ତିକ ମାସର ପ୍ରଥମ ଦିନ ଯାହାକୁ ସେ ଅଂଚଳରେ ‘ଗର୍ଭଣା ସଂକ୍ରାନ୍ତ’ ବୋଲି କହନ୍ତି । ସେଦିନ ଲୋକେ ଗୋଟିଏ ପତ୍ରରେ ବିଭିନ୍ନ ପିତା ଜିନିଷ ଗୁଡ଼ାଇ ଗୋଟିଏ ଝୋଟ(ନଳିତା) କାଠିରେ ବାନ୍ଧି ଧାନ ଜମିରେ ପୋତି ଦିଅନ୍ତି । ଏହାଦ୍ୱାରା ଧାନଗଛରେ କୌଣସି ପୋକ ଲାଗିବ ନାହିଁ ବୋଲି ସେମାନଙ୍କର ବିଶ୍ୱାସ । ପୋତିଲାବେଳେ ପିତା ଶୁକୃତା କାକୁଡ଼ି ନାଡ଼ି, ଯା'ରେ ପୋକ ଧାନରୁ ଛାଡ଼ି’ ବୋଲି ଗୀତ ବୋଲିଥାଆନ୍ତି । ତାପରେ ଘରକୁ

ଆସି ପିଠାପଣା ଇତ୍ୟାଦି ବିଭିନ୍ନ ସୁସ୍ୱାଦୁ ଜିନିଷ ପେଟ ପୁରାଇ ଖାଆନ୍ତି । ଗର୍ଭପୁରାଇ ଖାଆନ୍ତି ବୋଲି ବା ଧାନଗଛ ଗର୍ଭଣା ହୋଇଥାଏ ବୋଲି ଏ ଦିନକୁ ଗର୍ଭଣା ସଂକ୍ରାନ୍ତି କୁହାଯାଏ ।

ସେ ବର୍ଷ କିନ୍ତୁ ତାର ୨/୩ ଦିନ ଆଗରୁ ଝଡ଼ବର୍ଷା ଲାଗି ରହିଥାଏ । ମୋର ସବୁଠୁଁ ବଡ଼ ଭାଇଙ୍କର କେତେଦିନ ଧରି ତଳ ପେଟର ଡାହାଣ ପାଖରେ ଭୀଷଣ ଦରକ ହୋଇ ଢୁର ହେଉଥାଏ । ନିକଟସ୍ଥ ଡାକ୍ତରଖାନାରେ ତତ୍କାଳୀନ ଡାକ୍ତର ବାପାଙ୍କର ବହୁତ ପରିଚିତ ଥିଲେ ମଧ୍ୟ ବାରମ୍ବାର ଦେଖି ରୋଗ କ'ଣ ଜାଣି ପାରୁ ନ ଥାନ୍ତି । ଅବଶ୍ୟ ଏବେ ମୋର ମନେ ହେଉଛି ତାହା ଅତି ସାଧାରଣ “Appendicitis” ଥିଲା । ଯାହେଉ ଶେଷରେ ଡାକ୍ତରଖାନାର କଂପାଉଣ୍ଡର ଥରେ ଭାଇଙ୍କୁ ଦେଖି Appendicitis ବୋଲି ସନ୍ଦେହ କଲେ । ସେତେବେଳେ ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରକାର antibiotic ସର୍ବସାଧାରଣ ବ୍ୟବହାର ପାଇଁ ମିଳୁ ନଥାଏ । କେବଳ Sulphonamide (Cibazol ବଟିକା ନାମରେ) ମିଳୁଥାଏ ଏବଂ ସେହି ବଟିକା ଭାଇଙ୍କୁ ଦିଆହେଉଥାଏ । ସେଥିରେ ସାମାନ୍ୟ ଉପକାର ହେଉଥିଲା । ସବୁଦିନ ପରି ସେହି ଶୁକ୍ରବାର ଦିନ ସକାଳେ ବର୍ଷା ଓ ପବନ ସତ୍ତ୍ୱେ ବାପା ଏକ ମାଇଲରୁ ଉର୍ଦ୍ଧ୍ୱ ଦୂରରୁ ଡାକ୍ତରଖାନା ଗଲେ ଔଷଧ ପାଇଁ । କ୍ରମେ ୧୦ଟା ୧୧ଟା ବେଳକୁ ପବନର ରତି ପ୍ରସ୍ତର ହେଲା ଓ ବର୍ଷା ମଧ୍ୟ ବଢ଼ି ଚାଲିଲା । ଘରେ ମା, ମୋର ଉପର ଭାଇ, ମୁଁ, ଜଣେ ୩ ବର୍ଷର ଭଉଣୀ ଓ ୧ ବର୍ଷ ବୟସର ସାନ ଭାଇ ।

କିଛି ସମୟ ପରେ ନିକଟସ୍ଥ କଣ୍ଡରା ସାହିରୁ ଗୋଟିଏ ପରିବାର ବର୍ଷାରେ ଭିଜି ଭିଜି ଆସି ଆମ ଘରେ ପହଞ୍ଚିଲେ । ସେମାନେ କହିଲେ ଯେ ଝଡ଼ ତୋଫାନରେ ସେମାନଙ୍କ ଘର ଉଡ଼ିଯାଇଛି । ତେଣୁ ସେମାନେ ଆମ ଘରେ ଆଶ୍ରା ନେବାକୁ ଆସିଛନ୍ତି । ତାଙ୍କର ବିଶ୍ୱାସ ଏତେ ବଡ଼ ନୂଆଘରର କୌଣସି କ୍ଷତି ହେବ ନାହିଁ, ଝଡ଼ ବର୍ଷାରେ । ଝଡ଼ ତୋଫାନ ବିଷୟରେ ମାଙ୍କର ଆଗରୁ କୌଣସି ଧାରଣା ନ ଥିଲା । କିଛି ସମୟ ପରେ ହଠାତ୍ ଆମ ଘରର ବିଶାଳ ଛପର ଉଡ଼ିଯାଇ କିଛି ଦୂରରେ ପଡ଼ିଲା ଏବଂ ଆମେ ବର୍ଷାରେ ଭିଜିବାକୁ ଲାଗିଲୁଁ । ସେତେବେଳେ ଆମ ମନରେ ଆଶଙ୍କା ହେବାକୁ ଲାଗିଲା ଯେ ଯଦି ବର୍ଷାରେ ଭିଜି କାନ୍ଥ ପଡ଼ିଯିବ ତେବେ ଆମ ସମସ୍ତେ କାନ୍ଥତଳେ ପୋତି ହୋଇ ମରିଯିବୁଁ । ତେଣୁ ଠିକ୍ ହେଲା କୌଣସି ପ୍ରକାରେ ପୁରୁଣା ପକ୍କା ଘର ପାଖକୁ ଚାଲିଯିବୁ, ‘ଦୂରତ୍ୱ ପ୍ରାୟ ଏକ ଫର୍ଲଙ୍ଗ’ । ବାହାରକୁ ବାହାରି ଦେଖାଗଲା ରାଷ୍ଟ୍ରାଘାଟର ଚିହ୍ନ ବର୍ଷ ନାହିଁ । ଗଛ ବାଡ଼ ସବୁ ଭାଙ୍ଗି ମାଟିରେ ପଡ଼ିଯାଇଛି । ପ୍ରବଳ ବର୍ଷା ସାଗକୁ ସୁ ସୁ ପବନ ବୋହୁଛି । ବାହାରକୁ ଯିବା ଏକ ପ୍ରକାର ଅସମ୍ଭବ । ତଥାପି ମା ଠିକ୍ କଲେ ଏଠାରେ ରହି କାନ୍ଥ ତଳେ

ଚାପି ହୋଇ ମରିବା ଅପେକ୍ଷା ସେଠାକୁ ଚାଲିଯିବା ପାଇଁ ଥରେ ଚେଷ୍ଟା କରିବା ଉଚିତ ।

‘ତେଣୁ ଘରଦ୍ୱାର ଛାଡ଼ି ସମସ୍ତ ଯିବାପାଇଁ ବାହାରିଲୁଁ । ମା ରୋଗାକ୍ରାନ୍ତ ବଡ଼ ଭାଇକୁ କାଖ କଲେ । ପଡ଼ିଶାର ଲୋକଜଣକ ମୋ ଭଉଣୀକୁ କାଖ କଲା । ମୋର ଉପରଭାଇ ବଡ଼ଭାଇଙ୍କ ପାଇଁ କିଛି ବିଛଣା, ରେଜେକ୍ଟ ଗୁଡ଼େଇ କରି ଧରିଲେ ଓ ମୁଁ ନିଜେ ୧ ବର୍ଷ ବୟସର ସାନ ଭାଇକୁ କାଖ କଲି । ଭଗବାନଙ୍କୁ ଡାକି ସେହି ଝଡ଼ ବର୍ଷାରେ ପକ୍କା ଘର ପାଖକୁ ଚାଲିଲୁଁ । ଖାଲି ପାଦରେ ଗଛ ଓ କଣ୍ଟା ବାଡ଼ ଉପର ଦେଇ ଚାଲିଚାଲି ଯାଇ ଓଦା ଜୁହୁ ବୁହୁ ହୋଇ ପକ୍କା ଘର ପାଖରେ ପହଞ୍ଚିଲୁଁ । ପକ୍କାଘର ସମାନାରେ ପ୍ରାୟ ୫୦ ଫୁଟ ଦୂରରେ ଗୋଟିଏ କାନ୍ଥ ଓ ବାରଣ୍ଡା ଥିଲା । ସେଠାକୁ ଗଲାବେଳକୁ ବାରଣ୍ଡା ଛପର ଉଡ଼ିଯାଇଥାଏ ଓ ବାରଣ୍ଡାରେ ପାଣି ବରଷୁଥାଏ । ଏକମାତ୍ର ଦ୍ୱାରର କବାଟ ଭିତର ପଟୁ ବନ୍ଦ ଥିଲା । ହତାଶ ହୋଇ ବାରଣ୍ଡାର ଗୋଟିଏ କୋଣରେ ସମସ୍ତେ ବିଶ୍ରାମ ନେଲୁଁ ଓ ବାରଣ୍ଡାର ଦ୍ୱାର ବାଡ଼େଇବା ସତ୍ତ୍ୱେ କେହି କବାଟ ଫିଟାଇଲେ ନାହିଁ । କିଛି ସମୟ ପରେ ମୁଁ ଓ ମୋର ଉପର ଭାଇ ଦୁହେଁ ଶେଷ ଚେଷ୍ଟା କରି କବାଟକୁ ଜୋରରେ ଏକ ସଂଗେ ଧକ୍କା ଦେଲୁଁ । ଭଗବାନଙ୍କ କୃପାରୁ କବାଟର ଭିତର ଖୁଲନା ସେଥିରେ ଭାଙ୍ଗିଗଲା ଓ କବାଟ ଖୋଲିଗଲା । ୮/୧୦ ବର୍ଷ ବୟସର ୨ଟି ପିଲା ଧକ୍କାରେ ଏତେ ବଡ଼ ମବାଟ ଖୋଲିଯିବା ଭଗବାନଙ୍କ ଦୟା ବ୍ୟତୀତ ଆଉ କ’ଣ ହୋଇପାରେ । ଯାହେଉ କବାଟ ଖୋଲିବାରୁ ସମସ୍ତେ ଭିତରକୁ ପଶିଲୁଁ । ଛାତିର ଅନ୍ୟମାନେ ସମସ୍ତେ ୨/୩ ବର୍ଷରା ପକ୍କା ଘର ଭିତରେ ଆଶ୍ରା ନେଇ ଥିଲେ । ଝରକାର ଟିକିଏ ଫାଙ୍କରେ ଆମକୁ ଦେଖିଲାମାତ୍ରେ ବଡ଼ମାନେ ଦଉଡ଼ି ଆସି ଆମକୁ ନେଇଗଲେ ପକାଘରର ନିରାପଦ ଆଶ୍ରୟକୁ । ସେହି ବଡ଼ମାନେ ଆଗରୁ ୨/୩ଥର ଆମକୁ ଆଣିବାକୁ ଯିବାପାଇଁ ଚେଷ୍ଟା କରି ବିଫଳ ହୋଇଛନ୍ତି ବୋଲି ସେମାନଙ୍କଠାରୁ ଶୁଣିଲୁଁ ଓ ସେମାନେ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ହେଲେ ଆମେ ନିଜେ ଆସି ସେଠାରେ ପହଞ୍ଚି ପାରିଲୁଁ ବୋଲି । ଯାହେଉ ସେଠାରେ ପୋଛାପୋଛି ହୋଇ ନିରାପଦରେ ରହିଲୁଁ । ସେଠି ଯାହା ମୁଢ଼ି ଇତ୍ୟାଦି ଥିଲା ପ୍ରାୟ ୩୦/୪୦ ଜଣ ସମସ୍ତେ କିଛି କିଛି ଖାଇ ଦିନଟା ବିତାଇଲୁଁ ।

‘ପରଦିନ ସକାଳ ହେଲା ବେଳକୁ ବର୍ଷା ଓ ତୋଫାନ ବନ୍ଦ ହୋଇଯାଇଥାଏ । ଆକାଶ ପରିଷ୍କାର ଥାଏ ଓ ଖରା ହୋଇଥାଏ । ସମସ୍ତେ ବାହାରକୁ ଆସି ଦେଖନ୍ତି ସବୁ ଗଛ ଧରାଶୟୀ । ସବୁ ଘରର ଛପର ଉଡ଼ିଯାଇଥାଏ । ନଡ଼ିଆ ଗଛ ସବୁ ଭାଙ୍ଗି ନଡ଼ିଆ ତଳେ ଗଦା ହୋଇଥାଏ । ସମସ୍ତେ ଆଉ କିଛି ନ ପାଇ ନଡ଼ିଆ କାଟି ଖାଇବାକୁ ଲାଗିଲେ । ଦିନ ୮/୯ ବେଳକୁ ବାପା ବ୍ୟସ୍ତ ହୋଇ ଆସି

ଆମକୁ ଜାଣିତ ଓ ନିରାପଦ ଦେଖୁ ଆଶ୍ଚସ୍ତ ହେଲେ । ପୂର୍ବଦିନ ସେ ବାରମ୍ବାର ଚେଷ୍ଟା କରିଥିଲେ ଘରକୁ ଆସିବାକୁ । କିନ୍ତୁ ସେଠାକାର ଡାକ୍ତରବାବୁ ଓ ଅନ୍ୟମାନେ ତାଙ୍କୁ ଆସିବାକୁ ନ ଦେଇ ଡାକ୍ତରଖାନାର ପକ୍ଷା ଘରେ ଅଟକାଇ ରଖୁଥିଲେ ।

ପରଦିନଠାରୁ ପାଗ ଭଲ ହେବାରୁ ସମସ୍ତେ ଘର ବାଡ଼ି ଇତ୍ୟାଦି ପରିଷ୍କାର କରିବାରେ ଲାଗିଲେ । ଠିଆ ହୋଇଥିବା କାଳୁ ଉପରେ ଆଖିକ ଜୋଟ ଛପର କରି ନିଜପାଇଁ ବାସ ସ୍ଥାନର ବନ୍ଦୋବସ୍ତ କଲେ । ଆମେ କିନ୍ତୁ ରାଗିଯାଇଥିବା ଘରକୁ ନ ଫେରି ପୂର୍ବରୁ ଛାଡ଼ିଯାଇଥିବା ବଖରାଏ ପକ୍ଷା ଘରକୁ ପରିଷ୍କାର କରି ତାରି ଭିତରେ ଆସ୍ଥାନ କଲୁ । ବାରଣ୍ଡାର ଗୋଟିଏ ପାଖରେ ରୋଷେଇ ପାଇଁ ଜାଗା ପ୍ରସ୍ତୁତ ହେଲା । ଘରମାନଙ୍କରେ ଯାହା ଧାନ ଚାଉଳ ଥିଲା ସେଇଥିରେ ସମସ୍ତେ କିଛି ଦିନ ଚଳିଲେ । ଚାଷ ବହୁ ପରିମାଣରେ ନଷ୍ଟ ହୋଇଯାଇଥିଲା । ତେଣୁ ୩/୪ ମାସ ପରେ ଆରମ୍ଭ ହେଲା ଅଭାବ ଅନାଟନ । ମୁଁ ସେତେବେଳେ ଦୃତୀୟ ଶ୍ରେଣୀରେ ପଢୁଥିଲି । ମେଧାବୀ ଛାତ୍ର ହିସାବରେ ନିମ୍ନ ପ୍ରାଥମିକ ବୃତ୍ତି ପରୀକ୍ଷା ଦେବାପାଇଁ ଘରଠାରୁ ୫/୬ ମାଇଲ ଦୂରରେ ଅବସ୍ଥିତ ପରୀକ୍ଷା କେନ୍ଦ୍ରକୁ ଶିକ୍ଷକଙ୍କ ସାଙ୍ଗରେ ଗଲି । ଜଣେ ପରିଚିତ ଲୋକଙ୍କ ବାରଣ୍ଡାରେ ରହି ତାଙ୍କ ଘରେ ଖାଇ ପରୀକ୍ଷା ଦେଇ ଫେରିଲି । କିନ୍ତୁ ବୃତ୍ତି ପାଇ ପାରିଲି ନାହିଁ । ସେତିକିରେ କିଛି ଦିନ ପାଇଁ ପାଠପଢ଼ା ଶେଷ ହେଲା ।

ବଡ଼ଭାଇଙ୍କ ଦେହ ଖରାପ ଯୋଗୁଁ କିଛି ଦିନ ପରେ ବାପା ତାଙ୍କୁ ନେଇ ବାଲେଶ୍ୱର ଚାଲିଗଲେ ଚିକିତ୍ସା ପାଇଁ । ସେଠାରେ ପିତୃସାକ ଘରେ ରହି ତାଙ୍କର ଚିକିତ୍ସା ହେଲା ଓ ବାପା ମଧ୍ୟ ସେଠାରେ ରହିଲେ । ଅର୍ଥାଭାବ ଯୋଗୁଁ ସେ ପିତୃସାକ ପୁଅର ବ୍ୟବସାୟ ଦେଖାଦେଖୁ କଲେ ଓ କିଛି ଆୟର ପଛୁ ବାହାର କଲେ । ସେ ପିତୃସା ଜଣେ ମୁକ୍ତାର ଥିଲେ । ତାଙ୍କର ବଡ଼ପୁଅ ଓକିଲାତି ପାସ କରି ମଧ୍ୟ ବ୍ୟବସାୟରେ ଲାଗିଲେ । ସେତେବେଳେ ବାଲେଶ୍ୱରର ସେ ଜଣେ ପ୍ରସିଦ୍ଧ ବ୍ୟବସାୟୀ ଓ ଧନଶାଳୀ ବ୍ୟକ୍ତି ଥିଲେ । ତାଙ୍କ ଘରର ବ୍ୟବହାର ପାଇଁ ଖଣ୍ଡିଏ ବିଦେଶୀ ଆଡ଼ମ୍ବରପୁର୍ଣ୍ଣ କାର (ଯେଉଁଟା ସେ ନାଲଗିରି ରାଣୀକଠାରୁ କିଣିଥିଲେ) ସହ ୩ ଖଣ୍ଡି କାର ଥିଲା । ବ୍ୟବସାୟ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ୩/୪ଟା ବସ୍ ଓ ୪/୫ଟା ଟ୍ରକ୍ ଚାଲୁଥିଲା । ବାଲେଶ୍ୱରର ସହରରେ ଗୋଟିଏ ଖୁବ୍ ବଡ଼ ବିଭିନ୍ନ ସାମଗ୍ରୀର ବୋକାନ(Departmental Store) ସହ ଗୋଟିଏ କରତ କଲ ଥିଲା । ଅନ୍ୟ ସ୍ଥାନରେ ୨ଟା ଚାଉଳ କଳ ଛଡ଼ା କଣ୍ଡୋଲ ସାମଗ୍ରୀର ବିତରକ ମଧ୍ୟ ସେ ଥିଲେ । ବାଲେଶ୍ୱରର ସହର ନିକଟରେ ଗୁଡ଼ିଏ ଧାନ ଜମି କିଣି ସେଥିରେ ଚାଷ ମଧ୍ୟ ହେଉଥିଲା । ଏତେଗୁଡ଼ିଏ ବ୍ୟବସାୟର ଦେଖାଶୁଣା କରିବାପାଇଁ ବାପାଙ୍କ ଉପରେ

ସେ ଏତେ ନିର୍ଭରଶୀଳ ଥିଲେ ଯେ ବାପାଙ୍କୁ ସେଠି ପ୍ରାୟ ୧୦/୧୨ ବର୍ଷ ରହିବାକୁ ପଡ଼ିଥିଲା । ଅବଶ୍ୟ ସେଥିଯୋଗୁଁ ଆମ ପରିବାରକୁ କିଛିଟା ଆର୍ଥିକ ସହାୟତା ମଧ୍ୟ ମିଳିଥିଲା ।

ଏଇଠି ତାଙ୍କ ଘର ବିଷୟରେ ଆଉ କେତୋଟି କଥା କହିଦେବା ଉଚିତ ହେବ । ୧୯୫୧ ମସିହାରେ ସେମାନେ ଆର୍ଥିକ ଉନ୍ନତି ଓ ସମାଜିକ ପ୍ରତିଷ୍ଠାର ଉଚ୍ଚତମ ସୋପାନରେ ପହଞ୍ଚିଥିଲେ । ସେତେବେଳେ ମୁଁ କଲେଜରେ ପଢ଼ିବାକୁ ଯାଇ ପ୍ରଥମ କେତେଦିନ ତାଙ୍କ ଘରେ ରହି ବଡ଼ଲୋକୀର ଚାକଚକ୍ୟରେ ସ୍ତମ୍ଭିତ ହୋଇଯାଇଥିଲି । ପରବର୍ତ୍ତୀ କାଳରେ ସେ ଭାଇ ଓଡ଼ିଶା ବିଧାନସଭାକୁ ମଧ୍ୟ ନିର୍ବାଚିତ ହୋଇ ଆସିଥିଲେ । ବିଧାନ ବିଚାର ସବୁବେଳେ ବିଚିତ୍ର । ୧୯୫୫/୫୬ ବେଳକୁ ତାଙ୍କର ଆର୍ଥିକ ଅଧଃପତନ ଆରମ୍ଭ ହେଲା । ଆୟକର ବିଭାଗର ଆକ୍ରୋଶର ଶିକାର ହୋଇ ୪/୫ ପର୍ଷ ଭିତରେ ସେ ପ୍ରାୟ ତାଙ୍କର ସମସ୍ତ ସଂପତ୍ତି ହରାଇ ବସିଲେ । ଏପରିକି ପରିବାରର ଦୈନିକ ଗୁରୁଭାଗ ମେଣ୍ଟାଇବା ପାଇଁ ତାଙ୍କୁ ଗୋଟିଏ ଛୋଟ ଦୋକାନ କରି ଚଳିବାକୁ ପଡ଼ିଥିଲା । ଦୁର୍ଭାଗ୍ୟ ତ ଏକା ଆସେ ନାହିଁ, ୧୯୬୨/୬୩ ବେଳକୁ ସେ ଯନ୍ତ୍ରା ରୋଗରେ ପୀଡ଼ିତ ହେଲେ । ମୁଁ ସେତେବେଳକୁ ଡାକ୍ତର ହୋଇଯାଇଥାଏ । ତାଙ୍କୁ କଟକ ଆଣି ଘରେ ରଖି ଚିକିତ୍ସାର ବ୍ୟବସ୍ଥା କଲା ପରେ ସେ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ଆରୋଗ୍ୟ ଲାଭ କଲେ । ଏତେ ବିପତ୍ତି ସତ୍ତ୍ୱେ ସେ ନିଜର ମନୋବଳ ନ ହରାଇ ପିଲାମାନଙ୍କୁ ଉପଯୁକ୍ତ ଶିକ୍ଷା ଦେଇ ଡାକ୍ତର ଓ ଇଞ୍ଜିନିୟର ଇତ୍ୟାଦି କରାଇଲେ ଓ କ୍ରମେ ଆର୍ଥିକ ଅବସ୍ଥାରେ ଉନ୍ନତି ହେଲା । ବୃଦ୍ଧାବସ୍ଥାରେ ପୁଣି ସେ ସୁଖସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟରେ ଚଳି ଅଳ୍ପଦିନ ତଳେ ମୃତ୍ୟୁବରଣ କଲେ । ମୋ ପ୍ରତି ତାଙ୍କର ଓ ତାଙ୍କ ସ୍ତ୍ରୀଙ୍କର ବିଶେଷ ସ୍ନେହ ରହିଥିଲା । ଆମ ଘରର ଦୁର୍ଦ୍ଦିନ ସମୟରେ ତାଙ୍କର ସାହାଯ୍ୟ ଓ ସହାନୁଭୂତି ପାଇଁ ମୁଁ ମଧ୍ୟ ସବୁବେଳେ କୃତଜ୍ଞତା ସ୍ୱୀକାର କରି ଆସିଛି ଓ ତାଙ୍କର ଦୁରବସ୍ଥା ସମୟରେ ଯତ୍ନକ୍ଷିତ ସାହାଯ୍ୟ କରି ପାରି ଆମ୍ଭସତ୍ତ୍ୱେ ଲାଭ କରି ପାରିଛି । ତେବେ ଗୋଟିଏ ଜୀବନ କାଳ ମଧ୍ୟରେ ଏପରି ଆର୍ଥିକ ଉତ୍ତଥାନ ପତନ ଦେଖି ମୋର ମନେ ହୁଏ ଲକ୍ଷ୍ମୀ ପ୍ରକୃତରେ ଚଞ୍ଚଳ । ଆର୍ଥିକ ପ୍ରତିପତ୍ତି ଓ ଆଭିଯାତ୍ୟ ଅତି କ୍ଷଣସ୍ଥାୟୀ ଓ ସେଥିନେଇ ଗର୍ବିତ ହେବା ଆଦୌ ଉଚିତ ନୁହେଁ ।

ସେ ଯାହେଉ ବକ୍ତବ୍ୟରୁ ଦିଗଭ୍ରଷ୍ଟ ନ ହୋଇ ନିଜ କଥାକୁ ଫେରିଆସୁଛି । ୧୯୪୩ ମସିହା ଆମ ପାଇଁ ଅତ୍ୟନ୍ତ ଦୁର୍ଦ୍ଦିନ ହେଲା । ଚାରିଆଡ଼େ ଦୁର୍ଭିକ୍ଷର କରାଳ ଛାୟା । ବାପା ବଡ଼ଭାଇଙ୍କୁ ନେଇ ବାଲେଶ୍ୱରରେ । ଘରେ ମା ଓ ୪ଟି ଛୋଟ ଛୋଟ ପିଲା ଗୋଟିଏ ଖଟା ପୁରୁଣା ପକ୍ୱାଘରେ ରହିଥାଉଁ । ବାପା କୌଣସି ଧନାତ୍ମ୍ୟ ବ୍ୟକ୍ତି ଘରୁ ନିଜର ଜମି ବନ୍ଧକ ରଖି କିଛି ଧାନ କରଜ କରି ଆଣନ୍ତି ଓ ସେଇଥିରେ ଆମ

ଗୁଜରାଟ ମେଷୁଥାଏ । ଏଇଠି ମଣିଷ ଚରିତ୍ରର ବୈଚିତ୍ର୍ୟ ବିଷୟରେ ଗୋଟିଏ ଦୃଷ୍ଟାନ୍ତ ଦେବାକୁ ଇଚ୍ଛା ହେଉଛି । ତେଣୁ ବିଷୟର ଧାରାବାହିକତାରେ ଟିକିଏ ପରିବର୍ତ୍ତନ କରାଯାଉଛି ।

ମୋର ବାପାଙ୍କର ଉପର ଭାଇଙ୍କର (ମୋର ବଡ଼ବାପା) ୯ଟି ସନ୍ତାନସନ୍ତତି ଥିଲେ । ବହୁ ଆଗରୁ ସେ ତାଙ୍କର ସମସ୍ତ ଭୂସଂପତ୍ତି ପ୍ରାୟ ବିକ୍ରି କରି ସାରିଥିଲେ ଓ କଠିନ ଦାରିଦ୍ର୍ୟ ଭିତରେ କାଳାତିପାତ କରୁଥିଲେ । ସର୍ବୋପରି ତତ୍କାଳୀନ ଦୁର୍ଭିକ୍ଷ ସେମାନଙ୍କୁ ପ୍ରାୟ ମୃତ୍ୟୁମୁଖକୁ ଟାଣି ନେଇଥିଲା । ଅଧିକାଂଶ ଦିନ ଭୋକଉପାସରେ ସେମାନେ ଦିନ କାଟୁଥିଲେ । ସରକାରଙ୍କ ପକ୍ଷରୁ ଯେଉଁ ସାମାନ୍ୟ ସାମ୍ରାଜିକ ସାହାଯ୍ୟ ମିଳୁଥିଲା ସେଥିରେ ୨ 'ମାଦିନ ଚଳିବା ମଧ୍ୟ କଷ୍ଟକର ହେଉଥିଲା । ମୋର ବାପାଙ୍କ ପ୍ରଚେଷ୍ଟାରେ ସେମାନେ ସପ୍ତାହକୁ ୩/୪ସେର ଚାଉଳ ଓ କିଛି ଗହମ ପାଉଥିଲେ । ଗହମକୁ ଭାଜି ଗୁଣ୍ଡ କରି ସିଝାଇ ଖୁରି ପରି(ଜାଉ) କରି ଲୋକେ ଖାଉଥିଲେ । ସେକିବେଳେ ପ୍ରଥମ କରି ସେ ଅଞ୍ଚଳରେ ଗହମର ବ୍ୟବହାର ହୋଇଥିଲା । ସରକାରୀ ମାଗଣା ସାହାଯ୍ୟ ନେବା ଆମ ବଂଶ ମର୍ଯ୍ୟାଦାର ପରିପତ୍ନୀ ଥିଲେ ମଧ୍ୟ ସେମାନଙ୍କୁ ତାହା ନେବା ପଡ଼ିଥିଲା । ସେତିକିରେ ସେମାନଙ୍କର ଅଭାବ ନ ମେଣ୍ଟିବାରୁ ବାପା ଆମର କିଛି ଜମି ବନ୍ଧକ ରଖି ସେମାନଙ୍କ ପାଇଁ କିଛି ଧାନ ରଖି ସ୍ବରୂପ ଆଣି ଦେଇଥିଲେ । ଅବଶ୍ୟ ପରେ ସେମାନେ ତାହା ପରିଶୋଧ କରି ଦେଇଥିଲେ । କିନ୍ତୁ ସେ ବଡ଼ବାପାଙ୍କର ଆମ ଘର ପ୍ରତି ସବୁବେଳେ ଅହଂକାର ଓ ଶତ୍ରୁତା ପୂର୍ଣ୍ଣମାତ୍ରାରେ ଥିଲା । ମୁଁ କିନ୍ତୁ ବଡ଼ ହେଲାପରେ ସେମାନଙ୍କ ପ୍ରତି ସବୁବେଳେ ସହାନୁଭୂତିଶୀଳ ଥିଲି ।

ପରବର୍ତ୍ତୀ କାଳରେ ଆମେ ଅନ୍ୟ ଗୋଟିଏ ସ୍ଥାନକୁ ନୂଆ ଘର କରି ଚାଲିଆସିଲା ବେଳକୁ ଆମର ପୁରୁଣା ଘର ସେମାନଙ୍କୁ ଦେଇଦେବା କହିଲାବୁ ବାପା ତାଙ୍କର ଚିରକାଳର ଶତ୍ରୁତା ଯୋଗୁଁ ସେଥିରେ ରାଜି ହେଲେ ନାହିଁ । କିନ୍ତୁ ସେମାନେ କେବେ ଯେ ଘର ଖଣ୍ଡିତ କରି ପାରିବେ ନାହିଁ ତାହା ଦର୍ଶାଇ ମୁଁ ଯୁକ୍ତି ବାଢ଼ିବା ସତ୍ତ୍ବେ ବାପା ତାଙ୍କର ଚିରଶତ୍ରୁକୁ କୌଣସି ସାହାଯ୍ୟ କରିବାକୁ ପ୍ରସ୍ତୁତ ନ ଥିଲେ । ତାପରେ ବାପାଙ୍କୁ ଯେତେବେଳେ କହିଲି ଯେ ଏତେ ଯଦି ଶତ୍ରୁତା ତେବେ ନିଜ ଜମି ବନ୍ଧକ ରଖି କାହିଁକି ରଖି ଆଣି ସେମାନଙ୍କୁ ବଞ୍ଚାଇଥିଲା ? ସେତେବେଳେ ସେ ରାଜି ହେଲେ ପୁରୁଣା ଘର ସେମାନଙ୍କୁ ଦେଇଦେବାକୁ । ବଡ଼ବାପାଙ୍କ ପୁଅମାନେ ଏବେ ସେହି ଘରେ ରହୁଛନ୍ତି ।

ସେ ଯାହେଉ ୧୯୪୩ ମସିହାଟି ସେ ଅଞ୍ଚଳ ପାଇଁ ଦୁର୍ଭିକ୍ଷର ଚର୍ଚ୍ଚା

ଥିଲା । ବହୁ କଷ୍ଟରେ ଖାଇବା ଗଣ୍ଡାକ ଯୋଗାଡ଼ କରିବାକୁ ହେଉଥିଲା । ବାଲେଶ୍ଵର ଆଡ଼େ ଧାନ ଟିକିଏ ଶସ୍ତାରେ ମିଳୁଥିଲା ଓ ନିକଟବର୍ତ୍ତୀ ମେଦିନୀପୁର ଜିଲ୍ଲାରେ ଚାଉଳ ଦାମ ବହୁତ ବେଶି ଥିଲା । ତେଣୁ ଭୋଗରାଜର ଲୋକମାନେ ବାଲେଶ୍ଵର ଆଡ଼େ ଧାନ ଅଣାଇ ସିଝାଇ ଡିକିରେ କୁଟି ଚାଉଳ ବାହାର କରି ମେଦିନୀପୁର ଜିଲ୍ଲାର ପାର୍ଶ୍ଵବର୍ତ୍ତୀ ଏକ ହାଟରେ ଚାଉଳ ବିକ୍ରି କରି ଯାହା କିଛି ଲାଭ ପାଉଥିଲେ ସେଇଥିରେ ନିଜର ପରିବାର ଚଳାଉଥିଲେ । ଆମେ ମଧ୍ୟ ସେହି ବ୍ୟବସାୟରେ ଲାଗିଲୁଁ । ମୋତେ ସେତେବେଳେ ୮/୯ ବର୍ଷ ବୟସ ଓ ମୋର ଉପର ଭାଇ ୨ ବର୍ଷର ବଡ଼ । ସେହି ବୟସରେ ଆମେ ଦୁଇଭାଇ କିଛି ଟଙ୍କା ନେଇ ୩/୪ ମାଇଲ ଦୂରକୁ ଯାଇ ୨୦ ଦେର(କିଲୋ) ଧାନ କଣି ଆଣୁଥିଲୁଁ । ତାଜ ୧୨ ସେର ଓ ମୁଁ ୮ ସେର ଧାନ ଗୁଡ଼ରେ ବୋହି ଆଣୁଥିଲୁଁ । ସକାଳେ ଗଲେ ଫେରିଲା ବେଳକୁ ଦିନ ୧୨ଟା ବା ୧ଟା ହୋଇଯାଉଥିଲା । ଖରାଦିନ, ବାଲିଦାଣ୍ଡର ବାଲି ତହ ତହ ଗରମ । ଖାଲିପାଦରେ ଧାନ ବୋଝ ଧରି ଆସିଲାବେଳକୁ ପାଦ ପୋଡ଼ି ଯାଉଥାଏ । ମଝିରେ ମଝିରେ ଚନ୍ଦ୍ର ଛାଇରେ ଠିଆ ହୋଇ ପାଦ ଅଣ୍ଟା କରୁଥିଲୁଁ । ଦିନେ ସେମିତି ଠିଆ ହୋଇଥିଲା ବେଳେ ଦୁଃଖରେ ମୋ ଆଖିରେ ପାଣି ଆସି ଯାଇଥିବା କଥା ମୋର ଏବେ ମଧ୍ୟ ମନେ ପଡ଼େ । ଯାହେଉ ସେ ଧାନ ମା ସିଝାଇ ଶୁଖାଇଲା ପରେ ଆମେ ଦୁଇଭାଇ ଡିକିରେ ଚଢ଼ି ଧାନ କୁଟୁଥିଲୁଁ ଓ ମା ସେଥିରୁ କୁଣ୍ଡା ଇତ୍ୟାଦି ବାହାର କରିଦେଲା ପରେ ପୁଣି ୬ ମାଇଲ ଦୂରରେ ହାଟରେ ଚାଉଳ ବିକ୍ରି କରି ସେଇ ଲାଭରେ ଚଳୁଥିଲୁଁ ।

ଅନ୍ୟ ଦିନମାନଙ୍କରେ ଅନ୍ୟ ପିଲାଙ୍କ ସଙ୍ଗରେ ଗାଈବଳଦ ଚରାଇବା ପାଇଁ ମୁଁ ନେଇ ଯାଉଥିଲି । ଗାଈମାନଙ୍କୁ ଚରିବାକୁ ଛାଡ଼ିଦେଇ ପାଖ ବରଗଛରେ ଚଢ଼ି ସମୟ ବିତାଇବା ଏକ୍ରପ୍ରକାର ଆନନ୍ଦଦାୟକ ଅନୁଭୂତି ଥିଲା । କିନ୍ତୁ ଟିକିଏ ବଡ଼ ଅଣାଳୀନ ପିଲାମାନଙ୍କର ଅଶ୍ରାବ୍ୟ ଓ ଅଶୁଣିଆ ଆଲୋଚନା ଶୁଣି ଦେହମନ ଡିକ୍ ହୋଇଯାଉଥିଲା । ଏହିପରି ଭାବରେ ୧୯୪୩ ଜୁଲାଇ ଅଗଷ୍ଟ ଆସିଲା । ମାସ ତାରିଖ ୦୯ ମନେ ନାହିଁ । ତେବେ ସେ ବର୍ଷ ସୁବର୍ଣ୍ଣରେଖା ନଦୀରେ ପ୍ରଳୟକରୀ ବନ୍ୟା ଆସିଲା । ଭୋଗରାଜ ଅଞ୍ଚଳକୁ ଘେରି ରହି ବନ୍ୟାଦାଉରୁ ରକ୍ଷା କରୁଥିବା ଭୂଆଁ ବନ୍ଧ ଦିନେ ରାତିରେ ଭାଙ୍ଗିଗଲା ଓ ବନ୍ୟାଜଳ ଚାରିଆଡ଼େ ମାଡ଼ିଗଲା । ସକାଳେ ଦେଖିଲାବେଳକୁ ଆମ ଗାଁର ଉତ୍ତରପାଖ ବିଷୁଦ୍ଧ ଧାନ ଜମି ଜଳାଶୟରେ ପରିଣତ ହୋଇଛି । ଗାଁର ଦକ୍ଷିଣ ପାଖରେ ଥିବା ସୁବିଷ୍ଣୁ ଧାନ ଜମି ସମୁଦ୍ର ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ବ୍ୟାପିଥାଏ । କେବଳ ଗାଁରୁଡ଼ିକ ଅପେକ୍ଷାକୃତ ଉଚ୍ଚ ବାଲୁକାମୟ ପ୍ରାନ୍ତରେ ଅବସ୍ଥିତ ଓ ସେହି ପ୍ରତିବନ୍ଧକ ଯୋଗୁଁ ଉତ୍ତର ପାର୍ଶ୍ଵର ବନ୍ୟାଜଳ ଦକ୍ଷିଣକୁ ଯାଇପାରୁ

ନଥାଏ । ଆମେ ପିଲାମାନେ ସକାଳେ ଘରପାଖ ସେହି ବାଲୁକାରାଶି ଉପରେ ଠିଆହୋଇ ଉତ୍ତରସ୍ଥ ବନ୍ୟାପୁାବନର ଦୃଶ୍ୟ ଉପଭୋଗ କରୁଥିଲୁ । ଏହି ସମୟରେ ଗୋଟିଏ ନାତିଭଜ ସ୍ଥାନରେ ପାଣି ବାଲିବନ୍ଧ ଭାଙ୍ଗି ଧୀରେ ଧୀରେ ମାଡ଼ି ଆସିଲା । କ୍ରମେ କ୍ରମେ ଆଖି ଆଗରେ ପାଣିର ସ୍ତ୍ରୋତ ପ୍ରଖର ହୋଇ ବାଲୁକାରାଶିକୁ ଧୋଇ ନେଇ ଦକ୍ଷିଣ ପାଖ ଧାନଜମିକୁ ପୁାବିତ କଲା । ୮/୧୦ ଘଣ୍ଟା ମଧ୍ୟରେ ସୁଉକ ବାଲୁକା ପ୍ରାନ୍ତରେ ପ୍ରାୟ ୩୦୦ ମିଟର ଘାଇ ଦୃଷ୍ଟି ହେଲା ଓ ପ୍ରବଳ ବେଗରେ ସେଥିରେ ପାଣି ଚାଲିଲା । ଏହା ଆମ ଘର ପାଖରେ ଥିଲା । ଏହା ଦ୍ଵାରା ପୂର୍ବ ପଶ୍ଚିମ ଗ୍ରାମଗୁଡ଼ିକ ମଧ୍ୟରେ ଗମନାଗମନ ପଥ ବିଚ୍ଛିନ୍ନ ହେଲେ ମଧ୍ୟ ପ୍ରଖର ଜଳସ୍ରୋତର ଦୃଶ୍ୟ ପିଲାମାନଙ୍କ ପାଇଁ ବେଶ ଉପଭୋଗ୍ୟ ହେଉଥିଲା । ଏହି ଘାଇ ଅତ୍ୟନ୍ତ ଗଭୀର ଥିଲା ଓ ନୌକା ଦ୍ଵାରାହିଁ ଏପାଖ ସେପାଖ ଯିବା ଆସିବା ସମ୍ଭବପର ହେଉଥିଲା । ପ୍ରାୟ ୬/୭ ମାସ ପରେ ଏକ ବନ୍ଧ ନିର୍ମାଣ କରି ପୁଣି ରାସ୍ତା ତିଆରି ହେଲା ।

ଏହି ପ୍ରଳୟକରୀ ବନ୍ୟାରେ ସେ ଅଞ୍ଚଳର ବହୁ ଘରଦ୍ଵାର ଭାସିଗଲା ଓ ସେ ବର୍ଷର ଚାଷ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ନଷ୍ଟ ହେଲା । ପୂର୍ବବର୍ଷର ଡୋପାନରେ ଆମର ନୂଆ ଘରର ଛପର ଉଡ଼ିଯାଇ ଯେଉଁ କାନ୍ଥ ଠିଆ ହୋଇଥିଲା ତାହା ବନ୍ୟାଜଳରେ ଧାରାଶାୟୀ ହୋଇ ସେଠାରେ ପୁନର୍ବାର ଘର କରିବାର ଆଶାକୁ ଧୂଳିସାତ କରିଦେଲା । ବନ୍ୟାଯୋଗୁଁ ଏପରି ଦାରୁଣ ଦୁର୍ଦ୍ଦଶା ସତ୍ତ୍ୱେ ପାଣି କମିଲା ବେଳକୁ ଘରବାଡ଼ିରେ ମାଛ ମାରିବା ଓ ନୌକାରେ ବିଭିନ୍ନ ଗ୍ରାମକୁ ଯାଇ ବନ୍ଧୁବାନ୍ଧବଙ୍କୁ ଭେଟିବା ଇତ୍ୟାଦି ପିଲାମାନଙ୍କ ପାଇଁ ବେଶ ଉପଭୋଗ୍ୟ ଥିଲା । ସୌଭାଗ୍ୟବଶତଃ ୧୯୪୩ ପରେ ଏପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ରୁଆବନ୍ଧ ଆଉ ଭାଙ୍ଗିନାହିଁ କିମ୍ବା ଭୋଗରାଇର ସଂରକ୍ଷିତ ଅଞ୍ଚଳ ଆଉ ବନ୍ୟାପୁାବିତ ହୋଇନାହିଁ ।

କ୍ଳିଷ୍ଟ କୈଶୋର

ବାଲ୍ୟାବସ୍ଥା ପରେ ଯୁବାବସ୍ଥା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସମୟକୁ କୈଶୋର କୁହାଯାଇପାରେ । ସେତେବେଳେ ନା ଥାଏ ବାଲ୍ୟ ଜୀବନର ସ୍ନେହ ଆଦର, ନା ଥାଏ ଯୌବନର ଉଦାପନା କିମ୍ବା ପ୍ରାପ୍ତ ବୟସ୍କର ଦାୟିତ୍ବର ତାଡ଼ନା । ତେଣୁ ଏ ସମୟରେ ସମସ୍ତେ ଚପଳମତି ହେବା ସ୍ୱାଭାବିକ । ଖେଳକୁଡ଼ ଓ ମଉଜ ମଜଲିସରେ ଏ ସମୟଟା କଟିଯାଏ । କିନ୍ତୁ ତାହା ସମ୍ଭବ ହୁଏ ଆର୍ଥିକ ସ୍ୱଚ୍ଛଳ କିମ୍ବା ମଧ୍ୟବିତ୍ତ ପରିବାରରେ । ସେସବୁ ପରିବାରରେ ଆର୍ଥିକ ଅନାଟନର କଷଣ ନ ଥାଏ କିମ୍ବା ଖାଇବା ପିନ୍ଧିବାର ଅଭାବ ନ ଥାଏ । ପାଠ ପଢ଼ିବା ଓ ଖେଳିବା ଭିତରେ କଟିଯାଏ କୈଶୋର । କିନ୍ତୁ ଦାରିଦ୍ର୍ୟର କଷାଘାତରେ ଜର୍ଜରିତ ପରିବାରରେ ଏ ସବୁ କଳ୍ପନାତୀତ । ଖାଦ୍ୟବସ୍ତ୍ରର ଅନାଟନ ଓ ପାରିବାରିକ କର୍ମସଂସ୍ଥାନରେ ସହଯୋଗ ଉପାଦିତ କରିଦିଏ ଦରିଦ୍ର ପରିବାରର କିଶୋର କିଶୋରୀକୁ ।

୧୯୪୩-୪୪ ବର୍ଷ ଡାକ୍ତରବାବୁଙ୍କ ପରିବାରକୁ ଏହିପରି ଅବସ୍ଥାରେ ପରିଣତ କରିଥିଲା ଓ ପ୍ରାୟ ୧୫ ବର୍ଷ ଧରି ଏହିପରି ଦୁଃଖ ଦାରିଦ୍ର୍ୟ ଭିତରେ କଟାଇଥିଲେ ଡାକ୍ତରବାବୁ । ୧୯୪୩ ମସିହାରେ ପାଠପଢ଼ା ଛାଡ଼ି ତାଙ୍କ ଉପରଭାଇଙ୍କ ସହ ଗୃହକର୍ମରେ ନିଜକୁ ନିଯୋଜିତ କରିଥିଲେ ସେ । ଧାନଚାଉଳର ବ୍ୟବସାୟ କରିବା, ଗାଈଗୋରୁଙ୍କର ଯତ୍ନନେବା ଓ ମାଙ୍କୁ ଘର କାମରେ ସାହାଯ୍ୟ କରିବା ଥିଲା ତାଙ୍କର ଦୈନନ୍ଦିନ କାର୍ଯ୍ୟ । ବାପା ତ ଘରେ ରହୁ ନ ଥାନ୍ତି । ୧୯୪୪ ଜାନୁୟାରୀ ବେଳକୁ ସେ ଓ ତାଙ୍କର ଉପରଭାଇ ଯୁକ୍ତି କଲେ ଯେ ଜଣେ ଗୃହକର୍ମ ଦେଖିବ ଓ ଅନ୍ୟ ଜଣକ ପଢ଼ାପଢ଼ି କରିବ । ଡାକ୍ତରବାବୁଙ୍କ ଶାରୀରିକ ଦୁର୍ବଳତା ଯୋଗୁଁ ଠିକ୍ ହେଲା ସେ ପାଠ ପଢ଼ିବେ ଓ ଉପରଭାଇ ନିଜର ଭବିଷ୍ୟତର ଉଚ୍ଚାଦୀକ୍ଷାକୁ ଜଳାଞ୍ଜଳି ଦେଇ ପରିବାର ପାଇଁ ନିଜକୁ ଉତ୍ସର୍ଗ କଲେ । ତେଣୁ ଡାକ୍ତରବାବୁ ମାଉସର ଷ୍ଟୁଲରେ ଭର୍ତ୍ତି ହେଲେ ଓ ସବୁଠୁ ବଡ଼ଭାଇ ମଧ୍ୟ ଶାରୀରିକ ସୁସ୍ଥାବସ୍ଥାପରେ ବାଲେଶ୍ୱରରୁ ଫେରି ପଢ଼ା ଆରମ୍ଭ କଲେ । ସେ ବର୍ଷ ପାଠ୍ୟବର୍ଷ ଜାନୁଆରୀ ରୁ ଜୁଲାଇକୁ ପରିବର୍ତ୍ତିତ ହୋଇ ୬ ମାସ ପରେ ଉପର ଶ୍ରେଣୀକୁ ସମସ୍ତେ ଉନ୍ନୀତ ହେଲେ । ଘରଠାରୁ ୨ କିଲୋମିଟର ଦୂରବର୍ତ୍ତୀ ଷ୍ଟୁଲକୁ

ପ୍ରତିଦିନ ଯିବାଆସିବା କରି ପଢ଼ିବାକୁ ହେଉଥିଲା ।

ଦରିଦ୍ର ହେଲେ ମଧ୍ୟ ଜଣେ ମେଧାବୀ ଛାତ୍ର ହିସାବରେ ଡାକ୍ତରବାବୁ ସମସ୍ତଙ୍କର ଆଦରଣୀୟ ଥିଲେ । ସବୁ ଶ୍ରେଣୀରେ ୩୦/୪୦ ଜଣ ଛାତ୍ର ମଧ୍ୟରେ ସେ ସବୁ ବିଷୟରେ ପ୍ରଥମ ହେଉଥିଲେ । ଘରେ ଗୃହକର୍ମରେ ଭାଇଙ୍କୁ ସହାୟତା କରି ରାତିରେ ଲଣ୍ଠନ ଆଲୁଅରେ ତଳେ ବସି ପଢ଼ି ମଧ୍ୟ ସେ ସମସ୍ତ ପାଠକୁ ବେଶ୍ ଆୟତ୍ତ କରି ପାରୁଥିଲେ । ସ୍କୁଲରେ ସେତେବେଳେ ଗୋପବନ୍ଧୁ ବିଦ୍ୟାପୀଠର ଛାତ୍ର ଜଣେ ଯୁବକ ଶିକ୍ଷକ ପୁରୀରୁ ଆସି ନିଯୁକ୍ତି ପାଇଥିଲେ । ସେ ଯେ କେବଳ ଜଣେ ଅତି ଉଚ୍ଚକୋଟୀର ଶିକ୍ଷକ ଥିଲେ ତା ନୁହେଁ, ଉତ୍କଳମଣି ଗୋପବନ୍ଧୁଙ୍କର ଜୀବନାଦର୍ଶରେ ସେ ପୂର୍ଣ୍ଣମାତ୍ରାରେ ଅନୁପ୍ରାଣିତ ଥିଲେ । ଶିକ୍ଷାଦାନ, ଚରିତ୍ର ଗଠନ, କଠୋର ଅନୁଶାସନବାଦୀ, ଧର୍ମପ୍ରାଣ, ସେବା ପରାୟଣତାର ସେ ଥିଲେ ସର୍ବୋତ୍ତମ ଶିକ୍ଷକ । କହିବା ବାହୁଲ୍ୟ, ତାଙ୍କର ଆଦର୍ଶ ଡାକ୍ତରବାବୁଙ୍କ ଜୀବନକୁ ଅନେକାଂଶରେ ଅନୁପ୍ରାଣିତ କରିଥିଲା । ତଥାପି କୈଶୋରର ଚଞ୍ଚଳମତି ଯୋଗୁଁ ଦିନେ ପ୍ରାର୍ଥନା ସଭାରେ ଅନ୍ୟମନସ୍କ ହେବାଯୋଗୁଁ ଡାକ୍ତରବାବୁ ତାଙ୍କଠାରୁ ମାଡ଼ ଖାଇ ଶାସିତ ହୋଇଥିଲେ । ସବୁ ଛାତ୍ରଛାତ୍ରୀଙ୍କୁ ସେ ସମାନ ଭାବରେ ଦେଖୁଥିଲେ । ତାଙ୍କର ନିଜର ସାନଭାଇ ଓ ଭଉଣୀ ସେହିଠାରେ ପଢୁଥିଲେ ଓ ପାଠରେ ଦୃଢ଼ିଯୋଗୁଁ କଠୋର ଦଣ୍ଡ ଭୋଗ କରୁଥିଲେ । ଭଲ ଛାତ୍ର ହିସାବରେ ଡାକ୍ତରବାବୁ ପାଠପାଈଁ କେବେ ଦଣ୍ଡିତ ହେଉ ନ ଥିଲେ । କେବଳ ଥରେ ‘ବଂଗଳାଶ୍ରୀ’ ରାଗରେ ଗୋଟିଏ ପଦ୍ୟ (ଉତ୍କଳର ବ୍ୟାସ-ଜଗନ୍ନାଥ ଦାଶ) ସେ ଠିକ୍ ଭାବରେ ଗାଇ ନ ପାରିବାରୁ ସ୍କୁଲ ଛୁଟି ପରେ ଅଟକି ରହି ତାଙ୍କୁ ତାହା ଅଭ୍ୟାସ କରିବାକୁ ପଡ଼ିଥିଲା । ପାଠ ନ କରିଥିଲେ ଛୁଟି ପରେ ଅଟକି ରହି ପାଠ ଠିକ୍ କରିବା ସେତେବେଳେ ଏକ ସାଧାରଣ ଦଣ୍ଡ ଥିଲା ।

ଏହିଠାରେ ସେହି ଆଦର୍ଶବାଦୀ ଶିକ୍ଷକଙ୍କ ବିଷୟରେ ଆଉ କେତେକ କଥା ଲେଖି ସେ ଅଧ୍ୟାୟ ଶେଷ କରିଦେବା ଉଚିତ । ଡାକ୍ତରବାବୁ ୬ମ ଶ୍ରେଣୀରେ ପଢ଼ିଲା ବେଳେ ସେ ମହାଶୟ ବଦଳି ହୋଇ ଚାଲିଗଲେ ସୁଦୂର ଫୁଲବାଣୀ ଜିଲ୍ଲାର ଜି: ଉଦୟଗିରି ସହରକୁ । ସେଠାରେ ମିଶନ ହସପିଟାଲରେ କାମ କରୁଥିବା ଡାକ୍ତର ଅମାସ ନାମକ ଜଣେ ଇଂରେଜ ଡାକ୍ତରଙ୍କ ସହ ତାଙ୍କର ଘନିଷ୍ଠତା ହୋଇଥିଲା । ସେ ଡାକ୍ତରବାବୁଙ୍କୁ ଅତ୍ୟନ୍ତ ଭଲ ପାଉଥିଲେ ବୋଲି ତାଙ୍କର ମେଧା ଓ ପ୍ରତିଭା ବିଷୟରେ ଡାକ୍ତର ଅମାସଙ୍କୁ ସବୁକଥା କହିଥିଲେ ଓ ଡାକ୍ତର ଅମାସଙ୍କ ବିଷୟରେ ଡାକ୍ତରବାବୁଙ୍କ ପାଖକୁ ଚିଠି ଲେଖୁଥିଲେ । ଘଟଣା ଚକ୍ରରେ ଦୀର୍ଘ ୪୫ ବର୍ଷ ପରେ ଡାକ୍ତରବାବୁ ସିକ୍କିଂ ରୋଗର ଗବେଷଣା ସଂକ୍ରାନ୍ତରେ ୧୯୯୧ ମସିହାରେ ବିଳାତ ଯାଇଥିଲେ । ଡାକ୍ତର

ଅମାୟ ପୁଲବାଣୀରେ ସିକ୍ଲିଂ ରୋଗୀଙ୍କ ବିଷୟରେ ଜାଣିଥିଲେ ଓ ସେ ବିଷୟରେ ବିଶେଷ ଆଗ୍ରହୀ ଥିଲେ । ତାନ୍ତ୍ରବାବୁଙ୍କ ସେ ସଂକ୍ରାନ୍ତ ଗବେଷଣା କଥା ଶୁଣି ତାଙ୍କ ସହ ଯୋଗାଯୋଗ କରି ତାନ୍ତ୍ର ଅମାୟ ତାଙ୍କୁ ଦେଖା କରିଥିଲେ ଲଣ୍ଡନରେ । ଦୀର୍ଘ ୪୫ ବର୍ଷ ତଳର ସ୍ମୃତିଚାରଣ କରି ଦୁହେଁ ବହୁତ ଖୁସି ହୋଇଥିଲେ । ୧୯୯୨ ମସିହାରେ ତାନ୍ତ୍ରବାବୁଙ୍କ ବିଦେଶ ଗସ୍ତରେ ସେ ଅନେକ ସହାୟତା କରିଥିଲେ । ବର୍ଷେ ପରେ ସେ ଇହଧାମ ତ୍ୟାଗ କଲେ । କିନ୍ତୁ ତାଙ୍କର ପରିଚିତି କାର୍ଡ ଏବେ ମଧ୍ୟ ତାନ୍ତ୍ରବାବୁଙ୍କ ପାଖରେ ଅଛି ।

ସେ ଯାହେଉ ସେ ଶିକ୍ଷକ ମହାଶୟ ପରବର୍ତ୍ତୀ କାଳରେ ବିବାହ କରି ଓଡ଼ିଶାର ବିଭିନ୍ନ ସ୍ଥାନରେ ଚାକିରୀ କରି ଅବସର ଗ୍ରହଣ ପରେ ପୁରୀରେ ଅବସ୍ଥାନ କରୁଥିଲେ । ବିଧିର ବିଧାନ ବଡ଼ ବିଚିତ୍ର । ଏପରି ଚରିତ୍ରବାନ, ଶୃଙ୍ଖଳିତ ଓ କଠୋର ଅନୁଶାସନ ସମାହିତ ପିତାର ଜ୍ୟେଷ୍ଠପୁତ୍ର ଅତ୍ୟନ୍ତ ଉତ୍କର୍ଷଜ୍ଞ ଥାଇ ବୁର୍ଲା ଇଞ୍ଜିନିଆରି କଲେଜରେ ପଢୁଥିଲା ବେଳେ ନିଶାଗ୍ରସ୍ତ ହୋଇ ପାଣିରେ ବୁଡ଼ି ଅପମୃତ୍ୟୁ ବରଣ କଲା । ତାନ୍ତ୍ରବାବୁ ସେତେବେଳେ ବୁର୍ଲାରେ ଥିଲେ ଓ ଶବସଜ୍ଜାର ଇତ୍ୟାଦିରେ ଯଥାଯଥ ସାହାଯ୍ୟ କରିଥିଲେ । ତାଙ୍କର ଦ୍ଵିତୀୟ ପୁତ୍ର ଉଚ୍ଚଶିକ୍ଷା ପାଇ ଚାକିରୀ କରିବାକୁ ଗଲା ବେଳେ ତାନ୍ତ୍ରବାବୁ ତାକୁ ଯଥାଶକ୍ତି ନୈତିକ ଓ ଆର୍ଥିକ ସାହାଯ୍ୟ ଯୋଗେଇ ଦେଉଥିଲେ । ୩/୪ ବର୍ଷ ତଳେ ଶିକ୍ଷକ ମହାଶୟ ମୃତ୍ୟୁ ବରଣ କଲା ବେଳକୁ ପିଲାମାନେ ଉପଯୁକ୍ତ ହୋଇ ସ୍ଵୟଂ କର୍ମରେ ନିଯୋଜିତ ହୋଇ ଯାଇଥିଲେ ।

୧୯୯୪ରୁ ୧୯୪୭ ମସିହା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ତାନ୍ତ୍ରବାବୁ ମାଲକର ପଢୁଥିଲେ । ଖରାଦିନରେ ସକାଳ ସ୍କୁଲ ହେଉଥିଲା ବେଳେ ୧୧/୧୨ଟା ବେଳେ ସ୍କୁଲ ଛୁଟି ପରେ ତତଲା ବାଲିରେ ଖାଲି ପାଦରେ ଘରକୁ ଫେରିଲା ବେଳର କଷ୍ଟ ଏବେ ବି ତାଙ୍କର ମନେ ପଡ଼େ । ସେଥିପାଇଁ ଅନେକ ସମୟରେ ଅନେକ ଘୂରାପଥରେ ଧାନଜମି ଭିତର ଦେଇ ପ୍ରାୟ ୩ କିଲୋମିଟର ରାସ୍ତା ଆସି ଘରେ ପହଞ୍ଚିବାକୁ ହେଉଥିଲା । ଶୀତ ଓ ବର୍ଷାରେ ଅବଶ୍ୟ ବାଲିରାସ୍ତାରେ ଶୀଘ୍ର ଆସି ହେଉଥିଲା । ସେହି ବାଟରେ ତାନ୍ତ୍ରବାବୁଙ୍କ ମାଉସୀ ଘର ଥିଲା । ସେମାନେ ବେଶ ବଡ଼ଲୋକ ଥିଲେ । ସମୟ ସମୟରେ ତାନ୍ତ୍ରବାବୁଙ୍କ ମା ତାଙ୍କ ଘରକୁ କିଛି ଖବର ପଠାଉଥିଲେ । ସ୍କୁଲର ଫେରନ୍ତା ବାଟରେ ତାନ୍ତ୍ରବାବୁ ତାଙ୍କ ଘରକୁ ଗଲେ ମାଉସୀ ଦୁଧ, ସର ଓ ଚିନି ଦେଇ ମୁଢ଼ି ଖାଇବାକୁ ଦେଉଥିଲେ । କି ଦ୍ରୁପ୍ତି ଥିଲା ସେ ବଡ଼ଲୋକି ଜଳଖିଆରେ । ସେହି ଲୋକରେ ତାନ୍ତ୍ରବାବୁ ଗାଢ଼ୁଥିଲେ ମା ଆହୁରି ଘନ ଘନ ତାଙ୍କ ଘରକୁ ପଠାନ୍ତେ କି ?

ଏଇଠି ମାଉସୀ ଘର ଉପାଖ୍ୟାନ ଶେଷ କରିଦେଲେ ଭଲ ହେବ । ସେମାନେ

ବହୁତ ଜମିଜମାର ଅଧିକାରୀ ଥିଲେ ମଧ୍ୟ ମଉସା ଅତ୍ୟନ୍ତ ଅଳସୁଆ ଥିଲେ । ସୁନ୍ଦର ସୁରୁତିସଂପନ୍ନ ଉତୁଲୋକ ଦିନ ସାରା ଖାଇପିଇ ପାନ ଖାଇ ବସି ବସି କଟାଇ ଦେଉଥିଲେ । ଭାଗ ଚାଷରୁ ଯଥେଷ୍ଟ ଆୟ ହେଉଥିଲେ ମଧ୍ୟ ୬/୭ଟି ପିଲା ସହ ପାରିବାରିକ ଖର୍ଚ୍ଚ ମେଣ୍ଟାଇବା ପାଇଁ କ୍ରମେ କ୍ରମେ ଜମି ବିକ୍ରି କରିବାକୁ ହେଲା । ଶୁଖିଲା ଓ ଅନୁଶାସନ ଅଭାବରୁ ପିଲାମାନେ ପାଠଶାଳା ନ ପଢ଼ି ଉଲ୍ଲଙ୍ଘନ ହୋଇଗଲେ । ଝିଅମାନେ ଅତି ସୁନ୍ଦର ଥିବାରୁ ଯଥାସମ୍ଭବ ଭଲ ଜାଗାରେ ବିବାହ କରି ପାରିଥିଲେ । କନ୍ୟାଦାନ ଇତ୍ୟାଦି ପରେ ମଉସା ଘର କ୍ରମେ ଦରିଦ୍ର ହୋଇଗଲେ ଓ ଅଭାବ ଅନାଟନ ଭିତରେ ମଉସା ଈହଧାମ ତ୍ୟାଗ କଲେ । ବିଧବା ମାଉସୀ ପିଲାମାନଙ୍କ ସହ ଦାରିଦ୍ର୍ୟ ଭିତରେ ଦିନ ବିତାଉଥିଲା ବେଳେ ତାଙ୍କର ମା(ତାନ୍ତ୍ରରବାବୁଙ୍କ ଆଉ) ତାଙ୍କୁ ଯଥେଷ୍ଟ ଆର୍ଥିକ ସହାୟତା କରୁଥିଲେ । ମାଉସୀ ହେଉଛନ୍ତି ତାନ୍ତ୍ରରବାବୁଙ୍କ ମାଁଙ୍କର ସାବତ ମାର କନ୍ୟା । ତଥାପି ସେ ଆଉ ଦୁଇ ଝିଅଙ୍କୁ ସମାନ ଚକ୍ଷୁରେ ଦେଖୁଥିଲେ ଓ ନାତିନାତୁଣୀଙ୍କ ପ୍ରତି ଅତ୍ୟନ୍ତ ସ୍ନେହମୟୀ ଥିଲେ । ଅଜାଙ୍କ ମୃତ୍ୟୁ ପରେ ସେ ଯଥେଷ୍ଟ ଭୂସଂପତ୍ତି ପାଇଥିଲେ । ତାନ୍ତ୍ରରବାବୁଙ୍କର ଏକମାତ୍ର ମାମୁଁ ଅଳ୍ପ ବୟସରେ ମୃତ୍ୟୁ ବରଣ କରିଥିବାରୁ ଆଇନତଃ ତାନ୍ତ୍ରରବାବୁଙ୍କ ମା ଓ ମାଉସୀ ମାମୁ ଘର ସଂପତ୍ତି ପାଇବା କଥା । କିନ୍ତୁ ଶେଷବେଳେକୁ ତାଙ୍କ ଆଇଙ୍କର କିପରି ପରିବର୍ତ୍ତନ ହେଲା କେଜାଣି ସେ ଦାରିଦ୍ର୍ୟଗ୍ରସ୍ତ ମାଉସୀଙ୍କୁ ପକ୍ଷପାତ କରି ବହୁତ ଆର୍ଥିକ ସାହାଯ୍ୟ କଲେ ଓ ମାଉସୀଙ୍କର ଏକ କନ୍ୟାକୁ ପାଖରେ ରଖି ତାକୁ କିଛି ସଂପତ୍ତି ହସ୍ତାନ୍ତର କରିଦେଲେ । ଅବଶିଷ୍ଟ ସବୁ ସଂପତ୍ତିରୁ ତାନ୍ତ୍ରରବାବୁଙ୍କ ମାଁଙ୍କୁ ବଞ୍ଚିତ କରି ମାଉସୀଙ୍କୁ ଦେଇଦେଲେ ଓ ନିଜେ ମୃତ୍ୟୁ ବରଣ କଲେ । ତଥାପି ତାନ୍ତ୍ରରବାବୁଙ୍କ ପୁରୋଚନାରେ ତାଙ୍କର ମା ଓ ବାପା ଆଇନର ଆଶ୍ରୟ ନେଇ ନିଜର ଦାବା ଉପସ୍ଥାପନ କରି ନ ଥିଲେ ।

ଅପ୍ରସନ୍ନା ଲକ୍ଷ୍ମୀ ଓ ଦୁର୍ଗାନ୍ୟର କଷ୍ଟାଘାତକୁ କିଏ ପ୍ରତିରୋଧ କରି ପାରିବ ? ସମସ୍ତ ସାହାଯ୍ୟ ସତ୍ତ୍ୱେ ମାଉସୀଘର ଆର୍ଥିକ ଅନାଟନ ଭିତରେ ସବୁଥିଲା ବେଳେ ତାଙ୍କର ବଡ଼ପୁଅ ଓ ଆଇଙ୍କର କୃପାଲାଭ କରିଥିବା କନ୍ୟା ଆତ୍ମହତ୍ୟା କଲେ । ମାଉସୀ ମଧ୍ୟ କିଛି ଦିନ ପରେ ଦାରିଦ୍ର୍ୟ ଓ ମାନସିକ କଷ୍ଟର ଭିତରେ ରୋଗାକ୍ରାନ୍ତ ହୋଇ ମୃତ୍ୟୁବରଣ କଲେ । ଏସବୁ ଦେଖିଲେ ମଣିଷ ଭାଗ୍ୟବାଦୀ ନ ହେବ କିପରି ? କିନ୍ତୁ ଭାଗ୍ୟ କ'ଣ ସେ ବିଷୟରେ କେହି ଯଥାଯଥ ଉତ୍ତର ଦେଇ ପାରିବେ ନାହିଁ । କେତେକ ଭାଗ୍ୟକୁ କର୍ମଫଳ ବୋଲି କହନ୍ତି । ‘କର୍ମଫଳ’ର ଆକ୍ଷରିକ ଅର୍ଥ ହେଲା ଯେ ଯାହା କରିବ ତାର ଫଳ ଭୋଗ କରିବ । କିନ୍ତୁ ଦୈବ ଦୁର୍ବିଫଳ, ଆକସ୍ମିକ ମୃତ୍ୟୁ, ବିଭିନ୍ନ କ୍ଷତ୍ରଯନ୍ତ୍ରର ଶିକାର ହେବ, ଲକ୍ଷ୍ମୀଙ୍କ ସରାଗ ବା ବିରାଗ ଭାଜନ ହେବା ଇତ୍ୟାଦି ଯେ ସବୁବେଳେ କୃତକର୍ମର ଫଳ ତାହା ବିଶ୍ୱାସ କରିହୁଏ ନାହିଁ । ହୁଏତ ପୂର୍ବଗୁଣ୍ଡଳର

ତାନ୍ତ୍ରବାବୁ

କୃତକର୍ମର ଫଳ କେତେକ ସ୍ଥଳରେ ପରପୁରୁଷକୁ ଭୋଗ କରିବାକୁ ପଡ଼ିଥାଏ । ସେହିପରି ପାରିପାର୍ଶ୍ବିକ ଅବସ୍ଥା ଓ ଘଟଣାଚକ୍ର ଅନେକ ସମୟରେ ବ୍ୟକ୍ତିବିଶେଷର ଜୀବନଧାରାକୁ ପ୍ରଭାବିତ କରି ପାରିଥାଏ । ଏସବୁର ସମ୍ମିଶ୍ରିତ ଫଳାଫଳକୁ ଭାଗ୍ୟ ଲିଖନ ବୋଲି କୁହାଯାଇପାରେ । ଗ୍ରହ, ନକ୍ଷତ୍ର ଓ ରାଶିଚକ୍ରର ପ୍ରଭାବକୁ ଭାଗ୍ୟ ବୋଲି ତାନ୍ତ୍ରବାବୁ ବିଶ୍ବାସ କରନ୍ତି ନାହିଁ । ଆତ୍ମବିଶ୍ବାସ, କର୍ମଠିକା ଓ ବିବେକାନୁମୋଦିତ ନ୍ୟାୟୋଚିତ କର୍ମଦ୍ବାରା ମଣିଷର ଭାଗ୍ୟ ଯେ ଅନେକାଂଶରେ ନିୟନ୍ତ୍ରିତ ହୋଇଥାଏ, ଏହା ତାଙ୍କର ବୃତ୍ତ ବିଶ୍ବାସ ।

ସେ ସମୟର ଅନ୍ୟ କେତେଗୁଡ଼ିଏ ବିଷୟର ଅବତାରଣା ଏଠାରେ ଯୁକ୍ତଯୁକ୍ତ । ସେତେବେଳେ ଗାଁଗହଳିରେ ବିଶେଷତଃ ବାଲେଶ୍ବର ଜିଲ୍ଲାରେ ମାଲେରିଆର ପ୍ରାଦୁର୍ଭାବ ଅତ୍ୟନ୍ତ ଥିଲା । ଘରେଘରେ ରୋଗୀ । କୁଜନିନ୍ ମିକୁଚର, ମେପାକ୍ତିନ୍ ଓ ପରେ ପାଲୁଡିନ୍ ବଟିକା ମିଳୁଥାଏ ଏ ରୋଗର ଚିକିତ୍ସା ପାଇଁ । ମେପାକ୍ତିନ୍ ବଟିକା ହଳଦିଆ ଥାଏ ଓ ତାନ୍ତ୍ରବାବୁଙ୍କ ନାମରେ ତାହା ବନ୍ଧା ହେଉଥାଏ । ତାକୁ ଆଣି କଳା କାଳିରେ ମିଶାଇ ସବୁଜ ରଙ୍ଗର କାଳିରେ ପରିଣତ କରିବା ସ୍ଥୁଳ ପିଲାଙ୍କର ଗୋଟିଏ ଖେଳ ପରି ଥିଲା । ତାନ୍ତ୍ରବାବୁଙ୍କ ଘରେ ମଧ୍ୟ ସବୁ ଭାଇ ଭଉଣୀ ମାଲେରିଆରେ ଆକ୍ରାନ୍ତ ଥିଲେ । ଦିନେ ଛଡ଼ା ଦିନେ କଂପ ହୋଇ ଜ୍ବର ଆସିଲେ ସମସ୍ତେ ଧାଡ଼ି ବାନ୍ଧି ରେଜେକ ଘୋଡ଼େଇ ଶୋର ପଡୁଥିଲେ । ଅତ୍ୟଧିକ ଉତ୍ତାପ ହେଲେ ମୁଣ୍ଡରେ ପାଣିପଟି ଓ ପେଟରେ ଦଳୟୁକ୍ତ ପୋଖରୀର ପକ୍କୁ ଖଣ୍ଡିଏ କନାରେ ବାନ୍ଧି ତାଙ୍କ ମା ଦେଇଦେଉଥିଲେ । ଏହିପରି କେତେଦିନ ରୋଗିନୀ ପରେ ତାନ୍ତ୍ରବାବୁଙ୍କ ଜଣେ ସଂପର୍କୀୟ ବଡ଼ବାପା ଗୋଟିଏ ପ୍ରକାର ବୁଡ଼ିଆଣୀ ଧରିଆଣି କ'ଣ ମନ୍ତ୍ର ପଢ଼ି ଖଣ୍ଡିଏ କନାରେ ଗୁଡ଼ାଇ ତାନ୍ତ୍ରବାବୁଙ୍କ ହାତରେ ବାନ୍ଧି ଦେଇଥିଲେ । ତାପରଦିନଠୁ ତାଙ୍କୁ ଆଉ ମାଲେରିଆ ଜ୍ବର ହୋଇନାହିଁ । ଏହା ମନ୍ତ୍ର ବଳ ବା ଶରୀରର ରୋଗ ପ୍ରତିରୋଧକ ଶକ୍ତିର ବିକାଶ ଦ୍ବାରା ସମ୍ଭବ ହୋଇଥିଲା ତାହା କହିବା କଷ୍ଟକର ।

ମାଲେରିଆ ସଂକ୍ରାନ୍ତରେ ଆଉ ଏକ ଘଟଣା ତାନ୍ତ୍ରବାବୁଙ୍କ ଜୀବନକୁ କିପରି ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ କରିଥିଲା ତାହା ବିଶେଷ ଉଲ୍ଲେଖଯୋଗ୍ୟ । ସେତେବେଳେ ସେ ମାଇନର ସ୍କୁଲରେ ୭ମ ଶ୍ରେଣୀରେ ପଢୁଥିଲେ । ତାଙ୍କର ଉପର ଭାଇ ଯେ କି ଗୃହ କର୍ମରେ ନିମଗ୍ନ ଥିଲେ ତାଙ୍କୁ ଅଧିକ ମାଲେରିଆ ଜ୍ବର ହେଲା । ଜ୍ବର ହେଲେ ଶରୀରର ଉତ୍ତାପ ଅତ୍ୟନ୍ତ ବୃଦ୍ଧି ପାଇ ତାଙ୍କର ମାନସିକ ବିକାର ଦେଖା ଦେଉଥାଏ । ଏହିପରି ଏକ ଦିନରେ ଘରୁ ସ୍କୁଲକୁ ତାନ୍ତ୍ରବାବୁଙ୍କ ପାଖକୁ ଖବର ଗଲା ଯେ ତାନ୍ତ୍ର ନେଇ ଶୀଘ୍ର ଘରକୁ ଆସିବାକୁ । ସ୍କୁଲରୁ ଛୁଟି ନେଇ ତାନ୍ତ୍ରବାବୁ ଗଲେ ନିକଟସ୍ଥ ତାନ୍ତ୍ରବାବୁଙ୍କ ଘରକୁ ପାଖକୁ । କିନ୍ତୁ ଦୁର୍ଭାଗ୍ୟକୁ ସେ ନ ଥିଲେ । ସେତେବେଳେ ପାଖରେ ଜଣେ ଯୁବକ ସଦ୍ୟ

ତାନ୍ତ୍ରବାବୁ

ଏମରିଟିଏସ୍ ପାସ୍ କରି ଆସିଥାଆନ୍ତି । ସେ ଉତ୍ତବ୍ୟକ୍ତି ତାନ୍ତ୍ରବାବୁଙ୍କ ବାପାଙ୍କର ଜଣେ ଅତି ପରିଚିତ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କର ପୁତ୍ର । ପାରିବାରିକ ପରିଚିତି ଦୃଷ୍ଟିରୁ ତାନ୍ତ୍ରବାବୁ ଗଲେ ତାଙ୍କୁ ଡାକିବାବୁ । କିନ୍ତୁ ସେ ପଚାରିଲେ ଯେ ଫିସ୍ ଆଣିଛ କି ନାହିଁ । ତାନ୍ତ୍ରବାବୁ କହିଲେ ଯେ ସ୍କୁଲରୁ ସିଧା ଆସିଛନ୍ତି ଓ ଘରକୁ ଗଲେ ତାଙ୍କର ଯାହା ଫିସ୍ ଦିଆଯିବ । କିନ୍ତୁ ସେ ରାଜି ନ ହେବାରୁ ତାନ୍ତ୍ରବାବୁ ଘରକୁ ଆସି ଟଙ୍କା ନେଇ ତାଙ୍କୁ ଦେଲାକୁ ସେ ଆସି ଭାଇଙ୍କୁ ଦେଖିଲେ ଓ କ୍ରମେ ଭାଇ ସୁସ୍ଥ ହେଲେ । କିନ୍ତୁ ସେ ତାନ୍ତ୍ରବାବୁଙ୍କ ଏତାଦୃଶ ବ୍ୟବହାରରେ ତାନ୍ତ୍ରବାବୁ ଏପରି ବିଚଳିତ ହୋଇଥିଲେ ଯେ ସେହିଦିନ ସେ ପ୍ରତିଜ୍ଞା କରିଥିଲେ ଜଣେ ତାନ୍ତ୍ର ହେବାପାଇଁ । କାଳକ୍ରମେ ତାଙ୍କର ପ୍ରତିଜ୍ଞା ସାକାର ହେଲା ଓ ସେ ଜୀବନରେ କେବେହେଲେ ରୋଗୀ ଦେଖିବା ପାଇଁ ଆଗ ଫିସ୍ ଦାବା କରିନାହାନ୍ତି ।

ଏହି ସଂକ୍ରାନ୍ତରେ ଘଟଣାଚକ୍ରରେ ଭାଗ୍ୟର ବିଦ୍ରୁମନାର ଅନ୍ୟ ଏକ ଦୃଷ୍ଟାନ୍ତ ଉଲ୍ଲେଖଯୋଗ୍ୟ । ତାନ୍ତ୍ରରାଣିକ୍ଷା ଶେଷ କରି ତାନ୍ତ୍ରବାବୁ ମେଡ଼ିକାଲ କଲେଜରେ ଅଧ୍ୟାପନା କାର୍ଯ୍ୟରେ ନିଯୁକ୍ତ ହେଲେ । ସେତେବେଳେ ଉପରୋକ୍ତ ତାନ୍ତ୍ର ଚାକିରୀରେ ଥାଇ ଜ୍ଞାନ ନବାକରଣ ପାଇଁ ମେଡ଼ିକାଲ କଲେଜକୁ ଆସିଥାଆନ୍ତି ଓ ତାନ୍ତ୍ରବାବୁଙ୍କୁ ଶିକ୍ଷାଦାନ କରିବାକୁ ପଡ଼ିଥିଲା । ତାର କେତେବର୍ଷ ପରେ ସେ ଉତ୍କଳୋକ ଉପାଧ୍ୟୁକ୍ତ ଶିକ୍ଷାରେ ଅକୃତକାର୍ଯ୍ୟ ହେବାରୁ ମାନସିକ ଯନ୍ତ୍ରଣା ଯୋଗୁଁ ତାଙ୍କର ହଠାତ୍ ମଧୁମେହ ରୋଗ ହେଲା । ତାନ୍ତ୍ରବାବୁ ସେତେବେଳେ ମଧୁମେହ ରୋଗରେ ଗବେଷଣା କରୁଥିବାରୁ ସେ ତାନ୍ତ୍ରବାବୁଙ୍କ ପାଖକୁ ଚିକିତ୍ସା ପାଇଁ ଆସିଲେ ଓ ତାଙ୍କ ଦ୍ଵାରା ଚିକିତ୍ସିତ ହେଲେ । ତାର କେତେବର୍ଷ ପରେ ହଠାତ୍ ପେଟରେ ଯନ୍ତ୍ରଣା ହେବାରୁ ସେ ପୁଣି ତାନ୍ତ୍ରବାବୁଙ୍କ ପାଖକୁ ଆସିଲେ । ତାଙ୍କର ପିତ୍ତକୋଷରେ କର୍କଟ ହୋଇଥିବାର ଦେଖି ତାନ୍ତ୍ରବାବୁ ତାଙ୍କୁ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ରିଶେଷଜ୍ଞଙ୍କ ନିକଟକୁ ପଠାଇଲେ ଓ କିଛି ଦିନ ପରେ ସେଇଥିରେ ସେ ମୃତ୍ୟୁବରଣ କଲେ । ଅବଶ୍ୟ ପରେ ତାଙ୍କ ପିଲାପିଲି ତାନ୍ତ୍ର ଗତ୍ୟାଦି ହୋଇ ମଧ୍ୟପ୍ରାଚ୍ୟରେ ଚାକିରୀ କରି ବେଶ୍ ଧନଶାଳୀ ହେଲେ ଓ ଏବେ କଟକରେ ତାନ୍ତ୍ରବାବୁଙ୍କ ଘର ପାଖରେ ଅଛନ୍ତି ଓ ଦୁଇ ପରିବାର ମଧ୍ୟରେ ଘନିଷ୍ଠତା ବେଶ୍ ନିବିଡ଼ ।

ଏହି ସମୟରେ ତାନ୍ତ୍ରବାବୁଙ୍କ ପରିବାର ରହୁଥିବା ଏକ ବଖରା ବିଶିଷ୍ଟ କରାଜାର୍ଣ୍ଣ ପକ୍ଷୀଘରେ ଆଉ ରହିବା ସମ୍ଭବ ନହେବାରୁ ସେମାନେ ଏକ ବଡ଼ ଆକରର କୁଡ଼ିଆ ନିର୍ମାଣ କଲେ ରହିବାପାଇଁ । ଏହା ଏକ ଜଞ୍ଜାଜା ‘L’ ଆକାରର ଥିଲା । ଗୋଟିଏ ପାଖ ପ୍ରାୟ ୧୦ ଫୁଟ ଚଉଡ଼ା ଓ ୩୦ ଫୁଟ ଲମ୍ବ ଥାଇ ସେଥିରେ ଏକ ପାର୍ଶ୍ଵରେ ରୋଷେଇ ହେଉଥିଲା ଓ ବାକି ଅଂଶ ପଢ଼ାପଢ଼ି ତଥା ଶୋଇବାପାଇଁ ବ୍ୟବହୃତ

ତାନ୍ତ୍ରବାବୁ

ହେଉଥାଏ । ଅନ୍ୟପାର୍ଶ୍ୱରେ ଅର୍ଦ୍ଧେକରେ ଗାନ୍ଧିଗୋରୁ ବନ୍ଧା ହେଉଥିଲେ ଓ ଅନ୍ୟ ଅର୍ଦ୍ଧ ବସବାସ ପାଇଁ ବ୍ୟବହାର କରାଯାଉଥିଲା । ସେତିକି ଜାଗାରେ ଘରର ସମସ୍ତ ଆସବାବ ପତ୍ର ରହିଥିଲା । ଘରେ ଗୋଟିଏ ମାତ୍ର ଖଟ, ଗୋଟିଏ କାଠ ସିନ୍ଦୁକ ଓ ୨ଟା କାଠ ବାବୁ ଥିଲା । ଦଉଡ଼ି ବା ଖଣ୍ଡିଏ ବାଉଁଶ ଟାଙ୍ଗି ଲୁଗାପଟା ସେଥିରେ ରଖା ହେଉଥିଲା । ଶୋଇ ଉଠିଲା ପରେ ବିଛଣାପତ୍ର ସିନ୍ଦୁକ ଉପରେ ରଖା ହେଉଥିଲା । ପରବର୍ତ୍ତୀ କାନରେଘରର ଗୋଟିଏ ପାଖରେ ଛୋଟ ଧାନ ଅମାରଟିଏ କରା ହୋଇଥିଲା । ରାତିରେ ଲଣ୍ଡନଜାଳି ସେଇ ଘର ମଝିରେ ପିଲାମାନେ ପଢୁଥିଲେ । ଏହି ଘରେ ପ୍ରାୟ ୭/୮ ବର୍ଷ କଟିଥିଲା । ସେତିକିବେଳେ ଆଉ ଗୋଟିଏ ଅଘଟଣ ଘଟିଥିଲା, ତାନ୍ତ୍ରବାବୁଙ୍କ ପରିବାରରେ । ତାଙ୍କର ଏକମାତ୍ର ଭଉଣୀ ୮/୧୦ ବୟସରେ ମାଲେରିଆ ଆକ୍ରାନ୍ତ ହୋଇ ମୃତ୍ୟୁ ବରଣ କଲା । ଆଗରୁ ୧୯୪୨ ମସିହା ପୂର୍ବରୁ ଅନ୍ୟ ଏକ ଭଉଣୀ ଝାଡ଼ା ରୋଗରେ ପ୍ରାଣତ୍ୟାଗ କରିଥିଲା । ତେଣୁ କେବଳ ତାନ୍ତ୍ରବାବୁ ଓ ଅନ୍ୟ ତିନି ଭାଇ ରହିଲେ । ଅବସ୍ୟ ୧୯୫୦ ମସିହାରେ ତାଙ୍କର ଆଉ ଏକ ଭଉଣୀ ଜନ୍ମ ଲାଭ କରିଥିଲା ।

ଏହି ସମୟର ଅନ୍ୟ ଏକ ଉଲ୍ଲେଖନୀୟ ଘଟଣା ତାନ୍ତ୍ରବାବୁଙ୍କ ମନେ ଅଛି । ଦ୍ୱିତୀୟ ବିଶ୍ୱଯୁଦ୍ଧ ସମୟରେ ଏକ ଉଡ଼ାଜାହାଜ ଦୁର୍ଘଟଣାଗ୍ରସ୍ତ ହୋଇ ସୁବର୍ଣ୍ଣରେଖା ମୁହାଣ ନିକଟରେ ଖସି ପଡ଼ିଥିଲା । ସେତେବେଳେ ଅନେକ ସଂଖ୍ୟାରେ ଉଡ଼ାଜାହାଜ ଏକ ସମୟରେ ଆକାଶରେ ଯାଉଥାଆନ୍ତି ବୋମାବର୍ଷଣ ପାଇଁ । ସେହି ବୋମାରୁ ଦୁଇଟି ବୋମା ପାର୍ଶ୍ୱବର୍ତ୍ତୀ ସମୁଦ୍ର ବାଲିରେ ପଡ଼ିଥିଲା । ପରବର୍ତ୍ତୀ କାଳରେ ଗାନ୍ଧିଚରା ପିଲାମାନେ ତାକୁ ବାଲିରୁ ଖୋଳି ଆସାତ କରିବା ଯୋଗୁଁ ଗୋଟିଏ ବୋମା ଫୁଟି ପିଲାମାନେ ଦୁର୍ଘଟଣାଗ୍ରସ୍ତ ହୋଇଥିଲେ । ତାନ୍ତ୍ରବାବୁଙ୍କ ସମେତ ଅନ୍ୟପିଲାମାନେ ବିମାନଗୁଡ଼ିକ ଉଡ଼ିଲାବେଳେ ପାଠପଢ଼ା ବା ଖିଆପିଆ ଛାଡ଼ି ଆକାଶରେ ସେ ଦୃଶ୍ୟ ଉପଭୋଗ କରୁଥିଲେ । କିନ୍ତୁ ବିମାନକୁ ପାଖରୁ ଦେଖିବାର ସୁଯୋଗ ମିଳୁ ନ ଥାଏ । ତେଣୁ ଦୁର୍ଘଟଣାଗ୍ରସ୍ତ ବିମାନଟିକୁ ଦେଖିବାକୁ ଗାଁଗହଳିର ଲୋକମାନେ ସୁବର୍ଣ୍ଣରେଖାରେ ଯାତ୍ରା କରି ବିମାନ ପାଖକୁ ଯାଉଥିଲେ । ଏହିପରି ଏକ ଯାତ୍ରାରେ ତାନ୍ତ୍ରବାବୁ ମଧ୍ୟ ଯାଇଥିଲେ । ତାପରେ ପ୍ରାୟ ୪୦ବର୍ଷ ପରେ ତାନ୍ତ୍ରବାବୁ ଯେତେବେଳେ କଲିକତାରୁ ସିଲ୍ଡର ବିମାନଯାତ୍ରା କଲେ ତାହା ତାଙ୍କର ଦ୍ୱିତୀୟ ବିମାନ ଦର୍ଶନ ।

ଏହିପରି ଦୁଃଖକଷ୍ଟ ମଧ୍ୟରେ ସେ ୭ମ ଶ୍ରେଣୀକୁ ଉନ୍ନୀତ ହେଲେ ଓ ଶ୍ରେଣୀରେ ପ୍ରଥମ ହେଉଥିବା ଯୋଗୁଁ ସେ ୧୯୪୭ ମିହାରେ ମାଜନର ବୃତ୍ତି ପରୀକ୍ଷା ଦେବାକୁ ବାଲେଶ୍ୱର ଗଲେ । ଏହା ତାଙ୍କର ପ୍ରଥମ ବସ୍ ଯାତ୍ରା ଓ ପ୍ରଥମ ସହର ଦର୍ଶନ । ବାଲେଶ୍ୱର କଲେ ସଂଲଗ୍ନ ଜିଲ୍ଲା ସ୍କୁଲରେ ପରୀକ୍ଷା ଥାଏ । ସେଠାରୁ ପ୍ରାୟ ୩ କିଲୋମିଟର ଦୂରରେ ଅବସ୍ଥିତ ପିଉସାଙ୍କ ଘରେ ରହି ପ୍ରତିଦିନ ପରୀକ୍ଷା ଦେବାକୁ

ତାନ୍ତ୍ରବାବୁ

ଯାଉଥାଆନ୍ତି । ପରୀକ୍ଷା ପୂର୍ବଦିନ ସ୍ଥାନ ଦେଖିଯାନ୍ତି ସେ ଫୁଟବଲ ପଡ଼ିଆ ପାଖରେ ଠିଆ ହୋଇ କଲେଜ ପିଲାମାନେ ଫୁଟବଲ ଖେଳିବା ଦେଖୁଥିଲେ । ଅତୀତ ଏକ ବଲ୍ ଖୁବ୍ ଜୋରରେ ତାଙ୍କ ମୁଣ୍ଡରେ ବାଜିଲା ଓ ତାଙ୍କର ମୁଣ୍ଡ ବୁଲିଗଲା ଭଳି ଲାଗିଲା । ସେ ତ ସବୁଦିନେ ଦୁର୍ବଳ ଥିଲେ । ଏତେ ଜୋର ଆଘାତ ପାଇ ସେ ଏତେ ଡରିଗଲେ ଯେ ଫୁଟବଲ କିମ୍ବା ହକି ଇତ୍ୟାଦି ଖେଳିବା ତ ଦୂରର କଥା, ଖେଳ ପାଖକୁ ଯିବାକୁ ମଧ୍ୟ ସେ ଭୟ କରୁଥିଲେ ।

ସେହି ବର୍ଷ ମାଜନର ବୃତ୍ତି ପରୀକ୍ଷା ଦେଇ ତାନ୍ତ୍ରବାବୁ ବୃତ୍ତି ଲାଭ କରିଥିଲେ । ବହୁ ପ୍ରାଚୀନ ସେ ମାଜନର ସ୍କୁଲରେ ତାନ୍ତ୍ରବାବୁ ପ୍ରଥମଥର ପାଇଁ ବୃତ୍ତି ପାଇ ସେ ସ୍କୁଲକୁ ଗୌରବାନ୍ୱିତ କରିଥିଲେ ଏବଂ ଏପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ବୋଧହୁଏ ଆଉ କେହି ସେଠାରୁ ବୃତ୍ତି ପାଇନାହାନ୍ତି । ଗ୍ରାମ୍ୟ ସ୍କୁଲ ଓ ଗ୍ରାମ୍ୟ ଛାତ୍ରଛାତ୍ରୀଙ୍କର ଅବସ୍ଥା ପ୍ରାୟ ଏହିପରି । ଦାରଦ୍ର୍ୟର କଷ୍ଟାଘାତରେ ପଡ଼ି ଅନେକ ପିଲା ସ୍କୁଲ ଯାଇ ପାରନ୍ତି ନାହିଁ । ଯେଉଁ କେତେଜଣ ଯାଆନ୍ତି ନାମକୁ ମାତ୍ର । ଶିକ୍ଷାଦାନରେ ଶିକ୍ଷକମାନଙ୍କର ଅନ୍ତରିକତା ପ୍ରାୟତଃ ଦେଖାଯାଏ ନାହିଁ । ଅଭିଭାବକମାନେ ମଧ୍ୟ ପିଲାଙ୍କୁ ସ୍କୁଲ ପଠାଇ ଦେଇ ନିଶ୍ଚିନ୍ତ । ପିଲା ସ୍କୁଲକୁ ଯାଇ କ'ଣ କରୁଛି ବା ପାଠ ଠିକ୍ ଭାବରେ କରୁଛି କି ନାହିଁ ଦେଖିବାକୁ କାହାର ସମୟ ବା ମନ ନ ଥାଏ । ପୁଅଝିଅମାନେ ୧୦/୧୨ ବର୍ଷ ହୋଇ ଟିକିଏ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ଷମ ହେଇଗଲା ପରେ ଘରକାମରେ ଲାଗିଯାଆନ୍ତି ଓ ପୋଥିରେ ଡୋରି ବନ୍ଧା ହୁଏ । ବସ୍ତୁତଃ ତାନ୍ତ୍ରବାବୁଙ୍କ ସାଙ୍ଗରେ ଯେଉଁମାନେ ପ୍ରାଥମିକ ସ୍କୁଲରେ ପଢୁଥିଲେ ସେଥିମଧ୍ୟରୁ ତାନ୍ତ୍ରବାବୁ ଏକମାତ୍ର ଛାତ୍ର ଯେକି ମାଜନର ସ୍କୁଲକୁ ଯାଇଥିଲେ । ସେହିପରି ସାଥିରେ ମାଜନର ପଢୁଥିବା ୨୫/୩୦ ଛାତ୍ର ମଧ୍ୟରୁ ୭/୮ ଜଣ ହାଇସ୍କୁଲକୁ ଯାଇଥିଲେ ଓ ସେଥିରୁ ମାତ୍ର ୨ଜଣ କଲେଜରେ ପ୍ରବେଶ କରିଥିଲେ । ଏକମାତ୍ର ତାନ୍ତ୍ରବାବୁ ଉଚ୍ଚଶିକ୍ଷା ପାଇଁ ଯାଇଥିଲେ । ପରବର୍ତ୍ତୀ କାଳରେ ଅବଶ୍ୟ ସେ ଅକ୍ଷରକୁ ବହୁତ ପିଲା ଉଚ୍ଚଶିକ୍ଷା ପାଇ ଇଞ୍ଜିନିୟର, ଶିକ୍ଷାବିତ୍, ପ୍ରଶାସକ, ସାହିତ୍ୟିକ ଇତ୍ୟାଦି ଉଚ୍ଚ ପଦବୀ ଲାଭ କରିଛନ୍ତି ।

ମାଜନର ବୃତ୍ତି ପରୀକ୍ଷାକୁ ଆସିଥିଲା ବେଳେ ତାନ୍ତ୍ରବାବୁଙ୍କ ବାପା ତାଙ୍କ ପାଇଁ ତାଙ୍କ ଜୀବନର ପ୍ରଥମ ଯୋତା (ହଲେ କାନଭାସ୍ ଯୋତା) କିଣି ଦେଇଥିଲେ ଓ ସେହି ଜୋତା ପିନ୍ଧି ବଡ଼ ଗର୍ବ ସହକାରେ ସେ ପ୍ରଥମ କରି ରେଲଗାଡ଼ିରେ ବସି ବାଲେଶ୍ୱରରୁ ବସ୍ତା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ୩ଟି ଷ୍ଟେସନ ପାରି ହୋଇଆସିଥିଲେ । ତାହା ଥିଲା ତାଙ୍କ ଜୀବନର ପ୍ରଥମ ରେଲ ଦର୍ଶନ । ତାଙ୍କ ବାପା ସେତେବେଳେ ବସ୍ତାରେ ପିଉସାକ ପୁଅଙ୍କର ଏକ ଧାନ ମିଲ୍ ଦେଖାଶୁଣା କରୁଥିଲେ । ବାପାଙ୍କ ରହିବାପାଇଁ ରେଲଲାଜନ ପାଖରେ ଗୋଟିଏ କୋଠରୀ ମିଳିଥାଏ । ବାପା କାମକୁ ଗଲାପରେ ସେହି କୋଠରୀରୁ

ତାନ୍ତ୍ରବାବୁ

ଏକ ଖଟରେ ବସି ଯାଉଥିବା ରେଳଗାଡ଼ିର ଡବା ସଂଖ୍ୟା ଗଣିବା ତାନ୍ତ୍ରବାବୁଙ୍କର ଏକମାତ୍ର କାମ ଥାଏ । ମିଲର ଉପରିସ୍ଥ କର୍ମକର୍ତ୍ତାଙ୍କ ପାଇଁ ଗୋଟିଏ ମେସ୍ ଥାଏ ଓ ସେହିଠାରେ ତାଙ୍କ ବାପାଙ୍କ ସଂଗରେ ତାନ୍ତ୍ରବାବୁ ଖାଉଥାଆନ୍ତି । ଜୀବନରେ ପ୍ରଥମ କରି ଅଣ୍ଡାଉଜା ସେ ସେଠାରେ ଖାଇଥିଲେ ଓ ପିଠାପରି ଟାଣ କଡ଼କଡ଼ିଆ ଜିନିଷ ଗୋଟିଏ ଖାଇ କ'ଣ ବୋଲି ତାନ୍ତ୍ରବାବୁ ବହୁଦିନ ପରେ ଜାଣିଲେ ତାହା ପାମ୍ପଡ଼ଉଜା ଥିଲା । ଏସବୁ ଜିନିଷର ସ୍ବାଦ ପ୍ରଥମେ ସେ ସେଠାରେ ଚାଖୁଥିଲେ ଓ ତାହା ତାଙ୍କୁ ସ୍ବର୍ଗସୁଖ ଦେଉଥିଲା । ଏପରି ଖାଦ୍ୟକୁ ସେ ଗଛରେ ପଡ଼ିଥିବା ରଜାଘର ଖାଦ୍ୟ ବୋଲି ଡାବୁଥିଲେ । ଜୀବନରେ ମଂସ ପ୍ରଥମ କରି ସେ ସେହିଠାରେ ଖାଇଥିଲେ । କିଛିଦିନ ସେଠାରେ କଟାଇ ଘରକୁ ଫେରିଲା ପରେ ପୁଣି ସେହି କାମଧାରୀରେ ସାହାଯ୍ୟ ଓ ଖେଳବୁଲାରେ ଦିନ କଟିଲା ।

ମାଉନର ପାଞ୍ଚ ପରେ ୧୯୪୭ ମସିହାରେ ହାଇସ୍କୁଲରେ ପ୍ରବେଶ । ଘରଠାରୁ ପ୍ରାୟ ୬ କିଲୋମିଟର ଦୂରରେ ହାଇସ୍କୁଲ । ବଡ଼ଭାଇ ଏକାଦଶ (ସେତେବେଳେ ଶେଷ ଶ୍ରେଣୀ) ଶ୍ରେଣୀରେ ପଢୁଥାଆନ୍ତି । ବାପାଙ୍କର ରୋଜଗାର ଯୋଗୁଁ ସେ ହୋଷ୍ଟେଲରେ ରହୁଥିଲେ । ସେତେବେଳେ ଘରୁ ମାସିକ ଖର୍ଚ୍ଚ ପାଇଁ ଚାଉଳ ଓ ଅଳ୍ପକିଛି ଟଙ୍କା ଓଜଳଖୁଆ ପାଇଁ ମୁଢ଼ି ଦେଉଥିଲେ ପିଲାମାନେ । ଭାଇଙ୍କ ପାଇଁ ଚାଉଳ ଓ ମୁଢ଼ି ବୋଲି ନେଇଯିବା କାମ ତାନ୍ତ୍ରବାବୁଙ୍କର ଥିଲା । ମୁଢ଼ି ଉତ୍ତର ବାଲେଶ୍ବରରେ ପ୍ରଧାନ ଜଳଖୁଆ । ପ୍ରତିଦିନ ସକାଳେ ଓ ସଂଧ୍ୟାରେ ମୁଢ଼ି ଖାଇବା ପ୍ରାୟ ସମସ୍ତଙ୍କର ଅଭ୍ୟାସ । ଧନୀ ଘରେ କିମ୍ବା ବ୍ୟୁତ୍କାନ୍ଧବ ଆସିଲେ ମୁଢ଼ି ସଂଗରେ ଦୁଧ, ନଡ଼ିଆ, କଦଳୀ, ଆମ୍ବ, ଚିନି ଓ ବିଭିନ୍ନ ମିଠାଇ ଇତ୍ୟାଦି ସାମଗ୍ରୀ ଅନୁସାରେ ଦିଆହୁଏ । ସାଧାରଣ ଡାବରେ ମୁଢ଼ି ସଂଗରେ କାକୁଡ଼ି, ମୂଳା କିମ୍ବା ପିଆଜ ଓ ଲଙ୍କା ଖୁଆଯାଏ । ମୁଲିଆମାନେ ଓ କର୍ମଜୀବୀ ବୟସ୍କ ଲୋକେ ୧ କେଜିବାଲା ଡବାରେ ୨/୩ ଡବା ମୁଢ଼ି ସକାଳେ ଖାଇଥାଆନ୍ତି । ସେ ଅଞ୍ଚଳରେ ଦୈନିକ ମଞ୍ଜୁରିଆମାନଙ୍କୁ ସକାଳେ ମୁଢ଼ି ବା ପଖାଳ ଜଳଖୁଆ ଓ ଦୁଇପ୍ରହର ବେଳେ ଭାତ ଖାଇବାକୁ ଦେବା ଏକ ପ୍ରଥା । ଅବଶ୍ୟ ମୁଲିଆମାନେ ବଡ଼ି ସକାଳୁ କାମକୁ ଆସିଯାଆନ୍ତି ଓ ୮/୯ଟା ବେଳକୁ ମୁଢ଼ି ଇତ୍ୟାଦି ଖାଆନ୍ତି । ଦୂରଜାଗାକୁ କାମକୁ ଯିବାକୁ ହେଲେ ଗାମୁଛାରେ ମୁଢ଼ି ବାନ୍ଧି ଓ ଢାଳରେ ପାଣି ନେଇ ଯାଆନ୍ତି । ସେ ସମୟରେ ଘରଠାରୁ ୩/୪ କିଲୋମିଟର ଦୂର ସୁବର୍ଣ୍ଣରେଖା ନଦୀ କୂଳକୁ ଅନ୍ୟ ସ୍ଥାନରୁ ନୌକାରେ ଧାନ ଆସି ବିକ୍ରି ହେଉଥାଏ । ସେଠାରୁ ଧାନ ଆଣି ସିଝାଇ ଶୁଖାଇ ତାଉଳ କରି ପୁଣି ୧୦/୧୨ କିଲୋମିଟର ଦୂରରେ ବଂଗପ୍ରଦେଶ ସୀମାରେ ଏକ ହାଟରେ ଚାଉଳ ବିକ୍ରି କରି ବେଶ କିଛି ଲାଭ କରିବା ଅନେକଙ୍କର ଏକ ମୁଖ୍ୟ ବ୍ୟବସାୟ ଥିଲା । ତାନ୍ତ୍ରବାବୁ ଓ ତାଙ୍କର ଉପର ଭାଇ ମିଶି ସେହି ବ୍ୟବସାୟ

ତାନ୍ତ୍ରରବାବୁ

ଆରମ୍ଭ କଲେ । ଧାନ କିଣିବାକୁ ଗୋରୁରୁ ବଳଦ ନେଇ ସୁବର୍ଣ୍ଣରେଖା କୂଳକୁ ଯିବାକୁ ହୁଏ । ଉତ୍ତର ବାଲେଶ୍ଵରରେ ବଳଦ ପିଠିରେ ଲଦି ଜିନିଷପତ୍ର ନେବା ଆଣିବା କରାଯାଏ । ଶଗଡ଼ ବ୍ୟବହାର ପ୍ରାୟ ନାହିଁ । ବଳଦ କାନ୍ଧରେ ଲଦା ଶଗଡ଼ରେ ହିନ୍ଦୁମାନେ ବସୁ ନ ଥିଲେ । କେବଳ ମୁସଲମାନମାନେ ଅଳ୍ପ କେତୋଟି ଶଗଡ଼ ଚଳାଉଥିଲେ । ତେଣୁ ବଳଦ ପିଠିରେ ଏକପ୍ରକାର ଗଦି(ପଲ୍ଲହାଣ) ବାନ୍ଧି ଏକ ବିଶେଷ ପ୍ରକାର ୨ଟି ବସ୍ତାରେ ଧାନତାଉଳ ରଖି ମଝିରେ ଦଉଡ଼ିରେ ବାନ୍ଧି ବଳଦ ପିଠିରେ ଦୂର ପାଖକୁ ଝୁଲାଇ ଦିଆଯାଏ । ଗୋଟିଏ ସୁସ୍ଥ ସବଳ ବଳଦ ୪୦ରୁ ୬୦ ସେର(କିଲୋଗ୍ରାମ) ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଜିନିଷ ଅନାୟାସରେ ବୋହି ନେଇ ୮-୧୦ କିଲୋମିଟର ଦୂରକୁ ଯାଇପାରୁଥିଲା । ବଳଦ ପିଠିରେ ନଡ଼ା, ବାଉଁଶ, ଇତ୍ୟାଦି ମଧ୍ୟ ବୋହିବାର ବିଶେଷ ବ୍ୟବସ୍ଥା ବାଲେଶ୍ଵରରେ ଅଛି । ଆଜିକାଲି ସବୁ ବଦଳି ଗଲାଣି । ଏବେ ଲୋକେ ସାଇକଲରେ ଧାନ ତାଉଳ ବସ୍ତା ରଖି ସାଇକଲ ଗଡ଼ାଇ ଥରକୁ ୨/୩ କିଲୋ ଜିନିଷ ବୋହି ଆଣୁଛନ୍ତି । ତା ଛଡ଼ା ସାଇକଲ ଟ୍ରଲି ରିକ୍ଵାର ବହୁଳ ପ୍ରଚଳନ ହେଲାଣି । ମଣିଷମାନେ ମଧ୍ୟ ଟ୍ରଲି ରିକ୍ଵା ଉପରେ ଖରାବର୍ଷାରୁ ରକ୍ଷା ପାଇବା ପାଇଁ ଛତା ଧରି ବସି ଯିବା ଆସିବା କରୁଛନ୍ତି । ଜଣେ ଟ୍ରଲି ଚାଳକ ଥରକେ ୮/୧୦ ଜଣ ଲୋକଙ୍କୁ ନେଇ ଯାଇପାରୁଛି । ଅବଶ୍ୟ ଏସବୁ ସମ୍ଭବ ହୋଇଛି ବାଲି ରାସ୍ତାକୁ ପକ୍କା ସଡ଼କରେ ପରିଣତ କରିବା ପରେ ।

ତେବେ ସେତେବେଳେ ସାଇକଲ ବା ଟ୍ରଲିର ବ୍ୟବହାର ନ ଥିବାରୁ ବଳଦ ପିଠିରେ ଧାନତାଉଳ ବୋହିବାକୁ ପଡୁଥାଏ । ତାନ୍ତ୍ରରବାବୁଙ୍କ ଘରେ ମଧ୍ୟ ୨/୩ଟି ବଳଦ ଥିଲେ । ତାଙ୍କ ଉପର ଭାଇ ଅନ୍ୟମାନଙ୍କ ସଂଗରେ ନୌକାରେ ଯାଇ ଦୂର ଜାଗାରୁ ଧାନ କିଣି ସୁବର୍ଣ୍ଣରେଖା ନଦୀରେ ଆସି ଘରଠାରୁ ୩/୪ କିଲୋମିଟର ଦୂର ଘାଟରେ ପହଞ୍ଚିଥାଆନ୍ତି ରାତିରେ । ବଡ଼ି ସକାଳୁ ଅନ୍ୟମାନଙ୍କ ସଂଗରେ ବଳଦ ନେଇ ସେଠାରେ ପହଞ୍ଚିବା ଦାୟିତ୍ଵ ଥାଏ ତାନ୍ତ୍ରରବାବୁଙ୍କର । ବାଟରେ ଖାଇବାପାଇଁ ଅନ୍ୟମାନେ ଗାମୁଛାରେ ମୁଡ଼ି ବାନ୍ଧି ନେଇ ଯାଆନ୍ତି । କିଛି ଦୂରରେ ପହଞ୍ଚିବା ଗୋଟିଏ ନାଳରେ ପାଣିରେ ଗାମୁଛା ସହ ମୁଡ଼ିକୁ ଭିଜାଇ ଲଙ୍କାମରିଚ ସହ ବାଟ ଚାଲୁଚାଲୁ ମୁଡ଼ି ଖାଇଥାଆନ୍ତି ସମସ୍ତେ । ତାହାର ସୁଗନ୍ଧ ବହୁତ ଲୋଭନୀୟ ଥାଏ ଓ ତାନ୍ତ୍ରରବାବୁଙ୍କର ସେହିପରି ଖାଇବାକୁ ବହୁତ ଇଚ୍ଛା ହେଉଥାଏ । କିନ୍ତୁ ତାଙ୍କ ଘରେ ବାପାଙ୍କ ନିର୍ଦ୍ଦେଶରେ ସ୍ଵାସ୍ଥ୍ୟରକ୍ଷା ନିୟମ କଡ଼ାକଡ଼ି ଭାବରେ ପାଳନ କରାଯାଉଥାଏ । ତେଣୁ ସେ ଘରୁ ଖାଇ କରି ଯାଉଥାଆନ୍ତି । ସେଠାରୁ ୯ଟା ସୁଦ୍ଧା ଫେରି ପଖାଳ ବା ଭାତ ଖାଇଦେଇ ତାନ୍ତ୍ରରବାବୁ ସ୍କୁଲ ଯାଉଥାଆନ୍ତି । ଧୀରେ ଧୀରେ ଦୁଇଭାଇ ମିଶି ନିଜର ଜମି ଚାଷ କରିବାକୁ ଆରମ୍ଭ କଲେ । ଏହି ପ୍ରକ୍ରିୟାରେ ତାନ୍ତ୍ରରବାବୁ ଥରେ ଥରେ ହଳ କରୁଥିଲେ ।

ଧାନ ରୁଆ ଓ ଧାନକଟା କାମରେ ସେ ପୁରାପୁରି ଭାଗ ନେଉଥିଲେ ଏବଂ ସକାଳଠାରୁ ୯ଟା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ କ୍ଷେତରେ କାମ କରି ତାପରେ ସ୍କୁଲ ଯାଉଥିଲେ । ଅଳ୍ପ ବୟସ ଓ ଦୁର୍ବଳ ଶରୀର ସତ୍ତ୍ୱେ କାମରେ ବଡ଼ମାନଙ୍କ ସଂଗେ ସମକକ୍ଷ ହେବାପାଇଁ ସେ ବହୁତ ଚେଷ୍ଟା କରୁଥିଲେ । ଧାନରୁଆ ଓ ଧାନକଟାରେ ସେ କେତେକଟା ସଫଳ ହୋଇ ପାରୁଥିଲେ ମଧ୍ୟ ଧାନ ବୋହିବା କାମରେ ସମାନ ହୋଇ ପାରୁ ନ ଥିଲେ ।

୪ଟାରେ ସ୍କୁଲ ଛୁଟି ପରେ ସ୍କୁଲରୁ ୩/୪ କିଲୋମିଟର ଦୂର ହାଟକୁ ସେ ଯାଉଥିଲେ । ସେଠାକୁ ତାଙ୍କ ଭାଇ ଆଗରୁ ଚାଉଳ ନେଇ ଯାଇଥାଆନ୍ତି । ଦୁଇଗାଈ ଚାଉଳ ବିକ୍ରି ପରେ ୯/୧୦ କିଲୋମିଟର ବାଟ ଚାଲି ଚାଲି ଆସି ଘରେ ବହୁକ୍ଷିଣା ବେଳକୁ ରାତି ୯/୧୦ଟା ବାଜି ଯାଉଥାଏ । ଥରେ ଥରେ ବହୁତ ବର୍ଷ ହେଲେ ବାଟରେ କାହା ପିଣ୍ଡାରେ ଆଣ୍ଡା ନେଇ ଘରେ ପହଞ୍ଚିଲା ବେଳକୁ ରାତି ୧୧/୧୨ଟା ମଧ୍ୟ ହୋଇଯାଏ । ତାଙ୍କର ମା ତାଙ୍କର ସାନଭାଇକୁ ଶୁଆଇ ଦେଇ ଅପେକ୍ଷା କରି ବସିଥାଆନ୍ତି । ଆସିଲା ପରେ ଟଙ୍କା ଗଣି ଦେଖାଯାଏ କେତେ ଲାଭ ହେଲା । ସପ୍ତାହରେ ଏହି ପ୍ରକ୍ରିୟା ୨ ଥର ହୁଏ । ଥରକୁ ୧୦/୧୨ଟଙ୍କା ବା ତହିଁରୁ ଅଧିକ ଲାଭ ହେଲେ ଦୁଇଗାଈ ବହୁତ ଖୁସି ହେଉଥାଆନ୍ତି । ସେତେବେଳେ ଘର ପାଖ ଖାଲରେ (ନାଳ) ମାଛ ଧରିବା ଆଉ ଗୋଟିଏ ବିଶେଷ ଆକର୍ଷଣ ଥିଲା । ଛଟା ଜାଲ ସାହାଯ୍ୟରେ ବର୍ଷାଦିନେ ବହୁତ ଚିଙ୍ଗୁଡ଼ି ମିଳୁଥାଆନ୍ତି ଓ ଖରାଦିନେ ଅନ୍ୟପ୍ରକାର ମାଛ ଧରାହେଉଥାଏ । ଛଟା ଜାଲ ଦୂରକୁ ଫିଙ୍ଗିବା ପାଇଁ ଶରୀରର ଉଚ୍ଚତା ଓ ଶକ୍ତିର ପ୍ରୟୋଜନ । ଡାକ୍ତରବାବୁ ଉଭୟ ଦୃଷ୍ଟିରୁ କମ୍ ଥିବା ଯୋଗୁଁ ବଡ଼ମାନଙ୍କ ସଂଗେ ସମାନ ଭାବରେ କୃତକାର୍ଯ୍ୟ ହୋଇ ପାରୁ ନଥିଲେ । ତଥାପି ଯାହା କିଛି ମାଛ ଆଣୁଥିଲେ ଘରେ ଖୁସିରେ ଚଳି ଯାଉଥିଲା ।

ହାଇସ୍କୁଲରେ ପ୍ରବେଶ ପରେ ପରେ ଭାରତ ସ୍ୱାଧୀନ ହେଲା ୧୯୪୭ ମସିହା ଅଗଷ୍ଟ ୧୫ ତାରିଖରେ । ଅଶେଷ ଉଲ୍ଲାସ ଓ ଉନ୍ମାଦନା ଭିତରେ ସ୍କୁଲ ଛାତ୍ରମାନେ ସ୍ୱାଧୀନ ଭାରତର ପତାକା ଧରି ଶୋଭାଯାତ୍ରାରେ ଗାଁଗଣ୍ଡା ବୁଲିଥିଲେ । କିନ୍ତୁ ସେ ସମୟର ହିନ୍ଦୁ ମୁସଲମାନ ବିବାଦର କୌଣସି ଆଭାସ ସେ ଅଂଚଳରେ ମିଳି ନ ଥିଲା । ତାର ବହୁତ ଦିନ ଆଗରୁ କେବଳ ଥରେ ହିନ୍ଦୁ ମୁସଲମାନ ମାଡ଼ଗୋଳ ହୋଇଥିଲେ ଭୋଗରାଇ ହାଟରେ । ତା ବ୍ୟତୀତ ଦୁଇ ସଂପ୍ରଦାୟ ବେଶ ସୌହାର୍ଦ୍ଦ୍ୟପୂର୍ଣ୍ଣ ବାତାବରଣରେ ରହୁଥିଲେ ।

ଏମିତି ଦୁଃଖ କଷ୍ଟ ମଧ୍ୟରେ ଦିନ କଟି ଯାଉଥାଏ । କ୍ରମେ ଡାକ୍ତରବାବୁ ୧୦ମ ଶ୍ରେଣୀକୁ ଉନ୍ନୀତ ହେଲେ । ଖେଳ କ୍ଷରତ ଛଡ଼ା ଆଉ ସବୁ ବିଷୟରେ ସେ ପ୍ରଥମ

ତାନ୍ତ୍ରରବାରୁ

ଥୁବାରୁ ସବୁ ଶିକ୍ଷକଙ୍କର ବେଶ୍ ପ୍ରିୟରାଜନ ଥିଲେ । ଖେଳ ଭିତରେ ଭଲିବଲ ଖେଳିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରି ମଧ୍ୟ ଅଳ୍ପ ଶକ୍ତି ଯୋଗୁଁ ବଲକୁ ଜୋରରେ ମାରି ନ ପାରି ତକ୍ଷ ଖେଳାଳୀ ହୋଇ ପାରି ନ ଥିଲେ । ସ୍କୁଲରେ ସେତେବେଳେ ଅନେକ ଧନୀଘର ପିଲା ପଢୁଥିଲେ । କୌଣସି ଛାତ୍ରୀ ନ ଥିଲେ । ଧନୀଘର ପିଲାମାନେ ଫିନ୍ ଫିନ୍ ସଫା ଧୋତି ବା ହାପ୍‌ପେଣ୍ଟ ଓ ଇସ୍ତ୍ରକରା ସାର୍ଟ ପିନ୍ଧି ସ୍କୁଲ ଆସୁଥିଲେ । ସେତେବେଳେ ସ୍କୁଲରେ କୌଣସି ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ପୋଷାକ ନ ଥିଲା । ତାନ୍ତ୍ରରବାରୁଙ୍କର ଦୁଇଖଣ୍ଡ ଖାକି ହାପ୍‌ପେଣ୍ଟ ଓ ଦୁଇଟା ହାପ୍‌ ସାର୍ଟ ଥିଲା । ଘରେ ତାକୁ ସଫା କରି ଚାନ୍ଦ କରି ପିନ୍ଧି ଯାଉଥିଲେ । ସମୟ ମିଳିଲେ ଏକ ଅଭିନବ ଉପାୟରେ କଂସା ଗିନାକୁ ନିଆଁ ପାଖରେ ଗରମ କରି ପେଣ୍ଟ ସାର୍ଟ ଉପରେ ଚାପି ଇସ୍ତ୍ର କଲା ପରି କରୁଥିଲେ । ଯେଉଁଦିନ ସେଟା ପିନ୍ଧି ଯାଉଥିଲେ ନିଜକୁ ଗର୍ବିତ ମନେ କରୁଥିଲେ । କିନ୍ତୁ ପ୍ରତିଦିନ ଅନ୍ୟମାନଙ୍କର ସୁନ୍ଦର ପୋଷାକ ପତ୍ର ଦେଖି ନିଜକୁ ଧୁଲ୍ଲାର କରିବା ସଂଗେ ସଂଗେ ଦୁଃଖରେ ଭାଗି ପଡୁଥିଲେ ।

୧୦ମ ଶ୍ରେଣୀରେ ପଢ଼ିଲା ବେଳେ ସ୍କୁଲରେ ଥରେ ପୁରସ୍କାର ବିତରଣ ଉତ୍ସବ ହେଲା । ସବୁ ବିଷୟରେ ପ୍ରଥମ ପୁରସ୍କାର ଲାଭ କରି ମୋଟରେ ୮/୧୦ଟି ପୁରସ୍କାର ପାଇଥିଲେ ତାନ୍ତ୍ରରବାରୁ । ସଂସ୍କୃତ (ବେତାଳ କାଳିଦାସ ଉପାଖ୍ୟାନ) ଇଂରାଜୀ ଓ ଓଡ଼ିଆ (ବିଷୟ ଏବେ ମନେ ନାହିଁ) ସବୁ ଡାକ୍ଷାରେ ଅଭିନୟ କରି ଶ୍ରେଷ୍ଠ ଅଭିନୟ ପାଇଁ ମଧ୍ୟ ସେ ପ୍ରଥମ ପୁରସ୍କାର ପାଇଥିଲେ । ଉତ୍ସବ ଶେଷରେ ନିମନ୍ତ୍ରିତ ହୋଇ ଆସିଥିବା ଜମିଦାରଙ୍କ କନ୍ୟାମାନେ (୧୫/୧୬ବର୍ଷୀୟା) ଶ୍ରେଷ୍ଠ ଛାତ୍ର ତାନ୍ତ୍ରରବାରୁଙ୍କୁ ଡାକି ଅଭିନୟନ ଜଣାଇଲେ । ସେମାନେ ପ୍ରେମରେ ପଡ଼ିଲେଣି ବୋଲି ସାଂଗମାନେ ତାନ୍ତ୍ରରବାରୁଙ୍କୁ ଅଜ୍ଞା କଲେ । ଯୌବନର ପ୍ରଥମ ଉନ୍ମାଦନାରେ ଉନ୍ମତ୍ତ ହୋଇ ତାନ୍ତ୍ରରବାରୁ ସାଂଗମାନଙ୍କୁ ଧରି ନିକଟରେ ଥିବା ଜମିଦାରଙ୍କ ଘର ବଗିଚାପାଖକୁ ୨/୩ ଦିନ ପରେ ଗଲେ କାଳେ କିଶୋରୀମାନେ ବଗିଚାରେ ଭ୍ରମଣ କରୁଥିବେ ଓ ପୁନଃ ସାକ୍ଷାତ ହେବ ଏହି ଆଶାରେ । କିନ୍ତୁ ହାୟରେ ଦୁର୍ଗାଗ୍ୟ, ବହୁତ ସମୟ ବଗିଚା ବାହାରେ ବୁଲୁଥିବା ପରେ ମଧ୍ୟ ସେମାନଙ୍କର ଦେଖା ମିଳିଲା ନାହିଁ । ଯୌବନର ପ୍ରଥମ ଉନ୍ମାଦନା ଏହିପରି ଭାବରେ ବିଲୟ ପ୍ରାପ୍ତ ହେଲା ।

ଶ୍ରେଷ୍ଠ ଛାତ୍ର ହିସାବରେ ସବୁ କଥାରେ ସେ ନେତୃତ୍ୱ ନେଉଥିଲେ । ଦଶମ ଶ୍ରେଣୀ ଶେଷରେ ଏକାଦଶ ଶ୍ରେଣୀର କେତେକ ଛାତ୍ରଙ୍କ ସହ ଗ୍ରୀଷ୍ମଋତୁରେ ତାନ୍ତ୍ରରବାରୁ ମଧ୍ୟ ରହିଲେ ହୋଷେଲରେ ଶେଷ ପରୀକ୍ଷା ପାଇଁ ପଢ଼ାପଢ଼ି କରିବାକୁ । ଦଶମ ଶ୍ରେଣୀରେ ଶେଷ କେତେମାସ ମଧ୍ୟ ସେ ହୋଷେଲରେ ଥିଲେ । ହୋଷେଲଟି ବହୁତ ବଡ଼ । ୮ଟି ବଡ଼ କୋଠରୀ ସହ ୩ଟି ସାନ କୋଠରୀ ଥିଲା । ବଡ଼ କୋଠରୀରେ ୮ଜଣ ଲେଖାଏଁ ରହୁଥିଲେ । ଗୋଟିଏ ସାନ କୋଠରୀରେ ଜଣେ ଶିକ୍ଷକ ରହୁଥିଲେ ଓ ଆଉ

ଗୋଟିକରେ ଅଫିସ ହେଉଥିଲା । ଶ୍ରେଷ୍ଠ ଛାତ୍ର ହିସାବରେ ଅନ୍ୟ ଗୋଟିଏ ସାନ କୋଠରୀ ତାନ୍ତ୍ରବାବୁଙ୍କୁ ଏକାକୀ ରହିବାପାଇଁ ମିଳିଥିଲା । ଘରୁ ଚାଉଳ ଓ ମୁଢ଼ି ନେଇ ମାଲାନର ବୁଦ୍ଧି ମାସକୁ ପାଞ୍ଚ ଟଙ୍କାରେ ହୋଷେଲ ଖର୍ଚ୍ଚ ଚଳି ଯାଉଥିଲା ।

ଦଶମ ଶ୍ରେଣୀ ଗ୍ରୀଷ୍ମଋତୁରେ ହୋଷେଲରେ ଥିଲା ବେଳେ ସ୍କୁଲ ପୋଖରୀରୁ ମାଛ ମାରି ପିଲାମାନେ ଖାଇଦେଲେ । ସେଥିରେ ପ୍ରଧାନ ଶିକ୍ଷକ ବହୁତ ବିରକ୍ତ ହେଲେ । ତାନ୍ତ୍ରବାବୁ ପିଲାଙ୍କର ନେତୃତ୍ୱ ନେଇ ଏହି ଅନ୍ୟାୟର ପ୍ରତିବାଦ କଲେ । ତାର କିଛି ଦିନ ପୂର୍ବରୁ ସ୍କୁଲ ଅର୍ଥରେ ଏକ ରେଡ଼ିଓ କିଣା ହୋଇଥିଲା । ପିଲାମାନଙ୍କୁ ଅରେ ଦୁଇଅର ଶୁଣିବାର ସୁଯୋଗ ଦିଆ ହୋଇଥିଲା । ଜୀବନରେ ପ୍ରଥମ ଅର ରେଡ଼ିଓ ଶୁଣି ତାନ୍ତ୍ରବାବୁଙ୍କ ସହ ସବୁ ପିଲାଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ବିଶେଷ ଉନ୍ମାଦନା ପ୍ରକାଶ ପାଇଥିଲା । କିନ୍ତୁ ତାପରେ ପ୍ରଧାନ ଶିକ୍ଷକ ତାଙ୍କ ଘରେ ରେଡ଼ିଓଟିକୁ ରଖି ପିଲାମାନଙ୍କୁ ବଞ୍ଚିତ କଲେ । ଏହାର ପ୍ରତିବାଦରେ ଏକ ଗୁମ୍ଫାରଣ ସୃଷ୍ଟି ହୋଇଥିଲା ପିଲାଙ୍କ ଭିତରେ ତାନ୍ତ୍ରବାବୁଙ୍କ ନେତୃତ୍ୱରେ । ଏହିପରି ଅନ୍ୟ କେତେକ ଅନ୍ୟାୟର ପ୍ରତିବାଦରେ ପିଲାମାନେ ଠିକ୍ କଲେ ଧର୍ମଘଟ କରିବାକୁ ଏବଂ ସ୍କୁଲର ଗର୍ବ ହିସାବରେ ତାନ୍ତ୍ରବାବୁ ଧମକ ଦେଲେ ଅନ୍ୟ ସ୍କୁଲକୁ ଚାଲିଯିବାକୁ । ପ୍ରଧାନ ଶିକ୍ଷକ ମଧ୍ୟ ଠିକ୍ କଲେ ତାଙ୍କୁ ସ୍କୁଲରୁ ବହିଷ୍କାର କରିବାପାଇଁ । ସ୍କୁଲ ପରିଚାଳନା କମିଟିର ମିଟିଂ ବସିଲା ଏହାର ସମାଧାନ ପାଇଁ । ସେତେବେଳେ ନିୟମ ଥିଲା ଏକାଦଶ ଶ୍ରେଣୀରେ ଗ୍ରୀଷ୍ମ ଋତୁ ପରେ ସଂଗେ ସଂଗେ ନାମ ନ ଲେଖାଇଲେ ସେ ବର୍ଷ ଶେଷ ପରୀକ୍ଷା ଦେଇ ହେବ ନାହିଁ । ତାନ୍ତ୍ରବାବୁ ସେ କଥା ଜାଣିଲା ପରେ ଗୋଟିଏ ବର୍ଷ ନଷ୍ଟ ହେବା ଉୟରେ ନରମି ଗଲେ ଓ ପରିଚାଳନା କମିଟିର ମଧ୍ୟସ୍ଥତାରେ ସବୁ ସମାଧାନ ହୋଇଗଲା । କିନ୍ତୁ ବିଧିର ବିଧାନ ବିଚିତ୍ର । ତହିଁର ଅଳ୍ପ କେତେ ବର୍ଷ ପରେ ଦିନେ ସଂଧ୍ୟାରେ ବର୍ଷା ସମୟରେ ସେହି ପ୍ରଧାନ ଶିକ୍ଷକ ବସି ରେଡ଼ିଓ ଶୁଣୁଥିଲାବେଳେ ବଜ୍ରପାତରେ ରେଡ଼ିଓଟି ପୋଡ଼ିଗଲା ଓ ପ୍ରଧାନ ଶିକ୍ଷକ ମଧ୍ୟ ବଜ୍ରାଘାତରେ ମୃତ୍ୟୁବରଣ କଲେ ।

ସେହି ସ୍କୁଲ ସମୟର କଥା । ୧୯୪୮ ଜାନୁୟାରୀ ୩୦ ତାରିଖରେ ସଂଧ୍ୟାବେଳେ ସମସ୍ତେ ବସି ଗପ କରୁଥିଲା ବେଳେ କିଏ ଜଣେ ଆସି ଖବର ଦେଲା ମହାତ୍ମା ଗାନ୍ଧିଙ୍କର ହତ୍ୟା ବିଷୟରେ । ସମସ୍ତେ ଛକ୍ତ ହୋଇଗଲେ । ଗାଁ ଲୋକେ ସ୍ୱାଧୀନତା ଆନ୍ଦୋଳନ ସହ ବିଶେଷ ସଂପୃକ୍ତ ନ ଥିଲେ ମଧ୍ୟ ମହାତ୍ମା ଗାନ୍ଧିଙ୍କ ବିୟୋଗ ସମସ୍ତଙ୍କୁ ବ୍ୟଥିତ କରିଥିଲା ।

ଏହି ସମୟରେ ଆଉ ଗୋଟିଏ ଘଟଣା ହେଲା ଯେ ତାନ୍ତ୍ରବାବୁ ନିଗମାନନ୍ଦଙ୍କ ଆଦର୍ଶରେ ଅନୁପ୍ରାଣିତ ହେଲେ । ତାଙ୍କର ଅନେକ ରଚନା ପଢ଼ିଲେ ଓ

ତାନ୍ତ୍ରବାବୁ

ଆସନ ଏବଂ ଯୋଗାବ୍ୟାସ ଇତ୍ୟାଦି ଆରମ୍ଭ କଲେ । ପ୍ରତିଦିନ ଗୀତା ମଧ୍ୟ ଅଧ୍ୟୟନ କରୁ ଆସନ୍ତି । ଅତ୍ୟନ୍ତ ଭାବବିହ୍ୱଳ ହୋଇ ସେ ଆମିଷ ଉକ୍ଷଣ ମଧ୍ୟ ପରିହାର କଲେ । ତଦ୍ୱାରା ତାଙ୍କ ମନରେ ଦୁଃସ୍ୱପ୍ନ ସୃଷ୍ଟି ହେଲା । ଆମିଷ ପରିତ୍ୟାଗର ମୂଳ ଲକ୍ଷ୍ୟ ହେଲା ଅହିଂସା ଆଚରଣ । ମାଛ ଓ ପଶୁପକ୍ଷୀମାନଙ୍କୁ ହତ୍ୟା କଲେ । ସେମାନଙ୍କର ମାଂସ ଖାଇବାକୁ ମିଳେ । ତେଣୁ ଆମିଷ ଉକ୍ଷଣ ପରିହାର୍ଯ୍ୟ । ଏହି ଦୁଃସ୍ୱପ୍ନ ଭିତରେ ତାଙ୍କ ମନରେ ପ୍ରଶ୍ନ ଉଠିଲା, ଏତିକି ଦ୍ୱାରା କ'ଣ ଜୀବହିଂସା ପରିତ୍ୟାଗ କରିହୁଏ । ଗାଈର ଦୁଧ ପିଇବା ଦ୍ୱାରା ତାର ସନ୍ତାନକୁ କ'ଣ ତାର ନ୍ୟାୟ ଅଧିକାରରୁ ବଞ୍ଚିତ କରାଯାଏ ନାହିଁ ? ପୁଣି ବୃକ୍ଷଲତାର ଫଳ ଓ ଶସ୍ୟ ଆହାର ଦ୍ୱାରା କ'ଣ ଅନ୍ୟ ଜୀବଜନ୍ତୁର ଖାଦ୍ୟରୁ ସେମାନଙ୍କୁ ବଞ୍ଚିତ କରାଯାଏ ନାହିଁ ? ତେଣୁ ପ୍ରକୃତ ଅହିଂସା ଆଚରଣ କରିବାକୁ ହେଲେ ମଣିଷ ଖାଇବ କ'ଣ ଓ ବଞ୍ଚିବ କିପରି ? ଜୀବ ଜଗତର ନିୟମ ହେଲା ସୃଷ୍ଟିର ବିଭିନ୍ନ ଦ୍ରବ୍ୟରୁ ଖାଦ୍ୟ ଆହରଣ କରି ନିଜର ପୁଷ୍ଟି ସାଧନ କରିବା । ସବଳ ଜୀବ ଦୁର୍ବଳକୁ ଆହାର କରିଥାଏ । ପ୍ରାକୃତିକ ନିୟମ ଅନୁସାରେ ବିଭିନ୍ନ ପଶୁପକ୍ଷୀ, କୀଟପତଙ୍ଗ ଓ ବ୍ୟାଘ୍ର ଦିହ ଆଦି କ'ଣ ସମସ୍ତେ ହିଂସା ଆଚରଣ କରନ୍ତି ନିଜର ଜୀବନଧାରଣ ପାଇଁ । ଯଦି କୌଣସି ବିଧାତା ବା ବ୍ରହ୍ମା ସେମାନଙ୍କୁ ଏହି ଆଚରଣ ପାଇଁ ବାଧ୍ୟ କରିଛନ୍ତି ତେବେ ଏହା ହିଂସା ବୋଲି କୁହାଯାଇ ପାରିବ ନାହିଁ । ଏହି ଦୁଃସ୍ୱପ୍ନ ଓ ଅହିଂସାର ବ୍ୟାଖ୍ୟା ସମ୍ବନ୍ଧରେ ତାନ୍ତ୍ରବାବୁ ସେତେବେଳେ କୌଣସି ଉତ୍ତର ପାଇ ପାରି ନ ଥିଲେ କିନ୍ତୁ ଏବେ ମଧ୍ୟ ସେ ଦୀର୍ଘ ତାଙ୍କର ଦୂର ହୋଇ ନାହିଁ । ତେଣୁ କିଛି ଦିନ ପରେ ସେ ପୁଣି ଆମିଷ ଉକ୍ଷଣ ଆରମ୍ଭ କଲେ ଓ ଏପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ମାଛମାଂସ ତାଙ୍କର ଅତି ପ୍ରିୟ ଖାଦ୍ୟ ହୋଇ ରହିଆସିଛି ।

କାଳକ୍ରମେ ଏକାଦଶ ଶ୍ରେଣୀ ଶେଷ ହେଲା । ସେତେବେଳେ ମାଟ୍ରିକୁଲେଶନ ପରୀକ୍ଷା ବାଲେଶ୍ୱରରେ ହେଉଥାଏ । ତେଣୁ ଏବୁ ପିଲା ଛୁଇଁକଣ ଶିକ୍ଷକଙ୍କ ତତ୍ତ୍ୱାଧୀନରେ ବାଲେଶ୍ୱର ଗଲେ ପରୀକ୍ଷା ଦେବାପାଇଁ । ତାନ୍ତ୍ରବାବୁଙ୍କର ଜଣେ ସଂପର୍କୀୟ ବଡ଼ବାପାଙ୍କ ଘରର ବାରଣ୍ଡାରେ ରହି ପରୀକ୍ଷା ଦିଆଗଲା । ସାଥରେ ଯିବାକୁ ବୁଝାଗା ରୋଷେଇ କରୁଥାଏ । ପରୀକ୍ଷା ପରେ ସମସ୍ତେ ଘରକୁ ଫେରିଲେ ଏବଂ ତାନ୍ତ୍ରବାବୁଙ୍କର ସ୍କୁଲ ଜୀବନର ପରିସମାପ୍ତି ଘଟିଲା ।

ପରୀକ୍ଷା ପରେ ୨/୩ ମାସ ଛୁଟି ମିଳିଲା । ଘରେ ଯୋଜନା ହେଲା ଗୋଟିଏ ବଡ଼ ଘର ତିଆରି କରିବାକୁ । ଆର୍ଥିକ ଅବସ୍ଥାରେ ଅନେକଟା ସୁଜ୍ଞକତା ଆସିଥାଏ । ମାଟିରେ କଞ୍ଚାଗଟା ତିଆରି ହେଲା । ମୂଲିଆମାନେ କାମ କରୁଥିଲେ ମଧ୍ୟ ତାନ୍ତ୍ରବାବୁ ସେମାନଙ୍କ ସାଥରେ ଅଦମ୍ୟ ଉତ୍ସାହରେ କାମ କରୁଥିଲେ । କାନ୍ଥର ଚକଟାଠାରୁ ଗଟା ଗଢ଼ିବା ଇତ୍ୟାଦି ସବୁଥିରେ ଅଂଶ ଗ୍ରହଣ କରି ଅନ୍ୟମାନଙ୍କ ସାଙ୍ଗରେ ସମାନ ହେବାପାଇଁ ତାଙ୍କର ପ୍ରଚେଷ୍ଟା । ଏପରିକି କାନ୍ଥ ତିଆରିରେ ଗଟା ଯୋଡ଼େଇ ଇତ୍ୟାଦି ମଧ୍ୟ କରି

ତାନ୍ତ୍ରବାବୁ

ପାରୁଥିଲେ ସେ । ଯାହେଉ କଥାଗତାରେ ଏକ ଦୃଢ଼ ଗୃହ ନିର୍ମାଣ ହେଲା । ତଳେ ଗୋଟିଏ ବଡ଼ କୋଠରୀ ଓ ଉପରେ ୨ଟି ସାନ କୋଠରୀ । ପୁରୁଣା କୁଡ଼ିଆର ଗୋଟିଏ ଅଂଶରେ ରୋଷେଇ ଘର । ଏହିପରି କୁଟାର ବାସର ପରିସମାପ୍ତି ଘଟିଲା ।

ଘର ତିଆରି ସମୟରେ ତାନ୍ତ୍ରବାବୁ ମୁଲିଆମାନଙ୍କ ସଂଗେ କାମ କଲାବେଳେ ସେମାନଙ୍କର ଅସତ୍ୟ ଓ ଅଶ୍ଳୀଳ କଥାବାର୍ତ୍ତା ତାଙ୍କୁ ଅନେକ ସମୟରେ ଅସହ୍ୟ ହେଉଥାଏ । ଦୃଢ଼ ଲକ୍ଷା ଶକ୍ତି ବଳରେ ସେ ନିଜର ଦୁରଦୃ ବଜାୟ ରଖି ପାରୁଥିଲେ । ଗାଁର ଅସିକ୍ଷିତ କିଶୋରମାନଙ୍କର ଆଚରଣ ଗିନୁ ହେବାର ଏହିପରି ପରିବେଶ ହିଁ ପ୍ରଧାନ କାରଣ । ଦିନେ ଏହିପରି କାମ ସମୟରେ ତାଙ୍କର ବାପା ଆସି ମାଝରେ କହିଲେ ଯେ ମାଡ଼ିକୁଲେଘନ ପରୀକ୍ଷା ପଳ ବାହାରିଛି ଓ ତାନ୍ତ୍ରବାବୁ ଦ୍ଵିତୀୟ ଶ୍ରେଣୀରେ ପାଠ କରିଛନ୍ତି । ତାହା ଶୁଣି ତାନ୍ତ୍ରବାବୁ କେବଳ ଯେ ବିଶ୍ଵାସ କଲେ ନାହିଁ ତା ନୁହେଁ, ଦୃଢ଼ ପ୍ରତିବାଦ କରି ଜଣାଇଲେ ଯେ ଏହା ଅସମ୍ଭବ । କାରଣ ତାଙ୍କୁ କେହି ପ୍ରଥମ ଶ୍ରେଣୀରୁ ବଞ୍ଚିତ କରି ପାରିବ ନାହିଁ । ଏହା ଥିଲା ତାଙ୍କର ଦୃଢ଼ ଆତ୍ମବିଶ୍ଵାସ । ପ୍ରକୃତରେ ତାପା କହିଲେ ଯେ ସେ ପ୍ରଥମ ଶ୍ରେଣୀରେ ବୃତ୍ତି ଲାଗ କରି ପାଶ୍ କରିଛନ୍ତି । ସେ ସ୍କୁଲରୁ ସେ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ କେହି ବୃତ୍ତି ଲାଗ କରି ନ ଥିଲେ । ଏ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ତାନ୍ତ୍ରବାବୁ ସେ ସ୍କୁଲର ଗୌରବ ରୂପେ ପରିଗଣିତ ହୁଅନ୍ତି । ମାସକୁ ଦଶଟଙ୍କା ବୃତ୍ତି ମିଳିବ । ତେଣୁ କଲେଜ ଶିକ୍ଷାର ପଥ ସୁଗମ ହୋଇଗଲା ।

ନୀରସ ଯୌବନ

ଜୀବନର ସମସ୍ତ ସରସତା, ଉଦାତ୍ତତା, ଉନ୍ନତତା ତଥା ଗତି ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟତା ପ୍ରଥମ ସୋପାନ ହେଲା ଯୌବନ । ଏହି ସମୟରେ ମଧ୍ୟ ଉଜ୍ଜ୍ୱଳତା, ଅନୈତିକତା, ଅବିମୁଖ୍ୟକାରିତା ତଥା ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଅପକର୍ମର ପ୍ରାରମ୍ଭ ହୋଇଥାଏ । ଯୌବନରେ ପଦାର୍ପଣ କରୁ କରୁ ବାଲ୍ୟ ଓ କୈଶୋରର ଅଭିବାକ୍ୟ ଗୁଣ ନିୟନ୍ତ୍ରଣରୁ ମୁକ୍ତି ମିଳିଥାଏ । ଅପର ପକ୍ଷରେ ସାମ୍ବାରିକ ଦାୟିତ୍ୱବୋଧର ବୋଧ ଆସି ନ ଥାଏ । ତେଣୁ ସ୍ୱେଚ୍ଛାଚାରିତାର ବିକାଶ ପାଇଁ ଏହା ଅତି ଉତ୍କୃଷ୍ଟ ସମୟ । ବିଭିନ୍ନ ଅନ୍ତଃସରଣରେ ପ୍ରଭାବରେ ଶାରୀରିକ ଅଭିବୃଦ୍ଧି ସହିତ ଯୌବନ ଉନ୍ନତତା ମଧ୍ୟ ଜାଗ୍ରତ ହୁଏ ଏହି ସମୟରେ । ମାନସିକ ସ୍ତରରେ ସୁବକସୁବତୀ କୈଶୋର କିଶୋରୀକପାଳୁ ଦୂରେର ଗଳାବେଶେ ପ୍ରାପ୍ତବୟସ୍କ ମେଜରେ ନିଜକୁ ସମ୍ମିଳିତ କରିପାରିବ ନାହିଁ । ତେଣୁ ଏକାକୀତ୍ୱ ବୋଧ ଗ୍ରାସ କରେ ତାକୁ । ନିରବଚ୍ଛିନ୍ନ ବା ଦୀର୍ଘ ଏକାକୀତ୍ୱ ଅବସରରେ ମନ ଉଦ୍‌ବିଗ୍ନ ହେବା ସ୍ୱାଭାବିକ । କିନ୍ତୁ ବିଭିନ୍ନ ପାରିପାର୍ଶ୍ୱିକ ଅବସ୍ଥା ଭେଦରେ ଅନେକ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଜୀବନଧାରା ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଗତିପଥ ମଧ୍ୟ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ହୋଇଥାଏ ଏହି ସମୟରେ ।

ଆର୍ଥିକ ସ୍ୱଚ୍ଛଳ ମେଧାବା ସବକସୁବତୀମାନେ ବିଦ୍ୟାଳୟ ପାଠ୍ୟକ୍ରମ ସାରି କଲେଜ ଜୀବନରେ ପଦାର୍ପଣ କରନ୍ତି । ଦରିଦ୍ର କର୍ମଜୀବାଳ ପରିବାରର ସନ୍ତାନସନ୍ତତି ଅନୁଷ୍ଠାନ ପାଇଁ ପାରିବାରିକ କାର୍ଯ୍ୟରେ ନିଜକୁ ଉତ୍ସର୍ଗ କରନ୍ତି । ସ୍ୱଳ୍ପ ମେଧାବା ଓ ମଧ୍ୟବିତ୍ତ ପରିବାରର ସୁବକସୁବତୀ ଏକ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ଗୋଷ୍ଠୀରେ ପରିଣତ ହୁଅନ୍ତି ଏବଂ ଏହିମାନେ ଆଧୁନିକ ସମାଜପାଇଁ ଏକ ବିରାଟ ସମସ୍ୟା ସୃଷ୍ଟି କରିଥାଆନ୍ତି । ବିଦ୍ୟାଳୟ ପାଠ୍ୟକ୍ରମ ଅତିକ୍ରମ କରି ଅବୃତକାର୍ଯ୍ୟ କ୍ରିୟା କୃତକାର୍ଯ୍ୟ ହୋଇ ଯଦି ଉଚ୍ଚଶିକ୍ଷା ପାଇଁ କଲେଜରେ ପ୍ରବେଶ ନ କରିପାରିବେ ତେବେ ସେମାନେ ଏକପ୍ରକାର ତ୍ରିଶଙ୍କୁ ଅବସ୍ଥାରେ ରହିଯାଆନ୍ତି । କ୍ଷେତ୍ରକୁ ଯାଇ ପାଣି କାଦୁଅରେ ବାମ କରିବାକୁ କିମ୍ବା ମୂଳ ଲାଗିବାକୁ ସେମାନେ କୁଣ୍ଡାବୋଧ କରନ୍ତି । ଏଣେ ସେମାନଙ୍କ ପାଇଁ ସରକାରୀ ବା ବେସରକାରୀ ଚାକିରୀ ନ ଥାଏ । ତଥାପି ଚାକିରୀ ଆଶାରେ କିମ୍ବା ବିଭିନ୍ନ ସରକାରୀ ଯୋଜନାରୁ ସାହାଯ୍ୟ ଆଶାରେ ସେମାନେ ବିଭିନ୍ନ ରାଜନୈତିକ ନେତା ଓ କୁଳନେତାଙ୍କର ଆଜ୍ଞାବଦ୍ଧ

ହୋଇ ତାଙ୍କର ପାର୍ଶ୍ୱରେ ପାଲଟି ଯାଆନ୍ତି । ସେଥିରେ ଯେ ପିତାମାତାଙ୍କର ସ୍ୱଚ୍ଛାଜ୍ଞିତ ଧନର ବିଶେଷ ଅପତୟ ହୁଏ ଏହା କହିବା ବାହୁଲ୍ୟ ମାତ୍ର । କିନ୍ତୁ ଏହି ଅବସରରେ କୁସଂଗଞ୍ଜନିତ ଅନେକ ଅପକର୍ମରେ ସେମାନେ ନିପୁଣ ହୋଇଉଠନ୍ତି । କେତେକ ନିଶାଶୋର ଓ ନିଶାବ୍ୟବସାୟୀ ହୁଅନ୍ତି, ଅନ୍ୟ କେତେକ ଗୁଣ୍ଡାଗିରି, ଦାଦାବଟି ଆଦାୟକାରୀ, ଚୋର ବା ତକାୟତ ତଥା ଆତତାୟୀ ମଧ୍ୟ ପାଲଟି ଯାଆନ୍ତି । ରାଜନୈତିକ ବ୍ୟକ୍ତିମାନଙ୍କ ସଂଗେ ଅଙ୍ଗରକ୍ଷକ ଭାବେ ଏମାନେ ଅନେକ ସମୟରେ ବୁଲୁଥିବାର ଦେଖାଯାଏ । ସଭାସମିତି ଇତ୍ୟାଦିରେ ଶ୍ରେତା ଆୟୋଜନ କରିବା, ଗୋଟି ରାଜନୀତିରେ ସକ୍ରିୟ ପ୍ରଚାର ରୂମିକା ଗ୍ରହଣ କରିବା ଇତ୍ୟାଦି ଏମାନଙ୍କର ବ୍ୟବସାୟ ପାଲଟିଯାଏ । ଏହାଦ୍ୱାରା କେତେକ ଯେ ଆୟର ପତ୍ତା ବାହାର ନ କରନ୍ତି, ତା ନୁହେଁ, ତେବେ ଅଧିକଂଶ ପରାମର୍ଶଦୋଳୀ ହୋଇ ରହିଯାଆନ୍ତି ।

ସ୍ୱଚ୍ଛ ବେତନଭୋଗୀ କର୍ମଚାରୀ ତଥା ସର୍ବ ବା ଅସର୍ବ ଉପାୟରେ ଆର୍ଥିକ ସ୍ୱଚ୍ଛକତା ପ୍ରାପ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତିମାନଙ୍କ ସନ୍ତାନ ସନ୍ତତି ମେଧାବୀ ହୋଇ ନ ଥିଲେ ମଧ୍ୟ ବିଦ୍ୟାଳୟ ପାଠ୍ୟକ୍ରମ କୌଣସି ପ୍ରକାରେ ସଫଳତା ସହ ଅତିକ୍ରମ କଲାପରେ ଅର୍ଥବଳରେ କିମ୍ବା ଅନ୍ୟର ପ୍ରତିଷ୍ଠାର ସହଯୋଗରେ କଲେଜରେ ପ୍ରବେଶ କରନ୍ତି । ଗାଁ ଗହଳିରେ ଛତୁ ପୁଟିଲା ପରି ଗଡ଼ିଉଠୁଥିବା ଅସୁମାରୀ କଲେଜମାନଙ୍କର ଦ୍ୱାର ସେମାନଙ୍କ ପାଇଁ ସଦା ଉନ୍ମୁକ୍ତ ଥାଏ । କଲେଜ ଜୀବନରେ ସେମାନେ ବିଭିନ୍ନ ଆଳସ୍ୟ ଓ ଉଦ୍‌ଭ୍ରାନ୍ତକାର ସ୍ୱାଦ ଚାଖିବାକୁ ପାଆନ୍ତି । ପିତାମାତାଙ୍କର ଅଶିକ୍ଷା କିମ୍ବା ଧନ ଉପାର୍ଜନରେ ଅତି-ବ୍ୟସ୍ତତା ଯୋଗୁଁ ସେମାନଙ୍କର କୌଣସି ପ୍ରକାର ଅଙ୍ଗୁଣ ରହି ନ ଥାଏ । ଧନୀକ ଯୁବକ ଯୁବତୀଙ୍କୁ ଅନୁକରଣ କରିବାକୁ ଯାଇ ସେମାନଙ୍କର ଆର୍ଥିକ ଦାବା ବୃଦ୍ଧି ପାଇଥାଏ ଏବଂ ନିଜର ସମସ୍ତ ଦୂରବସ୍ଥା ସତ୍ତ୍ୱେ ପିତାମାତା ତାହା ଗର୍ବ ସହକାରେ ପୂରଣ କରିଚାଲନ୍ତି ଏକ ସୁନେଲି ସ୍ୱପ୍ନର ଆଶାରେ । କିନ୍ତୁ ସେ ସୁନେଲି ସ୍ୱପ୍ନ ତ କେବେ ସାକାର ହୁଏ ନାହିଁ, ଅପରକୁ ପୁତ୍ରକନ୍ୟା ଉଚ୍ଛ୍ୱାସ ଓ ଅପଗଣ୍ଡ ହୋଇ କଲେଜ ଜୀବନର ପ୍ରଥମାର୍ଦ୍ଧରୁ ହିଁ ବାହାରି ଆସନ୍ତି । ଶିକ୍ଷିତ ବେକାର ହିସାବରେ ସେମାନେ ସମାଜ ପାଇଁ ଅନ୍ୟ ଏକ ସମସ୍ୟା ହୋଇ ରହିଯାଆନ୍ତି । ସେଥିରୁ କେତେକ ଯେନତେନ ପ୍ରକାରେଣ ଛୋଟ ଛୋଟ ଚାକିରୀରେ ପ୍ରବେଶ କରିପାରନ୍ତି; ଅନ୍ୟମାନେ ପୂର୍ବୋକ୍ତ ଉଚ୍ଛ୍ୱାସ ଯୁବସମାଜରେ ସାମିଲ ହୋଇଯାଆନ୍ତି ।

ଧନୀକ ଓ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ପରିବାରର ଯୁବକଯୁବତୀମାନେ ଅଙ୍ଗମେଧାୟୁକ୍ତ ହୋଇଥିଲେ ମଧ୍ୟ ପିତାମାତାଙ୍କର ଧନ ଓ ପ୍ରତିଷ୍ଠା ବଳରେ ଉଚ୍ଚତର ଶିକ୍ଷା ସୋପାନ ଅତିକ୍ରମ ବିଭିନ୍ନ ସରକାରୀ ବା ବେସରକାରୀ ଚାକିରୀ କିମ୍ବା ପ୍ରତିଷ୍ଠାୟୁକ୍ତ ବ୍ୟବସାୟରେ ନିବେଶିତ ହୋଇପାରନ୍ତି । ରାଜନୈତିକ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କର ପରିବାରଭୁକ୍ତ ହୋଇଥିଲେ

ରାଜନୀତିକୁ ପାରିବାରିକ ବ୍ୟବସାୟ ରୂପେ ଗ୍ରହଣ କରି ସେମାନେ ବିଧାନସଭା ସଦସ୍ୟ, ସାଂସଦ କିମ୍ବା ମନ୍ତ୍ରୀ ହୋଇଥିବାର ଦେଖାଯାଏ । ମେଧାବୀ ଛାତ୍ରମାନେ ଏପରି ପରିବେଶରେ ସମାଜର ବିଭିନ୍ନ କ୍ଷେତ୍ରରେ ସହଜରେ ପ୍ରତିଷ୍ଠା ଲାଭ କରିପାରିବେ ।

ଏ ସମସ୍ତଙ୍କୁ ଛାଡ଼ିଦେଲେ ଅବଶିଷ୍ଟ ଅନ୍ନ କେତେକ ମେଧାବୀ ଯୁବକ ଯୁବତୀ ଦରିଦ୍ର କିମ୍ବା ନିମ୍ନ ମଧ୍ୟବିତ୍ତ ପରିବାରରୁ ଆସିଥାଆନ୍ତି । ଉଚ୍ଚଶିକ୍ଷା ପାଇଁ ପାରିବାରିକ ସୁବିଧା ନ ଥିଲେ ମଧ୍ୟ ଏବେ ସରକାରୀ ବୃତ୍ତି ଓ ଗଣ ଇତ୍ୟାଦି ମିଳୁଥିବାରୁ ସେମାନେ ନିଜକୁ ବିଭିନ୍ନ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଉଚ୍ଚ ଶିକ୍ଷିତ ଭାବରେ ଗଢ଼ି ତୋଳୁଛନ୍ତି । କିନ୍ତୁ ସ୍ବାଧୀନତାର ଅବ୍ୟବହିତ ପରେ ଏସବୁ ସୁବିଧା ନ ଥିଲା । ମୁଷିମେୟ ଛାତ୍ର ମେଧାବୃତ୍ତି ପାଇଁ ଉଚ୍ଚଶିକ୍ଷାରେ ଅଗ୍ରସର ହୋଇପାରୁଥିଲେ । ଅନ୍ୟମାନେ ଟିଉସନ କିମ୍ବା କୌଣସି ସହୃଦୟ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କର ସହାୟତା ନେଇ ଅଳ୍ପ ଖର୍ଚ୍ଚରେ ମେସ୍ତରେ ରହି କଲେଜରେ ପଢ଼ୁଥିଲେ । ଆଉ କେତେକ କୌଣସି ଧନୀକ ବ୍ୟକ୍ତିର ଜମ୍ବାକୁ ବିବାହ କରିବାର ପ୍ରତିଶ୍ରୁତି ଦେଇ ଉଚ୍ଚଶିକ୍ଷା ପାଇଁ ନିଜକୁ ଏକପ୍ରକାର ବିକ୍ରୟ କରିଦେଇ ନିଜର ଉଚ୍ଚାକାଂକ୍ଷା ପୂରଣ କରୁଥିଲେ । ଏହା ଏକ ଉତ୍ତମ କିମ୍ବା ଅବାଞ୍ଛିତ ପ୍ରଥା ଥିଲା କହିବା କଷ୍ଟକର । ତେବେ ଆଜିକାଲି ଏହା ପ୍ରାୟ ଲୋପ ପାଇଲାଣି । ସେ ଯା ହେଉ ଶେଷୋକ୍ତ ଗୋଷ୍ଠୀର ଯୁବକ ଯୁବତୀଙ୍କର ଉଚ୍ଚାକାଂକ୍ଷା ଥିଲା ଅତି ପ୍ରବଳ । ବିଭିନ୍ନ ଉପାୟ ଓ ଅଧ୍ୟବସାୟ ଦ୍ବାରା ନିଜର ଉନ୍ନତି ପାଇଁ ସେମାନେ ଥିଲେ ସ୍ଥିର ଫକ୍ତ ଏବଂ ସେଥିପାଇଁ ବିଭିନ୍ନ ଉପାୟ ମଧ୍ୟ ଉଦ୍ଭାବନ କରି ପାରୁଥିଲେ ନିଜର ତାଙ୍କୁ ମେଧାଶକ୍ତି ବଳରେ । ସେମାନଙ୍କର ଉଚ୍ଚକୋଟୀର ନୈତିକତା ବୋଧ ସେମାନଙ୍କ କୃପଥରୁ ଦୂରେଇ ରଖୁଥିଲା । କଠୋର ପରିଶ୍ରମ ଓ ସ୍ବଚ୍ଛରେ ସମୁଷ୍ଟି ସେମାନଙ୍କୁ ତାଙ୍କର ଉନ୍ନତି ପଥରେ ଆଗେଇ ନେଉଥିଲା । ଦାରଦ୍ର୍ୟର କଷ୍ଟାଘାତ ଓ ଅନ୍ୟମାନଙ୍କର ହାନିମାନ୍ୟ ଦୃଷ୍ଟି ସେମାନଙ୍କୁ ବିଚଳିତ କରିପାରୁ ନ ଥିଲା । ବରଂ ତାହା ଉନ୍ନତି ପଥରେ ଅଗ୍ରସର ହେବାପାଇଁ ଅଧିକ ଦୃଢ଼ପ୍ରତିଜ୍ଞ କରୁଥିଲା ଓ ସେମାନଙ୍କର ମେଧାର ଅଧିକ ବିକାଶ କରିବାରେ ସାହାଯ୍ୟ କରୁଥିଲା । ଏହି ଯୁବକ ଯୁବତୀମାନେ ପ୍ରାୟତଃ ଉଚ୍ଚକୋଟୀର ସଫଳତା ହାସଲ କରନ୍ତି । ଅବାବବୋଧ ଓ ଜୀବନଯାପନର କଠୋରତା ସେମାନଙ୍କର ଧାରଣ୍ଡିକୁ ଅଧିକ ତାଙ୍କୁ କରିଥାଏ ଯାହାବଳରେ ସେମାନେ ଯେ କେବଳ ଉଦ୍ଭାବନକ୍ଷମ ହୁଅନ୍ତି ତା ନୁହେଁ, ସେମାନେ ଜୀବନଯାତ୍ରାରେ ଯେ କୌଣସି କଠିନ ପରିସ୍ଥିତିର ସମ୍ମୁଖୀନ ହୋଇପାରନ୍ତି । ବୈଜ୍ଞାନିକ ମତରେ ମଧ୍ୟ ଏହା ସିଦ୍ଧ ହୋଇଛି ଯେ କଠିନ ପରିସ୍ଥିତିରେ ପ୍ରାଣୀର ମସ୍ତିଷ୍କର ବିକାଶ ଅଧିକ ହୋଇଥାଏ । ତାନ୍ତ୍ରରବୀ ଏହି ଶ୍ରେଣୀରୁ ଜଣେ ଯୁବକ । ଅର୍ଥାଭାବର କଷ୍ଟାଘାତରେ ପଶ୍ଚାତ୍ତପ୍ତ ନ ହୋଇ ଉନ୍ନତି ପଥରେ ଅଗ୍ରସର ହେବାପାଇଁ ସେ ପ୍ରବେଶ କଲେ କଲେଜ ଜୀବନରେ ।

ତାନ୍ତ୍ରବାବୁ

ବାଲେଶ୍ୱର ଜଳେଜରେ ବିଜ୍ଞାନଶିକ୍ଷା(ଆଇଏସ୍‌ସି) ଆରମ୍ଭ ହୋଇଥାଏ ଅଳ୍ପ କିଛି ବର୍ଷ ତଳେ । ସେଠାରେ ନାମ ଲେଖାଇ ହୋଷେଲରେ ରହିଲେ ତାନ୍ତ୍ରବାବୁ । ଉଚ୍ଚ ନିମ୍ନ ରଖି ମାଟ୍ରିକ ପାସ କରି ଥିବାରୁ ହୋଷେଲରେ ଗୋଟିଏ ଜଣକିଆ କୋଠରୀ ମିଳିଲା ତାଙ୍କୁ । ତାଙ୍କର ଦାରିଦ୍ର୍ୟକୁ ଗୋପନୀୟ ରଖିବାକୁ ଏହା ତାହାଙ୍କୁ ସାହାଯ୍ୟ କରିଥିଲା । ମାଟ୍ରିକ୍ ବୃତ୍ତି ମାସକୁ ୧୦ଟଙ୍କା ଓ ଘରୁ ଆଉ କିଛି ସାହାଯ୍ୟ ନେଇ ପଢ଼ାରେ ମନୋନିବେଶ କଲେ ସେ । ହୋଷେଲରେ ରହିବାକୁ ହେଲେ ବାଧ୍ୟତାମୂଳକ ଭାବରେ ଜାତୀୟ ସମର ଶିକ୍ଷାର୍ଥୀ ବାହିନୀରେ ଯୋଗ ଦେବାକୁ ହୋଇଥିଲା ତାଙ୍କୁ । ତାଙ୍କଠାରୁ ଆହୁରି ଦରିଦ୍ର କେତେକ ଛାତ୍ର ବାହାରେ ଚିତ୍ତସନ୍ତ କରି ମେସ୍‌ରେ ରହି ତାଙ୍କ ସାଙ୍ଗରେ ପଢ଼ୁଥିଲେ । ସେମାନେ ମଧ୍ୟ ଅତ୍ୟନ୍ତ ମେଧାବୀ ଥିଲେ ଓ ପରବର୍ତ୍ତୀ କାଳରେ ଚିତ୍ତ ଇଞ୍ଜିନିୟର ଇତ୍ୟାଦି ହୋଇଥିଲେ । କିନ୍ତୁ ଦାରିଦ୍ର୍ୟର କଷ୍ଟାଘାତ ସହିଥିବା ବ୍ୟକ୍ତି ହଠାତ୍ ଅନ୍ୟାୟ ଅର୍ଥ ଉପାର୍ଜନର ସୁଯୋଗ ପାଇଲେ ନୈତିକତାକୁ ଜଳାଞ୍ଜଳି ଦେଇ ଅସାମ ଅର୍ଥ ଉପାର୍ଜନ କରିପାରେ । ଏପରି ଉଦାହରଣ ସେମାନଙ୍କ ଭିତରୁ କେତେକଙ୍କଠାରେ ଦେଖାଦେଇଛି ।

ସେ ଯାହେଉ ହୋଷେଲରେ ରହିବାର କିଛି ଦିନ ପରେ ତାନ୍ତ୍ରବାବୁ ଆମାଣ୍ଟର ରୋଗରେ ପୀଡ଼ିତ ହୋଇ ହସ୍ପିଟାଲରେ ଭର୍ତ୍ତି ହେଲେ । ପାଖରେ ଘର ଲୋକ ତ କେହି ନାହିଁ ବାହାରେ ପଇସା ନାହିଁ । ତାନ୍ତ୍ରବାବୁଙ୍କର ଖାଦ୍ୟ ଖାଇ ଅଳ୍ପ କିଛି ଦିନ ରହି ସେ ସୁସ୍ଥ ହେଲେ । କିନ୍ତୁ ସେଇ କେତେ ଦିନର ମାନସିକ ଯନ୍ତ୍ରଣାର ସ୍ମୃତି ତାଙ୍କୁ ଏବେ ମଧ୍ୟ ଅଭିଭୂତ କରିପାଏ । ଚିକିତ୍ସା କରୁଥିବା ଡାକ୍ତରଜଣକ ଅତି ଉଚ୍ଚ ଥିଲେ । ତାଙ୍କ ପ୍ରତି କୃତଜ୍ଞତା ସ୍ୱରୂପ ତାନ୍ତ୍ରବାବୁ ତାଙ୍କର ମୃତ୍ୟୁ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଓ ପରେ ତାଙ୍କର ପୁତ୍ର ସହିତ ମଧ୍ୟ ଆନ୍ତରିକ ସୁସ୍‌ପର୍କ ରଖୁଥିଲେ । ତାନ୍ତ୍ରବାବୁଙ୍କୁ ବାହାରି ତାନ୍ତ୍ରବାବୁ ଗାଁକୁ ଆସିବାକୁ ମନ ବଳାଇ ଜଳେଶ୍ୱର ଷ୍ଟେସନ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ରେଳଗାଡ଼ିରେ ଆସି ଶୁଣିଲେ ଯେ ପ୍ରବଳ ବନ୍ୟା ଯୋଗୁଁ ଗ୍ରାମକୁ ଯିବା ରାସ୍ତା ବନ୍ଦ । ତେଣୁ ଜଳେଶ୍ୱରଠାରୁ ସୁବର୍ଣ୍ଣରେଖାରେ ନୌକାଯୋଗେ ପ୍ରାୟ ୨୦ ମାଇଲ ଆସି ଶେଷରେ ଗ୍ରାମରେ ପହଞ୍ଚିଲେ । ଏହା ତାଙ୍କର ଅନ୍ୟ ଏକ ନୂତନ ଅନୁଭୂତି ହୋଇଥିଲା । ଗ୍ରାମରେ କିଛିଦିନ ରହି ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ସୁସ୍ଥ ଅନୁଭବ କଲାପରେ ସେ ଫେରିଗଲେ କଲେଜ । ସେତେବେଳେକୁ ଏନ୍‌ସିସିରେ ଅନେକ ଶିକ୍ଷା ସରିଥାଏ । ତାନ୍ତ୍ରବାବୁଙ୍କର ପାରେଡ଼ ସମୟରେ ଅପାରଗତା ଯୋଗୁଁ ଜଣେ ଶିକ୍ଷାଦାନକାରୀର ଅଗତ୍ର ବ୍ୟବହାରରେ କ୍ଷୁଣ୍ଣ ହୋଇ ସେ ତାନ୍ତ୍ରବା ବାର୍ଟିଫିକେଟ୍ ଦେଇ ଏନ୍‌ସିସି ଛାଡ଼ିଲେ ଓ ପଢ଼ାପଢ଼ିରେ ପୂର୍ଣ୍ଣ ମନଯୋଗ କଲେ ।

ତାଙ୍କର ବଡ଼ଭାଇ ସେହି ବର୍ଷ ଆଇଏସ୍‌ସି ପାସ କଲାବେଳେ ତାଙ୍କର ପୁରୁଣା

ତାନ୍ତ୍ରରବାବୁ

ବହିରେ ତାନ୍ତ୍ରରବାବୁଙ୍କର କାମ ଚଳିଗଲା । ବଡ଼ଭାଇ ପାସ କଲା ପରେ ତାଙ୍କ ବିଭାଗରେ ଗୋଟିଏ ଚାକିରୀରେ ଯୋଗ ଦେଲେ ଓ ତାନ୍ତ୍ରରବାବୁଙ୍କ ଘରେ ଆର୍ଥିକ ଅବସ୍ଥାରେ ସାମାନ୍ୟ ଉନ୍ନତି ହେଲା । ଉପରଭାଇଙ୍କର ଅଳ୍ପାବ ପରିଶ୍ରମରେ ଚାଷବାସ ଓ ଚାଉଳ ବେପାର ଦ୍ଵାରା ତାଙ୍କ ପରିବାର ଅନେକାଂଶରେ ଆର୍ଥିକ ଅନାଟନରୁ ମୁକ୍ତି ଲାଭ କରିଥିଲା । ଘରେ ତାନ୍ତ୍ରରବାବୁଙ୍କ ବାପାମା, ଜଣେ ସାନ ଭାଇ ଓ ଜଣେ ସାନଭଉଣୀ କୌଣସି ପ୍ରକାରେ ଚଳିଯାଉଥିଲେ ମଧ୍ୟ ତାନ୍ତ୍ରରବାବୁଙ୍କ ପାଇଁ ଯଥେଷ୍ଟ ଅର୍ଥ ଯୋଗାଇ ଦେଉ ନ ଥିଲା । ତେଣୁ ଆର୍ଥିକ ଅନାଟନ ଭିତରେ ତାଙ୍କୁ ଚଳିବାକୁ ହେଉଥିଲା ହୋଷ୍ଟେଲରେ । ଅନ୍ୟ ସ୍ଵଳ୍ପକ ପରିବାରର ପିଲାମାନେ ଜଳଖିଆ ଦୋକାନରେ ପୁରି, ସିଙ୍ଗଡ଼ା ମିଠା ଇତ୍ୟାଦି ଜଳଖିଆ ଖାଉଥିଲା ବେଳେ ସେ ବୃତ୍ତା ଚିନି ବା ମୁଡ଼ିରେ ସବୁଷ୍ଟ ରହୁଥିଲେ । ସେତେବେଳର ସେ ମାନସିକ ଯାତନା ତାଙ୍କର ଏବେ ବି ମନେପଡ଼େ ।

କଲେଜରେ ବାଳକବାଳିକା ମୁଗ୍ଧ ଶିକ୍ଷା ଚଳୁଥିଲା । ତାନ୍ତ୍ରରବାବୁଙ୍କ ଶ୍ରେଣୀରେ ଦୁଇଜଣ ବଙ୍ଗାଳୀ ଝିଅ ପଢୁଥିଲେ । ସେମାନେ ସୁନ୍ଦରୀ ନ ଥିବାରୁ କିଛି ଉଦ୍ଘାଟନା ନ ଥିଲା । କଳା ବିଭାଗରେ ଦୁଇଜଣ ପୁରୁଷ ଝିଅ ଥିଲେ । ସେହିମାନେ ହିଁ ଛାତ୍ରମହଲର ସମସ୍ତ ଉଦ୍ଘାଟନା ଓ ଆଲୋଚନାର ଉସ୍ଥ ଥିଲେ । ତାନ୍ତ୍ରରବାବୁ ମଧ୍ୟ କେବେ କେମିତି ସେଥିରେ ଯୋଗ ଦେଉଥିଲେ । ଖେଳ ଓ ସ୍ପୋର୍ଟସ ପ୍ରତି ସେ ତ ସବୁଦିନ ବିମୁଖ । ତେବେ ସମାଲୋଚନା, ବିତର୍କ ଓ ପ୍ରବନ୍ଧ ଇତ୍ୟାଦି ପ୍ରତିଯୋଗିତାରେ ଭାଗ ନେଇ ସାରା କଲେଜରେ ସେ ପ୍ରଥମ ସ୍ଥାନ ଅଧିକାର କରି ବହୁତ ଥର ପୁରସ୍କୃତ ହୋଇଥିଲେ । ତାଙ୍କର ଏକମାତ୍ର ଲକ୍ଷ୍ୟ ଥିଲା ଭଲ ଭାବରେ ଆଇଏସ୍‌ସି ପାସ କରିବା ଏବଂ ଶେଷରେ ପ୍ରଥମ ଶ୍ରେଣୀରେ ସାରା ଓଡ଼ିଶାରେ ୧୯ଶ ସ୍ଥାନ ରଖି ପାସ କଲେ । ପ୍ରଥମ ଦଶକଶତାବ୍ଦୀ ଭିତରେ ଆସି ନ ପାରିବାରୁ ତାଙ୍କର ଅବଶୋଷ ରହିଗଲା । ଏହି କଲେଜରେ ପଢ଼ିଲାବେଳେ ତାନ୍ତ୍ରରବାବୁ ପ୍ରଥମେ ସିନେମା ଦେଖିଥିଲେ । କାଲିଘଟା ଛବି ପ୍ରଥମେ ସେ ଦେଖିଥିଲେ ବୋଲି ଏବେ ମଧ୍ୟ ତାଙ୍କର ମନେ ଅଛି । ଦୁଇବର୍ଷ କଲେଜ ଜୀବନରେ ସେ ଆଉ ଗୋଟିଏ ଛବି ‘ଆନ୍’ ଦେଖିଥିଲେ ।

ପରୀକ୍ଷା ଫଳ ବାହାରିଲା ପରେ ଜୀବନର ଗତି ନିର୍ଦ୍ଧାରଣର ଦୃଢ଼ ଉପସ୍ଥିତ ହେଲା । ତାଙ୍କର ଜଣେ ଶୁଭେଚ୍ଛୁ ଯାବଦପୁର ଗଞ୍ଜିନିୟରିଂ କଲେଜରେ ପଢୁଥିଲେ । ସେ ଗଞ୍ଜିନିୟରିଂ ପଢ଼ିବା ପାଇଁ ଦରଖାସ୍ତ ଫର୍ମଟିଏ ପଠାଇଲେ । ଉଚ୍ଚ ନିୟମ ରଖି ପାସ କରିଥିବାରୁ ମାସକୁ ୯୫ଟଙ୍କା ବୃତ୍ତି ପାଇ ସେଠାରେ ପଢ଼ିବାର ସମସ୍ତ ସୁବିଧା ଥିଲା । କିନ୍ତୁ ତାନ୍ତ୍ରର ହେବାର ପୂର୍ବ ପ୍ରତିଜ୍ଞା ମନେ ପକାଇ ତାନ୍ତ୍ରରବାବୁ ତାହା ପ୍ରତ୍ୟାଖ୍ୟାନ କଲେ ଓ ଜିଲ୍ଲାସ୍ତରୀୟ ଅଳ୍ପ ବୃତ୍ତି ପାଇ ତାନ୍ତ୍ରରୀ ପଢ଼ିବାପାଇଁ ଟଙ୍କା ମେଡ଼ିକାଲ କଲେଜରେ

ଦରଖାସ୍ତ କଲେ । ସେତେବେଳେ ଓଡ଼ିଶାରେ ଏକମାତ୍ର ମେଡ଼ିକାଲ କଲେଜ କଟକରେ ଥିଲା ଓ ବର୍ଷକୁ ୫୦ଜଣ ଚର୍ଚ୍ଚି ହେଉଥିଲେ । ସେଥିରୁ ୧୦ଟି ସ୍ଥାନ ଛାତ୍ରୀ ଓ ୫ଟି ସ୍ଥାନ ଓଡ଼ିଶା ବାହାର ଛାତ୍ରଛାତ୍ରୀଙ୍କ ପାଇଁ ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଥିଲା । ଅବଶିଷ୍ଟ ୩୫ଟି ସ୍ଥାନ ଭିତରେ ତାନ୍ତ୍ରବାବୁ ସହଜରେ ଗୋଟିଏ ସ୍ଥାନ ପାଇ ପାରିଲେ । ବାଲେଶ୍ୱରରେ ଆଉଏସ୍‌ସି ପଢୁଥିବା ସୀମାମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ଆଉ ଦୁଇଜଣ ମାତ୍ର ମେଡ଼ିକାଲ ଆସିଥିଲେ । ଅନ୍ୟ ଅଧିକାଂଶ ମେଧାବାୀ ଛାତ୍ରମାନେ ଇଞ୍ଜିନିୟରିଂ ପଢ଼ିବାକୁ ଗଲେ । ସେତେବେଳେ ଇଞ୍ଜିନିୟରିଂ ପାଠ୍ୟ ଆର୍ଥିକ ଦୃଷ୍ଟିରୁ ଅଧିକ ଆକର୍ଷଣୀୟ ଥିଲା ।

ମେଡ଼ିକାଲ କଲେଜରେ ଉର୍ଦ୍ଧ୍ୱ ହେଲା ପରେ ସେଠାକାରଖର୍ଚ୍ଚ ତୁଲାଉବା କଷ୍ଟକର ହେଲା । ତାନ୍ତ୍ରବାବୁଙ୍କ ବଡ଼ଭାଇ ସେତେବେଳେ ତାଳବିଭାଗରେ ଗୋଟିଏ ଚାକିରୀ ପାଇ କଟକରେ ଅବସ୍ଥାପିତ ହେଲେ । ମାସକୁ ଦରମା ତାଙ୍କର ୧୧୦ଟଙ୍କା ଓ ତାନ୍ତ୍ରବାବୁଙ୍କ ବୃତ୍ତି ମାସିକ ୩୦ଟଙ୍କା । ଏତିକି ଟଙ୍କାରେ ସମସ୍ତେ ଚଳିପାରିବା ପାଇଁ ଗୋଟିଏ ଉଡ଼ାଘରେ ରହିବା ଠିକ୍ କରି ତାନ୍ତ୍ରବାବୁ ହୋଷେଲ ଛାଡ଼ିଲେ । ଭାଇ, ଭାଉଜ ଓ ସେ କୌଣସି ପ୍ରକାରେ ଚଳିଯାଉଥିଲେ । ପରେ ତାଙ୍କର ସାନଭାଇ ମଧ୍ୟ ଆସି କଟକରେ ପଢ଼ିଲେ ଓ ସମସ୍ତେ ସେହି ଉଡ଼ାଘରେ ରହିଲେ । ଜାଗା ନ ଥିବାରୁ ତାନ୍ତ୍ରବାବୁ ମେଡ଼ିକାଲ ହୋଷେଲରେ ଶୁଆବସା ଓ ପଢ଼ାପଢ଼ି କରି ଖାଇବାପାଇଁ ଘରକୁ ଆସୁଥିଲେ । ସେତେବେଳେ ହୋଷେଲରେ ରହିବା ପ୍ରତ୍ୟେକ ତାନ୍ତ୍ରୀ ଛାତ୍ରଙ୍କ ପାଇଁ ବାଧ୍ୟତାମୂଳକ ଥିଲା । ଯିବା ଆସିବା କରିବା ପାଇଁ ତାଙ୍କ ଭାଇ ଯୌତୁକ ରୂପେ ପାଇଥିବା ସାଇକଲ୍ ସେ ବ୍ୟବହାର କଲେ ଓ ରୋଗୀ ଦେଖିବା ପାଇଁ ୩ୟ ବର୍ଷରେ ଭାଇଙ୍କର ଘଡ଼ି ମଧ୍ୟ ବ୍ୟବହାର କଲେ ।

ତାନ୍ତ୍ରୀ ଛାତ୍ର ଜୀବନ ଗତାନୁଗତିକ ଥିଲା । କେବଳ ଆଉ ଜଣେ ଅଧିକ ମେଧାବାୀ ଛାତ୍ର ଥିବାରୁ ତାନ୍ତ୍ରବାବୁ ପାଠରେ ତାଙ୍କର ଚିରାଚରିତ ପ୍ରଥମ ସ୍ଥାନ ହରାଇ ଦ୍ୱିତୀୟ ସ୍ଥାନରେ ରହିଥିଲେ । ଖେଳ କ୍ଷେତ୍ରର ଛାଡ଼ି ଅନ୍ୟ କ୍ଷେତ୍ର ଯଥା ବକ୍ସ ଓ ପ୍ରବନ୍ଧ ପ୍ରତିଯୋଗିତା ଇତ୍ୟାଦିରେ ସେ ପ୍ରଥମରୁ ହିଁ କଲେଜରେ ଶୀର୍ଷସ୍ଥାନ ବଜାୟ ରଖୁଥିଲେ । ଏହି ସମୟରେ ସାଥିରେ ପଢୁଥିବା ଏକ ସହପାଠିନୀ ପଢ଼ାରେ ଦୁର୍ବଳ ଥିବାରୁ ତାଙ୍କ ପ୍ରତି ତାନ୍ତ୍ରବାବୁଙ୍କର ଅନୁକମ୍ପା ଜାତ ହେଲା । ପରବର୍ତ୍ତୀ କାଳରେ ଏହା ଆକର୍ଷଣ ଓ ଅନୁରାଗ ମଧ୍ୟଦେଇ ଯାଇ ଶେଷରେ ସେ ତାନ୍ତ୍ରବାବୁଙ୍କର ଜୀବନସାଥୀନୀ ହେଲେ । ତାହା ପରବର୍ତ୍ତୀ ଅଧ୍ୟାୟରେ ବକ୍ତବ୍ୟ । ବାରିପଦର କଷ୍ଟି ପଥରରେ କଷ୍ଟି ହୋଇ ତାନ୍ତ୍ରବାବୁ ତାନ୍ତ୍ର ହେବାର ଲକ୍ଷ୍ୟ ସୁନ୍ଦରେ ପହଞ୍ଚିବା ପାଇଁ ଆଗେଇ ଚାଲିଲେ । ଏହି ସମୟର କେତୋଟି ଘଟଣା ତାଙ୍କର ଏବେ ମଧ୍ୟ ମନେ ଅଛି ।

ତାନ୍ତ୍ରବାବୁ

ମେଡ଼ିକାଲ କଲେଜରେ ମାୟ ବର୍ଷର କଥା । ବନ୍ୟାରେ ଦଳେଇଘାଉ ରାତି ତହାଳାନ କଟକ ଜିଲ୍ଲାର ଅନେକ ଅଂଶ କ୍ଷତିଗ୍ରସ୍ତ । କଟକ ସହରଠାରୁ ୧୪/୧୫ ମାଇଲ ଦୂର ଦଳେଇଘାଉର ବନ୍ୟା ଦେଖିବାକୁ ତାନ୍ତ୍ରବାବୁ ଯାଇଥିଲେ ସାମ୍ବଲମାନଙ୍କ ସାଥରେ । ପରେ ତାନ୍ତ୍ରା ସାହାଯ୍ୟ ଦେବା ନିମନ୍ତେ ଏକ ଦଳରେ ତାନ୍ତ୍ରବାବୁ ଗଲେ ପଟ୍ଟାମୁଣ୍ଡାର ଅଂଚଳକୁ । ସେଠାରେ ଔଷଧ ବିତରଣ, ପାଣି ବିଶୋଧନ ଓ ହଜିଜା ପ୍ରତିଷ୍ଠେଧକ ଇଞ୍ଜେକ୍ସନ ଇତ୍ୟାଦି କାମ ୭/୮ ଦିନ ଧରି କରାଯାଇଥିଲା । ସାଥରେ ଜଣେ ଡାକ୍ତର ଆସାନ୍ତି । ସେ ଏକପ୍ରକାର ବିଷାଦମୟ ଅନୁଭୂତି । ସେହି ସମୟରେ ତାନ୍ତ୍ରବାବୁଙ୍କ ଉପର ରାଜ ଅମ୍ବୁରୋଗରେ ଆକ୍ରାନ୍ତ ହୋଇ ଗାଁରେ ଥିଲେ ଓ ଥରେ ଖବର ଆସିଲା ଗନ୍ତଝାଡ଼ା ହୋଇ ଠାକର ଅବସ୍ଥା ସଙ୍କଟାପନ୍ନ । ଦିନ ୧୨ଟା ବେଳେ ଟେଲିଗ୍ରାମ ପାଇ ତାନ୍ତ୍ରବାବୁ ପୁରୀ-ହାଉଡ଼ା ପାସେଞ୍ଜର ଗାଡ଼ିରେ ବାହାରିଲେ ଓ ଜଳେଶ୍ୱର ଷ୍ଟେସନରେ ପ୍ରାୟ ରାତି ୯ଟାରେ ପହଞ୍ଚିଲେ । ବର୍ଷଦିନ, ରାସ୍ତା କାଦୁଅ ହୋଇଥିବାରୁ ବସ ଚଳାଚଳ କରୁ ନଥାଏ । ପାଦରେ ଚାଲି ୨୦ ମାଇଲ ବାଟ ଯିବାକୁ ହେବ । ଗୋଟିଏ ଛୋଟ ହୋଟେଲରେ କିଛି ଖାଇ ସେହି ହୋଟେଲର ଏକ ବେଞ୍ଚରେ ତାନ୍ତ୍ରବାବୁ ଶୋଇଲେ ଭୋରରୁ ଉଠି ଗାଁକୁ ଯିବାପାଇଁ । ମନ ଉଛନ୍ନ ରାଜକ ପାଇଁ । ହଠାତ୍ ନିଦ ଭାଙ୍ଗିଲା ବେଳକୁ ଦେଖିଲେ ରାତ୍ରିର ଅନ୍ଧକାର ପ୍ରାୟ ନାହିଁ । ଶୁକୁପକ୍ଷର ଜନ୍ମ ଆଳୁଅରେ ସବୁଆଡ଼େ ଉଜ୍ଜ୍ୱଳ ଦେଖାଯାଉଥିଲା । ରାତି ଶେଷ ହେଲାଣି ରାତି ସେ ଗାଁକୁ ଚାଲିବା ଆରମ୍ଭ କଲେ । ମଝି ରାସ୍ତାରେ ଚାଲିଗଲେ ଗୋଟିଏ ଅଧପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ କାଦୁଅରେ ପଶିଯିବ । କେବଳ ରାସ୍ତାକଡ଼େ କଡ଼େ ଘାସଯୋଗୁଁ ଚାଲିବା ସମ୍ଭବ । ଯୋଡ଼ା ପିନ୍ଧି ଚାଲିବାର ପ୍ରଶ୍ନ ନାହିଁ । ଖାଲି ପାଦରେ ଚାଲିବାକୁ ହେଉଥାଏ । ଚାରିଆଡ଼େ ଶୁନ୍ନଶାନ୍ । ତାନ୍ତ୍ରବାବୁ ଏକା ଚାଲିଥାନ୍ତି । ତର ଉୟ ନାହିଁ । କିନ୍ତୁ ରାତି ପାହୁ ନଥାଏ । ଶେଷରେ ୨୦ ମାଇଲ ପଥ ଅତିକ୍ରମ କରି ଘରେ ସକାଳ ୬/୭ଟା ବେଳକୁ ପହଞ୍ଚିଲେ । ସେତେବେଳେ ସେ ହୃଦୟଙ୍ଗମ କଲେ ଯେ ଭୁଲରେ ସେ ଅଧରାତିରୁ ଉଠି ଚାଲିଛନ୍ତି । ଯାହେଉ ରାଜକୁ ଦେଖି ସେ ଟିକିଏ ଭଲ ହେଲା ପରେ ତାନ୍ତ୍ରବାବୁ କଟକ ଫେରିଲେ । ଫେରିଲା ବେଳେ ମଧ୍ୟ ବଡ଼ି ସକାଳୁ ବାହାରି ଚାଲି ଚାଲି ୨୦ ମାଇଲ ପଥ ଅତିକ୍ରମ କରି ଦିନ ସାଢ଼େ ନଅଟାରେ ଜଳେଶ୍ୱରରେ ଆସାନୁସୋଲ ପୁରୀ ପାସେଞ୍ଜର ଟ୍ରେନ ଧରିବାକୁ ପଡ଼ିଥିଲା ।

ଏବେ ଦୁନିଆ କେତେ ବଦଳି ଯାଇଛି । ଜଳେଶ୍ୱରଠାରୁ ଚନ୍ଦନେଶ୍ୱର, ପୁଣି ଦୁଇ ପାଖରେ ଭୋଗରାଜ ଓ ଦେଉଳା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସବୁଦିନିଆ ପିରୁରାସ୍ତା ହୋଇଛି । ମଝିରେ ସେ ରାସ୍ତାରୁ ଅନ୍ୟ ଗ୍ରାମ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଅନେକ ନାଲିଗୋଡ଼ି ରାସ୍ତା । ସବୁଦିନ ପ୍ରାୟ ବସ୍ ଚଳାଚଳ କରେ । ଅତ୍ୟଧିକ ବନ୍ୟା ହେଲେ ସାମୟିକ ଭାବରେ ଅଳ୍ପଦିନ ପାଇଁ

ବସ୍ ବନ୍ଦ ରହିଥାଏ । ଏସବ ନିଶ୍ଚିତ ଭାବରେ ସ୍ବାଧୀନତା ପରବର୍ତ୍ତୀ ପ୍ରଗତିର ଲକ୍ଷଣ । କିନ୍ତୁ ପ୍ରକୃତରେ ରାଷ୍ଟ୍ରର ଅବସ୍ଥା ଯାହା ତା ଉପରେ ଯାତାୟାତ କରୁଥିବା ଯାତ୍ରୀ ହିଁ ଜାଣେ । ବସ୍ ଅବଶ୍ୟ ତାଲେ । କିନ୍ତୁ ଏକାଦିକ୍ରମେ ୧୦୦ମିଟର ସମତଳ ରାଷ୍ଟ୍ର ଦେଖିବାକୁ ମିଳିବା ଏକ ସ୍ବପ୍ନ । ସେଇଥିରେ ୩୦/୩୨ ଜଣ ବସିବା ବସ୍ରେ ଶତାଧିକ ଯାତ୍ରୀ ବସ୍ ଗିଡରେ ଓ ଉପରେ ବସି ବା ଠିଆ ହୋଇ ଯାତାୟାତ କରନ୍ତି ଓ ୨୦ ମାଗଲ ପଥ ଅତିକ୍ରମ କରିବାକୁ ୨/୩ ଘଣ୍ଟା ସମୟ ଲାଗେ । ଶେଷରେ ଦେହ ହାତରେ ବ୍ୟଥା ଯୋଗୁଁ ବିନେ ଦୁଇଦିନ ଶଯ୍ୟାଶାୟୀ ହେବାକୁ ପଡେ । ରାଷ୍ଟ୍ର ଓ ବସ୍ରେ ଅବସ୍ଥା ଦେଖିଲେ ମନେ ହୁଏ ସତେ ଯେପରି ସେ ଅଂଚଳରେ ଶାସନ ବା ସରକାରୀ କର୍ତ୍ତୃତ୍ୱ ନାହିଁ । ଗତ ୩୦ ବର୍ଷ ଧରି ଗମନାଗମନର ଅବସ୍ଥାରେ ବିଶେଷ କୌଣସି ଉନ୍ନତି ପରିଲକ୍ଷିତ ହୋଇନାହିଁ । ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟର କଥା, ସେହି କକ୍ଷଣ ସହ ଲୋକେ ୪/୫ କିଲୋମିଟର ବାଟ ଯିବାପାଇଁ ମଧ୍ୟ ବସ୍ରେ ଯାଆନ୍ତି । ଆଗରୁ ୧୫/୨୦ ମାଗଲ ବାଟ ପାଦରେ ଚାଲିଆସୁଥିବା ଲୋକେ ଏବେ ବସ୍ ନ ହେଲେ ଅଳ୍ପବାଟ ମଧ୍ୟ ଚାଲିଯିବାକୁ ପ୍ରସ୍ତୁତ ନୁହନ୍ତି । ବସ୍ ରାଷ୍ଟ୍ରରୁ ଗାଁ ଗହଳିକୁ ଯିବାପାଇଁ ସେ ଅଞ୍ଚଳରେ ଜିନିଷ ବୋହିବା କାଠଚୁଲିର ପ୍ରଚଳନ ବେଶି । ଗୋଟିଏ ଟ୍ରଲିରେ ଜିନିଷପତ୍ର ସହ ୮/୧୦ ଜଣଙ୍କୁ ବସାଇ ସାଇକଲ ରିକ୍ବା ପରି ଟ୍ରଲି ଚାଳକ ତାଙ୍କୁ ତାଙ୍କ ଗନ୍ତବ୍ୟ ସ୍ଥାନକୁ ନେଇଯାଏ । ଛାତ ନ ଥିବାରୁ ଖରାବର୍ଷାରୁ ରକ୍ଷା ପାଇବାପାଇଁ ଲୋକେ ଛତା ଧରି ବସିଥାଆନ୍ତି । ସେ ଦୃଶ୍ୟ ବେଶ ଉପରୋଗ୍ୟ ।

ତାନ୍ତ୍ରୀ ଶିକ୍ଷାର ଚତୁର୍ଥ ବର୍ଷରେ ତାନ୍ତ୍ରବାବୁଙ୍କ ଉପରଭାଗକର ଉପରୋକ୍ତ ଅନୁରୋଗ ଭୟଙ୍କର ହେବାରୁ ତାଙ୍କୁ ଆଣି କଟକ ମେଡିକାଲରେ ଅପରେସନ୍ କରାଗଲା । ଅପରେସନ୍ ପରେ ସେ ମୁମୂର୍ଷୁ ଅବସ୍ଥାକୁ ଆସିଗଲେ । ଏଆଡ଼େ ପରୀକ୍ଷା, ସେଆଡ଼େ ଭାଗକର ଏପରି ଅବସ୍ଥା । ସେଥିରେ ତାନ୍ତ୍ରବାବୁ ମାନସିକ ଭାରସାମ୍ୟ ହରାଇ ଟିକିସାଧନ ହେଲେ । ସଂକଟ ସମୟରେ ବିଚଳିତ ହେବା ତାହାହିଁ ତାନ୍ତ୍ରବାବୁଙ୍କର ପ୍ରଥମ ଓ ଶେଷ ଅନୁଭୂତି । ଯାହେଉ ଭାଗ ଭଲ ହେଲେ ଓ ତାନ୍ତ୍ରବାବୁ ଶେଷ ପରୀକ୍ଷାରେ କୃତକାର୍ଯ୍ୟ ହୋଇ ତାନ୍ତ୍ର ହେଲେ । ତାଙ୍କର ସହପାଠିନୀ ଓ ସଂଗୀନା ଟିକିଏ ପଛରେ ପଡ଼ିଯାଇ ବର୍ଷେ ପରେ ପାସ୍ କଲେ । ଉଭୟେ କଟକ ମେଡିକାଲରେ ଭିନ୍ନ ସମୟରେ ହାଉସ୍ ସର୍ଜନ ହିସାବରେ କାମ କଲେ । ନିୟମିତ କଲେଜ ଜୀବନର ପରିସମାପ୍ତି ହେଲା । ଏଥର କର୍ମମୟ ତାନ୍ତ୍ରୀ ଜୀବନରେ ଅନୁପ୍ରବେଶ । ତାଙ୍କ ଜୀବନରେ ଉପରୋକ୍ତ ସହପାଠିନୀଙ୍କର ଆବିର୍ଭାବ ତାନ୍ତ୍ରବାବୁଙ୍କର ଅନ୍ୟଥା ନୀରସ କଲେଜ ଜୀବନ ତଥା ଯୌବନରେ କିଛିଟା ସରସତା ଆଣି ଦେଇଥିଲା ।

ତାତ୍ତ୍ୱରୀ ଜୀବନ

ରୋଗୀ ଚିକିତ୍ସା ଏକ ପରମଧର୍ମ ରୂପେ ସୁବିଦିତ । କାରଣ ଏହା ମଣିଷର ଜୀବନ ମରଣ ସଂଗେ ଓଡ଼ଃପୋତ ଭାବରେ ଜଡ଼ିତ । ତେଣୁ ଏହାକୁ ଏକ ମହାନ ସେବା ରୂପେ ଗଣାଯାଏ । ରାଜନୈତିକ ନେତାମାନେ ବହୁତା ଦେଲାବେଳେ ତାତ୍ତ୍ୱରୀମାନଙ୍କୁ ସେବା ମନୋଭାବ ନେଇ ଗାଁଗହଳକୁ ଯାଇ ଦୁଃସ୍ଥ ଜନତାର ସେବା କରିବାକୁ ଉଦ୍‌ବୋଧନ ଦେଇଥାନ୍ତି । କିନ୍ତୁ ଏପରି ଚିନ୍ତାଧାରା ଓ ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ କିଛି ଭିନ୍ନ ନାହିଁ । କୃଷି, ବ୍ୟବସାୟ ବାଣିଜ୍ୟ, ଶିଳ୍ପ, ଓକିଲାତି, ଚାକିରୀ ବା ରାଜନୀତି ଇତ୍ୟାଦି ପରି ତାତ୍ତ୍ୱରୀ ମଧ୍ୟ ଏକ ବୃତ୍ତି । ଲୋକେ କେବଳ ସେବା ଓ ଧର୍ମ କରିବାକୁ ଚାହଁଲେ ବିଭିନ୍ନ ମଠରେ ଯୋଗ ଦିଅନ୍ତି । ଅନ୍ୟମାନଙ୍କ ପରି କେତେକ ସୁବକସୁବତା ତାତ୍ତ୍ୱରୀକୁ ଏକ ବୃତ୍ତି ରୂପେ ଆଦରି ନେଇ ଥାଆନ୍ତି । ଅବଶ୍ୟ କେତେକ (ଯେପରି ତାତ୍ତ୍ୱରବୀ) କୌଣସି ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ କାରଣରୁ ଏକ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଅଭିଳାଷ ନେଇ ତାତ୍ତ୍ୱର ହୋଇଥାନ୍ତି । କିନ୍ତୁ ଆଜିକାଲିର କଥା ଅଲଗା । ଏ ପ୍ରତିଯୋଗିତାମୂଳକ ସୁଗରେ ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରଚେଷ୍ଟା ମଧ୍ୟରେ ଯାହା ଭାଗ୍ୟରେ ଯାହା ମିଳିଲା । କେତେକ ସୁବକସୁବତା ତାତ୍ତ୍ୱର ହେବାର ସୁଯୋଗ ପାଇ ନିଜକୁ ଧନ୍ୟ ମନେ କଲାବେଳେ ଅନ୍ୟ କେତେକ ଇଚ୍ଛିନିୟରିଂ ପଦ୍ଧିବାର ସୁଯୋଗ ପାଇ ସବୁଷ୍ଟ ରହୁଛନ୍ତି । ତେଣୁ ଅଭିଳଷିତ ବୃତ୍ତି ହିସାବରେ ତାତ୍ତ୍ୱରୀକୁ ଗ୍ରହଣ କଲାପରେ ଏହାକୁ ଏକ ସେବା ଆଖ୍ୟା ଦେବା ଅର୍ଥହୀନ ।

ତାତ୍ତ୍ୱର ମଧ୍ୟ ଜଣେ ସାମାଜିକ ମଣିଷ । ତାର ପରିବାର, ସନ୍ତାନ ସନ୍ତତି, ଉଚ୍ଚାକାଂକ୍ଷା ସବୁ ଅଛି । ଏସବୁ ପାଇଁ ତାକୁ ଅର୍ଥ ଉପାର୍ଜନ କରିବାକୁ ହେବ । ତେଣୁ ପାଖରୁ ସ୍ୱାର୍ଥତାହାନ ସେବା ଆଶା କରିବା ନିରର୍ଥକ । କେଉଁ ବୃତ୍ତିରେ କିଏ ବା ବିନା ସ୍ୱାର୍ଥରେ ସେବା କରୁଛି ? ତଥାକଥୂତ ସମାଜସେବା ଓ ରାଜନୀତିଜ୍ଞମାନେ ସ୍ପଷ୍ଟ ସମୟ ମଧ୍ୟରେ କୋଟିପତି ହୋଇଯାଉଛନ୍ତି । ତେଣୁ ତାତ୍ତ୍ୱର ମଧ୍ୟ ପାରିଶ୍ରମିକ ବିନିମୟରେ ରୋଗଚିକିତ୍ସା କରିବା ଯଥାର୍ଥ । ତେବେ ଏହି ‘ପାରିଶ୍ରମିକ’ର ଅର୍ଥ ବହୁତ ବ୍ୟାପକ ହୋଇପାରେ । ଯୋଗ୍ୟତା ଅନୁସାରେ ସୁକ୍ତିସୁକ୍ତ ଅର୍ଥ ନେଇ ଚିକିତ୍ସା କରିବା ଯେପରି ଆପରିଜନକ ନୁହେଁ, ଅହେତୁକ ଭାବରେ ପ୍ରବକ୍ତା ମାଧ୍ୟମରେ ଦୁଃସ୍ଥ ରୋଗୀଠାରୁ ଅର୍ଥଶୋଷଣ ସେହିପରି ଆଦୌ ଗ୍ରହଣୀୟ ହେଉ ନ ପାରେ । ଏହାର ଦୃଷ୍ଟାନ୍ତ ଆଦୌ

ତାନ୍ତ୍ରବାବୁ

ବିରଳ ନୁହେଁ । ସେହିପରି ରୋଗୀ ଦେଖିବାପାଇଁ ଦରମା ନେଇ ଚାକିରୀ କରୁଥିବା ଜଣେ ତାନ୍ତ୍ର ତାର ଆଇନାନୁମୋଦିତ କାର୍ଯ୍ୟ ପାଇଁ ପୁଣି ରୋଗୀଠାରୁ ଅଧିକ ଅର୍ଥ ଦାବା କରିବା ଅତ୍ୟନ୍ତ ଗର୍ହିତ ବୋଲି କୁହାଯାଇପାରେ । ଅନ୍ୟାୟ ଅର୍ଥ ଲାଭସା ପରିହାର ବ୍ୟତୀତ ତାନ୍ତ୍ରୀ ବୃତ୍ତିରେ ଅନ୍ୟ କେତେକ ମୂଲ୍ୟବୋଧର ମଧ୍ୟ ଅତ୍ୟନ୍ତ ଆବଶ୍ୟକତା ରହିଛି ।

ରୋଗୀ ପ୍ରତି ଅନୁକମ୍ପା, ସହାନୁଭୂତି ଓ ଚିକିତ୍ସାରେ ନିଷ୍ଠା ସେଥିମଧ୍ୟରୁ ଅନ୍ୟତମ । ରୋଗୀର ପରିବାର ବର୍ଗିକର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ଓ ଅସହିଷ୍ଣୁତାକୁ ହୃଦୟଙ୍ଗମ କରି ନିଜର ଚିକିତ୍ସା ଅବିଚଳିତ ରଖିବାପାଇଁ ଅନେକ ସହନଶୀଳତା ଆବଶ୍ୟକ । କଠୋର ବ୍ୟବସାୟିକ ମନୋବୃତ୍ତିରେ ରୋଗୀ ଚିକିତ୍ସା କରାଯାଇ ପାରେ ନାହିଁ । ଆତ୍ମାଭିମାନ ଓ ସ୍ଵପରାକାଷାକୁ ଜଳାଞ୍ଜଳି ଦେଇ ଅନେକ ସମୟରେ ରୋଗୀର ହିତପାଇଁ ଅନେକ ପଦକ୍ଷେପ ଗ୍ରହଣ କରିବାକୁ ପଡ଼ିଥାଏ । ରୋଗୀର ଆର୍ଥିକ ଅନାଟନକୁ ଦୃଷ୍ଟିରେ ରଖି ନିଜର ପାରିଶ୍ରମିକ ସ୍ଥିର କରିବାକୁ ହୋଇଥାଏ । ସମୟ ସମୟରେ ବିନା ପାରିଶ୍ରମିକରେ ରୋଗୀ ଚିକିତ୍ସା ଅପରିହାର୍ଯ୍ୟ ହୋଇଥାଏ । ରୋଗୀ ଚିକିତ୍ସା କ୍ଷେତ୍ରରେ ସମୟାନୁବର୍ତ୍ତିତା ଅତ୍ୟନ୍ତ ଆବଶ୍ୟକ ହୋଇଥାଏ । ରୋଗୀ ଚିକିତ୍ସା କ୍ଷେତ୍ରରେ ସମୟାନୁବର୍ତ୍ତିତା ଅତ୍ୟନ୍ତ ଆବଶ୍ୟକ ଥିଲାବେଳେ କାଳକ୍ଷେପଣ ନୀତି ଆଦୌ ସ୍ୱହଣ୍ୟ ନୁହେଁ । ଚାକିରୀ ହେଉ ବା ଘରୋଇ ଚିକିତ୍ସା ହେଉ ସବୁ କ୍ଷେତ୍ରରେ ନିଷ୍ଠା ଅତ୍ୟନ୍ତ ଆବଶ୍ୟକ । ନିଷ୍ଠାର ପ୍ରତିବଦନରେ ପାରିଶ୍ରମିକ ଅର୍ଥ ଲାଭ ଓ ସୁନାମ ଅର୍ଜନ ସ୍ଵତଃ ହୋଇଥାଏ ।

ଏହିପରି ଆଦର୍ଶରେ ଅନୁପ୍ରାଣିତ ହୋଇ ତାନ୍ତ୍ରବାବୁ ତାଙ୍କର ତାନ୍ତ୍ରୀ ଜୀବନ ଆରମ୍ଭ କଲେ ୧୯୫୮ ମସିହାରେ । ହାଉସ୍ ସର୍ଜନ ହିସାବରେ ସାଧାରଣତଃ ତାନ୍ତ୍ରୀ ଆରମ୍ଭ ହୋଇଥାଏ । ଅତତଃ ପକ୍ଷେ ୬ ମାସ ହାଉସ୍ ସର୍ଜନ ହେଲାପରେ ଆଇନ ଅନୁସାରେ ରେଜିଷ୍ଟ୍ରିରୁ ଛାଡ଼ି ସ୍ଵାଧୀନ ଭାବରେ ଚିକିତ୍ସା କରିବାକୁ ଅନୁମତି ଦିଆଯାଇଥାଏ । ସେତେବେଳେ ହାଉସ୍ ସର୍ଜନମାନଙ୍କୁ ମାସିକ ଭରା ଏକଶତ ଯକ୍ଷା ମିଳୁଥିଲା । ବଡ଼ଭାଇଙ୍କ ଦରମା ଓ ଏ ଭରା ମିଶି ତାନ୍ତ୍ରବାବୁଙ୍କ ପରିବାରର ଆର୍ଥିକ ଦୁରାବସ୍ଥା ଅନେକଟା ଉନ୍ନତ ହେଲା । ସେତେବେଳେକୁ ବଡ଼ଭାଇଙ୍କର ଦୁଇଟି ପୁଅ ହୋଇଥାଆନ୍ତି ଓ ସାନଭାଇ କଟକରେ ପଢୁଥାଏ । ପରେ ସାନ ଭଉଣୀ ମଧ୍ୟ ଆସି କଟକରେ ପଢ଼ିଲା । ଉଡ଼ାଘରେ ସ୍ଥାନାନ୍ତର ଯୋଗୁଁ ସେ ଘରର ଆଉ କିଛି ଅଂଶ ଉଡ଼ା ନିଆଗଲା । ଶିଶୁବାର ପ୍ରବଳ ଉଚ୍ଛା ଓ ରୋଗୀଙ୍କୁ ଭଲ କରିବାର ଅଭିଳାଷ ଯୋଗୁଁ ତାନ୍ତ୍ରବାବୁ ଅଦମ୍ୟ ନିଷ୍ଠାର ସହିତ କାମ କରିବାକୁ ଲାଗିଲେ । ଆଜିକାଲି ପରି ବହୁ ସଂଖ୍ୟାରେ ହାଉସ୍ ସର୍ଜନ ବା ଆଦୌ ଉପାଧ୍ୟୁକ୍ତର ଛାତ୍ର ନ ଥିଲେ । ଗୋଟିଏ ଗୋଟିଏ ଡ୍ଫାର୍ଡ ବା ଯୁନିଟ୍ରେ ଜଣେ ମୁଖ୍ୟ ଓ ଜଣେ ସହକାରୀ ଚିକିତ୍ସକ ତଳକୁ ୨/୩ ଜଣ

ତାତ୍ତ୍ୱରବାବୁ

ହାଉସ୍ ସର୍ଜନ ଥିଲେ ୩୦/୪୦ ଜଣ ରୋଗୀର ଦେଖାଶୁଣା କରିବାକୁ । ସକାଳ ୮ଟାରୁ ୧ଟା । ପୁଣି ସଂଧ୍ୟା ୬ଟାରୁ ୯ଟା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ କାମ କରିବାକୁ ପଡୁଥାଏ । ତାତ୍ତ୍ୱରବାବୁ ଏମାନଙ୍କେନ୍ତି ତାହା ଥାଏ ଯେଉଁଦିନ ୨୪ ଘଣ୍ଟା ଖୁର୍ଦ୍ଧାରେ ରହିବାକୁ ପଡୁଥାଏ । ତାତ୍ତ୍ୱରବାବୁ ଭେଷଜ ବିଭାଗରେ କାମ କରୁଥାଆନ୍ତି ଓ ନିଜର କାମକୁ ଉପଭୋଗ କରିବା ସଂଗେ ସଂଗେ ରୋଗୀକୁ ଅନୁଧ୍ୟାନ କରି ତାର ସମସ୍ୟା ସମାଧାନ ବିଷୟରେ ଗଭୀର ଭାବରେ ଚିନ୍ତା କରି ଉପରିସ୍ଥ ତାତ୍ତ୍ୱରଙ୍କ ଉପଦେଶ ଅନୁସାରେ ଚିକିତ୍ସା କରୁଥାଆନ୍ତି ।

ଏହି ସମୟରେ ଓଡ଼ିଶାରେ ହଠାତ୍ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ସେବାର ଅଭିବୃଦ୍ଧି ଘଟିବାରୁ ତାତ୍ତ୍ୱରଙ୍କର ଖୁବ୍ ଅଭାବ ଉପଲବ୍ଧ ହେଲା । ସରକାରୀ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଅନୁସାରେ ତତ୍କାଳୀନ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ନିର୍ଦ୍ଦେଶକ ଦିନେ ମେଡ଼ିକାଲ କଲେଜକୁ ଆସି ସବୁ ହାଉସ୍ ସର୍ଜନମାନଙ୍କୁ ଏମାସ ନ ପୂରୁଣୁ ଚାକିରୀରେ ଯୋଗ ଦେବାକୁ ବହୁତଃ ବାଧ୍ୟ କଲେ । ତାତ୍ତ୍ୱରବାବୁ ଉଚ୍ଚ ଶିକ୍ଷାର ଆକାଂକ୍ଷା ନେଇ ଚାକିରୀ ଯୋଗ ନ ଦେବାକୁ ଠିକ୍ କରି ଲୁଚି ଗଲେ । ଅନ୍ୟ ସମସ୍ତେ ଚାଲିଯିବାରୁ ହାଉସ୍ ସର୍ଜନ ହିସାବରେ କାର୍ଯ୍ୟର ତାପ ବୃଦ୍ଧି ପାଇଲା । ସେତେବେଳେ ନିୟମ ହୋଇଥାଏ କୌଣସି ବିଷୟରେ ଉପାଧ୍ୟୁକ୍ତର ଶିକ୍ଷା ପାଇଁ ହାଉସ୍ ସର୍ଜନ ହିସାବରେ ସେହି ବିଷୟରେ ଏକ ବର୍ଷର ଅଭିଜ୍ଞତା ଆବଶ୍ୟକ । ଏଆଡ଼େ ତାତ୍ତ୍ୱର ଅଭାବ ଯୋଗୁଁ କାହାକୁ ୬ ମାସରୁ ଅଧିକ ହାଉସ୍ ସର୍ଜନ ହିସାବରେ କାମ କରିବାକୁ ଅନୁମତି ଦିଆ ହେଉ ନ ଥିଲା । କିନ୍ତୁ ଅନ୍ୟ ପକ୍ଷରେ କୌଣସି ବିଷୟରେ ୧ ବର୍ଷ ହାଉସ୍ ସର୍ଜନ ନ ହେଲେ ସେ ବିଷୟରେ ଉପାଧ୍ୟୁକ୍ତର ଶିକ୍ଷା ଲାଭ କରିବାର ସୁବିଧା ମିଳୁ ନ ଥିଲା । ତେଣୁ ବହୁତ ଚେଷ୍ଟା ଓ କାକୁଡ଼ି ମିନତି ପରେ ତାତ୍ତ୍ୱରବାବୁ ବିନା ପାରିଶ୍ରମିକରେ ହାଉସ୍ ସର୍ଜନ ହିସାବରେ କାମ କରିବାକୁ ଅନୁମତି ପାଇଲେ । ତାଙ୍କୁ ମିଶାଇ ମୋଟ ୩ ଜଣ ହାଉସ୍ ସର୍ଜନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ସାରା ମେଡ଼ିସିନ୍ ଖୁର୍ଦ୍ଧା ଚଳୁଥିଲା ଓ ପ୍ରତି ୩ ଦିନରେ ଦିନେ ୨୪ ଘଣ୍ଟା ହସ୍ପିଟାଲରେ ରହି ଆଶୁ ଚିକିତ୍ସା କରିବାକୁ ପଡୁଥିଲା । ଅବଶ୍ୟ ବହୁତ କାମ ସଂଗେ ସଂଗେ ଶିଖିବାର ଅବକାଶ ମଧ୍ୟ ଥିଲା । ଆର୍ଥିକ ଅନାଟନ ଦୂରୀକରଣ ପାଇଁ ଏହି ସମୟରେ ସେ ଜଣେ ଉପରିସ୍ଥ ତାତ୍ତ୍ୱରଙ୍କ ସହକାରୀ ରୂପେ ତାଙ୍କର ଘରୋଇ ଚିକିତ୍ସାରେ ସାହାଯ୍ୟ କରୁଥିଲେ । ରୋଗୀମାନଙ୍କର ରକ୍ତ ମଳମୂତ୍ର ଇତ୍ୟାଦି ପରୀକ୍ଷା କରି କିଛି ଅର୍ଥ ଉପାର୍ଜନ କରି ସେ ଘରକୁ ଆର୍ଥିକ ସାହାଯ୍ୟ କରୁଥିଲେ । ଉପରୋକ୍ତ ତାତ୍ତ୍ୱରଙ୍କ ବୈଜ୍ଞାନିକ ଚିକିତ୍ସା ପ୍ରଣାଳୀ ଓ ଗବେଷଣା ପ୍ରତି ଅନୁରକ୍ତି ତାତ୍ତ୍ୱରବାବୁଙ୍କୁ ବହୁଳ ଭାବରେ ଅନୁପ୍ରାଣିତ କରିଥିଲା । ଏବେ ମଧ୍ୟ ସେ ବୁହେଁ ତାତ୍ତ୍ୱରୀ ଗବେଷଣା କ୍ଷେତ୍ରରେ ସାରା ଭାରତବର୍ଷରେ ବେଶ୍ ଉଚ୍ଚସ୍ଥାନ ଅଧିକାର କରିଛନ୍ତି ଓ ପୃଥିବୀରେ ମଧ୍ୟ ବେଶ୍ ସୁନାମର ଅଧିକାରୀ ହୋଇପାରିଛନ୍ତି ।

ତାତ୍ତ୍ୱରୀ ବିଜ୍ଞାନର ମୁଖ୍ୟତଃ ୩ଟି କ୍ଷେତ୍ର :- ରୋଗୀଚିକିତ୍ସା, ଶିକ୍ଷା ଓ

ଗବେଷଣା ।

ଅଧିକାଂଶ ତାତ୍ତ୍ୱର ବୈଷୟିକ ତାତ୍ତ୍ୱରୀ ଶିକ୍ଷା ସମାପ୍ତ କଲାପରେ ରୋଗୀ ଚିକିତ୍ସାକୁ ନିଜର ବୃତ୍ତି ରୂପେ ଗ୍ରହଣ କରି ସେଇଥିରେ ନିଯୋଜିତ ରହିଛି । ଶିକ୍ଷା ଲାଭ ଓ ଶିକ୍ଷାଦାନ ତାତ୍ତ୍ୱରୀ ବିଜ୍ଞାନର ଏକ ଅବିଚ୍ଛେଦ୍ୟ ଅଂଶ । ଏହି ବିଜ୍ଞାନର ଅନୁତପୁର୍ବ ପ୍ରଗତି ଯୋଗୁଁ ଚିକିତ୍ସା କ୍ଷେତ୍ରରେ ନିଜକୁ ଯୋଗ୍ୟ କରି ରଖିବାକୁ ହେଲେ ଚିରନ୍ତନ ଶିକ୍ଷା ଗ୍ରହଣ ଅତ୍ୟନ୍ତ ଆବଶ୍ୟକ । ବିଭିନ୍ନ ପଦ୍ମପତ୍ରିକା ପଠନ ଓ ସମ୍ମିଳନୀ ଇତ୍ୟାଦିରେ ଅଂଶଗ୍ରହଣ କରି ଏହି ଶିକ୍ଷା ଲାଭ କରାଯାଇଥାଏ । ସେହିପରି ତାତ୍ତ୍ୱରୀ ଶିକ୍ଷା ବାନ ସାଧାରଣତଃ ଶିକ୍ଷାନୁଷ୍ଠାନ ମାନଙ୍କରେ ଶିକ୍ଷକମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ସଂପନ୍ନ ହୋଇଥାଏ । ମୌଳିକ ତାତ୍ତ୍ୱରୀ ଚିକିତ୍ସାଠାରୁ ଆରମ୍ଭ କରି ଉପାଧ୍ୟୁକ୍ତର ଚିକିତ୍ସା ଓ ଅତି ବିଶେଷଜ୍ଞ ସ୍ତରର ଚିକିତ୍ସାର ଶିକ୍ଷା ଏହିମାନେ ଦେଇଥାନ୍ତି । ଏମାନେ ଦୁର୍ଦ୍ଦିନୀ ଓ ବିତକ୍ଷଣତାରେ ସାଧାରଣ ତାତ୍ତ୍ୱରୀଙ୍କଠାରୁ ଟିକିଏ ଉଚ୍ଚସ୍ତରର ହେବା ଆବଶ୍ୟକ । ଏମାନେ ତାତ୍ତ୍ୱରୀ ବିଜ୍ଞାନର ଅଗ୍ରଗତି ବିଷୟରେ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ଅବଗତ ରହିବା ଉଚିତ । କେତେକ ଶିକ୍ଷକଙ୍କୁ ଉଚ୍ଚକୋଟାର ଚିକିତ୍ସାରେ ମଧ୍ୟ ସଂଶ୍ଳିଷ୍ଟ ହେବାକୁ ପଡ଼େ । ଏମାନଙ୍କର ଦୃତୀୟ କାର୍ଯ୍ୟ ହେଲା ଗବେଷଣା । ଅବଶ୍ୟ କେତେକ ତାତ୍ତ୍ୱର କେବଳ ଗବେଷଣାକୁ ବୃତ୍ତିରୂପେ ଗ୍ରହଣ କରି ନିଜକୁ ସେହି କ୍ଷେତ୍ରରେ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣରୂପେ ନିଯୋଜିତ କରି ଦିଅନ୍ତି । ସେହିମାନଙ୍କ ସାଧନା ଓ ଉଦ୍ୟମ ଉପରେ ତାତ୍ତ୍ୱରୀ ବିଜ୍ଞାନର ଅଗ୍ରଗତି ଅନେକାଂଶରେ ନିର୍ଭରଶାଳ । ତଥାପି ତାତ୍ତ୍ୱରୀ ଶିକ୍ଷାବିତମାନଙ୍କର ଗବେଷଣା କ୍ଷେତ୍ରରେ ଅବଦାନ କିଛି କମ୍ ନୁହେଁ । ତେଣୁ ଏହି ଶିକ୍ଷକ ସମାଜ ଶିକ୍ଷାଦାନ, ରୋଗୀ ଚିକିତ୍ସା ତଥା ଗବେଷଣା-ଚିକିତ୍ସା ବିଜ୍ଞାନର ତିନି ଅଂଶରେ ଜଡ଼ିତ ହୋଇ ସମାଜରେ ସବୁଠାରୁ ଅଧିକ ପ୍ରତିଷ୍ଠା ଲାଭ କରିଥାଆନ୍ତି । ସେହି ଦୃଷ୍ଟିରୁ ତାତ୍ତ୍ୱରବାଚୁ ମଧ୍ୟ ଏହି ଶ୍ରେଣୀରୁକ୍ତ ହେବାପାଇଁ ଅତ୍ୟନ୍ତ ଆଗ୍ରହୀ ଥିଲେ । ଶିକ୍ଷକ ହେବାପାଇଁ ଉପାଧ୍ୟୁକ୍ତର ଶିକ୍ଷା ଏକାନ୍ତ ଆବଶ୍ୟକ ଏବଂ ତାହା ଉଚ୍ଚତମ ବ୍ୟୟବହୁଳ ଓ ସମୟ ସାପେକ୍ଷ । ତାତ୍ତ୍ୱରବାଚୁଙ୍କର ତ ଅର୍ଥ ସାମର୍ଥ୍ୟ ନ ଥିଲା । ତେଣୁ ସେ ଉପଯୁକ୍ତ ସମୟ ଓ ସୁଯୋଗ ଅପେକ୍ଷାରେ ରହିବାକୁ ବାଧ୍ୟ ହେଲେ । ଗବେଷଣା ପାଇଁ ଏକାଗ୍ରତା, ମନୋବଳ, ପରିଶ୍ରମ ଓ ଉପଯୁକ୍ତ ବିଶ୍ୱଦର୍ଶକ ଆବଶ୍ୟକ । ସୌଭାଗ୍ୟକ୍ରମେ ତାତ୍ତ୍ୱରବାଚୁ ଯେଉଁ ତାତ୍ତ୍ୱରକ ସହକାରୀ ରୂପେ କାମ କରୁଥିଲେ ତାଙ୍କର ଗବେଷଣା ପ୍ରତି ଅତ୍ୟନ୍ତ ଆଗ୍ରହ ଓ ନିଷ୍ଠା ଥିଲା । ତେଣୁ ହାଉସ୍ ସର୍ଜନ ହିସାବରେ କାମ କରୁଥିଲା ବେଳୁ ତାତ୍ତ୍ୱରବାଚୁ ଗବେଷଣା ଆରମ୍ଭ କଲେ ଓ ସେହି ସମୟରେ ତାଙ୍କର ନାମ ଥାଇ ୨/୩ଟି ଗବେଷଣାତ୍ମକ ପ୍ରବନ୍ଧ ପ୍ରକାଶିତ ହେଲା ।

ସେହି ସମୟରେ ଓଡ଼ିଶା ସରକାରଙ୍କର ଏକ ଗବେଷଣା ବୃତ୍ତି (BSIR

Scholarship) ପାଠକାର ସୁଯୋଗ ପାଇଲେ ତାନ୍ତ୍ରରବୀ। ସ୍ୱଳ୍ପ ପରିମାଣ ହେଲେ ମଧ୍ୟ ତାହା ତାଙ୍କର ଆର୍ଥିକ ଅନାଟନ ଦୂର କରିବାରେ ଅନେକ ସାହାଯ୍ୟ କରିଥିଲା । ତେଣୁ ଏଆଡ଼େ ଚିକିତ୍ସା କ୍ଷେତ୍ରରେ ସହକାରୀ ରୂପେ ସକାଳେ ଓ ସଂଧ୍ୟାରେ କାମ କରି ୧୦ଟାରୁ ୫ଟା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଗବେଷଣାଗାରରେ କାର୍ଯ୍ୟବ୍ୟସ୍ତ ରହିବାକୁ ପଡୁଥିଲା ତାଙ୍କୁ । ଏହି ଗବେଷଣା ଦ୍ୱାରା ସେ ଗବେଷଣାର ବିଭିନ୍ନ ପଦ୍ଧତିରେ ସମ୍ୟକ୍ ପାରଦର୍ଶିତା ଲାଭ କରି ପାରିଥିଲେ । ତାଛଡ଼ା ତାନ୍ତ୍ରରବୀ ଆଦର୍ଶରୂପେ ଗ୍ରହଣ କରିଥିବା ଉପରିସ୍ଥ ତାନ୍ତ୍ର ସେତେବେଳେ ଓଡ଼ିଶାରେ ଏକମାତ୍ର ତାନ୍ତ୍ର ଥିଲେ ଯେକି ଡୋଷଜ ବିଜ୍ଞାନ (Pharmacology) ଓ ଡୋଷଜ ଚିକିତ୍ସା (Medicine) ଏହି ଦୁଇ ବିଷୟରେ ଉପାଧ୍ୟୁକ୍ତ ଡିଗ୍ରୀ (M.D.) ହାସଲ କରିଥିଲେ । ତେଣୁ ତାନ୍ତ୍ରରବୀଙ୍କର ପ୍ରବଳ ଅଭିନୀଷ ହେଲା ସେ ମଧ୍ୟ ଦୁଇ ବିଷୟରେ M.D. କରିବେ । ସୌରାଗ୍ୟବଶତଃ ଉପରୋକ୍ତ ଗବେଷଣା ବୃତ୍ତି ଡୋଷଜ ବିଜ୍ଞାନ ବିଭାଗରେ କାମ କରିବାକୁ ମିଳିଥିଲା । ତେଣୁ ସେହିଠାରେ କାମ କରି ସେ ଦରଦରା ମେଡିକାଲ କଲେଜରେ ଡୋଷଜ ବିଜ୍ଞାନରେ M.D. କରିବାପାଇଁ ନିଜର ନାମ ରେଜିଷ୍ଟ୍ରିଭୁକ୍ତ କରାଇଲେ । ସେତେବେଳେ ଚିକିତ୍ସା ବିଜ୍ଞାନରେ ଓଡ଼ିଶାରେ ଉପାଧ୍ୟୁକ୍ତ ଶିକ୍ଷା ଆରମ୍ଭ ହୋଇ ନ ଥିଲା । ଯଦିଓ ତାନ୍ତ୍ରରବୀ ଡୋଷଜ ଚିକିତ୍ସାରେ (Medicine) ବିଶେଷଜ୍ଞ ହେବାକୁ ପ୍ରଥମରୁ ମନସ୍ଥ କରିଥିଲେ ତଥାପି ସେ ୨ଟି ବିଷୟରେ M.D. କରିବା ଜିଦ୍ରେ ପ୍ରଥମେ ଡୋଷଜ ବିଜ୍ଞାନରେ ନାମ ରେଜିଷ୍ଟ୍ରି କଲେ । ଏହାଦ୍ୱାରା ତାଙ୍କର ୨ଟି ମୂଲ୍ୟବାନ ବର୍ଷ ନଷ୍ଟ ହେଲା ଓ ସେଥିପାଇଁ ସେ ଚାକିରୀ କ୍ଷେତ୍ରରେ ପରବର୍ତ୍ତୀ କାଳରେ ବହୁତ କ୍ଷତି ସହିଥିଲେ । ତାଛଡ଼ା ତାଙ୍କ ଆଗରୁ ପାସ୍ କରିଥିବା ୨ଜଣ ତାନ୍ତ୍ର ସେତେବେଳେ ଡୋଷଜ ଚିକିତ୍ସାରେ M.D. କରୁଥିଲେ ଓ ସେମାନେ ନିଜର ଉଚ୍ଚିଷ୍ଟତର କଷ୍ଟକ ଦୂର କରି ବାପାଙ୍କୁ ସେତେବେଳେ Medicinesରେ M.D. କରିବାକୁ ତାନ୍ତ୍ରରବୀଙ୍କୁ ନିବର୍ତ୍ତାଇଥିଲେ । ଯାହେଉ ବିଧିର ବିଧାନକୁ ଅନ୍ୟଥା କରିବା ଅସମ୍ଭବ । ତେଣୁ ତାନ୍ତ୍ରରବୀ ପ୍ରଥମେ ଡୋଷଜ ବିଜ୍ଞାନରେ (Pharmacology) M.D. କରିବାକୁ ବାଧ୍ୟ ହେଲେ । ଏକମାତ୍ର ସୁବିଧା ମିଳିଲା ଯେ ଦରଦରାଙ୍କର ପ୍ରଫେସର ତାଙ୍କୁ କଟକରେ କାମ କରିବାକୁ ଅନୁମତି ଦେଲେ । ନ ହେଲେ ଅର୍ଥାଭାବରୁ ଦରଦରାଙ୍କରେ ରହି M.D. କରିବା ତାଙ୍କ ପକ୍ଷରେ ସମ୍ଭବ ହୋଇ ନ ଥାନ୍ତା । ଯା ହେଉ କଟକରେ କରି ଗବେଷଣା ବୃତ୍ତି ଜନିତ କାମ, M.D. ପାଇଁ ପ୍ରସ୍ତୁତି, ଘରୋଇ ଚିକିତ୍ସା ଦ୍ୱାରା କିଷ୍ତିତ ଅର୍ଥ ଉପାର୍ଜନ ଓ ଡୋଷଜ ଚିକିତ୍ସାରେ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ଗବେଷଣା ରତ୍ୟାଦି ସମସ୍ତ କାର୍ଯ୍ୟ ଏକ ସଂଗରେ ଅତ୍ୟୁତ ପରିଶ୍ରମ ସହ ସେ କରି ଚାଲିଲେ ।

ଏହିପରି ସମୟରେ ୧୯୬୦ ମସିହାରେ ଓଡ଼ିଶାରେ ତାନ୍ତ୍ରମାନଙ୍କ ଘୋର

ତାତ୍ତ୍ୱରବାବୁ

ଅଭାବ ପରିପ୍ରେକ୍ଷାରେ ତତ୍କାଳୀନ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ନିର୍ଦ୍ଦେଶକ (ଜଣେ ଓଡ଼ିଆ ଯେ କି ତାତ୍ତ୍ୱରବାବୁଙ୍କୁ ବହୁତ ଭଲ ପାଉଥିଲେ) ତାତ୍ତ୍ୱରବାବୁଙ୍କ ଉପରେ ଚାପ ପକାଇଲେ ନ୍ୟାୟିକ ରେକ୍ଷକ ବିଜ୍ଞାନ (Forensic Medicine) ବିଭାଗରେ ଶିକ୍ଷକ ରୂପରେ ଚାକିରୀରେ ଯୋଗ ଦେବାକୁ । ସେ ପ୍ରତିଶ୍ରୁତି ଦେଲେ ଯେ M.D. ପରୀକ୍ଷା ପୂର୍ବରୁ ୫/୬ମାସ ବୁଟିରେ ଯିବାପାଇଁ ସେ ଅନୁମତି ଦେବେ ଓ ପରେ ଚିକିତ୍ସା ବିଜ୍ଞାନରେ M.D. କରିବାପାଇଁ ମଧ୍ୟ ଅନୁମତି ଦେବେ ।

ଏହି ସବୁ ସ୍ୱର୍ଗରେ ରାଜି ହୋଇ ତାତ୍ତ୍ୱରବାବୁ ୧୯୬୦ ମାର୍ଚ୍ଚ ମାସ ତାରିଖରେ ଓଡ଼ିଶା ସରକାରଙ୍କ ଚାକିରୀରେ ଯୋଗ ଦେଲେ ଓ ଗବେଷଣା ବୃତ୍ତି ଛାଡ଼ିଲେ । ଗୋଟିଏ ବର୍ଷ କାମ କରି ୧୯୬୧ ମେ ମାସରେ ଛୁଟି ନେଇ ଦରବଜା ଗଲେ M.D. ପରୀକ୍ଷା ପାଇଁ । ସେତେବେଳେ ଚାକିରୀରେ ଦରମା ମିଳୁଥିଲା । ମାସକୁ ୨୧୫ ଟଙ୍କା ଦରମା ଟଙ୍କା ଓ ଘରୋଇ ଚିକିତ୍ସାରୁ ଯାହା ରୋଜଗାର ହେଉଥିଲା ଘରଖର୍ଚ୍ଚ ପରେ ସେଥିରୁ ସଞ୍ଚୟ କରି ତାଙ୍କର ବଡ଼ଭାଇ ଓ ସେ ଗୋଟିଏ ତାତ୍ତ୍ୱରା ବହି ଦୋକାନ ଆରମ୍ଭ କଲେ । ଏହାଦ୍ୱାରା ତାଙ୍କର ପରିଶ୍ରମ ବୃଦ୍ଧି ପାଇଲେ ମଧ୍ୟ ଅଧିକ ଆୟର ପତ୍ନୀ ବାହାରିଲା । ତାହାଦ୍ୱାରା ସେ ଯେଉଁ ୬ମାସ ଛୁଟି ନେଇ ପରୀକ୍ଷା ଦେବାକୁ ଗଲେ ସେଠାକାର ଖର୍ଚ୍ଚ ଚଳାଇବା ସମ୍ଭବ ହୋଇ ପାରିଲା ।

ନିଜର ଆତ୍ମଚିକିତ୍ସା, ଅଳ୍ପାତ ପରିଶ୍ରମ ଓ ବୁଦ୍ଧିମତ୍ତା ବଳରେ ସେ ତାଙ୍କର ପ୍ରଫେସରଙ୍କୁ ମୁଗ୍ଧ କରି ପାରିଥିଲେ । ସେ ବର୍ଷ ତାଙ୍କ ସାଥରେ, ଆଉ ଦୁଇଜଣ ପରୀକ୍ଷାର୍ଥୀ M.D. ଦେଉଥିଲେ । ଜଣେ ଓଡ଼ିଶାର ଛାତ୍ର ଯେ କି ପୂର୍ବ ବର୍ଷ ଅକୃତକାର୍ଯ୍ୟ ହୋଇଥିଲେ ଓ ଆଉ ଜଣେ ସେହି କଲେଜର ସେହି ବିଭାଗର ଶିକ୍ଷକ ଥିଲେ । ସେ ସମୟରେ ଶତକଡ଼ା ଶହେଜଣ ଛାତ୍ର M.D.ରେ କୃତକାର୍ଯ୍ୟ ହେବା ବିରଳ ଥିଲା । ତାହାଦ୍ୱା ପରୀକ୍ଷକ ହିସାବରେ ପାଟ୍‌ନାରୁ ଦୁଇଜଣ ପ୍ରଫେସର ଆସିବାର ଥିଲା । ସେମାନେ ବିଭାଗୀୟ ଛାତ୍ର-ଜଣକର ଅତି ଘନିଷ୍ଠ ଥିଲେ । ତେଣୁ ସେ ପାସ କରିବା ପ୍ରାୟ ନିଶ୍ଚିତ ଥିଲା । କାରଣ ସେ କାଳରେ ପରୀକ୍ଷକମାନଙ୍କର ଲଜ୍ଜା ଉପରେ ହିଁ M.D.ରେ ପାସ ଫେଲ ନିର୍ଭର କରୁଥିଲା । ଓଡ଼ିଶାର ଅନ୍ୟ ଛାତ୍ର ଜଣକ ମଧ୍ୟ ଏଥର ପାସ କରିବା ପ୍ରାୟ ନିଶ୍ଚିତ ଥିଲା । ରେକ୍ଷକ ବିଜ୍ଞାନ ପରି ବିଷୟରେ ଦୁଇଥର କେହି ଫେଲ ହେଉ ନ ଥିଲେ । ଏପରି ପରିସ୍ଥିତିରେ ମା ଜଣ ଯାକ ପାସ କରିବାର ସମ୍ଭାବନା ନ ଥିବାରୁ ତାତ୍ତ୍ୱରବାବୁ ଯେ ପ୍ରଥମଥର ପାସ କରି ପାରିବେ ନାହିଁ ଏହିପରି କଥାବାର୍ତ୍ତା ଶୁଣିବାକୁ ମିଳୁଥିଲା । ତଥାପି ହତୋତ୍ସାହ ନ ହୋଇ ତାତ୍ତ୍ୱରବାବୁ ଏକାଗ୍ର ଚିତ୍ତରେ ପ୍ରସ୍ତୁତ ହୋଇ ପରୀକ୍ଷା ଦେଲେ ଏବଂ ପରୀକ୍ଷାର ସବୁ ସ୍ତରରେ ସେ ଏତେ ଭଲ କଲେ ଯେ ତାଙ୍କୁ ଫେଲ କରାଇ ଅନ୍ୟ ଦୁଇଜଣଙ୍କୁ ପସ କରାଇବାକୁ ପରୀକ୍ଷକମାନଙ୍କ ବିବେକ

ଡାକ୍ତରବାବୁ

ବାଧା ଦେଲା । ଶେଷରେ ଡିନିଜଣ ଯାକ ପାସ୍ କଲେ ଓ ଡାକ୍ତରବାବୁ ତାଙ୍କ ପ୍ରଥମ M.D. ଲାଭ କଲେ ।

ଏହି ସମୟରେ ଭାଗ୍ୟ ଚକ୍ରର ଏକ ଶୁଭ ଆବର୍ତ୍ତନ ମାଧ୍ୟମରେ ଡାକ୍ତରବାବୁଙ୍କ ଅଭିଳଷିତ ଜୀବନର ଗତିଧାରା ନିୟନ୍ତ୍ରଣ କରିବାକୁ ଏକ ସୁବର୍ଣ୍ଣ ସୁଯୋଗ ଆସିଥିଲା । ସେ ଦରଜାଗାରେ ଥିଲା ବେଳେ ଡେକ୍ଟର ବିଭାଗରେ (Medicine) ଶିକ୍ଷକ ନିଯୁକ୍ତି ପାଇଁ ଏକ ବିଜ୍ଞାପନ ବାହାରିଲା ଓ ଡାକ୍ତରବାବୁ ଦରଜାଗାରୁ ଆବେଦନ ପତ୍ର ପଠାଇଲେ । ସେ M.D. (Pharmacology) କରି ଫେରିଲା ବେଳକୁ ଦେଖିଲେ ଯେ ସେ ମେଡ଼ିସିନ୍‌ରେ ଶିକ୍ଷକ ରୂପେ ନିଯୁକ୍ତି ପାଇଁ ଯୋଗ୍ୟ ବିବେଚିତ ହୋଇଛନ୍ତି । ସେତେବେଳେ ପ୍ରଥମ କରି ଏପରି ନିଯୁକ୍ତି ସରକାର ପି.ଏସ୍.ସି. ପାଖରୁ ବାହାର କରି ନେଇ ନିଜେ କରିବାକୁ ସ୍ଥିର କରିଥିଲେ । ଡାକ୍ତରବାବୁ ଫେରିବା ପର ଦିନ ସ୍ବାସ୍ଥ୍ୟ ନିର୍ଦ୍ଦେଶକଙ୍କ ଅଫିସକୁ ଯାଇ ଶୁଣିଲେ ଯେ ମେଡ଼ିସିନ୍‌ରେ ତାଙ୍କର ନିଯୁକ୍ତି ହେବାର ଅଛି । ସେତିକିବେଳେ ମାନସିକ ରୋଗରେ ଉପାଧୁରର ଶିକ୍ଷା ଲାଭ କରିଥିବା ଜନୈକ ଡାକ୍ତର ସ୍ବାସ୍ଥ୍ୟ ନିର୍ଦ୍ଦେଶକଙ୍କ ପାଖରେ ଡାକ୍ତରବାବୁଙ୍କ ଏପରି ନିଯୁକ୍ତିର ପ୍ରତିବାଦ କଲେ । ସ୍ବାସ୍ଥ୍ୟ ନିର୍ଦ୍ଦେଶକ ସେଥିରେ ବିରକ୍ତ ହୋଇ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେଲେ ଯେ ସଂଗେ ସଂଗେ ଡାକ୍ତରବାବୁଙ୍କ ନିଯୁକ୍ତି ପତ୍ର ପସ୍ତୁତ କରି ପଠାଇ ଦେବା ପାଇଁ । ଅନ୍ୟ ଜଣକ ଉପରେ ନିର୍ଦ୍ଦେଶକଙ୍କ ଏହି କୋପର ଫଳରେ ଡାକ୍ତରବାବୁ ବିନା ପ୍ରତେଷ୍ଟାରେ ତାଙ୍କର ନିଯୁକ୍ତି ପତ୍ର ନେଇ ତହିଁ ପରଦିନ ମେଡ଼ିସିନ୍‌ରେ ଶିକ୍ଷକ ରୂପେ ଯୋଗ ଦେଲେ । ଏହିପରି ଭାବରେ ଜୀବନର ଅଭିଳାଷ ପୂର୍ଣ୍ଣ ହେବାର ସୁଯୋଗ ମିଳିଥିଲା ।

ଡାକ୍ତରବାବୁଙ୍କ ଜୀବନର ପଥ ସବୁବେଳେ କଷ୍ଟକ୍ରିତ । କୌଣସି କାର୍ଯ୍ୟ ସହଜରେ ହୁଏ ନାହିଁ । ସେ ମେଡ଼ିସିନ୍ ଶିକ୍ଷକ ହିସାବରେ ଯୋଗ ଦେବା ପରେ ପରେ ତତ୍କାଳୀନ ବିଭାଜୀୟ ମୁଖ୍ୟ ଓ କଲେଜର ଅଧ୍ୟକ୍ଷ ସରକାରଙ୍କୁ ଲେଖିଲେ ଯେ ଡାକ୍ତରବାବୁ ଡେକ୍ଟର ବିଜ୍ଞାନରେ (Pharmacology) ଉଚ୍ଚ ଶିକ୍ଷା ଲାଭ କରିଥିବାରୁ ସେହି ବିଭାଗରେ ଶିକ୍ଷକ ରୂପେ ନିଯୁକ୍ତି ଦିଆଯାଉ । ତାପରେ ସରକାରଙ୍କଠାରୁ ବାରମ୍ବାର ସେହି ମର୍ମରେ ଚିଠି ଓ ଟେଲିଗ୍ରାମ ଇତ୍ୟାଦି ଆସିଲା । ବିଭାଗୀୟ ମୁଖ୍ୟଙ୍କର ଏପରି ଆଚରଣର କାରଣ ହେଲା ଯେ ଡାକ୍ତରବାବୁ ତାଙ୍କର ସିନିୟର ମେଡ଼ିସିନ୍ ବିଭାଗର ଆଉ ଜଣେ (ପୂର୍ବବର୍ତ୍ତିତ) ଶିକ୍ଷକଙ୍କ ସହାୟତାରେ ଘରୋଇ ଚିକିତ୍ସା ଓ ଗବେଷଣା ଇତ୍ୟାଦି କରି ଉଭୟେ ସୁନାମ ଅର୍ଜନ କରିବା ଆରମ୍ଭ କରିଥିଲେ । ଏହା ସେ ସହ୍ୟ କରି ନ ପାରି ଗର୍ଷାପରାୟଣ ହୋଇ ଡାକ୍ତରବାବୁଙ୍କୁ ସେ ବିଭାଗରୁ ବହସ୍ତାର କରିବା ପାଇଁ ଆପ୍ରାଣ ଉଦ୍ୟମ କରୁଥିଲେ । ଡାକ୍ତରବାବୁ କଲେ ବଲେ କୌଣସି ସରକାରଙ୍କ ନିର୍ଦ୍ଦେଶକୁ ଏତାଇ ଯାଉଥିଲେ । ଏହା କ୍ରମଶଃ ଅସମ୍ଭବ ହୋଇ ଆସିଲା ବେଳକୁ

CHERRY

ତାହାଙ୍କଦ୍ୱାରା ପରିଷ୍ଟ ତଳେ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟବିକାଶର ସ୍ୱପ୍ନ ନିର୍ଦ୍ଦେଶିତର ସମାପ୍ତତାରେ ସେ ଏ
 ବାସ୍ତବିକା ପାଇବାପାଇଁ ଲୁହାରିବେ ଓ ଗର୍ବିତା ତାହାଙ୍କ ତଳେ
 ଶୁଭାଶୀଷା ପ୍ରଦାନ କରି ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ନିର୍ଦ୍ଦେଶିତ ହୋଇଥିବା ପରେ ସେ ପାଇବାପାଇଁ ତାହାଙ୍କ
 ତଳେ ନେତୃତ୍ୱରେ ତାହାଙ୍କ ନିୟମିତ ସମ୍ପର୍କ ପାଇଁ ବଦଳିବେ ତଳେ ନେତୃତ୍ୱ
 ନେତୃତ୍ୱରେ ତଳେ ତଳେ ତଳେ ତଳେ ତଳେ ତଳେ ତଳେ ତଳେ ତଳେ ତଳେ
 ତଳେ ।

ଏହାପାଇଁ ଭାରତୀୟ ମେଡିସିନରେ ଉପାଧ୍ୟକ୍ଷତା ଦିଆ । ତେଣୁ ସେ ପୁଣି ବୟୋଟେକ୍ସା ଯାଏ ବେଫୋରାଲ ଡକ୍ଟରୀନ ମେଡିସିନ୍ ପ୍ରଫେସରଭାବେ ଅନୁଷ୍ଠାନରେ M.D. ପାଇଁ ଲେଟିଷ୍ଟେସନ ଉଲ୍ଲେଖ । ଅର୍ଥାତ୍ ଯୋଗୁଁ ସେଠାରେ ରହି ପଢ଼ିବା ଅସମ୍ଭବ ଥିଲା । ଅନ୍ୟ ଏକ ଉଦେଶ୍ୟରେ ମେଡିସିନରେ ଶିକ୍ଷାଧାରା ଉତ୍କଳିକାଙ୍କୁ ଡକ୍ଟରୀନ ନିୟମ ଅନୁସାରେ ସେ ଡକ୍ଟରେ ଶିକ୍ଷାଧାରା କରି ଭାରତୀୟରେ M.D. କରିବାକୁ ଅନୁମତି ପାଇଲେ । ସ୍କୁଲର ଡକ୍ଟରେ ଶିକ୍ଷାଧାରା, M.D. ପାଇଁ Thesis ଲେଖି ଓ ପଢ଼ାପଢ଼ି, ଉଲ୍ଲେଖ କରିବା ଓ ଅନ୍ୟ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ଶିକ୍ଷାଧାରାରେ ଅନୁଷ୍ଠାନ ପରିଚ୍ଛିନ୍ନ ହୋଇ ତାଙ୍କୁ ଡକ୍ଟରୀକୁ ପଢ଼ୁଥିଲା । ଏହିପରି ରାଜ୍ୟରେ ତେବେ ବର୍ଷ ପରେ ସେ ମଧୁନେହ ରୋଗ ଉପରେ M.D. Thesis ପ୍ରସ୍ତୁତ କରି ଭାରତୀୟ ଉଲ୍ଲେଖ କରି ଦିନ ରହି ପରୀକ୍ଷା ଦେବାପାଇଁ । ଭାରତୀୟ ଡକ୍ଟର ଓ ଉଲ୍ଲେଖ କରିବାରେ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଅର୍ଥ ସେ ବହି ଖୋଜାଳରେ ବିନିଯୋଗ କରିଥିଲେ । ତେଣୁ ଡକ୍ଟରୀକୁ ବିକ୍ରି କରି ଅର୍ଥ ପ୍ରତିମାସ ମେଳ ସେଠାରେ ସେ M.D. ପରୀକ୍ଷା ପାଇଁ ପ୍ରସ୍ତୁତ କଲେ । ସେ M.D. ପାଇଁ ମଧୁନେହ ରୋଗ ଉପରେ ଯେଉଁ ସର୍କୁଲ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିଥିଲେ ତାହା ଏ ରୋଗ ବିଷୟରେ ଏକ ନୂତନ ଡିସ୍କବର୍ସନ ଦେଇଥିଲା ଓ ଆନବର୍ତ୍ତନୀୟ ବିଶ୍ୱାସ ମଧୁନେହ ପ୍ରତିମାରେ ପ୍ରକାଶିତ ହୋଇ ସାରା ପୃଥିବୀରେ ଚଳିତ ପଢାଉଥିଲା । ପ୍ରାୟ ୨୦ ବର୍ଷ ପରେ WHO ମଧୁନେହ ବିଷୟରେ ଯେଉଁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଗ୍ରହଣ କରିଥିଲା, ତାହା ତାହାରବାବୁଙ୍କ ସର୍କୁଲ ସହିତ ପ୍ରାୟ ମିଶିଯାଇଥିଲା । ଏ କ୍ଷେତ୍ରରେ ତାହାରବାବୁଙ୍କ ଉପରିସ୍ଥ ସହାୟକଙ୍କ ଅବଦାନ ବହୁତ ବେଶି ।

ସରଳ ପ୍ରାଚୀନ ପରେ ପରାଜ୍ଞା ପାଇଁ ପ୍ରସ୍ତୁତି ବାନ୍ଧିଲା । ଭରଣସାରେ ରହି ଲୋଭୀ ଚେଷ୍ଟା ଓ ପଦାପଦ୍ମରେ ସେ କାପୁର୍ସ କୁପେ ନିମାଣିତ ହେଲେ । ସେଠାରେ ଗନ୍ଧ୍ୟ ତାକୁ କେତେକ ପ୍ରତିହତ ପରିସ୍ଥିତିର ସମ୍ମୁଖୀନ ହେବାକୁ ପଡ଼ିଲା । ସେ ବର୍ଷ ମୋଟ ୧୩ ଜଣ ପରାଜ୍ଞାଣୀ ଥିଲେ । ତାତ୍ତ୍ୱିକତାକୁ ଯେଉଁ ମୁଖ୍ୟ ଅଧ୍ୟାପକଙ୍କ ଭରଣାରେ ସେଠାକୁ ଯାଉଥିଲେ ସେ ସେତେବେଳେକୁ ଅବସର ଗ୍ରହଣ କରି ସାରିଥିଲେ ଓ ଅନ୍ୟ ଜଣେ ମୁଖ୍ୟ ଅଧ୍ୟାପକ ଥିଲେ । ତାଙ୍କ ସହ ତାତ୍ତ୍ୱିକତାସର ଶୈଶବୀ ପରିବ୍ରାଜ ନ

ଜାତକରାୟ

ହୁଏ । ୧୩ ତମ ପରୀକ୍ଷାର୍ଥୀଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ୩ ଜଣ ବାମରୁ ଆସିଥିଲେ । କାନ୍ଦି ୧୦ ଜଣ ହୁଏତ ବିଦାରୀ । ସେମାନେ ଯୋଡ଼ିଏ ଯୋଡ଼ା ଉପନ କରି ଏ ଡିଗ୍ରୀ ପାଇଁ ପରୀକ୍ଷା କରିଥିଲେ ପଢ଼ାପଢ଼ିଲେ । ସେମାନଙ୍କୁ ଡେଫାଟର ଶିକ୍ଷକମାନେ ବହୁତ ଖଟାଯାଏ ବୁଝାଥିଲେ । ନିଜର ଅବସର ଯାଏଁ ବାମରୁ ଆସୁଥିବା ଅନ୍ୟ ଦୁଇଜଣ ଜାତକରାୟଙ୍କୁ ଏକଜା ଜାଡ଼ି ସେ ଡେଫାଟର ଯୋଗ କରିଲେ । ମୁଖ୍ୟ ଅଧ୍ୟାପକ ଥରେ ତଳେ ବଢ଼ାଇବା ବେଳେ ପୁଣି ପଢ଼ାଉଁ ଅନ୍ୟମାନେ ଉଠିବ ଉତ୍ତର ଦେଇ ନ ପାରିବେ ବୋଲି ଜାତକରାୟଙ୍କ ଉଠିବ ଉତ୍ତରରେ ଶୁଣି ଖୋସି ଚାଲୁ ଖୋରାଖୋରି ଉଠେ ପୁଣିଆ ବୁଝାଥିଲେ । ଏହାଦ୍ୱାରା ସେ ଅନ୍ୟମାନଙ୍କର ଅଧିକ ଶକ୍ତି ଓ ଉଦ୍‌ଯତ୍ନ ଶିଖାଇ ଦେଲେ । ଏପରିକି ପରୀକ୍ଷା ଦିନ ଏକଜଣ ଯୋଡ଼ା ପରୀକ୍ଷା ପାସ ଦେଇ ଜାତକରାୟଙ୍କୁ ଅନେକ ସମୟ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ବାମରେ ବସାଇ ଦିଆଯାଇ । ଶେଷରେ ଜାତକରାୟ ପିଆ ଯାଇ ପରୀକ୍ଷାକର୍ମାଳୟ ବୁଲିବୁ ଏହା ପାଣିପାଣି ଚାଲୁ ସମୟ ସମୟ ଯୋଡ଼ା ଦିଆଯାଇ ଓ ପ୍ରଥମେ ଜାତକର ପରୀକ୍ଷା କରିଲା । ଯାହାକି ପରୀକ୍ଷାରେ ଶୁଦ୍ଧ ଭଲ କରି ଦିନ ବାଧାରେ ସେ ଶେଷର ଡିଗ୍ରୀରେ M.D. ପାସ କଲେ । ୧୩ ତମର ମଧ୍ୟରୁ ବାମରୁ ଅନ୍ୟ ଦୁଇଜଣଙ୍କ ସହିତ ମୋଟ ତିନିଜଣ ଡେଫାଟର ହୋଇଥିଲେ । ପରୀକ୍ଷା ପରେ ମୁଖ୍ୟ ଅଧ୍ୟାପକ ଜାତକରାୟଙ୍କୁ ଚାନ୍ଦି ଡିଭିଜନରେ ଡେଫାଟର ଉଦ୍‌ଯତ୍ନ ଦିଆଯାଇ ସବୁଜା କରିଲେ ଓ ଜାତକର ଆକର୍ଷିତତା, ଦୁର୍ଦ୍ଦିନତା ଓ ପରିଶ୍ରମରେ ସେ ଅନ୍ୟତ୍ର ପ୍ରାପ୍ତ ହୁଏତ କୋଣି ଡେଫାଟର । ଏହିପରି ଜାତକରାୟ ପ୍ରଥମେ Pharmacology ଓ ପରେ Medicineରେ M.D. କେ କରି ଚାନ୍ଦି ଜାତକର ଅନ୍ୟ ଏକ ଅଭିନୀତ ପୂର୍ବ କରି ଡିଗ୍ରୀରୁ ପେସି ଡିଗ୍ରୀ, ଶିକ୍ଷାକର୍ମ ଓ ଉପେକ୍ଷାରେ ନିଜର ଉତ୍ତର ଦେଲେ ।

ଡିଗ୍ରୀ ଶେଷରେ ଦୁଇମା ଓ ଯୋଡ଼ାପ୍ରସଙ୍ଗ ଅର୍ଜନ କରିବା ସମ୍ଭବତଃ ଲକ୍ଷ୍ୟ ହୋଇଥାଏ । ଏହିପାଇଁ ଡିଗ୍ରୀ ପଢ଼ା ଅନେକେ ଅନୁସନ୍ଧାନ କରିଥାଆନ୍ତି । ଅନ୍ୟ ବ୍ୟବସାୟିକ ପେଷା ପରି ଜାତକରର ମଧ୍ୟ ଡେଫାଟର ବା ମଧ୍ୟସ୍ଥ ମାନବର ଅବସର ଡିଗ୍ରୀ କରୁ ରୁହେଁ । ଗାଁ ଗହଳିର ବୃକ୍ଷ ଶିଳ୍ପିତ କାନ୍ଦି ତଥା ଅନ୍ୟ ଆନୁଷ୍ଠାନିକ ଡିଗ୍ରୀ ପେଷାଧାରୀ ବ୍ୟକ୍ତିମାନେ ସାଧାରଣତଃ ଏପରି ମାଧ୍ୟମ ହୋଇ ଥାଆନ୍ତି । ସେମାନଙ୍କୁ ସବୁଜ କରି ରୋଗୀମାନଙ୍କୁ ଆଦୃଷ୍ଟ ବରାଯାଇଥାଏ । ମେଡ଼ିକାଲ କଲେଜର ଶିକ୍ଷକମାନେ ଜୀବନାଳୟ କରିଥାନ୍ତେ ଏହା କରିଥାଆନ୍ତି । ସେହିପରି ଜାତକରାୟଙ୍କର ଡିଗ୍ରୀ କର୍ମଜାରୀ ପାଖପାଖର ହୋଟେଲ ବାଲ୍ଲା ଓ ପାନବୋକାଳୀ ଏବଂ ଡର୍ବେପୁରୀ ସ୍ଥାନୀୟ ରିକ୍ଟାକରକମାନେ ଡିଗ୍ରୀ କମିଶନି ବିନିମୟରେ ରୋଗୀ ଯୋଗାଡ଼ କରିବା କାର୍ଯ୍ୟରେ ବହୁତ ଭାବରେ ବ୍ୟବହୃତ ହୋଇଥାଆନ୍ତି । ଅଧିକୃତ ଅଧିକ ରୋଗୀ ଆସିଲା ପରେ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଜାତକର ନାମ ଜାଣିଥାନ୍ତେ ପ୍ରଜାଣିତ ହୋଇଯାଏ ।

ଲୋକପ୍ରିୟତା କିନ୍ତୁ ଏକ ଗିନୁ କଥା । ମିଷ୍ଟ ରାଷ୍ଟ୍ରୀ, ବିନା ଅର୍ଥ କିମ୍ବା କମ୍ ଅର୍ଥରେ ରୋଗ ଚିକିତ୍ସା ଓ ସର୍ବୋପରି ରୋଗୀ ବା ତାର ପରିବାର ବର୍ଗଙ୍କର ଛାନ୍ଦା ଅନୁସାରେ ଚିକିତ୍ସା ପଦ୍ଧତି ପ୍ରୟୋଗ ଦ୍ୱାରା ଏହା ଅର୍ଜନ କରାଯାଇଥାଏ । ଏଥିରେ ବିଜ୍ଞାନ ସମ୍ମତ ଚିକିତ୍ସା ପ୍ରଣାଳୀକୁ କେତେକାଂଶରେ ପରିତ୍ୟାଗ କରିବାକୁ ପଡ଼ିଥାଏ । କାରଣ ବିଜ୍ଞାନ ସମ୍ମତ ଚିକିତ୍ସା ସବୁବେଳେ ରୋଗୀର ଛାନ୍ଦା ଅନୁସାରେ ହୋଇପାରେ ନାହିଁ । ମିଷ୍ଟ ରାଷ୍ଟ୍ରୀ ଓ ଅମାୟିକ ବ୍ୟବହାର ଅବଶ୍ୟ ତାତ୍ତ୍ୱରସ ବ୍ୟକ୍ତିତ୍ୱ ଉପରେ ନିର୍ଭର କରେ । କେତେକ ତାତ୍ତ୍ୱର ଅତ୍ୟଧିକ ଅର୍ଥପିପାସୁ ହୋଇ ଯେନତେନ ପ୍ରକାରେଣ ରୋଗୀଠାରୁ ଅର୍ଥ ଉପାର୍ଜନ କରିବାକୁ କୁଣ୍ଠା ବୋଧ କରନ୍ତି ନାହିଁ । ଆଉ କେତେକ ଧର୍ମପ୍ରାଣ ତାତ୍ତ୍ୱର ଅର୍ଥ ଉପାର୍ଜନକୁ ଗୌଣ କରି ରୋଗ ଚିକିତ୍ସାରେ ନିଜକୁ ନିଯୋଜିତ କରନ୍ତି । ଆଉ କେତେକ କଠୋର ନୀତିବାଦୀ ତାତ୍ତ୍ୱର ଅସଦ୍ ବା ଅନ୍ୟାୟ ଉପାୟରେ ଅର୍ଥ ଉପାର୍ଜନକୁ ଘୃଣା କରିବା ଫଳେ ଫଳେ ନିଜର ନ୍ୟାୟ ପ୍ରାପ୍ୟ ଆଦାୟ ବିଷୟରେ ସଦା ସଚେତନ ରହିଥାନ୍ତି । ଏମାନେ ସାଧାରଣତଃ ଚିକିତ୍ସା ପ୍ରଣାଳୀରେ ମଧ୍ୟ ବୈଜ୍ଞାନିକ ପଦ୍ଧତିରେ ଚିକିତ୍ସା କରିବାରେ କୌଣସି ପ୍ରକାର ବୁଝାମଣା କରନ୍ତି ନାହିଁ । କିନ୍ତୁ ସେମାନଙ୍କୁ ଚିକିତ୍ସାରେ ସଫଳତାର ଅନୁପାତ ଅଧିକ ହୋଇଥିଲେ ମଧ୍ୟ ସେମାନଙ୍କ ଲୋକପ୍ରିୟତା ଅର୍ଜନ ଅନେକ ସମୟସାପେକ୍ଷ ହୋଇଥାଏ ଓ ଅର୍ଥ ଉପାର୍ଜନ ଦୃଷ୍ଟିରୁ ସେମାନେ ବହୁତ ପଛରେ ପଡ଼ିଥାଆନ୍ତି । ତାତ୍ତ୍ୱରସାବୁକୁ ଏହି ଶ୍ରେଣୀରୁକ୍ତ କରାଯାଇପାରେ ।

ଚିକିତ୍ସା କ୍ଷେତ୍ରରେ ସେ ବୈଜ୍ଞାନିକ ପଦ୍ଧତିକୁ କଠୋର ଭାବରେ ଅନୁସରଣ କରନ୍ତି । କୌଣସି କ୍ଷେତ୍ରରେ ତାହା ଉପଲବ୍ଧ ହୋଇ ନ ପାରିଲେ ସେ ସାମାନ୍ୟତମ ପରିବର୍ତ୍ତନ କରିଥାଆନ୍ତି ପରିସ୍ଥିତିକୁ ଚାହିଁ । ତାଙ୍କର ବ୍ୟକ୍ତିତ୍ୱର ପରିସର ଭିତରେ ତାଙ୍କୁ ମିଷ୍ଟରାଷ୍ଟ୍ରୀ କୁହାଯାଇ ପାରିବ ନାହିଁ । କରୁରାଷ୍ଟ୍ରୀ ବୋଲି ତାଙ୍କର ଦୁର୍ନାମ ରହିଛି । ରୋଗୀ ବା ପରିବାର ବର୍ଗଙ୍କର ମନ ତୋଷ ପାଇଁ ସେ ମିଥ୍ୟାର ଆଶ୍ରୟ ନେଇ ପାରନ୍ତି ନାହିଁ । ତେଣୁ ଏ ପଦ୍ଧତିରେ ଲୋକପ୍ରିୟତା ଅର୍ଜନରେ ସେ ଫଳପୂର୍ଣ୍ଣ ବିଫଳ । ତେବେ ବୈଜ୍ଞାନିକ ଚିକିତ୍ସା ପଦ୍ଧତିର ଅନୁସରଣ ଦ୍ୱାରା ତାଙ୍କର ସାଫଲ୍ୟ ଅର୍ଜନ ଧୀରେ ଧୀରେ ଲୋକମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଆଦୃତ ହୋଇ ବହୁତ ଦୈନିକରେ ସେ ଜଣେ ଉତ୍ତମ ଚିକିତ୍ସକ ରୂପେ ସୁନାମ ଅର୍ଜନ କରିପାରିଛନ୍ତି । ଏବେ ସବୁଆଡୁ ବିଫଳ ହୋଇ ଅନେକ ରୋଗୀ ଶେଷ ଚେଷ୍ଟା ପାଇଁ ତାଙ୍କ ପାଖକୁ ଆସନ୍ତି । ଅର୍ଥ ଉପାର୍ଜନ କ୍ଷେତ୍ରରେ ମଧ୍ୟ ସେ ଅତ୍ୟନ୍ତ ନୀତିବାଦୀ ଥିଲେ । ଅନ୍ୟାୟରେ ରୋଗୀଠାରୁ କୌଣସି ପ୍ରକାର ଅର୍ଥ ବା ଉଚ୍ଛୋଚ ଗ୍ରହଣର ସେ ପକ୍ଷପାତୀ ନ ଥିଲେ । ଥରେ ତାଙ୍କ ପାଖରେ ହସ୍ତପିଚାଲରେ ଚିକିତ୍ସିତ ହେଉଥିବା କୌଣସି ରୋଗୀର ଲୋକ ଅତି ବାଧ୍ୟବାଧକତା ସହ ପଚାଶ ଟଙ୍କା ତାଙ୍କ ପକେଟରେ ରଖିଦେଲା । ଏକ ପାଖରେ ଅର୍ଥର ଆକର୍ଷଣ ଓ ଅନ୍ୟ ପାଖରେ ବିବେକର

ତାନ୍ତ୍ରବୀର ସଂଘର୍ଷରେ ଶେଷରେ ସେ ଯାଇ ସେ ଟଙ୍କା ଫେରାଇ ଦେଇଥିବାର ତାଙ୍କ ମନେ ଅଛି । କିନ୍ତୁ ଦାରିଦ୍ର୍ୟର କଷଣରୁ ମୁକ୍ତି ପାଇବା ପାଇଁ ଓ ସ୍ଥାନୀୟ ପରିସ୍ଥିତିର ଚାପରେ ପରବର୍ତ୍ତୀ କାଳରେ କେତେକ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଏପରି କଠୋର ନୀତି ବିରୁଦ୍ଧ ଅର୍ଥ ସେ ଗ୍ରହଣ କରିଛନ୍ତି । ତଥାପି କେବେହେଲେ ରୋଗୀଠାରୁ ଅନ୍ୟାୟ ଅର୍ଥ ଦାବା କରିନାହାନ୍ତି । ସମୟ ସମୟରେ ଘରୋଇ ଚିକିତ୍ସାର ସମୃଦ୍ଧି ପାଇଁ ସେ ସାମୟିକ ଭାବରେ କେତେକ ନୀତିବିରୁଦ୍ଧ ପଦ୍ଧତି ଅନୁସରଣ କରିଥିଲେ ମଧ୍ୟ ଉପାର୍ଜନ କ୍ଷେତ୍ରରେ ସେ କେବେ ଅଧିକ ସଫଳତା ଅର୍ଜନ କରି ପାରି ନ ଥିଲେ । ତଥାପି ତାଙ୍କର ଓ ତାଙ୍କ ସ୍ତ୍ରୀଙ୍କର ନ୍ୟାୟୋଚିତ ଉପାର୍ଜନ ବଳରେ ପରବର୍ତ୍ତୀ କାଳକୁ ଅର୍ଜନ କରିଥିବା ଆର୍ଥିକ ସୁଚ୍ଛଳତାରେ ସେ ଖୁବ୍ ପରିତୃପ୍ତ ଓ ତାହା ତାଙ୍କ ପକ୍ଷରେ ଯଥେଷ୍ଟ ବୋଲି ତାଙ୍କର ମତ । ଅତି ଦରିଦ୍ର ଅବସ୍ଥାରୁ ଆରମ୍ଭ କରି ଉଚ୍ଚ ମଧ୍ୟବିତ୍ତ ଅବସ୍ଥାରେ ଉପନୀତ ହେବାକୁ ସେ ବହୁତ ବଡ଼ ଉପଲବ୍ଧି ବୋଲି ମନେ କରନ୍ତି ।

ଶିକ୍ଷାଦାନ କ୍ଷେତ୍ରରେ ମଧ୍ୟ ସେ ଜଣେ ଉଚ୍ଚକୋଟୀର ଶିକ୍ଷକ ବୋଲି ଛାତ୍ରଛାତ୍ରୀମାନେ ମତ ଦିଅନ୍ତି । ସେ ସବୁବେଳେ ତାନ୍ତ୍ରୀ ଚିକିତ୍ସାର ମୌଳିକତା ଉପରେ ଯୋର ଦେଇ ଶିକ୍ଷାଦାନ କରୁଥିଲେ । ତେଣୁ ତାଙ୍କର ଶ୍ରେଣୀକୁ ଛାତ୍ରମାନେ ବହୁଳ ସଂଖ୍ୟାରେ ଆସୁଥିଲେ ଓ ଅତି ଆଗ୍ରହ ସହକାରେ ତାଙ୍କ କଥା ଶୁଣୁଥିଲେ । ସବୁ ଛାତ୍ରଙ୍କୁ ସେ ସମାନ ଚକ୍ଷୁରେ ଦେଖୁଥିଲେ । ତେଣୁ ପରୀକ୍ଷକ ହିସାବରେ ଚିକିତ୍ସା କଠୋର ହେଲେ ମଧ୍ୟ ତାଙ୍କୁ ସମସ୍ତେ ପଟ୍ଟସା କରୁଥିଲେ । ପରୀକ୍ଷାପଣା ଭେଦ ରଖୁଥିବା ପରୀକ୍ଷକମାନେ ଅସୁବିଧାରେ ପଡ଼ିଥାଆନ୍ତି । ପରୀକ୍ଷାରେ କପି କରିବାର ସେ ଘୋର ବିରୋଧୀ ଥିଲେ । ତେଣୁ ପରିଦର୍ଶକ ହିସାବରେ ସେ ଯେଉଁ କକ୍ଷରେ ରହୁଥିଲେ ସେଠାରେ ଛାତ୍ରମାନେ ଭୟରେ ଥରହର ହେଉଥିଲେ । ଏପରିକି ପରବର୍ତ୍ତୀ କାଳରେ ଛାତ୍ରମାନେ ସଂପୃକ୍ତ କର୍ମକର୍ତ୍ତାଙ୍କୁ ଧରାଧରି କରି ତାଙ୍କୁ ପରିଦର୍ଶକ ତାଲିକାରୁ ଅନ୍ତର କରି ଦେଇଥିଲେ ।

ରୋଗୀ ଚିକିତ୍ସା ଓ ଶିକ୍ଷା ଦାନ କ୍ଷେତ୍ରରେ ତାଙ୍କର ଆନ୍ତରିକତା ତାଙ୍କୁ ଲୋକପ୍ରିୟ କରି ପାରିଥିଲା । ପ୍ରତିଦିନ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ସମୟରେ ଦୁଇଥର ଯାଇ ରୋଗୀ ଦେଖିବା ଓ ଠିକ୍ ସମୟରେ ଶିକ୍ଷାଦାନରେ ସେ କେବେହେଲେ ଅବହେଳା କରିନାହାନ୍ତି । ତାଙ୍କର କଠୋର ସମୟାନୁବର୍ତ୍ତିତା ଓ ଅନୁଶାସନ ଯୋଗୁଁ ତାଙ୍କ ପାଖରେ କାମ କରୁଥିବା ସହଯୋଗୀ ଓ ସହକାରୀମାନେ ତାଙ୍କୁ ବହୁତ ଭୟ କରୁଥିଲେ । ତେଣୁ ତାଙ୍କ ପାଖରେ ଚିକିତ୍ସିତ ହେଉଥିବା ରୋଗୀମାନେ ଠିକ୍ ସମୟରେ ଚିକିତ୍ସା ଓ ବିଶେଷ ଯତ୍ନ ପାଇ ବେଶ ପ୍ରୀତ ରହିଥିଲେ । ଏବେ ମଧ୍ୟ ତାଙ୍କ ବେଳର ରୋଗୀମାନେ ସେପରି ଚିକିତ୍ସା ଓ ଯତ୍ନର ଅଭାବ ଉପଲବ୍ଧି କରୁଛନ୍ତି ବୋଲି ବାହାରେ ପ୍ରକାଶ କରନ୍ତି ।

କାର୍ଯ୍ୟସ୍ଥଳରେ କଠୋରତା ସତ୍ତ୍ୱେ ସେ ସହକାରୀମାନଙ୍କ ପ୍ରତି ଅତି ସ୍ନେହୀ ଥିଲେ । କଠୋର ବାନ୍ଧ୍ୟବାଣୀ ତାଙ୍କର ଏକମାତ୍ର ଶାସନପଦ୍ଧତି ଥିଲା । ସେ କେବେ କର୍ତ୍ତବ୍ୟରେ ଅବହେଳା ପାଇଁ କାହାରି ପ୍ରତି ଦକ୍ଷ ବିଧାନ କରିନାହାନ୍ତି । ତେଣୁ ସମସ୍ତେ ତାଙ୍କୁ ଶ୍ରଦ୍ଧା ଓ ଭକ୍ତି କରୁଥିଲେ । ଚିକିତ୍ସା କ୍ଷେତ୍ରରେ ଦୀର୍ଘ ୩୩ ବର୍ଷ ହସ୍ତପିତାଳରେ କାମ କରି ମଧ୍ୟ ତାଙ୍କ ନାମରେ କେହି କେବେ ଅଭିଯୋଗ କରି ନାହାନ୍ତି । ଚିକିତ୍ସା କ୍ଷେତ୍ରରେ ତାଙ୍କର ଆନ୍ତରିକତା ଓ ଜ୍ଞାନସମ୍ପଦ ଚିକିତ୍ସାର ସଫଳତା ଯୋଗୁଁ ସରକାରୀ ଚାକିରୀରୁ ଅବସର ଗ୍ରହଣ ପରେ ତାଙ୍କ ଘରୋଇ ଚିକିତ୍ସା ଦିନକୁ ଦିନ ବୃଦ୍ଧି ପାଇବାରେ ଲାଗିଛି ।

ଆଜି ତାତ୍ତ୍ୱରା ଚିକିତ୍ସାର ଅତୁଟପୂର୍ବ ଉନ୍ନତି ସଂଗେ ସଂଗେ ଚିକିତ୍ସା କ୍ଷେତ୍ରରେ ଅଧିକାଂଶ ତାତ୍ତ୍ୱରଙ୍କର ମୂଲ୍ୟବୋଧ ଓ ନୈତିକତାର କ୍ରମବର୍ଦ୍ଧିଷ୍ଣୁ ଅବସ୍ଥା ତାତ୍ତ୍ୱରବାବୁଙ୍କୁ ଅନେକ ବିଚଳିତ କରୁଅଛି । ସେବା ଓ ବିଜ୍ଞାନ ପରିବର୍ତ୍ତେ ଚିକିତ୍ସା ଏକ ଲାଭକାରୀ ପେଷା ବା ବ୍ୟବସାୟରେ ପରିଣତ ହୋଇଛି । ତାତ୍ତ୍ୱରା ପାସ୍ କଲାପରେ ଅଧିକାଂଶ ତାତ୍ତ୍ୱର କିପରି ଅଳ୍ପ ସମୟ ମଧ୍ୟରେ ଅମାପ ଧନ ଉପାର୍ଜନ କରିପାରିବେ ସେହି ପ୍ରଚେଷ୍ଟାରେ ମଗ୍ନ । ସେବା ଧର୍ମ କଥା ପରିତ୍ୟାଗ କରି ମଧ୍ୟ ବୈଜ୍ଞାନିକ ମତରେ ଆନ୍ତରିକତାର ସହ ରୋଗୀ ଚିକିତ୍ସା କରିବା ମଧ୍ୟ କ୍ଳୃତ ହେଉଥିବା ମିଳେ । ସ୍ୱଳ୍ପ ଶିକ୍ଷା ଓ ସହଜରେ ପାସ୍ କରି ତାତ୍ତ୍ୱରମାନେ ଯାଉଛନ୍ତି ରୋଗୀ ଚିକିତ୍ସା କରିବାକୁ । ଚିକିତ୍ସା ପଦ୍ଧତିରେ ଆବଶ୍ୟକ ଦକ୍ଷତାର ବହୁତ ଅଭାବ । ବ୍ୟବସାୟିକ ମନୋବୃତ୍ତି ନେଇ ବିଭିନ୍ନ ବ୍ୟୟବହୁଳ ପରୀକ୍ଷା ନିରୀକ୍ଷା କରାଇ ରୋଗୀଠାରୁ ଅର୍ଥ ଶୋଷଣରେ ଅନେକ ତାତ୍ତ୍ୱର ନିଜକୁ ନିୟୋଜିତ କରୁଛନ୍ତି । ସେବା ଓ ବିନା ପାରିଶ୍ରମିକରେ ଚିକିତ୍ସାର ପକ୍ଷପାତୀ ନୁହନ୍ତି ତାତ୍ତ୍ୱରବାବୁ । ତଥାପି ଏବର ନୀତିହୀନ ଅର୍ଥ ଶୋଷଣ ଦେଖି ଚିକିତ୍ସା ବ୍ୟବସାୟ ପ୍ରତି ତାଙ୍କର ଏକପ୍ରକାର ଘୃଣାଭାବ ଜାତ ହେଲାଣି ।

ତାତ୍ତ୍ୱରା ଚିକିତ୍ସା କ୍ଷେତ୍ରରେ ଗବେଷଣା ଏକ ବିଶିଷ୍ଟ ଅଂଗ । ଗବେଷଣା ବିନା ବିଜ୍ଞାନର ଉନ୍ନତି ଅସମ୍ଭବ । ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ବିଜ୍ଞାନ ପରି ତାତ୍ତ୍ୱରା ଚିକିତ୍ସାର ଗବେଷଣା କେବଳ ପ୍ରୟୋଗଶାଳରେ ଆବଶ୍ୟକ ରହପାରିବ ନାହିଁ । ଏସବୁ ସ୍ଥାନରେ କେତୋଟି ମୌଳିକ ଗବେଷଣା ମାତ୍ର ସମ୍ଭବ । ଏସବୁ ସ୍ଥାନରେ କେତେକ ବୈଜ୍ଞାନିକ ତାତ୍ତ୍ୱର ଗବେଷକ ଭାବରେ ନିଜକୁ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ନିୟୋଜିତ କରିଛନ୍ତି । ଏହି ମୌଳିକ ଗବେଷଣା ଲବ୍ଧ ଜ୍ଞାନକୁ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ଷେତ୍ରରେ ଉପଯୋଗ କରିବାପାଇଁ ଗବେଷଣାଶାଳାରୁ ବାହାରି ରୋଗୀଙ୍କ ପାଖକୁ ଯିବାକୁ ହୁଏ । ତାତ୍ତ୍ୱରା ରୋଗୀଙ୍କଠାରୁ ହିଁ ଗବେଷଣା ଉପଯୋଗୀ ବିଭିନ୍ନ ମୌଳିକ ସମସ୍ୟାର ସୂତ୍ର ଆହରଣ କରାଯାଇଥାଏ । ଏସବୁ ପାଇଁ ରୋଗୀ ଚିକିତ୍ସାରେ ନିୟୁତ ତାତ୍ତ୍ୱରମାନଙ୍କର ଗବେଷଣାରେ ସଂଶ୍ଳିଷ୍ଟ ହେବା ନିତାନ୍ତ ଆବଶ୍ୟକ । ବାହାରେ ଘରୋଇ ଭାବରେ ବା ଛୋଟ ଛୋଟ ତାତ୍ତ୍ୱରଶାଳା ଓ ହସ୍ତପିତାଳ

ରତ୍ୟାଦିରେ ଚିକିତ୍ସା କରୁଥିବା ତାତ୍ତ୍ୱରମାନଙ୍କ ପାଇଁ ଏଥିପାଇଁ ସୁବିଧା ସୁଯୋଗ ପ୍ରାପ୍ତ ନ ଥାଏ । ତେଣୁ ମେଡ଼ିକାଲ କଲେଜ ଓ ବଡ଼ ବଡ଼ ହସ୍ପିଟାଲରେ ଚିକିତ୍ସା କରୁଥିବା ବିଶେଷଜ୍ଞ ତାତ୍ତ୍ୱରମାନଙ୍କର ହିଁ ଏଥିପାଇଁ ପ୍ରଶସ୍ତ କ୍ଷେତ୍ର ରହିଛି । ଅତଏବ ଶିକ୍ଷାଦାନ, ରୋଗଚିକିତ୍ସା ସହ ଗବେଷଣା ମେଡ଼ିକାଲ କଲେଜର ଶିକ୍ଷକମାନଙ୍କ ଏକ ବିଶେଷ କର୍ତ୍ତବ୍ୟ । କିନ୍ତୁ ଦୁଃଖର ବିଷୟ, ମେଡ଼ିକାଲ କଲେଜର ଅଧିକାଂଶ ଶିକ୍ଷକଙ୍କର ଏ ବିଷୟରେ ଆସକ୍ତି ବା ଅନୁରକ୍ତି ନାହିଁ । ଏପରି କି ଜଣେ ଅତି ମୋଧାବା ଓ ସୁଦକ୍ଷ ତାତ୍ତ୍ୱର ଥରେ ମତ ବ୍ୟକ୍ତ କରିଥିଲେ “ଆମେ ତାତ୍ତ୍ୱର ହୋଇଛୁ ରୋଗୀ ଚିକିତ୍ସା କରି ଅର୍ଥ ଉପାର୍ଜନ କରିବାକୁ” ଗବେଷଣାରୁ ଆମକୁ କ’ଣ ମିଳିବ ?” ଏ କ୍ଷେତ୍ରରେ ସରକାରୀ ଉଦାସୀନତା ଆହୁରି ନିନ୍ଦନୀୟ । ଗବେଷଣା ପାଇଁ କେବଳ ଯେ ଆବଶ୍ୟକ ପ୍ରୋତ୍ସାହନ ଓ ସାହାଯ୍ୟ ସରକାରଙ୍କଠାରୁ ମିଳେ ନାହିଁ ତା ନୁହେଁ, ବରଂ ଗବେଷଣାରେ ସରକାରୀ କର୍ତ୍ତୃତ୍ୱ କରିଆରେ ସମୟ ସମୟରେ ବ୍ୟାଘାତ ସୃଷ୍ଟି କରିବାର ଦେଖାଯାଏ । ଓଡ଼ିଶାର ଜନୈକ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ସଚିବ ଥରେ କହିଥିଲେ “ ତାତ୍ତ୍ୱରମାନେ ଗବେଷଣା କରନ୍ତି ନିଜର ସୁନାମ ପାଇଁ । ସରକାରଙ୍କୁ ସେଥିରୁ କ’ଣ ମିଳିବ ?” ଏକ ବରିଷ୍ଠ ଆଇ.ଏ.ଏସ୍. ଅଫିସରଙ୍କ ଏପରି ମନ୍ତବ୍ୟ ଯେ କେତେ ନିନ୍ଦନୀୟ ତାହା ସମସ୍ତେ ଉପଲବ୍ଧ କରିପାରୁଥିବେ । ଭାରତରେ ତାତ୍ତ୍ୱରଷ ଗବେଷଣା ପାଇଁ ଅର୍ଥାଭାବ ଅତି ଉଚ୍ଚ । ରାଜ୍ୟ ସରକାରମାନେ ଏପାଇଁ କୌଣସି ଅର୍ଥ ଅନୁଦାନ ପ୍ରାପ୍ତ କରନ୍ତି ନାହିଁ । କେନ୍ଦ୍ର ସରକାରଙ୍କର ଯାହା କିଛି ଅନୁଦାନ ଭାରତୀୟ ଚିକିତ୍ସା ଗବେଷଣା ପରିଷଦ(ICMR) ଜରିଆରେ ହୋଇଥାଏ । ସେଠାରୁ ମଧ୍ୟ ଯାହା ଅର୍ଥ ମିଳିଥାଏ, କର୍ମଚାରୀଙ୍କର ଦରମା ଓ ଅଫିସ୍ ଖର୍ଚ୍ଚ ପରେ ପ୍ରକୃତ ଗବେଷଣା ପାଇଁ ଅଳ୍ପ କିଛି ବଞ୍ଚିଥାଏ । ତାହା ମଧ୍ୟ କଠୋର ନୀତି ନିୟମ ଯୋଗୁଁ ଠିକ୍ ସମୟରେ ଠିକ୍ ଭାବରେ କାର୍ଯ୍ୟରେ ଲାଗି ପାରେ ନାହିଁ । ଗବେଷଣା ପରିଷଦର ନିଜସ୍ୱ ଗବେଷକମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଅନେକଙ୍କର ପ୍ରକୃତ ଗବେଷଣା ପ୍ରତି ଅନୁରକ୍ତି ବା ଆଗ୍ରହ ନ ଥାଏ । ବେଶି ଦରମାରେ ଚାକିରୀ ପାଇଁ ସେମାନେ ସେଠାରେ କାର୍ଯ୍ୟ କରନ୍ତି । ବର୍ଷକ ଭିତରେ କୌଣସି ପ୍ରକାରେ ସନ୍ଦର୍ଭ କେତେଟା କୌଣସି ସମ୍ମିଳନୀରେ ପଢ଼ିଦେଲେ ବା କୌଣସି ପତ୍ରିକାରେ ପ୍ରକାଶ କରିଦେଲେ ସେମାନଙ୍କର ଚାକିରୀ ବଜାୟ ରହେ ଓ ତାହାହିଁ ତାଙ୍କର ପଦୋନ୍ନତି ପାଇଁ ଯଥେଷ୍ଟ । କିନ୍ତୁ ସେମାନଙ୍କର ପ୍ରକୃତ ଗବେଷଣାତ୍ମକ କାର୍ଯ୍ୟର ମୂଲ୍ୟାୟନ ପ୍ରାୟ ହୁଏ ନାହିଁ । ତେଣୁ ଦୀର୍ଘ ପ୍ରାୟ ୫୦ ବର୍ଷ ଭିତରେ ଏହି ପରିଷଦର ପ୍ରକୃତ ଚିକିତ୍ସା ବିଜ୍ଞାନକୁ ଅନୁଦାନ ଅତ୍ୟନ୍ତ ନଗଣ୍ୟ ।

ପୁନଶ୍ଚ ସରକାରଙ୍କ ନିୟମ ଅନୁସାରେ ବିଶ୍ୱ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ଅନୁଷ୍ଠାନ (WHO) ତଥା ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ବିଦେଶୀ ରାଷ୍ଟ୍ରର ଗବେଷଣା ଭିତ୍ତିକ ସମସ୍ତ ଅନୁଦାନ ଏହି ପରିଷଦ

ଡାକ୍ତରବୀରୁ

ମାଧ୍ୟମରେ ମିଳିଥାଏ । ତେଣୁ ପ୍ରକୃତ ଗବେଷକ ପାଖରେ ତାହା ପହଞ୍ଚି ପାରେ ନାହିଁ । ସୁଦୀର୍ଘ ରାଜନୈତିକ ହାତ ଥିବା ଲୋକେ ପ୍ରାୟ ତାହା ପାଆନ୍ତି । ବିଦେଶୀ ଉନ୍ନତ ରାଷ୍ଟ୍ରମାନଙ୍କରେ ଚିକିତ୍ସା ସଂକ୍ରାନ୍ତୀୟ ଗବେଷଣା ଲାଗି ବିଭିନ୍ନ ଶିକ୍ଷା ଓ ବ୍ୟବସାୟ ପ୍ରତିଷ୍ଠାନ ଅନେକ ଅନୁଦାନ ଦେଇଥାଆନ୍ତି । ଆମ ଦେଶରେ ଏପରି ପ୍ରତିଷ୍ଠାନମାନେ ମଧ୍ୟ ଏପରି ମହତ୍ତ୍ୱ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ପାଇଁ ଅର୍ଥ ବ୍ୟୟ କରିବାକୁ କୁଣ୍ଠିତ ହୁଅନ୍ତେ ନାହିଁ । କିନ୍ତୁ ବିଭିନ୍ନ ଗବେଷକ ପ୍ରାୟ ସରକାରୀ କର୍ମଚାରୀ ହୋଇଥିବାରୁ ଏପରି ଅର୍ଥ ଗ୍ରହଣ କରିବାକୁ ସେମାନଙ୍କୁ ସରକାରୀ ଅନୁମତି ମିଳେ ନାହିଁ । ଏପରି ପରିସ୍ଥିତିରେ ଭାରତୀୟ ଚିକିତ୍ସା ବିଜ୍ଞାନୀମାନେ ଗବେଷଣା କ୍ଷେତ୍ରରେ ଅତ୍ୟନ୍ତ ହତୋତ୍ସାହ ହେବା ସ୍ୱାଭାବିକ । ଅଳ୍ପ କେତେକ ଭାରତୀୟ ଡାକ୍ତର ନିଜର କଠୋର ପରିଶ୍ରମ ଓ ମନୋବଳ ଦ୍ୱାରା ଗବେଷଣା କ୍ଷେତ୍ରରେ ଯତ୍ନକ୍ଷିପ୍ତ ସାଫଲ୍ୟ ଅର୍ଜନ କରିପାରିଛନ୍ତି ।

ଡାକ୍ତରବୀରୁ ଏହିମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ଜଣେ । ଗବେଷଣା ପ୍ରତି ତାଙ୍କର ଆଗ୍ରହ ପ୍ରଥମରୁ ଥିଲା । ଗୋଟିଏ ବର୍ଷ ଗବେଷଣା ବୃତ୍ତି ପାଇ କାମ କରୁଥିଲା ବେଳେ ପ୍ରୟୋଗଶାଳା ଓ ଗବେଷଣା ପଦ୍ଧତି ସଂକ୍ରାନ୍ତୀୟ ଅନେକ ତଥ୍ୟ ବିଷୟରେ ସେ ଅବଗତ ହୋଇ ପାରିଥିଲେ । ହାଇସ୍କୋଲ୍‌ସ୍‌ତର ସମୟରେ ପୂର୍ବୋକ୍ତ ବରିଷ୍ଠ ଡାକ୍ତରଙ୍କ ସହ ତାଙ୍କ ଗାଟି ଗବେଷଣାମୂଳକ ସହଯୋଗ ପ୍ରକାଶିତ ହୋଇଥିଲା । ପରେ ଭେଷଜ ଚିକିତ୍ସାର (Medicine) M.D. ପାଇଁ କରିଥିବା ଗବେଷଣା ଦ୍ୱାରା ସେ ଦୁହେଁ ସାରା ପୃଥିବୀରେ ପରିଚିତି ଲାଭ କରିପାରିଥିଲେ । M.D.ରେ ତାଙ୍କର ଗବେଷଣାର ବିଷୟ ଥିଲା । ‘ମଧୁମେହ’ ରୋଗ । ସେ ତାଙ୍କ ଥେସିସ୍‌ରେ ଅନୁନ୍ନତ ରାଷ୍ଟ୍ରରେ ମଧୁମେହ ରୋଗ ବିଷୟରେ ଯେଉଁ ଦିଗ୍‌ବର୍ଣ୍ଣନା ୧୯୬୩ ମସିହାରେ ଦେଇଥିଲେ ତାହା ପ୍ରାୟ ୨୦ ବର୍ଷ ପରେ ବିଶ୍ୱ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ସଂଗଠନର (WHO) ସ୍ୱୀକୃତି ଲାଭ କରିଥିଲା । ଯାହେଉ ପ୍ରାୟ ୧୦ ବର୍ଷ ଏହି ରୋଗ ଉପରେ ଗବେଷଣା କରି ପ୍ରତିଷ୍ଠା ଲାଭ କଲାବେଳେକୁ ସରକାରୀ ବ୍ୟାପ୍ତାତ ଏଥିରେ ଯଦନିକା ପତନ କରାଇଥିଲା । ସରକାରୀ ଆଦେଶ ବଳରେ ତାଙ୍କର ଗବେଷଣା ସ୍ଥଳ କଟକରୁ ତାଙ୍କୁ ବୁର୍ଲାକୁ ସ୍ଥାନାନ୍ତରିତ କରାଗଲା । ସେଠାରେ ବହୁଚେଷ୍ଟା ସତ୍ତ୍ୱେ ମଧୁମେହ ରୋଗ ଉପରେ ଗବେଷଣା ତଳାଇ ରଖିବା ସମ୍ଭବପର ହେଲା ନାହିଁ । ତଥାପି ୧୦ ବର୍ଷର ଗବେଷଣା ଲଢ଼ି ତଥ୍ୟ ଉପରେ ତାଙ୍କର ୧୦-୧୫ଟି ସହଯୋଗୀ ପ୍ରକାଶିତ ହୋଇଥିଲା ଓ ଭାରତୀୟ ଭେଷଜ ଚିକିତ୍ସକ ସଂଘ (Association of Physicians of India) ଠାରୁ ସେ ଏକ ସମ୍ମାନ ଲାଭ କରିଥିଲେ । ପରବର୍ତ୍ତୀ କାଳରେ ଭାରତୀୟ ମଧୁମେହ ସଂଘର ଓଡ଼ିଶା ଶାଖା ଦ୍ୱାରା ମଧ୍ୟ ଏ ରୋଗର ଗବେଷଣା କ୍ଷେତ୍ରରେ ତାଙ୍କର ଅବଦାନ ପାଇଁ ସେ ସମ୍ମାନିତ ହୋଇଥିଲେ । ମଧୁମେହ ରୋଗର ଚିକିତ୍ସା କ୍ଷେତ୍ରରେ ଜଣେ ବିଶେଷଜ୍ଞ ହିସାବରେ ସାରା

ଓଡ଼ିଶାରେ ସେ ପରିଚିତି ଲାଭ କରିଥିଲେ ।

ମଧୁମେହ ଗବେଷଣାର ଯବନିକାରେ ସେ ହତୋତ୍ସାହ ହୋଇ ନ ଥିଲେ । ତାଙ୍କର ବିଜ୍ଞାନୀ ଓ ଅନୁସନ୍ଧିଷ୍ଟ ମନ ଗବେଷଣାପାଇଁ ଅନ୍ୟ କ୍ଷେତ୍ର ଅନ୍ୱେଷଣ କରି ଚାଲିଲା । ଶେଷରେ ସେ ପାଇଲେ ‘ରକ୍ତ ଶିକୁଳି’ ରୋଗର (Sickle Cell Anaemia) ସଂଧାନ । ଏ ରୋଗ ପଶ୍ଚିମ ଓ ଦକ୍ଷିଣ ଓଡ଼ିଶା ତଥା ନିକଟସ୍ଥ ମଧ୍ୟପ୍ରଦେଶ ଓ ମହାରାଷ୍ଟ୍ର ଇତ୍ୟାଦି ଅଞ୍ଚଳରେ ବହୁଳ ଭାବରେ ଦେଖାଯାଏ । ଏହା ଏକ ଅତି ମାରାତ୍ମକ ରୋଗ ହୋଇଥିବାରୁ ଅନେକ ରୋଗୀ ୧୯/୨୦ ବର୍ଷ ବୟସ ମଧ୍ୟରେ ମୃତ୍ୟୁବରଣ କରିଥାଆନ୍ତି । ଯେଉଁମାନେ ବଞ୍ଚିରହନ୍ତି ଶାରୀରିକ ସ୍ତରରେ ଫଗୁ ହୋଇ ଚିରରୋଗୀ ହୋଇ ରହିଥାଆନ୍ତି । ହଜାର ହଜାର ବର୍ଷ ଧରି ଏ ରୋଗ ରହିଥିଲେ ମଧ୍ୟ ତାନ୍ତ୍ରମାନେ କିମ୍ବା ଜନସାଧାରଣ ଏହା ବିଷୟରେ ପ୍ରାୟ ଅବିଦିତ ଥିଲେ । ୧୯୭୬ ମସିହାରେ ତାନ୍ତ୍ରବାରୁ ପ୍ରଥମେ ଏ ବିଷୟରେ ଗବେଷଣା ଆରମ୍ଭ କଲେ । ତାଙ୍କର ନୂତନ କର୍ମସୂଚୀ ବୁର୍ଲା ଏହି ଗବେଷଣା ପାଇଁ ଏକ ପ୍ରକୃଷ୍ଟ ସ୍ଥାନ ଥିଲା । ୨/୩ ବର୍ଷ କାମ କରି ସେ ପ୍ରଥମେ ଏ ରୋଗର ପ୍ରାଦୁର୍ଭାବ ଓ ବ୍ୟାପକତା ବିଷୟ ସାରା ପୃଥିବୀର ଚିକିତ୍ସା ବିଜ୍ଞାନୀଙ୍କ ଦୃଷ୍ଟିକୁ ଆଣି ପାରିଲେ । ପରବର୍ତ୍ତୀ କାଳରେ କେତେକ ବିଦେଶୀ ଗବେଷକଙ୍କ ସହାୟତାରେ ବୁର୍ଲାରେ ଗବେଷଣା ଚଳାଇ ଏ ରୋଗ ବିଷୟରେ ଅନେକ ତଥ୍ୟ ସେ ବିଶ୍ୱ ବୈଜ୍ଞାନିକ ଦରବାରରେ ଉପସ୍ଥାପିତ କରାଇ ପାରିଲେ ।

ତାଙ୍କର ଏହି ଗବେଷଣାତ୍ମକ ପରୀକ୍ଷାରେ ଚମତ୍କୃତ ହୋଇ ବ୍ରିଟିଶ କାଉନ୍ସିଲ ତାଙ୍କୁ ୧୯୯୦ ଓ ୧୯୯୧ରେ ଲଣ୍ଡନ ଓ ଜାମାଇକା ଇତ୍ୟାଦିରେ ଏ ରୋଗ ସଂକ୍ରାନ୍ତରେ ଜ୍ଞାନର ଆଦାନପ୍ରଦାନ ପାଇଁ ପଠାଇଲେ । ୧୯୯୦ରେ ପ୍ରଥମ ବିଦେଶ ଯାତ୍ରା ସମୟର ଭାବନା ତାଙ୍କର ଏବେ ବି ମନେ ଅଛି । କଲିକତାରୁ ଉଡ଼ାଜାହାଜରେ ବସି ମସ୍କୋ ଦେଇ ସେ ଲଣ୍ଡନ ଯାଉଥାଆନ୍ତି । ଏହା ତାଙ୍କର ପ୍ରଥମ ବିଦେଶ ଯାତ୍ରା । ଭ୍ରମଣ ବା ଶିକ୍ଷା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ନୁହେଁ, ଜଣେ ବିଶିଷ୍ଟ ବୈଜ୍ଞାନିକ ହିସାବରେ ସସମ୍ମାନେ ସେ ଯାଉଥାଆନ୍ତି ଲଣ୍ଡନ ବ୍ରିଟିଶ ସରକାରଙ୍କ ଅତିଥି ହୋଇ । ଏସବୁ ବିଧାନ ଛଡ଼ା ଆଉ କ’ଣ ହୋଇପାରେ ? ଯାହେଉ ଲଣ୍ଡନର ବିଶିଷ୍ଟ କଲେଜରେ ଆଲୋଚନା ଓ ବକ୍ତୃତା ଇତ୍ୟାଦି ପରେ ୮/୧୦ ଦିନରେ ସେ ଫେରି ଆସିଲେ । ଲଣ୍ଡନରେ ୪୫ ମିନିଟର ବକ୍ତୃତା ପାଇଁ ତାଙ୍କୁ ୧୨୫ଟି ଟଙ୍କା ପାରିଶ୍ରମିକ ମିଳୁଥିଲା । ସେଠାକାର ଗୋଟିଏ ସଂସ୍ଥା ତାଙ୍କୁ ପୁଣି ଥରେ ଯିବାପାଇଁ ୪୦ ହଜାର ଟଙ୍କାର ଆର୍ଥିକ ସାହାଯ୍ୟ ଦେବାପାଇଁ ପ୍ରତିଶ୍ରୁତି ମଧ୍ୟ ଦେଲେ । ତେଣୁ ପରବର୍ଷ ସସ୍ତାକ ସେ ପୁଣିଥରେ ଲଣ୍ଡନ ଓ ସୁଦୂର ପଶ୍ଚିମ ଭାରତୀୟ ଦ୍ୱୀପପୁଞ୍ଜର ଜାମାଇକା ଯାଇଥିଲେ । ସେଠାକାର ଜଣେ ଏ ରୋଗର ବିଶିଷ୍ଟ ଗବେଷକଙ୍କ ସାଙ୍ଗରେ ତାଙ୍କର ପରିଚିତି ଓ ଆତ୍ମୀୟତା ଏତେ ବୃଦ୍ଧି

ପାଇଲା ଯେ ସେମାନେ ପରବର୍ତ୍ତୀ କାଳରେ ମଧ୍ୟ ତାନ୍ତ୍ରରବାବୁଙ୍କୁ ଦେଖିବାପାଇଁ ଭାରତ ଆସିଥିଲେ । କେବଳ ସେତିକି ନୁହେଁ, ତାଙ୍କର ନିଜସ୍ବ ପ୍ରତେଷ୍ଟାରେ ବ୍ରିଟିଶ ସରକାରକଠାରୁ ପ୍ରାୟ ୪୦ ହଜାର ଟଙ୍କାର ମୂଲ୍ୟବାନ ଗବେଷଣା ପୁସ୍ତକ ସେ ମେଡ଼ିକାଲ କଲେଜ ଲାଇବ୍ରେରୀ ପାଇଁ ଦାନ ସ୍ବରୂପ ହାସଲ କରିପାରିଥିଲେ ।

ଏହି ସମୟରେ ତାଙ୍କର ଅନେକଗୁଡ଼ିଏ ଗବେଷଣାତ୍ମକ ସନ୍ଦର୍ଭ ବୈଦେଶିକ ତାନ୍ତ୍ରୀ ବିଜ୍ଞାନ ପତ୍ରିକାରେ ପ୍ରକାଶିତ ହୋଇ ରକ୍ତଶିକୁଳି ରୋଗର ଜଣେ ବିଶିଷ୍ଟ ଗବେଷକ ହିସାବରେ ତାଙ୍କୁ ପ୍ରତିପାଦିତ କରିପାରିଲା । ଭାରତୀୟ ପତ୍ରିକାମାନଙ୍କରେ ମଧ୍ୟ ଅନେକ ସନ୍ଦର୍ଭ ପ୍ରକାଶିତ ହୋଇ ଆସୁଅଛି । ତାଙ୍କର କୃତିତ୍ବର ସ୍ବାକୃତି ସ୍ବରୂପ ଭାରତୀୟ ରେଷଜ ଚିକିତ୍ସକ ସଂଘ (Association of Physicians of India) ତାଙ୍କୁ ଅତି ସମ୍ମାନଜନକ ‘Netaji Oration’ ଦେବାପାଇଁ ୧୯୯୧ର ବାଛିଲା । ତାପରେ ପ୍ରାୟ ପ୍ରତିବର୍ଷ ସେ ୨/୩ଟି ସ୍ଥାନକୁ ଏ ରୋଗ ବିଷୟରେ ବକ୍ତୃତା ଦେବାପାଇଁ ନିମନ୍ତ୍ରିତ ହୋଇ ଯାଉଛନ୍ତି । ଚାକିରୀରୁ ଅବସର ଗ୍ରହଣ କଲାପରେ ଏବେ ମଧ୍ୟ ସ୍ବକାୟ ପ୍ରତେଷ୍ଟାରେ ସେ ଏ ଗବେଷଣା ଚଳାଇ ଆସୁଛନ୍ତି । ଏହିପରି ଭାବରେ ଏ ରୋଗର ଗବେଷଣାରେ ସେ ଯେ କେବଳ ଭାରତରେ ପ୍ରଥମ ସ୍ଥାନ ଅଧିକାର କରିପାରିଛନ୍ତି ତା ନୁହେଁ, ସାରା ପୃଥିବୀରେ ମୁଖ୍ୟମେଧ ଗବେଷକଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ସେ ଅନ୍ୟତମ । ତାଙ୍କର ଏହି ଅତୁଟପୂର୍ବ ସାଫଲ୍ୟରେ ତାଙ୍କର ହୃଦବୋଧ ହୋଇଛି ଯେ ଗବେଷଣା ପାଇଁ ଆର୍ଥିକ ଓ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଆନୁଷ୍ଠାନିକ ସାହାଯ୍ୟ ଅପେକ୍ଷା ନିଜର ମନୋବଳ, ଆତ୍ମୋତ୍ସର୍ଗିତା, ପ୍ରତେଷ୍ଟା ଓ ତ୍ୟାଗ ଅଧିକ ମୂଲ୍ୟବାନ । ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଓ ପାରିବାରିକ ସୁଖ ଓ ଆନନ୍ଦଭଲ୍ଲାସ ପରିହାର କରି କଠୋର ପରିଶ୍ରମ ଦ୍ବାରା ହିଁ ଗବେଷଣାରେ ସାଫଲ୍ୟ ଅର୍ଜନ କରାଯାଇ ପାରେ ।

ଏହିପରି ଭାବରେ ଜଣେ ଗବେଷକ, ଶିକ୍ଷକ ତଥା ଚିକିତ୍ସକ ହିସାବରେ ତାନ୍ତ୍ରରବାବୁ ତାଙ୍କର ତାନ୍ତ୍ରୀ ଜୀବନରେ ଯେଉଁ ସାଫଲ୍ୟ ଅର୍ଜନ କରିଛନ୍ତି ସେଥିରେ ସେ ସନ୍ତୁଷ୍ଟ । ଅବଶ୍ୟ ସରକାରୀ ତଥା ସାମାଜିକ ସ୍ତରରେ ତାଙ୍କର ଉଚ୍ଚ ପ୍ରତିଷ୍ଠା ଯଥେଷ୍ଟ ପରିଚିତି ଲାଭ କରିପାରିନାହିଁ । କାରଣ ସେପରି ପରିଚିତି ପାଇଁ ଯେଉଁ ଖୋସାମଦି, ଅନୁଗ୍ରହ ପ୍ରଦର୍ଶନ ଓ ରାଜନୈତିକ ଚାପ ଆବଶ୍ୟକ ସେଗୁଡ଼ିକରେ ସେ ପକ୍ଷପାତୀ ନୁହନ୍ତି । ତାଙ୍କର ବିଶ୍ବାସ ତାଙ୍କର କାର୍ଯ୍ୟ ଯଦି ପ୍ରକୃତରେ ଉତ୍କୃଷ୍ଟ ଧରଣର ହୋଇଥିବା ତେବେ ଦିନେ ନା ଦିନେ ସମାଜ ତାଙ୍କୁ ସ୍ବାକୃତି ଦେବ । ତେବେ ସାଧାରଣ ପାଢ଼ିତ ଜନତା ପାଖରେ ତାଙ୍କର ଚିକିତ୍ସା ପ୍ରଣାଳୀର ଉତ୍କର୍ଷ ଦିନକୁ ଦିନ ବଢ଼ିବାରେ ଲାଗିଛି । ଅନେକ ସ୍ଥାନରୁ ଚିକିତ୍ସାରେ ବିଫଳ ହୋଇ ରୋଗୀମାନେ ଯେତେବେଳେ ତାଙ୍କ ପାଖକୁ ଶେଷ ଚେଷ୍ଟା ପାଇଁ ଆସନ୍ତି ସେତେବେଳେ ତାଙ୍କ ତାନ୍ତ୍ରୀ ଜୀବନର ସାର୍ଥକତା ସେ ଉପଲବ୍ଧ କରନ୍ତି ।

ସରକାରୀ ଚାକିରୀ

ସରକାରୀ ଚାକିରୀ ଏକ ବିଚିତ୍ର ପେଷା । ଯେଉଁମାନେ ଚାକିରୀ କରିଛନ୍ତି ସେମାନେ ଏଥିପାଇଁ ଅନୁତପ୍ତ ଏବଂ ଯେଉଁମାନେ ଚାକିରୀ ପାଳନହାନ୍ତି ସେମାନେ ହାହୁଡ଼ାଣ ମଧ୍ୟରେ କାଳାତିପାତ କରନ୍ତି । ତେଣୁ ଏହାକୁ ତଥାକଥିତ ‘ଡିଲ୍ଲୀକା ଲଭୁ’ ବୋଲି କୁହାଯାଇପାରେ । ଅର୍ଥ ସରକାରୀ ସଂସ୍ଥା(ସାଧାରଣ ଉଦ୍ୟୋଗ) ଏବଂ ସରକାରୀ ସାହାଯ୍ୟପ୍ରାପ୍ତ ଅନୁଷ୍ଠାନରେ (ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟ, ସ୍କୁଲ, କଲେଜ ଇତ୍ୟାଦି) ଚାକିରୀକୁ ମଧ୍ୟ ସରକାରୀ ଭିତରେ ଗଣ୍ୟ କରାଯାଇପାରେ । ଏସବୁ ଚାକିରୀରେ କ’ଣ ଯେ ଏତେ ମୋହ ତାହା କଳନା କରିବା କଷ୍ଟକର । ସୁଦୃଷ୍ଟ ବ୍ୟବସାୟ ବାଣିଜ୍ୟଠାରୁ ଏପରି ଚାକିରୀରେ ଆୟ ଯେ ଅପେକ୍ଷାକୃତ କମ୍ ସେଥିରେ ସନ୍ଦେହ ନାହିଁ । କୌଣସି ସଙ୍ଗୋଟ ଚାକିରୀଆ କେବେ ଅତି ଧନାତ୍ମ୍ୟ ହେବାର ଦେଖାଯାଇ ନାହିଁ । ଅବଶ୍ୟ ଅନୈତିକ ଓ ଅସାଧୁ ଉପାୟରେ କେତେକ ଚାକିରୀଆ ପ୍ରବୃତ୍ତ ଧନ ଉପାର୍ଜନ କରିଥିବାର ଦୃଷ୍ଟାନ୍ତ ବିରଳ ନୁହେଁ । ଏ ଯୁଗର ଶାସନ ପଦ୍ଧତିରେ ଚାକିରୀରେ ରହି ଏପରି ଧନ ଉପାର୍ଜନର ପ୍ରବୃତ୍ତ ଅବକାଶ ରହିଛି । ଚାକିରୀ ପ୍ରତି ଏହା ଅନ୍ୟତମ ଆକର୍ଷଣ । ଦ୍ୱିତୀୟତଃ ସ୍ୱଳ୍ପ କିମ୍ବା ବିନା କାର୍ଯ୍ୟରେ ଦରମା ନେଇ ଚାକିରୀ ଜୀବନ କଟାଇ ଦେବାର ସୁବିଧା ସରକାରୀ ଚାକିରୀ ଭଳି ଅନ୍ୟ କେଉଁଠି ନାହିଁ । ତେଣୁ ଆଦର୍ଶ ବିହୀନ ଓ ଆଲସ୍ୟପରାୟଣ ବ୍ୟକ୍ତିକ ପାଇଁ ସରକାରୀ ଚାକିରୀ ଏକ ପ୍ରଶସ୍ତ କ୍ଷେତ୍ର । ପୁଣି ଚାକିରୀର ସ୍ଥାୟିତ୍ୱ ଓ ନିରାପତ୍ତା ସରକାରୀ ଚାକିରୀ ଭଳି ଅନ୍ୟ କେଉଁଠି ଦେଖିବାକୁ ମିଳେ ନାହିଁ । ଅରେ କୌଣସି ପ୍ରକାରେ ପ୍ରବେଶ କରିଗଲେ ଚାକିରୀରୁ ବିତାଡ଼ିତ ହେବା ପ୍ରାୟ ଅସମ୍ଭବ । ଏ କ୍ଷେତ୍ରରେ ନୀତି ନିୟମର ସୁରକ୍ଷା କବଚ ଏତେ ଦୃଢ଼ ଯେ ଯେତେ ଦୋଷ ଓ ଅନ୍ୟାୟ କଲେ ମଧ୍ୟ ଦଣ୍ଡିତ ହେବା କିମ୍ବା ଚାକିରୀରୁ ବହିଷ୍କୃତ ହେବାର ଭୟ ବହୁତ କମ୍ । ଏବର ରାଜନୈତିକ ପରିସ୍ଥିତିରେ ବିଭିନ୍ନ ଉପନିୟମ ଓ ଆସୋସିଏସନ୍ ମାଧ୍ୟମରେ ନିଜର ଯୁକ୍ତିଯୁକ୍ତ ତଥା ଅଯୌକ୍ତିକ ଦାବା ହାସଲ କରିବା ଅପେକ୍ଷାକୃତ ସହଜ । କାରଣ କ୍ଷମତାଶାଳୀ କୌଣସି ରାଜନୈତିକ ଦଳ ଚାକିରୀଆଙ୍କ ଭଳି ଏକ ବିଶାଳ ଭୋଟ ବ୍ୟାଙ୍କକୁ ଅସହଜ କରିବାକୁ ଜବାପି ଚାହିଁବେ ନାହିଁ । ପୁଣି ଚାକିରୀ ଭିତରେ ମୃତ୍ୟୁବରଣ କଲେ ସମ୍ଭାବନାପୂର୍ବକ ଚାକିରୀ ମିଳିବାର ସୁବିଧା, ପରିବାରବର୍ଗକୁ ପେନ୍ସନ୍ ଓ ଅରଥାନ ଓ ଅବଶେଷରେ ଅବସର ପରେ ମୃତ୍ୟୁ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଜ୍ୱାବର୍ଦ୍ଧିଷ୍ଟ ପେନ୍ସନ୍ ବ୍ୟବସ୍ଥା କେତେଜଣ ଦେଶବାସୀଙ୍କୁ ମିଳୁଛି ?

ସରକାରୀ ଚାକିରୀରେ ଉତ୍ପୁରୀ

ସରକାରୀ ଚାକିରୀରେ ‘ଉତ୍ପୁରୀ’ ଏବେ ଏକ ବିଶେଷ ଆକର୍ଷଣ । ଉତ୍ପୁରୀ

କହିଲେ ଦରମା ବାହାରେ ଅଧିକ ରୋଜଗାରର ସୁଯୋଗ । ଏହା ଏପରି ଏକ ଆକର୍ଷଣ ଯେ କୌଣସି ଚାକିରୀରେ ଆୟ କଥା ବିଚାର କଲାବେଳେ ଉତ୍ପୁରିର ସୁଯୋଗକୁ ଦରମା ଅପେକ୍ଷା ଅଧିକ ଗୁରୁତ୍ୱ ଦିଆଯାଏ । ଚାକିରୀ ବାଛିଲା ବେଳେ କିମ୍ବା କନ୍ୟା ପାଇଁ ପାତ୍ର ସଂଧାନ ସମୟରେ ଦରମା ଅପେକ୍ଷା ଉତ୍ପୁରିର ସମ୍ଭାବ୍ୟ ପରିମାଣ ସିଦ୍ଧାନ୍ତ ଗ୍ରହଣରେ ଅଧିକ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ରୂପିକା ଗ୍ରହଣ କରିଥାଏ ।

ଉତ୍ପୁରିର ବିଚିନ୍ନ ରୂପ ଦେଖିବାକୁ ମିଳିଥାଏ । ମିଥ୍ୟା ଗନ୍ତ ଖର୍ଚ୍ଚ ନେବା, ମିଥ୍ୟା ଚିକିତ୍ସା ଖର୍ଚ୍ଚ ଓ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଭରା ନେବା ବହୁଳ ପରିମାଣରେ କଂପାନୀ ଓ ଅର୍ଦ୍ଧ ସରକାରୀ ଅଫିସମାନଙ୍କରେ ପ୍ରଚଳିତ । ଏହା ମିଥ୍ୟା ଓ ଅନୀତିପୂର୍ଣ୍ଣ ହେଲେ ମଧ୍ୟ ସେତେ ଘୃଣ୍ୟ ବୋଲି ବିବେଚିତ ହୁଏ ନାହିଁ । ଅପରପକ୍ଷରେ ଯେଉଁ କାର୍ଯ୍ୟ ପାଇଁ ଚାକିରୀଆ ଦରମା ପାଉଛି ସେହି କାର୍ଯ୍ୟ ପାଇଁ ସଂପୃକ୍ତ ପକ୍ଷକଠାରୁ ଅଳଗା ଅର୍ଥ ବା ଉପକ୍ରୋଚନ ଦାବି କରିବା କିମ୍ବା ଅନ୍ୟାୟ ଭାବରେ ଅନୁଗ୍ରହ ପ୍ରଦର୍ଶନ କରି ଅର୍ଥ ଗ୍ରହଣ କରିବା ଅତ୍ୟନ୍ତ ଘୃଣ୍ୟ ଓ ଦୁର୍ନୀତିଯୁକ୍ତ କାର୍ଯ୍ୟ । ଏହାକୁ ସାଧାରଣତଃ ଉଚ୍ଛୋଚ ବା ଘୋଷ ବୋଲି କୁହାଯାଏ । ଉତ୍ପୁରିର ଅନ୍ୟ ଏକ ରୂପ ହେଲା ସରକାରୀ ହିସାବରେ ପ୍ରବଞ୍ଚନା କରି ସରକାରୀ ଅର୍ଥ ଅତ୍ୟାଚାର କରିବା । ପୁଣି ଉପରିସ୍ଥ କର୍ମକର୍ତ୍ତାଙ୍କୁ ସମ୍ବୁଦ୍ଧ କରି ଅନୁଗ୍ରହ ପାଇବାପାଇଁ ଅର୍ଥ ବା ମୂଲ୍ୟବାନ ଉପକ୍ରୋଚନ ପ୍ରଦାନ ଓ ଗ୍ରହଣ ଉତ୍ପୁରିର ଅନ୍ୟ ଏକ ରୂପ ।

ଏହି ଉତ୍ପୁରିର ଦୃଷ୍ଟାନ୍ତ ସବୁ ଅଫିସରେ ସବୁ ସ୍ତରରେ ଅଳ୍ପ ବହୁତ ଦେଖିବାକୁ ମିଳେ । କୃତ୍ରିମ କୌଣସି ଚାକିରୀଆ ଏହାର ଉର୍ଦ୍ଧ୍ୱରେ ଥିବାର ଦେଖାଯାଏ । ସରକାରୀ ବିରାଗ ଅନୁସାରେ ଦେଖିବାକୁ ଗଲେ ପୋଲିସ୍‌ରେ ଏହା ଅତ୍ୟନ୍ତ ମାରାତ୍ମକ । ସେଠି କୌଣସି କାର୍ଯ୍ୟ ପ୍ରାୟ ବିନା ଲାଞ୍ଜରେ ହୁଏ ନାହିଁ । ଏପରିକି କଥାରେ ଅଛି ‘ଅରେ ଜଣେ ରାଜା ଗୋଟିଏ ଦରିଦ୍ର ପିଲାକୁ ସାହାଯ୍ୟ କରି ପାଠ ପଢ଼ାଇଲେ ଓ ତାପରେ ଚାକିରୀ ମାଗିବାରୁ ତାକୁ ଗୋଟିଏ ଅଞ୍ଚଳର ପୋଲିସ୍ ଅଫିସର କରି ପଠାଇଲେ । ପିଲାଟି ବହୁତ ମନ ଦେଇ ୨/୩ ମାସ କାମ କଲା । କିନ୍ତୁ ରଜାଙ୍କ ପାଖରୁ କିଛି ଦରମା ନ ମିଳିବାରୁ ରଜାକୁ ଯାତ ଦରମା କଥା କହିଲା । ରଜା ତାକୁ କହିଲେ ଯେ ସେ ତାକୁ ପାଠ ପଢ଼ାଇ ପୋଲିସ୍ ଚାକିରୀ ଦେଲେ । ପୁଣି ସେ ଯଦି ଦରମା ଚାହୁଁଛି ତେବେ ପୋଲିସ୍ ଚାକିରୀ କ’ଣ ପାଇଁ ଦିଆଗଲା ? ଏତିକିରେ ପିଲାଟି ବୁଝିଗଲା କହି ଚାଲିଗଲା ଓ ତାପରେ ବିନା ଦରମାରେ ଖୁସିରେ ରହିଲା ।’ ଏଇ ହେଲା ପୋଲିସ୍ ଚାକିରୀ ଓ ଉତ୍ପୁରୀର ରହସ୍ୟ । ତାପରେ ଜମିଜମା ସଂକ୍ରାନ୍ତୀୟ ତହସିଲ ଓ ରେଭେନୁ ଅଫିସରୁ ଆରମ୍ଭ କରି କଲେକ୍ଟରେଟ୍, କମିଶନର ଅଫିସ, ଯୋଗାଣ ବିରାଗ ଇତ୍ୟାଦି । ଏ ସବୁ ସ୍ଥାନରେ ବିନା ହାତଗୁଞ୍ଜାରେ କୌଣସି ହୋଇପାରେ ନାହିଁ ଲୋକଙ୍କର ବିଶ୍ୱାସ । ଏପରିକି

ଜିଲ୍ଲାସ୍ତରୀୟ ବିତାରକାୟମାନଙ୍କରେ ମଧ୍ୟ ସେହି ଅବସ୍ଥା । ଏ କ୍ଷେତ୍ରରେ ତାନ୍ତ୍ରରବାବୁଙ୍କର ଏକ ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ ଅନୁଭୂତି ଅଛି ।

ପୂର୍ବ, ଜଳସେଚନ, ବିଦ୍ୟୁତ୍ ସରବରାହ ଇତ୍ୟାଦି ଇଞ୍ଜିନିୟରିଂ ବିଭାଗ କଥା କହିଲେ ନ ସରେ । ସେ ସବୁ ଅଫିସରେ କାମ ପାଇଁ ବା ଜିନିଷ ଯୋଗାଇବା ପାଇଁ ଯେତିକି ବିଲ୍ ହେବ ସେଥିରୁ ଶତକଡ଼ା ଗୋଟିଏ ଅନୁପାତ ଧରାବକ୍ଷା ହିସାବରେ ଦେବାକୁ ପଡ଼ିବ ଏବଂ ସେ ଅର୍ଥ ପିଅନଠାରୁ ଆରମ୍ଭ କରି ଚିପ୍ ଇଞ୍ଜିନିଅର ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସମସ୍ତଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଅନୁପାତରେ ବଣ୍ଟା ହୁଏ ବୋଲି ଶୁଣାଯାଏ । ସେଇଥିପାଇଁ ତ ଇଞ୍ଜିନିୟରିଂ ଡିଗ୍ରୀଧାରୀ ଯୁବକମାନେ ମାସିକ ମାତ୍ର ଦୁଇହଜାର ଟଙ୍କାରେ ୧୫/୨୦ ବର୍ଷ ଧରି କାମ କରିଥାଆନ୍ତି । କିନ୍ତୁ ସେମାନଙ୍କ ପରିବାରର ଚଳଣି ବେଶ୍ ଉନ୍ନତ ଧରଣର ହୋଇଥାଏ । ଦରମାଟା ତାଙ୍କର ପକେଟ ଖର୍ଚ୍ଚକୁ ବି ନିଅନ୍ତି ।

ସେମିତି ଅବସ୍ଥା ବିଭିନ୍ନ ତାନ୍ତ୍ରରଖାନାରେ । ସେଠି ଅଲଗା ପଇସା ନ ଦେଲେ ଚିକିତ୍ସା ପାଇବା ଅସମ୍ଭବ । ରୋଗୀ ତାନ୍ତ୍ରରଖାନାରେ ରହିଲେ ତଥାକଥିତ ମାଗଣା ଚିକିତ୍ସା ପାଇବା ପାଇଁ ତାନ୍ତ୍ରରକୁ ପୁରା ଫିସ୍ ଦେବାକୁ ପଡ଼ିବ । ଏହି ଫିସ୍ ୫୦/୧୦୦ ଟଙ୍କାରୁ ଆରମ୍ଭ କରି ଅପରେସନ୍ ଇତ୍ୟାଦି କ୍ଷେତ୍ରରେ ୫/୭ ହଜାର ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ମଧ୍ୟ ହୋଇଥାଏ । କେତେକ ତାନ୍ତ୍ରର କହନ୍ତି, “ ଆମେ ଖର୍ଚ୍ଚ କରି ପାଠ ପଢ଼ିବୁଁ ବୋଲି ସରକାର ଦରମା ଦିଅନ୍ତି । ରୋଗୀ ଦେଖିବାପାଇଁ ରୋଗୀଠାରୁ ପଇସା କାହିଁକି ନ ନେବୁ ? ” ଏପରି ମତବାଦରୁ ସହଜରେ ଅନୁମେୟ ସରକାରୀ ତାନ୍ତ୍ରରଖାନାମାନଙ୍କର ଅବସ୍ଥା କଣ ? ପ୍ରକୃତରେ ରୋଗୀଙ୍କର ମଧ୍ୟ ବନ୍ଧମୂଳ ଧାରଣା ହେଲାଣି ଯେ ପଇସା ନ ଦେଲେ ଉପଯୁକ୍ତ ଚିକିତ୍ସା ମିଳିବା ଅସମ୍ଭବ । ତେଣୁ କୌଣସି ସଙ୍ଗାତ ଓ ନୀତିବାଦୀ ତାନ୍ତ୍ରର ପଇସା ନ ନେଇ ଆନ୍ତରିକତାର ସହ ଚିକିତ୍ସା କରିବେ ବୋଲି ପ୍ରତିଶ୍ରୁତି ଦେଲେ ମଧ୍ୟ ରୋଗୀର ଆତ୍ମୀୟମାନେ ତାହା ବିଶ୍ୱାସ କରିବାକୁ ପ୍ରସ୍ତୁତ ନୁହନ୍ତି । ଏହିପରି ଅନେକ ପରିସ୍ଥିତିର ସମ୍ମୁଖୀନ ହୋଇ ତାନ୍ତ୍ରରବାବୁ ଅନେକ ବର୍ଷ ଏପରି ଅନୀତିକର କାର୍ଯ୍ୟରୁ କ୍ଷାନ୍ତ ରହିଥିଲେ ମଧ୍ୟ ଶେଷ ଆଡ଼କୁ କେତେକ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଏପରି ଅର୍ଥ ଗ୍ରହଣ କରିବାକୁ ବାଧ୍ୟ ହୋଇଥିଲେ । ଅବଶ୍ୟ ସେ କେବେ ଅର୍ଥ ମାଗିନାହାନ୍ତି କିମ୍ବା ଅର୍ଥର ପରିମାଣ ବିଷୟରେ କିଛି ଆପତ୍ତି କରି ନାହାନ୍ତି ।

ତାନ୍ତ୍ରରମାନଙ୍କୁ ଦେଖି ତାନ୍ତ୍ରରଖାନାର ଅନ୍ୟ କର୍ମୀମାନେ ମଧ୍ୟ ରୋଗୀଙ୍କଠାରୁ ଅର୍ଥ ଉପାର୍ଜନର ବିଭିନ୍ନ ପଦ୍ଧତି ଆବିଷ୍କାର କରି ଦସିଲେ । ବେଡ଼୍‌ପାନ ଦେବା, କ୍ଷେତ୍ରରେ ରୋଗୀକୁ ଗୋଟିଏ ସ୍ଥାନରୁ ଅନ୍ୟ ସ୍ଥାନକୁ ନେବା, ପରୀକ୍ଷା ପାଇଁ ରକ୍ତ ଇତ୍ୟାଦି ନେଇଯିବା, ରୋଗୀଙ୍କୁ ଏକ୍ସରେ କରିବାକୁ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ସ୍ଥାନକୁ ନେଇଯିବା,

ଶିଶୁଟିଏ ଜନ୍ମ ହେଲା ପରେ ନବଜାତ ଶିଶୁକୁ ଗାଧୋଇ ଦେବା, ଏପରିକି ଭର୍ତ୍ତି ହେଲା ପରେ ଡ୍ରାଫ୍ଟ୍ ଟିକେଟ୍ ନେଇଯିବା ଇତ୍ୟାଦି ପାଇଁ ଧର୍ମ ଶ୍ରେଣୀ କର୍ମଚାରୀମାନେ ପଇସା ଦାବା କରୁଛନ୍ତି । କେତେକ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଭର୍ତ୍ତି ହେବାପାଇଁ ତାନ୍ତ୍ରବାସୁ ଫିସ୍ ବୋଲି ରୋଗୀକଠାରୁ ଏମାନେ ପଇସା ନେବାର ତାନ୍ତ୍ରବାସୁ ନିଜ ଆଖିରେ ଦେଖୁଛନ୍ତି । ଅବଶ୍ୟ ଏଥିରେ ଯେ ସଂପୃକ୍ତ ତାନ୍ତ୍ରବାସୁର ସହଯୋଗ ରହିଛି ତାହା କହିବା ବାହୁଲ୍ୟ ମାତ୍ର । କେବଳ ନର୍ସମାନେ ପ୍ରାୟତଃ ଦୁର୍ନୀତିରୁ ଅନେକାଂଶରେ ମୁକ୍ତ ରହିଛନ୍ତି । ତେବେ କେତେକ ନର୍ସ ସରକାରୀ ଔଷଧ ରୋଗୀକୁ ନ ଦେଇ ବାହାରେ ବିକ୍ରିକରି କିଛି ‘ଉପୁରି’ର ବ୍ୟବସ୍ଥା କରିବାର ଅଭିଯୋଗ ଶୁଣିବାକୁ ମିଳେ । ଅପରେସନ୍ ସମୟରେ ନିଶା ଦେବାପାଇଁ ଦାବା ଅର୍ଥରେ ସଂପୃକ୍ତ ତାନ୍ତ୍ର ଓ ଅଧିକ୍ଷକ କର୍ମୀମାନଙ୍କର ଭାଗ ରହିଥାଏ ।

ସରକାରୀ ଅଫିସମାନଙ୍କରେ ମଧ୍ୟ ଦରମା, ଗସ୍ତଖର୍ଚ୍ଚ ଓ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ବିଲ୍ ପାସ୍ କରି ସଂପୃକ୍ତ କିରାଣୀମାନେ କିଛି ଉପୁରିର ବ୍ୟବସ୍ଥା କରିଥାଆନ୍ତି । ସେକ୍ରେଟାରୀଏଟ୍‌ରେ ସାହେବଙ୍କୁ ଦେଖା କରିବାପାଇଁ ସ୍ଥିପ୍ତିଏ ପଠାଇବାପାଇଁ ସ୍ଥିପ୍ତି ସାଥରେ କିଛି ନୋଟ୍ ଦେଲେ ଯାଇ ପିଅନ୍ ତାହା ନେଇଯିବ । ସ୍କୁଲ କଲେଜମାନଙ୍କରେ ଶିକ୍ଷକମାନଙ୍କର ଟିଉସନ୍ କରି କିଛି ‘ଉପୁରି କରିବା ତ ଅତି ଜଣାଶୁଣା କଥା । ତାଛଡ଼ା ନାମ ଲେଖାଇବା ବେଳେ ଫି ଛଡ଼ା କିଛି ଉପୁରି ଦେବାକୁ ପଡ଼େ । ପରୀକ୍ଷା ଖାତାରେ ପରୀକ୍ଷକମାନଙ୍କୁ ନମ୍ବର ବଢ଼ାଇବା ପାଇଁ ୧ ନମ୍ବର ପାଇଁ ଦଶଟଙ୍କାରୁ ଶହେ ଟଙ୍କା ହାରରେ ଦେବାକୁ ପଡ଼େ ବୋଲି ଶୁଣାଯାଏ । ମେଡିକାଲ ଓ ଇଞ୍ଜିନିୟରିଂ କଲେଜ ଇତ୍ୟାଦିରେ ପ୍ରବେଶିକା ପରୀକ୍ଷାରେ ପ୍ଲାନଟିଏ ପାଠବାପାଇଁ ଲକ୍ଷ ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କା ଦୁର୍ନୀତିର ବିଭିନ୍ନ ଉଦାହରଣ କିଛି ଲୁଚାଇପା ନୁହେଁ ।

ସର୍ବୋପରି ସରକାରୀ ଚାକିରୀରେ ମିଥ୍ୟା ମେଡିକାଲ ବିଲ୍ ଦେଇ ହଜାର ହଜାର ଟଙ୍କା ନେଇଯିବା ଏକ ଅତି ଆକର୍ଷଣୀୟ ଉପୁରି । ଏଥିରେ ଚାକିରୀଆ, ଡାକ୍ତର, ଔଷଧ ଦୋକାନୀ ଓ ସଂପୃକ୍ତ ଅଫିସର କର୍ମକର୍ତ୍ତା ସମସ୍ତଙ୍କର ବେଶ୍ ଉପୁରି ହୋଇଥାଏ । ରେଲ ବିଭାଗରେ ଟିକେଟ୍ ବିକ୍ରେତା ଓ ଟିକେଟ୍ ନିରୀକ୍ଷକମାନଙ୍କର ଉପୁରି ରୋଜଗାର ଦରମାଠାରୁ ବହୁ ଗୁଣରେ ଅଧିକ । ବ୍ୟାଙ୍କ ଓ ଡାକଘରମାନଙ୍କରେ ମଧ୍ୟ ଅତି କଡ଼ାକଡ଼ି ନିୟମ ସତ୍ତ୍ୱେ ଜାଲିଆତି କରି ‘ଉପୁରି’ ରୋଜଗାରର ପତ୍ତା ଅନେକଙ୍କୁ ଜଣା । ବ୍ୟାଙ୍କରୁ ଋଣ ପାଇଁ କିଛି ଅଂଶ ସେହିଠାରେ ଅଧିକାରୀମାନଙ୍କୁ ଦେବାକୁ ପଡ଼େ । ରାଜନୈତିକ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଉପୁରିର ସୀମା ନ ଥାଏ । ମନ୍ତ୍ରୀ, ସାଂସଦ ଓ ବିଧାୟକମାନଙ୍କର ସରକାରୀ ଦରମା ଓ ଭଉଁଇ ଇତ୍ୟାଦିକୁ ସେମାନଙ୍କ ଜୀବନ ଯାପନ ପ୍ରଣାଳୀ ଓ ସଂପତ୍ତି ସହିତ ଦୁନିଆ କଲେ କୌଣସି ରାଜନୈତିକ ବ୍ୟକ୍ତି ଯେ ଦୁର୍ନୀତି ଓ

ଉତ୍ତରରେ ଉର୍ଦ୍ଧ୍ୱରେ ତାହା ବିଶ୍ୱାସ କରି ହେବ ନାହିଁ ।

ଏହି ସବୁ କାରଣରୁ ଚାକିରୀଟିଏ ପାଇବା ପାଇଁ ଏବେ ଏତେ ପ୍ରବଳ ପ୍ରତିଦ୍ୱନ୍ଦିତା । ବେକାର ସଂଖ୍ୟା ବୃଦ୍ଧି ସଂଗେ ସଂଗେ ଏ ପ୍ରତିଦ୍ୱନ୍ଦିତା ଆହୁରି ପ୍ରବଳ ହୋଇ ଚାଲିଛି । ରାଜ୍ୟ ଓ ଜାତୀୟ ସ୍ତରରେ କର୍ମଯୋଗାଣ ସଂସ୍ଥାରେ ଲକ୍ଷ ଲକ୍ଷ ବେକାରଙ୍କ ନାମ ଲିପିବଦ୍ଧ ହୋଇଛି । କିନ୍ତୁ ଏପରି ବେକାରମାନଙ୍କର ସଂଜ୍ଞା କ'ଣ କେହି କେବେ ଅନୁଧ୍ୟାନ କରିଛନ୍ତି କି ? ପ୍ରକୃତରେ ସେମାନେ କର୍ମହୀନ ବା ରୋଜଗାରହୀନ ନୁହନ୍ତି । କିଏ ଦୋକାନ ବା ବ୍ୟବସାୟ କରିଛି ତ କିଏ କୌଣସି ଘରୋଇ ସଂସ୍ଥାରେ ଚାକିରୀ କରିଛି । ଅନ୍ୟ କେହି କୃଷି କର୍ମରେ ନିଯୋଜିତ । କେବଳ ସେମାନେ ସରକାରୀ ଚାକିରୀ କରିନାହାନ୍ତି । ଏ ଦେଶରେ ସତେ ଯେପରି କେବଳ ସରକାରୀ ଚାକିରୀ ହିଁ ଏକମାତ୍ର କର୍ମ ଓ ଆୟର ପଥ । ଏତିକି ନ ହେଲେ ଜଣେ ବେକାର ।

ଯେଉଁଠି ସରକାରୀ ଚାକିରୀ ଏତେ ମୂଲ୍ୟବାନ ସେଠାରେ ଚାକିରୀ ଖଣ୍ଡିଏ ପାଇବାପାଇଁ ଆଶାୟୀ ବ୍ୟକ୍ତି ଯେ କୌଣସି ପଥ ଅବଲମ୍ବନ କରିବାକୁ ପଛପୁତ ନ ହେବା ସ୍ୱାଭାବିକ । ତେଣୁ ସାମାନ୍ୟ ଧର୍ମଶୃଙ୍ଖଳା ଚାକିରୀଟିଏ ପାଇଁ କର୍ମକର୍ତ୍ତାଙ୍କୁ ୩୦/୪୦ ହଜାର ଟଙ୍କା ଲାଭ ଦେବାର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ବିରଳ ନୁହେଁ । ଚରିତ୍ର ପିଲା ପିତାମାତା ନିଜର ଶେଷ ସମ୍ବଳ ବିନିଯୋଗ କରି, ଏପରିକି ଘରତିହ ବନ୍ଧକ ବା ବିକ୍ରି କରି ଏହି ଅର୍ଥର ବଦୋଦ୍ଦେଶ୍ୟ କରିଥାଆନ୍ତି । ଏପରିକି ଘରୋଇ ସ୍କୁଲ କଲେଜରେ ଶିକ୍ଷକତା ପାଇଁ ୪୦/୫୦ ହଜାର ଟଙ୍କା ଅନୁଷ୍ଠାନ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷ ଦାବା କରିଥାଆନ୍ତି । ସେଥିରେ ପୁଣି ଅନୁଷ୍ଠାନ ସରକାରୀ ଅନୁଦାନ ଲାଭ କଲା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସେମାନଙ୍କୁ ଅବୈତନିକ ଭାବରେ ବା ସାମାନ୍ୟ ଦରମାରେ କାର୍ଯ୍ୟ କରିବାକୁ ହୋଇଥାଏ । ଏହାର ସମୟ ସାମା ଅନେକ କ୍ଷେତ୍ରରେ ୧୦/୧୫ ବର୍ଷ ହୋଇଥାଏ । ଏପରି ଶିକ୍ଷାନୁଷ୍ଠାନ ସହିତ ସଂପୃକ୍ତ ରାଜନୈତିକ ବ୍ୟକ୍ତିମାନଙ୍କର ଏହା ଯେ ଏକ ଆୟର ପଥ ତାହା କହିବା ବାହୁଲ୍ୟ ମାତ୍ର । ସମସ୍ତ ପ୍ରକାର ନିୟୁକ୍ତି କ୍ଷେତ୍ରରେ ଏହିପରି ଅର୍ଥ ବିନିମୟର ଦୋଷାରୋପ ପ୍ରାୟତଃ ଶୁଣିବାକୁ ମିଳେ । ଏପରିକି ରାଜ୍ୟ ଲୋକସେବା ଆୟୁକ୍ତ (Public Service Commission) ମଧ୍ୟ ଏଥିରୁ ବାଦ ପଡ଼ିନାହାନ୍ତି । ଅର୍ଥପ୍ରଦାନ ଛଡ଼ା ଧରାଧରି, ଉଚ୍ଚପଦସ୍ଥ ଲୋକଙ୍କ ସୁପାରିଶ ବା ରାଜନୈତିକ ଚାପ ଇତ୍ୟାଦି ବିନା ଆଜିକାଲି ଚାକିରୀଟିଏ ପାଇବା ସ୍ୱପ୍ନ । କିନ୍ତୁ ୪୦/୫୦ ବର୍ଷ ପୂର୍ବେ ଅବସ୍ଥା ଭିନ୍ନ ଥିଲା । ବିଶେଷତଃ ତାତ୍ତ୍ୱରଙ୍କ ଅଭାବ ଯୋଗୁଁ ସେତେବେଳେ ସମସ୍ତଙ୍କୁ ଚାକିରୀ ମିଳି ଯାଉଥିଲା । କେତେକ କ୍ଷେତ୍ରରେ ପୂର୍ଣ୍ଣାଙ୍ଗ ଶିକ୍ଷା ସମାପ୍ତ ପୂର୍ବରୁ ମଧ୍ୟ ତାତ୍ତ୍ୱରମାନଙ୍କୁ ଚାକିରୀରେ ପ୍ରବେଶ କରାଇ ଦିଆଯାଉଥିଲା । ତାତ୍ତ୍ୱରବାବୁ କିପରି ମେଡ଼ିକାଲ କଲେଜର ତତ୍କାଳୀନ ଅଧ୍ୟକ୍ଷଙ୍କ ଚାପ ଓ ଅନୁରୋଧକୁ ଏଠାରୁ ନ ପାରି ନ୍ୟାୟିକ ରେକ୍ଷକ (Forensic

Medicine) ବିଭାଗରେ ଜଣେ ଶିକ୍ଷକ ହିସାବରେ ଚାକିରୀରେ ଯୋଗ ଦେଇଥିଲେ ଓ ଅଳ୍ପଦିନ ପରେ ପି.ଏସ୍.ସି. ଦ୍ଵାରା ତାଙ୍କର ଚାକିରୀ ନିୟମିତ ହୋଇଥିଲା, ତାହା ଆଗରୁ ବର୍ଷିତ ହୋଇଅଛି ।

ସେଠାରେ ସେ ଚାକିରୀ ଆରମ୍ଭ କଲେ ସିନା କିନ୍ତୁ ତାଙ୍କର ଲକ୍ଷ୍ୟ ଥିଲା ମେଡ଼ିସିନ୍‌ରେ ଶିକ୍ଷକ ହେବାପାଇଁ । କାଳଚକ୍ରର ଆବର୍ଜନ ଓ ଅନୁକୂଳ ପରିସ୍ଥିତିରେ ସେ ଏକବର୍ଷ ପରେ କିପରି ମେଡ଼ିସିନ୍ ବିଭାଗରେ ଶିକ୍ଷକ ଭାବରେ ପ୍ରବେଶ କଲେ ଓ ସେଠାରେ ରହିବାପାଇଁ କିପରି ପ୍ରତିବାଦର ଶିକାର ହୋଇ ଶେଷରେ ଜୟଯୁକ୍ତ ହୋଇଥିଲେ ତାହା ପୂର୍ବରୁ ବର୍ଣ୍ଣିତ ହୋଇଛି । ସରକାରୀ କଲରେ କିପରି ଜଣେ କୁଟକ୍ତା ଗୋଷ୍ଠୀର ଶିକାର ହୋଇପାରେ ଓ ନିଜର ପାରମ୍ପରା ଥିଲେ ସେଥିରୁ କିପରି ମୁକ୍ତି ମିଳିପାରେ ତାର ଏହା ଏକ ଜ୍ଵଳନ୍ତ ଉଦାହରଣ । ଯା ହେଉ ଚାକିରୀରେ ଥାଇ ବହୁ ପ୍ରତିକୂଳ ପରିସ୍ଥିତିରେ ଡାକ୍ତରବାବୁ ମେଡ଼ିସିନ୍‌ରେ ଉପାଧ୍ୟକ୍ଷର ଯୋଗ୍ୟତା (ଏମ୍.ଡି.) ହାସଲ କରି ଫେରିଲେ ୧୯୮୩ ମସିହାରେ । ସେତେବେଳକୁ ମେଡ଼ିସିନ୍‌ରେ ସହକାରୀ ଅଧ୍ୟାପକ (Asst. Professor) ନିଯୁକ୍ତି ଚାଲିଥାଏ । ତତ୍କାଳୀନ ନିୟମ ଅନୁସାରେ ସେ ସେଥିପାଇଁ ଉପଯୁକ୍ତ ଥିଲେ ମଧ୍ୟ ଅନ୍ୟ ଗୋଟିଏ ବିରୋଧୀ ଗୋଷ୍ଠୀର କୁଟକ୍ତା ଯୋଗୁଁ ତାଙ୍କୁ ସେଥିରୁ ବଞ୍ଚିତ କରାଗଲା । ଏହାର ପ୍ରତିରୋଧ କରି ସେ ସମସ୍ତ ଉଚ୍ଚ କର୍ମକର୍ତ୍ତା, ମନ୍ତ୍ରୀ, ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ ଇତ୍ୟାଦିଙ୍କ ଦ୍ଵାରା ସୁ ହୋଇଥିଲେ ।

ମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କୁ ଭେଟ

ସରକାରୀ ଚାକିରୀଆମାନଙ୍କର ସାଧାରଣତଃ ଧାରଣା ଯେ ବିଭାଗୀୟ ମନ୍ତ୍ରୀ ବା ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କୁ ଦେଖା କରି ନିଜର ଦୁଃଖ ଓ ଅସୁବିଧା ଜଣାଇଲେ ନ୍ୟାୟ ମିଳିଥାଏ । ସେହି ବିଶ୍ଵାସରେ ଡାକ୍ତରବାବୁ ତାଙ୍କ ଚାକିରୀ କାଳ ଭିତରେ ବହୁଥର ସେମାନଙ୍କୁ ଭେଟିଛନ୍ତି । ତାର ଏକ ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ବିବରଣୀ ଏଠାରେ ଅପ୍ରାପ୍ତକାଳ ହେବ ନାହିଁ । କାରଣ ଏଥିରୁ ଜଣାପଡ଼ିବ ଚାକିରୀଆମାନଙ୍କର ଅଭାବ ଅଭିଯୋଗର ସୁବିଚାର ପାଇଁ ଉଚ୍ଚତମ କର୍ମକର୍ତ୍ତା ହିସାବରେ ମନ୍ତ୍ରୀ ବା ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କୁ ଭେଟିବା କେତେଦୂର ଫଳପ୍ରସ୍ତୁତ । ଉପରୋକ୍ତ ପଦୋନ୍ନତି ପାଇଁ ବିଭାଗୀୟ ଅବହେଳା ବିରୁଦ୍ଧରେ ଆପଣ ପାଇଁ ସେ ଯାଇ ତତ୍କାଳୀନ ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ ଯେ କି ଜଣେ ଅତି ଜନପ୍ରିୟ ଓ ଜନବନ୍ଧୁଳ ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ ଭାବରେ ପରିଚିତ ଥିଲେ, ତାଙ୍କୁ ଦିନେ ସକାଳେ ତାଙ୍କ ଘରେ ଭେଟି ପଦୋନ୍ନତିରେ ବାଧା ବିଷୟରେ ଜଣାଇଲେ । ସବୁ ଶୁଣି ସେ କହିଲେ ଯେ ସେ ସ୍ଵାସ୍ଥ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କୁ ପାଖକୁ ଲେଖି ପଠାଇଛନ୍ତି ଓ ଡାକ୍ତରବାବୁ ଯାଇ ତାଙ୍କୁ ଦେଖା କରନ୍ତୁ । ଖୁସି ହୋଇ ଡାକ୍ତରବାବୁ ସ୍ଵାସ୍ଥ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କୁ ତାଙ୍କ ଅଫିସରେ ଭେଟି ସବୁ କଥା ଜଣାଇଲେ । ସ୍ଵାସ୍ଥ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ ଖଣ୍ଡିଏ

ତାନ୍ତ୍ରବାବୁ

ଛୋଟ କାଗଜ ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କ ପାଖରୁ ଆସିଛି କହି ତାକୁ ଦେଖାଇଲେ । ସେଥିରେ ପେନ୍‌ସିଲ୍‌ରେ ଲେଖାଥିଲା ବିରୋଧୀ ଗୋଷ୍ଠୀର ଦୁଇଜଣଙ୍କୁ ପ୍ରମୋଶନ୍ ଦେବାପାଇଁ । ତାନ୍ତ୍ରବାବୁ ହତାଶ ହୋଇ ବାହାରି ଆସିଲେ । କିନ୍ତୁ ମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ସହାୟକ ଫାଇଲ ନେଇ ଯାଇ ମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କୁ ବୁଝାଇଲେ ତାନ୍ତ୍ରବାବୁଙ୍କୁ ବଞ୍ଚିତ କରିବା ନିୟମବିରୁଦ୍ଧ । ଯଦି ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କ ସେପରି ଗଛା ତେବେ ସେ ନିଜେ ତାହା କରନ୍ତୁ । ଏ କଥାରେ ରାଜି ହୋଇ ସ୍ବାସ୍ଥ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ ପଦୋନ୍ନତି ପାଇଁ ତାନ୍ତ୍ରବାବୁଙ୍କ ନାମ ସୁପାରିଶ କରି ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କ ପାଖକୁ ପଠାଇଲେ । ଭାଗ୍ୟକୁ ସେତେବେଳେ କିଛି ଦିନ ପାଇଁ ଉପରୋକ୍ତ ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ ଅନୁପସ୍ଥିତି ଥିବାରୁ ଅନ୍ୟ ଜଣେ କାମଚଲା ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କ ପାଖକୁ ସେ ପଠାଇ ଗଲା । ସେ କୌଣସି ଚକ୍ରାନ୍ତ ବିଷୟରେ ଅବଗତ ନ ଥିବାରୁ ସ୍ବାସ୍ଥ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କ ସୁପାରିଶକୁ ଅନୁମୋଦନ କରିଦେଲେ ଓ ତାନ୍ତ୍ରବାବୁ ସହକାରୀ ଅଧ୍ୟାପକ ପଦକୁ ଉନ୍ନାତ ହେଲେ ।

ସେହିଠାରୁ ଆରମ୍ଭ ହେଲା ବିରୋଧୀ ଗୋଷ୍ଠୀର ସରକାରୀ ଜଳର ସହଯୋଗରେ ତାଙ୍କ ବିରୁଦ୍ଧରେ ଚକ୍ରାନ୍ତ । ଯଦିଓ ତାଙ୍କର ପଦୋନ୍ନତିକୁ ଓଡ଼ିଶାର ଲୋକସେବା ଆୟୋଗ (ପିଏସ୍‌ସି) ସ୍ବାକୃତି ଦେଲେ ଓ ତାଙ୍କର ବରିଷ୍ଠତାକୁ ଅନୁମୋଦନ କଲେ, ସରକାରୀ କଳ କିନ୍ତୁ ତାକୁ ଗ୍ରହଣ କଲେ ନାହିଁ । ସେହି ସମସ୍ୟାକୁ ନେଇ ତାନ୍ତ୍ରବାବୁଙ୍କୁ ଚାକିରୀ ଶେଷ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସଂଗ୍ରାମ କରିବାକୁ ପଡ଼ିଥିଲା ଓ ସେହି ସଂଗ୍ରାମରେ ସେ କିପରି ବିଜିନ୍ତୁ ସମୟରେ ମନ୍ତ୍ରୀ ଓ ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀମାନଙ୍କୁ ସାକ୍ଷାତ୍ କରିଥିଲେ ଓ ତାର ଫଳାଫଳ ଅତ୍ୟନ୍ତ ଆମୋଦବାୟକ । ସମସ୍ୟା ଆରମ୍ଭ ହେବାର କିଛିଦିନ ପରେ ତାଙ୍କର ଜଣେ ଦୂରସଂପର୍କୀୟ ସ୍ବାସ୍ଥ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ ଥିଲା ବେଳେ ତାନ୍ତ୍ରବାବୁ ନିଜ ସ୍ତ୍ରୀଙ୍କ ବଡ଼ଭାଇଙ୍କୁ (ଯେ କି ମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କର ଅନ୍ତରଙ୍ଗ ବନ୍ଧୁ ଥିଲେ) ନେଇ ମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କୁ ଭେଟ କଲେ ଓ ନ୍ୟାୟ ଗିକ୍ଷା କଲେ । ମନ୍ତ୍ରୀ ସବୁ ପ୍ରତିଶ୍ରୁତି ଦେଇ ତାନ୍ତ୍ରବାବୁଙ୍କ ସ୍ତ୍ରୀଙ୍କ ଭାରଜାଠାରୁ ବିଦେଶରୁ ଆନୀତ ଏକ ପାର୍ଶ୍ବର କଲମ ନେଇଗଲେ । କିନ୍ତୁ କିଛି କଲେ ନାହିଁ । ତାଙ୍କର ମନ୍ତ୍ରୀତ୍ବ ଯିବାର ବହୁ ବର୍ଷ ପରେ ତାନ୍ତ୍ରବାବୁ ତାକୁ ଥରେ କଥା ଜଳରେ ପଚାରିଥିଲେ ସେ କାହିଁକି କିଛି କଲେ ନାହିଁ ବୋଲି । ତାଙ୍କର ଉତ୍ତର ହେଲା ବିଚାରାୟ ସେକ୍ରେଟାରୀ ବିରୋଧ କଲେ । ଏଭାଆ ହେଲା ଆମ ମନ୍ତ୍ରୀମାନଙ୍କର ପାରମ୍ପରା ଯେଉଁମାନେ କି ସେକ୍ରେଟାରୀଙ୍କ ଅଂଗୁଳି ନିର୍ଦ୍ଦେଶରେ କାମ କରନ୍ତି ।

ତାପରେ ଆଉ ଜଣେ ସ୍ବାସ୍ଥ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କୁ ଭେଟିଲା ବେଳେ ସେ ସବୁ ବୁଝି ଅନ୍ୟାୟର ପ୍ରତିକାର ନିଶ୍ଚୟ କରିବେ କହି ମାସେ ପରେ ପୁଣି ଭେଟିବାକୁ କହିଲେ । ସେତେବେଳେ ସେ ଦୁଇହାତର ଦଶ ଅଂଗୁଳି ବାରମ୍ବାର ଟେବୁଲ ଉପରେ ସଞ୍ଚାଳନ କରୁଥିଲେ । ମାସେ ପରେ ପୁଣି ଗଲା ବେଳକୁ ସେ କହିଲେ ଯେ କିଛି କରି ହେଲା ନାହିଁ । ଏ କଥା ଶୁଣି ଅନ୍ୟମାନେ କହିଲେ ଯେ ଦଶ ଆଙ୍ଗୁଳି ଦେଖାଇବାର ଅର୍ଥ ଦଶ

ତାନ୍ତ୍ରବାବୁ

ହଜାର ଟଙ୍କା ଦାବା ହେଉଥିଲା । ଟଙ୍କା ନ ଦେବାରୁ କାମ ହେଲା ନାହିଁ । ସେହିପରି ଆଉ ଜଣେ ମନ୍ତ୍ରୀ(ଯେ କି ବର୍ତ୍ତମାନ ଜଣେ ଶକ୍ତିଶାଳୀ ନେତା) ସବୁ ଶୁଣିଲା ପରେ କହିଲେ “ତୁମେ ସ୍ବାମୀ ସ୍ବା ତ ବହୁତ ରୋଜଗାର କରୁଛ, ଆଉ ପତୋନ୍ନତି ନ ହେଲେ ଅସୁବିଧା କ’ଣ ?” ଏପରି କହିବାର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ହେଲା ଆମର ପରସା ଅଛି । କିଛି ଖର୍ଚ୍ଚ କରିବା ଦରକାର । ତାନ୍ତ୍ରବାବୁ ସେ କଥା ବୁଝି ନ ପାରିବାରୁ ତାଙ୍କଠାରୁ ମଧ୍ୟ ନ୍ୟାୟ ମିଳିଲା ନାହିଁ ।

ମନ୍ତ୍ରୀମାନେ ଗାଦିରେ ବସିଲା ପରେ କିପରି ସାମାନ୍ୟ ଇନ୍ଦ୍ରୋଚିତ ବ୍ୟବହାର ମଧ୍ୟ ଭୁଲିଯାଆନ୍ତି ତାର ଦୁଇଟି ଦୃଷ୍ଟାନ୍ତ ତାନ୍ତ୍ରବାବୁଙ୍କ ଅନୁଭୂତିରୁ ଦେଖାଯାଏ । ଜଣେ ସ୍ବାସ୍ଥ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କୁ ଦେଖା କରିବାକୁ ଗଲାବେଳକୁ ସେ କୁଆଡ଼େ ବାହାରୁଥିଲେ ଓ ତାନ୍ତ୍ରବାବୁ ତାଙ୍କ ଅଭିପ୍ରାୟ ଜଣାଇବାରୁ ସେ କହିଲେ ଯେ ଫେରିଲା ପରେ କେବେ ଦେଖାହେବ । ତାନ୍ତ୍ରବାବୁ ସାକ୍ଷାତର ଦିନ ଓ ସମୟ ପଚାରିଲାଣି ତାଙ୍କର ଉତ୍ତର ହେଲା “କିଛି ଠିକଣା ନାହିଁ” । ସେହିପରି ଆଉ ଜଣେ ସ୍ବାସ୍ଥ୍ୟ ମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କୁ ସାକ୍ଷାତ କରିବାକୁ ତାଙ୍କ ଘରେ ସକାଳ ୯ଟାରେ ପହଞ୍ଚି ଖବର ଦେବାରୁ ମନ୍ତ୍ରୀ ଟିକିଏ ଅପେକ୍ଷା କରିବାକୁ କହିଲେ । ଘଣ୍ଟାଏ ପରେ ମନ୍ତ୍ରୀ ନ ବାହାରିବାରୁ ପୁଣି ଘଣ୍ଟାଏ ପରେ ଖବର ଦେବାରେ ସେହି ଏକା ନିର୍ଦ୍ଦେଶ । ଶେଷରେ ମାଘଣ୍ଟା ପରେ ତାନ୍ତ୍ରବାବୁ ଦେଖା ହେବ କି ନାହିଁ ପଚାରି ପଚାରିବା ପରେ ମନ୍ତ୍ରୀ ବାହାରକୁ ଆସିଲେ । ସବୁ ଶୁଣିଲେ । ତାନ୍ତ୍ରବାବୁ ଜାଣିଲେ ଏପରି ଲୋକଠାରୁ ନ୍ୟାୟ ଆଶା କରିବା ବିଫଳ ମାତ୍ର ।

ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀମାନଙ୍କ କ୍ଷେତ୍ରରେ ମଧ୍ୟ ଅବସ୍ଥା ତତ୍ତ୍ୱପ । ଥରେ ଜଣେ ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ ତାନ୍ତ୍ରବାବୁଙ୍କର ଅତି ପରିଚିତ ଆଇ ମଧ୍ୟ ତାଙ୍କୁ ସବୁ ଜଣାଇଲା ପରେ ନ୍ୟାୟ ମିଳିବା ନିରାଶାରେ ପରିଣତ ହୋଇଥିଲା । ଆଉ ଜଣେ ଅତି ଅନ୍ତରଙ୍ଗ ବୃଦ୍ଧ ଓ ଅତି ଭଦ୍ର ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କୁ ବାରମ୍ବାର ଦେଖା କଲା ପରେ ତାଙ୍କର ଉତ୍ତର ହେଲା “ସେ ସ୍ବାସ୍ଥ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ କିଛି ଶୁଣୁନାହାନ୍ତି, ତେଣୁ ମୁଁ ନାଚାର ।” ଅନ୍ୟ ଜଣେ ବହୁଦିନ ଧରି ରାଜୁତି କରୁଥିବା ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କୁ ଚେତିଲା ବେଳେ ସେ ରାଜକୀୟ ଡଙ୍ଗାରେ ପରିଷଦ ପରିବେଷିତ ହୋଇ ବସି ଫୋନ କରୁଥିବା ମଝିରେ ଉପରଠାଉରିଆ ଭାବରେ ସବୁ ଶୁଣି “ହେଉ ଦେଖାଯିବ” କହି ବିବାୟ କରିଦେଲେ । ତେଣୁ ଫଳାଫଳ ଆଶା କରିବା ବିଫଳ ମାତ୍ର । ତାନ୍ତ୍ରବାବୁ ନିରାଶାରେ ଫେରିଲେ । ଏହି ହେଲା ମନ୍ତ୍ରୀ ବା ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କଠାରୁ ନ୍ୟାୟ ପାଇବାକୁ ଏ ଦେଶରେ ଚେଷ୍ଟା କରିବାର ପ୍ରହସନ ।

-ତଥାପି କେତେ ସରକାରୀ ଚାକିରୀଆ ଯେ ସେମାନଙ୍କଠାରୁ ନିଜର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ସାଧନ କରିପାରୁନାହାନ୍ତି ତାହା ନୁହେଁ । ମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କୁ ଠିକ୍ ଭାବରେ ଧରି ପାରିଲେ

ତାନ୍ତ୍ରବାବୁ

ସେମାନଙ୍କ ସପକ୍ଷରେ ଉପରଆଡୁ ତଳକୁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଆସେ ଓ ସେକ୍ରେଟାରୀ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଲୋକେ ଫାଇଲ ଧରି ନିଜେ ଦଉଡ଼ିଯାଇ ୨୪ ଘଣ୍ଟା ମଧ୍ୟରେ ସରକାରୀ ନିର୍ଦ୍ଦେଶନାମା ବାହାର କରିବା ଉଦାହରଣ ବିରଳ ନୁହେଁ । ତେବେ ସେପରି କାର୍ଯ୍ୟ ହାସଲ କରିବାର ପଦ୍ଧା ତାନ୍ତ୍ରବାବୁଙ୍କ ପରି ସିଧା ସରଳ ରାସ୍ତାରେ ମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କୁ ଭେଟିବା ନୁହେଁ । ତାପାଇଁ ବକ୍ସ ପଦ୍ଧା ଅନୁସରଣ କରିବା ଦରକାର । ସରଳ ରାସ୍ତାରେ ମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କର ମନତୋଷ କରିପାରିଲେ କାର୍ଯ୍ୟସିଦ୍ଧି ଅବଶ୍ୟମ୍ଭାବୀ । ଅନ୍ୟ ପଦ୍ଧା ହେଲା ମନ୍ତ୍ରୀ ବା ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କ ପାଖକୁ ସଠିକ୍ ବିବରଣୀ ଉପଯୁକ୍ତ ରାଜନୈତିକ ଲୋକଙ୍କ ଦ୍ଵାରା ପଠାଇବା । ଏପରି ଏକ ଘଟଣା ଥରେ ତାନ୍ତ୍ରବାବୁଙ୍କ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଘଟିଥିଲା । ତାଙ୍କର ଚାକିରୀ ଶେଷ ହେବାକୁ ଆଉ ଦୁଇ ବର୍ଷରୁ କମ୍ ଥିଲା ବେଳେ ତାଙ୍କର ବଦଳି ହେଲା । ସେ ଲେଖୁ କରି ଜଣାଇଲେ ଯେ ନିୟମ ଅନୁସାରେ ଶେଷ ଦୁଇବର୍ଷ ତାଙ୍କର ଅଭିନଷ୍ଟିତ ସ୍ଥାନରେ ତାଙ୍କୁ ରଖାଯାଇ ବଦଳି ଆଦେଶ ରଦ୍ଦ କରାଯାଉ । ଏହା ତାଙ୍କର ଜଣେ ଆତ୍ମୀୟ ମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କ ମାଧ୍ୟମରେ ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କ ଦୃଷ୍ଟିକୁ ଅଣାଗଲା । ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ ସବୁ ଶୁଣି ତାଙ୍କର ଅତି ପରାଜ୍ଞମା ସେକ୍ରେଟାରୀଙ୍କୁ ପଚାରିଲେ ଏପରି ନିୟମବିରୁଦ୍ଧ କାମ କାହିଁକି କରାଗଲା ବୋଲି । ସେକ୍ରେଟାରୀ ତଥାପି ତାଙ୍କୁ ରୁଆଁ ବୁଲାଇଥିଲେ ଯେ ଅବସର ଗ୍ରହଣ ପାଇଁ ତାନ୍ତ୍ରବାବୁଙ୍କର ଦୁଇ ବର୍ଷରୁ ଅଧିକ ଅଛି ବୋଲି । ସେତେବେଳେ ତାନ୍ତ୍ରବାବୁଙ୍କ ଆତ୍ମୀୟ ମନ୍ତ୍ରୀ ଅବସର ଗ୍ରହଣ ତାରିଖ ଜଣାଇ ଦେବାରୁ ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ ସେକ୍ରେଟାରୀଙ୍କୁ ଉର୍ଦ୍ଧ୍ଵନା କରି ବଦଳି ଆଦେଶ ରଦ୍ଦ କରିଦେଲେ । ତେବେ ଏପରି ନ୍ୟାୟ ପାଇବା ପାଇଁ ଆତ୍ମୀୟ ମନ୍ତ୍ରୀ ସମସ୍ତଙ୍କ ପକ୍ଷରେ ପାଇବା ସମ୍ଭବ ନୁହେଁ । ଏଇ ହେଲା ଶାସନର କର୍ତ୍ତୃଧାର ମନ୍ତ୍ରୀ ବା ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କଠାରୁ ସରକାରୀ ଚାକିରୀଆମାନଙ୍କର ନ୍ୟାୟ ପାଇବାର ଆଶା ଦୁରାଶା ।

ସରକାରୀ କଳରେ କାରସାଦି

ମନ୍ତ୍ରୀମାନେ ପ୍ରଶାସନିକ କ୍ଷେତ୍ରରେ ନ୍ୟାୟ ପ୍ରଦାନ ପାଇଁ ଏହିପରି ଅକ୍ଷମ ବା ବାତସ୍ତବ୍ଧ ଥିଲାବେଳେ ତାଙ୍କର ଆଗ୍ରହ ଓ ଅଭିଳାଷ ସିଦ୍ଧି ପାଇଁ ସେକ୍ରେଟାରୀଙ୍କୁ କେବଳ ଛାଣିତ ଦେଲାମାତ୍ରେ କାର୍ଯ୍ୟଟି ସୁରୁଖୁରୁରେ ହୋଇଯାଏ । ଏହା ସମ୍ଭବ ହୁଏ ଶାସନ କଳର ନିମ୍ନ ସ୍ତରରେ ପାରଙ୍ଗମତା ଯୋଗୁଁ । ସେମାନେ ଧନୀକୁ କଳା ବା କଳାକୁ ଧଳା କରିବାରେ ବେଶ୍ ଓସ୍ତାଦ୍ । ସେମାନଙ୍କର ଏହି କାରସାଦି କରିବାର କ୍ଷମତା ଯୋଗୁଁ ଚାକିରୀଆମାନେ ନିଜର ସ୍ଵାର୍ଥ ହାସଲ ପାଇଁ ମନ୍ତ୍ରୀ ସ୍ତରରେ ଧରାଧରି କରି ନ ପାରିଲେ ନିମ୍ନ ସ୍ତରରେ ପ୍ରଥମ ସହକାରୀ (Dealing Assistant) ଠାରୁ ଆରମ୍ଭ କରି ନିଜର କ୍ଷମତା ଅନୁସାରେ ଯୁଗ୍ମ ସଚିବ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଲୋକଙ୍କୁ ବିଭିନ୍ନ ଉପାୟରେ କରାଯାଇ କରିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରିଥାଆନ୍ତି । ଅତି ନିମ୍ନ ସ୍ତରରେ ତା ଜଳଖିଆ ଦେଇ ବନ୍ଧୁତା

ତାନ୍ତ୍ରରବାବୁ

କରିବାଠାରୁ ଆରମ୍ଭ କରି ବିଭିନ୍ନ ଉପକୌତନ ତଥା ନଗଦ ଟଙ୍କା ଆକାରରେ ପାରିତୋଷିକ ଦେଇ କାର୍ଯ୍ୟ ହାସଲ କରାଯାଇପାରେ । ତାନ୍ତ୍ରରବାବୁଙ୍କ ପଦୋନ୍ନତି କ୍ଷେତ୍ରରେ ତାଙ୍କୁ ନ୍ୟାୟ ପ୍ରଦାନ ପାଇଁ ସଂପୃକ୍ତ ଜଣେ ଅନୁଶାସନ ସଚିବ ମାତ୍ର ପାଞ୍ଚଶହ ଟଙ୍କା ମାଗିଥିଲେ । କିନ୍ତୁ ନୀତିବାନ ତାନ୍ତ୍ରରବାବୁ ତାଙ୍କ କଥାରେ ରାଜି ନ ହେବାରୁ ତାଙ୍କୁ ଦୀର୍ଘ ୧୭ ବର୍ଷ ନ୍ୟାୟ ପଦୋନ୍ନତିରୁ ବଞ୍ଚିତ ହେବାକୁ ପଡ଼ିଥିଲା । ସେଥିରେ ସେ ହଜାର ହଜାର ଟଙ୍କାର କ୍ଷତି ସହିଥିଲେ ।

ସରକାରୀ କଲରେ କାରସାଦିର ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରଣାଳୀ ରହିଛି । କୌଣସି କାଗଜ କୌଣସି ଚାକିରିଆର ବିପକ୍ଷରେ ଯାଉଥିଲେ ସହକାରୀଙ୍କୁ ଧରି କାଗଜଟିକୁ ଦୀର୍ଘ ଦିନ ଧରି ଚାପିଦିଆଯାଇପାରେ । ଅପେକ୍ଷାକୃତ ଉପରୂପରେ ଏପରି କାଗଜକୁ ନଷ୍ଟ କରିଦେବାର ଉଦାହରଣ ମଧ୍ୟ ଦେଖାଯାଇଛି । ତାନ୍ତ୍ରରବାବୁଙ୍କ ସ୍ତ୍ରୀଙ୍କର ବରିଷ୍ଠତା ତଥା ପଦୋନ୍ନତିର ଅନୁମୋଦନ ଲୋକସେବା ଆୟୋଗଙ୍କ (ପିଏସ୍‌ସି)ଠାରୁ ଥରେ ଆସିଲା । କିନ୍ତୁ କିଛି କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ନ ହେବାରୁ ଅନୁସନ୍ଧାନରୁ ଜଣାଗଲା ଯେ ସେପରି କିଛି କାଗଜ ଆସିନାହିଁ । ତେଣୁ ପୁଣି ଲେଖାଲେଖି କରି ପିଏସ୍‌ସିରୁ ଆଉଥରେ ସେପରି କାଗଜ ପଠାଇବାର ବନ୍ଦୋବସ୍ତ କରାଗଲା । ପୁଣି ସେଇ କଥା । ଶେଷରେ ପିଏସ୍‌ସିରୁ ଚିଠି ନମ୍ବର ନେଇ ତତ୍କାଳୀନ ସଚିବଙ୍କୁ ଦେଖା କରିବାରୁ ସେ ଏକ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଚିଠି ଲେଖିଲେ ପିଏସ୍‌ସି ପାଖକୁ ଓ ତାଙ୍କୁ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଭାବରେ ଉତ୍ତର ଦେବାକୁ ଅନୁରୋଧ କଲେ । ପିଏସ୍‌ସି ପାଖରୁ ପୂର୍ବରୁ ପଠାଉଥିବା ୨ଟି ଅନୁମୋଦନର ଚିଠିର ନକଲ ସହ ଉତ୍ତର ଆସିଲା ପରେ ସଚିବ ଏକ ବିଜ୍ଞାପନ ଅନୁସନ୍ଧାନ କରାଇଲେ । ସେଥିରୁ ଜଣାଗଲା ଯେ ପୂର୍ବୋକ୍ତ ଅନୁଶାସନ ସଚିବ ତାନ୍ତ୍ରରବାବୁଙ୍କ ସହ ଶତ୍ରୁତା କାରଣରୁ ଦୁଇଥର ଯାକ ଉକ୍ତ ଚିଠିକୁ ପାଇଲା ପରେ ନଷ୍ଟ କରି ଦେଇଥିଲେ । ଏହିପରି ଅନେକ ଅନିୟମିତତା କାରଣରୁ ଉକ୍ତ ଅଫିସରଙ୍କୁ ୫୦ ବର୍ଷ ବୟସରେ ବାଧ୍ୟତାମୂଳକ ଅବସର ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିଲା ।

ଏହାଛଡ଼ା ସାଧାରଣ ଭାବରେ କନିଷ୍ଠ ବା ବରିଷ୍ଠ ସହକାରୀମାନେ କାହାକୁ ଅନୁଗ୍ରହ ଦେଖାଇବାକୁ ହେଲେ ସେମାନଙ୍କ ବିରୁଦ୍ଧରେ ଯାଉଥିବା ବିଷୟଗୁଡ଼ିକୁ ପାଇଲରେ ମତବ୍ୟ ସ୍ଥାନରେ ବାଦ୍‌ଦେଇ ପାଇଲ ଉପରକୁ ପଠାଉଥାଆନ୍ତି । ଉପର ସ୍ତରରେ ବିଶେଷ ଅନୁଗ୍ରହ ପ୍ରଦର୍ଶନର ଆବଶ୍ୟକତା ନ ଥିଲେ କେହି କିଛି ନ ଦେଖି ଦସ୍ତଖତ କରିଥାଆନ୍ତି ଓ ଶେଷରେ ତାହା ସରକାରୀ ଅନୁମୋଦନ ଲାଭ କରେ । କେତେକ ବିଶେଷ କ୍ଷେତ୍ରରେ ସେକ୍ରେଟାରୀମାନେ ମଧ୍ୟ ଲୋକସେବା ଆୟୋଗର ଅନୁମୋଦନକୁ ଉପେକ୍ଷା କରି, ଏପରିକି ନ୍ୟାୟାଳୟର ନିର୍ଦ୍ଦେଶକୁ ମଧ୍ୟ ଉପେକ୍ଷା କରିବାପାଇଁ ଯୁକ୍ତି ବାଢ଼ି ମନ୍ତ୍ରୀମାନଙ୍କର ଦସ୍ତଖତ ଆଣି ନିଜ ଇଚ୍ଛା ଅନୁସାରେ କାମ

ତାନ୍ତ୍ରବାବୁ

ଚଳାଉଥାନ୍ତି । ମନ୍ତ୍ରୀ ଓ ସଚିବ ଭିତରେ କୌଣସି ଅଭିଳଷିତ ବ୍ୟକ୍ତିକୁ ନିୟୁକ୍ତି ଓ ପଦୋନ୍ନତି ଦେବାକୁ ହେଲେ ପିଏସ୍‌ସିକୁ ଅବଜ୍ଞାକରି ଆଡ଼ହକ୍ ନିୟୁକ୍ତି ଦେବା ଏକ ପ୍ରକାର ନିତ୍ୟ ନୈମିତ୍ତିକ ଘଟଣା । ତାନ୍ତ୍ରବାବୁ ତଥା ସେହିପରି ଅନେକ ଲୋକ ଦୀର୍ଘ ୨୫/୨୬ ବର୍ଷ ପିଏସ୍‌ସି ଅନୁମୋଦନ ସତ୍ତ୍ୱେ ଆଡ଼ହକ୍‌ରେ ରହି ଅବସର ଗ୍ରହଣ କଲେ । ସବୁଠାରୁ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟର ବିଷୟ ତାନ୍ତ୍ରବାବୁ ପୁରୀର ୩୩ ବର୍ଷ ଚାକିରୀ କରି ମଧ୍ୟ ସ୍ଥାୟୀ କର୍ମଚାରୀ ହୋଇ ନ ପାରି ଅସ୍ଥାୟୀ ଭାବରେ ଅବସର ଗ୍ରହଣ କଲେ । ସ୍କୁଲ ବିଶେଷରେ ସରକାରୀ କଲକୁ ସୁହାଇଲା ଭଳ କାର୍ଯ୍ୟ ପାଇଁ ଚାକିରୀ ନିୟମାବଳୀ ବାରମ୍ବାର ପରିବର୍ତ୍ତନ କରାଯାଇଥାଏ । ତାନ୍ତ୍ରବାବୁକୁ ତାଙ୍କ ନ୍ୟାୟ୍ୟ ଦାବିରୁ ବଞ୍ଚିତ କରିବାପାଇଁ ୧୦ ବର୍ଷ ଭିତରେ ୪ ଥର ପଦୋନ୍ନତି ନିୟମାବଳୀ ପରିବର୍ତ୍ତନ ହୋଇଥିଲା ଓ ସେଥିପାଇଁ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ସରକାରଙ୍କୁ ଅତି କରୁ ମନ୍ତବ୍ୟ ପ୍ରଦାନ କରିଥିଲେ ।

ସରକାରୀ ଚାକିରୀଆର ମାଲିମକଦ୍ଦମା

ଉପରୋକ୍ତ ଦୃଷ୍ଟାନ୍ତରୁ ଅନେକଙ୍କର ମନେ ହେଉଥିବା ଯେ ନ୍ୟାୟାଳୟରେ ବୋଧହୁଏ ସରକାରୀ ଚାକିରୀଆ ନ୍ୟାୟ ପାଇ ପାରିବେ । କିନ୍ତୁ ଏହା ଯେ ଏକ ବିରାଟ ବିତ୍ତମ୍ଭନା ତାହା ଅନେକଙ୍କୁ ଜଣା ନ ଥାଏ । ତେଣୁ ସାଧାରଣ ଚାକିରୀଆ ବିରାଗୀୟ ମୁଖ୍ୟ କିମ୍ବା ମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କଠାରୁ ନ୍ୟାୟ ପାଇ ନ ପାରିଲେ ସାଧାରଣରେ ମନ୍ତବ୍ୟ ଦିଅନ୍ତି ଯେ ଏଥର ସରକାରଙ୍କ ବିରୁଦ୍ଧରେ ମକଦ୍ଦମା କରିଦେଲେ ଠିକ୍ ଶିକ୍ଷା ମିଳିଯିବ । ଅବଶ୍ୟ ଅତୀତରେ ଏହା ଅନେକଂଶରେ ସତ୍ୟ ଥିଲା । କାରଣ ସେତେବେଳେ ନ୍ୟାୟାଳୟର ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ପ୍ରତି ସରକାରଙ୍କର ସମ୍ମାନ ଥିଲା । କିନ୍ତୁ ଆଜିକାଲିର ସରକାର କ୍ଷମାଗାୟର ପାରାଠୁ ବଳି । ନ୍ୟାୟାଳୟ ପ୍ରତି ସରକାରଙ୍କର ସମ୍ମାନ ଅନେକଂଶରେ କମିଯାଇଛି । ବିଭିନ୍ନ କୌଶଳରେ ସରକାରୀ କଲ ନ୍ୟାୟାଳୟ ପ୍ରତି ଅବଜ୍ଞା ପ୍ରଦର୍ଶନ କରିବାର ଦେଖାଯାଏ । ପ୍ରଥମତଃ ଜବାବ ଦେବାରେ ବର୍ଷ ବର୍ଷ ସମୟ ନେଇଯାଆନ୍ତି । ଶେଷରେ ଫସସଲା ସରକାରଙ୍କ ବିରୁଦ୍ଧରେ ଗଲେ ତାକୁ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରାଯାଏ ନାହିଁ କିମ୍ବା ଉଚ୍ଚତର ନ୍ୟାୟାଳୟରେ ଅପିଲ କରାଯାଏ । ସରକାରୀ ଚାକିରୀଆ ବିଚରା ସୁପ୍ରିମକୋର୍ଟ ଛତ୍ୟାଦିର ଖର୍ଚ୍ଚ ବହନ କରି ସେଠାରେ ସବୁବେଳେ ଲଢ଼ିପାରେ ନାହିଁ । ସରକାରଙ୍କର ତ ଏଥିରେ ଖର୍ଚ୍ଚ କରିବାର ଶକ୍ତି କମ୍ ନ ଥାଏ । ତଥାପି ଯଦି ବିଳମ୍ବରେ ନ୍ୟାୟ ମିଳିଲା ତେବେ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରା ନ ଯିବାରୁ ଚାକିରୀଆକୁ ପୁଣି ନ୍ୟାୟାଳୟ ଯିବାକୁ ପଡ଼ିଥାଏ ଅଦାଲତ ଅବମାନନା ଅଭିଯୋଗ ନେଇ । ପୁଣି କେତେ ବର୍ଷ ଗଲା ପରେ ଯଦି ବିଚାର ହୁଏ ସେତେବେଳକୁ ଦୋଷ କରିଥିବା କର୍ମକର୍ତ୍ତା ସଂପୃକ୍ତ ପଦବୀରେ ନ ଥାନ୍ତି କିମ୍ବା ଅବସର କରି ଯାରିଥାଆନ୍ତି । ତେଣୁ ନ୍ୟାୟାଳୟ କେବଳ କରୁ ମନ୍ତବ୍ୟ ଦେଇ ନିଶ୍ଚିନ୍ତ ରହନ୍ତି ।

ତାନ୍ତ୍ରରବୀବୁ

ସରକାରୀ ଅବଜ୍ଞା ଛଡ଼ା ନ୍ୟାୟାଳୟରୁ ନ୍ୟାୟ ପାଇବାର ଆହୁରି ଅନେକ ପ୍ରତିବନ୍ଧକ ରହିଛି । ଆଜିକାଲି ଓକିଲଙ୍କ ଦାବୀ ଏତେ ଉଚ୍ଚ ଯେ ସାଧାରଣ ଚାକିରୀଆ ସାହସ କରିବ ନାହିଁ ମକଦ୍ଦମା କରିବାକୁ । ତା ଛଡ଼ା ବିଚାରରେ ଅହେତୁକ ବିଳମ୍ବ ଓ ତତ୍ତ୍ୱଲଗ୍ନ ମନସ୍ତାପ ଯେ କୌଣସି ଲୋକର ଧୈର୍ଯ୍ୟବୃତ୍ତି ଘଟାଇ ଦେବ । ୫/୭ ବର୍ଷ ପୂର୍ବରୁ କୌଣସି ଚାକିରୀ ସଂକ୍ରାନ୍ତୀୟ ମକଦ୍ଦମାର ବିଚାର ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟରେ ହେବାର ସମ୍ଭାବନା ଖୁବ୍ କମ୍ । ତେଣୁ ସରକାର State Administrative ଓ Central Administrative Tribunal ନାମରେ ଦୁଇଟି ନ୍ୟାୟାଳୟ ଖୋଲିଲେ କେବଳ ରାଜ୍ୟ ଓ କେନ୍ଦ୍ର ସରକାରୀ ଚାକିରୀଆମାନଙ୍କର ମକଦ୍ଦମାର ବିଚାର ପାଇଁ । କିନ୍ତୁ ସେଗୁଡ଼ିକର ଅବସ୍ଥା ଆହୁରି ଶୋଚନୀୟ ହୋଇଗଲାଣି । ସେଠାରେ ଅହେତୁକ ବିଳମ୍ବ ଯୋଗୁଁ ଉପଯୁକ୍ତ ନ୍ୟାୟ ଆଶା କରିବା ଏକ ବିଡ଼ମ୍ବନା ହୋଇଗଲାଣି । ମକଦ୍ଦମାର ସଂଖ୍ୟା ବୃଦ୍ଧି, ସରକାର ତଥା ଓକିଲଙ୍କ ଅବଜ୍ଞା ତଥା ନିଷ୍ପାହାନତା ଏବଂ ସର୍ବୋପରି ବିଚାରକ ଅଭାବ ଇତ୍ୟାଦି ଏହାର ମୁଖ୍ୟ କାରଣ । ତେଣୁ ଶେଷରେ ଚାକିରୀଆ ଅବସର ଗ୍ରହଣ କରିଯାଏ କିମ୍ବା ମୃତ୍ୟୁବରଣ କରେ । ତଥାପି ତାର ମକଦ୍ଦମାର ବିଚାର ହୋଇ ପାରେ ନାହିଁ ।

ତାନ୍ତ୍ରରବୀବୁଙ୍କୁ ଚାକିରୀ ଜୀବନରେ ବହୁତ ଥର ନ୍ୟାୟାଳୟର ଦ୍ୱାରସ୍ଥ ହେବାକୁ ପଡ଼ିଛି । ପ୍ରଥମଥର ଯେତେବେଳେ ସହକାରୀ ଅଧ୍ୟାପକରୁ ଉପର ସ୍ତରକୁ ପଦୋନ୍ନତି ହେଲା, ପିଏସ୍‌ସିରେ ତାଙ୍କର ଉପର ସ୍ଥାନ ଥିବା ସତ୍ତ୍ୱେ ତାଙ୍କୁ ଅବଜ୍ଞା କରି ଅନ୍ୟମାନଙ୍କୁ ପଦୋନ୍ନତି ଦିଆଗଲା । ସେ ବାଧ୍ୟ ହୋଇ ମକଦ୍ଦମା କଲେ । ୩ ବର୍ଷ ପରେ ବିଚାର ସରି ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦିଆଗଲା ଯେ ପିଏସ୍‌ସି ଅନୁମୋଦନ ଅନୁସାରେ ପଦୋନ୍ନତି କରିବାକୁ । ତା ସତ୍ତ୍ୱେ ସରକାର ଏକ ନୂଆ ନିୟମ ପ୍ରଣୟନ କରି ସେହି ଅନୁସାରେ ତାନ୍ତ୍ରରବୀବୁଙ୍କୁ ଉପେକ୍ଷା କରି ଅନ୍ୟମାନଙ୍କୁ ପଦୋନ୍ନତି ଦେଲେ । ତେଣୁ ତାନ୍ତ୍ରରବୀବୁ ପୁଣି ନ୍ୟାୟାଳୟର ଦ୍ୱାରସ୍ଥ ହେଲେ ଓ ୨ ବର୍ଷ ପରେ ବିଚାର ଶେଷ ହୋଇ ପୁଣି ନ୍ୟାୟାଳୟ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେଲେ ତାଙ୍କୁ ନ୍ୟାୟୋଚିତ ପଦୋନ୍ନତି ଦେବାକୁ । କିନ୍ତୁ ସରକାର ପୁଣି ନିୟମ ପରିବର୍ତ୍ତନ କରି ତାଙ୍କୁ ଗୋଟିଏ ପଦୋନ୍ନତି ଦେଇ ପ୍ରଫେସର ପଦବୀରୁ ପୁଣି ବଞ୍ଚିତ କଲେ । ତେଣୁ ସେ ବାଧ୍ୟ ହୋଇ ଆଉ ଥରେ ନ୍ୟାୟାଳୟର ଦ୍ୱାରସ୍ଥ ହେଲେ । ଏଥର ବିଚାର ପାଇଁ ପୁଣି ୩/୪ ବର୍ଷ ଲାଗିଲା ଓ ବିଚାର ଶେଷରେ ରାୟ ହେଲା ଯେ ଦୁଇରୁ ଅଧିକ ବିଚାରପତିଙ୍କ (Full Bench) ଦ୍ୱାରା ଏହା ବିଚାର କରାଯାଉ । ତେଣୁ ପୁଣି ୪/୫ ବର୍ଷ ଲାଗିଲା ବିଚାର ହେବାକୁ । ଶେଷରେ ରାୟ ହେଲା ଯେ ତାଙ୍କଠାରୁ ତଳେ ରହିବା ଜଣେ ଲୋକକୁ ଆଗରୁ ପଦୋନ୍ନତି ଦିଆ ହୋଇଯାଇଛି । ତାଙ୍କୁ ନିମ୍ନ ପାହ୍ୟାକୁ ଖସାଇ ତାନ୍ତ୍ରରବୀବୁଙ୍କୁ ଆଗରୁ ପ୍ରଫେସର କରିବା

ତାନ୍ତ୍ରବାବୁ

କଥା । କିନ୍ତୁ ଯେହେତୁ ସେ ପ୍ରତିବାଦୀ ବହୁତ ଦିନ ହେଲା ପ୍ରଫେସର ହେଲେଣି ଓ ତାଙ୍କର ଅବସର ଗ୍ରହଣ ସମୟ ହେଲାଣି, ତାଙ୍କୁ ବର୍ତ୍ତମାନ ତଳ ପାହ୍ୟାକୁ ଖସାଇଲେ ତାଙ୍କୁ ବାଧ୍ୟ । ତେଣୁ ତାଙ୍କୁ ନ ଖସାଇ ତାନ୍ତ୍ରବାବୁଙ୍କୁ ସଂଗେ ସଂଗେ ପ୍ରଫେସର କରି ନିୟମ ଅନୁସାରେ ତାଙ୍କର ଯେବେଠାରୁ ପ୍ରଫେସର ହେବା କଥା ସେହିଦିନଠାରୁ ତାଙ୍କୁ ପ୍ରଫେସର ରୂପେ ଗଣ୍ୟ କରାଯାଉ । ସବୁଠାରୁ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟର କଥା ଏହି ଚିନିଜଣିଆ ବିଚାରକ ମାନ୍ୟତା ଜଣେ ବିଚାରପତି ଅତୀତରେ ଉପରୋକ୍ତ ପ୍ରତିବାଦୀଙ୍କର ଓକିଲ ରୂପେ କାର୍ଯ୍ୟ କରିଥିଲେ ଏହି ପଦୋନ୍ନତି ମାମଲାରେ । ତେଣୁ ନିୟମ ଅନୁସାରେ ସେ ବିଚାରପତି ସଂପର୍କ ହେବା କଥା ନୁହେଁ । କିନ୍ତୁ ସେ ଯେ କେବଳ ବିଚାରପତି ରୂପେ ରହିଲେ ତା ନୁହେଁ, ଉପରୋକ୍ତ ପ୍ରତିବାଦୀଙ୍କ ସ୍ୱାର୍ଥରକ୍ଷା କରି ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେଲେ । ସେ ଯା ହେଉ ଉପରୋକ୍ତ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଅନୁସାରେ ସରକାର ଦୀର୍ଘ ୧୩ ବର୍ଷ ତାନ୍ତ୍ରବାବୁଙ୍କୁ ଉପେକ୍ଷା କରି ଶେଷରେ ପ୍ରଫେସର ପଦବାକୁ ଉନ୍ନତ କଲେ । କିନ୍ତୁ ଆଗରୁ ପ୍ରଫେସର ହେବା ଆଦେଶକୁ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ନ କରିବାରୁ ପୁଣି ତାନ୍ତ୍ରବାବୁ ଅଦାଲତ ଅବମାନନା ଅଭିଯୋଗ ଆଣି ମକଦ୍ଦମା କଲେ । ତାନ୍ତ୍ରବାବୁ ଅବସର ଗ୍ରହଣ କରିବାର ୧୦ ବର୍ଷ ପରେ ମଧ୍ୟ ତାହା ବିଚାରାଧୀନ ହୋଇ ରହିଛି । ଏଇ ହେଲା ସରକାରୀ ଚାକିରୀଆଙ୍କର ନ୍ୟାୟାଳୟରୁ ନ୍ୟାୟ ପାଇବାର ଏକ କୁଳତ ଦୃଷ୍ଟାନ୍ତ । ଚାକିରୀ ସଂକ୍ରାନ୍ତରେ ଏହିପରି ଆହୁରି ଅନେକ ଉଦାହରଣ ବିରଳ ନୁହେଁ ।

ସରକାରୀ ଚାକିରୀରେ ବଦଳି

ସରକାରୀ ଚାକିରୀରେ ବଦଳି ଆଉ ଏକ ପ୍ରହସନ ! ବ୍ରିଟିଶ ଅମଳରେ ବଡ଼ ବଡ଼ ଚାକିରୀରେ ପ୍ରତି ୩ ବର୍ଷରେ ଥରେ ବଦଳି ହେଉଥିଲା । ବୋଧହୁଏ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ଥିଲା କୌଣସି ସ୍ଥାନରେ ଅଫିସରମାନେ ବେଶିଦିନ ରହିଗଲେ ହୁଏତ ବିଦେଶୀ ଶାସନ ପ୍ରତି କିଛି ବିପତ୍ତ ସୃଷ୍ଟି କରିପାରନ୍ତି । ବ୍ରିଟିଶମାନେ ଗଲେ । କିନ୍ତୁ ଏ ନିୟମଟି ରହିଗଲା କେବଳ କାଗଜ କଲମରେ ଓ ଏହାର ଦୂରୁପଯୋଗ କରି ଉପରବାଲାଙ୍କର ଏକ ରୋଜଗାରର ପରା ଖୋଲିଗଲା । ୩ୟ ଓ ୪ର୍ଥ ଶ୍ରେଣୀ କର୍ମଚାରୀଙ୍କର କ୍ଷେତ୍ରରେ ଏହା ପ୍ରାୟ ପ୍ରୟୁଜ୍ୟ ହୁଏ ନାହିଁ । ସେମାନେ ଚାକିରୀ ଆରମ୍ଭରୁ ଶେଷ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଗୋଟିଏ ସ୍ଥାନରେ ରହନ୍ତି । ଅନ୍ୟ କୌଣସି ଦେଶରେ ମଧ୍ୟ ଏହା ପ୍ରାୟ ଦେଖାଯାଏ ନାହିଁ । ଶାସନ କଳରେ ସଂପୃକ୍ତ କର୍ମଚାରୀଙ୍କ ବ୍ୟତୀତ ଅନ୍ୟଠି ଏହାର ଉପଯୋଗିତାର ଉପଲବ୍ଧ କରିବା କଷ୍ଟକର । ବିଶେଷତଃ ଶିକ୍ଷା, ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ଓ ବୈଜ୍ଞାନିକ ଗବେଷଣା ଇତ୍ୟାଦି କ୍ଷେତ୍ରରେ ବଦଳି ପୃଥିବୀର ଅନ୍ୟ କୌଣସି ଦେଶରେ ଦେଖାଯାଏ ନାହିଁ । କାରଣ ଏ ସବୁ ବିଷୟରେ ସଂପୃକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତି ନିଜର ଜ୍ଞାନ ଓ ଉପଯୋଗିତାର ବିକାଶ ପାଇଁ ବହୁତ ଦୀର୍ଘ ସମୟ ଆବଶ୍ୟକ କରିଥାଏ ଓ ନିଜ କର୍ମକ୍ଷେତ୍ରର ପ୍ରସ୍ତୁତି ସେହି ଅନୁସାରେ

ତାତ୍ପର୍ୟ

କରିଥାଏ । ବଦଳି ଦ୍ଵାରା ସେ ନିଜର ପ୍ରଭୁତ୍ଵ ବଞ୍ଚିତ ହୁଏ ଓ ନିଜର କର୍ମର ବିକାଶ କରିପାରେ ନାହିଁ । ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରକାର ଗଞ୍ଜିନିୟତା କ୍ଷେତ୍ରରେ ଯଦି ବଦଳି ନ ଥାନ୍ତା ତେବେ ଗଞ୍ଜିନିୟତାମାନେ ନିଜ କାର୍ଯ୍ୟର ସ୍ଵାଧୀନତା ଓ କୃଶଳତା ବିଷୟରେ ଅଧିକ ସଚେତନ ହୁଅନ୍ତେ ।

କିନ୍ତୁ କାର୍ଯ୍ୟ କ୍ଷେତ୍ରରେ ବଦଳିକୁ ଏକ ଦକ୍ଷ ସ୍ଵରୂପ ଗଣ୍ୟ କରାଯାଉଛି ଓ ଚାକିରୀଆକୁ ଭାତତ୍ରଷ୍ଟ ତଥା ହଇରାଣ ହରକତ କରିବାକୁ ଏକ ଅସ୍ତରୂପେ ବ୍ୟବହାର କରାଯାଉଛି । ଏଥିରୁ ରକ୍ଷା ପାଇବାପାଇଁ ଚାକିରୀଆମାନେ ଫୁଟୁ କର୍ତ୍ତାମାନଙ୍କୁ ଖୋସାମଦ, ଉପହେଳନ, ତଥା ଘୋଷ ଇତ୍ୟାଦି ଦ୍ଵାରା ସବୁଷ୍ଟ କରିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରୁଛନ୍ତି । ପଳତଃ ରାଜନୈତିକ କର୍ତ୍ତାମାନେ ମନ୍ତ୍ରାପଦରେ ଏହାକୁ ଅର୍ଥ ଉପାର୍ଜନର ଏକ ଉତ୍ତମ ପଦ୍ଧତି ରୂପେ ବ୍ୟବହାର କରୁଛନ୍ତି । ତଳ ସ୍ତରରେ ଏମ୍.ଏଲ୍.ଏ. ଓ ଅନ୍ୟ ରାଜନୈତିକ ଚାମଚାମାନେ ମଧ୍ୟସ୍ଥ ରୂପରେ ମଧ୍ୟ ବେଶ କିଛି ରୋଜଗାର କରିପାରୁଛନ୍ତି । ସବୁ ଚେଷ୍ଟା ସତ୍ତ୍ଵେ ଯଦି ବଦଳି ବନ୍ଦ ହୋଇ ନ ପାରିଲା ତେବେ ମଧ୍ୟ ଅନ୍ୟ ପକ୍ଷ ରହିଛି ଏଥିରୁ ରକ୍ଷା ପାଇବା ପାଇଁ । ପ୍ରଥମତଃ ଆଦେଶ ପହଞ୍ଚିବା ପୂର୍ବରୁ ଛୁଟିରେ ଚାଲିଯିବା । ତାପରେ ମିଛ ତାତ୍ପରୀ ସାର୍ଟିଫିକେଟ ଦେଇ ଦୀର୍ଘଦିନ ଛୁଟିରେ ରହିବା ଓ ସେ ଭିତରେ ବଦଳି ଆଦେଶ ପରିବର୍ତ୍ତନ କରିବା । ଉପର ସ୍ତରରେ (ଆଇ.ଏ.ଏସ୍) ଏପରି କ୍ଷେତ୍ରରେ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ କାରଣରୁ ଛୁଟିରେ ଯାବପାଇଁ ଅନୁମତି ଦିଆଗଲେ ମଧ୍ୟ ନିମ୍ନସ୍ତରରେ ତାହା ନାକଚ ହୋଇଯାଏ ଓ ବାଧ୍ୟ ହୋଇ ମିଥ୍ୟା ଅସ୍ଵସ୍ଥତାର ଆଳରେ ତାତ୍ପରୀ ସାର୍ଟିଫିକେଟ ଦେବାକୁ ପଡ଼େ । ତଥାପି କର୍ମକର୍ତ୍ତାଙ୍କର ସାମାନ୍ୟ ସହାନୁଭୂତି ନ ଥିଲେ ବହୁତ ହଇରାଣ ହେବାକୁ ପଡ଼େ କିମ୍ବା କେତେକ କ୍ଷେତ୍ରରେ ନିଲମ୍ବିତ କରିବାର ଭୟ ଦେଖାଇ ସେମାନଙ୍କୁ ନୂତନ ସ୍ଥାନରେ ଯୋଗ ଦେବାକୁ ବାଧ୍ୟ କରାଯାଏ । ମୋଟ ଉପରେ ଏପରି ପରିସ୍ଥିତିରେ କାର୍ଯ୍ୟ ପ୍ରଣାଳୀର କିଛି ସାଧାରଣ ନୀତି ନିୟମ ନାହିଁ । ପ୍ରତ୍ୟେକ କ୍ଷେତ୍ରରେ କର୍ମକର୍ତ୍ତାଙ୍କର ଖୁଆଲ ଅନୁସାରେ କର୍ମପଦ୍ଧତି ଗ୍ରହଣ କରାଯାଇଥାଏ । ସାମାନ୍ୟ ସହାନୁଭୂତି ମିଳୁଥିଲେ ଛୁଟିରେ ଥିବା ସମୟରେ ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରକାର ସତ୍ ଓ ଅସତ୍ ଉପାୟ ଅବଲମ୍ବନ କରି କିଛି ଅର୍ଥ ବିନିମୟରେ ବଦଳି ଆଦେଶକୁ ରଦ୍ଦ କରାଯାଇପାରେ କିମ୍ବା ନିଜ ଇଚ୍ଛା ଅନୁସାରେ ଉପଯୁକ୍ତ ସ୍ଥାନକୁ ନିଯୁକ୍ତି ଆଦେଶ କରାଇ ଦିଆଯାଇପାରେ । ଏହିପରି ବିଭିନ୍ନ ପଦ୍ଧତି ଦ୍ଵାରା କେତେକ ପାରମ୍ପରିକ କର୍ମଚାରୀ ଗୋଟିଏ ସ୍ଥାନରେ ତାଙ୍କର ଚାକିରୀ ଜୀବନ କଟାଇ ପାରୁଥିଲା ବେଳେ ଅନ୍ୟ କେତେକ ହତଚାରୀଙ୍କୁ ବର୍ଷେ ବା ୬ ମାସ ଭିତରେ ୫/୬ ସ୍ଥାନକୁ ବଦଳି କରାଯାଇଥିବାର ଉଦାହରଣ ବିରଳ ନୁହେଁ ।

ସେ ଯା' ହେଉ ତାତ୍ପର୍ୟକୁ ମେଡ଼ିକାଲ କଲେଜରେ ଚାକିରୀ କରି ମଧ୍ୟ

ତାନ୍ତ୍ରବାବୁ

ବଦଳିର ଶିକାର ହୋଇଥିଲେ । ମେଡ଼ିକାଲ କଲେଜରେ ବଦଳି କ'ଣ ଜଣା ନ ଥିଲା । ୧୯୬୦ ମସିହା ଆଗରୁ ଓଡ଼ିଶାରେ ଗୋଟିଏ ମାତ୍ର ମେଡ଼ିକାଲ କଲେଜ ଥିଲା । ତେଣୁ ବଦଳିର ପ୍ରଶ୍ନ ନ ଥିଲା । ପରେ ଯେତେବେଳେ ଆଉ ଦୁଇଟି କଲେଜ ହେଲା, ପ୍ରଥମ ଅବସ୍ଥାରେ ଅଳ୍ପ କେତେଜଣ ପୁରୁଣା ଶିକ୍ଷକଙ୍କୁ ନୂଆ କଲେଜକୁ ଇଚ୍ଛା ଅନିଚ୍ଛା ସତ୍ତ୍ୱେ ବଦଳି କରାଯାଇଥିଲେ ମଧ୍ୟ ଅଧିକାଂଶଙ୍କୁ ସେ ସବୁ ସ୍ଥାନରେ ସିଧା ନିଯୁକ୍ତି ଦିଆଯାଇଥିଲା ବା ପଦୋନ୍ନତିରେ ପଠାଯାଇଥିଲା । ପ୍ରଥମେ ୧୯୬୮ରେ ତାନ୍ତ୍ରବାବୁ ଓ ତାଙ୍କର ଉପରିସ୍ଥ ସହଯୋଗୀଙ୍କୁ ନିୟମିତ ବଦଳି କରାଗଲା, ଅନ୍ୟ ଗୋଟିଏ କଲେଜକୁ । ତେବେ ତତ୍କାଳୀନ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କୁ କହି ଏ ବଦଳି ରଦ୍ଦ କରାଗଲା । ପରବର୍ଷ ପୁଣି ତାନ୍ତ୍ରବାବୁ ଓ ଅନ୍ୟ ଜଣେ ପ୍ରଫେସରଙ୍କୁ ବଦଳି କରାଗଲା । ଏଥର କିନ୍ତୁ କୁହାବୋଲା କିଛି କାମ କଲା ନାହିଁ । ଉପରୋକ୍ତ ପ୍ରଫେସରଙ୍କ ପାଇଁ ଛାତ୍ରମାନେ ଯାର ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କୁ କହିଲା ବେଳେ ଗୋଳମାଳ ହୋଇ ପୋଲିସ କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ ହେଲା । ପ୍ରତିବାଦରେ ସାରା ଓଡ଼ିଶାରେ ଏକ ବଡ଼ ଧରଣର ଛାତ୍ର ଆନ୍ଦୋଳନ ମୁଣ୍ଡ ଟେକିଲା । ତଥାପି ସେ ପ୍ରଫେସର ଜଣଙ୍କୁ ବଦଳି ହୋଇଯିବାକୁ ପଡ଼ିଲା । ଅବଶ୍ୟ ଅଳ୍ପ ଦିନ ପରେ ସେ ବିଜିନ୍ସ ପଢ଼ା ଅନୁସରଣ କରି ପୂର୍ବସ୍ଥାନକୁ ଫେରି ଆସିଲେ । ତାନ୍ତ୍ରବାବୁ ଏଭଳି ବେନିୟମ ବଦଳି ବିରୁଦ୍ଧରେ ପ୍ରାୟ ୬ ମାସ ଯୁଦ୍ଧ କରି ଚାଲିଲେ । ଶେଷରେ ତତ୍କାଳୀନ ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କୁ ସାକ୍ଷାତ କରି ଏହାର ପ୍ରତିବାଦ ଜଣାଇଲେ । ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ ସବୁ ଶୁଣି ବଦଳି ଆଦେଶ ସ୍ମରଣିତ ରଖି ତାଙ୍କର ପଦୋନ୍ନତି ବିଷୟର ବିଚାର ୨ ସପ୍ତାହ ମଧ୍ୟରେ କରିବାକୁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେଲେ । କିନ୍ତୁ ତତ୍କାଳୀନ ସଚିବ ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କ ସେ ନିର୍ଦ୍ଦେଶକୁ ଲୁଚାଇ ଦେଇ କିଛି କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ କଲେ ନାହିଁ । ଆଉ ଥରେ ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କୁ ସାକ୍ଷାତ କରିବାକୁ ତାନ୍ତ୍ରବାବୁ ସୁଯୋଗ ପାଇଲେ ନାହିଁ । ତାପରେ ନିଲମ୍ବିତ କରାଯିବାର ଧମକ ଆସିଲା ଓ ତାନ୍ତ୍ରବାବୁ ବାଧ୍ୟ ହୋଇ ନୂତନ ସ୍ଥାନକୁ ଆସିଲେ । ସେଠାରେ ପଦୋନ୍ନତି ସମୟରେ କେବଳ ୩ ମାସ ପାଇଁ ଅନ୍ୟ ଗୋଟିଏ କଲେଜକୁ ଯିବା ଛଡ଼ା ସେହି କଲେଜରେ ପ୍ରାୟ ୨୩ ବର୍ଷରୁ ଉର୍ଦ୍ଧ୍ୱ ଚାକିରୀ କରି ସେ ଅବସର ନେଲେ । ଅବଶ୍ୟ ଶେଷ ଅବସ୍ଥାରେ ପୁଣି ଥରେ ତାଙ୍କର ବେନିୟମ ବଦଳି ପ୍ରସଙ୍ଗ କିପରି ବାଡ଼ିଲା ହୋଇଥିଲା ତାହା ପୂର୍ବରୁ ବର୍ଣ୍ଣିତ ହୋଇଛି ।

ଚାକିରୀରୁ ଅବସର ଗ୍ରହଣ

ଅବସର ଗ୍ରହଣ ଅନେକ ଚାକିରୀଆଙ୍କ ଜୀବନର ଏକ ଦୁଃଖଦ ଅଧ୍ୟାୟ ହୋଇଥାଏ । ଆର୍ଥିକ, ମାନସିକ, ସାମାଜିକ ତଥା ପାରିବାରିକ ସ୍ତରରେ ଚାକିରୀରୁ ଅବସର ଅନେକ ପ୍ରକାର ଚାପର ସମ୍ମୁଖୀନ କରାଇଥାଏ । ଛୋଟ ଚାକିରୀଆଙ୍କ ପାଇଁ

ତାନ୍ତ୍ରବୀର

ଏହା ଏକ ବିରାଟ ଆର୍ଥିକ ବିପର୍ଯ୍ୟୟ । କାରଣ ହଠାତ୍ ମାସ ଶେଷରେ ଦରମା ମିଳିବା ବନ୍ଦ ହୋଇଯାଏ । ସେମାନଙ୍କର ସମ୍ପଦ ବହୁତ ଅଳ୍ପ । ପୁଣି ଅବସରକାଳୀନ ପ୍ରାପ୍ୟ ଓ ପେନ୍ସନ୍ ଇତ୍ୟାଦି ପାଇବାପାଇଁ କେବଳ ଯେ ବହୁତ ବିଳମ୍ବ ହୁଏ ସେତିକି ନୁହେଁ, ବହୁତ ପ୍ରକାର ହଇରାଣ ହରକତର ଶିକାର ମଧ୍ୟ ହେବାକୁ ହୁଏ । ଯଦିଓ ସରକାର ପ୍ରଚାର କରି ଚାଲିଥାଆନ୍ତି ଅବସର ଗ୍ରହଣର ପରଦିନ ପ୍ରତ୍ୟେକ କର୍ମଚାରୀ ତାଙ୍କର ପ୍ରାପ୍ୟ ପାଇଯିବେ, ତଥାପି କେବଳ ଆଇ.ଏ.ଏସ୍., ଆଇ.ପି.ଏସ୍. ଓ ଅନ୍ୟ କେତେକ କେନ୍ଦ୍ରୀୟ କର୍ମଚାରୀଙ୍କ କ୍ଷେତ୍ରରେ ତାହା ସମ୍ଭବ ହୋଇଥାଏ । ଏବେ ନିକଟରେ ଜଣେ ସାମରିକ ଯବାନର ଅବସରକାଳୀନ ପ୍ରାପ୍ୟର କାଗଜପତ୍ର ନିକଟସ୍ଥ ଟ୍ରେଜେରୀକୁ ଆସିଥିଲେ ମଧ୍ୟ ଟ୍ରେଜେରୀ କର୍ମଚାରୀ ପ୍ରାପ୍ୟର ଶତକଡ଼ା ୨୫ ଭାଗ ଉଚ୍ଚୋଚ୍ଚ ନ ପାଇଲେ ବ୍ୟାଙ୍କକୁ କାଗଜ ପଠାଇବେ ନାହିଁ ବୋଲି କହିଥିବାର ଖବର ବାହାରିଥିଲା । ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କ ୨ୟ, ୩ୟ ଓ ୪ର୍ଥ ଶ୍ରେଣୀ କର୍ମଚାରୀ ପ୍ରାୟ ୨/୩ ବର୍ଷ ଦଉଡ଼ା ଦଉଡ଼ି କଲାପରେ ଓ କିଛି ଖର୍ଚ୍ଚ କଲାପରେ ତାଙ୍କର ପ୍ରାପ୍ୟ ପାଇପାରନ୍ତି । ପ୍ରାୟତଃ ୫୮ ବର୍ଷ ବୟସରେ ଅବସର ନେଉଥିବା ଏହି କର୍ମଚାରୀମାନେ ଏହି ୪/୫ ବର୍ଷ ଭିତରେ ଏପରି କ୍ଲାନ୍ତ ହୋଇ ପଡ଼ନ୍ତି ଯେ ପ୍ରାପ୍ୟ ପାଇ ନୂଆ କିଛି ଆୟର ପତ୍ତା ଗ୍ରହଣ କରିବାକୁ ସେମାନଙ୍କର ଆଉ ଶକ୍ତି ନ ଥାଏ ।

ବଡ଼ ବଡ଼ ଅଫିସରମାନଙ୍କ କଥା ଭିନ୍ନ । ଆର୍ଥିକ ଦୃଷ୍ଟିରୁ ତାଙ୍କର ନ ଥାଏ । କାରଣ ଅନେକେ ଚାକିରୀରେ ଥିଲାବେଳେ ସଂପୃକ୍ତ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଘରୋଇ ସଂସ୍ଥାରେ ଅବସର ପରେ ଚାକିରୀର ଆୟୋଜନ କରି ନେଇଥାନ୍ତି । ସରକାରୀ କ୍ଷେତ୍ରରେ ମଧ୍ୟ ମନ୍ତ୍ରୀମାନଙ୍କର ପୁଷ୍ପପୋଷକତାରେ କେତେକ ତୋଷାମଦକାରୀଙ୍କୁ ପୁନଃ ନିଯୁକ୍ତି ମିଳିଥାଏ । ଅବଶିଷ୍ଟ ଅଫିସରମାନେ ବହୁତ ମନସ୍ଥାପ ଭିତରେ ପରବର୍ତ୍ତୀ ଜୀବନ କଟାନ୍ତି । ଚାକିରୀରେ ଥିଲାବେଳର ଚାତୁରି, ସମ୍ମାନ ଓ ବିନା ପଇସାର ସାହାଯ୍ୟକାରୀ ଓ ଚାକର ପୁଝାରୀ ହରାଇ ସେମାନେ ନିଜକୁ ଅତ୍ୟନ୍ତ ନ୍ୟୁନ ମନେ କରନ୍ତି । କ୍ରମେ କ୍ରମେ ସେମାନେ ସମାଜର ଏକ ସାଧାରଣ ନାଗରିକର ଜୀବନକୁ ଅଭ୍ୟସ୍ତ ହୋଇଯାଆନ୍ତି । ତାନ୍ତ୍ରବୀର କିନ୍ତୁ ଏ ସବୁ ଅସୁବିଧାର ସମ୍ମୁଖୀନ ହୋଇନାହାନ୍ତି । ଅବସର ଗ୍ରହଣର ପରଦିନଠାରୁ ନିଜର ଘରୋଇ ଚିକିତ୍ସା କ୍ଷେତ୍ରରେ ନିଜକୁ ପୂର୍ଣ୍ଣ ଭାବରେ ନିୟୋଜିତ କରି କେବେ ଆର୍ଥିକ ସଂକଟର ସମ୍ମୁଖୀନ ହୋଇନାହାନ୍ତି କିମ୍ବା ଅବସର ଗ୍ରହଣର ଆଳସ୍ୟ କେବେ ଅନୁଭବ କରିନାହାନ୍ତି । ଅବସରକାଳୀନ ପ୍ରାପ୍ୟ ମଧ୍ୟ ସେ ୬ ମାସ ମଧ୍ୟରେ ବିନା ଅସୁବିଧାରେ ପାଇଗଲେ । ଜଣେ ତାନ୍ତ୍ର ଥିବାକୁ ସମାଜରେ ତାଙ୍କର ପ୍ରତିଷ୍ଠା ବଢ଼ିଛି ସିନା କିଛି କମିନାହିଁ । କର୍ମକ୍ଷେତ୍ର ଅର୍ଥାତ୍ ମେଡିକାଲ କଲେଜରେ ୧୦ ବର୍ଷ ପରେ ମଧ୍ୟ ସେ ପୂର୍ବପରି ସମସ୍ତଙ୍କଠାରୁ ସମ୍ମାନ ପାଇ ଆସୁଛନ୍ତି । ଏହା ତାଙ୍କୁ ପରମ ସନ୍ତୋଷ ଦେଉଅଛି ।

ବିଦେଶ ଯାତ୍ରା

ଆଗ କାଳରେ ତୀର୍ଥଯାତ୍ରା ସାଧାରଣ ହିନ୍ଦୁମାନଙ୍କର ଜୀବନରେ ସର୍ବୋଚ୍ଚ ଓ ସର୍ବଶେଷ ଆକାଂକ୍ଷା ଥିଲା । କିନ୍ତୁ ଏପରି ଯାତ୍ରା ବହୁତ ବିପଦଫୁଲ ଥିବାରୁ ଜୀବନର ଶେଷ ଭାଗରେ ସେମାନେ ବାହାରୁଥିଲେ ଓ ଫେରିବାର ଆଶା ବହୁତ କମ୍ ଅବାରୁ ସେମାନେ ନିଜର ଶ୍ରାବ୍ଧ ଇତ୍ୟାଦି କରି ଦେଇ ଯାଉଥିଲେ । ଆଗରୁ ଓ ଏବେ ମଧ୍ୟ ମୁସଲମାନମାନେ ମକ୍କା ଯାତ୍ରାକୁ (ହଜ) ଜୀବନର ଅନ୍ତିମ ଅଭିଳାଷ ରୂପେ ଗ୍ରହଣ କରିଥାନ୍ତି । କିନ୍ତୁ ଏବେ ସୁଦୂର ଯାତ୍ରା ନିରାପଦ ଓ ସରଳ ହେବା ପରେ ବିଭିନ୍ନ ଦେଶ ଓ ସ୍ଥାନ ପରିଗ୍ରମଣ ଏକ ବିଳାସ ରୂପେ ପରିଗଣିତ ହେଉଅଛି । ୪୦/୫୦ ବର୍ଷ ପୂର୍ବେ ବିଦେଶଯାତ୍ରା ଧନାଦ୍ୟତା ଓ ସମ୍ମାନଦାନ ଏକ ପରିଚାୟକ ଥିଲା । ବିଦେଶରେ ଡାକ୍ତରୀ ଶିକ୍ଷା କରି ଫେରିଲେ ବଡ଼ ଡାକ୍ତର, ବିଦେଶରେ ଓକିଲାତି ଶିକ୍ଷା କରି ଆସିଲେ ବଡ଼ ଓକିଲ ବା ବାରିଷ୍ଟର ଓ ବିଦେଶୀ ଶିକ୍ଷା ପ୍ରାପ୍ତ ଇଞ୍ଜିନିୟର, ଶିକ୍ଷକ ଓ ବୈଜ୍ଞାନିକମାନେ ଭାରତରେ ଅପେକ୍ଷାକୃତ ଉଚ୍ଚମାନର ବୋଲି ବିବେଚିତ ହେଉଥିଲେ । ଏପରିକି ଓଡ଼ିଆ ସଂସ୍କୃତ ଓ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଭାରତୀୟ ଭାଷା ବିଶେଷଜ୍ଞମାନେ ବିଳାତ କିମ୍ବା ଅନ୍ୟ ଦେଶରେ ଗବେଷଣା କରି ଫେରିଲେ ନିଜ ପରିସର ଭିତରେ ସେମାନେ ଉଚ୍ଚତର ବୋଲି ଗଣ୍ୟ ହେଉଥିଲେ । କିନ୍ତୁ ଏବର କଥା ଭିନ୍ନ । ଏବେ ଶିକ୍ଷିତ, ଅଶିକ୍ଷିତ, ଧନୀ, ଦରିଦ୍ର ସମସ୍ତେ ଯାଉଛନ୍ତି ମଧ୍ୟପ୍ରାଚ୍ୟ ଦେଶମାନଙ୍କୁ ଅର୍ଥ ଉପାର୍ଜନ ଲାଗି । ସେଠାରୁ ଅଳ୍ପଦିନ ଭିତରେ ପ୍ରତ୍ୟେକ ଅର୍ଥ ଉପାର୍ଜନ କରି ସୁଦେଶକୁ ଫେରି ସୁଜ୍ଞାନ ଜୀବନଯାପନ କରିପାରୁଛନ୍ତି । କିନ୍ତୁ ଅନ୍ୟ ଉନ୍ନତ ପାଶ୍ଚାତ୍ୟ ଦେଶମାନଙ୍କୁ ଯାଉଥିବା ଲୋକେ ଅଧିକ ଉପାର୍ଜନ ସଂଗ୍ରହ ସଂଗ୍ରହ ସେଠାକାର ପ୍ରାଚୁର୍ଯ୍ୟ, ସୁଖ ସ୍ବାଚ୍ଛନ୍ଦ୍ୟ ଓ ବିଳାସ ବ୍ୟସନରେ ଏପରି ନିମଜ୍ଜିତ ହୋଇଯାଉଛନ୍ତି ଯେ ସୁଦେଶକୁ ଫେରିବା କଥା ସେମାନେ ଆଉ ଚିନ୍ତା କରୁନାହାନ୍ତି । ଆଉ କେତେକ ଲୋକ ଅର୍ଥର ପ୍ରାଚୁର୍ଯ୍ୟ ହେତୁ ଜୀବନ ଉପଭୋଗ ପାଇଁ ସାମୟିକ ଭାବେ ବିଦେଶ ଯାଉଛନ୍ତି । ମୋଟ ଉପରେ ବିଦେଶ ଯାତ୍ରା ପ୍ରାୟ ସମସ୍ତଙ୍କ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଏକ ବିଶେଷ ଆକର୍ଷଣ ହୋଇ ରହିଅଛି । ସେହିପରି ବିଦେଶମାନଙ୍କର ଭାରତ ଓ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଦେଶ ପରିଗ୍ରମଣ ଏକ ନିଶା ରୂପେ ପରିଗଣିତ ହେଉଅଛି । ସେଥିପାଇଁ ତ ପର୍ଯ୍ୟଟନ ସାରା ବିଶ୍ୱରେ ଏକ ଉନ୍ନତ ଶିଳ୍ପ ରୂପେ ପ୍ରାଧାନ୍ୟ ଲାଭ କରିଆସୁଛି ।

ବିଦେଶଯାତ୍ରା ଯେ ଡାକ୍ତରବାବୁଙ୍କର ମଧ୍ୟ ସ୍ୱପ୍ନ ନ ଥିଲା ତା ନୁହେଁ । କିନ୍ତୁ

ତାନ୍ତ୍ରରବାବୁ

ଅର୍ଥାତ୍‌ବାବୁ ବିଦେଶରେ ଯାଇ ଉଚ୍ଚ ଶିକ୍ଷା ଲାଭ କରିବା କଥା ସେ ଚିନ୍ତା ମଧ୍ୟ କରି ପାରି ନ ଥିଲେ । ତାଙ୍କର ଜଣେ ଧନିକ ବ୍ୟୁତ୍ପତ୍ତି ବିଦେଶରେ ଉଚ୍ଚ ଶିକ୍ଷା ଲାଭ କରି ଓଡ଼ିଶାକୁ ଫେରି ଚିକିତ୍ସା କ୍ଷେତ୍ରରେ ବେଶ ପ୍ରତିଷ୍ଠା ଲାଭ କରିପାରିଥିଲେ । ଏବେ ଅବଶ୍ୟ ବହୁ ବିଦେଶୀ ବ୍ୟାପାର ବୃଦ୍ଧି କରିଥାଉ ସ୍ୱଳ୍ପ ସମୟ ପାଇଁ ବିଦେଶକୁ ଯାଇ ସେଠାକାର ଚିକିତ୍ସା ପ୍ରଣାଳୀ ବିଷୟରେ ଅନୁଧ୍ୟାନ କରିବାପାଇଁ ବହୁତ ସୁଯୋଗ ମିଳୁଛି । ତାନ୍ତ୍ରରବାବୁ ମଧ୍ୟ ୩ ମାସ ପାଇଁ ବିଦେଶ ଯିବାପାଇଁ ଏପରି ଏକ ବୃଦ୍ଧି ମିଳିଥିଲା । କିନ୍ତୁ ତାନ୍ତ୍ରରବାବୁ ତାହା ପ୍ରତ୍ୟାଖ୍ୟାନ କରିଥିଲେ । କିନ୍ତୁ ମୁଖ୍ୟ କାରଣ ଥିଲା ଯେ ତାନ୍ତ୍ରରବାବୁ ଭାରତରେ ବିଦେଶରେ ଉନ୍ନତ ଚିକିତ୍ସା ପଦ୍ଧତି ଦେଖି ଆସି ଲାଭ କିଛି ନାହିଁ । ସ୍ୱଦେଶକୁ ଫେରି ଚିକିତ୍ସା କ୍ଷେତ୍ରରେ ସେସବୁ ପଦ୍ଧତି ପ୍ରୟୋଗ ପାଇଁ ଏଠାରେ ସୁବିଧା ନାହିଁ । ବରଂ ନିଜ ପରିସର ଭିତରେ ମିଳୁଥିବା ସୁବିଧା ସୁଯୋଗକୁ ଭିତ୍ତି କରି ଚିକିତ୍ସାରେ ଉନ୍ନତ ଓ ଗବେଷଣା କରିପାରିଲେ କିଛି ଲାଭ ଅଛି । ପରବର୍ତ୍ତୀକାଳରେ ତାଙ୍କର ରକ୍ତଶିକୁଳି ରୋଗର ଗବେଷଣାଗାର ଦେଖି ଜଣେ ଅଣଓଡ଼ିଆ ବିଜ୍ଞାତ ଚିକିତ୍ସକ ତାଙ୍କୁ ପଚାରିଥିଲେ ଯେ ସେ କେଉଁ ଦେଶରୁ ଶିକ୍ଷା କରି ଏପରି ଗବେଷଣା କରିପାରିଛନ୍ତି । ସେ ଯେ କେବେ ବିଦେଶ ଯାଇନାହାନ୍ତି ଓ ସ୍ୱ ପ୍ରଚେଷ୍ଟାରେ ଏହି ଗବେଷଣାଗାର ତିଆରି କରିଛନ୍ତି ଶୁଣି ସେ ତାନ୍ତ୍ର ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ହୋଇ ଯାଇଥିଲେ ।

ଯା ହେଉ ବହୁ ବର୍ଷ ପରେ ତାନ୍ତ୍ରରବାବୁ ଜଣେ ସୁପରିଚିତ ଗବେଷକ ହିସାବରେ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ହୋଇ ସାରିଲା ପରେ ବ୍ରିଟିଶ ମେଡ଼ିକାଲ କାଉନ୍ସିଲ୍ ସେମାନଙ୍କର ବୈଜ୍ଞାନିକ ଆଦାନପ୍ରଦାନ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ କରିଆରେ ୧୯୯୦ ମସିହା ମାର୍ଚ୍ଚ ମାସରେ ୧୦/୧୫ ଦିନ ପାଇଁ ତାନ୍ତ୍ରରବାବୁଙ୍କୁ ଲଣ୍ଡନ କେତେକ ଚିକିତ୍ସାନୁଷ୍ଠାନରୁ ରକ୍ତଶିକୁଳି ରୋଗ ଉପରେ ନିଜର ଗବେଷଣା ଲବ୍ଧ ତଥ୍ୟ ଉପରେ ଜ୍ଞାନ ଆଦାନପ୍ରଦାନ ପାଇଁ ସେମାନଙ୍କ ଖର୍ଚ୍ଚରେ ପଠାଇଲେ । ତାହାହିଁ ଥିଲା ତାଙ୍କର ପ୍ରଥମ ବିଦେଶ ଯାତ୍ରା । ବ୍ରିଟିଶ କାଉନ୍ସିଲର କଳିକତା ଓ ଲଣ୍ଡନ ଶାଖା ତାଙ୍କର ଡିସା, ଲଣ୍ଡନରେ ରହିବା ଓ ଭ୍ରମଣର ସକଳ ବ୍ୟୟାବସ୍ଥା କରିଥିଲେ ।

ଲଣ୍ଡନ ଯାତ୍ରା

କଲିକତାଠାରୁ ଶୁଷିଆର ଏକ ବିମାନରେ ତାନ୍ତ୍ରରବାବୁ ବିଦେଶ ଯାତ୍ରା ଆରମ୍ଭ କଲେ । ବିମାନ ଯାତ୍ରା ବିଷୟରେ ତାଙ୍କର ବିଶେଷ ଅନୁଭୂତି ନ ଥିଲା । ପୂର୍ବରୁ କେବଳ ଥରେ କଲିକତାରୁ ଆସାମର ସିଲଚରକୁ ସେ ଘଟାକ ପାଇଁ ବିମାନରେ ଯିବା ଆସିବା କରିଥିଲେ । ତେଣୁ ଏଥର ପ୍ରକୃତ ବିମାନ ଯାତ୍ରାର ଆଶା, ଆଶଙ୍କା ଓ ପୂଲକରେ ତାଙ୍କର ହୃଦୟ ଉଦ୍‌ବେଳିତ ହେଉଥାଏ । ଚିତି ୧୦ଟାରେ ବିମାନ କଲିକତା ଛାଡ଼ି

ତାନ୍ତ୍ରବାବୁ

ଦିଲ୍ଲୀରେ ଅଳ୍ପ ରହଣି ପରେ ପୁଣି ଉଡ଼ାଣ ଆରମ୍ଭ କରି ଦୁବାଇରେ ପହଞ୍ଚିଲା । ସେଠାରେ ପ୍ରାୟ ୨ ଘଣ୍ଟା ରହଣି ଥିବାରୁ ସବୁ ଯାତ୍ରୀ ବିମାନରୁ ବାହାରି ବିମାନ ବନ୍ଦରର ବିଶ୍ରାମ ସ୍ଥାନକୁ ଗଲେ । ଏଡ଼େ ବିଶାଳ ବିମାନ ବନ୍ଦରରେ ଏଆଡ଼େ ସେଆଡ଼େ ଯିବାକୁ ତାନ୍ତ୍ରବାବୁଙ୍କୁ ଭୟ ନାଶୁଥାଏ । ବିମାନ ବନ୍ଦରରେ ବୁଲିବା ଓ ଠିକ୍ ସମୟରେ ବିମାନକୁ ଫେରିବା ଗତ୍ୟାତି ବିଷୟରେ ତାଙ୍କର ଆଦୌ ଅନୁଭୂତି ନ ଥିଲା କି ସାଙ୍ଗରେ କୌଣସି ପରିଚିତ ବ୍ୟକ୍ତିର ସହାୟତା ନେବାର ସୁଯୋଗ ମଧ୍ୟ ନ ଥିଲା । ଯା ହେଉ କୌଣସି ପ୍ରକାରେ ଯାଇ ତାନ୍ତ୍ରବାବୁ ବିମାନବନ୍ଦରର ଶୁଦ୍ଧମୁକ୍ତ ବଜାର ଅଂଚଳରେ ପହଞ୍ଚିଲେ । କି ବିରାଟ ବଜାର । ପ୍ରାୟ ସବୁ ଜିନିଷର ବଡ଼ ବଡ଼ ଦୋକାନ । ବିମାନ ଯାତ୍ରୀମାନେ ଶୁଦ୍ଧମୁକ୍ତ ବୋଲି ଦୁବାଇ ବିମାନ ବନ୍ଦରରୁ ବହୁତ ଜିନିଷ କିଣନ୍ତି । ତାନ୍ତ୍ରବାବୁ ମଧ୍ୟ ଗୋଟିଏ ଛୋଟ ଟେପ୍ ରେକର୍ଡ଼ର କିଣି ତରତର ହୋଇ କୌଣସି ପ୍ରକାରେ ନିଜର ବିମାନକୁ ଫେରି ଆସି ନିଜ ଆସନରେ ବସିଲେ । ତାପରେ ସୁଦୀର୍ଘ ୫/୬ ଘଣ୍ଟା ବିରାମ ବିହୀନ ଉଡ଼ାଣ । ଖାଦ୍ୟ ଖାଇସାରି ଯାତ୍ରୀମାନେ ଶୋଇବାର ଚେଷ୍ଟା କଲେ । ଉଷାହ ଉଦ୍‌ଘାପନା ଭିତରେ ତାନ୍ତ୍ରବାବୁଙ୍କୁ ନିଦ ନ ଥାଏ । ଝରକା ପାଖରେ ବସିଥିଲେ ମଧ୍ୟ ମହାକାଶରୁ କିଛି ଦୃଷ୍ଟିଗୋଚର ହେଉ ନ ଥାଏ । ନାନାପ୍ରକାର ଚିନ୍ତା ମନକୁ ଆସୁଥାଏ । ଥରେ ଥରେ ଦୁର୍ଘଟଣା ଆସୁଥାଏ ଯେ ବିମାନ ଦୁର୍ଘଟଣା ହେଲେ ସବୁ ଶେଷ । ୧୯୪୩ ମସିହାରେ ୭/୮ ବର୍ଷର ଯେଉଁ ବାଳକ ବରଗଛ ତଳରେ ବସି ଗାଈ ଚରାଉଥିଲା ସେ ଆଜି ଜଣେ ବିଶିଷ୍ଟ ବୈଜ୍ଞାନିକ ଭାବରେ ଉନ୍ନତ ଜ୍ଞାନଶ୍ରୀ ରାଜ୍ୟକୁ ନିମନ୍ତ୍ରିତ ହୋଇ ଯାଉଛି ଉଡ଼ାଜାହାଜରେ ବସି । ଏପରି ହେବ ବୋଲି ତାନ୍ତ୍ରବାବୁଙ୍କର କଳ୍ପନାରେ କେବେବି ନ ଥିଲା କିମ୍ବା କୌଣସି ପ୍ରକାର ବୈଷୟିକ ଗଣନାରେ ଏହା ସମ୍ଭବ ନ ଥିଲା । ଏ ପରିପ୍ରେକ୍ଷାରେ ମଣିଷକୁ ଭାଗ୍ୟବାଦୀ ହେବାକୁ ହୁଏ । ଭାଗ୍ୟରେ ନ ଥିଲେ ଏପରି ପ୍ରାୟତଃ ଅସମ୍ଭବ କେବେ ସମ୍ଭବ ହୋଇପାରେ ନାହିଁ ।

ପରଦିନ ପ୍ରଭାତରେ ବିମାନ ମସ୍କୋ ବିମାନ ବନ୍ଦରରେ ପହଞ୍ଚିଲା । ଚାରିଆଡ଼େ ଦୂଷାରର ଆବରଣ । ଗଛତାଳମାନଙ୍କରେ ବରଫ ଝୁଲୁଥାଏ । ବିମାନ ବନ୍ଦରର କାଚ ଦେଇ ଯାହା ଦେଖାଯାଉଥାଏ । ଗିସା ନ ଥିବାରୁ ଓ ବିମାନର ରହଣି ଅଳ୍ପ ସମୟ ହେଇଥିବାରୁ ତାନ୍ତ୍ରବାବୁ ବାହାରକୁ ଯାଇ ପାରିଲେ ନାହିଁ । ତେବେ ଏହି ଦୂଷାରାବୃତ ଦୃଶ୍ୟ ତାଙ୍କ ଜୀବନର ପ୍ରଥମ ଅନୁଭୂତି । ଆଉ ୩/୪ ଘଣ୍ଟା ପରେ ବିମାନ ଯାଇ ଲଣ୍ଡନରେ ପହଞ୍ଚିଲା । ବିମାନ ବନ୍ଦରରୁ ବସ୍ ଓ ଭୂମିତଳ ରେଳ ଯୋଗେ ଯାଇ ଶେଷରେ ସେ ରହିବା ସ୍ଥାନ YMCA India ହୋଷ୍ଟେଲରେ ପହଞ୍ଚିଲେ । ବ୍ରିଟିଶ କାଉନ୍‌ସିଲ ଦ୍ଵାରା ସେଠାରେ ତାଙ୍କର ରହିବାର ସମସ୍ତ ବ୍ୟବସ୍ଥା ହୋଇଥିଲା । ତହିଁ ପରଦିନ ସେ ବ୍ରିଟିଶ କାଉନ୍‌ସିଲ ଅଫିସକୁ ଯାଇ ତାଙ୍କର ପ୍ରାପ୍ୟ ବୈଦେଶିକ ମୁଦ୍ରା ଓ

ତାତ୍ତ୍ୱରବାବୁ

କାର୍ଯ୍ୟ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେଇ ଆସିଲେ । YMCA India ହୋଷ୍ଟେଲରେ ବହୁ ଭାରତୀୟ ରହୁଥିଲେ । ୨/୩ ବର୍ଷ ଓଡ଼ିଆ ଛାତ୍ରଛାତ୍ରୀ ମଧ୍ୟ ଥିଲେ । ରହିବାର ବରଦାବସ୍ଥ ଅତି ଉଚ୍ଚକୋଟୀର ନ ହେଲେ ମଧ୍ୟ ବେଶ ପରିଷ୍କାର ପରିଚ୍ଛନ୍ନ ଓ ସମସ୍ତ ଆବଶ୍ୟକୀୟ ସୁବିଧା ଅଛି । ଆବଦାଡ଼ା ପ୍ରାୟ ଭାରତୀୟ । ଖାଦ୍ୟ ମଧ୍ୟ ଭାରତୀୟ ।

ପରଦିନଠାରୁ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ଆରମ୍ଭ । ପ୍ରତିଦିନ ସକାଳ ୮ ଟାରେ ଜଣେ ବ୍ରିଟିଶ ଗାନ୍ଧି ଆସି ମନଃସ୍ଥିତି ଓ ତାତ୍ତ୍ୱରବାବୁଙ୍କୁ ସାଥିରେ ନେଇ ସେ ଦିନର ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ମେଡ଼ିକାଲ କଲେଜରେ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ବୈଜ୍ଞାନିକଙ୍କ ପାଖରେ ଛାଡ଼ି ଆସନ୍ତି । ଦିନସାରା ବୈଜ୍ଞାନିକମାନଙ୍କ ସମ୍ମୁଖରେ ଆଲୋଚନା ଓ ବହୁତା ଇତ୍ୟାଦି ପରେ ତାତ୍ତ୍ୱରବାବୁ ଉପରଓଳି YMCAକୁ ରେଲଗାଡ଼ି କିମ୍ବା ବସରେ ଫେରନ୍ତି । ସେଠାରେ ରେଲଯାତ୍ରୀ ଭାରତଠାରୁ ଅଧିକ ବ୍ୟୟଧାରପେଶ ହେଲେ ମଧ୍ୟ ବହୁତ ଆରାମଦାୟକ । ସବୁ ସୁସଂଚାଳିତ । କେଉଁଠାରୁ ଯାତ୍ରା କରିବେ ସେହି ଅନୁସାରେ ଟିକେଟ୍, କିଣି ପ୍ରବେଶ ଦ୍ୱାରରେ ମେସିନ୍ରେ ଦେଖାଇଲେ ପ୍ରବେଶ ପାଟକ ଖୋଲିଲେ ପୁରପର୍ମକୁ ଯାଗହେବ । ପୁରପର୍ମରେ ସବୁ ରେଲଗାଡ଼ିର ସମସ୍ତ ବିବରଣୀ ଥାଏ । ଅତ୍ୟଧିକ ଥଣ୍ଡା ହେତୁ ସବୁ ଡବା ଶୀତତାପ ନିୟନ୍ତ୍ରିତ ଥାଏ ଓ ପ୍ରବେଶ/ପ୍ରସ୍ଥାନ ଦ୍ୱାର ସବୁବେଳେ ବନ୍ଦ ଥାଏ । ଷ୍ଟେସନରେ ଗାଡ଼ି ଠିଆ ହେଲାମାତ୍ରେ ଗାଡ଼ି ଚାଳକ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ସୁଇଚ୍ ଟିପି ଦ୍ୱାରା ଖୋଲି ଦିଅନ୍ତି ଓ ଗାଡ଼ି ଛାଡ଼ିଲା ବେଳକୁ ପୁଣି ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ସୁଇଚ୍ ଦ୍ୱାରା ବନ୍ଦ କରିଦିଅନ୍ତି । ଗାଡ଼ି ଭିତରେ ରେଲ ବିଭାଗ ଦ୍ୱାରା ଚା, କଫି, ଜଳଖିଆ ଇତ୍ୟାଦି ବିକ୍ରିର ବ୍ୟବସ୍ଥା ଥାଏ । ଗାଡ଼ିଗୁଡ଼ିକ ସବୁବେଳେ ଠିକ୍ ସମୟରେ ଆସେ । ଲାନ୍ନରେ ବିଶେଷ କିଛି ଅସୁବିଧା ହେଲେ କୃଚିଟ୍ କୌଣସି ସ୍ଥାନରେ ଗାଡ଼ି ଅଟକିଯାଏ । ଅକ୍ସିଡ଼େଣ୍ଟରୁ ଫେରିଲା ଦିନ ତାତ୍ତ୍ୱରବାବୁଙ୍କ ଗାଡ଼ି ସେମିତି ପ୍ରାୟ ୧ ଘଣ୍ଟା ଅଟକିଗଲା । ଯାତ୍ରୀମାନଙ୍କୁ ତାହା ମାଗକ୍ରେପୋନ ମାଧ୍ୟମରେ ଜଣାଇ ଦିଆଗଲା । ଡେରି ଯୋଗୁଁ କାହାର କିଛି ଅସୁବିଧା ହୋଇଥିଲେ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ସମୟତ ପଠାଇବା ପାଇଁ ଯାତ୍ରୀମାନଙ୍କୁ ଅନୁରୋଧ କରାଯାଏ । ରେଲ ବିଭାଗ ଟେଲିଫୋନ ଦ୍ୱାରା ବିନା ଖର୍ଚ୍ଚରେ ଏ ସମୟତ ପ୍ରେରଣ କରିଥାଆନ୍ତି । ଏପରି ସୁବିଧା ଭାରତରେ କେବେ ଉପଲବ୍ଧ ହେବ କହନା କରି ହୁଏନା । ସେଠାରେ ମଧ୍ୟ ଷ୍ଟେସନ ପାଖରେ ପୁରପର୍ମକୁ ଯିବା ରାସ୍ତାରେ ଲୋକମାନେ ଗାତ ଗାତ ଭିକ୍ଷା କରୁଥିବାର ଦେଖାଯାଏ । କିନ୍ତୁ ପୁରପର୍ମରେ ବୁଲାବିକାଳି ନ ଥାଆନ୍ତି ।

ବିଜ୍ଞାନ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଜ୍ଞାନସ୍ଥ ବହୁତ ଉନ୍ନତ । ସେଠାକାର ବୈଜ୍ଞାନିକ ଓ ଗବେଷକମାନଙ୍କର ବିଜ୍ଞାନ ପ୍ରତି ମର୍ଯ୍ୟାଦା ଓ ବୈଜ୍ଞାନିକଙ୍କ ପ୍ରତି ଶ୍ରଦ୍ଧା ଅତି ଉଚ୍ଚକୋଟୀର । ତାତ୍ତ୍ୱରବାବୁ ଯେଉଁ ମେଡ଼ିକାଲ କଲେଜକୁ ଯେଉଁଦିନ ଯିବାର ଥିଲା ତାହା ଆଗରୁ ସ୍ଥିର ହୋଇଥିବାରୁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ବୈଜ୍ଞାନିକମାନେ ତାଙ୍କୁ ଅପେକ୍ଷା

ତାତ୍ତ୍ୱରବାବୁ

କରିଥାଆନ୍ତି । ସେମାନେ ସମସ୍ତେ ସୁବିଜ୍ଞାତ ବୈଜ୍ଞାନିକ ହୋଇଥିଲେ ମଧ୍ୟ ତାତ୍ତ୍ୱରବାବୁଙ୍କୁ ହେଉ ଜ୍ଞାନ ନ କରି ସସମ୍ମାନେ ପାଟୋଟି ନେଇ ବିଭିନ୍ନ ବୈଜ୍ଞାନିକ ଆଲୋଚନା କରିଥିଲେ । ଗୋଟିଏ କଲେଜରେ ତାତ୍ତ୍ୱରବାବୁ ଏକ ବକୃତା ଦେବା ପରେ ସେଠାକାର ମୁଖ୍ୟ ଅଧ୍ୟାପକ ତାଙ୍କୁ ଆଣି ବସ୍ ପାଖକୁ ପହଞ୍ଚାଇ ଦେଇ ୪୦ ପାଉଣ୍ଡର (ସେତେବେଳେ ପ୍ରାୟ ୧୨୦୦ ଟଙ୍କା) ଏକ ଚେକ୍ ତାଙ୍କୁ ଦେଲେ । ଏହାର ଆବଶ୍ୟକତା କ'ଣ ବୋଲି ପଚାରିବାରୁ ତାଙ୍କର ଉତ୍ତର ଥିଲା ଯେ ଗର୍ଭିଣୀମାନେ ବିନା ପାରିଶ୍ରମିକରେ କାହାଠୁ କାମ ନିଅନ୍ତି ନାହିଁ । ସେମାନଙ୍କର ଏହିପରି ସମ୍ମାନଦୋଧର ଆଉ ଏକ ଉଦାହରଣ ତାତ୍ତ୍ୱରବାବୁଙ୍କର ସ୍ମରଣୀୟ ହୋଇ ରହିଛି । ଏକ ବଡ଼ ମେଡିକାଲ କଲେଜର ଡିନ୍ ବା ପ୍ରିନ୍ସିପାଲଙ୍କ ପାଖରେ ଓଡ଼ିଶାର ତାତ୍ତ୍ୱରବାବୁଙ୍କର ଜଣେ ସହକର୍ମୀ ଛାତ୍ର ହିସାବରେ କାମ କରିଥିଲେ । ଲଣ୍ଡନ ଯିବା ପୂର୍ବରୁ ତାଙ୍କୁ ତାଙ୍କ ଶିକ୍ଷକଙ୍କ ନାମ ଓ ସାକ୍ଷାତ ହୋଇପାରିବ କି ନାହିଁ ପଚାରିଥିଲେ । ତାଙ୍କର ଉତ୍ତର ଥିଲା “ସେ ଜଣେ ବହୁତ ବଡ଼ ଶିକ୍ଷକ ଓ ବୈଜ୍ଞାନିକ । ତାଙ୍କ ସାଥରେ ସାକ୍ଷାତ୍ ଅସମ୍ଭବ ।” ତଥାପି ତାତ୍ତ୍ୱରବାବୁ ତାଙ୍କ ନାମ ଓ ଠିକଣା ନେଇ ଯାଇଥିଲେ । ଲଣ୍ଡନରୁ ଫୋନରେ ନିଜର ପରିଚୟ ଦେଇ ସାକ୍ଷାତ କରିବାକୁ ଚାହାନ୍ତି ବୋଲି ଜଣାଇଲେ । ତାତ୍ତ୍ୱରବାବୁଙ୍କର କେବେ ସୁବିଧା ହେବ ପଚାରି ସେହିଦିନ ଆସିବାକୁ ସେ ଆମନ୍ତ୍ରଣ ଜଣାଇଲେ । ସେ ଜଣେ ବୟସ୍କ ବ୍ୟକ୍ତି ଓ ତାତ୍ତ୍ୱରବାବୁ ପହଞ୍ଚିବାର ଶୁଣି ସେ ନିଜେ ତାଙ୍କ ପ୍ରକୋଷରୁ ବାହାରି ଆସି ତାଙ୍କୁ ପାଟୋଟି ନେଲେ । ସେ କେବଳ ଜଣେ ବିଜ୍ଞାତ ମେଡିସିନ୍ ପ୍ରଫେସର ଓ ଡିନ୍ ଥିଲେ ତା ନୁହେଁ, ଲଣ୍ଡନ ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟର MRCP ପରୀକ୍ଷାର ସେ ଜଣେ ଆକାବନ ପରୀକ୍ଷକ ଥିଲେ । ବହୁତ ସମୟ ଗପସପ କରି ନିଜ ହାତରେ କପି ପ୍ରସ୍ତୁତ କରି ସେ ଦେଲେ । ତାତ୍ତ୍ୱରବାବୁ ତାଙ୍କୁ ଯେତେବେଳେ ପଚାରିଲେ ତାଙ୍କ ଗବେଷଣା ବିଷୟରେ ତାଙ୍କର ଉତ୍ତର ହେଲା ସେ ଜଣେ ସାଧାରଣ ପ୍ରଫେସର ଓ ତାତ୍ତ୍ୱରବାବୁଙ୍କ ପରି ଗବେଷଣାରତ ବୈଜ୍ଞାନିକ ନୁହନ୍ତି । ତାତ୍ତ୍ୱରବାବୁଙ୍କ ଗବେଷଣା କ୍ଷେତ୍ରରେ ତାଙ୍କର କିଛି ଅଭିଜ୍ଞତା ନାହିଁ ବୋଲି ସ୍ୱୀକାର କରି ସେ ବିଷୟରେ ତାଙ୍କ କଲେଜର ବିଶେଷଜ୍ଞଙ୍କୁ ତକାଇ ତାତ୍ତ୍ୱରବାବୁଙ୍କ ସାଥରେ ଆଲୋଚନା କରିବାକୁ କହିଲେ । ଏହା ଜ୍ଞାନେଜ୍ଞମାନଙ୍କର ମହାନୁଭବତାର ଏକ ଉଦାହରଣ । ଲଣ୍ଡନ ରହଣି ସମୟରେ ରକ୍ତ ଶିକୁଳି ରୋଗ ସଂକ୍ରାନ୍ତରେ ଏକ ଆନ୍ତର୍ଜାତୀୟ ସେମିନାରରେ ତାତ୍ତ୍ୱରବାବୁଙ୍କୁ ଯୋଗ ଦେବାକୁ ସୁବିଧା ମିଳିଥିଲା ।

ସେତିକିବେଳେ ବିଶ୍ୱର କେତେଜଣ ବିଶିଷ୍ଟ ଗବେଷକଙ୍କୁ ତାତ୍ତ୍ୱରବାବୁ ଏକ ମଧ୍ୟାହ୍ନ ଭୋଜନକୁ ନିମନ୍ତ୍ରଣ କରି ସେମାନଙ୍କ ସାଙ୍ଗରେ ଆଳାପ ଆଲୋଚନା କରିଥିଲେ । ସେହି ମଧ୍ୟାହ୍ନ ଭୋଜନକୁ ତାତ୍ତ୍ୱର ଷ୍ଟାନ୍‌ଲେ ଅମାସ୍‌ଙ୍କୁ ମଧ୍ୟ ସେ ନିମନ୍ତ୍ରଣ

ତାତ୍ତ୍ୱରବାବୁ

କରିଥିଲେ । ତାତ୍ତ୍ୱର ଅମାସ ୧୯୪୦ରୁ ୧୯୫୦ ମଧ୍ୟରେ ଓଡ଼ିଶାର ଫୁଲବାଣୀ ଜିଲ୍ଲାର ଜି. ଉଦୟଗିରିସ୍ଥିତ ମିଶନାରୀ ହସ୍ପିଟାଲରେ କାମ କରୁଥିଲେ । ସେ ତାତ୍ତ୍ୱରବାବୁଙ୍କ ପିଲାଦିନର ଜଣେ ଶିକ୍ଷକଙ୍କ ମାଧ୍ୟମରେ ତାତ୍ତ୍ୱରବାବୁଙ୍କ ବିଷୟରେ ଜାଣିଥିଲେ ଓ ଦୀର୍ଘ ୪୫ ବର୍ଷ ପରେ ତାଙ୍କ ସହ ଯୋଗାଯୋଗ ଓ ସାକ୍ଷାତକାର ବେଶ ରୋମାଞ୍ଚକର ଓ ଉଦ୍ଘାଟନାମୟ ଥିଲା । ଘଟଣାଚକ୍ରର ଆବର୍ତ୍ତନରେ ଏପରି ବିସ୍ମୟକର ଯୋଗାଯୋଗ କୃତିତ୍ୱ ଦେଖିବାକୁ ମିଳେ । ମଧ୍ୟାହ୍ନ ଗୋଜନରେ ବ୍ୟସ୍ତ ଥିଲା ବେଳେ ସ୍ୱଳ୍ପ ସମୟ ପାଇଁ ସାମାନ୍ୟ ଦୃଷ୍ଟାରପାତ ହୋଇଥିଲା । ତାତ୍ତ୍ୱରବାବୁ ସେ ଦୃଶ୍ୟ ଉପରୋଗରୁ ବଞ୍ଚିତ ହୋଇଥିଲେ ।

ବେଈ ଭାଗ ସମୟ ଶିକ୍ଷା ଓ ବୈଜ୍ଞାନିକ ଆଲୋଚନା ଜାତୀୟରେ କରୁଥିବାବୁ ଲାଣ୍ଡନ ସହର ଓ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ସ୍ଥାନ ଦେଖିବାକୁ ତାତ୍ତ୍ୱରବାବୁ ବିଶେଷ ସୁଯୋଗ ପାଇ ନ ଥିଲେ । ତଥାପି ଦିନେ ସମୟ କରି ଏକ ପର୍ଯ୍ୟଟନ ବସରେ ବସି ସେ ଲାଣ୍ଡନର ବହୁତ ଦର୍ଶନୀୟ ସ୍ଥାନ ବୁଲି ପାରିଥିଲେ । ଲାଣ୍ଡନ ସହର ଭାରତର ବହେ କଳିକତା ଦିଲ୍ଲୀ ଜାତୀୟ ବଡ଼ ବଡ଼ ସହର ପରି ହେଲେ ମଧ୍ୟ ଏହାର ବିଶିଷ୍ଟତା ହେଲା ଯେ ସେ ସହର ଅତି ପରିଷ୍କାର ପରିଚିତ । ରାସ୍ତାରେ ବହୁ ଲୋକ ଯାତାୟାତ କରୁଥିଲେ ମଧ୍ୟ କେହି ମଲକା ବା ଆବର୍ଜନା ରାସ୍ତାରେ ପକାନ୍ତି ନାହିଁ । ଅଧିକାଂଶ ରାସ୍ତା ବେଶ ଅଣଓସାରିଆ ଓ ସାରା ରାସ୍ତା ଏପରି ପିଚୁ ହୋଇଥାଏ ଯେ ରାସ୍ତା ଉପରେ ଟିକିଏ ମାଟି ଦେଖିବା ବିରଳ । ରାସ୍ତାରେ ଦୋକାନ ବଜାର ବହୁତ ଓ କୌଣସି କୌଣସି ସ୍ଥାନରେ ଭାରତ ପରି ଶିକାରୀମାନେ ରାସ୍ତା ଉପରେ ଠିଆ ହୋଇ ଶିକା କରୁଥିବାର ତାତ୍ତ୍ୱରବାବୁ ଦେଖିଛନ୍ତି । ସହରକୁ ଛାଡ଼ି ଗଂଲଣ୍ଡର ଗ୍ରାମାଞ୍ଚଳ ଦେଖିବାର ସୁଯୋଗ ମିଳିଥିଲା ତାତ୍ତ୍ୱରବାବୁଙ୍କୁ ରେଳଗାଡ଼ିରେ ଦୂରସ୍ଥାନକୁ ଯିବା ସମୟରେ । ଅନେକ ସ୍ଥାନରେ ବହୁତ ବଡ଼ ବଡ଼ କୃଷିକ୍ଷେତ୍ର । ସେଗୁଡ଼ିକ ସବୁ ସମତଳ ନୁହେଁ । ତଥାପି କୃଷି ପାଇଁ ପାଣି ମଡ଼ାଜବାର ଅସୁବିଧା ନାହିଁ । କାରଣ ଗଂଲଣ୍ଡରେ ପ୍ରାୟ ବର୍ଷଯାକ ଅଳ୍ପ ଅଳ୍ପ ବର୍ଷା ହୋଇ କୃଷି ପାଇଁ ବହୁତ ସୁବିଧା ହୋଇଥାଏ । ବଡ଼ ବଡ଼ କ୍ଷେତରେ ଜଣେ ଦୁଇଜଣ ଲୋକ ଆଧୁନିକ ଯନ୍ତ୍ରପାତି ସାହାଯ୍ୟରେ ଚାଷ କାମ କରନ୍ତି । ସେହିପରି ବହୁ ବଡ଼ ବଡ଼ ପାର୍ମରେ ଗାଈ ମେଣ୍ଟା ଗୁଣ୍ଡୁରି ଜାତୀୟ ଥାଆନ୍ତି । ଗ୍ରାମାଞ୍ଚଳରେ ଚାରିଆଡ଼େ ବହୁତ ସୁନ୍ଦର ରାସ୍ତା । ତା ଛଡ଼ା ଛୋଟ ବଡ଼ ନାଳରେ ମଟର ଚାଳିତ ଛୋଟ ଛୋଟ ମୈଦା ସାହାଯ୍ୟରେ ଗମନା ଗମନ ଅନ୍ୟତମ ସୁବିଧା । ଏହିପରି ଯତସାମାନ୍ୟ ଅନୁଭୂତି ସହ ତାତ୍ତ୍ୱରବାବୁ ୧୦/୧୨ ଦିନ ପରେ ସ୍ୱଦେଶ ପ୍ରତ୍ୟାବର୍ତ୍ତନ କଲେ ।

ଫେରିବା ସମୟର ଏକ ଛୋଟ ଘଟଣା ଏଠାରେ ଉଲ୍ଲେଖଯୋଗ୍ୟ ।
YMCAରୁ ବିମାନ ବନ୍ଦରକୁ ଆସିବାପାଇଁ ସେଠାକାର ଜଣେ କର୍ମଚାରୀ ନିଜ

ତାନ୍ତ୍ରବାବୁ

କାରରେ ଅଳ୍ପ ଖର୍ଚ୍ଚରେ ତାନ୍ତ୍ରବାବୁକୁ ନେଇ ଆସିଲେ । ତଦ୍ୱାରା ସେ କିଛି ଅଧିକ ରୋଜଗାର କଲେ ଓ ତାନ୍ତ୍ରବାବୁକୁ ମଧ୍ୟ ଟାଣି ରତ୍ନାଠାରୁ କିଛି କମ୍ ଖର୍ଚ୍ଚ ପଡ଼ିଲା । ବିମାନ ବନ୍ଦରରେ ଜିନିଷ ଓଜନ କଲା ବେଳକୁ କିଛିଟା ବେଣୀ ହୋଇଯିବାରୁ ତାନ୍ତ୍ରବାବୁ ବାଧ୍ୟ ହୋଇ କେତେକ ପୁରୁଣା ଚାଦର ଓ ପୋଷାକପତ୍ର ବାହାର କରିଦେଲେ । ଆଖି ପିଛୁଳାକେ ସେଗୁଡ଼ିକ ସେଠାକାର କେତେକ ଗରିବ ଲୋକ ନେଇ ଚାଲିଗଲେ । ଲଣ୍ଡନରେ ମଧ୍ୟ ଏହିପରି ଅନେକ ଗରିବ ଲୋକ ଅଛନ୍ତି ।

ପରବର୍ଷ ଅର୍ଥାତ୍ ୧୯୯୧ରେ ତାନ୍ତ୍ରବାବୁକୁ ପୁଣି ଏକ ବିଦେଶ ଯାତ୍ରାର ସୁଯୋଗ ମିଳିଥିଲା । ସେହି ବ୍ରିଟିଶ କାରନ୍‌ସିଲ ତାନ୍ତ୍ରବାବୁକୁ ପୁଣି ପଶ୍ଚିମ ଭାରତୀୟ ଦ୍ୱୀପପୁଞ୍ଜର ଜାମାଜକାକୁ ପଠାଇଲା । ସେଠାରେ ରକ୍ତଶିକୁଳି ରୋଗର ଏକ ବଡ଼ ଗବେଷଣା କେନ୍ଦ୍ର ଅଛି । ସାଧାରଣତଃ ବ୍ରିଟିଶ କାରନ୍‌ସିଲ କୌଣସି ତାନ୍ତ୍ରବାବୁ ୨ ଥର ବିଦେଶକୁ ପଠାଏ ନାହିଁ । ପୁଣି ଜୁମାଦୁୟରେ ୨ ବର୍ଷ କାହାକୁ ପଠାଇବାର ଦୃଷ୍ଟାନ୍ତ ବିରଳ । ଯାହେଉ ତାନ୍ତ୍ରବାବୁ ଏହିପରି ଏକ ସୁଯୋଗ ପାଇ ୧୯୯୧ ମସିହା ଅଗଷ୍ଟ ମାସରେ ଜାମାଜକା ଯାତ୍ରା କଲେ । ଏଥର ସେ ତାଙ୍କ ସ୍ତ୍ରୀ ସାଥରେ ନେଇ ଯାଉଥିଲେ, ଅବଶ୍ୟ ନିଜ ଖର୍ଚ୍ଚରେ । ଲଣ୍ଡନ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ୯ ଘଣ୍ଟାର ବିମାନଯାତ୍ରା ପରେ ଅଳ୍ପ ସମୟ ରହିଛି । ପୁଣି ୯ ଘଣ୍ଟାର ଯାତ୍ରା କିଙ୍ଗସ୍ଟନ ସହରକୁ । ସେଠାରେ ପହଞ୍ଚିଲା ବେଳକୁ ସେଠାକାର ଗବେଷଣା କେନ୍ଦ୍ରର ନିର୍ଦ୍ଦେଶକ ସସ୍ତ୍ରାକ ଆସି ତାଙ୍କୁ ପାଛୋଟି ନେଲେ । କେନ୍ଦ୍ରର ଏକ ଅତିଥି ବୈଜ୍ଞାନିକ ଭାବରେ ସେମାନଙ୍କ ଖର୍ଚ୍ଚରେ ଏକ ସୁନ୍ଦର ହୋଟେଲରେ ତାଙ୍କର ରହିବାର ବନ୍ଦୋବସ୍ତ ହୋଇଥିଲା ।

ଜାମାଜକା ଅନୁଭୂତି

ଜାମାଜକା ପଶ୍ଚିମ ଭାରତୀୟ ଦ୍ୱୀପପୁଞ୍ଜରେ ସର୍ବବୃହତ୍ ଦ୍ୱୀପରାଜ୍ୟ । ସେ ଦ୍ୱୀପପୁଞ୍ଜରେ ପ୍ରତ୍ୟେକ ଦ୍ୱୀପରାଜ୍ୟ ସ୍ୱାଧୀନ ହେଲେ ମଧ୍ୟ ଏକ ରାଜ୍ୟଗୋଷ୍ଠୀ ଭାବେ ବିରିନ୍ଦୁ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ସେମାନଙ୍କର ଆସ । ସବୁ ରାଜ୍ୟ ମିଶି ଗୋଟିଏ ସୁରକ୍ଷାବାହିନୀ, ଗୋଟିଏ ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟ (ଜାମାଜକାରେ ଅବସ୍ଥିତ), ଗୋଟିଏ କ୍ରିକେଟ ଖେଳାଳୀ ଦଳ ଇତ୍ୟାଦି । ବେଶ ସହଯୋଗରେ ସେମାନେ ମିଳିମିଶି ଚଳନ୍ତି । ପର୍ଯ୍ୟଟନ ଶିଳ୍ପ ସେମାନଙ୍କର ସର୍ବୋତ୍କୃଷ୍ଟ ଆୟର ପଥ । ଅପେକ୍ଷାକୃତ ଗରମ ଜଳବାୟୁ ହୋଇଥିବାରୁ ଓ ସମୁଦ୍ର ମଧ୍ୟରେ ଅବସ୍ଥିତ ଥିବାରୁ ଶୀତଦିନରେ ଯୁରୋପ ଓ ଆମେରିକାରୁ ବହୁ ପର୍ଯ୍ୟଟକ ସେଠାକୁ ଆସନ୍ତି । ଛୋଟ ରାଜ୍ୟ ହେଲେ ମଧ୍ୟ ସହରଗୁଡ଼ିକରେ ଅତ୍ୟାଧୁନିକ ବ୍ୟବସ୍ଥା ସବୁ ରହିଛି । ସେଠାରେ ରହିଣୀ ସମୟରେ ତାନ୍ତ୍ରବାବୁ ସେଠାକାର ଗାଁଗଣା ବୁଲି ଦେଖୁଥିଲେ । ଗ୍ରାମମାନଙ୍କରେ ଦୈନିକ ପରିଷ୍କୃତ । ଛୋଟ ଛୋଟ ଘର । ଆୟର

ତାନ୍ତ୍ରବାବୁ

ପରା ସ୍ୱପ୍ନ । ପ୍ରଭୁର ମଦ୍ୟପାନ ଯୋଗୁଁ ପରିବାରର ଦୈନିକ ଉଚ୍ଚଟ । ସେଠାରେ ପରିବାରଗୁଡ଼ିକ ପ୍ରାୟତଃ ମାତୃକୈନ୍ଦ୍ରିକ ଅର୍ଥାତ୍ ମା ଓ ସନ୍ତାନମାନଙ୍କୁ ନେଇ ପରିବାର ଗଠିତ । ପିଲାମାନଙ୍କର ବାପା ବିଷୟରେ କିଛି ନିଶ୍ଚିତତା ନ ଥାଏ । ମା ମାନେ କୌଣସି ଲୋକକୁ ପାଖରେ କିଛି ଦିନ ରଖିଲା ପରେ ସେ ଲୋକ ଛାଡ଼ି ଚାଲିଯାଏ । ପିଲା ମା ପାଖରେ ବଡ଼ ହୁଏ । ପରେ ଅନ୍ୟ ଲୋକ ଆସି ରହେ । ତେଣୁ ଗୋଟିଏ ସ୍ତ୍ରୀ ଲୋକର ବିଭିନ୍ନ ପିଲାର ବାପାମାନେ ଭିନ୍ନ ହୋଇଥାଆନ୍ତି ।

ଜାମାଜକାର ଅଧିବାସୀ ହେଲେ ନିଗ୍ରୋ, ଲୋହିତ ଭାରତୀୟ, ଭାରତୀୟ କିମ୍ବା ଯୁରୋପୀୟ । ସେଠାକାର ଗାଁଗଣାର ଦୃଶ୍ୟ ପ୍ରାୟ ଭାରତବର୍ଷ ପରି । ସେଠାକାର ଜମିବାଡ଼ି, ଗଛ ପତ୍ର, ଢେଳି ଗାଈ ଇତ୍ୟାଦି ପଶୁପକ୍ଷୀ ସବୁଗୁଡ଼ିକ ପ୍ରାୟ ଭାରତବର୍ଷ ପରି । ସେଠାରେ ଥିଲାବେଳେ ତାନ୍ତ୍ରବାବୁଙ୍କୁ ନିଜ ଦେଶରେ ଥିଲା ପରି ଲାଗୁଥିଲା । ସହରମାନଙ୍କର ଅବସ୍ଥା କିନ୍ତୁ ଉନ୍ନତ ଦେଶ ପରି । ସେଠାକାର ନିଗ୍ରୋ ଓ ଲୋହିତ ଭାରତୀୟ ସ୍ତ୍ରୀ ଲୋକମାନେ ପ୍ରଭୁର ମଦ୍ୟପାନ ଓ ବହୁ ଭୋଜନ ହେତୁ ବେଶ ମୋଟା ହୋଇଥାଆନ୍ତି । ସେମାନଙ୍କୁ ଦେଖାଇ ଜଣେ ଭାରତୀୟ ମନ୍ତ୍ରବ୍ୟ ଦେଲେ ଯେ ପୁରାଣ ବର୍ଣ୍ଣିତ ପାତାଳ ଦେଶର ରାକ୍ଷସୀ ସେମାନେ । ପୃଥିବୀରେ ଭାରତର ଠିକ୍ ବିପରୀତ ପାର୍ଶ୍ୱରେ ସେ ଦେଶ ଅବସ୍ଥିତ । ସେମାନଙ୍କର ନିଜର କଳା ଓ ସଂସ୍କୃତି ଅଛି ଓ ସେମାନେ ପ୍ରାୟ ଶିକ୍ଷିତ ।

ଭାରତବର୍ଷ ପରି ଜଳବାୟୁ ସେଠାରେ । ଘନ ଘନ ବାତ୍ୟା ପ୍ରପାଡ଼ିତ ହୋଇଥାଏ ଜାମାଜକା । ଧାନ ଓ ଆଖୁ ଇତ୍ୟାଦି ସେଠାକାର ପ୍ରଧାନ କୃଷି । ଆମ ପ୍ରଭୁର ହୁଏ । କିନ୍ତୁ ଲୋକେ ସେ ଆମ ପ୍ରାୟ ଖାଆନ୍ତି ନାହିଁ । ଅମୃତଭଣ୍ଡା, କମଳା ଓ ବାତାପି ଫଳ ସେମାନଙ୍କର ଅତି ପ୍ରିୟ । ଥରେ ଗୋଟିଏ ହୋଟେଲରେ ତାନ୍ତ୍ରବାବୁ ଓ ଅନ୍ୟ ଦୁଇଜଣ ତାନ୍ତ୍ର ଖାଇବାକୁ ଗଲେ । ହୋଟେଲବାଲା ପଚାରିଲା କିଏ କି ମାଂସ ଖାଇବେ । ଜଣେ ଗୋମାଂସ, ଜଣେ ବୁକୁଡ଼ାମାଂସ କହିଲାବୁ ତାନ୍ତ୍ରବାବୁ ଢେଳିମାଂସ ଖାଇବେ କହିଲେ । ଖାଦ୍ୟ ଆସିଲାବୁ ତାନ୍ତ୍ରବାବୁ ଦେଖିଲେ ତାଙ୍କ ଆଳିରେ ଭାରତୀୟ ମିଲ୍ ଭଳି ଭାତ, ଡାଲି, ଢେଳିମାଂସ ତରକାରୀ, ଶାଗ, ପରିବା ତରକାରୀ ଓ ଧନିଆପତ୍ର ଚଟଣି ଇତ୍ୟାଦି ଅଛି । ଢେଳିମାଂସ ଖାଇବା ଅର୍ଥ ଭାରତୀୟ ମିଲ୍ ବୋଲି ସେମାନେ ବୁଝନ୍ତି । ଅବଶ୍ୟ ଚାଇନିଜ୍ ଇତ୍ୟାଦି ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ପ୍ରକାର ମିଲ୍ ମଧ୍ୟ ବିଭିନ୍ନ ହୋଟେଲରେ ମିଳେ ।

ସେଠାରେ ଥିଲାବେଳେ ତାନ୍ତ୍ରବାବୁ ସେଠାକାର ହସପିଟାଲ ଓ କଲେଜ ଇତ୍ୟାଦି ବୁଲି ଦେଖୁଥିଲେ । ୭ ଦିନ ରହି ସେ ଭାରତ ପ୍ରତ୍ୟାବର୍ତ୍ତନ କରିଥିଲେ ।

ତାନ୍ତ୍ରବାବୁ

୧୯୯୯ରେ ଆମେରିକା ରହିଣି ସମୟରେ ତାନ୍ତ୍ରବାବୁ ପୁଣି ଥରେ ୩ ଦିନ ପାଇଁ ଜାମାଇକା ଯାଇଥିଲେ ।

ତାନ୍ତ୍ରବାବୁଙ୍କର ପରବର୍ତ୍ତୀ ବିଦେଶ ଯାତ୍ରା ହୋଇଥିଲା , ୧୯୯୯ରେ । ସେତେବେଳେ ତାଙ୍କର ବଡ଼ ଝିଅ ଓ ଜୋର୍ଜ୍ ଆମେରିକାର ଉତ୍ତର କାରୋଲିନା ରାଜ୍ୟର ଗ୍ରୀନ୍ସବୋରୋ ନାମକ ସହରରେ ରହୁଥିଲେ । ଝିଅଜୋର୍ଜ୍ ଆମେରିକାରେ ତାନ୍ତ୍ରବାବୁ ତାଙ୍କ ସ୍ତ୍ରୀଙ୍କୁ ନେଇ ଯାଇଥିଲେ । ସେଠାରେ ସ୍ତ୍ରୀଙ୍କର ଅସୁସ୍ଥତା ହେତୁ ତାଙ୍କୁ ପ୍ରାୟ ୪ ମାସ ରହିବାକୁ ପଡ଼ିଥିଲା । ଏହି ଦୀର୍ଘ ଦିନର ରହିଣି -ନିତରେ ଆମେରିକାର ଜୀବନଧାରା ଓ ତାନ୍ତ୍ରୀ ଚିକିତ୍ସା ସେ କିଛିଟା ଅନୁଧ୍ୟାନ କରି ଯେଉଁ ଅଭିଜ୍ଞତା ଅର୍ଜନ କରିଥିଲେ ତହିଁରୁ ସାମାନ୍ୟ ନିମ୍ନ ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ଦିଆଯାଇଛି ।

ଆମେରିକାରେ ଯାହା ଦେଖିଲେ

ଯୁକ୍ତରାଷ୍ଟ୍ର ଆମେରିକା ଯେ ଅତି ଧନଶାଳୀ ଓ ଉନ୍ନତ ଦେଶ ଏଥିରେ ଦ୍ଵିମତ ହେବାର ନାହିଁ । କିନ୍ତୁ ତାର ଅର୍ଥ ନୁହେଁ ଯେ ଆମେରିକାୟମାନଙ୍କର ଶାରୀରିକ ଓ ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକ କ୍ଷମତା ଅତି ଉଚ୍ଚକୋଟୀର । ସେ ଦେଶର ଉନ୍ନତି ମୂଳରେ ରହିଛି ଧନାତ୍ମ୍ୟତା । ଅଧିକ ଧନଶାଳୀ ହୋଇଥିବାରୁ ସବୁ ଦୃଷ୍ଟିରୁ ଉନ୍ନତି ସମ୍ଭବ ହୋଇପାରିଛି । ଏପରି ପ୍ରାକୃର୍ଯ୍ୟ ପ୍ରଧାନତଃ ଅତ୍ୟଧିକ ଜାତୀୟ ସଂପଦ ଉପରେ ପର୍ଯ୍ୟବେଶିତ । ସେ ଦେଶର ଆକୃତି ଭାରତର ପ୍ରାୟ ୩ ଗୁଣ, କିନ୍ତୁ ଲୋକସଂଖ୍ୟା ଭାରତର ୪ ଭାଗରୁ ଭାଗେ । ତେଣୁ ମୁଣ୍ଡପିଛା ଜାତୀୟ ସଂପଦ ଜଣେ ଭାରତୀୟଠାରୁ ୧୨ ଗୁଣ ଅଧିକ । ଏପରି ପରିସ୍ଥିତିରେ ସେ ଦେଶ ଅଧିକ ଧନଶାଳୀ ହେବା କିଛି ବିଚିତ୍ର ନୁହେଁ ।

ଦେଶର ଐତିହ୍ୟ ଓ ସଂସ୍କୃତି ଦୃଷ୍ଟିରୁ ଦେଖିବାକୁ ଗଲେ ସେଠାରେ ଆମେରିକାର ନିଜସ୍ଵ ବୋଲି କିଛି ନାହିଁ । ଯୁରୋପରୁ ବିଭିନ୍ନ ଦେଶର ଲୋକ ଯାଇ ସେଠାରେ ୩/୪ ଶହ ବର୍ଷ ହେଲା ଉପନିବେଶ ସ୍ଥାପନ କରି ରହିଛନ୍ତି । ତନ୍ମଧ୍ୟରୁ ଜର୍ମାନୀ ଓ ସ୍କେନର ଅଧିବାସୀମାନେ ସଂଖ୍ୟାଧିକ । ଏବେ ଅବଶ୍ୟ ଆଫ୍ରିକାରୁ କଳା ଲୋକ, ଦକ୍ଷିଣ ଆମେରିକାର ଲୋହିତ ଭାରତୀୟ ଏବଂ ଏସିଆର ବିଭିନ୍ନ ଦେଶର ଲୋକେ ବହୁ ସଂଖ୍ୟାରେ ସେଠାରେ ବସବାସ କଲେଣି । ବିଭିନ୍ନତା ମଧ୍ୟରେ ଦେଶରେ ଐକ୍ୟ ଆଣିବାପାଇଁ ଅଧିବାସୀମାନେ ଆମେରିକାନ୍, ହିସ୍ପାନିକ ଆମେରିକାନ୍, ଆଫ୍ରିକାନ୍ ଆମେରିକାନ୍ , ଏସିଆନ୍ ଆମେରିକାନ୍ ଇତ୍ୟାଦି ଗୋଷ୍ଠୀ ରୂପେ ପରିଚିତ । ତଥାପି ବିଭିନ୍ନ ଗୋଷ୍ଠୀ ମଧ୍ୟରେ ଯେ ଦୃଢ଼ ବା ଶତୃତାର ଅଭାବ ନାହିଁ ସେ କଥା କେହି ହେବ ନାହିଁ । ଏବେ ଦକ୍ଷିଣାଂଶ ରାଜ୍ୟମାନଙ୍କରେ ହିସ୍ପାନିକ ସଂସ୍କୃତିର ବିକାଶ ଓ ପ୍ରାଧାନ୍ୟ

ପାଇଁ ବିଚ୍ଛିନ୍ନତାବାଦର ଧ୍ବନି ଶୁଣାଗଲାଣି । ଆମେରିକା ଦୁଃଖର ମୂଳ ଅଧିବାସୀମାନେ ଯୁଦ୍ଧରାସ୍ତ୍ର ଆମେରିକାର ଅନୁନ୍ନତ ପଣ୍ଡିତମାନଙ୍କରେ ଦେଖାଯାଆନ୍ତି । ଆମ ଦେଶର ଆଦିବାସୀମାନଙ୍କ ପରି ସେମାନେ ଏବେ ମଧ୍ୟ ମୁଣ୍ଡରେ ପର ଇତ୍ୟାଦି ଲଗାଇ ବେଶଭୂଷାରେ ସଜ୍ଜିତ ହୋଇ ନୃତ୍ୟଗୀତାଦି ସହ ନିଜର ମୂଳ ସଂସ୍କୃତିକୁ ଜୀବିତ କରି ରଖୁଛନ୍ତି । ସେମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଶତକଡ଼ା ୬୩ ଭାଗ ପରିବାରର ବାର୍ଷିକ ଆୟ ୧୦ ହଜାର ତଳାରୁ କମ୍ । ଆମେରିକାର ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଅଞ୍ଚଳରେ ୪ ଜଣିଆ ପରିବାରର ବାର୍ଷିକ ଆୟ ୧୬ ହଜାର ତଳାରୁ କମ୍ ହେଲେ ସେମାନଙ୍କୁ ଦାରିଦ୍ର୍ୟର ସୀମାରେଖା ତଳେ ବୋଲି ଧରାଯାଏ । ଜାତୀୟ ସ୍ତରରେ ଶତକଡ଼ା ୧୩ ଭାଗ ଏହି ଶ୍ରେଣୀର ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ । ସେଠାରେ ଶତକଡ଼ା ୬୦ ଭାଗ ଲୋକ ବେକାର । ଆମ ଦେଶର ଅନୁନ୍ନତ ଅଞ୍ଚଳ ପରି ସେଠାରେ ମଧ୍ୟ ପରିମଳ ବ୍ୟବସ୍ଥା, ସ୍ବାସ୍ଥ୍ୟ ସେବା ଓ ଶିକ୍ଷା ବ୍ୟବସ୍ଥା ନାହିଁ କହିଲେ ଚଳେ । ଆମେରିକାରେ ବେକାରୀ ଭରା ଥିବାରୁ ଲୋକେ ଭୋକ ଉପାସରେ ମରନ୍ତି ନାହିଁ । ବେକାରମାନଙ୍କୁ ମାସିକ ଏକ ହଜାର ଓ ପିଲା ଥିଲେ ୧୨୦୦ତଳାର ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଭତ୍ତା ମିଳେ । ଜଣେ ଭାରତୀୟ ବୈଜ୍ଞାନିକ ତାଙ୍କର ଗବେଷଣାରେ ସାହାଯ୍ୟ କରିବାକୁ ବିଜ୍ଞାପନ ଦେଲେ । ସେମାନଙ୍କୁ ମାସିକ ଏକ ହଜାର ତଳାର ବୃତ୍ତି ଦେବେ କହିଲାକୁ କେହି ରାଜି ହେଲେ ନାହିଁ କାମ କରିବାକୁ । ସେମାନଙ୍କର ଯୁକ୍ତି ହେଲା ଯେ କାମ ନ କରି ଯଦି ବେକାରୀ ଭରା ୧୦୦୦-୧୨୦୦ ତଳାର ପାଇବେ ତେବେ କାମ କରିବେ କାହିଁକି ? ଅନ୍ୟ ପକ୍ଷରେ ସାଧାରଣ ଚାକିରୀରେ ଯଥା ସ୍ଥଳ ଶିକ୍ଷକ, ପୋଲିସ କନଷ୍ଟେବଲ ଇତ୍ୟାଦିଙ୍କୁ ମାସକୁ ୨୦୦୦-୨୫୦୦ ତଳାର ଦରମା ମିଳେ । ଶ୍ରମିକମାନଙ୍କର ଦୈନିକ ମଜୁରୀ ସର୍ବନିମ୍ନ ଘଣ୍ଟାକୁ ୫ ତଳାର (ଏବେ ବଡ଼ି ୬ ତଳାର) ହିସାବରେ ୮ ଘଣ୍ଟା ପାଇଁ ୪୦ ତଳାର । ଆମ ଦେଶରୁ ଯାଇ ଯେଉଁମାନେ ସେଠି ଚାକିରୀ କରୁଛନ୍ତି ସେମାନେ ପ୍ରାୟ ମାସକୁ ୪-୫ ହଜାର ତଳାର (୨-୩ ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କା) ପାଆନ୍ତି ।

କର୍ମକ୍ଷେତ୍ରରେ ଦୈନିକ ୮ ଘଣ୍ଟା କରି ସପ୍ତାହରେ ୫ ଦିନ ପାଇଁ ୪୦ ଘଣ୍ଟା କାମ କରିବାକୁ ପଡ଼େ । ସମୟାନୁବର୍ତ୍ତୀ ବିକ୍ଷୟରେ ଅତି କଠାକଡ଼ି ନିୟମ ନ ଥିଲେ ମଧ୍ୟ କାମର ପରିମାଣ ଉପରେ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷ ତାକ୍ଷଣ ଦୃଷ୍ଟି ରଖୁଥାଆନ୍ତି । ଅଧିକାଂଶ ଚାକିରୀ ବେସରକାରୀ ହୋଇଥିବାରୁ ଚାକିରୀର ନିରାପତ୍ତା ବହୁତ କମ୍ । କାର୍ଯ୍ୟରେ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷ ଅସନ୍ତୁଷ୍ଟ ହେଲେ ସଂଗେ ସଂଗେ ଚାକିରୀରୁ ବାହାର କରି ଦିଆଯାଏ । ଗୋଟିଏ କଂପାନୀର ମାସକୁ ୧୨-୧୪ ହଜାର ତଳାର ଦରମା ପାଉଥିବା ଜଣେ ପଦସ୍ଥ କର୍ମଚାରୀଙ୍କୁ ଦିନ ୩ଟା ବେଳେ ଜଣାଇ ଦିଆଗଲା ଯେ ତାଙ୍କର ଚାକିରୀର ଆଉ ଆବଶ୍ୟକତା ନାହିଁ ଓ ସେ ୫ଟା ବେଳେ ଚାକିରୀରୁ ବରଖାସ୍ତ ହେବାର ଏକ ଉଦାହରଣ

ତାତ୍ତ୍ୱରବାବୁ

ତାତ୍ତ୍ୱରବାବୁଙ୍କ ଦୃଷ୍ଟିରୁ ଆସିଥିଲା । କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷକର ଏପରି କାର୍ଯ୍ୟ ବିରୁଦ୍ଧରେ ମାଲିମକଦ୍ଦମାର ଅବକାଶ ନାହିଁ ।

ଆମେରିକାୟମାନଙ୍କର ନିଜସ୍ୱ ପ୍ରାଚୀନ ଐତିହ୍ୟ ବା ପରମ୍ପରା କିଛି ନ ଥିବାରୁ ସେମାନେ ନିଜର ସ୍ୱାତନ୍ତ୍ର୍ୟ ପ୍ରତିଷ୍ଠା କରିବାକୁ ଅନେକ ପ୍ରକାର ବିଚିତ୍ର ଓ ବିକଳ ପଦ୍ଧତି ଅନୁସରଣ କରିଆସାନ୍ତି । ସେଠାରେ ଯାନବାହନ ରାସ୍ତାର ତାହାଣ ପାଖରେ ଚାଲେ । ଅବଶ୍ୟ ଅନ୍ୟ କେତେକ ଦେଶରେ ମଧ୍ୟ ଏପରି ବ୍ୟବସ୍ଥା ଦେଖାଯାଏ । ସାରା ପୃଥିବୀରେ ଦଶମିକ ପଦ୍ଧତି ଅନୁସରଣ କରିବାକୁ ଯାଇ ମାପ ଓ ଓଜନ ପାଇଁ ମିଟର, ଲିଟର ଓ କିଲୋଗ୍ରାମ ପ୍ରାଥମିକ ଚାଲୁଥିଲା ବେଳେ ଆମେରିକାରେ ପୁରାତନ ପୁଟ, ଗଜ, ଗ୍ୟାଲନ ଓ ପାଉଣ୍ଡ ଆଉଟୁ ପ୍ରାଥମିକ ଚାଲୁଅଛି । ସାଧାରଣତଃ ଗ୍ୟାଲନ ୫ ଲିଟର ହୋଇଥିଲା ବେଳେ ସେଠାରେ ଗ୍ୟାଲନ୍ ୨/୮ ଲିଟର । ସେହିପରି ଉତ୍ତାପକୁ ସେଣ୍ଟିଗ୍ରେଡ୍ (ସେଲ୍ସିଅସ୍) ପ୍ରକାଶ ନ କରି ସେମାନେ ଫାରନହିଟରେ କହିଆସାନ୍ତି । ସବୁଆଡ଼େ ଲେଲିକ୍ରିକ ପୁରରୁ ତଳଆଡ଼କୁ ଟିପିଲେ ବିଦ୍ୟୁତ୍ ପ୍ରବାହ ହେଉଥିଲା ବେଳେ ସେଠାରେ ଉପରଆଡ଼କୁ ଟିପିଲେ ବିଦ୍ୟୁତ୍ ପ୍ରବାହ ହୁଏ । ସେହିପରି ଅନ୍ୟଆଡ଼େ ଘରୋଇ ବ୍ୟବହାର ପାଇଁ ୨୨୦ ଭୋଲ୍ଟରେ ବିଦ୍ୟୁତ୍ ଯୋଗାଇ ଦିଆଯାଉଥିଲା ବେଳେ ଆମେରିକାରେ ୧୨୦ ଭୋଲ୍ଟରେ ଦିଆଯାଏ । ଆମ ଦେଶରେ ଆମେ ତାରିଖ, ମାସ ଓ ବର୍ଷ ଏହି କ୍ରମରେ ଲେଖୁଥିଲା ବେଳେ ସେଠାରେ ମାସ, ତାରିଖ ଓ ବର୍ଷ କ୍ରମରେ ଲେଖାଯାଏ । ଆମେରିକାୟ ଇଂରାଜି ଭାଷାର ବନାନ ଓ ଉଚ୍ଚାରଣ ଯେ ଇଂଲଣ୍ଡର ଇଂରାଜୀଠାରୁ ଅନେକ ପୃଥକ୍ ଏହା ସମସ୍ତେ ଜାଣନ୍ତି । ଏହିପରି ଅନେକ ବୈଚିତ୍ର୍ୟ ଓ ସ୍ୱାତନ୍ତ୍ର୍ୟର କାରଣ ବୋଧହୁଏ ସେମାନଙ୍କର ଅନ୍ୟମାନଙ୍କଠାରୁ ପୃଥକ ହେବାର ମନୋବୃତ୍ତିର ପରିଚାୟକ । ସେ ଦେଶରେ ୩ଟି ସ୍ଥାନୀୟ ସମୟ ପ୍ରଚଳିତ । ପୂର୍ବ ଉପକୂଳରେ ପୂର୍ବୀୟ ସମୟ, ମଝିରେ ମଧ୍ୟାଞ୍ଚଳ ସମୟ ଓ ପଶ୍ଚିମାଞ୍ଚଳରେ ପଶ୍ଚିମୀୟ ସମୟ ଚାଲେ । ପୂର୍ବ ଓ ପଶ୍ଚିମ ମଧ୍ୟରେ ୩ ଘଣ୍ଟା ସମୟ ବ୍ୟବଧାନ ।

କ୍ରୀଡ଼ା କ୍ଷେତ୍ରରେ ମଧ୍ୟ ସେଠାରେ ବୈଚିତ୍ର୍ୟ ଦେଖାଯାଏ । କ୍ରିକେଟ୍ ଖେଳର ସେଠାରେ ଆଦର ନାହିଁ । ଏପରିକି ବିଶ୍ୱକପ୍ କ୍ରିକେଟ୍ ମଧ୍ୟ ଆମେରିକାୟ ଟିଭିରେ ପ୍ରଚାରିତ ହୁଏନାହିଁ । ଅନ୍ୟ ଦେଶ ପରି ଗଳ୍ପ ଓ ହକି ଖେଳର ପ୍ରଚଳନ ସେଠାରେ ଅଛି । ବାସ୍କେଟ୍ ବଲ୍ ସେଠାରେ ଅତି ଆଦୃତ ଥିଲାବେଳେ ଭଲି ବଲ୍ ମଧ୍ୟ ପ୍ରଚଳିତ ଅଛି । କ୍ରିକେଟ୍ ପରି ଅନ୍ୟ ଏକ ଖେଳ (ବେସ୍ବଲ୍) ଆମେରିକାର ସବୁଠାରୁ ପ୍ରଧାନ ଖେଳ । ସେହିପରି ଫୁଟ୍ବଲ୍ ବଦଳରେ ହେଣ୍ଡବଲ୍ ସେଠାରେ ଅତି ଆଦୃତ । ଅନ୍ୟ ବିପଦସଂକୁଳ ଖେଳ ମଧ୍ୟରେ ଷଷ୍ଠ ସହିତ ମଣିଷର ଲଢ଼େଇ ଓ ଅତି ଦୁର୍ଦ୍ଦିତ ଷଷ୍ଠ ଉପରେ କିଏ କେତେ ସମୟ ବସିପାରିବ ତାହା ଏକ ପ୍ରକାର କ୍ଷରତ ।

ତାନ୍ତ୍ରରବାରୁ

ଆମ ଦେଶ ପରି ସେଠାରେ ମଧ୍ୟ ଘୃୟ ଓ ହାତଗୁଞ୍ଜା ବେଶ୍ ଦେଖାଯାଏ । ହୋଟେଲ ଓ ରେଷ୍ଟୁରାଣ୍ଟ ଦାମର ଶତକଡ଼ା ୧୫ ଭାଗ ବକ୍ସିସ ଆକାରରେ ଦେବା ପ୍ରାୟ ବାଧ୍ୟତାମୂଳକ । ଉଚ୍ଚସ୍ତରରେ ଯଥା ଦେଶରକ୍ଷା ବିଭାଗ ଇତ୍ୟାଦିରେ ମୋଟା ଅଙ୍କର ଘୃୟ କାରବାର ହେଉଥିବାର ଉଦାହରଣ ଶୁଣିବାକୁ ମିଳେ । କମ୍ପାନୀମାନେ ରାଜନୈତିକ ବ୍ୟକ୍ତି ବିଶେଷଙ୍କୁ ହାତରେ ରଖି ସେଠାକାର ଆଇନକାନୁନକୁ ପରିବର୍ତ୍ତିତ କରିପାରନ୍ତି । ତାନ୍ତ୍ରରବାରୁଙ୍କ ନିଜସ୍ବ ଦେଖା ଓ ଅନୁଗୁଡ଼ିର ଏକ ଦୃଷ୍ଟାନ୍ତ ଏଠାରେ ଦିଆଯାଇପାରେ । ତାନ୍ତ୍ରରବାରୁ ମିଆମିରୁ ଜାମାଇକା ଯିବାବେଳେ ତାଙ୍କର ପ୍ଲେନ୍ ମିଆମିରେ ୧ ଘଣ୍ଟା ଡେରିରେ ପହଞ୍ଚିଲା ବେଳକୁ ସେଠାରୁ ଜାମାଇକା ପ୍ଲେନ୍ ଛାଡ଼ିଦେଉଥିଲା । ତେଣୁ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷ ତାଙ୍କୁ ଅନ୍ୟ ଏକ ପ୍ଲେନ୍ରେ ପଠାଇବାର ବନ୍ଦୋବସ୍ତ କଲେ । କିନ୍ତୁ ସେ ପ୍ଲେନ୍ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷ ନେବାକୁ ରାଜି ହେଲେ ନାହିଁ । ସେହି ସମୟରେ ତାଙ୍କ ସହିତ ଆସିଥିବା ଜାମାଇକାର ଆଉ ଜଣେ ଯାତ୍ରୀ ଜଣେ ଅଫିସରଙ୍କୁ ତାଙ୍କ ସାମନାରେ ୧୦ ତଲାର ହାତଗୁଞ୍ଜା ଦେଲାକୁ ତାଙ୍କୁ ନେଇଯିବାକୁ ରାଜି ହେଲେ । ସମାନ ଅବସ୍ଥାରେ ସେଠାରେ ଥିବାରୁ ତାନ୍ତ୍ରରବାରୁଙ୍କୁ ମଧ୍ୟ ବିନା ହାତଗୁଞ୍ଜାରେ ସେମାନେ ନେବାକୁ ବାଧ୍ୟ ହେଲେ ।

ଆମେରିକାରେ ଅଧିକାଂଶ ଲୋକ ଏକ ସ୍ଥାନରୁ ଅନ୍ୟ ସ୍ଥାନକୁ ପ୍ରାୟ ପ୍ଲେନ୍ରେ ଯିବା ଆସିବା କରନ୍ତି । ଟ୍ରେନ୍ ବା ବସ୍ରେ ଖର୍ଚ୍ଚ ପ୍ରାୟ ଅଧିକ ହୋଇଥାଏ ଏବଂ ସବୁ ସ୍ଥାନକୁ ସବୁ ସହରରୁ ଅଳ୍ପ ବ୍ୟବଧାନରେ ପ୍ଲେନ୍ ମିଳିଥାଏ । ସେଠାରେ ଯାତାଯାତର ଅନ୍ୟ ପଦ୍ଧା ହେଲା କାର୍ । ଟାଉନ୍ ବସ୍ ବହୁତ କମ୍ ଥାଏ । ପ୍ରାୟ ସବୁ ପରିବାରରେ ଗୋଟିଏ ଦୁଇଟି କାର୍ ଥାଏ । ସାଧାରଣ କାରଗୁଡ଼ିକର ଦାମ୍ ପ୍ରାୟ ୫-୬ ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କା ହେବ । ତେବେ ସେଥିରେ ଶୀତତାପ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ ଯନ୍ତ୍ର, ରେଡିଓ, ଟେପ୍ ରେକର୍ଡର୍ ଓ ଅନ୍ୟ ବହୁତ ସୁବିଧା ଥାଏ । ଆମେରିକାର ପେଟ୍ରୋଲର ଦାମ୍ ଲିଟର ପ୍ରତି ପ୍ରାୟ ୧୫ଟଙ୍କା ହେବ । ଆମେରିକୀୟମାନେ ବାହାରୁ ପେଟ୍ରୋଲ ଆମଦାନୀ ଉପରେ ଏବେ ପୂର୍ଣ୍ଣ ନିର୍ଭରଶୀଳ । ତାଙ୍କର ନିଜସ୍ବ ଗଢ଼ିତ ପେଟ୍ରୋଲ ଇତ୍ୟାଦି ସେମାନେ ଏବେ ଖର୍ଚ୍ଚ କରୁନାହାନ୍ତି ।

ମଟରଯାନର ପ୍ରାଚୁର୍ଯ୍ୟ ହେତୁ ସେଠାରେ ରାସ୍ତାଘାଟ ଅତି ଉତ୍ତମ । ରାସ୍ତା ବହୁତ । ସବୁଗୁଡ଼ିକ ୨-୪ ବା ୬ ଲେନ ବିଶିଷ୍ଟ । ଅତି ସମତଳ ରାସ୍ତା । ଖାଲ ଡିପର ପ୍ରଶ୍ନ ନାହିଁ । ସବୁ ରାସ୍ତାରେ ଚାରିଆଡ଼େ ବିଭିନ୍ନ ସ୍ଥାନକୁ ଯିବା ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ବହୁଳ ଭାବରେ ଦେଖାଯାଏ । ଗତି ସାମା ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ ପାଇଁ କେଉଁ ଅଞ୍ଚଳରେ କେତେ ଗତିରେ ଗାଡ଼ି ଚଳାଇ ହେବ ଲେଖା ହୋଇଥାଏ । ବଡ଼ ରାସ୍ତାରେ ଗାଡ଼ି ଘଣ୍ଟାକୁ ୬୦-୭୦ ମାଇଲ ବେଗରେ ଚାଲିପାରେ । ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଉଲ୍ଲଙ୍ଘନ କରୁଥିବା ଗାଡ଼ିକୁ ଧରିବାପାଇଁ ପୋଲିସ

ଗାଡ଼ି ଘନ ଘନ ଯାତାୟାତ କରୁଥାଏ । ସହର ଭିତରେ ଗାଡ଼ି ଚଳାଚଳ ନିୟମ ଭାଙ୍ଗୁଥିବା ଗାଡ଼ିକୁ ଧରିବା ପାଇଁ ସ୍ଥାନେ ସ୍ଥାନେ ଟିକି କାମେରା ଲାଗିଥାଏ । ଚାରିଆଡ଼େ ବିଦ୍ୟୁତ୍ ଚାଲିତ ଟ୍ରାଫିକ୍ ସିଗ୍ନାଲ । କେଉଁଠି କିଛି ଅସୁବିଧା ନ ହେଲେ ଟ୍ରାଫିକ୍ ପୋଲିସ ପ୍ରାୟ ଦେଖାଯାନ୍ତି ନାହିଁ । ଯେ କୌଣସି ସ୍ଥାନରେ ଗାଡ଼ି ଖରାପ ହେଲେ ଗୋଟିଏ ବିଶେଷ ନମ୍ବରକୁ (AAA) ଫୋନ କଲେ ସେମାନେ ସଂଗେ ସଂଗେ ଆସି ଗାଡ଼ି ଓ ଯାତ୍ରାମାନଙ୍କର ଆବଶ୍ୟକ ସୁବିଧା ଯୋଗାଇ ଦିଅନ୍ତି । ରାଷ୍ଟ୍ରାମାନଙ୍କରେ ୫/୧୦ ମାଇଲ ବ୍ୟବଧାନରେ ବିଶ୍ରାମ ସ୍ଥାନ ଥାଏ । ସେଠାରେ ଯାତ୍ରାମାନେ ଅଟକି ପରିଶ୍ରା ଇତ୍ୟାଦି ଯାଆନ୍ତି । ରାଷ୍ଟ୍ରରେ ଗାଡ଼ି ଅଟକାଇ କେହି ମଲ୍ଲମୁତ୍ର ଇତ୍ୟାଦି ତ୍ୟାଗ କରନ୍ତି ନାହିଁ । ଗାଡ଼ି ଖରାପ ନ ହେଲେ ରାଷ୍ଟ୍ରରେ ପ୍ରାୟ କେହି ଗାଡ଼ି ଅଟକାନ୍ତି ନାହିଁ । ମଝିରେ ମଝିରେ ଗ୍ରାମଗୁଡ଼ିକୁ ଛାଡ଼ିଦେଲେ ରାଷ୍ଟ୍ରର ଦୁଇପାଖ ଘନ ଜଙ୍ଗଲ ପରି ଗଛଲତାରେ ଭରା । ଚାରିଆଡ଼େ ପ୍ରଚୁର ଗଛ ସେ ଦେଶର ଏକ ବୈଶିଷ୍ଟ୍ୟ । କୌଣସି ସ୍ଥାନରେ ଘର କରିବାକୁ ହେଲେ ଘର ହେବା ସ୍ଥାନ ଛାଡ଼ି ଅନ୍ୟ ସ୍ଥାନମାନଙ୍କରେ ପ୍ରଥମେ ଗଛ ଲଗାଇବାକୁ ହୁଏ । ଏହି ସବୁ କାରଣରୁ ସେଠାରେ ଧୂଳି ପ୍ରାୟ ନାହିଁ ଓ ପରିବେଶ ଅତି ଚମତ୍କାର ।

ଅଧିକାଂଶ ସ୍ଥାନରେ ଘରଗୁଡ଼ିକ ପ୍ରାୟ କାଠ ତିଆରି । କେବଳ ବଡ଼ ବଡ଼ ଅନୁଷ୍ଠାନ ଓ ଅଫିସ ଇତ୍ୟାଦି ଇଟା ଓ କଂକ୍ରିଟରେ ତିଆରି । ଅବଶ୍ୟ ନିଉୟର୍କ ପରି ବଡ଼ ବଡ଼ ସହରରେ ବହୁତଳ ପ୍ରାସାଦସବୁ ଅନେକ ସଂଖ୍ୟାରେ ଦେଖାଯାଏ । ଇଟା ତିଆରି ବାସଗୃହ ସେଠାରେ ଆଭିଜାତ୍ୟର ପରିଚାୟକ । ଅଧିକାଂଶ ଏକତଳ ବା ଦ୍ଵିତଳ ଗୃହ କାଠର କାନ୍ଥ ଓ କାଠ ଛପରେ ତିଆରି । ଦୁଷ୍ଟାରପାତ ହେତୁ ଛପରଗୁଡ଼ିକ ବହୁତ ଗଡ଼ାଣିଆ । ଅଧିକାଂଶ ଘର ଶୀତତାପ ନିୟନ୍ତ୍ରିତ । ତେବେ ଦକ୍ଷିଣ ଲୋକମାନେ ସେଠାରେ ଛୋଟ ଛୋଟ ଚଳନ୍ତି କାଠଘରେ ରହନ୍ତି । ଭ୍ରାମ୍ୟମାଣ କାଠଘର ସେଠାରେ ବହୁ ସଂଖ୍ୟାରେ ଦେଖାଯାଏ । କେତେଗୁଡ଼ିଏ ଘର ଟ୍ରକ୍ ପରି ଯାନ ଉପରେ ତିଆରି ହୋଇ ଇଞ୍ଜିନ ଲାଗିଥାଏ । ଅନ୍ୟ ଘରଗୁଡ଼ିକରେ ଚକ ଲାଗିଥାଏ ଓ ତାହାକୁ ଯେ କୌଣସି ମଟରଯାନରେ ଟାଣି ବିଭିନ୍ନ ସ୍ଥାନକୁ ନେଇ ହୁଏ । ଏପରି ଘରକୁ ନେଇ ଲୋକମାନେ ବିଭିନ୍ନ ସ୍ଥାନ ପରିଭ୍ରମଣ କରିଥାଆନ୍ତି ବା ପର୍ଯ୍ୟଟନ କ୍ଷେତ୍ରକୁ ଆମୋଦ ପ୍ରମୋଦ ପାଇ ଯାଇଥାଆନ୍ତି । ସମୁଦ୍ର କୂଳମାନଙ୍କରେ ଏପରି ଘର ହଜାର ହଜାର ସଂଖ୍ୟାରେ ଦେଖାଯାଏ । ଗାଁ ଗଣ୍ଡାରେ ମଧ୍ୟ ଏପରି ଘର ହଜାର ହଜାର ସଂଖ୍ୟାରେ ଦେଖାଯାଏ । ଗାଁ ଗଣ୍ଡାରେ ମଧ୍ୟ ଏହିପରି ଘର ଅଧିକାଂଶ ସ୍ଥାନରେ ଥାଏ । ଏହାଛଡ଼ା ହୋଟେଲ ସଂଖ୍ୟା ବହୁତ ବେଶି । ସେଠାରେ ହୋଟେଲର ଦୈନିକ ଭଡ଼ା ପ୍ରାୟ ଭାରତବର୍ଷର ଭଲ ଭଲ ହୋଟେଲ ସଂଗେ ସମାନ । ସାଧାରଣ ବାସଗୃହ ଭଡ଼ା ସେଠାରେ ବହୁତ ବେଶି । ୨ଟି ଶୟନ କକ୍ଷ, ତୁଙ୍ଗ ରୁମ୍, ରୋଷେଇ ଘର ମିଶି ମାସିକ

ଭଡ଼ା ପ୍ରାୟ ୨୫ରୁ ୩୦ ହଜାର ଟଙ୍କା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ । ଗଲେକ୍ରିକ ଖର୍ଚ୍ଚ, ପାଣି ଓ ଘର ଗରମ କରିବା ପାଇଁ ଗ୍ୟାସ୍ ଖର୍ଚ୍ଚ ଏହା ବାହାରେ । ପ୍ରାୟ ସବୁଆଡ଼େ ବିଶୁଦ୍ଧ ପାଣି ବ୍ୟବହାର ପାଇଁ ମିଳିଥାଏ । ଥରେ ଥରେ ମରୁଡ଼ି ହେଲେ (୧୯୯୯ ଗ୍ରୀଷ୍ମ କାଳରେ ହୋଇଥିଲା) ପାଣି ଖର୍ଚ୍ଚ କମ୍ କରିବାକୁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦିଆ ହୋଇଥାଏ ।

ଭାରତବର୍ଷ ପରି ସେଠାରେ ମଧ୍ୟ ମରୁଡ଼ି, ବନ୍ୟା ଓ ବାତ୍ୟାର ପ୍ରକୋପ ବେଶ୍ ଅନୁଭୂତ ହୁଏ । ତାଛଡ଼ା ଶୀତ ଦିନରେ ଥରେ ଥରେ ପ୍ରବଳ ଦୃଷାରାପାତ ହୋଇଥାଏ । ୧୯୯୯ରେ ଗ୍ରୀଷ୍ମକାଳରେ ବର୍ଷା ନ ହେବାରୁ ସାରା ଯୁକ୍ତରାଷ୍ଟ୍ର ଆମେରିକାରେ ପ୍ରବଳ ଗରମ ଓ ମରୁଡ଼ି ହୋଇଥିଲା । ସେଠାରେ ୧୦୦-୧୦୫ ଫାରେନହିଟ୍ (୩୯-୪୧ ସେଣ୍ଟିଗ୍ରେଡ଼) ଉତ୍ତାପରେ ଲୋକେ ଅସହ୍ୟ କଷ୍ଟ ପ୍ରାପ୍ତି । ସେତିକି ଉତ୍ତାପରେ ସେ ବର୍ଷ ଶହ ଶହ ଲୋକ ମୃତ୍ୟୁ ବରଣ କରିଥିଲେ । ସରକାର ଓ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ସେବା ଅନୁଷ୍ଠାନମାନଙ୍କ ପକ୍ଷରୁ ଲୋକଙ୍କୁ ପଖା ଯୋଗାଇ ଦିଆଯାଏ ଓ ବଡ଼ ବଡ଼ ଘରେ ଥଣ୍ଡା ଯନ୍ତ୍ର ଲଗାଇ ଲୋକଙ୍କୁ ରଖାଯାଏ । ଏ ଦେଶ ପରି ସେଠାରେ ମଧ୍ୟ ପିଇବା ପାଣି ଛତ୍ରମାନ ଖୋଲାଯାଏ । ମରୁଡ଼ି ଯୋଗୁଁ ନଈ ନାଳ ଶୁଷ୍କଯାଏ ଓ ହଜାର ହଜାର ଏକର ଜମିରେ ମକା ଇତ୍ୟାଦି ଚାଷ ସେ ବର୍ଷ ପୋଡ଼ି ନଷ୍ଟ ହୋଇ ଯାଇଥିଲା । ଚାଷୀମାନେ ହାତୁଡ଼ାଣ କରି ମୁଣ୍ଡରେ ହାତ ଦେଉଥିଲେ ଏବଂ କେତେକଂଶରେ ସେମାନଙ୍କୁ ସରକାରୀ ସାହାଯ୍ୟ କ୍ଷତିପୂରଣ ରୂପେ ଦିଆଯାଇଥିଲା । ଗରମ ପରି ପ୍ରବଳ ବର୍ଷା ଓ ବାତ୍ୟା ମଧ୍ୟ ସମୁଦ୍ରକୂଳ ଅଞ୍ଚଳରେ ପ୍ରାୟ ପ୍ରତିବର୍ଷ ହୁଏ ଓ ଧନଜୀବନ ହାନି ଘଟିଥାଏ । ମଧ୍ୟଭାଗରେ ଥରେ ଥରେ ହଠାତ୍ ପ୍ରବଳ ଗୁଣ୍ଡିବାତ୍ୟା ହୋଇ ଅନେକ ସହର ଓ ଗ୍ରାମାଞ୍ଚଳକୁ ନିଶ୍ଚିହ୍ନ କରିଦିଏ । ଅବଶ୍ୟ ଉଦ୍ଧାର କାର୍ଯ୍ୟ ଓ ସରକାରୀ ସାହାଯ୍ୟ ଦୂରତ ମିଳିଥାଏ ।

ଆମେରିକାରେ ଟିଭି ଓ ରେଡ଼ିଓ ଇତ୍ୟାଦି ବିଭିନ୍ନ କଂପାନୀ ଦ୍ଵାରା ପରିଚାଳିତ । ଟିଭି ପ୍ରାୟ ୨୪ ଘଣ୍ଟା ଚାଲିଥାଏ । ବିଭିନ୍ନ ଚାନେଲ ମାଧ୍ୟମରେ ଖବର ଓ ଆମୋଦପ୍ରମୋଦ ଇତ୍ୟାଦି ପ୍ରଚାରିତ ହେଉଥାଏ । କିନ୍ତୁ ବିଜ୍ଞାପନ ଏଡେ ବେଶି ଯେ ଟିଭି ଦେଖିବାକୁ ଅନେକ ସମୟରେ ଭଲ ଲାଗେ ନାହିଁ । ୧୦-୧୫ ମିନିଟ୍ ଖବର ଭିତରେ ୩/୪ ଥର ବିଜ୍ଞାପନ ହୁଏ । ପ୍ରାୟ ପ୍ରତ୍ୟେକ ଶିଳ୍ପ ଓ ବ୍ୟବସାୟ ପ୍ରତିଷ୍ଠାନ ଟିଭି ମାଧ୍ୟମରେ ପ୍ରଚାର କରି ନିଜର ବ୍ୟବସାୟ ବଢ଼ାଇବାକୁ ଉଦ୍ୟମ କରିଥାଆନ୍ତି । ସମସ୍ତ ପ୍ରକାର ଦ୍ରବ୍ୟ ଟିଭିରେ ପ୍ରଚାରିତ ହେଉଥାଏ । ଏପରିକି ଅନେକ ଔଷଧର ପ୍ରଚାର ମଧ୍ୟ ଟିଭିରେ ଦେଖିବାକୁ ମିଳେ । ଟିଭିରେ ପ୍ରଚାର ଦେଖି ଗ୍ରାହକମାନେ ଅନେକ ସମୟରେ ନିଜର ବ୍ୟବହାରୀୟ ଦ୍ରବ୍ୟ କିଣିବାର ସୁବିଧା ପାଇଥାଆନ୍ତି । ମୋଟ ଉପରେ ଆମେରିକାରେ ବାଣିଜ୍ୟ ବ୍ୟବସାୟ ବହୁଳ ଭାବରେ ପ୍ରଚାର ମାଧ୍ୟମ ଉପରେ ନିର୍ଭର

କରେ ।

ସହର ମାନଙ୍କରେ ଗୋଟିଏ ଗୋଟିଏ ସ୍ଥାନରେ ଦୋକାନ ବଜାର ଥାଏ । ଦୋକାନଗୁଡ଼ିକ ବହୁତ ବଡ଼ ବଡ଼ ଓ ବିଭିନ୍ନ ବଡ଼ ବନ କଂପାନୀଦ୍ୱାରା ସାରା ଦେଶରେ ପରିଚାଳିତ । ଏସୀୟ ଓ ଭାରତୀୟ ଦୋକାନଗୁଡ଼ିକ ଅପେକ୍ଷାକୃତ ଛୋଟ । ବଡ଼ ବଡ଼ ଦୋକାନମାନଙ୍କରେ ଗୋଟିଏ ଜାଗାରେ ପ୍ରାୟ ସବୁ ଜିନିଷ ମିଳିଥାଏ । ତେବେ କେତେକ ଦୋକାନର ଖାଦ୍ୟ ସାମଗ୍ରୀ ପାଇଁ ବିଶେଷତ୍ୱ ଥିଲାବେଳେ ଅନ୍ୟ କେତେକ ଦୋକାନରେ ପୋଷାକପତ୍ର ଓ ଗୃହୋପକରଣ ଇତ୍ୟାଦି ବେଶି ପରିମାଣରେ ଥାଏ । ମଟରଯାନ ବିକ୍ରୟ କେନ୍ଦ୍ରଗୁଡ଼ିକରେ ହଜାର ହଜାର ପୁରୁଣା ଓ ନୂଆ ମଟରଯାନ ଜମା ହୋଇଥାଏ । କ୍ରେଡ଼ା ନିଜ ଇଚ୍ଛା ଅନୁସାରେ ଫାଗେ ଫାଗେ କିଣି ପାରେ । ମଟରଯାନ ଓ ବାସଗୃହ ଇତ୍ୟାଦି କିଛି ହିସାବରେ କରିବାକୁ ମିଳିଥାଏ । ଖାଦ୍ୟ ପ୍ରତିଷ୍ଠାନ(ହୋଟେଲ ଓ ରେଷ୍ଟୁରାଣ୍ଟ) ବହୁତ ଥାଏ । ଲୋକେ ଘର ଅପେକ୍ଷା ବାହାରେ ଖାଇବାକୁ ବେଶି ପସନ୍ଦ କରନ୍ତି । ସ୍ପୋନିଶ, ମେକ୍ସିକାନ, ଚାଇନିଜ୍, ଇଣ୍ଡୋନେସିଆନ୍, ଆଇଲାଣ୍ଡ, ଜାପାନିଜ୍ ଓ ଭାରତୀୟ ଇତ୍ୟାଦି ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରକାର ଖାଇବା ହୋଟେଲ ଥାଏ । କେତେକ ହୋଟେଲରେ ୬୦ରୁ ୧୦୦ପ୍ରକାର ଖାଦ୍ୟ ସବୁବେଳେ ସଜା ହୋଇ ରହିଥାଏ ଓ ଗ୍ରାହକ ନିଜ ଖୁସିରେ ଯାହା ଓ ଯେତେ ଇଚ୍ଛା ଖାଦ୍ୟ ଖାଇପାରେ ମାତ୍ର ୫/୬ ଡଲାର (ପ୍ରାୟ ୨୫୦ଟଙ୍କା) ଦେଇ । ଖାଦ୍ୟଗୁଡ଼ିକ ବେଶ୍ ସୁସ୍ୱାଦୁ ହୋଇଥାଏ । ତେବେ ସେଗୁଡ଼ିକ ଯେ ସବୁବେଳେ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟକର ତାହା କହିହେବ ନାହିଁ । ତାତ୍ତ୍ୱରବାବୁ ଥିଲାବେଳେ ଥରେ ଗୋଟିଏ ଚାଇନିଜ୍ ହୋଟେଲରୁ ଉନ୍ମା ଖାଦ୍ୟ କିଣି ଆଣି ଘରେ ଖାଇଲାବେଳକୁ ସେଥିରେ ବଡ଼ ବଡ଼ ପୋକ ଦେଖିବାକୁ ମିଳିଲା ଓ ସବୁ ଖାଦ୍ୟ ଫିଙ୍ଗିବାକୁ ପଡ଼ିଲା । ଖାଦ୍ୟରେ କୁକୁଡ଼ା ମାଂସର ଉପଯୋଗ ବହୁତ ବେଶି । ଦୋକାନମାନଙ୍କରେ କୁକୁଡ଼ାମାଂସ, ଘୁଷୁରିମାଂସ ଓ ଗୋମାଂସ ବହୁତ ମିଳେ । ଛେଳି ଓ ମେଷା ମାଂସ କେବଳ ଭାରତୀୟ ବା ପାକିସ୍ତାନୀ ଦୋକାନରେ ମିଳିଥାଏ । ଖାଦ୍ୟୋପକରଣ ମିଳୁଥିବା ବହୁତ ଦୋକାନ ୨୪ଘଣ୍ଟା ଖୋଲା ରହେ । ସବୁ ଜିନିଷ ପ୍ୟାକେଟ୍ କରି ସଜା ହୋଇଥାଏ । ଗ୍ରାହକ ବୁଲି ବୁଲି ନିଜ ଇଚ୍ଛା ଅନୁସାରେ ଜିନିଷ ସଂଗ୍ରହ କରି ଶେଷରେ ଗୋଟିଏ ସ୍ଥାନକୁ ଆସି ହିସାବ କରି ମୂଲ୍ୟ ଦେଇ ଜିନିଷ ନେଇ ଆସେ । କେତେକ ପରିବାପତ୍ର ପଇସା ଦେବା ଜାଗାରେ ଓଜନ କରି ହିସାବ କରାଯାଏ । ସମସ୍ତ ଖାଦ୍ୟ ପଦାର୍ଥ ପ୍ୟାକେଟ୍ ଦେହରେ ଖାଦ୍ୟର ବିଭିନ୍ନ ଅଂଶ ଯଥା-ଶର୍କରା, ପ୍ରୋଟିନ୍ ଓ ଚର୍ବି ଇତ୍ୟାଦିର ପରିମାଣ ସଂଗ୍ରହ ଶକ୍ତିବାନ କ୍ଷମତା (କ୍ୟାଲୋରୀ) ଉଲ୍ଲିଖିତ ଥାଏ । ଆମେରିକାନମାନେ ଚର୍ବିଯୁକ୍ତ ଖାଦ୍ୟ ବିଷୟରେ ବହୁତ ସାବଧାନ । ତେଲ ଘିଅ ବୁଧ ଇତ୍ୟାଦିରୁ ହାନିକାରକ ଚର୍ବି ବାହାର କରାଯାଇଥାଏ । ଚର୍ବିବିହୀନ ଅଣ୍ଡା ମଧ୍ୟ ମିଳିଲାଣି ।

ତାତ୍ପର୍ଯ୍ୟ

ସବୁ ଜିନିଷ ଉପରେ ପ୍ରାୟ ମୂଲ୍ୟ ଲେଖାଥାଏ । ସବୁ ଜିନିଷର ମୂଲ୍ୟ ଭାରତବର୍ଷ ଦୁନିଆରେ ବହୁତ ଅଧିକ । ନିମ୍ନରେ କେତେକ ନିତ୍ୟ ବ୍ୟବହାରିକ ଦ୍ରବ୍ୟର ମୂଲ୍ୟ ତାଲିକା ଦିଆଗଲା ।

ପାଉଁରୁଟି ଗୋଟିଏ ବଡ଼ ପ୍ୟାକେଟ-	ପ୍ରାୟ ୩୬ ଟଙ୍କା
ଦୁଧ ଗ୍ୟାଲନ (୨.୮ ଲିଟର)-	ପ୍ରାୟ ୩୧୮ ଟଙ୍କା
ରୋଟି ପତଳା (୧୦ଟା)-	ପ୍ରାୟ ୬୨ ଟଙ୍କା
କୁକୁଡ଼ା ମାଂସ ପାଉଣ୍ଡ ପ୍ରତି-	ପ୍ରାୟ ୨୨୫ ଟଙ୍କା
ଛେଳି ମାଂସ ପାଉଣ୍ଡ ପ୍ରତି-	ପ୍ରାୟ ୨୦୦ ଟଙ୍କା
ଖାଇବା ତେଲ ଗ୍ୟାଲନ (୨.୮ ଲିଟର)-	ପ୍ରାୟ ୧୦୦ ଟଙ୍କା
ଆମ୍ବ ୫ ପାଉଣ୍ଡ-	ପ୍ରାୟ ୧୫୦ ଟଙ୍କା
ଚିନି ୫ ପାଉଣ୍ଡ-	ପ୍ରାୟ ୮୫ ଟଙ୍କା
ପିଆଜ ପାଉଣ୍ଡ ପ୍ରତି-	ପ୍ରାୟ ୪୫ ଟଙ୍କା
ରସୁଣ ପାଉଣ୍ଡ ପ୍ରତି-	ପ୍ରାୟ ୪୫ ଟଙ୍କା
ଅଦା ପାଉଣ୍ଡ ପ୍ରତି-	ପ୍ରାୟ ୪୫ ଟଙ୍କା
ପାଳଙ୍ଗ ଶାଗ ପାଉଣ୍ଡ ପ୍ରତି-	ପ୍ରାୟ ୪୨ ଟଙ୍କା (ଅନ୍ୟଶାଗ ମିଳେ ନାହିଁ)
ଫୁଲକୋବି ପାଉଣ୍ଡ ପ୍ରତି-	ପ୍ରାୟ ୧୧୦ ଟଙ୍କା (ବର୍ଷସାରା ମିଳେ)
ବନ୍ଧା କୋବି ପାଉଣ୍ଡ ପ୍ରତି-	ପ୍ରାୟ ୨୪ ଟଙ୍କା (ବର୍ଷ ସାରା ମିଳେ)
ଭେଣ୍ଟି, କାକୁଡ଼ି, ବାଇଗଣ, ଶିମ୍ବ ଇତ୍ୟାଦି	
ଭାରତୀୟ ପରିବା ପାଉଣ୍ଡ ପ୍ରତି	ପ୍ରାୟ ୫୦-୬୦ ଟଙ୍କା
ଏମିତି ଦେଖିଲେ ଭାରତୀୟ ମୁଦ୍ରାରେ ଜିନିଷ ପତ୍ରର ଦାମ ଅତ୍ୟଧିକ ଜଣା	

ପଦ୍ମଥଳେ ମଧ୍ୟ ସେଠାକାର ଲୋକଙ୍କର ରୋଜଗାର ଓ ଡଳାର ହିସାବରେ ଏହା ଅତ୍ୟଧିକ ନୁହେଁ । ଲୁଗାପଟା ଓ ପୋଷାକପତ୍ର ଏବଂ ଔଷଧର ମୂଲ୍ୟ ଭାରତବର୍ଷ ତୁଳନାରେ ଅତ୍ୟଧିକ । ଅବଶ୍ୟ ସମୟ ସମୟରେ ବିକ୍ରି ବୃଦ୍ଧି ପାଇଁ ଦେକାନମାନେ ଅନେକ ଜିନିଷ ଅଧା ଦାମରେ ବିକ୍ରି କରିଦିଅନ୍ତି । ଆମଦେଶ ପରି ସେଠାରେ କେତେକ ଦୋକାନ ଅଛି ଯେଉଁଠାରେ ପ୍ରତ୍ୟେକ ଜିନିଷର ଦାମ ଏକ ଡଳାର । ଟେଲିଫୋନ ବ୍ୟବସ୍ଥା ଅତ୍ୟନ୍ତ ବ୍ୟାପକ, ସରଳ ଓ ଶସ୍ତା ମଧ୍ୟ ।

ଅପରାଧ ପ୍ରବଣତା ଆମେରିକାର ଆଉ ଏକ ବିଶେଷତ୍ୱ । ସେଠାରେ ପ୍ରାୟ ସମସ୍ତଙ୍କ ଘରେ ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରକାର ଆଗ୍ନେୟାସ୍ତ୍ର ଥାଏ । ଅତ୍ୟଧିକ ମଦ୍ୟପାନ ଯୋଗୁଁ ବା ଅନ୍ୟ କାରଣରୁ ମାନସିକ ସବୁଜତା ହରାଇ ବସିଲେ ଜଣେ ନରହତ୍ୟା କରିବା ଏକ ସାଧାରଣ ଘଟଣା । ୧୯୯୯ରେ ଗୋଟିଏ ସ୍କୁଲରେ ଜଣେ ପିଲା ଘରୁ ବନ୍ଧୁକ ଆଣି ସ୍କୁଲରେ ଗୁଳି ଚଳାଇ ବିନା କାରଣରେ ୧୪-୧୫ ଜଣକୁ ମାରିଦେଲା । ଏ ଘଟଣାର ମାସ ପୂର୍ବେ ଦିନ ଆଉ ଗୋଟିଏ ସ୍କୁଲରେ ଆଉ ଜଣେ ପିଲା କିଛି କାରଣ ନ ଥାଇ ଗୁଳି କରି କେତେ ଜଣକୁ ଆହତ କରିଦେଲା । ଆଉ ଜଣେ ମଦ୍ୟପ ନିଶାଗ୍ରସ୍ତ ହୋଇ ଗୋଟିଏ ପାର୍କରେ ଗୁଳି ଚଳାଇ କେତେ ଜଣକୁ ମାରିଦେଲା । ଆଉ ଜଣେ ବ୍ୟବସାୟରେ କ୍ଷତିଗ୍ରସ୍ତ ହୋଇ ଗୋଟିଏ ବ୍ୟବସାୟ ପ୍ରତିଷ୍ଠାନକୁ ଯାଇ ଗୁଳି କରି ୮-୯ ଜଣକୁ ମାରି ନିଜେ ଆତ୍ମହତ୍ୟା କଲା । ପୂର୍ବରୁ ନିଜର ସ୍ତ୍ରୀ ଓ ପିଲାଙ୍କୁ ମାରି ଦେଇ ଆସିଥିଲା । ଗୁଳିକାଣ୍ଡ ଏତେ ବେଶି ଯେ ୧୯୯୭ରେ ୩୦ ଲକ୍ଷ ଲୋକ ଗୁଳିକାଣ୍ଡରେ ଆହତ ହୋଇଥିଲେ । ସେଠାରେ ମୁଣ୍ଡ ଓ ମେରୁଦଣ୍ଡ ଆଘାତର ଶତକଡ଼ା ୨୮ ଭାଗ ଗୁଳିକାଣ୍ଡ ଜନିତ ହୋଇଥାଏ । ସେହିପରି ଶତକଡ଼ା ୩୭ ଭାଗ ମଟରଯାନ ଦୁର୍ଘଟଣାରୁ ଘଟିଥାଏ । ଆଗ୍ନେୟାସ୍ତ୍ର ନିୟନ୍ତ୍ରଣ ପାଇଁ ଆମେରିକା ସରକାର ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରକାର ଆଇନ ପ୍ରଣୟନ କରିବାକୁ ଚେଷ୍ଟିତ । କିନ୍ତୁ ଆଗ୍ନେୟାସ୍ତ୍ର ବ୍ୟବସାୟୀଙ୍କ ଚାପ ଯୋଗୁଁ ଆଦର୍ଶ ଆଇନ ପ୍ରଣୟନ ସମ୍ଭବ ହୋଇ ପାରୁନାହିଁ ।

ଆମେରିକାରେ ବିଭିନ୍ନ ଅପରାଧ ଏତେ ସଂଖ୍ୟାରେ ହେଉଥିଲେ ମଧ୍ୟ ସେଠାକାର ପୋଲିସ ବ୍ୟବସ୍ଥା ଅତି ଉତ୍ତମ । କୌଣସି ସ୍ଥାନରେ ଅପରାଧ ବା ଦୁର୍ଘଟଣା ଘଟିଲାମାତ୍ରେ ଖୁବ୍ ଅଳ୍ପ ସମୟ ମଧ୍ୟରେ ବହୁ ସଂଖ୍ୟାରେ ପୋଲିସ ଘଟଣା ସ୍ଥଳରେ ପହଞ୍ଚିଯାଆନ୍ତି । ଏପରିକି ରାସ୍ତାରେ କାହାରି ଗାଡ଼ି ଖରାପ ହେଲେ ପୋଲିସ୍ ଖବର ପାଇଲା ମାତ୍ରେ ଘଟଣା ସ୍ଥଳରେ ପହଞ୍ଚି ଖରାପ ହୋଇଥିବା ଗାଡ଼ିର ପଛପାଖରେ ଗୋଟିଏ ଆମ୍ବୁଲାନ୍ସ ବା ଅନ୍ୟ ଗାଡ଼ି ରଖିଦେଇ ସେଠାରେ ଜରିଯାଆନ୍ତି । ଯାହାଦ୍ୱାରା ଅନ୍ୟ ଦୁର୍ଗତମାନ ଗାଡ଼ି ପଛଆଡୁ ଆସି ଖରାପ ହୋଇଥିବା ଗାଡ଼ିକୁ ଧକ୍କା ଦେଇପାରିବ ନାହିଁ । ଅପରାଧର ତତ୍ତ୍ୱ ବିଷୟରେ ମଧ୍ୟ ପୋଲିସ୍ ଅତ୍ୟନ୍ତ ତତ୍ପର । ଅଳ୍ପଦିନ

ମଧ୍ୟରେ ଅଧିକାଂଶ କେସ୍ରେ ତଦନ୍ତ ହୋଇ ଅପରାଧୀକୁ ବିଚାରାଳୟର ସମ୍ମୁଖୀନ କରାଯାଇଥାଏ । କେତେକ କେସ୍ରେ କିଛି ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ସୂଚନା ନ ମିଳିଲେ ମଧ୍ୟ ପୋଲିସ୍‌ର ସୂଚିତ ତଥ୍ୟ ଲୋପ ପାଏ ନାହିଁ । ଏପରିକି ୨୦/୨୫ବର୍ଷ ପରେ ମଧ୍ୟ କିଛି ସୂଚନା ପାଇଲେ କେସ୍‌ର ପୁଣି ଅନୁସନ୍ଧାନ କରାଯାଇଥାଏ । ଅପରାଧଜନିତ କେସ୍‌ଗୁଡ଼ିକର ଶୁଣାଣି ଓ ଦଣ୍ଡବିଧାନ ମଧ୍ୟ ଖୁବ୍ ଶୀଘ୍ର ହୋଇଥାଏ । ଆମ ଦେଶ ପରି ୧୦/୧୫ ବର୍ଷ ଧରି ଶୁଣାଣି ଚାଲେ ନାହିଁ । ସବୁଠୁ ମଜାର ବିଷୟ ହେଉଛି ଯେ ସେଠାରେ ଏତେ ଶୀଘ୍ର ଏତେ ଲୋକଙ୍କୁ ଦଣ୍ଡ ବିଧାନ ହୁଏ ଯେ ଆମେରିକାର ଜେନମାନଙ୍କରେ କ୍ୟଦାମାନଙ୍କ ପାଇଁ ଜାଗା ହୁଏ ନାହିଁ । ତେଣୁ ଦଣ୍ଡ ବିଧାନ ହେଲାପରେ ଅପରାଧୀକୁ ଅପେକ୍ଷା କରିବାକୁ ପଡ଼େ ଜେଲରେ ଜାଗା ଖାଲି ହେଲେ ଜେଲଦଣ୍ଡ ଭୋଗିବା ପାଇଁ । ସେଠାରେ ଅପରାଧ ଅନୁସନ୍ଧାନର ଅତ୍ୟାଧୁନିକ ପଦ୍ଧତି ଥିଲେ ମଧ୍ୟ ପୋଲିସ୍ ଯେ ଆମ ଦେଶ ପରି “ଆର୍ଡ଼ ଡିଗ୍ରୀ” ପରୁ ଅନୁସରଣ ନ କରନ୍ତି ତା ନୁହେଁ । ଅତି ଅମାନୁଷିକ ଓ ଦୁର୍ଦ୍ଦିଗ୍ ଉପାୟରେ ପୋଲିସ୍ ଅନୁସନ୍ଧାନ ଚଳାଇବାର ଦୃଷ୍ଟାନ୍ତ ଆମେରିକାରେ ମଧ୍ୟ ବିରଳ ନୁହେଁ ।

ଆମେରିକାରେ ପାରିବାରିକ ଜୀବନ ବସ୍ତୁତଃ ଆତ୍ମକେନ୍ଦ୍ରିକ । ଯୌଥ ପରିବାରର ପ୍ରଚଳନ ସେଠାରେ ନାହିଁ । ସ୍ବାମୀ ସ୍ତ୍ରୀ ଓ ସନ୍ତାନ ସନ୍ତତି ନେଇ ପରିବାର । ପିଲାମାନେ ସ୍କୁଲ ଶିକ୍ଷା ଶେଷ କଲା ମାତ୍ରେ ସେମାନଙ୍କୁ ନିଜ ଗୋଡ଼ରେ ଠିଆ ହେବାକୁ ହୁଏ । ନିଜେ ରୋଜଗାର କରି ଅଧିକ ପଡ଼ାପଢ଼ି କରି ପାରନ୍ତି । ଉଚ୍ଚଶିକ୍ଷା ସେଠାରେ ଏତେ ବ୍ୟୟବହୁଳ ଯେ କୌଣସି ସାଧାରଣ ପିତାମାତା ଉଚ୍ଚଶିକ୍ଷାର ଖର୍ଚ୍ଚ ବହନ କରିବା ସମ୍ଭବପର ନୁହେଁ । ଅବଶ୍ୟ ଅତି ଧନୀ ପରିବାରମାନଙ୍କରେ ପିତାମାତା ସନ୍ତାନମାନଙ୍କର ଉଚ୍ଚଶିକ୍ଷା ପାଇଁ ଅର୍ଥର ବ୍ୟୟାବସ୍ଥ କରି ଦେଇଥାଆନ୍ତି । ବୈବାହିକ ଓ ପାରିବାରିକ ବନ୍ଧନ ସେଠାରେ ଅତି ସୂକ୍ଷ୍ମ । ବିବାହ ପୂର୍ବରୁ ଯୁବକ ଯୁବତୀ ଅନେକ ଦିନ ଏକା ସାଥରେ ରହି ବହୁତ ଦିନପରେ ବିବାହ କରିପାରନ୍ତି । ସାମାନ୍ୟ ମତାନୈକ୍ୟରୁ ବିବାହ ବିଚ୍ଛେଦ ଅତି ସାଧାରଣ କଥା । ବିଚ୍ଛେଦ ପରେ ପିଲାମାନେ ମା କିମ୍ବା ବାପା ପାଖରେ ରହିପାରନ୍ତି । ତେଣୁ ଆମ ଦେଶ ପରି ଘନିଷ୍ଠ ପାରିବାରିକ ବନ୍ଧନ ବା ଆକର୍ଷଣ ସେମାନଙ୍କର ନ ଥାଏ । ଏକାଘ୍ରାନରେ ବୃଦ୍ଧ ପିତାମାତା ପୁତ୍ରଜନ୍ୟାଙ୍କଠାରୁ ଅଲଗା ରହିଥାଆନ୍ତି । ଅବଶ୍ୟ ସେମାନଙ୍କର ଶତ୍ରୁତା ନ ଥାଏ । ଆବଶ୍ୟକ ସ୍ଥଳରେ ପରସ୍ପରର ସାହାଯ୍ୟରେ ଆସିଥାଆନ୍ତି । ସାମୟିକତାବେ ପରିବାରର ମିଳନ ମଧ୍ୟ ହୋଇଥାଏ । ଅଧିକାଂଶ ସ୍ତ୍ରୀଲୋକ ଚାକିରୀ କରୁଥିବାରୁ ଛୋଟ ଛୋଟ ପିଲାମାନଙ୍କର ରକ୍ଷଣାବେକ୍ଷଣ ପାଇଁ ଦିବସ ଲାଳନାଗାର (Day Care Homes) ବହୁ ସଂଖ୍ୟାରେ ରହିଥାଏ । ସେଠାରେ ପିଲାଙ୍କୁ ଛାଡ଼ି ବାପମାନାନ୍ତେ କାମକୁ ଯାଆନ୍ତି ଓ ସଂଧ୍ୟାରେ କାମରୁ ଫେରି

ତାତ୍ପର୍ୟବାଚୁ

ନେରଥାସନ୍ତି । ସେ କେନ୍ଦ୍ରମାନଙ୍କରେ ପିଲାମାନଙ୍କର ଉପଯୁକ୍ତ ଯନ୍ତ୍ର ନିଆଯାଇଥାଏ । ଅବଶ୍ୟ ଏହା ବେଶ୍ ବ୍ୟୟବହୁଳ । ଗୋଟିଏ ପିଲାପାଇଁ ସପ୍ତାହର ୫ ଦିନକୁ (ଶନିବାର ଓ ରବିବାର ହୁଏ) ଖର୍ଚ୍ଚ ପ୍ରାୟ ୨୦୦୦ରୁ ୨୫୦୦ଟଙ୍କା ପଡ଼ିଥାଏ । ଛୋଟ ଅବସ୍ଥାରୁ ପିତାମାତାଙ୍କଠାରୁ ଅଲଗା ରହି ବୋଧହୁଏ ପିଲାମାନଙ୍କର ସେମାନଙ୍କ ପ୍ରତି ଆକର୍ଷଣ ବୃଦ୍ଧି ପାଇପାରେ ନାହିଁ । ଟିକିଏ ବଡ଼ ହୋଇଗଲେ ପିଲାମାନେ ସ୍କୁଲରୁ ଫେରି ବାପ ମା ଫେରିଲା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଘରେ ଏକୃତିଆ ରହନ୍ତି । ବିଭିନ୍ନ ଖେଳନା ଓ ଟିକି ଇତ୍ୟାଦିରେ ମନୋନିବେଶ କଲେ ମଧ୍ୟ ସେମାନେ ଅନେକାଂଶରେ ଅସୁରକ୍ଷିତ ।

ଆମେରିକୀୟମାନଙ୍କର ସାମାଜିକ ଜୀବନ ମଧ୍ୟ ଆମ ଦେଶଠାରୁ ଭିନ୍ନ । ସପ୍ତାହରେ ୫ ଦିନ କାମ କଲାପରେ ଶନିବାର ରବିବାର ସାରା ପରିବାର ଘରେ ରହି ଘରକାମ କରନ୍ତି କିମ୍ବା ବଣଭୋଜି ଓ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଅବସର ବିନୋଦନ କେନ୍ଦ୍ରରେ ଜୀବନ ଉପଭୋଗ କରନ୍ତି । ସମୟ ସମୟରେ ଦଳଗତ ଭାବରେ ଏସବୁ ସ୍ଥାନରେ ମଉଜ ମଜଲିସ କରିଥାଆନ୍ତି । ସଂଧ୍ୟାରେ କାହାଘରେ ଯାଇ ଗପସପ କରିବା କିମ୍ବା ବିନା ନିମନ୍ତ୍ରଣରେ କେହି କାହାଘରକୁ ପ୍ରାୟ ଯାଆନ୍ତି ନାହିଁ । କିନ୍ତୁ ପାରିବାରିକ ଉତ୍ସବ (ବିବାହ ବାର୍ଷିକୀ କିମ୍ବା ଜନ୍ମଦିନ) ଇତ୍ୟାଦିରେ ବ୍ୟୁତ୍ପତ୍ତି ଓ ପାରିବାରିକ ମିଳନ ଆମ ଦେଶ ପରି ହୋଇଥାଏ । କେତେକ କ୍ଳବ ଓ ସ୍ପୋର୍ଟ୍ସ ଇତ୍ୟାଦିରେ ସଂଧ୍ୟା କଟାଇଥାଆନ୍ତି । ଜାତୀୟ ଓ ଧାର୍ମିକ ଉତ୍ସବମାନଙ୍କରେ ନାଚ ଗୀତ ଓ ବାଣପୁଟା ଇତ୍ୟାଦିରେ ସମସ୍ତେ ମାତିଯାଆନ୍ତି । କିନ୍ତୁ ଆମ ଦେଶ ପରି ଉତ୍ସବମାନଙ୍କରେ ସଭା ସମିତି ବା ବଳୁତା ଇତ୍ୟାଦି ଏତେ ଦେଖାଯାଏ ନାହିଁ ।

ମୋଟ ଉପରେ ଆମେରିକୀୟ ସଂସ୍କୃତି ଆମ ଦେଶଠାରୁ ଏତେ ଭିନ୍ନ ଯେ ଯେଉଁ ଭାରତୀୟମାନେ ଯୁବାବସ୍ଥାରେ ବା ପ୍ରୋଡ଼ାବସ୍ଥାରେ ସେଠାରେ ଯାଇ ରହିଛନ୍ତି ସେମାନେ ବେଶ୍ ମାନସିକ ଅଶାନ୍ତିରେ କାଳାତିପାତ କରୁଛନ୍ତି । ଜୀବିକାର୍ଜନରେ ଆର୍ଥିକ ପ୍ରାଚୁର୍ଯ୍ୟ ଯୋଗୁଁ ଭାରତକୁ ପ୍ରତ୍ୟାବର୍ତ୍ତନ କରିବା ସେମାନଙ୍କ ପକ୍ଷରେ ସମ୍ଭବ ହେଉନାହିଁ । ପୁଣି ସେମାନଙ୍କର ସନ୍ତାନସନ୍ତତି ସେହିଠାରେ ଜନ୍ମଲାଭ କରି ସେହି ସଂସ୍କୃତିରେ ବଢ଼ି ଭାରତକୁ ଫେରିବାକୁ ନାରାଜ । ସେମାନେ ଯେ କେବଳ ନିଜର ମାତୃଭାଷା ଭଲ ଭାବରେ ଜାଣୁନାହାନ୍ତି ତା ନୁହେଁ, ଭାରତୀୟ ଖାଦ୍ୟ ଓ ପରିଧେୟ ପ୍ରତି ମଧ୍ୟ ସେମାନଙ୍କର ବିଦୃଷ୍ଟା । ଏ ପରିପ୍ରେକ୍ଷାରେ ସେମାନେ ଆଉ ଭାରତକୁ ଫେରିବାର ପ୍ରଶ୍ନ ପ୍ରାୟ ନାହିଁ କହିଲେ ଚଳେ । କାଳକ୍ରମେ ବିତାଡ଼ିତ ନ ହେଲେ ଆମେରିକାରେ ଭାରତୀୟ ବଂଶୋଦ୍ଭବ ବହୁ ସଂଖ୍ୟାରେ ଦେଖାଯିବେ । ସେମାନଙ୍କ ପାଖରେ ଆଉ ଭାରତୀୟ ସଂସ୍କୃତି ନ ଥିବ । ଶହ ଶହ ବର୍ଷ ପରେ ଆମ୍ଭେଲୋକେ ଆନମାନେ ଭାରତରେ ରହି ମଧ୍ୟ ଇଂଲିଶ ସଂସ୍କୃତିକୁ ବଜାୟ

ରଖୁଥିଲାବେଳେ ଭାରତୀୟମାନେ ଆମେରିକୀୟ ସଂସ୍କୃତିରେ ସାମିଲ ହୋଇଯିବା ଅତ୍ୟନ୍ତ ପରିତାପର ବିଷୟ ।

ଆମେରିକାରେ ତାତ୍ତ୍ୱରୀ ଚିକିତ୍ସା

ଆମେରିକା ପୃଥିବୀର ସମୁଦାୟ ଉନ୍ନତ ରାଷ୍ଟ୍ର ରୂପେ ପରିଗଣିତ । ସେ ଦେଶର ଶିକ୍ଷା, କୃଷି, କଳାକାରଖାନା, ସୁରକ୍ଷା ବ୍ୟବସ୍ଥା ତଥା ଚିକିତ୍ସା ପ୍ରଣାଳୀ ଅତି ଉଚ୍ଚକୋଟୀର । ସେଇଥିପାଇଁ ଭାରତରୁ ସରକାରୀ କର୍ମଚାରୀ ଚିକିତ୍ସା ପାଇଁ ଧାଇଁଯାଆନ୍ତି, ଆମେରିକା । ସେହିପରି ଧନାତ୍ମ୍ୟ ବ୍ୟକ୍ତିମାନେ ମଧ୍ୟ ନିଜର ପ୍ରତିଷ୍ଠା ଓ ପରାକାଷ୍ଠାର ପରିଚୟ ଦେବାପାଇଁ ଯେ କୌଣସି ବଡ଼ ଧରଣର ଚିକିତ୍ସା ପାଇଁ ଆମେରିକା ଯାଇଥାଆନ୍ତି । ସାଧାରଣ ଭାରତୀୟଙ୍କ ପାଇଁ ଆମେରିକାରେ ଚିକିତ୍ସା ହେବା ଏକ ସ୍ୱପ୍ନ ଓ କୁହେଳିକାମୟ ।

ଏକଥା ସତ୍ୟ ଯେ ଚିକିତ୍ସା ପ୍ରଣାଳୀ ଆମେରିକାରେ ପ୍ରାୟ ସର୍ବୋତ୍କୃଷ୍ଟ ଓ ସର୍ବୋନ୍ନତ ଯନ୍ତ୍ରପାତି ଓ ଚିକିତ୍ସା ପ୍ରଣାଳୀ ଆମେରିକାରେ ପ୍ରାୟ ସର୍ବତ୍ର ଉପଲବ୍ଧ । କିନ୍ତୁ ଏହାର ଅର୍ଥ ନୁହେଁ ସେଠାକାର ତାତ୍ତ୍ୱରମାନଙ୍କର ବିଦ୍ୟାବୁଦ୍ଧି ଅତି ଉନ୍ନତ ମାନର । ଭାରତରୁ ସାଧାରଣ ସ୍ତରର ତାତ୍ତ୍ୱରମାନେ ସେଠାକୁ ଯାଇ ସେଠାକାର ଚିକିତ୍ସା କ୍ଷେତ୍ରରେ ନିଜକୁ ବେଶ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ କରାଇ ପାରିଛନ୍ତି । ଏବେ ଅବଶ୍ୟ ପ୍ରାୟ ସମସ୍ତ ପ୍ରକାର ଯନ୍ତ୍ରପାତି ଓ ଚିକିତ୍ସା ପ୍ରଣାଳୀ ଭାରତରେ ମିଳୁଛି । କିନ୍ତୁ ବ୍ୟୟବହୁଳତା ଦୃଷ୍ଟିରୁ ତାହା ସାଧାରଣ ନାଗରିକ ପାଖରେ ପହଞ୍ଚିପାରୁନାହିଁ ।

ଅର୍ଥନୈତିକ ଦୃଷ୍ଟିରୁ ଦେଖିଲେ ଆମେରିକାରେ ତାତ୍ତ୍ୱରୀ ଚିକିତ୍ସା ଏକ ବହୁତ ବଡ଼ ବ୍ୟବସାୟ । ପ୍ରାୟ ସବୁ ଚିକିତ୍ସା ପ୍ରତିଷ୍ଠାନ ବଡ଼ ବଡ଼ କମ୍ପାନୀମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପରିଚାଳିତ ହୋଇଥାଏ । ମାଗଣା ବା ସରକାରୀ ଚିକିତ୍ସା ବ୍ୟବସ୍ଥା ସେଠାରେ ବିରଳ । ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ପରିସଂଖ୍ୟାନ ସଂଗ୍ରହ, ସାଧାରଣ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟରକ୍ଷା, ଶବ୍ଦ ବ୍ୟବହୃତ ଓ ଚିକିତ୍ସା ଗବେଷଣା ଇତ୍ୟାଦି ସରକାରୀ ଖର୍ଚ୍ଚ ଓ ସରକାରୀ ନିୟନ୍ତ୍ରଣରେ ହୋଇଥାଏ । ଗବେଷଣା କ୍ଷେତ୍ରରେ ମଧ୍ୟ ବଡ଼ ବଡ଼ କମ୍ପାନୀମାନଙ୍କର ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଭୂମିକା ରହିଥାଏ । ଜୀଲକ୍ଷରେ ସେ ଦେଶର ନାଗରିକମାନଙ୍କର ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟସେବା ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ସରକାରୀ ବ୍ୟବସ୍ଥା ଉପରେ ନିର୍ଭର କରୁଥିଲା ବେଳେ ଆମେରିକା ପୁରାପୁରି ଅଲଗା । ସେଠାରେ ଚିକିତ୍ସା ବ୍ୟବସାୟିକ ରିଭିରେ ହେଉଥିବାରୁ ଅତ୍ୟନ୍ତ ବ୍ୟୟବହୁଳ ।

ଆମେରିକାରେ ଜଣେ ସାଧାରଣ ତାତ୍ତ୍ୱରଙ୍କୁ ଅରେ ଦେଖାଇବାକୁ ହେଲେ ଫିସ୍ ୫୫ ତଲାର ବା ପ୍ରାୟ ୨୫୦୦ଟଙ୍କା । କୌଣସି ବିଶେଷଜ୍ଞଙ୍କୁ ଦେଖାଇଲେ ଫିସ୍

ତାନ୍ତ୍ରରବାବୁ

ପ୍ରାୟ ୧୫୦ ଡଲାର ବା ୭୦୦୦ଟଙ୍କା । ଗର୍ଭାବସ୍ଥାରେ ପ୍ରତି ମାସେ ୨ ମାସରେ ଦେଖିବାପାଇଁ ତାନ୍ତ୍ରରଙ୍କ ଫିସ୍ ୩-୪ ହଜାର ଟଙ୍କା । ସାଧାରଣ ପ୍ରସବ ପାଇଁ ତାନ୍ତ୍ରରଙ୍କ ଫିସ୍ ପ୍ରାୟ ଏକ ଲକ୍ଷ ଯଜ୍ଞ । ହସପିଟାଲ ଓ ଔଷଧପତ୍ର ଖର୍ଚ୍ଚ ଅଲଗା । ଅପରେସନ୍ ଇତ୍ୟାଦିରେ ଖର୍ଚ୍ଚ ଲକ୍ଷ ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କା । ସେହିପରି ବିଭିନ୍ନ ପରୀକ୍ଷାର ଖର୍ଚ୍ଚ ମଧ୍ୟ ଅତ୍ୟଧିକ । ଗୋଟିଏ ଇସିଜି କରିବାକୁ ଭାରତରେ ୫୦ରୁ ୧୦୦ଟଙ୍କା ପଡୁଥିଲା ବେଳେ ସେଠାରେ ପ୍ରାୟ ୨୫୦୦ଟଙ୍କା ପଡ଼େ । ଇକୋକାର୍ଡ଼ିଓଗ୍ରାଫି ପାଇଁ ଭାରତରେ ୬୦୦ରୁ ୧୦୦୦ଟଙ୍କା ପଡୁଥିଲା ବେଳେ ସେଠାରେ ଦରକାର ହୁଏ ପ୍ରାୟ ୧୫ ହଜାର ଟଙ୍କା । ତହିଁ ଉପରେ ରିପୋର୍ଟ ଦେବାପାଇଁ ତାନ୍ତ୍ର ନିଅନ୍ତି ୬-୭ହଜାର ଟଙ୍କା । ଏମ୍ଆରଆଇ ପରୀକ୍ଷାର ଚାର୍ଜ ୬୦୦ରୁ ୮୦ ହଜାର ଟଙ୍କା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ । ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ପରୀକ୍ଷାଗୁଡ଼ିକ ମଧ୍ୟ ସେହିପରି ବ୍ୟୟବହୁଳ । ତେବେ ପ୍ରାୟ ସବୁ ସହରରେ ସମସ୍ତ ପ୍ରକାର ଅତ୍ୟଧୁନିକ ପରୀକ୍ଷାର ସୁବିଧା ମିଳିଥାଏ । ଔଷଧଗୁଡ଼ିକର ଦାମ ମଧ୍ୟ ଆମ ଦେଶ ଦୁନିଆରେ ବହୁତ ଅଧିକ । ସମସ୍ତକାର ଔଷଧର ଦାମ ଭାରତୀୟ ମୁଦ୍ରାରେ ପ୍ରାୟ ୧୫ ଗୁଣ ।

ଏପରି ବ୍ୟୟବହୁଳ ଚିକିତ୍ସା ସେଠାରେ ସମ୍ଭବ ହୋଇପାରୁଛି କେବଳ ବାମା କମ୍ପାନୀମାନଙ୍କର ସହାୟତାରେ । ସ୍ବାସ୍ଥ୍ୟବାମା କରାଇଥିଲେ ତାନ୍ତ୍ରରଙ୍କ ଫିସ୍ , ପରୀକ୍ଷା ଓ ଅପରେସନ୍ ଖର୍ଚ୍ଚ ଇତ୍ୟାଦି ପୁରାପୁରି ଓ ଔଷଧର ମୂଲ୍ୟର ଶତକଡ଼ା ୮୦ ଭାଗ ବାମା କମ୍ପାନୀ ଦେଇଥାଆନ୍ତି । ତେଣୁ ସେଠାରେ ପ୍ରାୟ ପ୍ରତ୍ୟେକ ସ୍ବଚ୍ଛ ବ୍ୟକ୍ତି ସ୍ବାସ୍ଥ୍ୟ ବାମା କରାଇ ଥାଆନ୍ତି । କୌଣସି ବାମାଧାରୀ ଚିକିତ୍ସିତ ହେଉଥିଲେ ତାନ୍ତ୍ରରଖାନା, ପରୀକ୍ଷାଗାର ଓ ଔଷଧ ଦୋକାନୀ ସେମାନଙ୍କର ପ୍ରାପ୍ୟ ସିଧାସଳଖ ବାମା କମ୍ପାନୀଠାରୁ ନେଇ ନିଅନ୍ତି । ରୋଗୀ ନିଜର ବାମା କମ୍ପାନୀର ନାମ ଓ ନିଜ ନମ୍ବର ଦେଇଦେଲା ପରେ ସେ ବିଷୟରେ ଆଉ କିଛି ଚିନ୍ତା କରିବାକୁ ପଡ଼େ ନାହିଁ । ତେବେ ବାମା କମ୍ପାନୀମାନେ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ରୋଗ ଓ ପରୀକ୍ଷା ଇତ୍ୟାଦି ପାଇଁ ତାନ୍ତ୍ର, ବିଶେଷଜ୍ଞ, ହସପିଟାଲ, ପରୀକ୍ଷାଗାର ଓ ଔଷଧ ଦୋକାନ ପ୍ରତ୍ୟେକ ଅଞ୍ଚଳ ପାଇଁ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ କରିଥାଆନ୍ତି । ତାଛଡ଼ା ବିଭିନ୍ନ ରୋଗ ଇତ୍ୟାଦିରେ କେତେଦିନ ହସପିଟାଲରେ ରୋଗୀ ରହିପାରିବ ତା ମଧ୍ୟ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ହୋଇଥାଏ । ସେ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ବାମା କମ୍ପାନୀ ଖର୍ଚ୍ଚ ବହନ କରିପାରିବ । ତାଠୁ ଅଧିକ ହେଲେ ରୋଗୀକୁ ନିଜେ ଦେବାକୁ ପଡ଼ିବ । ତେଣୁ ଅନେକ ସମୟରେ ରୋଗୀ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ଆରୋଗ୍ୟ ଲାଭ ନ କରିଥିଲେ ମଧ୍ୟ ହସପିଟାଲମାନଙ୍କରୁ ଡିସ୍ଚାର୍ଜ କରିଦିଆଯାଇଥାଏ । ଏ ସବୁ ଦେଖିଲେ ମନେ ହୁଏ ସତେ ଯେପରି ହସପିଟାଲ, ଔଷଧ ଦୋକାନ ଓ ବାମା କମ୍ପାନୀମାନେ ଏକ ବ୍ୟୁତ୍ପାଦନା କରି ଭଲ ରୋଜଗାରର ବ୍ୟବସ୍ଥା କରିଛନ୍ତି । ବଡ଼ ବଡ଼ ସହରରେ ଯେଉଁ ଗରିବ ଲୋକ ଓ ଗାଁ

ତାନ୍ତ୍ରବାବୁ

ଗହଳିର ଲୋକେ ଯେଉଁମାନେ ବାମା କରାଇ ନାହାନ୍ତି ଚିକିତ୍ସା କ୍ଷେତ୍ରରେ ତାଙ୍କର ଦୁର୍ଦ୍ଦଶା କହିଲେ ନ ସରେ । ସେହିପରି ବିଦେଶରୁ ଯେଉଁମାନେ ଅଳ୍ପଦିନ ପାଇଁ ଯାଆନ୍ତି ସେମାନେ ଯଦି ବ୍ରମଣ ବାମା କରାଇ ନ ଥିବେ ତେବେ କିଛି ରୋଗ ହେଲେ ବହୁ ଖର୍ଚ୍ଚାନ୍ତ ହେବାକୁ ପଡ଼େ କିମ୍ବା ବିନା ଚିକିତ୍ସାରେ ମରିବାକୁ ହୁଏ । ତେଣୁ ଆମେରିକା ଯିବା ପୂର୍ବରୁ ସମସ୍ତେ ନିଶ୍ଚୟ ବ୍ରମଣ ବାମା କରିଯିବା ଆବଶ୍ୟକ ।

ବାମାଧାରୀମାନଙ୍କର ସେଠାରେ ସ୍ବାସ୍ଥ୍ୟ ସେବା ଦୃଷ୍ଟିରୁ ବହୁତ ସୁବିଧା ମିଳିଥାଏ । ପ୍ରତ୍ୟେକ ବୟସ୍କ ଲୋକକୁ ରୋଗ ନ ଥିଲେ ମଧ୍ୟ ବର୍ଷରେ ଥରେ ଦୁଇଥର ସମସ୍ତ ପରୀକ୍ଷା କରାଯାଏ । ନବଜାତ ଶିଶୁମାନଙ୍କୁ ପ୍ରତି ୨/୩ ମାସରେ ଥରେ ପରୀକ୍ଷା କରାଯାଇ ଖାଦ୍ୟ ଓ ଔଷଧ ଇତ୍ୟାଦି ବିଷୟରେ ଉପଦେଶ ଦିଆଯାଇଥାଏ । ପ୍ରତ୍ୟେକ ସ୍ତ୍ରୀ ଲୋକକୁ ପ୍ରାୟ ପ୍ରତ୍ୟେକ ବର୍ଷ ସ୍ତନ୍ୟ ଓ ଜରାୟୁର କର୍କଟ ରୋଗ ପାଇଁ ପରୀକ୍ଷା କରାଯାଏ । ସେହିପରି ବୟସ୍କ ପୁରୁଷମାନଙ୍କୁ ପ୍ରୋଷ୍ଟେଟର କର୍କଟ ରୋଗ ପାଇଁ ପ୍ରତିବର୍ଷ ପରୀକ୍ଷା କରାଯାଏ । ଏହାଦ୍ୱାରା ଏ ରୋଗଗୁଡ଼ିକୁ ଖୁବ୍ ଶୀଘ୍ର ନିର୍ଣ୍ଣୟ କରିବା ସମ୍ଭବ ହୋଇଥାଏ । ଦାନ୍ତ ବିଷୟରେ ମଧ୍ୟ ସେଠାରେ ଅତ୍ୟନ୍ତ ସଚେତନତା ଦେଖାଯାଏ । ପ୍ରତ୍ୟେକ ପିଲା ଓ ବଡ଼ମାନଙ୍କର ବର୍ଷରେ ଦୁଇଥର ଦାନ୍ତ ପରୀକ୍ଷା କରାଯାଏ । ସବୁଠାରୁ ବଡ଼ କଥା ହେଲା ପରୀକ୍ଷା ସମୟ ଆସିଲେ ବାମା କଂପାନୀ ଦ୍ୱାରା ନିୟୁକ୍ତ ତାନ୍ତ୍ରମାନେ ବାମାଧାରୀମାନଙ୍କୁ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଦିନରେ ଆସି ପରୀକ୍ଷା କରାଇବାକୁ ମନେ ପକାଇଦିଅନ୍ତି ।

ହସ୍ପିଟାଲରେ ଉର୍ଦ୍ଧ୍ୱ ହେଲେ ଚିକିତ୍ସା ଓ ସେବା ଅତି ଉନ୍ନତ ଧରଣର । ସବୁବେଳେ ବହୁତ ନର୍ସ ରହିଥାଆନ୍ତି ଓ ପ୍ରାୟ ପ୍ରତି ଘଣ୍ଟାରେ ଥରେ ଥରେ ଯାଇ ରୋଗୀ କଥା ବୁଝି ଆସନ୍ତି । ତା ଛଡ଼ା କିଛି ଅସୁବିଧା ହେଲେ ଆପଦକାଳୀନ ଘଣ୍ଟି ବଜାଇଲା ମାତ୍ରେ ସମସ୍ତେ ଅତି ତତ୍ପରତାର ସହ ପହଞ୍ଚିଯାଆନ୍ତି । ତାନ୍ତ୍ରଖାନାମାନଙ୍କରେ ପରିଷ୍କାର ପରିଚ୍ଛନ୍ନତା ଓ ଖାଦ୍ୟପେୟ ଅତି ଉଚ୍ଚକୋଟୀର । ବିଭିନ୍ନ ପରୀକ୍ଷାର ଫଳାଫଳ ମଧ୍ୟ ପ୍ରାୟତଃ ନିର୍ଭୁଲ ହୋଇଥାଏ ।

ଔଷଧ ଦୋକାନମାନଙ୍କରେ ଦୁଇପ୍ରକାର ଔଷଧ ବିକ୍ରିର ସୁବିଧା ଥାଏ । କେତେକ ସାଧାରଣ ଔଷଧ ଯଥା ଡିଟାମିନ, ଦରଜ କମିବା ଔଷଧ, ଥଣ୍ଡା ଓ ଆଲର୍ଜିର ଔଷଧ, ନାକ କାନ ଔଷଧ, ଝାଡ଼ା ଔଷଧ, ଅମ୍ଳ କମିବା ଔଷଧ ଇତ୍ୟାଦି ବିନା ତାନ୍ତ୍ରୀ ନିର୍ଦ୍ଦେଶନାମାନେ କିଣାଯାଇ ପାରେ । ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଅଧିକ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଔଷଧ ତାନ୍ତ୍ରର କ୍ରେସକ୍ରିପ୍ସନ ବିନା କିଣାଯାଇ ପାରିବ ନାହିଁ । ତାନ୍ତ୍ରମାନେ କେଉଁ ଔଷଧ କେତେ ଦରକାର ଲେଖିଦେଲା ପରେ ଦୋକାନୀମାନେ ହିସାବ ରଖି ଥରକରେ ବା ବାରମ୍ବାରରେ ଠିକ୍ ସେତିକି ଔଷଧ ଦେବେ । ଔଷଧ ଦେଲାବେଳେ ରୋଗୀର ନାମ, ତାନ୍ତ୍ରର ନାମ,

ତାନ୍ତ୍ରରବାବୁ

କେତେ ଔଷଧ ଦେଲେ ଓ ଖାଇବା ପ୍ରଣାଳୀ ଠିକ୍ ରାବରେ ଲେଖି ସେମାନେ ଦିଅନ୍ତି । ଆମ ଦେଶ ପରି ମନଗଛା ସବୁ ଔଷଧ ସେଠି କିଣି ହୁଏ ନାହିଁ ।

ଏ ସବୁ ସବୁ ସେଠାରେ ଚିକିତ୍ସାରେ ଅସୁବିଧା, ଅବହେଳା ବା ଭୁଲ ଭ୍ରାନ୍ତି ଯେ ହୁଏ ନାହିଁ ତା କହିହେବ ନାହିଁ । ସେଠାରେ କୌଣସି ତାନ୍ତ୍ରରଙ୍କୁ ଆଗରୁ ସମୟ ନ ନେଇ ଦେଖା କରିହେବ ନାହିଁ । ହଠାତ୍ କିଛି ଅସୁବିଧା ହେଲେ ଆପାତ ଚିକିତ୍ସା କେନ୍ଦ୍ରକୁ ଯିବାକୁ ହେବ । ଅଳ୍ପ କେତେତକ ସାଧାରଣ ତାନ୍ତ୍ରର ଥାଆନ୍ତି ଯେଉଁମାନଙ୍କୁ ହଠାତ୍ ଯାଇ ଦେଖାଇ ହେବ । ନିଜର ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ତାନ୍ତ୍ରର କିମ୍ବା ହସପିଟାଲକୁ ଯିବାକୁ ହେଲେ ଫୋନ କଲେ ସେଠାକାର ଅଫିସ୍ କିମ୍ବା ନର୍ସ ଫୋନ ଧରି ପରେ ତାନ୍ତ୍ରରଙ୍କଠାରୁ ବୁଝି ଫୋନ୍‌ରେ ରୋଗୀକୁ ଦିନ ଓ ସମୟ ଦେବେ ଦେଖା କରିବା ପାଇଁ । ଅନ୍ୟ ସମୟରେ ମଧ୍ୟ ତାନ୍ତ୍ରରଙ୍କ ସାଥରେ ସିଧା କଥାବାର୍ତ୍ତା ହୋଇପାରିବା ଅସମ୍ଭବ । ଫୋନରେ କିଛି ସାଧାରଣ ଉପଦେଶ ଦେଲେ ମଧ୍ୟ ସେଥିପାଇଁ ଅଳ୍ପ ଫିସ୍ ପଡ଼େ । ପ୍ରତ୍ୟେକ ଥର କିଛି ଅସୁବିଧା ପାଇଁ ଦିନେ ଦୁଇଦିନ ପରେ ତାନ୍ତ୍ରରଙ୍କୁ ଦେଖା କରିହୁଏ ଓ ଫିସ୍ ଦେବାକୁ ପଡ଼େ । ହୁଏତ ସେତେବେଳକୁ ସେ ଅସୁବିଧା ଆଉ ନ ଥାଏ ।

ସମସ୍ତ ପ୍ରକାର ପରୀକ୍ଷା ପାଇଁ ହସପିଟାଲ ଅଫିସ୍ ପରୀକ୍ଷାଗାର ସାଥରେ ଚାରିଖ ଓ ସମୟ ସ୍ଥିର କରି ରୋଗୀକୁ ଜଣାଇ ଥାଏ । ଜରୁରୀ ଅବସ୍ଥାରେ ମଧ୍ୟ ସଂଗେ ସଂଗେ ପରୀକ୍ଷାର ସୁବିଧା ମିଳିପାରେ ନାହିଁ । ସମୟ ସମୟରେ ୭/୮ ଦିନ ପରେ ପରୀକ୍ଷା ସୁବିଧା ମିଳିଲା ବେଳକୁ ରୋଗ ହୁଏ ତ ଭଲ ହୋଇ ଯାଇଥାଏ । ଅନେକ ତାନ୍ତ୍ରର ଅଜ୍ଞାତ ପରୀକ୍ଷା ନ ସରିଲା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ କୌଣସି ଔଷଧ ନ ଦେଇ ରୋଗୀକୁ କଷ୍ଟ ରୋଗିବାକୁ ଛାଡ଼ି ଦିଅନ୍ତି । ପରୀକ୍ଷାରେ ଭୁଲ ମଧ୍ୟ ହୁଏ । ଗୋଟିଏ ହିସାବ ବାହାରିଥିଲା ଯେ ସ୍ତନ୍ୟ କର୍କଟ ରୋଗର ପରୀକ୍ଷାରେ ୨/୩ ବର୍ଷ ତଳେ କେତେକ ଭୁଲ ହୋଇଯାଇଥିଲା । ଜଣେ ଭାରତୀୟ ଚିତ୍ରତାରକାର ମାଙ୍କର ମଣ୍ଡିଷରେ ଅସ୍ତ୍ରୋପଚାର ରୋଗ ନ ଥିବା ପାଖରେ ହୋଇଥିବା ଖବର ଅନେକେ ଶୁଣିଥିବେ । ଚିକିତ୍ସାରେ ଭୁଲ ପାଇଁ କ୍ଷତିପୂରଣ ମକଦ୍ଦମା ସେଠାରେ ବହୁତ ହୁଏ । ତେଣୁ ତାନ୍ତ୍ରର ଓ ହସପିଟାଲମାନେ କ୍ଷତିପୂରଣ ବିଷୟରେ ପ୍ରାୟ ବାମା କରାଇ ଥାଆନ୍ତି । ନ ହେଲେ କ୍ଷତିପୂରଣ ପାଇଁ ଲକ୍ଷ ଲକ୍ଷ ତଲାବ ଦେବା କୌଣସି ତାନ୍ତ୍ରର ପକ୍ଷରେ ସମ୍ଭବ ନୁହେଁ । ଏହି ଦୃଷ୍ଟିରୁ ତାନ୍ତ୍ରରମାନେ ଖୁବ୍ ସାବଧାନ ହୋଇଥାଆନ୍ତି ଓ ନିର୍ଭୁଲ ଚିକିତ୍ସା ଯୋଗାଇଦେବା ବାଟ ସବୁବେଳେ ସଜାଗ ରହିଥାଆନ୍ତି । ଏହିପରି ଆମେରିକାରେ ତାନ୍ତ୍ରର ଚିକିତ୍ସାରେ ଉଚ୍ଚତମ ଭଲ ଓ ଖରାପ ଦିଗ ଦେଖିବାକୁ ମିଳେ । ତଥାପି ଆମ ଦେଶକୁ ତାହା ଯେ ଅତି ଉଚ୍ଚତମ ଧରଣର ତାହା କହିବା ବାହୁଲ୍ୟ ମାତ୍ର ।

ପରିବାର

ପରିବାରର ସଂଜ୍ଞା ବା ଅର୍ଥ ବିଭିନ୍ନ ସ୍ଥଳରେ ଓ ବିଭିନ୍ନ ସମୟରେ ଭିନ୍ନ ଭିନ୍ନ ହୋଇଥାଏ । ପୁରାଣରେ ବର୍ଣ୍ଣିତ କୌରବ ଓ ପାଣ୍ଡବମାନଙ୍କ ବିଶାଳ ପରିବାର କଥା ସମସ୍ତେ ଜାଣନ୍ତି । ଏବେ ମଧ୍ୟ ସେହିପରି ଏକ ବିଶାଳ ପରିବାର ଓଡ଼ିଶାର ଗୋଟିଏ ସ୍ଥାନରେ ଅଛି । ସେ ପରିବାରର ଲୋକସଂଖ୍ୟା ପ୍ରାୟ ଏକଶତ ଓ ସମସ୍ତେ ଏକ ବ୍ୟକ୍ତିର କର୍ତ୍ତୃତ୍ୱାଧୀନରେ ମିଳିମିଶି ବେଶ ସୁଖଯାନ୍ତ୍ରିରେ ରହିଥିବାର ଶୁଣାଯାଏ । କିନ୍ତୁ ଏ ଯୁଗରେ ଏହା ଏକ ବୈତିତ୍ୟ । ଆଧୁନିକ ଭାରତରେ ପାରିବାରିକ ଜୀବନରେ ପାଶ୍ଚାତ୍ୟ ଜୀବନ ଓ ଚିନ୍ତାଧାରା ଅନେକଂଶରେ ପ୍ରତିଫଳିତ । ଆମେରିକା ଓ ଇଂଲଣ୍ଡ ଇତ୍ୟାଦିରେ ସ୍ୱାମୀ ସ୍ତ୍ରୀ ଓ ଅପ୍ତାପ୍ତ ଦୟାସୁ ସନ୍ତାନସନ୍ତତିକୁ ନେଇ ପରିବାର । ବୃଦ୍ଧ ପିତାମାତା, ଭାଇ ଭଉଣୀ ଓ ପାପୁ ଦୟାସୁ ପିଲାମାନେ ପ୍ରାୟ ଅଲଗା ରହିଥାନ୍ତି । ଅବଶ୍ୟ ଆବଶ୍ୟକ ସ୍ଥଳେ ପରସ୍ପରକୁ ସାହାଯ୍ୟ କରିବା ସହ ଉତ୍ତର ଇତ୍ୟାଦିରେ ସମସ୍ତେ ସାମୟିକ ଭାବେ ମିଳିତ ହୋଇଥାନ୍ତି । କିନ୍ତୁ ଆୟବ୍ୟୟ, ବ୍ୟବସାୟ ବାଣିଜ୍ୟ ଓ ସ୍ୱକାୟ ଉନ୍ନତି ଦୃଷ୍ଟିରେ ପ୍ରତ୍ୟେକେ ସ୍ୱାଧୀନ । ଘନ ଘନ ବିବାହ ବିଚ୍ଛେଦ ଦୃଷ୍ଟିରୁ ଏକଦା ସ୍ୱାମୀ ଓ ସ୍ତ୍ରୀର ପରିବାର ମଧ୍ୟ ପୃଥକ ହୋଇଥାଏ ଓ ସନ୍ତାନସନ୍ତତିମାନେ ପିତା ବା ମାତା ଜଣକ ପାଖରେ ଥାଆନ୍ତି । ଜାମାଜା ପ୍ରଭୃତି କେତେକ ସ୍ଥାନରେ ପରିବାର ମାତୃକେନ୍ଦ୍ରିକ । ମାତା ଓ ବିଭିନ୍ନ ପିତାଙ୍କ ଔରସଜାତ ସନ୍ତାନକୁ ନେଇ ଏକ ପରିବାର ହୋଇଥାଏ ।

ଭାରତରେ ଆବହମାନ ଜାକରୁ ଯୌଥ ପରିବାର ପ୍ରଥା ଚଳିଆସୁଥିଲେ ମଧ୍ୟ କ୍ରମଶଃ ଆମ୍ବକେନ୍ଦ୍ରିକ (Nuclear) ପରିବାର ଦେଶରେ ପ୍ରାଧାନ୍ୟ ବିସ୍ତାର କରୁଥିବା ଦେଖାଯାଏ । ଯୌଥ ପରିବାର ପ୍ରଥାର ବିଫଳତାର ବହୁତ କାରଣ ରହିଛି । ପ୍ରଥମତଃ ପୁଅମାନେ ଏକ ପିତାମାତାର ସନ୍ତାନ ହୋଇଥିବାରୁ ଓ ବାଲ୍ୟକାଳରେ ଏକ ସଂଗେ ଚଳି ଆସିଥିବାରୁ ଗତ ସଂପର୍କ ତଥା ଆବାଲ୍ୟସ୍ନେହ ସହାନୁଭୂତିର ଆକର୍ଷଣ ସେମାନଙ୍କୁ ଏକତ୍ର ବାନ୍ଧି ରଖିବାରେ ସକ୍ଷମ ହୋଇପାରେ । କିନ୍ତୁ ବିବାହ ପରେ ବିଭିନ୍ନ ପରିବାରରୁ ଆସିଥିବା ସ୍ତ୍ରୀମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଏପରି ଆକର୍ଷଣ ନ ଥାଏ । ସେମାନଙ୍କର ସ୍ୱାମୀମାନେ ସ୍ତ୍ରୀର ଅଧିକ ନିକଟବର୍ତ୍ତୀ ହୋଇ ଭାଇ ଭଉଣୀ ଓ ବାପମାତାଙ୍କୁ କ୍ରମଶଃ ଦୂରେଇ ଯାଆନ୍ତି । ସନ୍ତାନ ସନ୍ତତି ହେଲା ପରେ ସେମାନଙ୍କର ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟତା ନେଇ ସ୍ୱାର୍ଥାନ୍ୱେଷ କ୍ରମଶଃ ଅଧିକ ହୁଏ ଓ ଭାଇମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ବିବାଦ ଘନୀଭୂତ ହୋଇ ପୃଥକତାର

ଦ୍ୱାର ଉଦ୍‌ଘାଟନ କରିବି । ଅତ୍ୟନ୍ତ ଦରିଦ୍ର ପରିବାରରେ ଏହା ଅତିଶୀଘ୍ର ଦେଖାଦିଏ ।
ଧନୀ ଓ ମଧ୍ୟବିତ୍ତ ପରିବାରରେ ପିତାମାତାଙ୍କ ହାତରେ ଆର୍ଥିକ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ ଥିଲା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ
ଏହା ବିକଳିତ ହୋଇଥିବାର ଦେଖାଯାଏ ।

ଏହାଛଡ଼ା ଆଧୁନିକ ସାମାଜିକ ପରିସ୍ଥିତି ଓ ଜୀବିକା ନିର୍ବାହର ବିଭିନ୍ନ ସମସ୍ୟା
ପରିବାରର ସଦସ୍ୟମାନଙ୍କର ବିଚ୍ଛିନ୍ନତାକୁ ଦୂରାଦୃତ କରିଥାଏ । ଜୀବିକାପାଇଁ ଦୂର
ସ୍ଥାନରେ ଅଲଗା ହୋଇ ରହିଲେ ପାରିବାରିକ ଫପର୍ସ କ୍ରମଶଃ କ୍ଷାୟ ହୁଏ ଓ ସମ୍ପର୍କତା
ଅଭାବରୁ ଅବିଶ୍ୱାସ ଓ ସନ୍ଦେହ ସମ୍ଭାବିତ ହୁଏ । ଅତ୍ୟନ୍ତ ଉଦାର ମନୋଭାବ ହୋଇ
ନ ଥିଲେ ଏପରି ପରିବାର ଏକତ୍ର ବନ୍ଧନରେ ଯୌଥ ପରିବାର ରୂପେ ରହିବା
କଷ୍ଟକର । ତାତ୍ତ୍ୱବାଦୀଙ୍କର ଜଣେ ଓକିଲ ବନ୍ଧୁଙ୍କର ଚାରିଗୋଟି ଥିଲେ । ସେ ସବୁଠାରୁ
ବଡ଼ । ତେଣୁ ତାଙ୍କ ସ୍ତ୍ରୀଙ୍କ ଉପରେ ପରିବାରର ସମସ୍ତ ଚାପ ପଡ଼ୁଥିଲା । ତିନେ ସେ
ବ୍ୟକ୍ତି ହୋଇ ସ୍ୱାମୀଙ୍କୁ କହିଲେ “ଅନ୍ୟ ଗାଈ ଓ ବୋହୂମାନଙ୍କର ବୋଝ ସେ କାହିଁକି
ସବୁ ଭିନ ସହିବେ ?” ତା ଉତ୍ତରରେ ଓକିଲଙ୍କୁ କହିଲେ “ସବୁ ସତ । କିନ୍ତୁ ଗାବିରୁ
ମୋର ଯଦି କିଛି ହୋଇଯାଏ ଓ ଦୁ ରାସ୍ତାରେ ଠିଆ ହେଲାବେଳେ ତୋତେ କିଏ
ହାତଧରି ଆଣ୍ଡା ଦେବ ? ମୋରି ଏଇ ଗାଈମାନେ ହିଁ ତୋତେ ଆଣ୍ଡା ଦେବେ । ତୋ
ଗାଈମାନେ ଆସି କିଛି କରିବେ ନାହିଁ ।” କେତେ ନିରାତ ସତ୍ୟ ତାଙ୍କର ଏହି ଉକ୍ତି ।
ସାଲପଡ଼ିଆ, ସାମଗ୍ରୀ ସମସ୍ତେ ସୁଖର ସାଥୀ । କେବଳ ନିଜର ଗାଈଗଉଣୀ ବିପଦର
ଫାଲୁ ।

ଆଉ ଗୋଟିଏ କଥା ମଧ୍ୟ ଏ ସଂସ୍କାରରେ ବିଚାର୍ଯ୍ୟ । ଗୋଟିଏ ବାପମା’ର
୩/୪ ପୁତ୍ର ସନ୍ତାନ ଯେ ସମସ୍ତେ ସମାନ ଭାବରେ ଉଚ୍ଚଶିକ୍ଷିତ ଓ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ହୋଇ
ପାରିବେ ତାର କିଛି ସ୍ମିରଣ ନାହିଁ । ବ୍ୟକ୍ତିଗତ, ପାରିବାରିକ ତଥା ଅର୍ଥନୈତିକ କାରଣରୁ
ଜଣେ ଦୁଇଜଣ ଶିକ୍ଷା ଓ ପ୍ରତିଷ୍ଠା ଲାଭରୁ ବଞ୍ଚିତ ହୋଇପାରିବି । ପରିବାର ପ୍ରତି
ସେମାନଙ୍କର ସହଯୋଗ ବଳରେ ଅନ୍ୟମାନେ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ହୁଅନ୍ତି । କିନ୍ତୁ ତାପରେ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ
ଗାଈମାନେ ଅନ୍ୟମାନଙ୍କୁ ପରିତ୍ୟାଗ କରି ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ସ୍ୱାର୍ଥସାଧନରେ ନିମଜ୍ଜିତ ରହିବା
ନୈତିକତା ଦୃଷ୍ଟିରୁ କ’ଣ ସମାଧାନ ? ଏ ପରିସ୍ଥିତିରେ ସେମାନଙ୍କର ବର୍ତ୍ତବ୍ୟବୋଧ ଓ
ଉଦାରତା ଥିଲେ ଅନେକ ପରିବାରରେ ବିଚ୍ଛିନ୍ନତା ଓ ବିଦ୍ରୋହ ଦେଖା ଦିଅନ୍ତା ନାହିଁ ।
ଆର୍ଥିକ ଦୃଷ୍ଟିରୁ ଯେତେ ସୁଜ୍ଞତା ଥିଲେ ମଧ୍ୟ ରୋଗ ବ୍ୟାଧି, ଅବାଳ ମୃତ୍ୟୁ ଇତ୍ୟାଦି
ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ପାରିବାରିକ ସମସ୍ୟା ସମୟରେ ଅବୁଝା ସାହାଯ୍ୟ ପାଇଁ ଯୌଥ ପରିବାରର
ଆବଶ୍ୟକତା ବହୁତ ବେଶି । କିନ୍ତୁ ଅଧିକାଂଶ କ୍ଷେତ୍ରରେ ବର୍ତ୍ତମାନ ସର୍ବସ୍ୱ ଆର୍ଥିକ ବିଚାର
ହିଁ ଅନେକ ପରିବାରକୁ ଖଣ୍ଡବିଖଣ୍ଡିତ କରିଥାଏ । ଆଧୁନିକ ଯୁଗରେ ଉଦାରତାର ଅଭାବ

ତାତ୍ତ୍ୱବାଦ

ଓ ସ୍ୱାର୍ଥଯୋଗୁଁ ଭାରତରେ ମଧ୍ୟ ଯୌଥ ପରିବାର ପ୍ରଥା କ୍ରମଶଃ ଲୋପ ପାଇବାରେ ଲାଗିଛି ।

ତାତ୍ତ୍ୱବାଦକୁ ପରିବାରରେ ମଧ୍ୟ ଏହାର ବ୍ୟତିକ୍ରମ ଦେଖାଯାଏ ନାହିଁ । ତାତ୍ତ୍ୱବାଦକୁ ଜେଜେବାପା ଉନବିଂଶ ଶତାବ୍ଦୀର ଶେଷାର୍ଦ୍ଧରେ ତତ୍କାଳୀନ ତତ୍ତ୍ୱବିଜ୍ଞାନର ଗୁମାସ୍ତା ଥାଇ ବହୁତ ଅର୍ଥ ଉପାର୍ଜନ କରିପାରିଥିଲେ ଓ ବହୁତ ଗୁଡ଼ିଏ ଭୂସଂପତ୍ତିର ମଧ୍ୟ ଅଧିକାରୀ ହୋଇ ପାରିଥିଲେ । ଅର୍ଥ ବଳରେ ବଡ଼ ପକ୍ଷାଘର କରି ବେଶ୍ ପ୍ରତିପତ୍ତିଲାଭ କରି ପରିଚିତ ହୋଇ ପାରିଥିଲେ । କିନ୍ତୁ ଉଚ୍ଚ ଶିକ୍ଷା ପାଇଁ ଆଗ୍ରହ ଓ ସୁବିଧାର ଅଭାବରୁ ସେ ବଂଶରେ କେହି ଉଚ୍ଚଶିକ୍ଷିତ ହୋଇ ପାରି ନ ଥିଲେ । କେବଳ ସେ ତାଙ୍କର ଜଣେ କନ୍ୟାକୁ ବାଲେଶ୍ୱରସ୍ଥିତ ଜଣେ ଓକିଲ (ତତ୍କାଳୀନ ମୁକ୍ତାର) ତହିଁତ ବିବାହ କରାଇଥିଲେ । ତାଙ୍କରି ଘରେ ରହି କନିଷ୍ଠପୁତ୍ର (ତାତ୍ତ୍ୱବାଦକୁ ବାପା) ଏଣ୍ଟାନ୍ସ ବା ମେଟ୍ରିକ୍ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ପଢ଼ି ହରେକୃଷ୍ଣ ମହତାବ ଇତ୍ୟାଦିଙ୍କ ସହ ସ୍ୱାଧୀନତା ଆନ୍ଦୋଳନରେ ମିଶି ଶିକ୍ଷାର ପରିସମାପ୍ତି ଘଟାଇଥିଲେ । ଏଆଡ଼େ ଜେଜେବାପାଙ୍କ ମୃତ୍ୟୁ ପରେ ପରିବାରରେ ଅଭାବ ଅନାଟନ ଆସିଲା ଓ ତାତ୍ତ୍ୱବାଦକୁ ବଡ଼ବାପା ଭୂସଂପତ୍ତି ବିକ୍ରି କରିବାକୁ ଲାଗିଲେ । ସେତେବେଳକୁ ତାଙ୍କ ବାପାଙ୍କର ଗୋଟିଏ ଧନିକ ପରିବାରରେ ବିବାହ ହୋଇ ଯାଇଥାଏ । ତାଙ୍କ ଅଜା ଯୌଥ ପରିବାରର ସବୁ ସଂପତ୍ତି ବିକ୍ରି ହେଉଥିବାର ଦେଖି ତିନି ଭାଇଙ୍କୁ ପୃଥକ୍ କରାଇଦେଲେ । ସେତେବେଳକୁ ବାପାମାଙ୍କର ପିଲାପିଲି ହୋଇ ନ ଥିବାରୁ ଖର୍ଚ୍ଚ ବହୁତ କମ୍ ଥିଲା ଓ ଅଜାଙ୍କର ଆର୍ଥିକ ସହାୟତାରେ ଛୋଟ ପରିବାର ଚଳାଇ ବାପାଙ୍କ ଅଂଶର ଭୂସଂପତ୍ତି ରକ୍ଷା ହୋଇପାରିଲା ।

ଅପର ପକ୍ଷରେ ତାତ୍ତ୍ୱବାଦଙ୍କର ଦୁଇ ବଡ଼ ବାପା ତଥା ଯୌଥ ପରିବାରର ଅନ୍ୟ ଅଂଶାଦାରମାନଙ୍କର ଆର୍ଥିକ ଦୁର୍ଦ୍ଦଶା ବଢ଼ିବାରେ ଲାଗି ୧୯୪୨/୪୩ ବେଳକୁ ସମସ୍ତେ ପ୍ରାୟ ଦରିଦ୍ର ଶ୍ରେଣୀଭୁକ୍ତ ହୋଇଯାଇଥିଲେ । କେହି ଉଚ୍ଚଶିକ୍ଷିତ ନ ଥିବାରୁ ଓ କାର୍ଯ୍ୟିକ ପରିଶ୍ରମରେ କୁଣ୍ଠା ବୋଧ ଯୋଗୁଁ ଏବଂ ୧୯୪୨ର ଝଡ଼ତୋଫାନ ତଥା ୧୯୪୩ର ଭୟାବହ ବନ୍ୟାଯୋଗୁଁ ସମସ୍ତେ ପ୍ରାୟ ଭୋକଉପାସରେ ଦିନ କଟାଇବାକୁ ଲାଗିଲେ । ରକ୍ଷଣାବେକ୍ଷଣ ଅଭାବରୁ ପୂର୍ବନିର୍ମିତ ପକ୍ଷାଘର ଧୂଳିସାତ ହୋଇଗଲା । ଅନ୍ୟାୟ ଭାବରେ ଉପାର୍ଜିତ ଜେଜେବାପାଙ୍କର ଅର୍ଥରେ ନିର୍ମିତ ଘର ଓ ସଂପତ୍ତି ଗୋଟିଏ ପୁରୁଷ ମଧ୍ୟ ଭୋଗ କରିପାରିଲେ ନାହିଁ । ଏକ ସମୟରେ ଏକ ଯୌଥ ପରିବାର ବଉର୍ମାନ ବହୁଧା ବିଭକ୍ତ ୩୦/୪୦ଟି ଆତ୍ମକେନ୍ଦ୍ରିକ ଛୋଟ ପରିବାରରେ ପରିଣତ ହୋଇଛି । ବାରିଦ୍ୱ୍ୟର କଷ୍ଟାଘାତରେ ପ୍ରପାଦିତ ଏହି ପରିବାରମାନଙ୍କରେ ଶିକ୍ଷାର ଅଭାବ ଦୁର୍ନୀତି ଓ ଅନାଦିର ବହୁଳ ବିକାଶ ପରିଲକ୍ଷିତ ହୁଏ । ଯେ କୌଣସି ପରିବାରରେ

ତାନ୍ତ୍ରବାବୁ

ପୁଅମାନେ ପ୍ରାସ୍ତବୟସ ହୋଇ ବିବାହ କଲା ମାତ୍ରେ ପ୍ରାୟ ଅନ୍ୟମାନଙ୍କଠାରୁ ପୃତ୍ତ ହୋଇଯାଇଛି ।

ଏପରି କଲୁଷିତ ବାତାବରଣରୁ ମୁକ୍ତି ପାଇବାପାଇଁ ତାନ୍ତ୍ରବାବୁଙ୍କ ବାପା ଯୌଥ ପରିବାରର ମୂଳ ବାସସ୍ଥାନରୁ ଅଲଗା ହୋଇ ନିକଟସ୍ଥ ଅନ୍ୟ ଏକ ସ୍ଥାନରେ ନୂତନ ଗୃହ ନିର୍ମାଣ କରି ରହିଲେ । କିନ୍ତୁ ବିଧିର ବିଧାନ ଚିତ୍ରିତ । ମାତ୍ର ୪/୫ ବର୍ଷ ପରେ ମହାବାତ୍ୟା ଓ ବନ୍ୟାରେ ଘର ଧୂଳିସାତ ହେଲା ପରେ ସେମାନେ ପୁଣି ମୂଳ ବାସସ୍ଥାନକୁ ଫେରି ତାଙ୍କ ଅଂଶର ଏକକ କୋଠରୀ ବିଶିଷ୍ଟ ଜାଗାଜାଗି ପକ୍ଷୀଘରେ ରହିଲେ । ପରବର୍ତ୍ତୀକାଳରେ ଏକ କୁଡ଼ିଆରେ ୭/୮ ବର୍ଷ କଟାଇ ଅନ୍ୟ ,କ ବଡ଼ ମାଟିଘର ନିର୍ମାଣ କରି ସମସ୍ତଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ବାସ କଲେ । ତାନ୍ତ୍ରବାବୁ ତାନ୍ତ୍ର ହେବାର ୧୦ ବର୍ଷ ପରେ ପୁଣି ସେଠାରୁ ବାହାରି ଆସି ବନ୍ୟାରେ ଧୂଳିସାତ ହୋଇଯାଇଥିବା ସ୍ଥାନରେଏକ ବଡ଼ ପକ୍ଷୀଘର କରି ସେହିଠାରେ ଏଯାବତ୍ ରହୁଛନ୍ତି ।

୧୯୪୭/୪୮ରେ ଦାରିଦ୍ର୍ୟର କଷ୍ଟାଘାତର ପ୍ରପାତନରୁ ତାନ୍ତ୍ରବାବୁଙ୍କ ପରିବାର ମଧ୍ୟ ମୁକ୍ତ ନ ଥିଲେ । ତଥାପି ତାଙ୍କର ଭୂସଂପତ୍ତି ବିକ୍ରି ନ ହୋଇ ରହିଥିବାରୁ ତାହା ବନ୍ଧକ ରଖି ଧାନ ଚାଉଳ ଗଣ ସୂତ୍ରରେ ଆଣି ଦୁଇବର୍ଷ ଦୁଃଖ କଷ୍ଟେ ଚଳିଥିଲେ । କିନ୍ତୁ ତାଙ୍କ ବାପାଙ୍କ ଉପର ଭାଇଙ୍କର ପରିବାର ଗୋଟି ଉପାସରେ ସଜୁଥିବାର ଦେଖି ନିଜର ଜମି ବନ୍ଧକ ରଖି ସେମାନଙ୍କ ପାଇଁ ମଧ୍ୟ କିଛି ଗଣ ଆଣି ଦେଉଥିଲେ ତାନ୍ତ୍ରବାବୁଙ୍କ ବାପା । ସେ ପରିବାରରେ କେହି ଶିକ୍ଷିତ ବା କାର୍ଯ୍ୟକ୍ଷମ ନ ଥିବାରୁ ବହୁତ ଦିନ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସେମାନେ ଅଭାବ ଅନାଟନରେ ରହିଥିଲେ । ସେ ବଡ଼ବାପାଙ୍କର ମଧ୍ୟମ ପୁତ୍ର ଯନ୍ମା ରୋଗରେ ଆକ୍ରାନ୍ତ ହେବାରୁ ତାନ୍ତ୍ରବାବୁ ତାଙ୍କୁ ଆଣି ହସ୍ପିଟାଲରେ ଭର୍ତ୍ତି କରାଇ କିଛିଟା ଆରୋଗ୍ୟ କରାଇଥିଲେ ମଧ୍ୟ ପରବର୍ତ୍ତୀ ଚିକିତ୍ସା ଅଭାବରୁ ସେ ଅକାଳ ମୃତ୍ୟୁବରଣ କରିଥିଲେ । ସର୍ବକନିଷ୍ଠ ପୁତ୍ର ପାଠପଢ଼ା ଛାଡ଼ି କଳିକତାରେ ଗୋଟିଏ ହୋଟେଲରେ ଚାକର କାମ କରୁଥିବାର ଦେଖି ତାନ୍ତ୍ରବାବୁ ତାଙ୍କୁ ଅଣାଇ ତାଙ୍କ ଜଣେ ଇଞ୍ଜିନିୟର ବ୍ୟୁକ୍ତ ସହାୟତାରେ ଆଇ.ଟି.ଆଇ ପଢ଼ାଇ ଶେଷରେ ଗୋଟିଏ ଚାକିରି ମଧ୍ୟ କରାଇ ଦେଇଥିଲେ । ତାର ବିବାହ ପରେ ପ୍ରାୟ ୨୦ ବର୍ଷ ସେ ଓ ତାର ପିଲାମାନେ ତାନ୍ତ୍ରବାବୁଙ୍କ ଘରେ ରହି କାଳକ୍ରମେ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ହେଲେ । ତାର ଶାଳକକୁ ମଧ୍ୟ ଆଣି ତାନ୍ତ୍ରବାବୁ ଆଇ.ଟି.ଆଇ. ପଢ଼ାଇଲା ପରେ ଚାକିରି ନ ପାଇ ସେ ବ୍ୟବସାୟ କରି ଆତ୍ମନିର୍ଭରଶୀଳ ହୋଇ ପାରିଛି । କେବଳ ସେତିକି ନୁହେଁ ଘର ତିଆରି କରି ପାରିବାର ଶକ୍ତି ସେମାନଙ୍କର ନ ଥିବାରୁ ତାନ୍ତ୍ରବାବୁ ଗାଁର ନୁଆଁ ପକ୍ଷୀଘରକୁ ଆସିଲାବେଳକୁ ତାଙ୍କର ପୁରୁଣା ମାଟିଘର ସେହି ବଡ଼ବାପାଙ୍କୁ ଦେଇ ଆସିଥିଲେ । ଏ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସେମାନେ ସେହି ଘରେ ରହି ଯଦିଓ ବଡ଼ବାପା ଓ ବଡ଼ମା

ତାନ୍ତ୍ରରବୀ

କେବେଠୁ ମୃତ୍ୟୁ ବରଣ କଲେଣି । କିନ୍ତୁ କଥାରେ ଅଛି “ଭାରଠାରୁ ବଡ଼ ଭଗୀରୀ କେହି ନାହିଁ” । ଏତେ କରିଥିଲା ସତ୍ତ୍ୱେ ସେହି ବଡ଼ ବାପା ଓ ତାଙ୍କର ପୁଅମାନେ ତାନ୍ତ୍ରରବୀଙ୍କୁ ଘରର ସବୁଠୁ ବଡ଼ ଶତ୍ରୁ । ଏପରିକି ଯେଉଁ ପୁଅକୁ କଲିକତାରୁ ଅଣାଇ ପାଠପଢ଼ାଇ ଚାକିରୀ କରାଇ ଦେଇଥିଲେ ସେ ଓ ତା ଶାଳକ ବର୍ତ୍ତମାନ ତାନ୍ତ୍ରରବୀଙ୍କୁ ଘର ସାଥରେ ସମସ୍ତ ସଂପର୍କ ଦୂରୀଭାବ କଥାବାର୍ତ୍ତା ମଧ୍ୟ କରନ୍ତି ନାହିଁ । ତଥାପି ତାନ୍ତ୍ରରବୀଙ୍କ ମନରେ ସେପାଇଁ କିଛି ଗୁନି ନାହିଁ ।

ଏପରି ପରିବେଶ ଓ ପରିସ୍ଥିତିରେ ଜନ୍ମିତ ଓ ବର୍ଦ୍ଧିତ ତାନ୍ତ୍ରରବୀଙ୍କ ପକ୍ଷରେ ବଡ଼ ବା ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ହେବାପାଇଁ କେବଳ ଯେ କୌଣସି ସୁବିଧା ସୁଯୋଗ ନ ଥିଲା ତା ନୁହେଁ, ସେପରି ସ୍ୱପ୍ନ ଦେଖିବା ମଧ୍ୟ ତାଙ୍କ ପକ୍ଷରେ ଦୂରୁହ ଥିଲା । ୧୯୪୨ ଓ ୪୩ର ବୈଦିକ ଦୁର୍ବିପାକ ପରେ ସେ ଓ ତାଙ୍କର ଉପର ଭାଇ ଶିକ୍ଷାର ପରିସମାପ୍ତି ଘଟାଇ ଖାଦ୍ୟସଂଗ୍ରହ ପାଇଁ ଜୀବନ ସଂଗ୍ରାମରେ ଲାଗିପଡ଼ିଲେ । ସବୁଠୁ ବଡ଼ ଭାଇ ଅସୁସ୍ଥତା କାରଣରୁ ବାଲେଶ୍ୱରରେ ପିଉସୀ ଘରେ ରହୁଥାଆନ୍ତି । ୧୯୪୪ରେ ତାନ୍ତ୍ରରବୀ ଓ ତାଙ୍କର ଉପରଭାଇ ଠିକ୍ କଲେ ଯେ ତାନ୍ତ୍ରରବୀ ପୁଣି ପାଠ ପଢ଼ିବେ ଓ ଅନ୍ୟଭାଇ ଘର କାମ କରିବେ । ତାହାହିଁ ହେଲା ଓ ସେ ଭାଇଜଣଙ୍କ ବାଲ୍ୟକାଳରୁ କଠୋର ପରିଶ୍ରମ କରି ପରିବାର ପାଇଁ ନିଜର ଜୀବନ ବିସର୍ଜନ କରିଦେଲେ । ଏହି ମହାନ୍ ସ୍ୱାର୍ଥ ତ୍ୟାଗ ତାନ୍ତ୍ରରବୀକୁ କେବେ ଭୁଲି ନାହାନ୍ତି ଓ ପ୍ରତି ବଦଳରେ ତାଙ୍କ ପାଇଁ ଓ ତାଙ୍କ ସନ୍ତାନସନ୍ତତି ପାଇଁ ସବୁକିଛି କର୍ତ୍ତବ୍ୟ କରିଛନ୍ତି । କିନ୍ତୁ ସେ ଭାଇଜଣଙ୍କ ଅଭିଶପ୍ତ ଥିଲେ ବୋଧହୁଏ ।

ଅତି କଠୋର ପରିଶ୍ରମ କରି ସେ ପରିବାରର ଆର୍ଥିକ ଅବସ୍ଥାରେ ଉନ୍ନତି ଆଣି ପାରିଲେ ସିନା, କିନ୍ତୁ ପ୍ରାୟ ୨୫ ବର୍ଷ ବୟସ ସେ ଅମ୍ଳଜନିତ ରୋଗରେ ଆକ୍ରାନ୍ତ ହୋଇ ବାରମ୍ବାର ମୃତ୍ୟୁର ସମ୍ମୁଖୀନ ହେଉଥିଲେ । ତାନ୍ତ୍ରରୀ ପଢୁଥିଲା ବେଳେ ତାନ୍ତ୍ରରବୀ ତାଙ୍କୁ ଅପରେସନ କରାଇଲେ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ସୁସ୍ଥ କରାଇବା ଆଶାରେ । କିନ୍ତୁ ବିଧିର ବିଧାନ ଅନ୍ୟଥା । ହିତେ ବିପରୀତ ହେଲା । ଅପରେସନର ୪/୫ ବର୍ଷ ପରେ ଅପରେସନ ଜନିତ ଏକ ଦୂରାରୋଗ୍ୟ ସମସ୍ୟାର ସମ୍ମୁଖୀନ ହୋଇ ସେ ବାରମ୍ବାର ଅତି ଖରାପ ଅବସ୍ଥାକୁ ଆସି ଯାଉଥିଲେ । ପ୍ରତ୍ୟେକ ଥର ତାନ୍ତ୍ରରବୀ ତାଙ୍କୁ ଗାଁରୁ ଅଣାଇ ଉପସ୍ଥଳ ଚିକିତ୍ସା ଦେଇ ପ୍ରାଣରକ୍ଷା କରୁଥିଲେ । ସେ ମୋଟରେ ପ୍ରାୟ ୬୩ ବର୍ଷ ବଞ୍ଚି ପୁତ୍ର ବିୟୋଗରେ ପ୍ରାଣତ୍ୟାଗ କଲେ । ସେ ଚିକିତ୍ସା କାଳରେ ୩୦ଟିରୁ ଅଧିକ ରକ୍ତ ନେଇଛନ୍ତି । ତାନ୍ତ୍ରରବୀ ଆର୍ଥିକ ଦୃଷ୍ଟିରୁ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ହୋଇଥିବାରୁ ସମସ୍ତ ଖର୍ଚ୍ଚ ନିଜେ ବହନ କରିଥିଲେ ।

ତାନ୍ତ୍ରରବାବୁ

୧୯୫୧ରେ ସବୁଠୁ ବଡ଼ଭାଇଙ୍କର ଓ ୧୯୫୩ରେ ତାଙ୍କର ବିବାହ ହୋଇଥିଲା । ତାନ୍ତ୍ରରବାବୁ ସାନ ଥିଲେ ମଧ୍ୟ ବିବାହର ସମସ୍ତ ଆୟୋଜନ କରିଥିଲେ । ତାଙ୍କର ଗୋଟିଏ ପୁତ୍ର ଓ ୩ଟି କନ୍ୟା ଥିଲେ । ସେ ଗାଁରେ ରହୁଥିବାରୁ ତାନ୍ତ୍ରରବାବୁ ତାଙ୍କର ପୁଅ ଓ ଝିଅକୁ ଆଣି ପାଖରେ ରଖି ପଢ଼ାଇବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରିଥିଲେ । କିନ୍ତୁ ପୁଅଟି ଅଷ୍ଟମ ଶ୍ରେଣୀରୁ ତାନ୍ତ୍ରରବାବୁଙ୍କ ଘରୁ ଲୁଚି କରି ଗାଁକୁ ପଳାଇଲା ଓ ପଢ଼ା ଛାଡ଼ି ଦେଲା । ଝିଅଟି ଆର.ଏ. ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ପଢ଼ି ଭଲ ପଢ଼ୁ ନ ଥିବାରୁ ପଢ଼ା ଛାଡ଼ି ଦେଲା । ତାନ୍ତ୍ରରବାବୁ ଓ ତାଙ୍କର ଅନ୍ୟ ଦୁଇଭାଇ ମିଶି ତାର ବିବାହ କରାଇଦେଲେ । ଦ୍ଵିତୀୟ ଝିଅ ବଡ଼ଭାଇଙ୍କ ପାଖରେ ରହି ଆର.ଏ. ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ପଢ଼ି ନିଜ ଇଚ୍ଛାରେ ବିବାହ କଲା । ତଥାପି ତାନ୍ତ୍ରରବାବୁ ତାକୁ ତାର ପ୍ରାପ୍ୟ ଗହଣା, ବାସନକୁସନ ଓ ଲୁଗାପଟା ଦେଇଥିଲେ ।

ସେହିପରି ପୁଅଟିକୁ ମଧ୍ୟ ବିବାହ କରାଗଲା । କିନ୍ତୁ ବେଶି ପାଠ ପଢ଼ି ନ ଥିବାରୁ ଗାଁରେ ଭଲ ଭାବରେ ଚଳିପାରିବା ପାଇଁ କୃଷି ଉପକରଣ ଯୋଗାଇ ଓ କିଛି ଜମିବାଡ଼ି କିଣି, ପରେ ହଲାର ଧାନକୁଟା କଲ କିଣି ଓ ଶେଷରେ ବ୍ୟବସାୟ ପାଇଁ ଟଙ୍କା ଦେଇ ତାନ୍ତ୍ରରବାବୁ ଯେତେ ଚେଷ୍ଟା କଲେ ମଧ୍ୟ ସେ କେଉଁଥିରେ ସଫଳ ହୋଇ ପାରିଲା ନାହିଁ । ପରେ କିଛି ଟଙ୍କା ନେଇ ଛୋଟ କଷ୍ଟାକୂରୀ କଲା । କିନ୍ତୁ ତାର ଅକାଳ ମୃତ୍ୟୁ ବେଳକୁ ସେ ପ୍ରାୟ ୬୫ ହଜାର ଟଙ୍କାର ରଣ ଛାଡ଼ି ଯାଇଥିଲା ଯାହାକୁ ତାନ୍ତ୍ରରବାବୁ ପ୍ରାୟ ୮ ବର୍ଷ ଭାଗି ପରିଶୋଧ କଲେ । ତାର ବିଧବାପତ୍ନୀ ଓ ଦୁଇଟି ନାବାଳକ ସନ୍ତାନର ଚିକିତ୍ସା ପାଇଁ ତାନ୍ତ୍ରରବାବୁ ପ୍ରାୟ ସମସ୍ତ ଆର୍ଥିକ ସାହାଯ୍ୟ ଦେଇ ଆସୁଛନ୍ତି ।

ସେ ଭାଇଙ୍କର ଦ୍ଵିତୀୟ କନ୍ୟାଟି ନିଜ ଚେଷ୍ଟାରେ ବି.ଏ ପାସ କଲେ ମଧ୍ୟ ତାର ବିବାହ ପାଇଁ କୌଣସି ବନ୍ଦୋବସ୍ତ ହୋଇ ପାରିଲା ନାହିଁ । କିନ୍ତୁ ବିଧିର ବିଧାନ ବିଚିତ୍ର । ତାଙ୍କର ଦ୍ଵିତୀୟ କନ୍ୟା ହଠାତ୍ ମାୟା ସନ୍ତାନ ପ୍ରସବ ସମୟରେ ଅକାଳ ମୃତ୍ୟୁ ବରଣ କଲା । ୩ଟି ଶିଶୁ ସନ୍ତାନକୁ ଲାଳନପାଳନ ପାଇଁ ସେ.ରାଜି ହୋଇ ଦ୍ଵିତୀୟ କନ୍ୟାର ସ୍ଵାମୀକୁ ବିବାହ କରିବାକୁ ରାଜି ହେଲା ଓ ତାର ଯଥାରୀତି ବିବାହ କରାଗଲା । କହିବା ବାହୁଲ୍ୟ ଅଧିକାରୀ ଖର୍ଚ୍ଚ ତାନ୍ତ୍ରରବାବୁ ବହନ କରିଥିଲେ । ଅବଶେଷରେ ଭାଇଙ୍କର ବିଧବାପତ୍ନୀ ଓ ବିଧବାବୋହୁ ଓ ତାର ଦୁଇଟି ସନ୍ତାନର ରକ୍ଷଣାବେକ୍ଷଣ ପାଇଁ ତାନ୍ତ୍ରରବାବୁ ଖର୍ଚ୍ଚ କରି ଯତ୍ନପରୋନ୍ମୁଖି ଚେଷ୍ଟା କରୁଛନ୍ତି । ଅନ୍ୟ ଭାଇମାନଙ୍କର ସହଯୋଗରେ ପ୍ରାୟ ସମସ୍ତ ରୁଦ୍ଧପରି ସେମାନଙ୍କୁ ଦେଇ ସେମାନଙ୍କର ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟତର ସୁରକ୍ଷା ପାଇଁ ବନ୍ଦୋବସ୍ତ ହେଉଛି । ଯେଉଁ ଭାଇ ପରିବାର ପାଇଁ ଆତ୍ମବଳି ଦେଇଛନ୍ତି ତାଙ୍କ ପ୍ରତି ଅନ୍ୟ ଭାଇମାନେ ସେମାନଙ୍କ କର୍ତ୍ତବ୍ୟ କରି ଚାଲିଛନ୍ତି । ଯୌଥ ପରିବାରରେ ଏହାହିଁ ଆଶା କରିବା ଉଚିତ ।

ତାନ୍ତ୍ରବାବୁ

କିନ୍ତୁ ଗୋଟିଏ କଥା ତାନ୍ତ୍ରବାବୁଙ୍କର ବୋଧଗମ୍ୟ ହେଉନାହିଁ ଯେ ଏକ ପିତାମାତାର ସନ୍ତାନ ହୋଇ ଜଣେ ପୁଅ କିପରି ଏତେ ହତଭାଗ୍ୟ ହେଲା । ପରିବାର ପ୍ରତି ତାଙ୍କର ଅସୀମ ଅବଦାନ ଯୋଗୁଁ କୃତଜ୍ଞତା ବଶତଃ ତାଙ୍କର ସୁଖ ସ୍ୱାଚ୍ଛନ୍ଦ୍ୟ ପାଇଁ ତାନ୍ତ୍ରବାବୁ ସମସ୍ତ ଚେଷ୍ଟା କରିଥିଲେ ମଧ୍ୟ ଭୋଗ କରିବା ତାଙ୍କର ଭାଗ୍ୟରେ ନ ଥିଲା ବୋଧହୁଏ । ଆର୍ଥିକ ସ୍ୱଚ୍ଛଳତା ସତ୍ତ୍ୱେ ରୋଗାକ୍ରାନ୍ତ ହୋଇ ସେ କୌଣସି ସୁଖ ଭୋଗ କରି ପାରି ନ ଥିଲେ । ତାଙ୍କର ଏକମାତ୍ର ପୁଅକୁ ଶିକ୍ଷିତ ଓ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ କରାଇବାର ସମସ୍ତ ଚେଷ୍ଟା ବିଫଳ ହେଲା । ଶେଷରେ ୩୨/୩୩ ବର୍ଷ ବୟସରେ ତାର ପିତୃକୋଷରେ ପଥର ହେବାରୁ ତାକୁ ତାନ୍ତ୍ରବାବୁ ପାଖରେ ରଖି ଅପରେସନ୍ କରାଇଲେ । କିନ୍ତୁ ଦୁର୍ଭାଗ୍ୟକୁ ଅପରେସନ୍‌ରେ କେତେକ ଦୃଢ଼ି ଯୋଗୁଁ ସେ ଅକାଳରେ ପ୍ରାଣ ହରାଇଲା । ୩୦/୩୨ ବୋତଲ ରକ୍ତ, ସମସ୍ତ ପ୍ରକାର ଔଷଧ ଓ ସାରା ପରିବାରର ଅକ୍ଳାନ୍ତ ସେବା ସତ୍ତ୍ୱେ ତାକୁ ସଞ୍ଚାଇ ହେଲା ନାହିଁ । ଅକାଳ ପୁତ୍ର ବିୟୋଗରେ ତାର ବାପା ମଧ୍ୟ ଦୁଃଖରେ ମିଥମାଣ ହୋଇ ଦୁଇବର୍ଷ ପରେ ଶେଷ ନିଃଶ୍ୱାସ ତ୍ୟାଗ କଲେ । ତାର ୩ ବର୍ଷ ପରେ ତାଙ୍କର ଦ୍ୱିତୀୟ କନ୍ୟା ୩ୟ ସନ୍ତାନ ପ୍ରସବ ସମୟରେ ଅପରେସନ୍ ଯୋଗୁଁ ପ୍ରାଣ ହରାଇଲା । ଜନ୍ମିତ ସନ୍ତାନଟି ପୁଣି ବିକୃତ ମଣ୍ଡିଷ । ସେହିପରି ତାଙ୍କର ପ୍ରଥମ କନ୍ୟାର ପ୍ରଥମ ସନ୍ତାନଟି ବିକୃତ ମଣ୍ଡିଷ । ଏମିତି ସମସ୍ତ ପ୍ରକାର ଦୁର୍ଭାଗ୍ୟ ସେହି ଭାଇଙ୍କ ପରିବାର ଉପରେ । ତେଣୁ ଆର୍ଥିକ ସ୍ୱଚ୍ଛଳତା ବା ଅନ୍ୟପ୍ରକାର ମାନବିକ ପ୍ରଚେଷ୍ଟା ଦ୍ୱାରା ଯେ ପରିବାରର ସୁଖ ସ୍ୱାଚ୍ଛନ୍ଦ୍ୟ ଆଣି ହେବ ତା ନୁହେଁ ବୋଲି ତାନ୍ତ୍ରବାବୁ ବିଶେଷ ଭାବରେ ହୃଦୟଗମ କରି ପାରିଛନ୍ତି । ଭାଗ୍ୟଲିଖନ ବା ଟୈବ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦ୍ୱାରା ଯେ ସବୁକଥା ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ହୁଏ ତାହା ଅସ୍ୱାକାର୍ଯ୍ୟ ନୁହେଁ ।

ତାନ୍ତ୍ରବାବୁଙ୍କ ସବୁଠୁ ବଡ଼ଭାଇ ମେଟ୍ରିକ ପାସ କରି ବାଲେଶ୍ୱରରେ ଆଇ.ଏସ୍.ସି ପାସ କଲେ । ମେଧାବା ଛାତ୍ର ନ ଥିବାରୁ ଓ ଆର୍ଥିକ ଦ୍ୱନ୍ଦ୍ୱତର ଅଭାବରୁ ସେ ଗୋଟିଏ ସ୍କୁଲରେ କିଛି ଦିନ ଶିକ୍ଷକତା କରି ପରେ ତାଙ୍କ ବିଭାଗରେ ଚାକିରୀ କରି କଟକରେ ଅବସ୍ଥାପିତ ହେଲେ । ଶେଷ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ କଟକରେ ନିଯୁକ୍ତି ତାନ୍ତ୍ରବାବୁ ଓ ତାଙ୍କ ସାନ ଭାଇଭଉଣୀର ଶିକ୍ଷା ତଥା ପରିବାରର ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଅନେକ ଆବଶ୍ୟକତା ପାଇଁ ବହୁତ ଉପଯୋଗୀ ହୋଇଥିଲା । ପ୍ରଥମେ ସେ ମାସିକ ୧୧୦ଟଙ୍କା ଭରମାରେ ଚାକିରୀ କରିଥିଲେ । ୧୯୫୩ରେ ତାନ୍ତ୍ରବାବୁ ଆଇ.ଏସ୍.ସି ପାସ କରି ମାସିକ ୩୦୦ଟଙ୍କା ବୃଦ୍ଧି ପାଇ କଟକରେ ଘରେ ରହି ତାନ୍ତ୍ରବାବୁ ପଢ଼ିଲେ । ସେତେବେଳେ ଦୁହିଁଙ୍କ ଟଙ୍କାରେ ଘର ଚଳିଯାଉଥିଲା । ତାଙ୍କର ପିଲାପିଲି ହୋଇ ଘର ଖର୍ଚ୍ଚ ବଢ଼ିଲା ବେଳକୁ ତାନ୍ତ୍ରବାବୁ ପାସ କରି ରୋଜଗାର କରିପାରିଥିଲେ । ତାଙ୍କର ସାନଭାଇ ଓ ଭଉଣୀକୁ ଆଣି କଟକରେ ରଖି ପଢ଼ାଇବାର ବ୍ୟୋବସ୍ଥା କରାହେଲା । ଯେଉଁ ଘରେ ବଡ଼ଭାଇ ପ୍ରଥମେ ମେସ୍‌ରେ

ଜଣେ ମେସର ହୋଇଥିଲେ କାଳକ୍ରମେ ପୁରୀ ଘରଟିକୁ ସେମାନେ ଉଡ଼ାରେ ନେଇ
 ପୁରୀରେ ତଳି ପାରିଲେ । ୧୯୫୮ରେ ତାନ୍ତ୍ରରବାବୁ ପାସ୍ କଲା ପରେ ଘରର ପ୍ରାୟ
 ସମସ୍ତ ଖର୍ଚ୍ଚ ଦୁନାଇଥିଲେ । ବଡ଼ଭାଇଙ୍କ ଚାକିରୀ ସହିତ ତାନ୍ତ୍ରରବାବୁଙ୍କ ଆର୍ଥିକ
 ସହାୟତାରେ ଗୋଟିଏ ବହି ଦୋକାନ କରାଗଲା । ଦୁହେଁ ତାହା ଦେଖାଦେଖି କରି ଅର୍ଥ
 ଉପାର୍ଜନର ଅନ୍ୟ ଏକ ପଦ୍ଧତି ଗ୍ରହଣ କରାଗଲା । କାଳକ୍ରମେ ତାହା ଏକ ବେଶ ବଡ଼
 ବ୍ୟବସାୟ ପ୍ରତିଷ୍ଠାନରେ ପରିଣତ ହୋଇଛି । ଭାଇଙ୍କର ବଡ଼ ପୁଅ ବି.କମ୍. ପାଣ କରି
 ଦୋକାନ ଦେଖାଦେଖି କରି ଆର୍ଥିକ ସ୍ୱଚ୍ଛକତା ରିତରେ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ହୋଇପାରିଛି । ତାର
 ସ୍ତ୍ରୀଟି ମଧ୍ୟ ସୁଗୃହିଣୀ ଓ ଗୋଟିଏ ପୁଅ ଓ ଗୋଟିଏ ଝିଅ ଭଳି ଛାତ୍ର ହୋଇଛନ୍ତି ।
 ବଡ଼ଭାଇଙ୍କର ଦ୍ୱିତୀୟ ପୁତ୍ର ପ୍ରଥମରୁ ଦୁଷ୍ଟ ଓ ଗେହ୍ଲା ଥିଲା । କିନ୍ତୁ ଖେଳାଖେଳି ଓ ବିଜିନି
 କର୍ମରେ ବେଶ୍ ନିପୁଣ ଥିଲା । ଦୁର୍ଭିକ୍ଷ ବଶତଃ ସେ କେତେଥର ସ୍କୁଲରୁ ପାଠପଢ଼ା ଛାଡ଼ି
 ଗୃହତ୍ୟାଗ କରିଥିଲା । ଥରେ ଏପରି ଅବସ୍ଥାରେ ଏକ ସ୍ଥାନରେ ଗୋଟିଏ ହୋଟେଲରେ
 କାମ କରୁଥିବାର ଶୁଣି ତାକୁ ସେଠାରୁ ଅଣାଇ ତାନ୍ତ୍ରରବାବୁ ନିଜ ପାଖରେ ରଖିଲେ ।
 ପୁଣି ପାଠପଢ଼ାରେ ତାର ମନୋନିବେଶ କରାଇ ମାଟ୍ରିକ୍ ପାସ୍ କଲା ଓ କଲେଜରେ
 ପଢ଼ି ଆଇ.ଏସ୍.ସି. ମଧ୍ୟ ପାସ୍ କଲା । ତାପରେ ତାନ୍ତ୍ରରବାବୁଙ୍କ ସମସ୍ତ ଚେଷ୍ଟା ସତ୍ତ୍ୱେ
 ସେ ଆଉ ନ ପଢ଼ି ଶେଷରେ ପଣ୍ଡିତେରୀ ଆଶ୍ରମରେ ରହୁଛି । କିନ୍ତୁ ଆଶ୍ରମର
 ପରିବେଶର ପ୍ରଭାବ ତାର ମାନସିକ ସ୍ତରରେ କୌଣସି ପରିବର୍ତ୍ତନ ଆଣି ପରିଥିଲା ପରି
 ମନେ ହୁଏ ନାହିଁ । ସେ ବିବାହ କରିନାହିଁ । ବଡ଼ଭାଇଙ୍କର କନିଷ୍ଠ ପୁତ୍ର ମଧ୍ୟ ମେଧାବା
 ଛାତ୍ର ନ ଥାଇ ଆଇ.ଏସ୍.ସି. ପାସ୍ କରି ତାର ବଡ଼ଭାଇର ସହାୟତାରେ ଅନ୍ୟ ଏକ
 ବ୍ୟବସାୟ ପ୍ରତିଷ୍ଠାନ ଖୋଲି ବେଶ୍ ଆର୍ଥିକ ସ୍ୱଚ୍ଛକତା ହାସଲ କରିପାରିଛି । ସେ ମଧ୍ୟ
 ବିବାହ କରି ଦୁଇଟି ପୁତ୍ର ସନ୍ତାନର ପିତା ହୋଇପାରିଛି । ବାହ୍ୟ ଦୃଷ୍ଟିରୁ ସେ ମଧ୍ୟ
 ଏକ ଛୋଟ ସୁଖୀ ପରିବାର (ଆମ୍ବେଡ଼ିକ) ଗଢ଼ି ସୁଖରେ ଥିଲା ପରି ମନେ ହୁଏ ।
 କିନ୍ତୁ ଯୌଥ ପରିବାରରୁ ତାର ଦୂରତ୍ୱ କ୍ରମେ ବଢ଼ିବାରେ ଲାଗିଛି । ବଡ଼ଭାଇଙ୍କର
 ଏକମାତ୍ର କନ୍ୟା ବି.ଏ. ପାସ୍ କରି ଏକ ବ୍ୟାଙ୍କ ଅଫିସରକୁ ବିବାହ କରି ଦୁଇଟି ପୁତ୍ର
 ସନ୍ତାନର ଜନନୀ ହୋଇ ସୁଖରେ ଥିଲା ପରି ମନେ ହୁଏ । କିନ୍ତୁ ସେ ମଧ୍ୟ ଯୌଥ
 ପରିବାର, ବିଶେଷତଃ ତାନ୍ତ୍ରରବାବୁଙ୍କ ପରିବାର ପ୍ରତି ବେଶ୍ ନିର୍ଲିପ୍ତ । ମୋଟ ଉପରେ
 ଆର୍ଥିକ ସ୍ୱଚ୍ଛକତା ସତ୍ତ୍ୱେ ସମସ୍ତ ସୁବିଧା ଥାଇ ମଧ୍ୟ ବଡ଼ଭାଇଙ୍କର କୌଣସି ସନ୍ତାନ
 ଉଚ୍ଚଶିକ୍ଷିତ ହୋଇପାରିଲେ ନାହିଁ । ତେଣୁ ଆର୍ଥିକ ଦୂର୍ଗତି ସବୁବେଳେ ଶିକ୍ଷାର ଅନ୍ତରାୟ
 ବୋଲି କହିବା କଷ୍ଟକର । ତାନ୍ତ୍ରରବାବୁ ଚାକିରୀ ସଂକ୍ରାନ୍ତରେ ଯୌଥ ପରିବାରଠାରୁ
 ଦୂରସ୍ଥାନକୁ ଚାଲିଗଲା ପରେ ସେ ଘରେ ଶିକ୍ଷାର ବାତାବରଣରେ ଅବନତି ଘଟିଲା ।
 ବଡ଼ଭାଇ ଓ ବିଶେଷ କରି ତାଙ୍କର ସ୍ତ୍ରୀ ଯେ ଏଥିପାଇଁ ଦାୟୀ ତାହା କହିବା ବାହୁଲ୍ୟ
 ମାତ୍ର ।

ତାନ୍ତ୍ରବାବୁ

ତାନ୍ତ୍ରବାବୁଙ୍କ ସବୁଠାରୁ ସାନଭାଇକୁ ଗ୍ରାମରୁ ଅଣାଇ କଟକରେ ରଖି ପଢ଼ାଇବାର ବନ୍ଧୋବସ୍ତ କରାହୋଇଥିଲା । କିନ୍ତୁ ଅତି ମେଧାବୀ ଛାତ୍ର ନ ଥିବାରୁ ଆଇ.ଏସ୍‌ସି ପରେ ଇଞ୍ଜିନିୟରିଂରେ ଡିପ୍ଲୋମା ପଢ଼ି ସୌଭାଗ୍ୟବଶତଃ ଗୋଟିଏ ଭଲ ଚାକିରୀ ସେ ପାଇଗଲା । ପରବର୍ତ୍ତୀ କାଳରେ ଚାକିରୀରେ ନିଜର କର୍ମବକ୍ଷତା ତଥା ସୌଭାଗ୍ୟବଶତଃ କ୍ରମୋନ୍ନତି କରି ଜଣେ ପ୍ରଥମଶ୍ରେଣୀ ଅଫିସର ରୂପେ ଚାକିରୀ ଜୀବନ ଶେଷ କରିଛି । ତାର ବିବାହ ମଧ୍ୟ ତାନ୍ତ୍ରବାବୁ ଠିକ୍ କରାଇଥିଲେ ଓ ସେ ଚାକିରୀ କଲାପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ତାର ସମସ୍ତ ଖର୍ଚ୍ଚ ତାନ୍ତ୍ରବାବୁ ଦୁଲାଭ ଥିଲେ । ପରେ ସେ ଆମ୍ବୁନିର୍ଭରଶୀଳ ହୋଇଥିଲା । ତାର ଗୋଟିଏ ପୁଅ ଓ ଗୋଟିଏ ଝିଅ । ପୁଅଟି ବେଶୀ ପାଠ ପଢ଼ି ନ ଥିଲେ ମଧ୍ୟ ଗୋଟିଏ କଂପ୍ୟୁଟର କଂପାନୀରେ ବଡ଼ ଚାକିରୀ କରିଛି ଓ ନିଜଠରେ ସେ ବିବାହ କରିଛି । ଝିଅଟି ଚିତ୍ରକଳା ଇତ୍ୟାଦିରେ ଶିକ୍ଷା ସମାପ୍ତ କରି ବିବାହ କରି କଳା ସଂସ୍କ୍ରାମ୍ୟ ବ୍ୟବସାୟରେ ନିଯୋଜିତ । ମୋଟ ଉପରେ ସାନ ଭାଇର ପରିବାର ଆର୍ଥିକ ଓ ସାମାଜିକ ଦୃଷ୍ଟିରୁ ବେଶ୍ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ଓ ଯୌଥ ପରିବାର ପ୍ରତି ଯଥୋଚିତ ଭାବରେ ସଂଶ୍ଳିଷ୍ଟ । କିନ୍ତୁ ସାରା ପରିବାରର ଅନ୍ୟମାନଙ୍କ ପ୍ରତି (କେବଳ ସାନଭଉଣୀକୁ ଛାଡ଼ି) ସେମାନଙ୍କର ସେପରି ନିଃସ୍ୱାର୍ଥ ଐକ୍ୟ ମନୋଭାବ ପରିଲକ୍ଷିତ ହୁଏ ନାହିଁ ।

ପରିବାରରେ ଦୁର୍ଭାଗ୍ୟର ଅନ୍ୟ ଏକ ଶିକାର ହୋଇଛି ତାନ୍ତ୍ରବାବୁଙ୍କ ସାନ ଭଉଣୀ । ବୋଧହୁଏ ତାନ୍ତ୍ରବାବୁଙ୍କ ପିତାମାତାଙ୍କ ଭାଗ୍ୟରେ ଜନ୍ମା ସୁଖ ନ ଥିଲା । ନିମ୍ନ ଘଟଣାବଳୀରୁ ତାହା ସ୍ପଷ୍ଟ । ତାନ୍ତ୍ରବାବୁଙ୍କ ପରେ ଏକ ଜନ୍ମାସନ୍ତାନ ଶୈଶବାବସ୍ଥାରେ ମୃତ୍ୟୁବରଣ କରିଥିଲା । ତାପରେ ଆଉ ଏକ ଜନ୍ମା ମଧ୍ୟ ୭/୮ ବର୍ଷ ବୟସରେ ରୋଗାକ୍ରାନ୍ତ ହୋଇ ପ୍ରାଣତ୍ୟାଗ କଲା । ବହୁତ ପରେ ଅନ୍ୟ ଏକ ଜନ୍ମା ଶେଷ ସନ୍ତାନ ରୂପେ ଜନ୍ମଲାଭ କରିଥିଲା । କଟକରେ ସମସ୍ତେ ରହିଲା ପରେ ସେ ମଧ୍ୟ ସେଠାକୁ ଆସି ସ୍କୁଲ କଲେଜରେ ପଢ଼ି ଏମ.ଏ., ବି.ଇଡ଼ି. ଓ ଏମ୍.ଫିଲ୍. ପାସ କରିଥିଲା । ତାପରେ ତାନ୍ତ୍ରବାବୁଙ୍କ ପ୍ରଚେଷ୍ଟା ଓ ଜଣେ ଉଚ୍ଚପଦସ୍ଥ ଆତ୍ମୀୟଙ୍କ ସହାୟତାରେ ସେ ଗୋଟିଏ କଲେଜରେ ଅଧ୍ୟାପିକାରୂପେ ନିଯୁକ୍ତି ପାଇଥିଲା । ଏ ସବୁ ସତ୍ତ୍ୱେ ଭାଗମାନଙ୍କର ସମସ୍ତ ପ୍ରଚେଷ୍ଟା ସତ୍ତ୍ୱେ ତାର ବିବାହ ଆୟୋଜିତ ହୋଇ ପାରି ନ ଥିଲା । ଶେଷରେ ତାନ୍ତ୍ରବାବୁ ଦୂରାରୋଗ୍ୟ ରୋଗରୁ ଆରୋଗ୍ୟ ଲାଭ କଲା । ପରେ ହଠାତ୍ ଏକ ସଂପର୍କ ସ୍ଥିରୀକୃତ ହେଲା । ନୈରାଶ୍ୟଜନକ ଅବସ୍ଥାରେ ଓ ନିଜର ଚିନ୍ତାଧାରା ଅନିଶ୍ଚିତତା ଦୃଷ୍ଟିରୁ ଆଉ ବିଶେଷ ବୁଝାବୁଝି ନ କରି ସେହିଠାରେ ତାର ବିବାହ ଦେବାର ନିଶ୍ଚିତ ହେଲା ।

ଏ ସଂକ୍ରାନ୍ତରେ ଏକ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟଜନକ ଘଟଣା ବର୍ଣ୍ଣନା ନ କରି ରହି

ହେଉନାହିଁ । ସେତେବେଳେ କଟକରେ ଜଣେ ଉଚ୍ଚପଦସ୍ଥ ସରକାରୀ କର୍ମଚାରୀ କାଳୀସାଧନା କରି ଯେ କୌଣସି ବିଷୟରେ ଉଚ୍ଚିଷ୍ଟତର ଆଚାର ପାଳ ପାରୁଥିଲେ । ଜଣେ ବ୍ୟୁତ୍କାମ ମାଧ୍ୟମରେ ତାନ୍ତ୍ରରବୀ ତାଙ୍କ ପାଖକୁ ଯାଇ ଉତ୍ତରାଳ ବିବାହ ବିଷୟରେ ପଚାରିଲେ । ସେ ଉତ୍ତରାଳ ଧ୍ୟାନମଗ୍ନ ହୋଇ କହିଲେ ଯେ ତାର ବିବାହ ଯୋଗ ନାହିଁ । ତାନ୍ତ୍ରରବୀ ତାକୁ ଯେତେବେଳେ କହିଲେ ଯେ ବିବାହ ଦିନ ସ୍ଥିରୀକୃତ ହୋଇଛି ସେତେବେଳେ ସେ ଉତ୍ତରରେ କହିଲେ “ଠିକ୍ ଅଛି । ବିବାହ କରନ୍ତୁ । କିନ୍ତୁ ମୁଁ ଯାହା ଦେଖୁପାରିଲି ତା ଭାଗ୍ୟରେ ବୈବାହିକ ଜୀବନଭୋଗ ନାହିଁ ।” ତାଙ୍କ କଥା ଯେ କେତେ ସତ୍ୟ ତାହା ପରବର୍ତ୍ତୀ ବିବରଣୀରୁ ଜଣା ପଡ଼ିବ । ସେହିପରି ସରକାରଙ୍କ ବିରୁଦ୍ଧରେ କରିଥିବା ଗୋଟିଏ ମକଦ୍ଦମା ସଂକ୍ରାନ୍ତରେ ତାନ୍ତ୍ରରବୀ ତାଙ୍କ ପାଖକୁ ଆଡ଼ଥିରେ ଯାଇଥିଲେ । ସେ ମକଦ୍ଦମା ଉଚ୍ଚନ୍ୟାୟାଳୟର ଦୁଇଜଣିଆ ଖଣ୍ଡପାଠରେ ଶୁଣାଣି ହୋଇ ଏକ ତିନିଜଣିଆ ଖଣ୍ଡପାଠରେ ଶୁଣାଣି ପାଇଁ ଆଦେଶ ହୋଇଥିଲା । ୬/୭ ବର୍ଷ ପଡ଼ି ରହିଲା ନରେ ଗୋଟିଏ ଖଣ୍ଡପାଠ ଗଠିତ ହୋଇ କେବଳ ସେହି ଗୋଟିଏ ମକଦ୍ଦମାର ବିଚାରପାଇଁ ଗୋଟିଏ ଦିନ ଧାର୍ଯ୍ୟ ହୋଇଥିଲା । ସେଦିନ ସକାଳେ କଟକରୀ ଯିବାପୂର୍ବରୁ ତାନ୍ତ୍ରରବୀ ପୂର୍ବୋକ୍ତ ଉତ୍ତରାଳଙ୍କ ପାଖକୁ ଗଲେ ସେ ବିଷୟରେ ବୁଝିବାକୁ । ଉତ୍ତରାଳ ପୂର୍ବପରି ଧ୍ୟାନମଗ୍ନ ହୋଇ କହିଲେ ମକଦ୍ଦମା ଏବେ ଶୁଣାଣି ହେବାର ନାହିଁ ବୋଲି । ତାନ୍ତ୍ରରବୀ ହସି କରି ତାକୁ ଜଣାଇଲେ ଯେ ସେହି ଗୋଟିଏ ମକଦ୍ଦମା ଶୁଣାଣି ପାଇଁ ଏକ ତିନିଜଣିଆ ଖଣ୍ଡପାଠ ଗଠିତ ହୋଇ ସେହି ଦିନ ଧାର୍ଯ୍ୟ ହୋଇଛି । ସେଥିରେ ସେ ଉତ୍ତରାଳ କହିଲେ “ହେଉ ଆପଣ ଯାଆନ୍ତୁ , ଶୁଣାଣି ହେଲେ ଭଲ କଥା ।” ତାନ୍ତ୍ରରବୀ କଟକରୀକୁ ଗଲେ । ବିଚାରପତିମାନେ ବସି ଓକିଲଙ୍କୁ ପଚାରିଲେ କେତେ ସମୟ ଦରକାର ହେବ ବୋଲି । ସାରାଦିନ ଲାଗିଯିବ ବୋଲି ଓକିଲ କହିଲାକୁ ସେମାନେ ଆଉ ଦିନେ ଶୁଣିବେ ବୋଲି କହି ଉଠିଗଲେ ଓ ସେଦିନ ଶୁଣାଣି ହେଲା ନାହିଁ । ତାନ୍ତ୍ରରବୀ ସାଧାରଣତଃ ଗଣନା ଓ ଉଦ୍ୟୋଗବାଣୀ ବିଶ୍ୱାସ ନ କରୁଥିଲେ ମଧ୍ୟ ଏ ଦୁଇଟି ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ ଅଭିଜ୍ଞତାକୁ ଅବଜ୍ଞା କରିବାର ଉପାୟ ନ ଥିଲା । ତେଣୁ ପ୍ରକୃତରେ ଉପଯୁକ୍ତ ସାଧକମାନଙ୍କର ଏପରି ଅସାଧାରଣ କ୍ଷମତା ଆଜପାରେ ବୋଲି ମନେ ହୁଏ ।

ସେ ଯା ହେଉ, ବହୁ ଆଡ଼ମ୍ବରରେ ଯଥେଷ୍ଟ ଯୌତୁକ ସହ ସାନ ଉତ୍ତରାଳ ବିବାହ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ହେଲା । କିନ୍ତୁ ଅଳ୍ପଦିନ ପରେ ସେ ପାତ୍ର ଓ ତାଙ୍କ ପରିବାରର ହାନିମନ୍ୟତାର ନଗ୍ନ ଚିତ୍ର ପରିସ୍ପଷ୍ଟ ହେଲା । ପାତ୍ରଟି ଉଚ୍ଚଶିକ୍ଷିତ ଅଧ୍ୟାପକ ହେଲେ ମଧ୍ୟ ଅନ୍ୟ ଗୋଟିଏ ନାରୀ ସହ ସଂଶ୍ଳିଷ୍ଟ ଥାଇ କେବଳ ଯୌତୁକ ଲୋଭରେ ଏଠାରେ ବିବାହ କରିଥିଲା । ଅଳ୍ପ କେତେଦିନ ପରେ ତାର ଓ ପରିବାରର ଅନ୍ୟମାନଙ୍କର ବୋହୂ

ତାନ୍ତ୍ରରବାବୁ

ପ୍ରତି ଦୁର୍ବ୍ୟବହାର ଓ ଉପାଦାନ ଆରମ୍ଭ ହେଲା । ବୁଝାବୁଝି ଓ ପୁଣି ଟଙ୍କା ପରସା ଦେବା ଉତ୍ପାଦି ବହୁ ପ୍ରଚେଷ୍ଟା ଫଳରେ ସେମାନେ ୩/୪ ବର୍ଷ ଏକାଠି ରହିପାରିଥିଲେ । ପ୍ରଥମଟି ଗୋଟିଏ କନ୍ୟା ସନ୍ତାନ ଓ ପରେ ଏକ ଯମଜ କନ୍ୟା ସନ୍ତାନ ହେବାକୁ ପୁତ୍ର ଜନ୍ମ ନ କରିବାର ଦୃଢ଼ ଦେଖାଇ ସେ ସ୍ତ୍ରୀକୁ ପରିତ୍ୟାଗ କଲା । ଶାରୀରିକ ଅତ୍ୟାଚାରରୁ ରକ୍ଷା କରିବାପାଇଁ ତାନ୍ତ୍ରରବାବୁ ଉତ୍ତରୀକୁ ତାର ୩ଟି ସନ୍ତାନ ସହ ଆଣି ନିଜ ପରିବାରରେ ରଖିଲେ । ମତଦମା କରି ତାଠାରୁ ସନ୍ତାନମାନଙ୍କର ଭରଣପୋଷଣ ପାଇଁ କିଛି ଅର୍ଥବସ୍ତୁ ଆଦାୟ କରାଯାଇପାରିଛି । କିନ୍ତୁ ସେ ପୂର୍ବ ସଂପର୍କ ଥିବା ନାରୀକୁ ବିବାହ କରି ଦ୍ଵିତୀୟ ଥର ସଂସାର କରିଛି । ତାନ୍ତ୍ରରବାବୁଙ୍କ ଉତ୍ତରୀ ନିଜ ପିଲାପିଲିକୁ ଧରି କଲେଜରେ ଅଧ୍ୟାପନା କରି ଭାଇମାନଙ୍କ ପାଖରେ ରହିଛି । ସବୁ ସୁବିଧା ସତ୍ତ୍ୱେ ତା ଭାଗ୍ୟରେ ଯେ ବୈବାହିକ ଜୀବନ ଯୋଗ ନାହିଁ, ସେହି ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟତବାଣୀ ଅକ୍ଷରେ ଅକ୍ଷରେ ପ୍ରତିଫଳିତ ହୋଇଛି । ତାର ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟତ ତାନ୍ତ୍ରରବାବୁଙ୍କ ମୁଣ୍ଡବ୍ୟାଧାର ଅନ୍ୟ ଏକ କାରଣ ହୋଇଛି ।

ଯୌଥ ପରିବାରର ଏହିପରି ବିଭିନ୍ନ ସମସ୍ୟାରେ ଜଡ଼ିତ ହୋଇ ମଧ୍ୟ ତାନ୍ତ୍ରରବାବୁ ନିଜର ଆତ୍ମକୈନ୍ଦ୍ରିକ ପରିବାର ପ୍ରତି କେବେ ଅବହେଳା କରିନାହାନ୍ତି । ସ୍ଵାତନ୍ତ୍ର୍ୟର ପାଠ୍ୟକ୍ରମ ଶେଷରେ ତାନ୍ତ୍ରରବାବୁ ତାଙ୍କର ସହପାଠିନୀକୁ ବିବାହ କଲେ । ଡିନ୍ କାତି ହୋଇଥିବାରୁ କନ୍ୟାପିତାଙ୍କର ସହଯୋଗ ନ ମିଳିଲେ ମଧ୍ୟ ବିବାହ ପାଇଁ ତାଙ୍କର ପ୍ରଚ୍ଛନ୍ନ ଅନୁମତି ଥିଲା । କନ୍ୟାର ଜଣେ ଜ୍ୟେଷ୍ଠ ଭଗିନୀ ଆନ୍ତରିକ ସହଯୋଗ ସତ୍ତ୍ୱେ ବିବାହରେ ଯୋଗ ଦେଇ ପାରି ନ ଥିଲେ । ତାନ୍ତ୍ରରବାବୁଙ୍କ ଘରେ ମଧ୍ୟ ବାପ ମା ଭାଇମାନଙ୍କ ଅସମ୍ମତି ସତ୍ତ୍ୱେ ବିବାହକୁ କେହି ବିରୋଧ କରି ନ ଥିଲେ । ଏପରି ପରିସ୍ଥିତିରେ କେତେକ ବ୍ୟୁତ୍ପାଦକ ସହାୟତାରେ ରେଜିଷ୍ଟ୍ରି ବିବାହ ହୋଇ ଏକ ହୋମ କରି ବିବାହ ମାମୁଲିକ କୃତ୍ୟ ସମାପ୍ତ ହୋଇଥିଲା । ବିବାହର ପ୍ରାୟ ୪/୫ ମାସ ପରେ ତାଙ୍କ ସ୍ତ୍ରୀ ବଦଳି ହୋଇ ସମାନ ମେଡ଼ିକାଲ କଲେଜରେ ଚାକିରୀ କରି ଏକତ୍ର ଯୌଥ ପରିବାରରେ ରହିଲେ । ସ୍ତ୍ରୀଙ୍କର ଅତ୍ୟନ୍ତ ଉଦାର ମନୋବୁଦ୍ଧି ଯୋଗୁଁ ତାନ୍ତ୍ରରବାବୁ ଯୌଥ ପରିବାର ପାଇଁ ସବୁ କିଛି କରି ପାରୁଥିଲେ । ସ୍ଵାର୍ଥପର ଭାବରେ ତାଙ୍କର ସ୍ତ୍ରୀ କୌଣସିଥିରେ ଆପତ୍ତି ନ କରି ସାରା ପରିବାରକୁ ନିଜର କରି ନେଇଥିଲେ ।

କିନ୍ତୁ ସ୍ତ୍ରୀଙ୍କର ବାପା ସହଜରେ ସବୁ କିଛି ଗ୍ରହଣ କରି ନ ଥିଲେ । ଆନ୍ତରିକ ରକ୍ଷା ଥାଇ ମଧ୍ୟ ସାମାଜିକ ଦୃଷ୍ଟିରୁ ସେ ପ୍ରାୟ ଦୁଇବର୍ଷ ନିଜକୁ ବୃତ୍ତେଇ ରଖିଥିଲେ । ସେଥିଯୋଗୁଁ ସ୍ତ୍ରୀଙ୍କର ଭାଇଭଉଣୀ ଓ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ସଂପର୍କୀୟମାନେ ମଧ୍ୟ କୌଣସି ସଂପର୍କ ରଖି ପାରି ନ ଥିଲେ । ଦୁଇବର୍ଷ ପରେ ତାନ୍ତ୍ରରବାବୁଙ୍କ ପ୍ରଥମ କନ୍ୟା ଜନ୍ମ ହେଲା ପରେ

ସ୍ତ୍ରୀଙ୍କର ବାପା ତାଙ୍କ ଘରକୁ ଯାଇ ସମ୍ବେଦରେ ସମସ୍ତଙ୍କୁ ଗ୍ରହଣ କରି ନେଉଥିଲେ ଓ ପରେ ତାଙ୍କ ପରିବାରର ଅନ୍ୟମାନେ ମଧ୍ୟ ନିବିଡ଼ ସଂପର୍କ ସ୍ଥାପନ କରିଥିଲେ । ପରବର୍ତ୍ତୀ କାଳରେ ତାନ୍ତ୍ରରବାବୁଙ୍କର ଆଉ ଦୁଇଟି କନ୍ୟା ଜନ୍ମ ହୋଇଥିଲେ । ପୁତ୍ର ସନ୍ତାନ ଅଭାବରୁ ପିତାମାତାଙ୍କର ଭବିଷ୍ୟତରେ ମାନସିକ ସବୁଜନ ହାନି ହୋଇ ପାରିବାର ସମ୍ଭାବନା ଥିବାରୁ ଓ ଜଣେ ଯୋଗିନୀଙ୍କର ପରବର୍ତ୍ତୀ ଗର୍ଭରେ ପୁତ୍ର ସନ୍ତାନ ହେବେ ବୋଲି ଭବିଷ୍ୟବାଣୀ ଉପରେ ବିଶ୍ୱାସ କରି ସେମାନେ ଚତୁର୍ଥ ସନ୍ତାନ ପାଇଁ ଆଗ୍ରହୀ ହେଲେ । ନ ହେଲେ ଏ ଯୁଗରେ କୌଣସି ଶିକ୍ଷିତ କଂପତିଙ୍କର ଧର୍ତ୍ତି ସନ୍ତାନ ହେବା ଅସ୍ୱାଭାବିକ । ଯାହେଉ ଧର୍ତ୍ତି ସନ୍ତାନର ଗର୍ଭାବସ୍ଥାରେ ତାନ୍ତ୍ରରବାବୁଙ୍କ ପତ୍ନୀ ପ୍ରବଳ ରକ୍ତସ୍ରାବ ଇତ୍ୟାଦି ବହୁ କଷ୍ଟ ପାଇ ଶେଷରେ ଗର୍ଭାବସ୍ଥା ପୂର୍ଣ୍ଣ ହେବା ପୂର୍ବରୁ ଅପରେସନ ଦ୍ୱାରା ଗୋଟିଏ ପୁତ୍ର ସନ୍ତାନ ଜନ୍ମିତ ହେଲା । ଏତେ ଦୁଃଖ କଷ୍ଟର ଏପରି ସୁଖକର ପରିସମାପ୍ତି ସମସ୍ତଙ୍କ ମନରେ ଆନନ୍ଦ ଉଲ୍ଲାସ ଆଣିଦେଲା ।

ଧର୍ତ୍ତି ଯାକ ସନ୍ତାନ ଉଚ୍ଚଶିକ୍ଷିତ ହୋଇ ଓ ବିଭିନ୍ନ ବୃତ୍ତି ଲାଭ କରି ମେଧାବୀ ଛାତ୍ର ହିସାବରେ ନିଜ ନିଜକୁ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ କରି ପାରିଛନ୍ତି । ଯେଉଁ ଯୌଥ ପରିବାରରେ ଅନ୍ୟ ଭାଇଙ୍କର ସନ୍ତାନମାନେ କେହି ମେଧାବୀ ଛାତ୍ର ବା ଉଚ୍ଚଶିକ୍ଷିତ ହୋଇ ପାରିଲେ ନାହିଁ ସେଠାରେ ତାନ୍ତ୍ରରବାବୁଙ୍କ ପିଲାମାନେ ଏପରି ହୋଇ ପାରିଲେ କିପରି ? ତେଣୁ ସ୍ୱତଃ ପ୍ରଶ୍ନ ଉଠେ ମେଧା ବଞ୍ଚିଗତ ବା ଜନ୍ମଗତ ଅଥବା ପରିସ୍ଥିତି ସୃଷ୍ଟି । ତାନ୍ତ୍ରରବାବୁ ଦ୍ୱିତୀୟ ମତବାଦର ପକ୍ଷପାତୀ । କାରଣ ସେହି ପରିବାରରେ ତାଙ୍କ ଉତ୍ତରୀୟ ଗତି ଯାକ କନ୍ୟା ଓ ବଡ଼ଭାଇଙ୍କର ପ୍ରଥମ ପୁତ୍ରର ୨ଟି ଯାକ ସନ୍ତାନ ବେଶ ମେଧାବୀ ଛାତ୍ର ହୋଇ ବାହାରିଛନ୍ତି । ଯାହେଉ ତାନ୍ତ୍ରରବାବୁଙ୍କ ପ୍ରଥମ କନ୍ୟା ଅତି ମେଧାବୀ ଥାଇ କଂପ୍ୟୁଟର ପ୍ରଚଳନରେ ଉଚ୍ଚଶିକ୍ଷା ଲାଭ କରି ଆମେରିକାରେ ଏକ ବଡ଼ କଂପାନୀରେ ସୁଖ୍ୟାତିର ସହିତ ଭଲ ଚାକିରୀ କରିଛି । ତାର ସ୍ୱାମୀ ମଧ୍ୟ ସମାନ ଶିକ୍ଷା କରି ସେହିଠାରେ ଚାକିରୀ କରୁଛନ୍ତି । ସେମାନଙ୍କର ଗୋଟିଏ ପୁତ୍ର ଓ ଗୋଟିଏ କନ୍ୟା । ଦ୍ୱିତୀୟ କନ୍ୟା ମଧ୍ୟ ଏମ୍.ଏ., ଏମ୍.ଫିଲ., ଓ କଂପ୍ୟୁଟର ପ୍ରଚଳନରେ ଡିପ୍ଲୋମା କରି ଶିକ୍ଷକତା କରେ । ତାର ସ୍ୱାମୀ ଗଣିତ ଶାସ୍ତ୍ରରେ କରେ ମେଧାବୀ ଛାତ୍ର ଓ ଅଧ୍ୟାପକ । ସେମାନଙ୍କର ଏକମାତ୍ର ପୁତ୍ର ସନ୍ତାନ ମଧ୍ୟ ମେଧାବୀ ଲକ୍ଷଣଯୁକ୍ତ । ପ୍ରଥମ ପୌତ୍ର ହିସାବରେ ସେ ତାନ୍ତ୍ରରବାବୁଙ୍କର ଅତି ପ୍ରିୟ । ସେମାନେ ପାଖରେ ଥିବାରୁ ତାନ୍ତ୍ରରବାବୁ ଓ ତାଙ୍କର ପତ୍ନୀଙ୍କର ଦାୟିତ୍ୱ ପ୍ରାୟ ସେମାନଙ୍କ ଉପରେ । ଦ୍ୱିତୀୟ କନ୍ୟା ମଧ୍ୟ ଏମ୍.ଏ. ପାସ୍ କରି କଂପ୍ୟୁଟର ପରୀକ୍ଷାରେ ଉଚ୍ଚଶିକ୍ଷା ଲାଭ କରି ଦିଲ୍ଲୀରେ କଂପ୍ୟୁଟରରେ ଶିକ୍ଷକତା କରେ । ତାର ସ୍ୱାମୀ ଜଣେ ମେଧାବୀ ଇଞ୍ଜିନିୟର ଓ ଦିଲ୍ଲୀରେ ଏକ ରାଷ୍ଟ୍ରୀୟର ବଡ଼ କଂପାନୀରେ ଉଚ୍ଚପଦସ୍ଥ ଅଫିସର । ସେମାନଙ୍କର ଗୋଟିଏ

ତାନ୍ତ୍ରବାବୁ

କନ୍ୟା । ଚତୁର୍ଥ ସନ୍ତାନ ତଥା ଏକମାତ୍ର ପୁତ୍ର ରସାୟନ ବିଜ୍ଞାନରେ ସ୍ନାତକ ଡାକରେ ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟରେ ପ୍ରଥମ ସ୍ଥାନ ଅଧିକାର କରି ଉଚ୍ଚ ନମ୍ବର ରାଣ୍ଡାରେ ପୂର୍ବ ରେକର୍ଡ ରଖି କରିଥିଲା । ତଥାପି ତାନ୍ତରା ପ୍ରବେଶିକା ପରୀକ୍ଷାରେ ଦୁଇଥର ଚେଷ୍ଟା କରି ସେ କୃତକାର୍ଯ୍ୟ ହୋଇ ପାରି ନ ଥିଲା । ସେମାନଙ୍କଠାରୁ ବହୁ ନିମ୍ନସ୍ତରର ଛାତ୍ରଛାତ୍ରୀ ତାନ୍ତରା ପଢ଼ିବାପାଇଁ ଯୋଗ୍ୟ ବିବେଚିତ ହୋଇଥିଲେ । ତେଣୁ ଯୋଗ୍ୟତା ନିର୍ବାଚନରେ ଅର୍ଥ ଓ ଅନ୍ୟପ୍ରକାର ପ୍ରଚେଷ୍ଟା ଯେ କାର୍ଯ୍ୟ କରୁଥିଲା ତାହା ତାନ୍ତରବାବୁ ଜାଣିଥିଲେ ମଧ୍ୟ ସେ ସବୁ ପଛା ଅବଲମ୍ବନ କରିବାକୁ ରାଜି ହୋଇ ନ ଥିଲେ । କିନ୍ତୁ ନିଜ ମେଧା ବଳରେ ପୁଅ ଏକ ଉଚ୍ଚକୋଟୀର ଅନୁଷ୍ଠାନରେ ଏମ୍.ବି.ଏ. ପାଇଁ ଯୋଗ୍ୟ ନିର୍ବାଚିତ ହୋଇ ସସମ୍ମାନେ ସେ ଶିକ୍ଷା ସମାପ୍ତ କରିଛି । ଏବେ ଯେ କୌଣସି ଅନୁଷ୍ଠାନରେ ସେ ଉପଯୁକ୍ତ ଚାକିରାପାଇଁ ଯୋଗ୍ୟ ବିବେଚିତ ହୋଇ ଗୋଟିଏ ବଡ଼ କମ୍ପାନୀରେ କାର୍ଯ୍ୟ କରୁଛି । ଏହିପରି ରାବରେ ତାନ୍ତରବାବୁଙ୍କର ସନ୍ତାନମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ କେହି ଜଣେ ହେଲେ ତାନ୍ତର ହୋଇ ନ ପାରିବାରୁ ତାଙ୍କ ସେହି ଗୋଟିଏ ଅଭୀଷ୍ଟ ପୂରଣ ହୋଇ ପାରିନାହିଁ । ତେବେ ସନ୍ତାନମାନଙ୍କର ଉଚ୍ଚଶିକ୍ଷା ପାଇଁ ତାଙ୍କୁ କୌଣସି ପ୍ରକାର ଅନ୍ୟାୟ ପଛା ବା ଅହେତୁକ ଅର୍ଥବ୍ୟୟ କରିବାକୁ ପଡ଼ି ନଥିବାରୁ ସେ ସୁଖୀ ।

ଶିକ୍ଷା ଓ କର୍ମ ସଂସ୍ଥାନ ପରି ସନ୍ତାନ ସନ୍ତତିଙ୍କର ବିବାହ ସଂସ୍ଥାପନରେ ମଧ୍ୟ ତାନ୍ତରବାବୁଙ୍କୁ ଚିନ୍ତିତ ହେବାକୁ ପଡ଼ିନାହିଁ । ବଡ଼ ଝିଅ କଂପ୍ୟୁଟର ପ୍ରଚଳନରେ ଉଚ୍ଚଶିକ୍ଷିତ ଜଣେ ମେଧାବୀ ଉତ୍ତମ ଯୁବକକୁ ବିବାହ କରିବାକୁ ଠିକ୍ କଲା ଓ ତାନ୍ତରବାବୁ ରାଜି ହେଲେ । ଦ୍ୱିତୀୟ କନ୍ୟା ପାଇଁ ଜଣେ ଅତି ମେଧାବୀ ଗଣିତ ଶାସ୍ତ୍ରୀ ଯୁବକ ରାହି ବିବାହ କଲେ । ସେ ବର୍ତ୍ତମାନ ଜଣେ ଅଧ୍ୟାପକ । ତୃତୀୟ କନ୍ୟାପାଇଁ ଖବରକାଗଜ ବିଜ୍ଞାପନ ମାଧ୍ୟମରେ ଜଣେ ଉଚ୍ଚଶିକ୍ଷିତ ମେଧାବୀ ଗଣିତଜ୍ଞର ସଂଧାନ ପାଇ ସେହିଠାରେ ବିବାହ ହେଲା । ପୁଅଟି ଜଣେ ଅଣଓଡ଼ିଆ ଶିକ୍ଷିତା (ଏମ୍.ବି.ଏ.) ଉତ୍ତମ ବ୍ୟବହାରଯୁକ୍ତ ଝିଅ ଠିକ୍ କଲାକୁ ତାନ୍ତରବାବୁ ସେହିଠାରେ ତାର ବିବାହ କଲେ । ୪ଟି ସନ୍ତାନର ବିବାହ ବଡ଼ ଆଡ଼ମ୍ବରରେ ହୋଇଅଛି । ତେବେ କୌଣସିପିରେ ଜାତି, ଜାତକ ବା ଯୌତୁକର ପ୍ରଶ୍ନ ଉଠିନାହିଁ । ଝିଅମାନଙ୍କୁ ଯଥାଶକ୍ତି ଉପକୌକ୍ଷ ଦେଇଥିଲେ ମଧ୍ୟ କୋର୍ଟମାନଙ୍କୁ ଯୌତୁକ ହିସାବରେ ବିକ୍ରି ଦେବାନାହିଁ କିମ୍ବା ପୁଅପାଇଁ ତାର ଶ୍ୱଶୁରାଳୟରୁ ଯୌତୁକ ହିସାବରେ କିଛି ଗ୍ରହଣ କରିନାହାନ୍ତି । ଚାରି ପୁଅଝିଅ ପରିସ୍ଥିତିର ଚକ୍ରରେ ବିଭିନ୍ନ ସ୍ଥାନରେ ରହୁଥିଲେ ମଧ୍ୟ ସେମାନେ ଏକ ପରିବାର ରକ୍ତି ନିବିଡ଼ ସ୍ନେହରେ ବାନ୍ଧି ହୋଇ ରହିଛନ୍ତି । ବାପାମାଙ୍କ ପାଇଁ ଏହାଠାରୁ ଅଧିକ ସୁଖକର କ'ଣ ହୋଇପାରେ ? ସେମାନଙ୍କର ପରସ୍ପର ପ୍ରତି ଓ ବାପାମାଙ୍କ ପ୍ରତି ଅତ୍ୟଧିକ ସ୍ନେହ ଓ ଭାବାବେଗ ସମୟ ସମୟରେ ତାନ୍ତରବାବୁଙ୍କୁ ବିକ୍ରତ କରିଦିଏ ।

ତାନ୍ତ୍ରରବୀବୁ

ନିଜ ପୁତ୍ର କନ୍ୟାକର ଶିକ୍ଷା ଓ ଗୃହସଂସ୍ଥାନ ସଂଗେ ସଂଗେ ତାନ୍ତ୍ରରବୀବୁ ନିଜ ଓ ପତ୍ନୀଙ୍କର ଆୟରେ ଯୌଥ ପରିବାର ପାଇଁ ଯଥେଷ୍ଟ ସଂପତ୍ତି କରି ପାରିଛନ୍ତି । ତାଙ୍କର ଆରମ୍ଭ କରୁଁ କରୁଁ ତାଙ୍କ ପିତାଙ୍କର ଅଭିଳାଷ ପୂରଣ ପାଇଁ ଗ୍ରାମରେ ଏକ ବଡ଼ କୋଠାଘର କରାଗଲା ଓ ସନ୍ତୁଷ୍ଟରେ କେତେକ ଭୂସଂପତ୍ତି ନେଇ ଖୁବ୍ ସୁଖକର ଜୀବନ ଯାପନର ବ୍ୟୋବସ୍ଥା କରାଗଲା । ତାନ୍ତ୍ରରବୀବୁ ଅବସର ଗ୍ରହଣ ପରେ ସେହିଠାରେ ରହିବାର ଅଭିଳାଷ ନେଇ ଏ ସବୁ କରିଥିଲେ । କିନ୍ତୁ ବିଧିର ବିଧାନ ବିଚିତ୍ର । ଘଟଣା ଚକ୍ରରେ ପଡ଼ି ତାଙ୍କୁ ଅନ୍ୟତ୍ର ରହିବାକୁ ପଡୁଛି ଓ ବାପା, ଦ୍ଵିତୀୟ ଭାଇ ଓ ତାଙ୍କ ପୁଅର ମୃତ୍ୟୁ ପରେ ଗ୍ରାମର ଘରଟି ପ୍ରାୟ ଶୂନ୍ୟ ହୋଇପଡ଼ିଛି । ପରବର୍ତ୍ତୀ କାଳରେ ସେମାନେ କଟକରେ ରହୁ । ରହୁଥିବା ଘରଟିକୁ ମଧ୍ୟ ତାନ୍ତ୍ରରବୀବୁ ଓ ବଡ଼ଭାଇ ମିଶି କିଣିନେଲେ । ସେହିଠାରେ ବହୁତ ଦିନ ସମସ୍ତେ ରହୁଥିଲେ । ବର୍ତ୍ତମାନ ବଡ଼ ଭାଇ ଓ ସାନଭଉଣୀ ସପରିବାର ସେଠାରେ ବାସ କରୁଛନ୍ତି ।

ଏହିପରି ସୁଖଦୁଃଖ ଓ ବିଭିନ୍ନ ଉତ୍ଥାନ ପତନ ମଧ୍ୟ ଦେଇ ଗତି କରିଥିବା ଯୌଥ ପରିବାରରେ ରୋଗ ଓ ମୃତ୍ୟୁର ବିଶାଷିକା ମଧ୍ୟ ବେଶ ଉଲ୍ଲେଖନୀୟ । ତାନ୍ତ୍ରରବୀବୁଙ୍କ ବାଲ୍ୟକାଳରେ ତାଙ୍କର ଦୁଇ କନିଷ୍ଠ ଭଗିନୀ ମୃତ୍ୟୁବରଣ କରିଥିଲେ । ତାପରେ ଦ୍ଵିତୀୟ ଭାଇଙ୍କର ପେଟରୋଗ, ଅପରେସନ୍ ଓ ତତ୍ପରବର୍ତ୍ତୀ ଉପଚାର ଯୋଗୁଁ ପ୍ରାୟ ୪୦ ବର୍ଷ ଧରି ତାନ୍ତ୍ରରବୀବୁ ସେ ରୋଗ ସହ ଅବିଶ୍ରାନ୍ତ ଲଢ଼େଇ କରି ଚାଲିଥିଲେ । ବାପାଙ୍କର ୭୩ ବର୍ଷ ବୟସରେ ପାକସ୍ଥଳୀରେ କର୍କଟ ରୋଗ ଆକ୍ରମଣ ସୂଚନା ଦେଖାଦେଲା । ଓଡ଼ିଶାର ସବୁ ବଡ଼ ବଡ଼ ତାନ୍ତ୍ର ସେହି କଥା କହିଲା ପରେ ଅଧିକ ନିଶ୍ଚିତତା ଓ ନିରାପତ୍ତା ପାଇଁ ତାନ୍ତ୍ରରବୀବୁ ତାଙ୍କୁ ବମ୍ବେସ୍ଥିତ ବୃହତ୍ କର୍କଟରୋଗ ଅନୁଷ୍ଠାନ ଟାଟା ମେମୋରିଆଲ ହସ୍ପିଟାଲକୁ ନେଇଗଲେ । ସେଠାରେ ସର୍ବୋଚ୍ଚ ପଦବୀରେ ଅଧିଷ୍ଠିତ ଓ ପଦ୍ମଭୂଷଣ ଉପାଧିରେ ଭୂଷିତ ଜଣେ ତାନ୍ତ୍ର ସେତେବେଳେ ଭାରତରେ ନୂଆ ହୋଇ ଉପଲବ୍ଧ ହେଉଥିବା ଯତ୍ନ ସାହାଯ୍ୟରେ ପରୀକ୍ଷା କରି କର୍କଟ ରୋଗର ସତ୍ତା ନାହିଁ ଓ କିଛି ଚିକିତ୍ସା ଦରକାର ନାହିଁ କହି ତାଙ୍କ ବାପାଙ୍କୁ ଫେରାଇ ଦେଲେ । କିନ୍ତୁ ପ୍ରାୟ ୬ ମାସପରେ ସେ ରୋଗ ଅତି ଉଚ୍ଚ ଆକାର ଧାରଣ କଲା ଓ ଆଉ କିଛି କରିବାର ଉପାୟ ନ ଥିଲା । ତାପରେ ପ୍ରାୟ ୭/୮ ମାସ ପରେ ତାନ୍ତ୍ରରବୀବୁଙ୍କ ବାପା ଉକ୍ତ ରୋଗରେ ପ୍ରାଣତ୍ୟାଗ କଲେ । ଏଇଥିରୁ ତାନ୍ତ୍ରରବୀବୁଙ୍କର ହୃଦବ୍ୟାଧି ହେଲା ଯେ ମଣିଷର ସର୍ବୋତ୍ତମ ଚେଷ୍ଟା ସତ୍ତ୍ୱେ ବି ଭବିତବ୍ୟକୁ ଏତାଇଦେଇ ହେବ ନାହିଁ ।

ତାପରେ ପ୍ରାୟ ୫ ବର୍ଷ ପରେ ତାନ୍ତ୍ରରବୀବୁ ନିଜେ ଏକ ପ୍ରକାର କର୍କଟ ରୋଗରେ ପୀଡ଼ିତ ହେଲେ । ପେଟ ଗିତରେ ଲୁଚାଯିତ ଅବସ୍ଥାରେ ତାର ଉଦ୍‌ବ ହୋଇଥିଲା ଓ ସେ ରୋଗ ଆଉ ଟିକିଏ ଅଗ୍ରଗତି କରିଥିଲେ ସେଥିରେ ମୃତ୍ୟୁ

ତାନ୍ତ୍ରବାବୁ

ସୁନିଶ୍ଚିତ । କିନ୍ତୁ ତାନ୍ତ୍ରବାବୁଙ୍କର ମୃତ୍ୟୁଯୋଗ ନ ଥିବାରୁ ହଠାତ୍ କେବେ ନ ଥିବା ହାଣ୍ଡିଆ ରୋଗ ବାହାରି ଅପରେସନ୍ ଦରକାର ହେଲା । ଅପରେସନ୍ ପରେ ରୋଗର ଅବସ୍ଥିତି ଜାଣି ପୁଣି ସେ ବନ୍ଧେ ଗଲେ ଓ ସେଠାରେ ପ୍ରାୟ ୨ ମାସ ଚିକିତ୍ସା ପରେ ସେ ଭଲ ହୋଇ ଫେରିଲେ । ତାପରେ ପ୍ରାୟ ୧୦ ବର୍ଷ ବାରମ୍ବାର ସେଠାରେ ଦେଖାଇ ସେ ରୋଗର ମୂଳୋପାଦାନ ହୋଇଯାଇଛି ବୋଲି ନିଶ୍ଚିତ ହେଲେ । ବିଧିର ଅଦୃଶ୍ୟ ହାତ ତାଙ୍କୁ ନିଶ୍ଚିତ ମୃତ୍ୟୁମୁଖରୁ ବଞ୍ଚାଇ ଦେଲା ।

ଏହାର ଆଉ ୧୧/୧୨ ବର୍ଷ ପରେ ଦ୍ଵିତୀୟ ଭାଇଙ୍କର ଏକମାତ୍ର ପୁତ୍ରର ପିତୃକୋଷରେ ପଥରର ଅପରେସନ୍ କରାଇ ଚିକିତ୍ସକ ତାନ୍ତ୍ରବାବୁ ଗୁଲ୍ ଗ୍ରାନ୍ତି ଯୋଗୁଁ ଏପରି ଅବସ୍ଥା ସୃଷ୍ଟି ହେଲା ଯେ ୨ ମାସ ଅକ୍ଳାନ୍ତ ପରିଶ୍ରମ କରି ଓ ୩୦ ବୋତଲ ରକ୍ତ ଦେଇ ମଧ୍ୟ ତାକୁ ବଞ୍ଚାଉବା ସମ୍ଭବ ହେଲା ନାହିଁ । ଗୋଟିଏ ସାଧାରଣ ଅପରେସନ୍ରେ ସମସ୍ତ ଚେଷ୍ଟା ସତ୍ତ୍ୱେ ଏକ ଯୁବକର ମୃତ୍ୟୁକୁ ଏକ ଉଚିତ ବ୍ୟା ଛଡ଼ା କ'ଣ କୁହାଯାଇପାରେ । ସେହି ପୁତ୍ରଶୋକରେ ତାର ବାପା (ତାନ୍ତ୍ରବାବୁଙ୍କର ରୋଗାକ୍ରାନ୍ତ ଦ୍ଵିତୀୟ ଭାଇ) ଖାଦ୍ୟ ପରିତ୍ୟାଗ କରି ପ୍ରାୟ ୨ ବର୍ଷ ପରେ ପ୍ରାଣତ୍ୟାଗ କଲେ । ସେହି ଅଭିଶପ୍ତ ଭାଇଙ୍କର ପରିବାରରେ ଆଉ ଗୋଟିଏ ଦୁଃଖ ଆସିଲା ପ୍ରାୟ ଆଉ ଦୁଇ ବର୍ଷ ପରେ । ତାଙ୍କର ଦ୍ଵିତୀୟ କନ୍ୟା ପ୍ରସବକଳିତ ଏକ ସାଧାରଣ ଅପରେସନ୍ରେ ପ୍ରାଣତ୍ୟାଗ କଲା । ଚାରିଭାଇଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ସେ ଜଣେ କାହିଁକି ଯେ ଏତେ ହତଭାଗ୍ୟ ବୁଝି ହୁଏ ନାହିଁ ।

ତାନ୍ତ୍ରବାବୁଙ୍କ ସ୍ତ୍ରୀ ମଧ୍ୟ ବହୁତ ଥର ବହୁତ ରୋଗରେ ପୀଡ଼ିତ ହୋଇଛନ୍ତି । ବିବାହ ପୂର୍ବରୁ ମେରୁଦଣ୍ଡ ରୋଗରେ ଗୋଟିଏ ବଡ଼ ଅପରେସନ୍ ହୋଇ ମଧ୍ୟ ବିଶେଷ ଫଳପ୍ରସ୍ତ ହୋଇ ନ ଥିଲା ଓ ସେ ସବୁବେଳେ କେତେକାଂଶରେ ଅଥର୍ବ ଥିଲେ । ଚତୁର୍ଥ ସନ୍ତାନର ଗର୍ଭାବସ୍ଥାରେ ଭାଷଣ ରକ୍ତସ୍ରାବ ଯୋଗୁଁ ୨/୩ ମାସ ଶଯ୍ୟାଶାୟୀ ରହି ଅପରେସନ୍ ଦ୍ଵାରା ସନ୍ତାନ ଜନ୍ମ ହୋଇଥିଲା । ତାର ୫/୬ ବର୍ଷ ପରେ ପୁଣି ରକ୍ତସ୍ରାବ କାରଣରୁ ତାଙ୍କର ଜରାୟୁକୁ ବାହାର କରିବାକୁ ପଡ଼ିଥିଲା । ପୁଣି ୩/୪ ବର୍ଷ ପରେ କଣ୍ଠରେ ଏକ ବଥ ବାହାରିବାରୁ ଦିଲ୍ଲୀ ନେଇ ଅପରେସନ୍ କରିବାକୁ ପଡ଼ିଥିଲା । ଚାକିରୀରୁ ଅବସର ଗ୍ରହଣ ପରେ ପରେ ତାଙ୍କର ଛାତିରେ ପାଣି ଜମିଲା ଓ ଓଡ଼ିଶାରେ ତାନ୍ତ୍ରମାନେ ତାହା କର୍କଟ ରୋଗ କହିବାରୁ ତାଙ୍କୁ ନେଇ ପୁଣି ବନ୍ଧେ ଗଲେ । ସେଠାରେ ତାହା ଯକ୍ଷ୍ମାଜନିତ ବୋଲି ପ୍ରମାଣିତ ହେବାରୁ ଉପଯୁକ୍ତ ଚିକିତ୍ସା ଦ୍ଵାରା ସେ ଆରୋଗ୍ୟ ଲାଭ କଲେ । ଏସବୁ ଛଡ଼ା ୧୯୭୨ ମସିହାରୁ ତାଙ୍କର ହୃଦ୍‌ସ୍ପନ୍ଦନରେ ଅନିୟମିତତା ଦେଖାଦେବାରୁ ବନ୍ଧେଲେ ଜଣେ ବିଶିଷ୍ଟ ହୃଦ୍‌ରୋଗ ବିଜ୍ଞାନୀଙ୍କୁ ଦେଖାଇ ଚିକିତ୍ସା କରାଯାଉଥିଲା । କିନ୍ତୁ ଅଣୀ ଦଶକରେ ତାହା ପୁଣି ବାହାରିବାରୁ ଦିଲ୍ଲୀ ନେଇ

ତାତ୍ତ୍ୱରବାବୁ

ପରୀକ୍ଷା କରାଇ ବିଶେଷ କିଛି କରିବା ଦରକାର ହେବ ନାହିଁ ବୋଲି ବିଶେଷଜ୍ଞମାନେ ମତ ଦେଲେ । କିନ୍ତୁ ୧୯୯୯ରେ ଆମେରିକାରେ ଥିଲା ବେଳେ ସେ ସେହି କାରଣରୁ ସାମାନ୍ୟ ପକ୍ଷାଘାତରେ ଆକ୍ରାନ୍ତ ହେଲେ । ସେଠାରେ ସମସ୍ତ ପରୀକ୍ଷା ପରେ ଗୋଟିଏ ପ୍ରକାର ଔଷଧ ସେ ସବୁଦିନ ବ୍ୟବହାର କରୁଛନ୍ତି । ତାହା ଗାରତରେ ମିଳୁନାହିଁ ଓ ଆମେରିକାରୁ ଅଣାଇ ବ୍ୟବହାର କରାଯାଉଛି । ୩/୪ ବାସ ପରେ ଦାନ୍ତ ଓପାଡ଼ିବା ପାଇଁ ସେ ଔଷଧ ୬ ଦିନ ଧରି ବନ୍ଦ କରି ଦେବାରୁ ପୁଣି ଅରେ ପକ୍ଷାଘାତ ହୋଇଗଲା । ଏହିପରି ଭୟ ଓ ଦୁର୍ଘଟା ମଧ୍ୟରେ ସେ ବଞ୍ଚି ରହିଛନ୍ତି । ହୃତପିଣ୍ଡ ଦୋଷରୁ ଏପରି ହେଉଛି ଓ ସେପାଇଁ କିଛି କରି ହେବ ନାହିଁ ବୋଲି ବିଶେଷଜ୍ଞମାନେ ମତ ଦେଉଛନ୍ତି । ତେଣୁ ଭଗବାନଙ୍କ ଉପରେ ନିର୍ଭର କରି ବଞ୍ଚିରହିବା ଛଡ଼ା ଅନ୍ୟ କିଛି ଉପାୟ ନାହିଁ ।

ଏହିପରି ବିଭିନ୍ନ ରୋଗଶୋକର ଘାତପ୍ରତିଘାତ ଭିତରେ ଗତି କରି ତାତ୍ତ୍ୱରବାବୁଙ୍କ ଯୌଥ ପରିବାର ଏକ ବିଶାଳ ପରିବାର ରୂପେ ଡିଣ୍ଡି ରହିଛି । ଗୋଟିଏ ସୁଖର କଥା ଯେ ତାତ୍ତ୍ୱରବାବୁଙ୍କ ମାଆ ଯୌବନ କାଳରେ ବହୁତ ଦୁଃଖକଷ୍ଟ ସହି ଏବେ ବହୁତ ଆରାମରେ ପୁଅଅଧିକ ପାଖରେ ରହି ୯୦ ବର୍ଷ ଅତିକ୍ରମ କଲେଣି । ପରିବାରର ଏତେ ରୋଗ ଓ ମୃତ୍ୟୁର ଶୋକରେ ସେ କେବେ ଭାଙ୍ଗି ପଡ଼ିନାହାନ୍ତି । ଅସାମ ତାଙ୍କ ଯୌର୍ଯ୍ୟ । ସବୁ ପୁଅଅଧିକ ତାଙ୍କର ସୁଖପାଇଁ ଅତ୍ୟନ୍ତ ଯତ୍ନଶୀଳ । ସେହି ଯୌଥ ପରିବାରର ସୁବୃଦ୍ଧ ବନ୍ଧନରୂପେ ବିଦ୍ୟମାନ । ଭଗବାନ ତାଙ୍କୁ ଆହୁରି ଅଧିକ ଦିନ ବଞ୍ଚାଇ ରଖିବାପାଇଁ ତାତ୍ତ୍ୱରବାବୁ ସବୁବେଳେ ପ୍ରାର୍ଥନା କରନ୍ତି । ସାରା ପରିବାରର ଦ୍ୱିତୀୟ ଭାଇ ଓ ମାଙ୍କ ପ୍ରତି ତାତ୍ତ୍ୱରବାବୁଙ୍କର ସବୁଠାରୁ ଅଧିକ ଆକର୍ଷଣ । କାରଣ ଦାରଦ୍ୱାର ଉଚ୍ଚତ ଉତ୍ପାଦନ ସମୟରେ ସେ ତିନିଜଣ ପରିବାରକୁ ଡିଣ୍ଡି ରହିବାରେ ଅଦମ୍ୟ ଚେଷ୍ଟା କରିଥିଲେ । ସେ କଥା ତାତ୍ତ୍ୱରବାବୁ କେବେ ଭୁଲି ପାରିବେ ନାହିଁ ।

ଶୁଶ୍ରୁଷାଳୟ

ସ୍ବାମୀନାଥ ପାଇଁ ବିବାହର ପରବର୍ତ୍ତୀ କିଛି ବର୍ଷ ଶୁଶ୍ରୁଷାଳୟ ଦୁଃଖ ଓ ଯାତନାର କ୍ଷେତ୍ର ବୋଲି ସାଧାରଣତଃ ଧରା ଯାଇଥାଏ ଓ ପିତୃଲୟ ସେମାନଙ୍କ ପାଇଁ ଏକ ଆକର୍ଷଣୀୟ ଓ ମଧୁର ସ୍ମୃତିପୂର୍ଣ୍ଣ ସ୍ଥାନରୂପେ ବିବେଚିତ ହୋଇଥାଏ । ଏହା ସ୍ବାଭାବିକ । ବାଲ୍ୟକାଳରୁ ବାପା ମା, ଭାଇଭଉଣୀ, ସାଙ୍ଗସୁଖଙ୍କର ଗହଣରେ ବଢ଼ିଆସିଥିବା ଜନ୍ମାତିକୁ ବିବାହ ପରେ ହଠାତ୍ ଏକ ଅଜଣା ଅପରିଚିତ ପରିବେଶରେ ରହିବାକୁ ପଡ଼େ । ଅନ୍ୟ ଦେଶରେ ଏହା ସତ୍ୟ ନ ହେଲେ ମଧ୍ୟ ଭାରତୀୟ ଉପଖଣ୍ଡରେ ଏହା ଏବେ ମଧ୍ୟ ବାସ୍ତବ । ସ୍ବାମୀର ସୋହାଗ, ଶାଶୁ ଶୁଶ୍ରୁ ଓ ଅନ୍ୟଗୁରୁଜନମାନଙ୍କର ସ୍ନେହ ଆଦର ମିଳୁଥିଲେ କିଛି ବର୍ଷ ପରେ ସେ ଶୁଶ୍ରୁଷାଳୟକୁ ନିଜର କରିନିଏ । କିନ୍ତୁ ସବୁ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଏହା ସତ୍ୟ ନୁହେଁ । ଶାଶୁ ଶୁଶ୍ରୁଙ୍କର ମୂରବା ପଣିଆ, ଯୌତୁକ ନିର୍ଯ୍ୟାତନା ତଥା ଯାଆ ନଣଦଙ୍କର ଈର୍ଷା ଓ ଉପାଦାନ ଅନେକ କ୍ଷେତ୍ରରେ ନୂଆ ହୋଇ ଆସିଥିବା ବୋହୂର ଜୀବନକୁ ଦୁର୍ଦ୍ଦିଗ୍ଧ କରିଦିଏ । ସ୍ବାମୀର ପ୍ରଣୟ ଓ ସାହୁକା ନ ମିଳିଲେ ଶୁଶ୍ରୁଷାଳୟର ବୋହୂଟି ପାଇଁ ମୃତ୍ୟୁ ଯନ୍ତ୍ରାରେ ପରିଣତ ହୁଏ । ସ୍ବାମୀ ମଧ୍ୟ ଲୋକ ଲଜା ଓ ଗୁରୁଜନମାନଙ୍କ ପ୍ରତି ଭକ୍ତି ଓ ଭୀତି ହେତୁ ଅନେକ ସମୟରେ ନିର୍ବିକାର ରହିବାକୁ ବାଧ୍ୟ ହୁଏ । ଅବଶ୍ୟ କେତେକ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଜୀବିକାର୍ଜନରେ ସ୍ବାମୀର ଅନ୍ୟତ୍ର ସ୍ତ୍ରୀ ସହ ବାସ ସ୍ତ୍ରୀର ଦୁଃଖ ଲାଘବରେ ଅନେକାଂଶରେ ସହାୟକ ହୋଇଥାଏ । ଏ ଦୃଷ୍ଟିରୁ ବୋଧହୁଏ ପାଶ୍ଚାତ୍ୟ ପ୍ରଥା ଖୁବ୍‌ଶାୟ । କିନ୍ତୁ ସେ ଦେଶଗୁଡ଼ିକରେ ଘନ ଘନ ବିବାହ ବିଚ୍ଛେଦ କିମ୍ବା ସ୍ବାମୀର ଅକାଳମୃତ୍ୟୁଜନିତ ସ୍ତ୍ରୀର ଅସହାୟତା ମଧ୍ୟ କିଛି କମ୍ ମର୍ମହତ ନୁହେଁ । ମୋଟ ଉପରେ ଏ ସମସ୍ୟାର ସମାଧାନ ସରଳ ବା ସହଜସାଧ୍ୟ ନୁହେଁ । ତଥାପି କାଳକ୍ରମେ ସ୍ତ୍ରୀ ଶୁଶ୍ରୁଷାଳୟକୁ ନିଜର କରିନିଏ ଓ ସନ୍ତାନସନ୍ତତି ହେଲା ପରେ ଏଠା ଶାଶୁ ଶୁଶ୍ରୁଙ୍କର ମୃତ୍ୟୁ ସେ ଘରେ ନିଜର କର୍ତ୍ତୃତ୍ୱ ଜାହିର କରି ପ୍ରାୟତଃ ସୁଖମୟ ଜୀବନ ଯାପନ କରିଥାଏ ।

ଅପର ପକ୍ଷରେ ପୁରୁଷମାନଙ୍କ ପାଇଁ ଶୁଶ୍ରୁଷାଳୟ ଏକ ଅତି ଆକର୍ଷଣୀୟ ସ୍ଥାନ ହୋଇଥାଏ । ବିବାହ ଦିନ ବରଯାତ୍ରୀ ସହ ବହୁ ଯାକଜମକରେ ପ୍ରଥମ ଥର ଶୁଶ୍ରୁଷାଳୟକୁ ଯିବାବେଳେ ସେ ସମସ୍ତଙ୍କର ପ୍ରଧାନ ଆକର୍ଷଣର ବିନ୍ଦୁ ହୋଇଥାଏ । ବିବାହର ଅଳ୍ପଦିନ ପରେ ବୋହୂ ବାପଘରକୁ ଫେରିଗଲା ସମୟରେ ଜୋର୍ ନିମନ୍ତ୍ରଣ ପାଇ ଅନେକେ ଶୁଶ୍ରୁଷାଳୟକୁ ଯାଆନ୍ତି । ସେତେବେଳେ ସେଠାରେ ମିଳିବା ଆଦରଯନ୍ତ୍ର ସମସ୍ତଙ୍କର

ତାନ୍ତ୍ରବାବୁ

ସ୍ମରଣୀୟ ହୋଇ ରହେ । ବିଧି ଅନୁସାରେ ଜୋର୍ ଶୁଶ୍ରୁଷାରେ ରହିବା ସମୟରେ ନୂଆବାସନରେ ଖାଇବା, ନୂଆ ପରିଧାନରେ ଭୂଷିତ ହେବା ତଥା ତାର ଅନ୍ୟ ସମସ୍ତ ବ୍ୟବହାରୀୟ ସାମଗ୍ରୀ ନୂଆ ହୋଇଥାଏ । କିଛି ଦିନ ସ୍ତ୍ରୀର ସାନ ଭାଇଭଉଣୀ ଓ ଅନ୍ୟମାନଙ୍କ ସହ ମଉଜ ମଜଲିସରେ କଟାଇଲା ପରେ ସେ ଘରକୁ ଫେରେ ଓ ପରବର୍ତ୍ତୀ କାଳରେ କେବଳ ମର୍ଦ୍ଦପର୍ବାଣିରେ କିମ୍ବା ଆବଶ୍ୟକତା ଗିରିରେ ସେ ବର୍ଷରେ ଥରେ ଦୁଇଥର ଶୁଶ୍ରୁଷାରେ ଯାଏ । କ୍ରମଶଃ ଆଦର ଯନ୍ତ୍ରରେ ଶିଥିଳତା ଆସେ । କିନ୍ତୁ କେତେକ ପରିବାରରେ ଜୋର୍ ଥାନ୍ତୁ ଆଦର ସବୁଦିନ ଆଗପରି ରହିଥାଏ । ବାଲେଶ୍ଵରରେ ବଡ଼ବଡ଼ିଆଙ୍କ ଘରେ ଏହା ବିଶେଷ ଭାବରେ ପରିଲକ୍ଷିତ ହୋଇଥାଏ । ତାନ୍ତ୍ରବାବୁଙ୍କ ବାପା ତ ବୃଦ୍ଧାବସ୍ଥା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଯେବେ ଶୁଶ୍ରୁଷାରେ ଗଲେ ନୂଆ ଲୁଗା ପିନ୍ଧି ଫେରୁଥିଲେ । ଦ୍ଵିପ୍ରହର ଭୋଜନ ପରେ ଜୋର୍ମାନେ ଗୋଟିଏ ଘରେ ଖଟ ଉପରେ ବସିଥାନ୍ତେ ଓ ଶାଶୁ ତଳେ ବସି ପାନ ଭାଙ୍ଗି ଦେଉ ଦେଉ ବିଭିନ୍ନ ସମସ୍ୟାର ଆଲୋଚନା କରୁଥିବା ଦୃଶ୍ୟଏବେ ମଧ୍ୟ ବାଲେଶ୍ଵର ଜିଲ୍ଲାରେ ଅନେକ ଘରେ ଦେଖାଯାଏ । କିନ୍ତୁ ଯୁଗର ପରିବର୍ତ୍ତନ ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ବଡ଼ ଲୋକଙ୍କ ଘରେ ଜୋର୍ମାନେ ଏବେ ଶୁଶ୍ରୁଷାରେ ପରିବାରର ଜଣେ ହିସାବରେ ତଳପ୍ରତଳ କରନ୍ତି ଓ ସୁଖଦୁଃଖରେ ଜଡ଼ିତ ହୋଇଥାଆନ୍ତି । ଅନ୍ତତଃ ତାନ୍ତ୍ରବାବୁଙ୍କର ତିନି ଜୋର୍ ତାଙ୍କ ଘରେ ପୁଅ ଭଳି ଚଳିଥାଆନ୍ତି ।

କିନ୍ତୁ ତାନ୍ତ୍ରବାବୁଙ୍କ ଭାଗ୍ୟରେ ଶୁଶ୍ରୁଷାରେ ଜୋର୍ ଆଦର କେବେ ମିଳିନାହିଁ । ଏକେ ତ ଶୁଶ୍ରୁକର ବିନା ଅନୁମତିରେ ରେକ୍ଟିଫିକାସ ପରେ ତାଙ୍କ ସ୍ତ୍ରୀ ଯାଇ ତାଙ୍କ ଘରେ ରହିଲେ । ତତ୍ ପରବର୍ତ୍ତୀ ବର୍ଷ ଶୁଶ୍ରୁକର ଅସୁସ୍ଥତା ଖବର ପାଇ ସେ ସପ୍ତାକ ଶୁଶ୍ରୁକାୟ ଯାଆନ୍ତି । ଶୁଶ୍ରୁ ନିର୍ବିକାର ରହିଲେ । ଶାଶୁ ତ ବହୁତ ଆଗରୁ ସ୍ଵର୍ଗବାସ କରିଥିଲେ । ଗୃହକର୍ତ୍ତା ହିସାବରେ ବଡ଼ଶାଳକଙ୍କ ବିଧବା ସ୍ତ୍ରୀ ସବୁ ବିଷୟରେ ନିର୍ଲିପ୍ତ ଥାଆନ୍ତି । ଯାହେଉ ସେହିଦିନ ତାନ୍ତ୍ରବାବୁ ଫେରି ଆସିଲେ । ତାପରେ ଜ୍ୟେଷ୍ଠା କନ୍ୟାର ଜନ୍ମ ପରେ ଶୁଶ୍ରୁ ସ୍ଵଭାବରେ ତାଙ୍କ ଘରକୁ ଆସିଲେ ଓ ଶୁଶ୍ରୁକର ସାଙ୍ଗରେ ତାଙ୍କର ଘନିଷ୍ଠତା ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ହେଲା । ଚାକିରୀ ଓ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ବ୍ୟସ୍ତତା ହେତୁ ତାନ୍ତ୍ରବାବୁଙ୍କୁ ଆଉ ୩/୪ ବର୍ଷ ଶୁଶ୍ରୁକର ଯିବାର ସୁଯୋଗ ମିଳିଲା ନାହିଁ । ପରବର୍ତ୍ତୀ କାଳରେ ତାନ୍ତ୍ରବାବୁଙ୍କର ଶୁଶ୍ରୁକର ନିକଟସ୍ଥ ମେଡ଼ିକାଲ କଲେଜକୁ ବଦଳି ହେଲା ଓ ସେ ଯିବେ ନାହିଁ ବୋଲି ଜିଦ୍ ଧରି ବସିଲେ । ଶେଷରେ ତାଙ୍କ ଶୁଶ୍ରୁ ନିଜେ ଆସି ବୁଝାବୁଝି କରାଇ ତାଙ୍କୁ ସାଙ୍ଗରେ ନେଇ ଗଲେ । ସେତେବେଳେ ସେ ଶୁଶ୍ରୁ ଘରେ ୧୦/୧୫ ଦିନ ରହି କର୍ମସ୍ଥଳକୁ ଯିବା ଆସିବା କରୁଥିଲେ । ସାଧାରଣ ଭାବରେ ସେ ରହୁଥିଲେ । ବିଶେଷ ଆଦର ଅମପାୟନ ନ ଥିଲା । ତାପରେ ସେ ଗୋଟିଏ କନଫେରେନ୍ସରେ ଯୋଗଦାନ

ତାନ୍ତ୍ରବାବୁ

କରି ଯେଉଁଦିନ ଫେରିଲେ ସେହି ରାତିରେ ଶୁଣୁରକର ଯନ୍ତ୍ରଣାଦାୟକ ହାଣ୍ଡିଆ ବାହାରିବାରୁ ହସ୍ପିଟାଲ ନେଇ ଅପରେସନ୍ କରାଇବାକୁ ହେଲା । ଅପରେସନ୍ ୯/୧୦ ଦିନ ପରେ ଶୁଣୁର ଇହଧାମ ତ୍ୟାଗ କଲେ ଓ ତାନ୍ତ୍ରବାବୁ ନିଜ ଘରକୁ ଫେରିଗଲେ । ତାର ୨/୩ ମାସ ପରେ ସପରିବାର ଯାଇ ତାନ୍ତ୍ରବାବୁ ଶୁଣୁରଘରେ ଅଳ୍ପ କେତେଦିନ ଅବସ୍ଥାନ କରି ନିଜର ସରକାରୀ ଗୃହକୁ ଚାଲିଗଲେ । ସେଇଥିରେ ଶୁଣୁରଘରେ ତାଙ୍କର ରହିବାର ଅବସ୍ଥାନ ଘଟିଲା । ତାପରେ କେବଳ ସାମୟିକ ଭାବରେ ସେଠାକୁ କିଛି ବର୍ଷ ଯିବା ଆସିବା କରୁଥିଲେ । ମୋଟ ଉପରେ ଶୁଣୁର ଘରର ତଥାକଥିତ ଆଦର ଅଭ୍ୟର୍ଥନା ତାନ୍ତ୍ରବାବୁ କେବେ ପାଇନାହାନ୍ତି ।

ତାଙ୍କ ଶୁଣୁର ପଣ୍ଡିତ ଓଡ଼ିଶାର ଜଣେ ଖ୍ୟାତନାମା ବ୍ୟକ୍ତି ଥିଲେ । ସେ କାଳର ଜଣେ ଶିକ୍ଷିତ ଓ ଉଚ୍ଚପଦସ୍ଥ ଦକ୍ଷ ସରକାରୀ ଅଫିସର । ନାରୀଶିକ୍ଷାର ପ୍ରସାରକ ତଥା ସମାଜ ସଂସ୍କାରକ ରୂପେ ସେ ସବିଶେଷ ଖ୍ୟାତି ଅର୍ଜନ କରିଥିଲେ । ତାଙ୍କ ଜୀବନର ଅନୁରୂପ “ମୋର ପୂର୍ବ ସ୍ମୃତି କଥା” ନାମକ ଗ୍ରନ୍ଥପାଇଁ ସେ ଓଡ଼ିଶା ସାହିତ୍ୟ ଏକାଡେମୀ ଦ୍ଵାରା ପୁରସ୍କୃତ ମଧ୍ୟ ହୋଇଥିଲେ । ପଣ୍ଡିତ ଓଡ଼ିଶାର ତତ୍କାଳୀନ କତିପୟ ବରପୁତ୍ରମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟ ରେ ସେ ଅନ୍ୟତମ ।

ବଲାଙ୍ଗିର ନିକଟସ୍ଥ ଏକ ଦରିଦ୍ର ପରିବାରରେ ଜନ୍ମଗ୍ରହଣ କରି ଜର୍ନେକ ଉଦାରଚେତା ଉତ୍କଳକବି (ଧର୍ମପିତା) ସହାୟତାରେ ସେ ବି.ଏ. ପାସ କରି ସରକାରୀ ଚାକିରୀରେ ବିହାର ଓ ଓଡ଼ିଶା ସରକାରଙ୍କ ଅଧୀନରେ ବହୁ ବର୍ଷ ଚାକିରୀ କରି ସ୍ଵାଧୀନତା ପ୍ରାପ୍ତିର ଅବ୍ୟବହିତ ପୂର୍ବରୁ ଅବସର କରିଥିଲେ । ବିହାର ଓ ଓଡ଼ିଶାର ବିଭିନ୍ନ ସ୍ଥାନରେ ଜଣେ ପ୍ରଶାସନିକ ଅଫିସର (Deputy Magistrate) ରୂପେ କାର୍ଯ୍ୟ କରିଥିଲେ । ସେ କାଳରେ ତାହା ଏକ ଉଚ୍ଚପଦସ୍ଥ ଚାକିରୀ ରୂପେ ଗଣ୍ୟ ହେଉଥିଲା । ତାଙ୍କର ୧୧ଟି କନ୍ୟା ଓ ଦୁଇପୁତ୍ର ଥିଲେ । ସମସ୍ତଙ୍କୁ ସେ ଉଚ୍ଚଶିକ୍ଷିତ କରି ପାରିଥିଲେ । ଜ୍ୟେଷ୍ଠପୁତ୍ର ଓକିଲାତି ବ୍ୟବସାୟ କରୁଥିଲା ବେଳେ ଟାଙ୍ଗପସଡ଼ ରୋଗରେ ଅକାଳ ମୃତ୍ୟୁ ବରଣ କରିଥିଲେ ଓ ଗୋଟିଏ ଝିଅର ମଧ୍ୟ ସେହି ରୋଗରେ ଅକାଳମୃତ୍ୟୁ ହୋଇଥିଲା । ବାକି ଥିଲେ ୧୦ ଝିଅ ଓ ଜଣେ ପୁଅ ଏବଂ ମୃତ ପୁତ୍ରର ବିଧବା ପତ୍ନୀ, ୨ଟି ଝିଅ ଓ ଗୋଟିଏ ପୁଅ । ପ୍ରଥମ ୩ ଟି ଝିଅ ସେ କାଳର ପ୍ରାଜନେରୀ ଶିକ୍ଷା ପରେ ବାଲ୍ୟ ବିବାହ କରିଥିଲେ । ପରବର୍ତ୍ତୀ କାଳରେ ଉଚ୍ଚ ଶିକ୍ଷାର ସୁଯୋଗ ମିଳିଲା ପରେ ଅନ୍ୟ ସମସ୍ତେ ସାଧାରଣ କଲେଜ ଓ ଅନ୍ୟ ବୈଷୟିକ ଶିକ୍ଷା ପ୍ରାପ୍ତ ହୋଇଥିଲେ । ସର୍ବକନିଷ୍ଠା କନ୍ୟା ତାନ୍ତ୍ରବାବୁଙ୍କ ସ୍ତ୍ରୀ ଓ ଅନ୍ୟ ଜଣେ ତାନ୍ତ୍ର ହୋଇଥିଲାବେଳେ ଅନ୍ୟ ଦୁଇଜଣ ଶିକ୍ଷୟିତ୍ରୀ ଓ ଅଧ୍ୟାପିକା ହୋଇଥିଲେ । ଅନ୍ୟମାନେ କଲେଜ ଶିକ୍ଷା ପରେ ଗୃହକର୍ମରେ ନିଜକୁ ନିୟୋଜିତ କରିଥିଲେ । ଏକମାତ୍ର ଜୀବିତ ପୁତ୍ର ଉଚ୍ଚଶିକ୍ଷା ପରେ

ବିଦେଶରେ ଚାକିରୀ କଲେ । ପ୍ରଥମ ଟଙ୍କା କନ୍ୟା ଧନୀକ ଗୌଡ଼ିଆ ଘରେ ବିବାହ କରିଥିଲେ । ସେମାନଙ୍କ ସ୍ବାମୀମାନେ ଅଧିକାଂଶ ଉଚ୍ଚଶିକ୍ଷିତ ଥାଇ ଉଚ୍ଚ ପଦବୀରେ ଚାକିରୀ କରୁଥିଲେ । ଶେଷ ଦୁଇ ଜୋର୍ (ତାନ୍ତ୍ରବାବୁ ଓ ଅନ୍ୟ ଜଣେ) ଧନୀଘରର ନ ଥିଲେ ମଧ୍ୟ ଉଚ୍ଚ ଶିକ୍ଷିତ ଥାଇ ଉଚ୍ଚ ଚାକିରୀରେ ନିଯୁକ୍ତି ପାଇଥିଲେ । ମୃତ ପୁତ୍ରର ଏକମାତ୍ର ପୁତ୍ର ଇଞ୍ଜିନିୟର, ବଡ଼ ଝିଅ ସାଧାରଣ ଶିକ୍ଷା ପ୍ରାପ୍ତି ପରେ ସାଧାରଣ ଘରେ ବିବାହିତା ଓ ସାନଝିଅ ଟାଇପ୍‌ସ୍ଟ ପରେ ବିକୃତ ମଣ୍ଡିଷ ହୋଇ ଅବିବାହିତା ରହିଛି । ଶୁଶୁରଙ୍କ ବଡ଼ ପୁଅର ମୃତ୍ୟୁ ପରେ ବୋହୂ ଓ ପିଲାମାନଙ୍କୁ ବୋହୂର ବାପା ନେଇ ଯାଇଥିଲେ । ତାନ୍ତ୍ରବାବୁଙ୍କ ଶୁଶୁର ସେମାନଙ୍କୁ ଫେରାଇ ଆଣିବାପାଇଁ ମାଲିମକଦ୍ଦମା କରି ମଧ୍ୟ ସକ୍ଷମ ହୋଇ ନ ଥିଲେ । କିନ୍ତୁ କାନକ୍ରମେ ସେମାନେ ସ୍ବଜନ୍ମାରେ ଫେରି ଆସିଥିଲେ ଓ ଶୁଶୁରଙ୍କ ତତ୍ତ୍ବାବଧାନରେ ଶିକ୍ଷାପ୍ରାପ୍ତ ହୋଇ ପୁଅଟି ଉଚ୍ଚଶିକ୍ଷିତ ହୋଇଥିଲା ଏବଂ ବଡ଼ ଝିଅଟି ବିବାହ କରି ଗାହ୍ୟସ୍ଥ ଜୀବନଯାପନ କଲା । ବିକୃତ ମଣ୍ଡିଷ କନ୍ୟାଟି ତାର ମାଙ୍କର ଯନ୍ତ୍ରରେ ଶୁଶୁରଙ୍କ ଘରେ ରହିଥିଲା । ମାର ମୃତ୍ୟୁ ପରେ ବଡ଼ ଝିଅ ପାଖରେ ସେ ଏବେ ଅଛି ।

ଶୁଶୁରଙ୍କ କନିଷ୍ଠ ପୁତ୍ର ଭାରତରେ ଉଚ୍ଚଶିକ୍ଷା ପରେ ବିଦେଶରେ ଶିକ୍ଷା ଲାଭ କରି ବିଳାତରେ ଚାକିରୀ କଲେ । ସେ ଜଣେ ଅତି ମୋଧାବା ଛାତ୍ର ଓ ଉଚ୍ଚକୋଟୀର ବୈଜ୍ଞାନିକ ହିସାବରେ ବେଶ୍ ପ୍ରତିଷ୍ଠା ଲାଭ କରିଥିଲେ । କିନ୍ତୁ ତାଙ୍କର ମଦ ଓ ନାରାପ୍ରତି ଦୁର୍ବଳତା ତାଙ୍କ ପ୍ରତି ଅଭିଶାପ ହୋଇଥିଲା । ବିଦେଶରେ ପ୍ରଥମେ ବିବାହ କରି ତିନିକନ୍ୟା ଓ ଏକ ପୁତ୍ରର ଜନକ ହୋଇଥିଲେ । ସନ୍ତାନମାନେ ବର୍ତ୍ତମାନ ବେଶ୍ ଲକ୍ଷପ୍ରତିଷ୍ଠ ହୋଇ ପାରିଛନ୍ତି । କିନ୍ତୁ କେତେବର୍ଷ ପରେ ତାଙ୍କର ଉପରୋକ୍ତ ଦୁର୍ବଳତା ଯୋଗୁଁ ବିବାହ ବିଚ୍ଛେଦ ଘଟିଥିଲା । ପରବର୍ତ୍ତୀ କାଳରେ ଆଉ ଜଣେ ବିଦେଶିନୀଙ୍କୁ ବିବାହ କରି ଆଉ ଗୋଟିଏ ପୁତ୍ର ସନ୍ତାନ ଜାତ ହୋଇଥିଲା । କିନ୍ତୁ ପୁନଶ୍ଚ ସେହି ଦୁର୍ବଳତା ଯୋଗୁଁ ଦ୍ବିତୀୟ ବିବାହ ବିଚ୍ଛେଦ ହେଲା ଓ ଚାକିରୀ ମଧ୍ୟ ସରିଲା । ଅତ୍ୟଧିକ ମଦ୍ୟପାନ ଯୋଗୁଁ ମୃତ୍ୟୁ ମୁଖରେ ପଡ଼ି ବହୁ କଷ୍ଟରେ ଆରୋଗ୍ୟ ଲାଭ କରି ଶେଷରେ ସେ ସ୍ବଦେଶକୁ ପ୍ରତ୍ୟାବର୍ତ୍ତନ କଲେ । ଅର୍ଥହୀନ ଅବସ୍ଥାରେ ଆସି ତାନ୍ତ୍ରବାବୁଙ୍କ ପାଖରେ କିଛିଦିନ ରହିଲେ । ସ୍ବର୍ଗତ ପିତାଙ୍କ ସ୍ବନାମ ଓ ତାନ୍ତ୍ରବାବୁଙ୍କ ପ୍ରଚେଷ୍ଟାରେ ସେ ଏକ ବିଶ୍ବବିଦ୍ୟାଳୟର ପ୍ରଶାସକ ଭାବରେ ନିଯୁକ୍ତି ପାଇଲେ । ପ୍ରଥମେ ବହୁତ ଭଲ କାମ କରି ସେ ବହୁତ ଖ୍ୟାତି ଅର୍ଜନ କଲେ । କିନ୍ତୁ ପୁଣି ନାରୀ ଓ ନିଶାର ଦୁର୍ବଳତାର ଶିକାର ହୋଇ ବିଶ୍ବବିଦ୍ୟାଳୟରେ ରବେଷଣା କରୁଥିବା ଏକ ସ୍ତ୍ରୀ ପ୍ରତି ଆକୃଷ୍ଟ ହୋଇ ବହୁତ ଅପଦସ୍ଥ ହେଲେ । ସେହି କାରଣରୁ ତାନ୍ତ୍ରବାବୁ ଓ ତାଙ୍କ ସ୍ତ୍ରୀ ତାଙ୍କଠାରୁ ସ୍ବାଧୀନ ମାର୍କ ହିନ୍ଦୁ କଲେ ଏବଂ ମାତ୍ର ଏକବର୍ଷ ପରେ ସେ ପ୍ରଶାସକ ପଦ ମଧ୍ୟ ହରାଇଲେ । ଶେଷ

ମଧ୍ୟରେ ସେହି ସ୍ତ୍ରୀଲୋକକୁ ସେ ଦୃତୀୟ ସ୍ତ୍ରୀ ହିସାବରେ ବିବାହ କଲେ ଓ ଗୋଟିଏ ପୁତ୍ର ସନ୍ତାନ ମଧ୍ୟ ଜାତ ହେଲା । ସେ ବିଦେଶରେ ଚାକିରୀ କରୁଥିବା ସମୟର ପ୍ରାପ୍ୟ ହିସାବରେ ୩୦-୩୫ ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କା ଏହି ସମୟରେ ପାଇଲେ । ଲକ୍ଷା କରିଥିଲେ ଅବଶିଷ୍ଟ ଜୀବନ ସେ ବେଶ ସୁଖଶାନ୍ତିରେ କଟାଇ ପାରିଥାନ୍ତେ । କିନ୍ତୁ ଅଭିଶପ୍ତ ଜୀବନରେ ସୁଖ ଆସିବ କେଉଁଠୁ ? ବଡ଼ଜାଲର ସ୍ତ୍ରୀ ଓ ପୁଅ ସହିତ ସଂପର୍କ ଜନିତ କଳହ ଯୋଗୁଁ ଘରଦ୍ବାର ବିଚାଳିତ ହେଲା । ଅତ୍ୟଧିକ ମଦ୍ୟପାନ ଜନିତ ସାମୟିକ ମାନସିକ ବିକୃତି ଯୋଗୁଁ ସ୍ତ୍ରୀ ତାଙ୍କର ଅତ୍ୟାଚାର ସହି ନ ପାରି ଅପରିଶଦ ବୟସରେ ଆତ୍ମହତ୍ୟା କଲେ । ଦୃତୀୟ ଉତ୍ତରୀ ଓ ତାଙ୍କର ସ୍ବାମୀ ତାଙ୍କୁ ଓ ତାଙ୍କର ପୁତ୍ରକୁ ନେଇ ପାଖରେ ରଖିଲେ । କିନ୍ତୁ ଦୁର୍ଭାଗ୍ୟକୁ ସେହି ସ୍ନେହପରାୟଣା ଉତ୍ତରୀ ଶୀଘ୍ର ପ୍ରାଣତ୍ୟାଗ କଲେ । ବିନା କଟକଣାରେ ଅତ୍ୟଧିକ ମଦ୍ୟପାନ କରି ଶେଷରେ ସେ ମଧ୍ୟ ଅଦିନରେ ଲହରୀମୟ ତ୍ୟାଗ କଲେ । ତାଙ୍କର ଶିଶୁପୁତ୍ର ଓ ସମସ୍ତ ଧନ ସଂପର୍କ ସେହି ଉତ୍ତରୀର ସ୍ବାମୀ, ଝିଅ ଓ ନାତୁଣୀମାନଙ୍କ କବଳରେ । ଅଗାଧ ସଂପତ୍ତିର ଅଧିକାରୀ ହୋଇ ମଧ୍ୟ ତାଙ୍କର ଅନ୍ୟେକ୍ଷି କ୍ରିୟା ଓ ଶ୍ରାବ ଇତ୍ୟାଦି ତାନ୍ତ୍ରବାବୁ ଓ ଅନ୍ୟମାନଙ୍କ ଆର୍ଥିକ ସହାୟତାରେ ସଂପନ୍ନ ହୋଇଥିଲା । ଶିଶୁପୁତ୍ରଟି ବର୍ତ୍ତମାନ ପ୍ରାୟ ଅନାଥ ଅବସ୍ଥାରେ ଅଛି । ଏହିପରି ଏକ ମେଧାବୀ ଜୀବନର ଅବସାନ ଘଟିଥିଲା ।

ତାନ୍ତ୍ରବାବୁଙ୍କ ଶ୍ବଶୁର ସେ କାଳର ଉଚ୍ଚପଦସ୍ଥ ସରକାରୀ କର୍ମଚାରୀ ହୋଇ ଅଗାଧ ସଂପତ୍ତିର ଅଧିକାରୀ ହୋଇ ପାରିଥିଲେ । ଏତେ ପୁତ୍ରକନ୍ୟା ଓ ନାତିନାତୁଣୀଙ୍କୁ ଉଚ୍ଚଶିକ୍ଷିତ କରାଇବା ଓ ସେମାନଙ୍କର ବିବାହ ଇତ୍ୟାଦି ବେଶ ଜାକଜମକରେ କରିବାରେ ବହୁ ଅର୍ଥ ବ୍ୟୟ ସେ କରିଥିଲେ । ସମ୍ବଲପୁରରେ ଏକ ବିରାଟ ବାସଗୃହ ନିର୍ମାଣ ଓ ଅନ୍ୟ ଏକ ସ୍ଥାନରେ କେତେକ ବ୍ୟବସାୟିକ ଗୃହନିର୍ମାଣ ଏବଂ ସର୍ବୋପରି ନିକଟସ୍ଥ ଏକ ଗ୍ରାମର ଗୌଡ଼ି କୁୟ କରି ସେ ବେଶ ଧନଶାଳୀ ବ୍ୟକ୍ତି ରୂପେ ପରିଚିତ ଥିଲେ । ତାଙ୍କର ବିଦ୍ବତ୍ତା, ଉଚ୍ଚପଦବୀରେ ଚାକିରୀ, ଶିକ୍ଷାବିତ୍ ହିସାବରେ ପ୍ରତିଷ୍ଠା ଓ ଧନଶାଳୀ ହିସାବରେ ପରିଚିତି ତାଙ୍କୁ ଅନେକଙ୍କର ଈର୍ଷାର ପାତ୍ର କରିଥିଲା । ବିରିନ୍ଦୁ ଆଳରେ ତାଙ୍କର ବନ୍ଧୁବାନ୍ଧବ ସମେତ ଅନେକ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ବ୍ୟକ୍ତି ତାଙ୍କ ସାଥରେ ଶତ୍ରୁତା କରିଥିଲେ । ସେ ଆରଣ୍ୟକ ବ୍ରାହ୍ମଣ ଥାଇ ତାଙ୍କର ଜଣେ କନ୍ୟା ଉତ୍କଳୀୟ ବ୍ରାହ୍ମଣଙ୍କୁ ବିବାହ କରିଥିବାରୁ ସେ କାଳରେ ତାଙ୍କୁ ସାମାଜିକ ବାସସ୍ଥ ଭୋଗିବାକୁ ପଡ଼ିଥିଲା । ପରବର୍ତ୍ତୀ କାଳରେ ସାମାଜିକ ପରିବର୍ତ୍ତନ ପରେ ତାଙ୍କ ପୁତ୍ରର ବିଦେଶିନୀକୁ ବିବାହ ଓ କନିଷ୍ଠ କନ୍ୟାର ଅବ୍ରାହ୍ମଣ (ତାନ୍ତ୍ରବାବୁ) ସାଥରେ ବିବାହ ପରେ ମଧ୍ୟ କୌଣସି ସାମାଜିକ ତିକ୍ତତା ସୃଷ୍ଟି ହୋଇ ନ ଥିଲା । କିନ୍ତୁ ପୂର୍ବରୁ ଜଣେ ପୁତ୍ର ଓ ଜଣେ କନ୍ୟାର ଅକାଳ ବିୟୋଗ ତଥା ସାମାଜିକ ଉପାଡ଼ନ ଯୋଗୁଁ ତାଙ୍କୁ ଓ ତାଙ୍କ ପରିବାରବର୍ଗଙ୍କୁ

ତାନ୍ତ୍ରବାବୁ

ବନ୍ଧୁ ଅଶାନ୍ତି ରୋଗ କରିବାକୁ ପଡ଼ିଥିଲା । ଶେଷରେ ତାଙ୍କର ପତ୍ନୀ ବିୟୋଗ ଓ ଏକମାତ୍ର ଜୀବିତ ପୁତ୍ରର ବିଦେଶରେ ଅବସ୍ଥାନ ଯୋଗୁଁ ସେ ବଡ଼ ଅସହାୟ ବୋଧ କଲେ । ତଥାପି ମାନସିକ ସ୍ତରରେ ସେ ବେଶ ଦୃଢ଼ ରହି ପରିବାର ପ୍ରତି ନିଜର କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ଯଥାରୀତି ସଂପାଦନ କରିଥିଲେ ଓ ଅରେ ବିଳାତ ଯାଇ ପୁତ୍ର ସହ ୨/୩ ମାସ ଅତିବାହିତ କରିଥିଲେ ।

୧୯୪୯/୫୦ରେ ଗୌଡ଼ି ପ୍ରଥାର ଉଚ୍ଛେଦ ହେବା ପୂର୍ବରୁ ସେ ନିଜର ଗୌଡ଼ି ଗ୍ରାମର ଅଧିକାଂଶ ଜମି ନିଜର ପୁତ୍ରକନ୍ୟାଙ୍କ ନାମରେ ପଢ଼ା କରିଦେଇ ସଂପତ୍ତି ରକ୍ଷା କରି ପାରିଥିଲେ । ତେବେ ହୀରାକୁଦ ବନ୍ଧ ଓ ତତ୍‌ସଂକ୍ରାନ୍ତ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଯୋଜନା ପାଇଁ ଅଧିକାଂଶ କନ୍ୟାଙ୍କର ସଂପତ୍ତି ସରକାର କ୍ଷତିପୂରଣ ଦେଇ ଅନ୍ତିଆର କରିନେଲେ । ତାନ୍ତ୍ରବାବୁଙ୍କ ସ୍ତ୍ରୀଙ୍କ ସମେତ ଅନ୍ୟ ୨/୩ ଜଣଙ୍କର ଅନେକ ସଂପତ୍ତି ସେଥିରୁ ରକ୍ଷା ପାଇଯାଇଥିଲା । ତାହାହିଁ ପରବର୍ତ୍ତୀ କାଳରେ ଭାରତରାଜ୍ୟୀୟ ମଧ୍ୟରେ ଇର୍ଷା ଓଦ୍ୱେଷର କାରଣ ହୋଇଥିଲା ।

ପ୍ରାୟ ସବୁ କନ୍ୟା ଧନୀ ଘରେ ବିବାହ କରିଥିଲେ ଓ ଅଧିକାଂଶ ଜୋର୍ଡ଼ି ଚାକିରୀ କରିଥିଲେ ମଧ୍ୟ କେତେକଙ୍କ ପରିବାରରେ ଅଶାନ୍ତି ଓ ଦୁଃଖ ଘେରି ରହିଥିଲା । ଅନ୍ତତଃ ୩ ଜଣଙ୍କ ବୈବାହିକ ଓ ପାରିବାରିକ ଜୀବନ ଦୁର୍ବିସୟ ହୋଇଥିଲା । ଯା ହେଉ ଏକ ବିଶାଳ ପରିବାରର କେନ୍ଦ୍ରବିନ୍ଦୁ ଥିବା ତାନ୍ତ୍ରବାବୁଙ୍କ ଶ୍ୱଶୁରାଳୟ ବର୍ତ୍ତମାନ ଧୂସାରିମୂଖୀ । ବିଶାଳ ସଂପତ୍ତିର କେହି ଉତ୍ତରାଧିକାରୀ ନାହିଁ କହିଲେ ଚଳେ । ବର୍ତ୍ତମାନ ବଂଶଧରମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଆନ୍ତରିକତାର ଅଭାବ ବିଶେଷ ଭାବରେ ପରିଲକ୍ଷିତ ହୁଏ । ସବୁ ପରିବାରରେ ଉତ୍ତ୍ୟାନ ପତନ ଦେଖାଦେଉଥିଲେ ମଧ୍ୟ ମାତ୍ର ପଚାଶଟି ବର୍ଷରେ ଏହି ପରିବାରର ବିପର୍ଯ୍ୟୟ ଦେଖିଲେ ମନେ ହୁଏ ଏହା ଏକ ଅଗିଣସ୍ତ ପରିବାର ଥିଲା । ତାନ୍ତ୍ରବାବୁଙ୍କର ସେ ପରିବାର ସହିତ ସଂପର୍କ ଖୁବ୍ ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ଥିଲା ଓ ତାହା ମଧ୍ୟ ପତନୋନ୍ମୁଖୀ ସମୟର । ତେଣୁ ସେ ପରିବାରର ଜୋର୍ଡ଼ି ବୋଲି ଗର୍ବ କରିବାକୁ ସେ କେବେ ସୁଯୋଗ ପାଇନାହାନ୍ତି ।

ଗ୍ରାମ୍ୟ ଜୀବନ

ପ୍ରାୟ ପ୍ରତ୍ୟେକ ଭାଷାର ସାହିତ୍ୟରେ କବି, ଔପନ୍ୟାସିକ ଓ ଗଳ୍ପକାରମାନେ ଗ୍ରାମୀଣ ଚିତ୍ର ବିଶଦ ଭାବରେ ବର୍ଣ୍ଣନା କରି ଯାଇଛନ୍ତି । ଗ୍ରାମର ସବୁଜିମା, ନୀରବତା ଓ ନିଶ୍ଚଳତା, କୃଷି କ୍ଷେତ୍ରର ସ୍ୱର୍ଣ୍ଣଆଭା, ନିର୍ଜରିଣୀ ଓନଦନଦୀର କୁଲୁକକୁ ନାଦ, ପକ୍ଷୀମାନଙ୍କର କଲରବ, କୃଷକମାନଙ୍କର ମନକୁଆଁ ଗୀତ, ଗାଁ ଦାଣ୍ଡରେ ଶିଶୁମାନଙ୍କର ଖେଳ ଓ କୋଳାହଳ, ପୁଷ୍ପରିଣୀ ତଟରେ ଗ୍ରାମ୍ୟନାରୀଙ୍କର ସମାବେଶ ଓ କୌତୁକରତା ଗପସପ, ଏସବୁ ସେମାନଙ୍କୁ ବିମୋହିତ ଓ ରାବବିହ୍ୱଳ କରି ଦେଇଅଛି । ସର୍ବୋପରି ତଥାକଥିତ ନିରୀହ ଗ୍ରାମବାସୀଙ୍କର ସରଳତା ବିଷୟରେ ସାହିତ୍ୟିକ ଶତମୁଖ ହୋଇଥିଲା ବେଳେ ଏବର ରାଜନୈତିକ ବକ୍ତୃତାରେ ତାହାକୁ ଆହୁରି ଅଧିକ ଅତିରକ୍ଷିତ କରି ପ୍ରତିପାଦନ କରାଯାଇଥାଏ । ଏହା ଯେ ଗୋଟିଏ ଗିକ୍ଷାର ଏକ ବିଶେଷ ପଦ୍ଧତି ତାହା କହିବା ବାହୁଲ୍ୟ ମାତ୍ର ।

ଏ ଯୁଗରେ ସାହିତ୍ୟ ବର୍ଣ୍ଣିତ ଗ୍ରାମୀଣ ଚିତ୍ର ପ୍ରାୟତଃ ସାଧାରଣ ଗାଁମାନଙ୍କରେ ଦୃଷ୍ଟିଗୋଚର ହେବା ବିରଳ । ଆଧୁନିକ ସତ୍ୟତାଠାରୁ ଦୂରରେ ଥିବା ପାହାଡ଼ ଓ ଜଙ୍ଗଲ ଭିତରେ ଅବସ୍ଥିତ ଆଦିବାସୀ ଗ୍ରାମମାନଙ୍କରେ ହୁଏତ ସେ ଦୃଶ୍ୟ ମିଳିପାରେ । ଯୁଗର ଆଧୁନିକୀକରଣ ସଂଗେ ସଂଗେ ଗ୍ରାମର ଦୃଶ୍ୟପଟରେ ଯେ ଅଶେଷ ପରିବର୍ତ୍ତନ ଘଟିଛି ଏହା ସମସ୍ତେ ଅନୁଭବ କରି ପାରୁଥିବେ । ଗାଁଗୁଡ଼ିକ ଅନେକାଂଶରେ ବୃକ୍ଷଲତାଶୂନ୍ୟ ହୋଇ ସବୁଜିମା ଲୁପ୍ତପ୍ରାୟ । ଅଧିକାଂଶ ଛପର ଘର ସ୍ଥାନରେ ଏବେ ପକ୍ଷ କିମ୍ବା ଟିଣ ଓ ଆଇବେକ୍ସ୍ ଘର ଦୃଷ୍ଟିଗୋଚର ହୁଏ । ଅନେକ ଗ୍ରାମ୍ୟରାସ୍ତା ଏବେ ପକ୍ଷ ସଡ଼କରେ ପରିବର୍ତ୍ତିତ । ସାଲକଳ ଓ ଯାନ୍ତ୍ରିକ ଯାନର ଚଳପ୍ରଚଳ ଓ ଦୋକାନ ବଜାରରେ ବାଜୁଥିବା ଗୀତ ଓ ଘରେ ଘରେ ବାଜୁଥିବା ରେଡ଼ିଓ ଓ ଟେଲିଭିଜନ ଶବ୍ଦରେ ପୂର୍ବର ସେ ନୀରବତା ଓ ନିଶ୍ଚଳତା ଗାଁରେ ଆଉ ମିଳିବା ଦୂରୁହ । ଗାଁ ଭାଗବତ ଟୁଙ୍ଗୀରେ ଏବେ ଯୁବକମାନଙ୍କର କୁବଘର ଏବଂ ଏହା ବିଭିନ୍ନ ଖେଳ, ଟେଲିଭିଜନ୍ ଦୃଶ୍ୟ ଓ ନିଶା ସେବନର ଆଡ଼୍‌ଡ଼ାପୁଲ । ପୂର୍ବର ବୟସ୍କମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ହେଉଥିବା ନିଶାପ ଓ ଧର୍ମଚର୍ଚ୍ଚାର ଆସ୍ଥାନ ମନ୍ଦିର ପ୍ରାଙ୍ଗଣରେ ଏବେ ଚାଲିଛି ରାଜନୈତିକ ଆଲୋଚନା, ବିବାଦ ତଥା ହିଂସାକାଣ୍ଡ । ଗାଁର କୃଷିକ୍ଷେତ୍ରରେ ଏବେ ହଳିଆର ଗୀତ ପରିବର୍ତ୍ତେ ଶୁଭୁଛି ଟ୍ରାକ୍ଟର ବା ଅନ୍ୟ ପ୍ରକାର କଳ ଲଙ୍ଗଳର କର୍କଶ ଶବ୍ଦ । ଗାଁ ଦାଣ୍ଡରେ ପଦଯାତ୍ରୀ ସଂଖ୍ୟା ହ୍ରାସ ପାଇ ସାଇକଲ, ରିକ୍ଷା ଓ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଯାନର ସଂଖ୍ୟା ବୃଦ୍ଧି ପାଇଛି ।

ତାନ୍ତ୍ରରବାବୁ ତାଙ୍କ ଜୀବନର ପ୍ରଥମ ୧୮ ବର୍ଷ ଗ୍ରାମରେ କଟାଇ ପରବର୍ତ୍ତୀ ୪୦ ବର୍ଷ ସହରରେ ଅତିବାହିତ କରିଥିଲେ । ଚାକିରୀରୁ ଅବସର ଗ୍ରହଣ ପରେ ଏକ ଗ୍ରାମୀଣ ପରିବେଶରେ ବାସ କରୁଛନ୍ତି । ବର୍ତ୍ତମାନର ବାସସ୍ଥଳୀ ୩ଟି ସହରର କେନ୍ଦ୍ରରେ ଅବସ୍ଥିତ ଓ ପ୍ରତ୍ୟେକ ସହର ତାଙ୍କ ଘରଠାରୁ ୫/୬ କିଲୋମିଟର ଦୂର ହେଲେ ମଧ୍ୟ ଘରଟି ଏକ ଗ୍ରାମ ଭିତରେ ଅବସ୍ଥିତ ଓ ପରିବେଶ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ଗ୍ରାମୀଣ । ତେଣୁ ତାଙ୍କର ଗ୍ରାମ୍ୟ ଜୀବନ ବିଷୟରେ ଯଥେଷ୍ଟ ଅନୁଭୂତି ରହିଛି । ତାଛଡ଼ା ସେ ଗବେଷଣା ସଂକ୍ରାନ୍ତରେ ଅନେକ ଗ୍ରାମ ବୁଲି ଗ୍ରାମ୍ୟ ଜୀବନକୁ ବେଶ ଅନୁଧ୍ୟାନ କରିଛନ୍ତି । ରୋଗ ଚିକିତ୍ସା କ୍ଷେତ୍ରରେ ତାଙ୍କର ହଜାର ହଜାର ରୋଗୀ ପ୍ରାୟତଃ ବିଭିନ୍ନ ଗ୍ରାମର ବାସିନ୍ଦା ଓ ସେମାନଙ୍କ ସଂସ୍ପର୍ଶରେ ଆସି ଗ୍ରାମବାସୀଙ୍କର ଚିରନ୍ତ ଓ ମନସ୍ତତ୍ତ୍ୱ ଅନୁଧ୍ୟାନ କରିବାର ସେ ବହୁତ ସୁଯୋଗ ପାଇଛନ୍ତି ।

ତାଙ୍କର ଜୀବନକାଳ ମଧ୍ୟରେ ବିଗତ ୫୦ ବର୍ଷ ଭିତରେ ଗ୍ରାମର ଭୌଗଳିକ ତଥା ପରିବେଶ ଚିତ୍ରରେ ଆତ୍ମଳଭୂଳ ପରିବର୍ତ୍ତନ ସେ ଲକ୍ଷ୍ୟ କରି ଆସିଛନ୍ତି । ଗୃହ ସଂଖ୍ୟା ବୃଦ୍ଧି ସଂଗେ ସଂଗେ ଗାଁରେ ଖୋଲାସ୍ଥାନ ପ୍ରାୟ ଦେଖିବାକୁ ମିଳୁନାହିଁ । କ୍ରମଶଃ କୃଷିକ୍ଷେତ୍ରର ସଂକୋଚନ ମଧ୍ୟ ଆରମ୍ଭ ହେଲାଣି । ବୃକ୍ଷଜତା ଓ ଜଂଗଲର ଧ୍ୱଂସ ସଂଗେ ସଂଗେ ଗ୍ରାମରେ ଉତ୍ତାପ ବୃଦ୍ଧି ଓ ମରୁଡ଼ିର ପ୍ରଭାବ ପରିବେଶବିତ୍‌ମାନଙ୍କୁ ଚିନ୍ତାନ୍ୱିତ କରୁଛି । ଅବଶ୍ୟ କୃଷିକ୍ଷେତ୍ରର ଚିତ୍ର ଅପରିବର୍ତ୍ତିତ ରହିଛି । କେବଳ ବର୍ଷାଦିନ ପରିବର୍ତ୍ତେ ଶୀତ ଓ ଗ୍ରୀଷ୍ମଦିନରେ ମଧ୍ୟ ଦ୍ୱିତୀୟ ଓ ତୃତୀୟ ଚାଷ ଯୋଗୁଁ ଧାନ ଜମିରେ ସବୁଜିମା ପ୍ରାୟ ବର୍ଷଯାକ ଦେଖିବାକୁ ମିଳୁଛି । ନଳକୂପ ସାହାଯ୍ୟରେ ଉଠା ଜଳସେଚନ ଯୋଗୁଁ ଗ୍ରାମର କୂଅ ନାଳ ଓ ପୋଖରୀସବୁ ଶୁଖିଲା ହୋଇଯାଇଛି । ଲୋକମାନେ ଗଭୀର ନଳକୂପର ପାଣି ଉପରେ ନିର୍ଭର କରୁଛନ୍ତି । ଖରାଦିନେ ପୋଖରୀରେ ଗାଧୋଇବା ବେଳେ ପାଣିରେ ପହଁରିବାର ସୁଖ ପିଲାମାନଙ୍କୁ ଆଉ ମିଳୁନାହିଁ । ସେହିପରି ମାଛ ପାଲଟୁନ ଚୈତ୍ର ପରେ ମିଳିବା ସ୍ୱପ୍ନ ହେଲାଣି ।

ଅନେକ ଗାଁରେ ବିଦ୍ୟୁତ୍ ସରବରାହ ଉପଲବ୍ଧ ହେଲେ ମଧ୍ୟ କେତେକ ସ୍ୱଚ୍ଛଳ ପରିବାର ବ୍ୟତୀତ ଅନ୍ୟମାନେ ବିଦ୍ୟୁତ୍ ଆଲୁଅର ଉପଭୋଗୀ ହୋଇ ପାରୁନାହାନ୍ତି । ଦାରିଦ୍ର୍ୟ ଏହାର ମୁଖ୍ୟ କାରଣ । ଅବଶ୍ୟ ଲୁଚାଚୋରାରେ ବିଦ୍ୟୁତ୍ ବ୍ୟବହାର ବହୁତ ସ୍ଥାନରେ ଦେଖାଯାଏ । ଆଲୋକର ଅଭାବ ଯୋଗୁଁ ଗ୍ରାମର ପରିବେଶ ମନରେ ଅନେକ ପ୍ରକାର ଭୟ ସଂଚାର କରିଥାଏ । ରାସ୍ତାରେ ଅନ୍ଧକାରରେ ଚାଲିଲାବେଳେ ସର୍ପଭୟ ତ ସବୁବେଳେ ରହିଛି । ତାଛଡ଼ା ତୋର ତସୁରଙ୍କର ଭୟ ମଧ୍ୟ କିଛି କମ୍ ନୁହେଁ । ସବୁଠାରୁ ବଡ଼ କଥା ଅନ୍ଧକାର ରାତିରେ ବାହାରକୁ ଅନାଇଲେ ଝଙ୍କାଳିଆ ଗଛର ଭୟ ସୃଷ୍ଟିକାରୀ

ତାନ୍ତ୍ରବାବୁ

ଅସୁସ୍ଥ ଦୃଶ୍ୟ ଓ ତା ଉପରେ ପକ୍ଷୀ ତଥା ମାଙ୍କଡ଼ମାନଙ୍କର ହଲତଲ ଶବ୍ଦରେ ପ୍ରେତରୂତଙ୍କର ଭୟ ମନରେ ସ୍ପଷ୍ଟ ଜାଗ୍ରତ ହୁଏ । ତେଣୁ ଏବେ ମଧ୍ୟ ଗ୍ରାମମାନଙ୍କରେ ପ୍ରେତରୂତଙ୍କର ଅବସ୍ଥିତି ଓ ତରଳିତ ଭୟ ପ୍ରାୟ ଅପରିବର୍ତ୍ତିତ ରହିଛି । ସେଥିରୁ କେତେଟା ସତ୍ୟ ଓ କେତେଟା କପୋଳକଳ୍ପିତ ତାହା କହିବା କଷ୍ଟକର । ଏ ସଂକ୍ରାନ୍ତରେ ତାନ୍ତ୍ରବାବୁଙ୍କର ଏକ ନିଜସ୍ବ ଅନୁଭୂତି ସେ ଭୁଲିନାହାନ୍ତି ।

ବହୁତ ଦିନ ତଳର କଥା । ସେତେବେଳେ ତାଙ୍କୁ ବୟସ ୧୭/୧୮ ବର୍ଷ ହେବ । ଖରାଦିନ, ଘରେ ଶୋଇବା କଷ୍ଟକର । ଘରଠାରୁ ଟିକିଏ ଦୂରରେ ଗୋଟିଏ ଖୋଲାବାରିରେ ସେମାନଙ୍କର ଆଉ ଗୋଟିଏ ଖଳାଘର ପରି ଥିଲା । ତାର ବାରଣ୍ଡାରେ ସୁନ୍ଦର ସୁଲୁସୁଲିଆ ପବନ ବହୁଥାଏ । ସେହି ବାରଣ୍ଡାରେ ତାନ୍ତ୍ରବାବୁ ତାଙ୍କ ସାନବାଉଳ ସଂଗରେ ଧରି ମଶାରି ଟାଙ୍ଗି ଶୋଇଥାନ୍ତି । ପ୍ରେତ ରୂତରେ ବିଶ୍ବାସ କରୁ ନ ଥିଲେ ମଧ୍ୟ ସେ ପାଖରେ ଗୋଟିଏ କଦୁରୀ ରଖିଥିଲେ । ବିଶ୍ବାସ ଥିଲା ଲୁହା ପାଖରେ ଥିଲେ ରୂତପ୍ରେତ ପାଖକୁ ଆସନ୍ତି ନାହିଁ । ଗଭୀର ରାତିରେ ନିଦ୍ରିତାବସ୍ଥାରେ ହଠାତ୍ ତାଙ୍କର ମନେ ହେଲା ଏକ ନାରୀ ବାଳମୁକୁଳା କରି ମଶାରି ବାହାରେ ବସି ହାତ ଜୋରରେ ହଲାଇଛି । ନିଜ ଭାଙ୍ଗିଗଲା ରୁ ସେ କଦୁରିଟା ହାତରେ ଧରି ଉଠି ବସି ଦେଖିଲେ କେହି ନାହାନ୍ତି । ତେଣୁ ପୁଣି ଶୋଇପଡ଼ିଲେ । ସକାଳେ ଉଠି ସେ ଦେଖିଲେ ପାଖରେ ଥିବା ପୋଖରୀ ଦୁଠରେ ଗୋଳମାଳ ଶୁଭୁଛି । ସେଠାକୁ ଯାଇ ଦେଖିଲେ ଗୋଟିଏ ୭/୮ ବର୍ଷର ଝିଅ (ତାନ୍ତ୍ରବାବୁଙ୍କର ଜଣେ ସଂପର୍କୀୟ ଭାଇଙ୍କର ଝିଅ) ବିଚିତ୍ର ରାବରେ ବ୍ୟବହାର କରୁଛି । ତାର ଦୃଷ୍ଟି ଅସ୍ବାଭାବିକ । ତାର ମା କିଛି ଦିନ ତଳେ ମୃତ୍ୟୁବରଣ କରିଥିଲେ । ସେ ଏତେ ଛୋଟ ହେଲେ ମଧ୍ୟ ତା ମା ପରି ସେ କଥାବାର୍ତ୍ତା କରୁଥିଲା । ସମସ୍ତେ କହିଲେ ତାଠି ତାର ମାର ପ୍ରେତ ଆଶ୍ରା କରିଛି । ତାନ୍ତ୍ରବାବୁ ରାତିରେ ଯେଉଁଠି ଶୋଇଥିଲେ ତାରି ପାଖ ଦେଇ ସେ ସକାଳେ ପୋଖରୀକୁ ଗଲାବେଳେ ଏହି ଅଘଟଣ ଘଟିଛି । ତାପରେ ଜଣେ ଗୁଣିଆ ଆସି ବିଭିନ୍ନ ବିଧିବିଧାନ କଲା ରୁ ସେ କହିଲା ଯେ ସେ ତାର ମାଆ ଓ ବିଭିନ୍ନ ପରିସ୍ଥିତିରେ ସେ ତାର ମା ପରି ବ୍ୟବହାର କଲା । ତାର ମା ତାନ୍ତ୍ରବାବୁଙ୍କ ବାପାଙ୍କୁ (କାକାଶୁଶୁର) ବହୁତ ତରୁଥିଲେ । ସେ ଆସୁଛନ୍ତି ବୋଲି କହିଲାମାତ୍ରେ ଝିଅଟି ବୋହୂମାନଙ୍କ ପରି ଲଜ୍ଜାରେ ସଂକୁଚିତ ହୋଇଯାଉଥିଲା । ଯାହେଉ କିଛି ସମୟ ଝଡ଼ାପୁଙ୍କା ଓ ଅତ୍ୟାଚାର ପରେ ସେ ରାଜିହେଲା ଝିଅକୁ ଛାଡ଼ି ତାଲିଯିବାକୁ । ପରୀକ୍ଷା ସ୍ବରୂପ ତାକୁ କୁହାଗଲା ଯେ ସେ ଯଦି ପ୍ରକୃତରେ ଛାଡ଼ିଯିବ ତେବେ ଗୋଟିଏ ପାଣିଗରା ପିତଳ ଗରା (ପ୍ରାୟ ଏକ ବାଲଟି ପାଣି) ସେ ଦାନରେ କାମୁଡ଼ି ନେଇ ଯାଇ ଯେଉଁଠି ଛାଡ଼ିବ ସେହିଠାରେ ପକାଇଦେବ । ସତକୁ ସତ ସେ ଝିଅଟି ତାହାହିଁ କଲା ଓ ତାପରେ ଅଚେତ ହୋଇଗଲା । ଭଲ ସମୟରେ ସେ ପାଣିଗରା

ତାତ୍ତ୍ୱରବାବୁ

ବୋହିନେବା ମଧ୍ୟ ଝିଅଟି ପକ୍ଷରେ ଅସମ୍ଭବ । ଯାହେଉ ଏସବୁ ତାତ୍ତ୍ୱରବାବୁ ନିଜ ଆଖିରେ ଦେଖୁଛନ୍ତି । ଭୂତପ୍ରେତରେ ବିଶ୍ୱାସ କରୁ ନ ଥିବା ତାତ୍ତ୍ୱରବାବୁଙ୍କ ପାଇଁ ଏପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଏହା ଏକ ପ୍ରହେଳିକା ହୋଇ ରହିଅଛି ।

ଅପରପକ୍ଷରେ ଗ୍ରାମ୍ୟ ଜୀବନରେ ଗୁଣି ଗାରେଡ଼ି ଉପରେ ନିର୍ଭର କରି ସର୍ପାଘାତ ଜନିତ ମୃତ୍ୟୁ ବହୁ ସଂଖ୍ୟାରେ ଦେଖାଯାଏ । ୧୯୪୩ର ବନ୍ୟାପରେ ଏକ ବିଷଧର ସର୍ପ ଗୋଟିଏ ଗାଁରେ ପଶିଥିଲା । ଅଳ୍ପଦିନ ମଧ୍ୟରେ ସେହି ଗ୍ରାମର ୮ ଜଣ ଅନ୍ଧକାରରେ ତାଲୁଥିବା ବେଳେ ସର୍ପଦଂଶନର ଶିକାର ହେଲେ । ଗୁଣି ଗାରେଡ଼ି ସତ୍ତ୍ୱେ ୮ ଜଣ ଯାକ ମୃତ୍ୟୁବରଣ କଲେ । ନବମ ବ୍ୟକ୍ତିକୁ ସର୍ପଦଂଶନ ପରେ ନିକଟବର୍ତ୍ତୀ ତାତ୍ତ୍ୱରଖାନା ନେଇ ଯଥୋଚିତ ଚିକିତ୍ସା ପରେ ସେ ଲୋକଟି ବଞ୍ଚିଗଲା । ତଥାପି ସର୍ପାଘାତରେ ଗୁଣିଗାରେଡ଼ି ଉପରୁ ଗାଁଲୋକଙ୍କର ଆତ୍ମା ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ଦୂଃଖିନାହିଁ । ଭୂତପ୍ରେତ ଯା ହେଉନା କାହିଁକି ଅପରିଷ୍କାର ଓ ଅନ୍ଧକାରାନ୍ଧୁ ପରିବେଶରେ ଗାଁରେ ସର୍ପଭୟ ଯେ ଏକ ନିଶ୍ଚିତ ଭୟ ଏଥିରେ ସନ୍ଦେହ ନାହିଁ ।

ଅନ୍ଧକାର ପରିବେଶର ସୁଯୋଗ ନେଇ ଗାଁମାନଙ୍କରେ ବିଭିନ୍ନ ଅସାମାଜିକ ଓ ଅନୈତିକ କାର୍ଯ୍ୟ ବହୁଳ ଭାବରେ ଦେଖାଯାଏ । ଛୋଟ ଛୋଟ ଚୋରି ବ୍ୟତୀତ ଯୌନ ବ୍ୟଭିଚାର ଓ ଅନୈତିକତା ଗାଁମାନଙ୍କରେ ବହୁତ ଅଧିକ । ଛୋଟ ବୟସରୁ ଗାଁ ପିଲାମାନେ ଏ ବିଷୟରେ ଅଭିଜ୍ଞ ହୋଇଯାଆନ୍ତି । ଅପ୍ରାପ୍ତ ବୟସରୁ ସମଲିଙ୍ଗ ଓ ବିପରୀତଲିଙ୍ଗୀ ଯୌନ ସଂପର୍କ ଲୋକଲୋଚନକୁ ନ ଆସିଲେ ମଧ୍ୟ ଗ୍ରାମ୍ୟ ଜୀବନର ଏକା ଏକ ବିଶେଷ ଅଂଗ । ଗ୍ରାମ୍ୟ ସ୍କୁଲ ଓ ହୋଷ୍ଟେଲମାନଙ୍କରେ ସମଲିଙ୍ଗୀ ଯୌନ ସଂପର୍କ ଅତିମାତ୍ରାରେ ପ୍ରଚଳିତ । ଅଳ୍ପବୟସ୍କୁ ବିଧବା ତଥା ସଧବା ସ୍ତ୍ରୀମାନଙ୍କର ଅବୈଧ ଯୌନ ସଂପର୍କ ବହୁମାତ୍ରାରେ ଗ୍ରାମମାନଙ୍କରେ ଦେଖାଯାଏ । ଶିକ୍ଷା ଓ ସଂସ୍କାରର ଅଭାବ ଏହାର ପ୍ରଧାନ କାରଣ । ଅବଶ୍ୟ ସହରାଞ୍ଚଳର ବଞ୍ଚିମାନଙ୍କର ଦୃଶ୍ୟ ମଧ୍ୟ ଏକାପରି ।

ଗ୍ରାମ୍ୟଜୀବନରେ ଅଭାବ ଅନୈତିକତାର ଅନ୍ୟ ଏକ ମୁଖ୍ୟ କାରଣ । ଗ୍ରାମବାସୀଙ୍କୁ ସରଳ, ନୀତିବାନ ଓ ଧର୍ମଭାରୁ ବୋଲି ଅବଶ୍ୟ ବର୍ଣ୍ଣନା କରାଯାଇଛି । କିନ୍ତୁ ତାତ୍ତ୍ୱରବାବୁଙ୍କ ଅନୁଭୂତିରେ ପ୍ରକୃତ ଚିତ୍ର ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ଭିନ୍ନ । ଅଧିକାଂଶ ଗ୍ରାମବାସୀଙ୍କ ପାଖରେ ନୈତିକତାର ବିଶେଷ ଅଭାବ ପରିଲକ୍ଷିତ ହୋଇଥାଏ । ସତ୍ୟ ଓ ମିଥ୍ୟାର ପାର୍ଥକ୍ୟ ସେମାନଙ୍କ ପାଖରେ ପ୍ରାୟ ନ ଥାଏ । ବିନା ଦ୍ୱିଧାରେ ସେମାନେ ମିଥ୍ୟାର ଆଶ୍ରୟ ନେଇ ପାରନ୍ତି, ସତ୍ୟ ରକ୍ଷାର ପ୍ରଶ୍ନ ସେମାନଙ୍କ ପାଖରେ ପ୍ରାୟ ଉଠେ ନାହିଁ । ସାମାନ୍ୟ ସ୍ୱାର୍ଥ ପାଇଁ ସେମାନେ ସବୁ କିଛି କରିପାରନ୍ତି । ମିଥ୍ୟାର ଆଶ୍ରୟ ନେଇ ଧରାପଡ଼ିଗଲେ ‘ଭୁଲିଯାଇଛି’ କହିବା ସେମାନଙ୍କର ଅଭ୍ୟାସ । ସ୍ୱାର୍ଥ ଓ ନୈତିକତାର

ଆଶ୍ରୟ ନେବାର ପ୍ରଧାନ କାରଣ ସେମାନଙ୍କର ଦାରିଦ୍ର୍ୟ । ଅର୍ଥତିକ୍ତା ସେମାନଙ୍କର ସମଗ୍ର ମାନବିକତା ଓ ନୈତିକତାକୁ ଗ୍ରାସ କରିଦେଇଥାଏ । ଅବଶ୍ୟ ସମାନ ଦୃଶ୍ୟ ଦେଖାଯାଏ । ସହରାଞ୍ଚଳର ଦରିଦ୍ର ବାସିନ୍ଦାମାନଙ୍କଠାରେ । ଦାରଦ୍ର୍ୟର ତାଡ଼ନାରେ ସାମାନ୍ୟ ଆର୍ଥିକ ସ୍ୱାର୍ଥପାଇଁ ଅନ୍ୟକୁ ଠକିବା କିମ୍ବା ଛୋଟ ବଡ଼ ଚୋରି କରିବାକୁ ସେମାନଙ୍କ ବିବେକକୁ ବାଧ୍ୟ ନାହିଁ । ଆଧୁନିକ ରାଜନୀତି ଗ୍ରାମ୍ୟ ଅର୍ଦ୍ଧଶିକ୍ଷିତ ବେକାର ମୁଦକମାନଙ୍କର ଜୀବନକୁ ବହୁଳ ଭାବରେ ପ୍ରଭାବିତ କରିଛି । ଏ ଚିତ୍ର ୪୦/୫୦ ବର୍ଷ ତଳେ ଗାଁରେ ଦେଖିବାକୁ ମିଳୁ ନ ଥିଲା । ନେତାମାନଙ୍କର ପିଛା କରିବା, ସ୍ଥୋଗନ ଦେବା, ଶୋଭାଯାତ୍ରା କରିବା, ବିରୋଧୀ ଦଳ ସହ ମାର୍ଚ୍ଚା କରିବା ଓ ଦାଦାବଟି ଓ ଚାନ୍ଦା ଇତ୍ୟାଦି କରି ମଉଜ ମଜଲିସ କରିବା ଏବେ ପ୍ରାୟ ସବୁ ଗ୍ରାମରେ ଦେଖିବାକୁ ମିଳେ । ସେହିପରି ବିଭିନ୍ନ ସରକାରୀ ସହାୟତାକୁ ଛଳେ ବଳେ ଆମ୍ବସାତ କରିବା ସେମାନଙ୍କର ପ୍ରଧାନ ଆୟର ପଟ୍ଟ । ଏହିପରି ଲକ୍ଷ୍ୟଶୁଷ୍କ ମୁଦକମାନଙ୍କ ଯୋଗୁଁ ଗ୍ରାମ୍ୟ ଜୀବନରେ ନିଶାର ପ୍ରସାର ଏବେ ହୁତ ବଢ଼ିଯାଇଛି । ଅବଶ୍ୟ ପାର୍ବତ୍ୟ ଓ ଅରଣ୍ୟଫଳରେ ମଦର ପ୍ରସାର ବହୁ ଆଗରୁ ଥିଲା । କିନ୍ତୁ ବାଲେଶ୍ୱରର ଗାଁ ଗଣ୍ଡାରେ ତାତ୍ତ୍ୱବାଦକୁ ପିଲାଦିନେ ଅଫିମ ଓ ଗଞ୍ଜେଇ ଛଡ଼ା ଅନ୍ୟ କିଛି ମାଦକ ଦ୍ରବ୍ୟର ନାମ କେହି ଜାଣି ନ ଥିଲେ । କିନ୍ତୁ ଏବେ ଶହ ଶହ ମଦ ଦୋକାନ ସଂଗଢ଼ ତରସ୍ ଓ ହେରୋଇନ୍ ଇତ୍ୟାଦି ମଧ୍ୟ ବହୁତ ବ୍ୟବହାର ହେଉଛି ।

କିନ୍ତୁ ଏ ସବୁ ସତ୍ତ୍ୱେ ଗ୍ରାମ୍ୟ ଜୀବନରେ ଧର୍ମଭାବ କିଛିତ୍ ଅଧିକ ମନେ ହୁଏ । ଅଧିକ ଧର୍ମ ବିଶ୍ୱାସ ପ୍ରତିପଳିତ ହୁଏ ଅଧିକ ପୂଜା ପାର୍ବଣ ମାଧ୍ୟମରେ । ନିଜ ଘର ବାରବୁତ ଛଡ଼ା ଗ୍ରାମବାସୀଙ୍କର ମିଳିତ ଉଦ୍ୟମରେ ଗ୍ରାମ୍ୟଦେବୀ ଓ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ପୂଜା, ଅଷ୍ଟପ୍ରହରୀ ଇତ୍ୟାଦି ପ୍ରାୟ ପ୍ରତ୍ୟେକ ଗ୍ରାମରେ ହୁଏ । ସହର ପରି ଏ ପୂଜା ଓ ଉତ୍ସବରେ ଏବେ ସାହିକତା ଅପେକ୍ଷା ମଉଜ ମଜଲିସ କ୍ରମଶଃ ଅଧିକ ହେବାରେ ଲାଗିଛି । ଘରେ ମଧ୍ୟ ଖର୍ଚ୍ଚକାଟ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ପୂଜାମାନଙ୍କରେ କେବଳ ବିଧିରକ୍ଷା ପାଇଁ ଯେନତେନପ୍ରକାରେଣ କାର୍ଯ୍ୟ ସଂପନ୍ନ କରାଯାଉଛି । ଦୁର୍ବଳ ଅର୍ଥନୀତି ଧର୍ମଭାବକୁ ମଧ୍ୟ ଅନେକଂଶରେ ପ୍ରଭାବିତ କରୁଅଛି । ଧର୍ମବିଶ୍ୱାସ ସତ୍ତ୍ୱେ ଗ୍ରାମ୍ୟଲୋକଙ୍କର ଧର୍ମଭାରତୀ ବହୁତ ପରିମାଣରେ କମ୍ । ଧର୍ମକୁ ତରି ଅନ୍ୟାୟ ଆଚରଣକୁ ନିବୃତ୍ତ ହେବା ପ୍ରାୟ ଦେଖାଯାଏ ନାହିଁ । ତେଣୁ ଅନ୍ୟାୟ, ଅତ୍ୟାଚାର ଓ ଅନାଚାର ଗ୍ରାମ୍ୟଜୀବନକୁ ଧୁସ୍ତ ବିଧୁସ୍ତ କରିବାକୁ ବସିଲାଣି ।

କଳା ଓ ସଂସ୍କୃତି କ୍ଷେତ୍ରରେ ଗ୍ରାମ୍ୟ ଜୀବନର ଅବଦାନ ବହୁତ ଅଧିକ । ପାଠ୍ୟପରିକ ପାଲା ଓ ନୃତ୍ୟଗୀତ, ଅଣଆନୁଷ୍ଠାନିକ ଥିଏଟର ଓ ଯାତ୍ରା ଏବଂ ବ୍ୟବସାୟିକ ଅପେରା ଇତ୍ୟାଦି କେବଳ ଗ୍ରାମ୍ୟଜୀବନରେ ଦେଖିବାକୁ ମିଳେ । ଏଗୁଡ଼ିକ ସେମାନଙ୍କର

ଅବସର ବିନୋଦନ ତଥା ଆମୋଦପ୍ରମୋଦର ଏକମାତ୍ର ଉପ୍ପ ଥିଲା । କିନ୍ତୁ ଏବେ ରେଡ଼ିଓ, ଟିଭି ଓ ଗାଁଗଣ୍ଡାରେ ସିନେମା ହଲ ଇତ୍ୟାଦି ହେଲା ପରେ ଆମୋଦ ପ୍ରମୋଦର ଧାରା ମଧ୍ୟ ପରିବର୍ତ୍ତିତ ହେବାରେ ଲାଗିଛି ।

ଏ ସବୁ କ୍ଷଣିକ ଆମୋଦ ପ୍ରମୋଦ ସତ୍ତ୍ୱେ କଠିନ କାର୍ଯ୍ୟକ ପରିଶ୍ରମ ଗ୍ରାମ୍ୟ ଜୀବନର ଅନ୍ୟ ଏକ ବୈଶିଷ୍ଟ୍ୟ । ଉପକୂଳ ଅଞ୍ଚଳର ଗ୍ରାମ୍ୟ ଶ୍ରମିକର ପରିଶ୍ରମ ଦେଖିଲେ ବିଶ୍ୱାସ କରି ଦେବ ନାହିଁ ଯେ ମଣିଷ ପକ୍ଷରେ ଏତେ କାମ କରି ପାରିବା ସମ୍ଭବ । ସୂର୍ଯ୍ୟୋଦୟଠାରୁ ଆରମ୍ଭ କରି ସୂର୍ଯ୍ୟାସ୍ତ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ କାମ କରିବା ସେମାନଙ୍କର ଅଭ୍ୟାସ ଓ ନିୟମ । ସହରାଞ୍ଚଳ ପରି ସେଠାରେ ଦୈନିକ ପରିଶ୍ରମରେ ସମୟର କଟକଣା ନାହିଁ । ତାନ୍ତ୍ରବାବୁ ଏ ସବୁ ଦେଖି ବୈଜ୍ଞାନିକ ଦୃଷ୍ଟିରୁ ଚିନ୍ତା କରନ୍ତି ସେମାନଙ୍କ ଦେହରେ ଏତେ ଶକ୍ତିର ଉତ୍ପତ୍ତି କେଉଁଠି ? ବିଜ୍ଞାନ ସମ୍ମତ ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରକାର ଖାଦ୍ୟର ଅନୁପାତ ବା ସମତା ନ ଥାଇ ଯାହା ମିଳିଲା ସେଥିରେ ପେଟ ପୂରାଇବା ଗ୍ରାମବାସୀମାନଙ୍କର ଅଭ୍ୟାସ । ଭାତ, ପଖାଳ, ମୁଡ଼ି, ବୁଡ଼ା ଇତ୍ୟାଦି ସେମାନଙ୍କର ପ୍ରଧାନ ଖାଦ୍ୟ ଓ ଶକ୍ତିର ଉତ୍ସ । ସେଥିରେ ଚର୍ବି ଓ ଜେନା ଜାତୀୟ ଖାଦ୍ୟ ଅତି ଅଳ୍ପ । ସାଧାରଣତଃ ଟିକିଏ ଡାଲି ଓ ପରିବା ହେଲେ ସେମାନଙ୍କର ଚଳିଯାଏ । କିନ୍ତୁ ଭାତ ଗହମ ଇତ୍ୟାଦି ଶ୍ୱେତସାରର ପରିମାଣ ଅତ୍ୟଧିକ । ସେଥିରୁ ସେମାନେ ଅତ୍ୟଧିକ ପରିଶ୍ରମ ପାଇଁ ଶକ୍ତି ସଂଗ୍ରହ ଶରୀରର ପୁଷ୍ଟି ଓ ବୃଦ୍ଧିପାଇଁ ସମସ୍ତ ଉପାଦାନ ସଂଗ୍ରହ କରିଥାଆନ୍ତି । ତେଣୁ ଏ ସବୁ ପାଇଁ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ପରିମାଣର ଜେନା ଜାତୀୟ ଖାଦ୍ୟର ଅନିବାର୍ଯ୍ୟ ଆବଶ୍ୟକତା ରହିଛି ଏପରି ବିଜ୍ଞାନସମ୍ମତ ତଥ୍ୟ ସେମାନଙ୍କଠାରେ ଭୁଲ ପ୍ରମାଣିତ ହୋଇଛି । ସେହିପରି ଅଧିକ ଚର୍ବି ଜାତୀୟ ଖାଦ୍ୟର କୁପରିଣାମ ଗ୍ରାମ୍ୟଜୀବନରେ ଅଳ୍ପ ଦେଖାଯାଏ ।

ଦୈନନ୍ଦିନ ଖାଦ୍ୟ ପରି ଗାଁରେ ଭୋଜିଭାତ ମଧ୍ୟ ସାଧାରଣ ଭାବରେ କରାହୋଇଥାଏ । ଅଧିକାଂଶ ଭୋଜିରେ ଭାତ ଡାଲି ଓ ଗୋଟିଏ ବା ଦୁଇଟା ନିରାମିଷ ତରକାରୀ ହୋଇଥାଏ । କେତେକ ଘଟଣାରେ ଭୋଜି ହେବାଟା ବାଧ୍ୟତାମୂଳକ । ଶୁଷ୍କିକ୍ରିୟା ଇତ୍ୟାଦିରେ ଗୃହସ୍ଥର ଯେତେ ଆର୍ଥିକ ଦୂରବସ୍ଥା ଥିଲେ ମଧ୍ୟ ଭୋଜିଟାଏ ଦେବାପାଇଁ ସେ ବାଧ୍ୟ । ସମସ୍ତଙ୍କୁ ନ ହେଲେ ଗ୍ରାମର ପ୍ରତ୍ୟେକ ପରିବାରରୁ ଜଣକୁ ଡାକିବାକୁ ହେବ । ଗାଁ ପରିଜନ ନ ଖାଇଲେ ମୃତ ବ୍ୟକ୍ତିର ଆତ୍ମା ଶାନ୍ତି ପାଇପାରିବ ନାହିଁ ବୋଲି ସେମାନଙ୍କର ବିଶ୍ୱାସ । କି ବିଚିତ୍ର ଯୁକ୍ତି । କିନ୍ତୁ ବିବାହ ବ୍ରତ କଥା ଟିକିଏ ଭିନ୍ନ । ଗଣ କରି ମଧ୍ୟ ଏଥିରେ ଭଲ ଭୋଜିଟାଏ ଦେବା ଗୃହସ୍ଥର ବଢ଼ିମା । ଏ ଭୋଜିରେ ମାଛ ବା ମଂସ ନିଶ୍ଚୟ ଥାଏ । ତାନ୍ତ୍ରବାବୁ ଦେଖିଛନ୍ତି ବାଲେଶ୍ୱର ଅଞ୍ଚଳରେ ଏ ଭୋଜିର ମାହାତ୍ମ୍ୟ ବହୁତ ଅଧିକ । ଭୋଜିରେ କେଉଁ ଗୃହସ୍ଥ କେତେଟି ତରକାରୀ ଦେଇପାରିଲା ବା ଜଳଖିଆରେ କେତେପ୍ରକାର ମିଷ୍ଟାନ୍ନ ଦେଇପାରିଲା ତାହାରି ଦ୍ୱାରା

ତାର ସମାଜିକ ପ୍ରତିଷ୍ଠାର ପରିମାପ କରାଯାଏ । ସବୁଆଡ଼େ ପ୍ରାୟ ଜନସାଧାରଣ
ବରଯାତ୍ରୀକୁ ଭଲ ଭୋଜି ଦେଇ ଆପ୍ୟାୟିତ କରିବାର ଦେଖାଯାଏ । ଖାଇପିଇ ସାରି
ବରଯାତ୍ରୀ ଫେରି ଆସନ୍ତି । ବିବାହ ପରେ ବରଜନ୍ମା ପଛରେ ଆସନ୍ତି । କିନ୍ତୁ
ବାଲେଶ୍ଵରରେ ଏ ପ୍ରଥା ଟିକିଏ ଭିନ୍ନ । ବରଯାତ୍ରୀ ପରି ବିବାହ ପୂର୍ବରୁ ଜନ୍ମାପକ୍ଷରୁ
ବନ୍ଧୁବାନ୍ଧବ ଓ ଗ୍ରାମବାସୀ ଇତ୍ୟାଦି ଦଳେ ଲୋକ ବାଜବାଜଣା ସହ ବରଘରକୁ ବର
ନିମନ୍ତ୍ରଣରେ ଯାଆନ୍ତି । ବରପକ୍ଷ ସେମାନଙ୍କୁ ଯଥାସାଧ୍ୟ ଭୋଜିରାତରେ ଆପ୍ୟାୟିତ
କରିଥାଆନ୍ତି । ସେମାନେ ଯେପରି ଆପ୍ୟାୟିତ କରିବେ ତାଠାରୁ ଅଧିକ ଉନ୍ନତ ଧରଣର
ଭୋଜିରାତରେ ବରଯାତ୍ରୀକୁ ଆପ୍ୟାୟିତ ନ କଲେ ଜନ୍ମାପକ୍ଷର ସମ୍ମାନ ରହିବ
ନାହିଁ । ବରଯାତ୍ରୀ ଜନ୍ମା ଘରେ ବିବାହ ଶେଷ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ରହି ବରଜନ୍ମାକୁ
ଶୋଭାଯାତ୍ରୀରେ ବରଘରକୁ ନେଇ ଆସନ୍ତି ।

ବିବାହ ସଂକ୍ରାନ୍ତରେ ଯୌତୁକ ବ୍ୟାଧି ଗ୍ରାମ୍ୟଜୀବନର ଅଧିକ ଦେଖା
ଗଲାଣି । ସହରାଞ୍ଚଳରେ ଶିକ୍ଷିତ ସମାଜ ଅପେକ୍ଷା ଗାଁମାନଙ୍କରେ ଏହା ଅତ୍ୟନ୍ତ
ଅଧିକ । ସାଧାରଣ ମେଟ୍ରିକ ବା କଲେଜ ପଢୁଆ ବରର ଯୌତୁକ ଦାବାରେ ରଜନୀ
ଚିରି ଓ ହିରୋହଷ୍ଟା ମଟର ସାଇକେଲ ସହ ରାଷ୍ଟ୍ରାଞ୍ଚଳ ପ୍ରାୟତଃ ଥାଏ । ଯୌତୁକ
ନିର୍ଯ୍ୟାତନା ଓ ଯୌତୁକ ଜନିତ ବ୍ୟୁତ୍ପତ୍ତି ଗାଁମାନଙ୍କରେ ପ୍ରାୟ ଅଧିକ ଦେଖାଯାଏ ।

ମୋଟ ଉପରେ ଗ୍ରାମ୍ୟ ଜୀବନର ଚିକିତ୍ସା ପର୍ଯ୍ୟାଲୋଚନା କଲେ ଦେଖାଯାଏ
ଏହାର ବିରାଟ ପରିବର୍ତ୍ତନ ଘଟିଛି । ଗ୍ରାମ୍ୟଜୀବନର ମୌଳିକତା ପ୍ରାୟ ଲୁପ୍ତପ୍ରାୟ ।
ସହରବାସୀଙ୍କ ପାଇଁ ଗ୍ରାମ୍ୟ ପରିବେଶ ଆଉ ଆକର୍ଷଣୀୟ ହୋଇ ରହିନାହିଁ । ଅଳ୍ପ
କେତେକ ଜିନିଷ ବ୍ୟତୀତ ଗ୍ରାମ୍ୟ ସଂସ୍କୃତି ମଧ୍ୟ ପରିବର୍ତ୍ତିତ ହୋଇଗଲାଣି । ସତ୍ୟତାର
ଆଧୁନିକୀକରଣ ସଂଗେ ସଂଗେ ଗ୍ରାମ୍ୟ ଜୀବନ ମଧ୍ୟ ପରିବର୍ତ୍ତିତ । ତେଣୁ ଗ୍ରାମ ଆଉ
ବାହାରିକୁ ଆକୃଷ୍ଟ କରି ପାରୁନାହିଁ । କର୍ମ ଜୀବନରୁ ଅବସର ଗ୍ରହଣ ପରେ ଆଉ କେହି
ଗ୍ରାମକୁ ପ୍ରତ୍ୟାବର୍ତ୍ତନ କରିବାକୁ ଇଚ୍ଛୁକ ନୁହେଁ । ସହରର ପୁରାଣିକତା ଆବର୍ଜନା ମଧ୍ୟରେ
ଅବସର ପରବର୍ତ୍ତୀ ଜୀବନ ବିତାଇବାକୁ ସମସ୍ତେ ଆଗ୍ରହୀ । ଅବଶ୍ୟ ଏହାର ଅନ୍ୟ ଏକ
କାରଣ ହେଲା ସନ୍ତାନ ସନ୍ତତି ମାନେ କେହି ଗ୍ରାମକୁ ଫେରିବାକୁ ଚାହାନ୍ତି ନାହିଁ ।

ତେଣୁ ଗ୍ରାମ ସଂସ୍କୃତି ଯେ କାଳକ୍ରମେ ଲୋପ ପାଇଯିବ ଏଥିରେ ସନ୍ଦେହ
ନାହିଁ । ଚିରି ରେଡ଼ିଓ ଇତ୍ୟାଦି ମାଧ୍ୟମରେ ଗ୍ରାମ୍ୟ ନୃତ୍ୟ ଗୀତ ଇତ୍ୟାଦିର କିୟତ୍ତ ଫାଟିକିତ
କରି ରଖିବାର ପ୍ରଚେଷ୍ଟା ଚାଲିଥିଲେ ମଧ୍ୟ ଏହା କେତେଦୂର ବା କେତେକାଳ ସମ୍ଭବ ହେବ
ତାହା କହିବା କଷ୍ଟକର । ତେବେ ଗ୍ରାମର ନିଜସ୍ବ ପରିବେଶ ଯେ କ୍ରମେ ଧ୍ବସାଦିମୁଖୀ ତାହା
କହିବା ବାହୁଲ୍ୟ ମାତ୍ର । ଆଉ ଏକ ଦୂର ଶତାବ୍ଦୀ ପରେ ଗ୍ରାମ୍ୟ ଜୀବନ ଓ ଗ୍ରାମ୍ୟ ସତ୍ୟତା
କେବଳ ପୁରାତନ ସାହିତ୍ୟ ଓ ଇତିହାସର ବିଷୟବସ୍ତୁ ହୋଇ ରହିବ ।

ପ୍ରତୀକ୍ଷା

ଆଜି ୭୦ ବର୍ଷ ବୟସରେ ତାତ୍ପର୍ୟବାଦ ଗଭୀର ଭାବରେ ପ୍ରତୀକ୍ଷା କରିଛନ୍ତି । କି ପ୍ରତୀକ୍ଷା ? କାହାର ପ୍ରତୀକ୍ଷା ? ଧନ, ଜନ, ଗୋପ, ଲକ୍ଷ୍ମୀ, ବିଦ୍ୟା, ସମ୍ମାନ ସବୁତ ଯଥେଷ୍ଟ ପାଇଛନ୍ତି । ପୁଅଝିଅମନେ ସୁପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ଓ ସୁଖୀ । ଥରଣ ଯାକ ନାତିନାତୁଣୀଙ୍କୁ ନେଇ ଘର ତାଙ୍କର ହସିଉଠୁଛି । ଶୂନ୍ୟରୁ ଆରମ୍ଭ କରି ଯଥେଷ୍ଟ ସଫରିର ଅଧିକାରୀ ସେ । ଜଣେ ତାତ୍ପର ଓ ବୈଜ୍ଞାନିକ ହିସାବରେ ଜାତୀୟ ଓ ଆନ୍ତର୍ଜାତିକ ସ୍ତରରେ ଯଥେଷ୍ଟ ଖ୍ୟାତି ଅର୍ଜନ କରି ପାରିଛନ୍ତି ସେ । ସାମିତ ସୁବିଧା ଓ ପରିବେଷଣ ମଧ୍ୟରେ ତାକୁ ଅଧିକ ଆଶା କରାଯାଇପାରେନା । ଗୋଟିଏ କ୍ଷୁଦ୍ର ସାଧାରଣ ଜୀବନକାଳ ମଧ୍ୟରେ କେତେ କ'ଣ ବା ଉପଲବ୍ଧ କରାଯାଇପାରେ ? ଅସାଧାରଣ ବ୍ୟକ୍ତିତ୍ବ ବା ମହାତ୍ମାମାନଙ୍କ କଥା ଭିନ୍ନ । ସେମାନଙ୍କ ଉପଲବ୍ଧ ଓ ଖ୍ୟାତି ବହୁ ସୁଦୂରପ୍ରସାରୀ । ଶ୍ରୀରାମ, ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ, ବୁଦ୍ଧ, ମହାବୀର, ଯିଶୁଖ୍ରୀଷ୍ଟ, ମହମ୍ମଦ, ଗୁରୁ ନାନକ, ଶ୍ରୀରାମକୃଷ୍ଣ, ସ୍ବାମୀ ବିବେକାନନ୍ଦ ଇତ୍ୟାଦି ମହାତ୍ମାଙ୍କର ମାନବ ଜାତି ପ୍ରତି ଅବଦାନ ଅତୁଳନୀୟ । ସେ ସ୍ତରରେ ପହଞ୍ଚିବା ସାଧାରଣ ଲୋକପକ୍ଷରେ ଏକପ୍ରକାର ଅସମ୍ଭବ । ସେମାନେ ଚିରସ୍ମରଣୀୟ ବା ତୀର୍ଥଦିନ ଧରି ସ୍ମରଣୀୟ ହୋଇ ରହିବା ସ୍ବାଭାବିକ । ତଥାପି ରକ୍ତିମାର୍ଗ ବା ରାଜନୈତିକ ସ୍ତରରେ ପ୍ରୋତ୍ସାହନ ବା ପ୍ରତ୍ୟେକା ବିନା ସେମାନେ ବି ବୋଧହୁଏ ମଣିଷର ସ୍ବତନ୍ତ୍ର ପଟରୁ ବିଲୁପ୍ତ ହୋଇ ଯାଇଥାଆନ୍ତେ ।

ତଥାପି ମଣିଷର ଲୋଭର ଅନ୍ତ ନାହିଁ । ମୃତ୍ୟୁ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସେ ଚାହୁଁଥାଏ ଆହୁରି ଅଧିକ କିଛି ପାଇବାକୁ । କିନ୍ତୁ କ'ଣ ପାଇଁ ? ମୃତ୍ୟୁ ପରେ ତ ସବୁ ରହିଯିବ ଏଠାରେ । ନିଜର ଅସ୍ତିତ୍ବ ବି ଲୋପ ପାଇଯିବ ମୃତ୍ୟୁ ସଂଗେ । କୋଟି କୋଟି କାଟପତଙ୍ଗର ଜନ୍ମମୃତ୍ୟୁର ହିସାବ କେହି ରଖୁଛି କି ? ସେହିପରି ଜଣେ ମଣିଷର ମୃତ୍ୟୁ ପରେ ଅତି ନିକଟତମ ଆତ୍ମାୟମାନେ ମଧ୍ୟ କିଛି ଦିନ ପରେ ସବୁ ଭୁଲି ଯାଆନ୍ତି । କାଟପତଙ୍ଗ ପରି ମଣିଷର ଜୀବନ ମଧ୍ୟ ସମୟର ମହାସ୍ରୋତରେ ବିହୁ ମାତ୍ର । ଜଣେ ସାଧାରଣ ଗରିବ ମଣିଷର ଜୀବନରେ କ'ଣ ବା ଆଶା ଆକାଂକ୍ଷା ଥାଏ ? ଜନ୍ମହେଲା ପରେ ବୟୋବୃଦ୍ଧି ସଂଗେ ସଂଗେ ବଞ୍ଚିରହିବାର ପ୍ରତ୍ୟେକା, ବିବାହ ଓ ପ୍ରଜନନ ଓ ପରେ ବୃଦ୍ଧାବସ୍ଥା ଓ ଶେଷରେ ମୃତ୍ୟୁ । ସାଧାରଣ ଦରିଦ୍ର ଲୋକଟି ପରି ଧନୀ, ଶିକ୍ଷିତ, ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ସବୁ ଲୋକଙ୍କ ଜୀବନ ତ ଏକାପରି । ଜୀବନର ଆରମ୍ଭ ଓ ପରିଶେଷ ସମସ୍ତଙ୍କ କ୍ଷେତ୍ରରେ

ସମାନ । ପାର୍ଥକ୍ୟ ଯାହା ମଧ୍ୟବର୍ଗୀ କାଳରେ । ସେଥିପାଇଁ ଯେତେସବୁ ହିନ୍ଦୀ, ଦ୍ରବିଡ଼, ଖଳ, ବିବାଦ ଓ ତର୍କନିତ ଉଦ୍‌ଘୋଷ ଓ ଅବସାଦ । କିନ୍ତୁ ତାହାହିଁ ହେଲା ସଂସାରର ନିୟମ । ସାମ୍ବାରିକ ଜୀବନରେ ସମସ୍ତେ ତାହା କରିବା ଅନିବାର୍ଯ୍ୟ ହୋଇପଡ଼ିଛି ।

କିନ୍ତୁ କେତେଦିନ ମଣିଷ ସାମ୍ବାରିକ ବନ୍ଧନରେ ବାନ୍ଧି ହୋଇ ରହିବା ଉଚିତ ? ନିଜର କର୍ମମୟ ଜୀବନକାଳ ମଧ୍ୟରେ କର୍ମ ମାଧ୍ୟମରେ ସଂସାରପ୍ରତି କିତି ଅବଦାନ ରହିବା ବାଞ୍ଛନୀୟ । କିନ୍ତୁ ତାର ସୀମା କେତେ ? ସରକାରୀ ଚାକିରୀରେ ୫୮/୬୦ ବର୍ଷ ପରେ ଅବସର ଦିଆଯାଇଥାଏ ଅର୍ଥାତ୍ ତାପରେ ମଣିଷ ଅବଦାନ ଯୋଗ୍ୟ କୌଣସି କର୍ମ ପାଇଁ ଉପଯୁକ୍ତ ନୁହେଁ । ହୁଏତ ତାପରେ ମଧ୍ୟ କିଛି ବର୍ଷ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ଷମ ରହିବୁଏ । କିନ୍ତୁ ୬୦/୬୫ ବର୍ଷ କିମ୍ବା ଖୁବ ବେଗରେ ୮୦ ବର୍ଷ ପରେ ଆଉ କେହି ବିଶେଷ ଭାବରେ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ଷମ ରହିବାର ପ୍ରାୟ ଦେଖାଯାଏ ନାହିଁ । କିନ୍ତୁ ରାଜନୈତିକ ଓ ଅନ୍ୟ କେତେକ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଏପରି ବୟସ୍କ ଲୋକଙ୍କୁ ସମ୍ମୁଖରେ ରଖି ଅନୁଗାମୀମାନେ ନିଜର ପାଇବା ଉପାରବାର ଦେଖାଯାଇଥାଏ । ସାଧାରଣ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଏପରି ଲୋକ ପରିବାର ଓ ସମାଜ ଉପରେ ବୋଧ ସଦୃଶ ।

ଆର୍ଥିକ ଓ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ଷମ ସମ୍ପତ୍ତି ଓ ଅବଦାନ ହ୍ରାସ ପାଇବା ଫଳେ ଫଳେ ସନ୍ତାନସନ୍ତତିକର ପରିବାରରେ ସେମାନଙ୍କର ଅବସ୍ଥିତି ଅବାଞ୍ଛନୀୟ ହୋଇପଡ଼େ । ଅତି ପିତୃମାତୃବନ୍ଧନ ସନ୍ତାନସନ୍ତତିକର କ୍ଷେତ୍ରରେ ମଧ୍ୟ ଏହା ପାରିବାରିକ ଅଶାନ୍ତିର କାରଣ ହୋଇଥାଏ । ଏକ ଦିଗରେ ପିତାମାତାଙ୍କ ପ୍ରତି କର୍ତ୍ତବ୍ୟବୋଧ ଓ ଅନ୍ୟ ପକ୍ଷରେ ପତିପତ୍ନୀ ଓ ସନ୍ତାନ ସନ୍ତତିକର ଦାବା ଓ ଆକର୍ଷଣ ସେମାନଙ୍କ ମାନସିକ ଦୃଷ୍ଟିର କାରଣ ହୋଇପଡ଼େ । ଏପରି କ୍ଷେତ୍ରରେ ବୃଦ୍ଧ ପିତାମାତାଙ୍କ ପକ୍ଷରେ ନିଜର କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ ଏକ ବଡ଼ ସମସ୍ୟା ରୂପେ ଦେଖାଦିଏ । ଗୋଟିଏ ଦୃଷ୍ଟିରୁ ଦେଖିବାକୁ ଗଲେ ସନ୍ତାନସନ୍ତତିକୁ ଜନ୍ମଦାନ ପରେ ଲାଜନପାଜନ କରି ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ କରାଇବାରେ ପିତାମାତାଙ୍କର ଅବଦାନ ବଦଳରେ ବୃଦ୍ଧାବସ୍ଥାରେ ସେମାନଙ୍କଠାରୁ ସେବାୟତ ଆଶା କରିବା କ'ଣ ଅନ୍ୟାୟ ? ଅନ୍ୟ ଦୃଷ୍ଟିରୁ ବିଚାର କଲେ ସନ୍ତାନକୁ ଲାଜନପାଜନ କରି ବଡ଼ କରିବା ପିତାମାତାଙ୍କର ଏକ କର୍ତ୍ତବ୍ୟ । ସମସ୍ତ ଜୀବଜଗତରେ ଏହା ଦୃଷ୍ଟିଗୋଚର ହୁଏ । କିନ୍ତୁ ମଣିଷ ବ୍ୟତୀତ ଅନ୍ୟ କୌଣସି ପ୍ରାଣୀ ତ ବୃଦ୍ଧାବସ୍ଥାରେ ସନ୍ତାନ ସନ୍ତତିଠାରୁ କିଛି ଆଶା କରନ୍ତି ନାହିଁ । ଅପାରର ଅବସ୍ଥାରେ ଅସହାୟତା ମଧ୍ୟରେ ସେମାନେ ମୃତ୍ୟୁର ପ୍ରତୀକ୍ଷାରେ ଦିନ ବିତାଇଥାନ୍ତି । ତେଣୁ ମଣିଷ ହାତ୍ତିକି ସହାୟତା ଆଶା କରିବ ? ବୋଧହୁଏ ସେଇଥିପାଇଁ ପ୍ରାଚୀନ ଯୁଗରେ ହିନ୍ଦୁ ସମାଜରେ ବାନପ୍ରସ୍ଥର ବ୍ୟବସ୍ଥା ଥିଲା । ନିଜର ବୃଦ୍ଧାବସ୍ଥାରେ ପୁତ୍ରକନ୍ୟାଙ୍କୁ ସମସ୍ତ ପାରିବାରିକ ଓ ସାମ୍ବାରିକ ଭାର ଅର୍ପଣ କରି ପିତାମାତା ବାନପ୍ରସ୍ଥ ଅବଲମ୍ବନ କରୁଥିଲେ ଓ ଜୀବନର ଅବଶିଷ୍ଟାଂଶ

ଭଗବତ୍ ଚିନ୍ତାରେ ଅତିବାହିତ କରୁଥିଲେ । ପାଶ୍ଚାତ୍ୟ ସଭ୍ୟତାରେ ମଧ୍ୟ ତଦନୁରୂପ ବ୍ୟବସ୍ଥା ପରିଲକ୍ଷିତ ହୁଏ । ପୁତ୍ରକନ୍ୟା ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ହେଲା ପରେ ବୃଦ୍ଧ ପିତାମାତା ଏକାକୀ ତାଙ୍କର ଅବସରପ୍ରାନ୍ତ ଜୀବନ ନିର୍ବାହ କରନ୍ତି କିମ୍ବା କୌଣସି ଜରାଶ୍ରମରେ ଅବସ୍ଥାନ କରନ୍ତି ।

ଭାରତରେ କିନ୍ତୁ ଏବେ ସେପରି ପ୍ରଥା ବା ବ୍ୟବସ୍ଥା ନାହିଁ । ତେଣୁ ଅପାରଗ ବୃଦ୍ଧାବସ୍ଥାରେ ପିତାମାତା ସନ୍ତାନସନ୍ତତି ଉପରେ ନିର୍ଭରଶୀଳ ହୋଇ ରହନ୍ତି । ଅନେକ କ୍ଷେତ୍ରରେ ସେମାନଙ୍କୁ ସେଥିପାଇଁ ବହୁ ହତାବର ଓ ଗଣ୍ଡଣା ସହିବାକୁ ପଡ଼େ । ଏହା ଯେ କେବଳ ଅର୍ଥନୈତିକ ବିଚାର ଉପରେ ପର୍ଯ୍ୟବେଶିତ ତା ନୁହେଁ । ଆଜିକାଲି ଅନେକ ବୃଦ୍ଧ ବ୍ୟକ୍ତି ପେନ୍‌ସନ୍ ପାଉଛନ୍ତି ବା ସେମାନଙ୍କର ଯଥେଷ୍ଟ ନିଜସ୍ବ ଆୟ ଅଛି । ଏସବୁ ସତ୍ତ୍ୱେ ବୃଦ୍ଧ ପିତାମାତାଙ୍କର ଦାୟିତ୍ୱ ଓ ଲାଳନପାଳନ ଯେ ବହୁତ ସମସ୍ୟା ସୃଷ୍ଟି କରେ ତାହା କହିବା ବାହୁଲ୍ୟ ମାତ୍ର । କନ୍ୟା କଥା ବିଚାରକୁ ନ ନେବା ଭଲ । କାରଣ ବିବାହ ପରେ ସେ ଅନ୍ୟ ଏକ ପରିବାରର ଅଂଶ ହୋଇ ପରାଶ୍ରିତା ପରି ରହେ । ସେଠାରେ ବୃଦ୍ଧ ଶାଶୁ ଶ୍ୱଶୁରଙ୍କର ଦାୟିତ୍ୱ ସେମାନଙ୍କୁ ଅଧିକ ହୋଇପଡ଼େ । ବିବାହ ପରେ ପୁତ୍ର ମାନଙ୍କର ଅବସ୍ଥା ମଧ୍ୟ ତଦୃପ । ଏକ ଅନ୍ୟ ଘରୁ ଆସିଥିବା ସ୍ତ୍ରୀ ଯେତେ ସଚେତନ ବା ସମ୍ବେଦନଶୀଳ ହେଲେ ମଧ୍ୟ ତାଠାରୁ ସ୍ୱାମୀର ବୃଦ୍ଧ ପିତାମାତାପ୍ରତି ଆଦରଯନ୍ତ୍ର ବା ସମ୍ବେଦନଶୀଳତା ଆଶା କରାଯାଇପାରେନା । କିନ୍ତୁ ସେମାନଙ୍କ ପରିବାରର ସୁପରିଚାଳନାରେ ଦୁହଁଙ୍କର ପ୍ରଭାବ ରହିବା ସ୍ୱାଭାବିକ । ଦ୍ୱିତୀୟତଃ ଆଜିକାଲି ଯୁଗରେ କର୍ମାନୁଷ୍ଠାନରେ ପୁତ୍ରକନ୍ୟା ପିତାମାତାଠାରୁ ଦୂରରେ ରହିବାକୁ ପ୍ରାୟତଃ ବାଧ୍ୟ ହୋଇଥାଆନ୍ତି । ଦୂରରେ ରହି ଇଚ୍ଛା ଥିଲେ ମଧ୍ୟ ପିତାମାତାଙ୍କର ଉପଯୁକ୍ତ ଯନ୍ତ୍ରେନେବା ସେମାନଙ୍କ ପକ୍ଷରେ ସମ୍ଭବ ହୁଏ ନାହିଁ । ଅନ୍ୟ ପକ୍ଷରେ ବୃଦ୍ଧ ପିତାମାତା ସାରା ଜୀବନ ନିଜର ପରିବାରରେ କର୍ତ୍ତୃତ୍ୱ ଜାହିର କରି ଆସି ଶେଷ ଅବସ୍ଥାରେ କାହାର ପରାଧୀନତା ବା କାହା ଉପରେ ନିର୍ଭରଶୀଳତାକୁ ସହଜରେ ଗ୍ରହଣ କରିପାରନ୍ତି ନାହିଁ । ଅପାରଗ ଓ ଅସହାୟ ଅବସ୍ଥାରେ କୌଣସି ପ୍ରକାରେ ସେ ସବୁ ସହିଯାଆନ୍ତି । ତେଣୁ ପ୍ରତ୍ୟେକ ପିତାମାତା ବୃଦ୍ଧାବସ୍ଥାରେ ଏହିପରି ମାନସିକ ଦୃଶ୍ୟରେ ପଡ଼ି କିଂକର୍ତ୍ତବ୍ୟବିମୁକ୍ତ ହୋଇପଡ଼ିବା ସ୍ୱାଭାବିକ ।

ତାନ୍ତ୍ରରବାବୁ ମଧ୍ୟ ଆଜି ସେହି ସମସ୍ୟାର ସମ୍ମୁଖୀନ । ସେ ଓ ତାଙ୍କ ସ୍ତ୍ରୀ ଚାକିରାରୁ ଅବସର ଗ୍ରହଣ ପରେ କର୍ମସ୍ଥଳୀରେ ଘରଦ୍ୱାର କରି ରହିଛନ୍ତି । ସ୍ତ୍ରୀଙ୍କର ଅସୁସ୍ଥତା ତାଙ୍କୁ କିଛିଟା ବିଚଳିତ କରୁଛି । ନଚେତ୍ ସେ ପୂର୍ଣ୍ଣ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ଷମ ରହି ରୋଗୀ ଚିକିତ୍ସା ଘରେ ଘାଟରି ରକ୍ଷଣାବେକ୍ଷଣ କରିପାରୁଛନ୍ତି । ତାଙ୍କର ସ୍ନେହୀ ପିତୃମାତୃବଞ୍ଚକ ସନ୍ତାନ ସନ୍ତତି ସେମାନଙ୍କ ପାଇଁ ବହୁତ ବ୍ୟସ୍ତ । ବଡ଼ଝିଅ ସୁଦୂର ଆମେରିକାରେ ରହି

ପିତାମାତାଙ୍କ ଚିନ୍ତାରେ ଶାନ୍ତିରେ ରହି ପାରୁନାହିଁ । ଦ୍ଵିତୀୟ ଜନ୍ମ୍ୟା ନିକଟବର୍ତ୍ତୀ ଏକ ସ୍ଥାନରେ ରହୁଥିବାରୁ ସେମାନେ ସ୍ଵାମୀ ସ୍ତ୍ରୀ ଆବଶ୍ୟକତା ଅନୁସାରେ ସବୁ କରୁଛନ୍ତି । ଦ୍ଵିତୀୟ ଜନ୍ମ୍ୟା ଦିଲ୍ଲୀରେ ରହି ସମ୍ପର୍କିମାଣରେ ବ୍ୟସ୍ତ । ଏକମାତ୍ର ପୁତ୍ର ପିତାମାତାଙ୍କ ପାଖରେ ରହିବ ବୋଲି ଦୂରରେ ଉଚ୍ଚପଦବୀର ଚାକିରୀ ଛାଡ଼ି ଓଡ଼ିଶା ଚାଲିଆସିଲା । ସେ ଚାହେଁ ପିତାମାତା ତା ପାଖରେ ରହନ୍ତୁ । କିନ୍ତୁ ତାନ୍ତ୍ରବାବୁ ନିଜର ୩୦ ବର୍ଷର କର୍ମସ୍ଥଳୀରେ ରୋଗୀ ଚିକିତ୍ସା, ଗବେଷଣା ତଥା ସଂପର୍କିର ରକ୍ଷଣାବେକ୍ଷଣ ଛାଡ଼ିବାକୁ ଦ୍ଵିଧାବୋଧ କରୁଛନ୍ତି । ରୋଗୀ ଓ ଏଠାକାର ଜନସାଧାରଣ ତଥା ପୁରାତନ ଛାତ୍ର ଛାତ୍ରୀଙ୍କର ଶ୍ରଦ୍ଧା ସ୍ନେହ ଛାଡ଼ି ଦୂର ଜାଗାକୁ ଚାଲିଯିବାକୁ ତାଙ୍କ ମନ ବଳୁନାହିଁ । ସର୍ବୋପରି କାର୍ଯ୍ୟକ୍ଷମ ଅବସ୍ଥାରେ ହଠାତ୍ ସେଠାକୁ ଯାଇ ଆଳସ୍ୟପରାୟଣ ଜୀବନଯାପନ କରିବା ଓ ଅସଫଳ ଗବେଷଣା ବନ୍ଦ କରିଦେବାକୁ ସେ ଶ୍ରେୟ ମନେ କରୁନାହାନ୍ତି । ଅବଶ୍ୟ ସ୍ଵାକର ସ୍ଵାସ୍ଥ୍ୟ ପାଇଁ ସେ ବିଚଳିତ । କିନ୍ତୁ ସେଥିରେ ପୁତ୍ରଜନ୍ମ୍ୟା କିଛି କରିପାରିବାର ନାହିଁ । ତେଣୁ ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟତର ବାସସ୍ଥଳୀ ଏଥିରେ କିଛି ପରିବର୍ତ୍ତନ ଆଣି ପାରିବ ନାହିଁ । ନିଜେ ଅକ୍ଷମ ବା ଅପାରଗ ହୋଇଗଲେ ଅଲଗା କଥା । ମାନସିକ ସ୍ତରରେ ଏସବୁ ବିଷୟ ତାଙ୍କପାଇଁ ଏକ ସମସ୍ୟାରୂପେ ଅବତୀର୍ଣ୍ଣ ହୋଇଛି ।

ବୃଦ୍ଧାବସ୍ଥାରେ ଆଉ ଗୋଟିଏ ବିଷୟ ସମସ୍ତଙ୍କୁ ବିଚଳିତ କରିଥାଏ । ତାହା ହେଲା ମୃତ୍ୟୁ ଭୟ । ସମସ୍ତେ ଜାଣନ୍ତି ମୃତ୍ୟୁ ଦିନେ ନିଶ୍ଚୟ ଆସିବ । ତଥାପି ତାକୁ କେହି ସାଦରେ ଗ୍ରହଣ କରିପାରନ୍ତି ନାହିଁ । ମାୟା ମୋହ ସେମାନଙ୍କୁ ସଂସାର ବନ୍ଧନରେ ଏପରି ଦୃଢ଼ ଭାବରେ ଭାନ୍ଧି ରଖୁଥାଏ ଯେ ମୃତ୍ୟୁ ନାମରେ ସେମାନେ ଶିହରି ଉଠନ୍ତି । ଅତ୍ୟନ୍ତ ବୃଦ୍ଧ, ରୁଗ୍ନ, ଅପାରଗ ଓ ଅକ୍ଷମ ବ୍ୟକ୍ତି, ଏପରିକି ଅତ୍ୟନ୍ତ ଦରିଦ୍ର ଅଭୁକ୍ତ ଲୋକ ମଧ୍ୟ ମରିବାକୁ ଚାହାନ୍ତି ନାହିଁ । ପୃଥିବୀ ବା ସମାଜ ପାଇଁ କିଛି କରିବା ତ ଦୂରର କଥା, ନିଜର ବଞ୍ଚିବାଟାକୁ ମଧ୍ୟ ସେମାନେ ଉପଭୋଗ କରି ପାରନ୍ତି ନାହିଁ । ଶରୀରର ଅତ୍ୟନ୍ତ କ୍ଳେଶ ସତ୍ତ୍ୱେ ଆଉ କିଛି ଦିନ ବଞ୍ଚିବାକୁ ସମସ୍ତେ ଆଶ୍ରୟ । ବିଚାରାଧିକାର କିଛି ବର୍ଷର ସୁଖଦୁଃଖ ଭରା ଅନୁଭୂତିରେ ସେମାନେ ସନ୍ତୁଷ୍ଟ ନୁହନ୍ତି ।

କେହି ମରିବାକୁ ଚାହୁଁ ବା ନ ଚାହୁଁ, ମୃତ୍ୟୁ ଉପରେ କାହାରି ନିୟନ୍ତ୍ରଣ ନାହିଁ । ଆତ୍ମହତ୍ୟା ଅବଶ୍ୟ ଅଲଗା କଥା । ମାନସିକ ସନ୍ତୁଳନ ହରାଇ ବସିଲେହିଁ ଆତ୍ମହତ୍ୟା ସମ୍ଭବ ହୋଇଥାଏ । ତେଣୁ ପ୍ରାକୃତିକ ମୃତ୍ୟୁହିଁ ଅଧିକାଂଶ ଜୀବନରେ ଯବନୀକା ପତନ କରାଇଥାଏ । ଅବଶ୍ୟ ଏବେ କୃତ୍ରିମ ମୃତ୍ୟୁ ପ୍ରଦାନ ଉପରେ ବିଚାର ଆରମ୍ଭ ହେଲାଣି । କ୍ଳେଶମୟ ଅନାବଶ୍ୟକ ଜୀବନର ପରିସମାପ୍ତି ଘଟାଇବା ସାମାଜିକ ସ୍ତରରେ ଗ୍ରହଣୀୟ ହୋଇପାରୁନାହିଁ । ଧର୍ମ ଅଧର୍ମ କଥା ଅଲଗା । ସମାଜରେ କଳଙ୍କିତ ଅନିଷ୍ଟକାରୀ ଜଣେ ଦୋଷୀକୁ ସମାଜ ଯଦି ମୃତ୍ୟୁଦଣ୍ଡ ଦେଇପାରେ ତେବେ ଜଣେ ଦୁଃସ୍ଥ, କୁଃସ୍ଥ ଅନାବଶ୍ୟକ

ତାନ୍ତ୍ରରବାବୁ

ମଣିଷକୁ ବଞ୍ଚାଇ ରଖିବାରେ କି ନ୍ୟାୟ ବା ଆବଶ୍ୟକତା ? ଏପରି ଏକ ସାମାଜିକ ତଥା ମନସ୍ତାତ୍ତ୍ୱିକ ସମସ୍ୟାର ଯେ ଦିନେ ସମାଧାନ ହେବ ଏ ବିଷୟରେ ତାନ୍ତ୍ରରବାବୁ ନିଶ୍ଚିତ ।

ବୃଦ୍ଧାବସ୍ଥାରେ ଆଉ ଗୋଟିଏ ବିଷୟ ସମସ୍ତଙ୍କୁ ବିବ୍ରତ କରିଥାଏ । ତାହା ହେଲା ରୋଗ ବ୍ୟାଧି । ସମସ୍ତେ ଚାହାନ୍ତି ମୃତ୍ୟୁ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସୁସ୍ଥ ସବଳ ଯୁବକ ହୋଇ ରହିବାକୁ । ବାର୍ଦ୍ଧକ୍ୟଜନିତ ଦୁର୍ବଳତା, ଶକ୍ତିକ୍ଷୟ, କ୍ଲେଶ, ଦୃଷ୍ଟି ଓ ଶ୍ରବଣ ଶକ୍ତି ହାନି, ସ୍ମୃତିତ ଚର୍ମ, ପକ୍ୱକେଶ, ଗଳିତ ଦନ୍ତ, ଏଗୁଡ଼ିକ ବୃଦ୍ଧାବସ୍ଥାରେ ଅପରିହାର୍ଯ୍ୟ । ସେଗୁଡ଼ିକ ପାଇଁ ମନସ୍ତାପ ବା ତାର ନିରାକରଣ ପାଇଁ ଚିକିତ୍ସାର ଆଶ୍ରାନେବା ବୃଥା । ତଥାପି ବୃଦ୍ଧାବସ୍ଥାରେ ସମସ୍ତେ ଧାର୍ମିକ ଆଶାନ୍ତି, ତାନ୍ତ୍ରରକ ପାଖକୁ । ତାନ୍ତ୍ର ବୃଦ୍ଧାବସ୍ଥାରେ କେତେକ ଅନ୍ତିମ ରୋଗ ନିଶ୍ଚୟ ଆକ୍ରାନ୍ତ କରିବ । ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ସୁସ୍ଥାବସ୍ଥାରେ ମୃତ୍ୟୁ କୃତ୍ରିମ ଦେଖାଯାଏ । ପୁରାଣ ବର୍ଣ୍ଣିତ ଶରୀରତ୍ୟାଗ ଦେବାଦେବୀ ବା ମହାପୁରୁଷମାନଙ୍କ ପକ୍ଷରେ ସମ୍ଭବ ହୋଇଥାଇପାରେ । ସାଧାରଣ ମଣିଷର ମୃତ୍ୟୁ ପାଇଁ କୌଣସି ଏକ ରୋଗଗୁପକ ମାଧ୍ୟମ ଆବଶ୍ୟକ । ଏଥିରୁ କେତେକ ଆରୋଗ୍ୟ ସାପେକ୍ଷ ଓ ଅନ୍ୟ କେତେକ ଦୁରାରୋଗ୍ୟ ବା ନିରାରୋଗ୍ୟ । ତଥାପି ଯେ କୌଣସି ରୋଗର ଚିକିତ୍ସା ପାଇଁ ସମସ୍ତେ ବ୍ୟାକୁଳ । ବୃଦ୍ଧାବସ୍ଥାରେ ଦୁରାରୋଗ୍ୟ କର୍କଟ ରୋଗର ଅନ୍ତିମ ଅବସ୍ଥାରେ ମଧ୍ୟ ରୋଗୀ ଓ ଆତ୍ମୀୟସ୍ୱଜନ ଚିକିତ୍ସା ପାଇଁ ବ୍ୟାକୁଳ ହୋଇ ଆଉ କେତେ ଘଣ୍ଟା କେତେ ଦିନ ବଞ୍ଚିବାର ପ୍ରୟାସ କରିବା ସବୁଠାରେ ଦେଖାଯାଏ । କିନ୍ତୁ ଏହା କେତେଦୂର ଯୁକ୍ତିଯୁକ୍ତ ତାହା ବିଚାର ସାପେକ୍ଷ । ଯେଉଁ ପୁତ୍ରଜନ୍ୟା ବା ବନ୍ଧୁବାନ୍ଧବ ଅନ୍ତିମ ଶଯ୍ୟାରେ ଶାୟିତ ବୃଦ୍ଧବୃଦ୍ଧାଙ୍କର ଆରୋଗ୍ୟ ପାଇଁ ଏତେ ବ୍ୟଗ୍ର ସେହିମାନେ ଉକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତିର ମୃତ୍ୟୁର କିଛି ଦିନ ପରେ ତାଙ୍କୁ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ଭୁଲିଯାଆନ୍ତି ।

ତାନ୍ତ୍ରରବାବୁଙ୍କ ପରିବାରରେ ମଧ୍ୟ ମୃତ୍ୟୁ ଘଟିଛି । ଅତ୍ୟନ୍ତ ଛୋଟ ଅବସ୍ଥାରେ ତାଙ୍କର ଦୁଇଟି ଉତ୍ତମା ମୃତ୍ୟୁବରଣ କରିଥିଲେ । ସେମାନଙ୍କ କଥା ତାଙ୍କ ମନକୁ ଆସେ ନାହିଁ । କିନ୍ତୁ ଦୁରାରୋଗ୍ୟ କର୍କଟ ଝରାଗରେ ୭୩ ବର୍ଷ ବୟସରେ ତାଙ୍କ ବାପାଙ୍କର ମୃତ୍ୟୁ ତାଙ୍କୁ ବେଶ ବିଚଳିତ କରିଥିଲା । ପିତାଙ୍କର ଜୀବିତାବସ୍ଥା ବା ମୃତ୍ୟୁରେ ପରିବାରରେ ବିଶେଷ କିଛି ପରିବର୍ତ୍ତନ ହୋଇ ନ ଥିଲେ ମଧ୍ୟ ଚିକିତ୍ସା କରୁଥିବା ତାନ୍ତ୍ରରକର ଅବହେଳା ଯୋଗୁଁ ତାଙ୍କର ମୃତ୍ୟୁ ତାନ୍ତ୍ରରବାବୁଙ୍କ ମନରେ ସବୁଦିନ ଏକ ଅବଶୋଷ ହୋଇ ରହିଅଛି । ତାପରେ ତାଙ୍କର ଦ୍ୱିତୀୟ ଭାଇଙ୍କର ଏକମାତ୍ର ପୁତ୍ରର ଅକାଳ ମୃତ୍ୟୁ ତାଙ୍କ ପରିବାର ପ୍ରତି ଏକ ଶକ୍ତ ଆଘାତ ଦେଇଥିଲା । ଚିକିତ୍ସକ ତାନ୍ତ୍ରରକର ଅବହେଳା ଜନିତ ଏ ମୃତ୍ୟୁ ଏବଂ ଯୌଥ ପରିବାର ଉପରେ ତାର କୁପ୍ରଭାବ କେବଳ ଯେ ତାନ୍ତ୍ରରବାବୁଙ୍କୁ ବ୍ୟଥିତ ଓ ବିଚଳିତ କରିଥିଲା ତା ନୁହେଁ, ସୁଦୀର୍ଘ ୧୦ ବର୍ଷ ପରେ

ତାନ୍ତ୍ରରବାବୁ

ମଧ୍ୟ ତାର ଅଭାବ ସେ ସବୁଦିନ ଅନୁଭବ କରିବାକୁ ଛାଡ଼ି । ତାପରେ ତାଙ୍କର ଦ୍ଵିତୀୟ ଭାଇ ଯାହାଙ୍କୁ ସେ ପ୍ରାଣାଧିକ ଭଲ ପାଉଥିଲେ , ଦୀର୍ଘ ଦିନ ରୋଗାକ୍ରାନ୍ତ ହେଲାପରେ ତାଙ୍କର ମୃତ୍ୟୁ ତାନ୍ତ୍ରରବାବୁଙ୍କୁ ବିଶେଷ ଧକ୍କା ଦେଇ ପାରିନାହିଁ । ଆଜି ୯୩ ବର୍ଷ ବୟସ୍କ ତାଙ୍କର ମା ଅପେକ୍ଷାକୃତ ସୁସ୍ଥ ଥିଲେ ମଧ୍ୟ ଭବିଷ୍ୟତରେ ତାଙ୍କର ମୃତ୍ୟୁକୁ ତାନ୍ତ୍ରରବାବୁ କିପରି ଗ୍ରହଣ କରିବେ ସେ ବିଷୟ ସେ ଚିନ୍ତା କରିପାରୁନାହାନ୍ତି । କାରଣ ମାଆଙ୍କୁ ତାଙ୍କ ଜୀବନର ଏକ ବିଶେଷ ଅଂଶରୂପେ ସେ ସବୁବେଳେ ବିଚାର କରି ଆସିଛନ୍ତି ।

ଏ ସବୁ ସତ୍ତ୍ଵେ ନିଜର ମୃତ୍ୟୁ ବିଷୟରେ ସେ ଅବିଚଳିତ ରହିଛନ୍ତି । ବର୍ତ୍ତମାନ ଅବସ୍ଥାରେ ସେ ବୃଦ୍ଧାବସ୍ଥାରେ କୌଣସି ଅସ୍ଵାଭାବିକ ରୋଗରେ ପୀଡ଼ିତ ନ ଥିଲେ ମଧ୍ୟ ଦିନେ କୌଣସି ପ୍ରକାର କର୍କଟ ରୋଗ ଯେ ତାଙ୍କୁ ଆକ୍ରାନ୍ତ କରିବ ଏହି ଆଶଙ୍କା ତାଙ୍କର ରହିଛି । ତଥାପି ସେ ବିଚଳିତ ନୁହନ୍ତି । ଯେ କୌଣସି ପରିସ୍ଥିତିର ସାହସର ସହିତ ସମ୍ମୁଖୀନ ହେବାକୁ ସେ ପ୍ରସ୍ତୁତ । ମାନସିକ ଓ ଶାରୀରିକ ସ୍ତରରେ ସକ୍ଷମ ଥିଲା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଯଥାସମ୍ଭବ ନିଜର କର୍ମରେ ସେ ନିଯୋଜିତ । ଆଳସ୍ୟପରାୟଣ ହୋଇ ପୁତ୍ରକନ୍ୟାଙ୍କର ସେବାପାଇଁ ପରାଜାଭୋଗୀ ଜୀବନଯାପନ କରିବାକୁ ସେ ପସନ୍ଦ କରନ୍ତି ନାହିଁ । ତେଣୁ ଯଥାସମ୍ଭବ ସେ ବିଭିନ୍ନ କାର୍ଯ୍ୟରେ ନିଜକୁ ନିଯୋଜିତ କରି ରଖୁଛନ୍ତି । କିନ୍ତୁ ଅନ୍ତରରେ ତାଙ୍କର ଅନ୍ତିମ ଅବସର ଅର୍ଥାତ୍ ମୃତ୍ୟୁର ପ୍ରତୀକ୍ଷା ଆରମ୍ଭ ହୋଇଯାଇଛି ।